

ספר אמרי בינה

והוא כפר
אלפי ישראל
עד שע יורה דעה

ביאור חדש ופירוש מספיק לנלות זעלומות כונותיהם של דברי דבתינו
המאנים אשר סביב לש"ע וי"ד הם חוננים הלא חמה רבותינו
זמין והש"ך וללח"ה בכל מקום אשר דבריהם סתומים וקשי
החבנה לבאר דבריהם ולירד לעומק כונותיהם ובמקום
אשר דבריהם בקצרה יבואר מקור מחצבתם מש"ס ופוסקים בתכלית הקיצור והוא
עין ספר **מחצית השקל** על ש"ע א"ח והוא תועלת גדול בעיה
להלמידים העוסקים בתורה ודוצים להבין דברי
הכמים ותורותם :

אשר חיבר כבוד הרב וכו' מו"ר ישראל מתת' אויערנאך שליט"א
הרובץ תחת משל עבודת הקודש עיר
צע שינוב בעל המחבר ספר **אלפי ישראל** על ש"ע חוסן משפט
נור ישראל מקרא קודש שמירת הנפש

בן הרב הלדיק סבא קדישא חסידא זפרישא מו"ר **נחמן זאב** זללה"ה
ממחברותיו בזה הרב הלדיק הגאון האמיתי המפורסם בכל קווי ארץ
א"ש חלקים קדוש מופת הדור כקס"ט מו"ר **דוד צבי** זלוק"הס האבדק"ק
קרעמיניץ ומאהלוב ושאר ק"ק :
גם בסוף הספר נדפס תיקוני הפעות שבטו"ו וש"ך זללה"ה מה שליטת הרב
המחבר מגאונים בתראי וגם מה שהיה בעצמו ועשה מזה קונטרס בס"ע :

הוצאת
ישראל זאב

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org

דפוס

ע"י חיים תשס"ז

אברהם יצחק פריעדמאן

ניו-יארק נ.י.

הקדמה

אודה ה' בכל לבי • אומרה לאלקי **ישראל** בעודי • כי הפליא חסדו עמדי •
 לשום חלקי מיושבי ביהמ"ד ועוד הגדיל חסדו עלי להיות
 ממזכי הרבים • וכבר העלותי על מכבש הרפס ספרי **אלפי ישראל** לבאר דברי
 הגאונים אשר סביב לש"ע חו"מ הם חונים • ובעזה"י נתקבל בעיני
 התלמידים ונדפס זה ב' פעמים (ועתה נדפס פעם שרישית) וכל איש בעודו בכפו יבלענו •
ועתה אשירה לה' שיר חדש אשר עזרני עד כה לזכות את הרבים גם בחיבורי הנוכחי
 על ש"ע יו"ד לברר וללבן דברי רבותני עמודי עולם הלא המה הטו"ז והש"ך
 זללה"ה בכל מקום שבאו דבריהם בקצרה • הן בהעתקת ש"ס ופוסקים והן במקום אשר
 דבריהם בעצם הם קשי ההבנה • ובכמה מקומות שצריכין להגיה בדבריהם את הכל ראתה
 עיני ת"ל לבאר את כל הנעדר • אשר לפום דיהטא נראים דחוקים • ואחר העיון הם
 דברים עמוקים • לחיד מתוקים ושפתים משיקים • וגם בכל המקומות שכבר שמו עין ע"ז
 הגאונים שלפנינו הלא המה בעל הפרי מגדים וחז"ד עצי לבונה ושאר מפרשים קדמונים
 לקמתי והעתקתי בקיצור מתוך אורך דבריהם וכתבתי בכל מקום בשם אומרו כדי להקל
 על המעיין להבין **"אמרי בינה"** דברי הטו"ז והש"ך ז"ל בלי חיפוש ויגיעה בעזה"י •
 וכבר מלתי אמירה בהקדמת ספרי אלפי ישראל שרא ערכתי חיבורי
 לגדולים מערכי רק לאנשים כגילי למען ידעו התלמידים המעיינים ויבינו הדברים לאשורן
 וכן כוונתי בספרי זה על ש"ע יו"ד להיות כאחד צמודים לתועלת התלמידים ההפציים
 להבין דברי חכמים וחידותם • **ובכן** בומרה וקול תודה אהלל לה' על כל הטוב אשר
 גמרני • יהי חסדו עמנו • ונפלאות מתורתו יראנו • ובשועתו ישמחנו
 ובימין צדקו יתמכנו • ובטובו הגדול יזכנו • ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולבנים וב"ב
 עוסקים בתורה ולעלות לציון ברנה אכ"ר :

S 73 A 3540

296.584.2

מ"ז סק"א

וקשה לי ממ"ש התוס' בקידושין כו' א"כ קשה דילמא מש"ה אמר בם' כל הפסולין כו' ר"ל על הא דאמר במשנה שם אין בודקין מן המזבח ולמעלה (היינו בכהן הגדול אשה כהנת צריך לבדוק אחרי' ארבע אמהות אם לא הי' בהן א' מן הפסולות לקהל ואם התחיל לבדוק באמהות ומצא שאבי אבי' שימש על המזבח בידוע שמיחוס הוא וא"צ עוד לבדוק) והקשו התוס' ניתני נמי אין בודקין מתרומה ולמעלה כדאמרינן מעלין מתרומה ליוחסין וי"ל דזה אינו רבותא כיון דלא שייך אלא בכהנים אבל הא דתנן אין בודקין מן המזבח ולמעלה רבותא הוא דמיירי אפי' בעבודות הכשירות בזרים כגון שחיטה או הפשט אע"ג דשחיטה כשרה בנשים ועבדים היינו דיעבד אבר לכתחלה לא עבדי כ"א כשרים מיוחסים ע"כ והי' קשה לדו"ז הטו"ז וי"ל על הא דכתבו התוס' בם' כל הפסולין להוכיח דנשים שוחטין אפי' לכתחלה דאל"כ הי' להגמ' לתרין דלכך נקיט לשון דיעבד משום נשים והא אכתי קשה אמאי לא קאמר הגמ' דלכך נקיט לשון דיעבד משום עבדים דלכתחלה לא כמ"ש התוס' בקידושין דעבדים לכתחלה אין שוחטין א"ו מוכרחין דומר דבאמת הי' יכול הגמ' לתרין כן וא"כ נוכל דומר ג"כ לענין נשים כן ובאמת הי' יכול לתרין כן דנקיט לשון דיעבד משום נשים (ועיין בפרמ"ג דמשמע ג"כ שמפרש כן קושית הטו"ז) ומתרג' הטו"ז דבאמת ס"ל להתוס' דעבדים שוחטין אפי' לכתחלה והא דקאמרו בקידושין דאין שוחטין רק דיעבד לא לענין איסור קאמרי רק דלכתחלה נמנעים מעצמן לשחוט כ"א מיוחסים וז"ש הטו"ז דשם מיירי בהיפך מה שסיימו התם כו' ר"ל דהתוס' סיימו שם דלכך אין עבדים שוחטין דלכתחלה משום דנמנעים מעצמם ומעיקרא דקאמרי דהא דשחיטת עבדים כשרה מיירי בדיעבד האי לשון דיעבד לא קאמרי משום דלכתחלה איסור מן הדין רק קאי לענין הא דסיימו דלכתחלה נמנעים מעצמן מלשחוט ע"כ קאמרי דהא דתני' דשחיטתן כשרה מיירי בדיעבד דהא לכתחלה נמנעים מעצמן אבל אין איסור בזה וע"כ לא הי' יכולין דומר בם' כל הפסולין דלכך נקיט לשון דיעבד משום עבדים דהא באמת עבדים מותרין לשחוט לכתחלה ושפיר הוכיחו שם התוס' דגם נשים שוחטין לכתחלה ודוק :

סק"ג

כדי להבין רברי הפז"ז בס"ק זה ודברי הש"ך סק"ה אעתיק מקצתו הסוגיא י דאיתא בריש חולין במתני' הכל שוחטין ושחיטתן כשרה חוץ מחשוי'ק שמא יקלקרו את שחיטתן וכולי ששחטו ואחרים רוצין אותן שחיטתן כשרה

ופריך בגמ' הכל שוחטין משמע לכתחלה ושחיטתן כשרה משמע דיעבד ואיתא שם אוקימתות הרבה ורבה מתרג' שם דהכי קתני הכל שוחטין ואפי' שמא בחולין שנעשו על טהרות הקדש וכיצד הוא עושה מביא סכין ארוכה ושוחט בה כדי שלא יגע בבשר והא דקאמר ושחיטתן כשרה לשון דיעבד קאי על שמא במקדשין דאסור לכתחלה לשחוט אפי' בכה"ג ובדיעבד אם שחט ואמר ברי לי שלא נגעתי בבשר שחיטתו כשרה חוץ מחשוי'ק דאפי' בחולין נרדי דיעבד נמי לא שמא יקלקלו שמא יהיו שמא ידרסו ושמא יחלידו ופרך וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי לי' אלא אטמא בחולין הא אף לכתחלה נמי שחט וארא אטמא במקדשים בברי לי פני ומה צריך אחרים רוצין אותן ומשני דלית' קמן דנשייליה ואבי' מתרג' דהכי קתני הכל שוחטין ואפי' כותי' במד"א כשישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא ישחוט ואם שחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחשוי'ק דאפי' דיעבד נמי לא שמא יקלקלו ורב אשי מתרג' דהכי קתני הכל שוחטין ואפי' ישראל מומר אוכל נבילות לתאבון דמותר לבדוק סכין וליתן לו ומותר לאכול משחיטתו אף לכתחלה ואם לא בדק סכין ונתן לו לא ישחוט ואם שחט בודק סכינו אחריו נמצאת סכינו יפה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור חוץ מחשוי'ק דאפי' דיעבד נמי לא ורבינא אוקמא מתני' בתרי אוקימתי באוקימתא קמייתא אוקי לכתחלה דמתני' לומר דכל שהם מומחין כדומר שבקאים אנו בהם שיודעים הלכות שחיטה שוחטין אעפ"י שאין מוחזקים לנו שלא יתעלפו בשעת שחיטה בד"א שיודעים בו שיודע לומר דלכות שחיטה אבל כל שאין אנו בקיאים בו שיודע הדלות שחיטה לא ישחוט ואם שחט בודקים אותו ואם יודע הל' שחיטה שחיטתו כשרה והיינו דיעבד דמתני' חוץ מחשוי'ק דאפי' דיעבד נמי לא ופרך הגמ' וכולן ששחטו אהייא אילימא אחשו"ק עלה קאי ואם שחטו מבעי לי' אלא אשאי' מומחין בבדקין אותו פני ומשני דליתיה לקמן דליבדקי' ובאוקימתא שני' אוקמא דהכי קתני הכל שחט מוחזקים לנו שאינם מתעלפים בשעת שחיטה שוחטים אעפ"י שאין אנו בקיאים בהם שם הם מומחים דהיינו אם יודעים הי' שחיטה והיינו לכתחלה דמתני' אבל כל שאינו מוחזק לנו שאינו מתעבד לא ישחוט ואם שחט ואמר ברי לי שלא נתעלפתי שחיטתו כשרה היינו דיעבד דמתני' חוץ מחשוי'ק דאפי' דיעבד נמי לא ופרך וכולן ששחטו אהייא אילימא אחשו"ק עלה קאי ואם שחטו מבעי לי' אלא

מזבח ואח"כ נודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה דק"ל שעבודתו כשרה ואמר ר"ע לר"ם מקוה פסולו ביחיד (שאם בא א' ואמר אני מדדתי ונמצא חסר נאמן) ובעל מום פסולו ביחיד (שאם בא א' ואמר בעל מום הוא נאמן) ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים ואב"י אמר שם דלכך בעל מום פסולו ביחיד דא"ל שלח אחי"י היינו אם אינך בעל מום הפשט בנדרך ונראה ובתום הקשו שם מאי ראי' הוא זו הלא בבן גרושה ובן חלוצה אפי' נודע שפסול הי' בשעת עבודה אפי' עבודה כשרה ובכה"ג נבי מקוה אם נודע שהיתה חסירה בשעה שסבג או סמא למפרע אפי' לר"ם וע"כ כ' שם דבתרתי פליגי דפליגי בטהרות שנעשו ע"ג המקוה למפרע קודם שנודע החסרון מר אויל בתר חזקה דמקוה ומר אויל בתר חזקה דאדם ופליגי נמי במקוה שסבג בו כהן ועבד עבודה ובאו עדים והעידו שהי' המקוה חסר קודם הטבילה ר"ם אומר כשרה העבודה מדי דהוה אבן גרושה ובן חלוצה ע"כ . וע"כ כ' הטו"ז דאין להביא ראי' לג"ד בשוחט מבן גרושה ובן חלוצה כיון שגם השוחט פסולו בשנים דוקא (כמבואר בסס"י זה) וע"כ יהי' כשר הכלים למפרע כמו בן גרושה ובן חלוצה שעבודתו כשרה דאדרבה דזה דומה לבעל מום דאיתא שם דיכול לומר לו שלוף ואח"י כך שאתה בעל מום וה"ה כאן ובפרט לפמ"ש התוס' שם דהא דמדמי שם לבן גרושה ובן חלוצה הוא משום דפליגי שם בכהן שסבג במקוה ועבד עבודה ואח"כ נתוודע שהמקוה חסירה ולזה הוא מדמי שם לבן גרושה ולבן חלוצה ולפ"ז אין דמיון לכאן כלל דכאן פשיטא דאם נודע שהשוחט לא הי' יודע הי' שחיטה מתחלה בודאי אסורים הכלים למפרע וגם ר"ם מודה בזה כמבואר בתוס' שם וק"ל :

שם דפסק המרדכי כרבי נתן כו' רצ"ל דאיתא בפ' מי שמת ד' קנ"ג מתנה שאין כתוב בה לא לשון מתנת בריא ולא לשון מתנת שכ"מ והנותן אומר ששכ"מ הי' ויכול לחזור בו והמקבל אומר שבריא הי' ס"ל לר' יעקב דהעמד נכסים על חזקתו והמקבל אינו יכול להוציא מיד הנותן רק בריא' שהי' בריא ור"ג ס"ל דאזלינן בתר השתא דאם הוא בריא עריו להביא ראי' שהי' שכ"מ ואם הוא עכשיו שכ"מ על המקבל להביא ראי' שבריא הי' . וכ' הטו"ז דרבנן לא פליגי התם על ר"ג במה דס"ל דאזלינן בתר השתא רק דשם ס"ל המוציא מחבירו עליו הראי' :

ש"ד סק"א דבמנהג וכה"ג הוי לא ראינו ראי' . עיין בפרמ"ג שכ' הטעם הוא כיון דשכיח הוא הוי מתרמי פ"א שהנשים שחמו ע"כ הוי לא ראינו ראי' וק"ל :

סק"ד

אשאין מוחזקין שאינם מתעלמים והאמרת בבירי לי פני ומשני דלית' קמן דלישייליה . וקאמר שם דהנהו אמוראי דמוקי למתני' באוקימתי אחרי"ג לא רצו לאוקמי כרבינא בדישנא קמא משום דס"ל דרב מצויים אצל שחיטה מוסחים הם וכלישנא בתרא נמי לא דס"ל דלעלמיו לא חיישינן . וכ' בב"י דהא דקאמר בנמ' דהאמוראי נאדו מאוקימתא דרבינא בלישנא קמיתא משום דרב מצויין א"ש מוסחין לא נאדו מתחילת דבריו דגם ה"ה ס"ל דלכתחלה צריך לבדוק אותו אם הוא מוסחא אלא מסוף דבריו דאמר ואם שחט בודקין אותו הוא דנאדו . והקשה דו"ה הטו"ז דלפ"ז דגם שאר אמוראים ס"ל דלכתחלה צריך לבדוק אותו אם הוא מוסחא א"כ לוקי מתני' בהכי ונימא הכל שוחטין לכתחלה ביודעין שהן מוסחין ושחיטתן כשרה קאי אין יודעין וכשר אפי' ברא בדיקה ועיין בפרמ"ג שכ' דאין להקשות דאם נפרש כן אי תקשה האי וכולן ששחמו אהייא קאי דהמהרש"א כ' דגם לאב"י ורבא ורב אשי דמתרצי שם בתירוצים אחרים נמי לא מתוקמא וכולן אלא אחשו"ק . ועיין בס' יד יוסף שכ' דהא דכ' הטו"ז בודק סכין ונותן לו צ"ל בודק סכינו אחרי דהא הטו"ז מיירי השתא לענין דיעבד . וגם הא דכ' הטו"ז כגון סמא במוקדשין דלכתחלה צריך סכין ארוך כו' צ"ל דהא דקאמר סמא במוקדשין לאו דוקא דבש"ס מבואר בהדי' דדוקא לחולין שנעשה על טהרות הקדש מהני סכין ארוך (כמו שהבאתי לעיל דברי הש"ס) אבל לא סמא במוקדשין אלא כונתו לאוקימתא דסמא במוקדשין וק"ל :

סק"ד ע"ש בטו"ז דמשמע מדבריו שרוצה לתקן מה שכ' הרמ"א תיבת ומומחה ולבסוף מתקן על מה שכ' תיבת חכם . ועיין ביד יוסף שכ' דכונת הטו"ז הוא כך דלכן הצריך הרמ"א לכתוב ומומחה לגלות פ"י של תיבת חכם שכ' ברמב"ם שלא נפרש חכם בשחיטות לחוד ולכן כ' הרמ"א תיבת ומומחה לומר דהאי חכם צריך להיות בלא"ה ג"כ חוץ מה' שחיטה וק"ל :

סק"ה באוקימתא דרבינא כו' ע"ר סק"ג שהבאתי הסוגיא :

סק"ו ונ"כ אין להביא ראי' מההוא דקידושין כו' . רצ"ל דאיתא שם פלוגתא במקוה שהיתה בחזקת שרימה ומדדו ונמצאת חסרה ר"ם ס"ל העמד מקוה על חזקתה וכל המהרות שנעשו על נבה ואדם שסבג בה מהורין ור"ע ס"ל אדם זה בחזקת סמא הוא עומד העמד סמא על חזקתו ומביא ראי' מבעל מום שעומד ומקריב ע"ג מזבח ואח"כ נודע שהוא בעל מום שעבודתו פסולה . ור"ם מביא ראי' מבן גרושה או בן חלוצה שעומד ומקריב ע"ג

אמרי סימן א בינה ב

משיעתו הוציא מדיפה אמרינן שפיר כשר הי' עד השתא וק"ל :

סק"ד עיין בח"מ כו' ר"ל דאיתא שם מבח אומן שעושה בחנם אם קלקל פסור אם מביא דא"י שהוא מומחה :

סק"מ"י וכן משמע בש"ס כו' ע"ל סק"ג שהבאתי הסוגיא וז"ל הב"ח כ' הראב"ן דנ"ל דאף רבינא לא אמר דאם שחט בודקין אותו אלא כשהוא לפנינו אבל אם אינו לפנינו ולא מצינן למירדה בתרי' ולמיבדקי' אף רבינא מודה דסמכין ארוב מצויין א"ש מומחין הן ולפי"ז לדידן (היינו לשאר פוסקים דפליגי ארבינא וס"ל רוב מצויין א"ש מומחין הן כמבואר לעיל סק"ג) כשאינו לפנינו אוכלין משחיטתו אפי"ו מצינן למירדה אבתרי' דסמכין על הרוב ולא ממירחינן למירדה אבתרי' ע"כ וכ' רבינו הש"ך ז"ל דלפי"ז צריך לומר הא דמשני בש"ס אליבא דרבינא דליתא קמן למיבדקי' וע"כ אין תקנה רק כשאתרים ע"ג הוא דוקא כשמצין למירדה אבתרי' ולבודקו דאל"כ אף רבינא מודה דשחיטתו כשרה אף שאין אע"ג :

סק"ה דאף רבינא כו' ע"ל בסק"ג שהבאתי הסוגיא וז"ל הב"ח כ' הראב"ן דנ"ל דאף רבינא לא אמר דאם שחט בודקין אותו אלא כשהוא לפנינו אבל אם אינו לפנינו ולא מצינן למירדה בתרי' ולמיבדקי' אף רבינא מודה דסמכין ארוב מצויין א"ש מומחין הן ולפי"ז לדידן (היינו לשאר פוסקים דפליגי ארבינא וס"ל רוב מצויין א"ש מומחין הן כמבואר לעיל סק"ג) כשאינו לפנינו אוכלין משחיטתו אפי"ו מצינן למירדה אבתרי' דסמכין על הרוב ולא ממירחינן למירדה אבתרי' ע"כ וכ' רבינו הש"ך ז"ל דלפי"ז צריך לומר הא דמשני בש"ס אליבא דרבינא דליתא קמן למיבדקי' וע"כ אין תקנה רק כשאתרים ע"ג הוא דוקא כשמצין למירדה אבתרי' ולבודקו דאל"כ אף רבינא מודה דשחיטתו כשרה אף שאין אע"ג :

ומ"ש הש"ך ולפי דברי הרב בהנ"ה אין נפקותא בכל זה מפד"ש הפרמ"ג כוונתו דהיינו לפי דברי הרב בלא גמל קבלה ושחט איתרע ל"י חוקה דרוב מצויין וע"כ אפי"ו לא מצינן למירדה אבתרי' שחיטתו אסורה :

סק"ח משא"כ בשוה"כ כו' ר"ל דבשוה"כ כיון שגידע שא"י כשהוא הי' א"כ יצא מחזקתו מחיים ול"ד לכהמה וק"ל :

שם ובהכי נהא דלא תסמי מקוה כו' א"נ הכא הוי ס"ס כוונתו דלא תקשי על הא דכ' הרמ"א בשוה"כ שנטל קבלה פ"א ובדקו אותו ונמצא שא"י אזי אין מטרפין למפרע מה ששחט ובמקוה אמרינן אף דהוי בחזקת שלימה אפי"ה כשנמצאת חסידה אזי כל הטהרות שנעשו ע"ג טמאות למפרע הטעם הוא כיון שנטל קבלה ודרך השוחט להיות הגיל תמיד בה' שחיטה אין לנו להתחזק דיעותא למפרע וגם בשנטל קבלה פ"א הוי ס"ס שמא ידע ואפי"ו לא ידע שמא שחט שפיר משא"כ כשלא נטל קבלה בשום פעם איכא חזקה דמעיקרא דמשנוולר לא ידע וליבא רק חד ספק שמא שחט שפיר וק"ל :

שם ולפ"מ"ש מי שהי' בודק כו' עיין ביד יוסף שכ' דכוונתו דלתירוץ הב' של הר"מ שהשוחט יצא מחזקתו מחיים א"כ ה"נ יצא מהיים אבל לפי מה שהוציא הש"ך דבר הר"מ מפשטן ומפרש דכוונת הר"ם בתירוץ הב' הוא דאין דרך לשבוח כו' וט"ה אמרינן דלא ידע מעולם א"כ הכא דחשתיא נמי יודע אלא מחמת

טו"ז סק"י עושה אותן לשון רבים כו' עיין בפרמ"ג מה שמתרץ לדברי המחבר שכ' אם עושה אותן לשון רבים ול"ש בזה תירוצו הטו"ז ז"ל :

סק"י ובסוף דנקיט נס מומחה הוא לדיוקא כו' והוא תמוה דהא הטור כו' ובסור יש לתרץ כו' רצ"ל דהב"י מפרש דהרא"ש ס"ל דקטן שידוע לאמן ידיו אפי"ו אינו מוסחה מותר לשחוט לכתחלה באחרים ע"ג והא דכ' הרא"ש אבל בקטן מומחה וידוע לאמן ידיו שוחט לכתחלה כו' לא תפרש דס"ל דבעינן תרתי רק כ"כ לדיוקא דבדיעבד אפי"ו אין אחרים ע"ג מותר לאכול משחיטתו כיון דהוא מומחה וידוע לאמן ידיו אבל באע"ג מותר אפי"ו אינו מומחה רק יודע לאמן ידיו וכ' הטו"ז דהוא תמוה דהא הטור כ' נ"כ כן ושם א"א לפרש דלדיוקא כ"כ דז"ל הטור וקטן שאינו יודע לאמן ידיו לשחוט לא ישחוט לכתחלה אפי"ו אחרים רואין אותו ובדיעבד כשר כשאתרים ע"ג כ"ו ואם הוא מומחה וידוע לאמן ידיו לשחוט לא ישחוט לכתחלה בינו לבין עצמו ואם שחט שחיטתו כשרה ואם גדול ע"ג שוחט אפילו לכתחלה ע"כ וא"כ כיון דהטור כתב בפירוש דקטן שהוא מומחה וידוע לאמן ידיו שחיטתו

כשרה

אמר

סימן א ב

בינה

לכתחלה ואחר מברך ואמאי לא למד ג"כ מתרומה דשומע ואינו מדבר לא יתרום ומשני דאח"כ דבתרומה אם אחר מברך יכול לתרום רק התנא לא נחית שם לשנות תקנתא וע"כ כתב סתם דאילם לא יתרום :

ש"ך סק"ד ובדרישה תירץ כו' . כונתו דמדברי הררישה משמע דמדבר ואינו שומע א"א לבדקו והוי כאינו לפנינו וע"ז חולק הש"ך וס"ל דאפשר לבדקו ע"י כתב והא דלא כתב במדבר ואינו שומע שהוא מומחה הטעם הוא פשוט דכיון דאינו שוחט לכתחלה משום הברכה ורק בדיעבד שרי ע"כ לא הצריך לומר אם הוא מומחה דהרי הוא כשאר אדם אם הוא לפנינו בודקין אותו ע"י כתב ובשומע ואינו מדבר כיון דנותן לו לשחוט לכתחלה הוצרך להתנות אם הוא מומחה כדי לאשמעינן דאין נותנין לו לשחוט ע"ס שיבדקנו אח"כ כיון דהבדיקה ע"י כתב הוא קשה וק"ל :

סימן ב

ש"ך סק"ב גבי מכס כו' . ר"ל דאיתא בהולין ד"ה אמר שמואל ישראל מומר לע"א מותר לאכול משחיטתו ופריך הגמ' מהא דאמרינן אדם כי יקריב מכס קרבן מכס ולא כלכס להוציא את המומר שאין מקבלין קרבנו . ומההוא ברייתא מוכח דמומר דע"א הוה מומר לכל התורה ואין מקבלין קרבנו וא"כ ה"ה לענין שחיטה הוה ג"כ כמומר לכל התורה ואסורין לאכול משחיטתו ומפרש הש"ך כר"י הביאו המחבר בש"ע לקמן ס"ה דה"ה ישראל מומר לכל התורה חוץ מע"ז ושבת שחיטתו אסורה ג"כ מה"ת וק"ל :

שו"י סק"ב ומבואר בדברי הרשב"א כו' . ז"ל הרשב"א ישראל משומד לתיאבון בנכילות ששחט בינו לבין עצמו למה אין חוששין שמא נפגם בעור והוא נאמן לומר שלא נפגם כל זמן שראו ראינוהו נפגם לפי שאנו מעמידים אותו בחזקתו שלא נפגם ע"כ :

ש"ך סק"י משום דבמומר ה"א דנסמוך אבדיקתי כו' . ר"ל דה"א דיוכל ליתן לו הסכין בלי בדיקה תחלה ונסמוך על בדיקת המומר ואת"ל דלא יבדוק בדקינן אנן אח"כ ול"ה כו"י האי דהמומר לא יבדוק בתחלה וגם אנן לא נבדוק בסוף קמ"ל דחיישינן

כשרה בדיעבד אפי' באין ע"ג הו"ל לכתוב רבותא טפי דאפי' באומן להוד שוחט לכתחלה באחד ע"ג דהא א"א לפרש דבריו דלדיוקא נקיט תרתי (כנ"ל בדברי הרא"ש) לענין דיצבד דהא קתני בהדי' בדיעבד מותר וע"כ מפרש הטו"ז דהרא"ש והטור ס"ל דלכתחלה בעינן תרתי והא דכ' הרא"ש דקטן דמתני' מיירי באינו יודע לאמן ידי' היינו אף שהוא מומחה אפ"ה אסור לכתחלה עד שיודע ג"כ לאמן ידי' . וכן הא דכ' הטור בתחלה וקטן שא"י לאמן יריו כו' מיירי אף שהוא מומחה אפ"ה כיון שאין לו אלא חד מעלה אסור לכתחלה עד שיהי' בו תרתי והא שכ' הטור עוד אח"כ בסיפא דשוחט לכתחלה כשאחרים ע"ג כונתו לאשמעינן דאפי' בתרתי לסיבותא אסור לכתחלה בלא אחרים . וע"ל בפרמ"ג בשפ"ד סקכ"ה שכ' דאף דהב"י מפרש לדעת הטור דבקטן היודע לאמן ידי' והוא מומחה מותר בדיעבד באין אחרים רואין אפ"ה הב"י לא ס"ל כן ומש"ה השמיט דעת הטור בש"ע כאן וק"ל :

ש"ך סק"כ אבל באחרים ע"ג כו' . והב"ח הבין דר"י כו' . עיין בפרמ"ג שמפרש כונת רבינו הש"ך ז"ל דרצ"ל דאף דק"ל אפי' באחרים רואין אסור לכתחלה ליתן לו לשחוט כדי לאכול ורק בדיעבד שרי הא להשליך וכלבים שרי לכתחלה דלהא לא חיישינן שמא יאכלו אחרים משחיטה זו עצמה בלי שאלה כיון שעומדים ע"ג ישאלו לו אם שחט כהוגן וגם אין לחוש לשחיטה אחרת שימסרו לו לכתחלה באחרים רואין כדי לאכול משחיטתו דמה בכך הא דיעבד באמת כשר והא דרבינו ירוחם אסור אף באחרים רואין הוא מיירי בקטן שאינו מומחה וא"י לאמן את ידי' והוא ס"ל כהמחמיר שהביא הש"ך לעיל סקכ"ה דכה"ג אף בדיעבד אסור אף באחרים רואין ומש"ה ההמיר כאן דלמא אתי למיכל משחיטה זו עצמה או שימסרו כ"א בעע"ג לקטן שאינו מומחה ואינו אומן אבל בקטן שהוא מומחה או אומן אף ר"י מודה דמותר למסור לו לכתחלה כדי להשליך לכלבים באחרים ע"ג ודלא כהב"ח שהבין מדברי ר"י שחולק על הטו"ז וס"ל דאף באחרים רואין אסור וק"ל :

שו"י סק"י והקשה ב"י כו' רצ"ל דהרא"ש למד דמדבר ואינו שומע לא ישחוט לכתחלה מתרומה דגם שם הדין כן דמדבר ואינו שומע לא יתרום והקשה הב"י על הא דס"ל להרא"ש דשומע ואינו מדבר ישחוט

אמרי

סימן ב ד

בינה

ג

אף בזה דשמא המומר ישחוט בו אף שהוא פגום ואנן נשכח מלברוק אחר שחיטה וק"ל :

סקי"א ונס דברי העט"ז כו' ר"ל דהעט"ז כ' בסס' א' אחר שכתב כמ"ש

המחבר לעיל סס"א וז"ל ואעפ"כ אם יש כאן שני עדים מעבירין אותו אפי' בפעם א' שנין שלא נזהר בעצמו לעשות כן בפני שני עדים חשדינן ל"י ע"כ ובס"י ב' ס"ה כ' סתם מי ששחט והוציא טרפה פ"א מת"י אם לא הוחזק לכך מותר לאכול אח"כ משחיטתו א"כ נראה כסותר את דבריו דהא משמע כאן דס"ל דאפי' הוציא בודאי טרפה מת"י אין מעבירין אותו ובס"ס א' משמע להיפך ומשמע מדבריו דמחלק בין כשראו ב' עדים או לא וק"ל :

טו"ז סקי"ז ואפי' לאחר שעה כו' ע"ל בש"ך סקי"ז מ"ש בשם הרשב"א

וע"ש בפר"ח שסיים ודלא כהרשב"א במ"ה שכ' דאפי' אחר שחיטה וליהא :

ש"ך סקי"ד והב"ח בק"א כו' רצ"ל דהב"ח מחלק דבעוף דמזרח

קר הוא להביא להשוחט נאמן אבל בבהמה דמזרח קר הוא להביאה להשוחט אינו נאמן :

סק"כ דבכ"מ איירי כו' ולישגא דהרב כו' ר"ל דיש חילוק דבשל עצמו אינו

נאמן אפי' עבר רק פ"א אזי הוא חשוד לאותו דבר ובשל אחרים כיון שאין לו הנאה ממנו נאמן אם לא עבר רק פ"א אך מה שאמר הרב דינו כמומר אינו מדויק דמומר אינו נאמן אף בשל אחרים ואם לא עבר רק פ"א דוקא בשל עצמו אינו אבל בשל אחרים נאמן וק"ל :

סקכ"ב ר"א לא אמר כתרומתו כו' ע"ל ס"י א' סק"ג שהבאתי הסוגיא ובש"ס

איתא שם רב אשי לא אמר כאב"י ורבא דמתני' קאי אכותי משום דס"ל דכותים נרי אריות הן ואין נאמנין במה שחותך כוית בשר ונותן לו ומוכיח הש"ך אם איתא דהלכה כת"י דרשב"ג דכל מצוה דלא כתיבה אף דאחזיקו בה אין נאמנים ה' יכול לשנות דר"א דאמר כאב"י ור"א משום דס"ל כת"י דרשב"ג אע"כ דהלכה כדרשב"ג דנאמנין בזה וע"ז הוצרך לתרץ דס"ל דנרי אריות הם וק"ל :

סקכ"ז אבל אה"נ דבשהייה א"ח בין הוא לאחר כו' עיין בסוף הס' תוספת

שבת בהנהות על יו"ד שכ' דכוונתו בזה לסתור תירוצו של הדרישה ור"ל דכמו דבשהייה א"ח בין הוא לאחר כן בשחיטה הססולה במיעוט בתרא ג"כ א"ח בין הוא לאחר כיון דהדרישה טרפה אותם להדרי' ומ"ש הש"ך ואפשר גמי

כו' כונתו בזה לסתור תירוצו של הב"ח ל"ה הבנתו בקושית הדרישה :

שם ותירץ דהכא שאני כיון שאחר גומר השחיטה רבינו הש"ך ז"ל קיצר בכאן

בדברי הדרישה וז"ל שם כיון ששחט הישראל הרוב אז הוי שחיטה נמורה ומה ששחט הפסול אח"כ כאלו חתך בגל שאין זה מצטרף לשחיטה הואיל ולא הוא שחיטה ע"כ ועיין בס' יד יוסף הנדפס מחדש בס' ר' סק"ד שהביא ספר סרי הארץ שמפרש הא דכתב הש"ך כאן בס"ק זה ומ"מ נ"ל לתרץ כו' דזה קאי על הדרישה דהיינו דנראה להדרישה לתרץ דלכך אין איסור כששחט הישראל הרוב ואח"כ גמר הפסול דאין עכו"ם פוסל רק כשעושה מעשה טרפה וא"כ הש"ך ס"ל כהדרישה וע"ש ביד יוסף שמפרש בא"א דהש"ך לא ס"ל כהדרישה וע"ל ס"י ד' ססק"ד שהבאתי דבריו :

סימן ד

טו"ז סכ"ג ומו"ח ז"ל כ' בזה דל"א כו' רצ"ל דהב"ח ס"ל דדוקא

בשחט סתם ואח"כ זרק הדם לע"ז או אמרינן הוכיח סופו על תחלתו אבל בששחט ג' צמות שחיטה כאשר צונו השם אף דזרק אח"כ הדם לע"ז ל"א הוכיח סופו על תחלתו ועיין בש"ך סק"ב :

ש"ך סכ"א עיין בב"ח שפסק כר"י ר"ל דר"י ס"ל דדוקא כשזרק הדם

לע"ז דראינו שעשה מעשה אז אמרינן דהוכיח סופו על תחלתו וחישוב בשעת שחיטה ג"כ ע"מ לזרוק דמה לע"ז אבל כשלא זרק הדם רק חישוב אחר השחיטה לא אמרינן דהוכיח סופו על תחלתו דהשחיטה ה' ג"כ ע"מ כן :

סק"ד ממאי דקשי' ל"י כו' רצ"ל על הא דאיתא בחולין (הוא הדין שהביא

המחבר ס"א) השוחט בהמה לזרוק דמה לעכו"ם הקשה הרשב"א תיפוק ל' דשחיטת מומר היא ובלא"ה שחיטתו פסולה ותירץ דלא לזרוק דמה הוא קאמר אלא שישחט לעכו"ם ע"ד שזרוק עכו"ם דמה ויקטיר עכו"ם חלבה לע"ז וכ' ע"ז הש"ך דלהפוסקים דס"ל דלא נעשה מומר בפ"א שוב לא קשה קושית הרשב"א דיהא אסור מיטום שחיטת מומר דהא לא נעשה מומר בפ"א וא"כ לא צריך עוד לאוקמי בששחט לעכו"ם ע"ד שזרוק וכי' ולא מוכח עוד דינו של הרשב"א בשחט לעכו"ם שזרוק העכו"ם לע"ז דיהא אסור וק"ל :

אמרי

סימן דה י

בינה

שם

באומר בנמד זביחה הוא עובדה • עיין ביד יוסף דמפרש כונתו דמיירי באומר בפירוש בתחילת השחיטה לשם מצות שחיטה ואחר שהיטת הרוב אומר שיזרוק בעצמו לעכו"ם (ובכה"ג לא אמרין הוכיה סופו על תחלתו כמ"ש לעיל סק"ב) והשתא לא קשה תיפוק ק"י דשחיטתו פסולה משום שחיטת מומר משום דלא נעשה מומר אלא בסוף שחיטה • ועמ"ש לעיל סי' ב' סק"ז ומכאן מוכיח היד יוסף דהש"ך לא ס"ל כתיירון הדרישה דשם דמחלק בין שנמר הוא בעצמו השחיטה בפסול ובין גמר אחר השחיטה דהא כאן גמר הוא עצמו השחיטה בפסול ואפ"ה ס"ל דלא פסול משום שחיטת מומר ע"כ מפרש דהא דהש"ך כ' שם ומ"מ נ"ל לתרץ כו' הוא דלא כהדרישה רק דס"ל דאפי' הוא עצמו אינו פסול במיעוט בתרא כיון דאינו עושה מעשה טרפה :

סק"ה

ושכן מוכח בש"ס כו' • רצ"ל דאיתא בש"ס ר"נ ור"ע ורב יצחק אמרי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו מיתבי השוחט הטאת בשבת בחוץ לע"א חייב שלש חטאות ואוקמינן דמיירי בחטאת העוף דכשר בסמין א' ובהצי קנה פגום והוא הוסיף עליו כל שהוא עד שה' רוב דאז כולו בהדי הדדי קאתיין אבל חטאת בהמה לא דכי שחט סימן א' פקע שם קדשים מיני' ואשחוט חוץ לא מחייב עד גמר שחיטה ואי אין אדם אדש"ש מאי איריא חטאת העוף אפי' חטאת בהמה נמי דהא לא פקע שם קדשים מיני' וכולהו בהדדי קאתיין בנמר זביחה ע"כ ואי בדברי הר"ן דאמר דאע"ג דאדש"ש אפי' אסור באכילה א"כ מאי פריך הש"ס אפי' בחטאת בהמה נמי הא כיון ששחט בה סימן א' אוסרה עכ"פ באכילה והוי אינה ראוי לבוא אל פתח אהל מועד וא"כ תו לא מחייב אשחוט חוץ דאשחוט חוץ אינו חייב אלא בנמר שחיטה ואז כבר אינה ראוי לבוא אל אהל מועד דכבר אסרה באכילה בשחיטת סימן א' וק"ל :

סימן ה טו"ז סק"ד

כדאיתא בגמ' כו' • דאיתא שם שנים אוחזין בסכין וא' נתכוין רשם דבר הפסול שחיטתו פסולה וקאמר בש"ס פסולה אין זבחי סתים לאסור בהנאה לא • ומוכח דלישנא דפסולה לא משמע לאסור בהנאה רק באכילה :

ש"ך סק"ו

כמ"ש הב"ח ומהרש"ל כו' • עיין בסו"ז סק"ד דהב"ח ומהרש"ל מחולקין רק דהש"ך מביא רא"י עכ"פ בלא למ"ד כ"ע מודים דכשר • כ"כ בסרמ"ג :

טו"ז סק"ז

בגמ' פריך כן כו' • רצ"ל דפריך שם אמאי שחיטתו פסולה הא אאדש"ש ומשני דמיירי במומר • וכמ"ש הש"ך לעיל סי' ד' סק"ו :

סימן י טו"ז סק"ב

ומה שקשה ע"ז מאיסור שבת כו' • רצ"ל דאמאי אמרין דהשוחט בשבת חייב ולא חשבינן רענין זה כמקלקל ולענין השוחט בסכין של משמשי עכו"ם חשבינן כמקלקל :

ש"ך סק"י

שתהא מהופכת כו' • ר"ל דהל"ה סבר דהא שכ' הרמ"א אבל לא ישחוט צ"ל בתחלה וע"ז קאי הא שכ' הרמ"א ובמקום הדחק כו' מותר לשחוט ע"ס שיקלוף אח"כ • אבל הש"ך ס"ל דהא ובמקום הדחק כו' מיירי ע"י נעיצה ומותר לשחוט בלי שיקלפנו אח"כ אבל שלא ע"י נעיצה אסור לשחוט אף במקום הדחק ע"ס שיקלוף אח"כ וק"ל :

טו"ז סק"ט

דבולע אנב דוחקא דסכינא אפי' אין מלוכלך בדם כו' • משמע מדבריו דס"ל להרשב"א דביה"ש בולע מהסכין • וע"ל בטו"ז סק"ו שכ' בשם הרשב"א דהסימנים אינם בולעים כלל מהסכין וכ"כ בסרמ"ג סק"ט • וראיתי ביד יוסף שכתב שיש כאן חסרון בטו"ז וכצ"ל ביאר בתה"א דביה"ש כרותח לענין זה דבולע אנב דוחקא דסכינא ואסור לחתוך בו רותח אפילו אין מלוכלך בדם כו' • אלא דאפ"ה מותר לשחוט בו אפי' הוא מלוכלך משום כו' :

סק"י

ולהכי ל"פ רמ"ד בסכין טרפה בצונן כו' • ר"ל דלמ"ד דאם שחט בסכין בהמה טרפה צריך הגעלה בחמין פריך בש"ס א"כ נם אם שחט בהמה כשרה יצטרך הגעלה דבלע איסור אמ"ה (כמ"ש הטו"ז לעיל בסמוך) ולמ"ד דהשוחט בסכין טרפה א"צ הגעלה רק הדחה בצונן ל"פ הש"ס כן דהוא ס"ל באמת דנם בשוחט כשרה צריך הסכין קינוח משום אמ"ה כן ס"ל להאגודה :

ש"ך סק"ח

למ"ד בחמין כו' • עיין בטו"ז סק"י ובמה שכתבתי שם • והב"ח הביא רא"י מדפריך הש"ס למ"ד דבסכין ששחט בה טרפה צריך הגעלה בחמין הא אם שחט היתרא נמי בלע אמ"ה משמע דלמ"ד דאם שחט טרפה א"צ אלא הדחה בצונן לא קשיא משום דאפשר דה"נ לדידי' בעי נמי הדחה בצונן אף משום אמ"ה והא דנקיט טרפה היינו לרבותא דאפי' אם שחט בה טרפה נמי סגי הדחה בצונן ולא מבעי' באיסור אמ"ה דסגי הדחה בצונן אך למ"ד הדחה בחמין תיקשי שסיר למה לא אשמעינן רבותא דאפי' משום אמ"ה נמי בעינן הגעלה

אמרי סימן יא יג מו יח בינה ד

הנעלה בחמין לפי"ז נשמע ממילא דגם טשום איסור אמ"ה נמי בעי עכ"פ הדחה בצונן למאי דקי"ל כמ"ד הדחה בצונן ע"כ ראייתו של הב"ח ועז"כ הש"ך ויש לדחות ר"ל די"ל דמש"ה לא פריך הש"ס למ"ד הדחה בצונן דהיתרא נמי בלע אמ"ה משום דאפי' לפי סברת המקשה לא צריך הדחה משום איסור אמ"ה שעל פני הסכין ומכש"כ לפי סברת התרצן ובוה נדחה ראייתו של הב"ח (תוספת שבת) :

סכ"א עיין בפרמ"ג מה שהקשה על דבר הש"ך כאן :

סימן יא

טו"ז סק"ב וקשה דה"ל לטור לכתוב כו' . כונתו דהטור כ' כלשון המחבר כאן ומוכיח הטו"ז ז"ל מדכ' שאולי ה' מויד משמע דמיירי בשוגג וע"כ הקשה דה"ל יכול לכתוב רבותא אפי' במזיד שחיתתו כשרה כשלא ה' בפרהסיא כדלעיל סי' ב' ס"ה ומתקן דבמזיד קנסין ל' כר"י דלא יאכל עורמית מאחר דקי"ל כר' יהודא במבשל בשבת דבמזיד לא יאכל עולמית :

טו"ז סק"ד במור כ' תחילה שוחטין בכ"מ כו' וכן הוא דעת הטור שלא התיר בספינה אלא בכלים . וא"כ ע"כ הא דכ' הטור תחלה דאין שוחטין בכ"מ ואפילו בראש הספינה סמך על מה שמפרש אח"כ שאינו מותר רק ע"ג כלים וסיפא הוא פירושא דרישא :

שם . ש"מ שבספינה כו' בעצי לבונה כתב דכצ"ל ש"מ שאפי' בספינה אפי' בלא כלי אסור . ר"ל דלשחוט לתוך הים אסור אפי' הוא בספינה אלא לדופני הספינה דוקא :

ש"ך סק"ו דבראש הספינה כו' אבל בעומד תוך הספינה כו' . עיין בפרמ"ג שבי' לעיין בפרי תואר . ור"ל שמפרש דכשהוא עומד בראש הספינה היינו במקום התורן דמסגי ברישא ואין לו מציאות שם לשחוט על דופני הספינה כי שם משופע למטה וכששוחט שם חרם נופל לים להדי' כי דופני הספינה באותו מקום הם לפניו ואינם יוצאים לחוץ גם אין לו שפה כי הוא גבוה ועולה למעלה ומיירי דאין לו המצאה לעשות תיקון חז"ל כגון שהיתה הספינה מלאה בנ"א ומוקמו ה' בראש הספינה וא"א לו בשם לשחוט שיהי' הדם שותת על דופני הספינה ע"כ . ולכאורה א"א לפרש בכונת הש"ך והב"ח כן . דהא הש"ך כתב בשם הב"ח דלכך מותר לשחוט לתוך הים כשהוא בראש הספינה דא"א

לו לשחוט דופני הספינה שבחוץ . ובב"ח כתב כלשון זה דוקא כשהוא עומד בתוך הספינה דאין הספינה מתנפת בכך מבחוץ דמשתמש הדם ממילא בהילוכה במים אבל בראש הספינה דמתנפת שוחט לתוך הים להדי' ע"כ . ויש ליישב כונתו ג"כ כמ"ש בפ"ת ור"ל כיון דא"א לשחוט בראש הספינה שיהי' הדם שותת על דופני הספינה בחוץ (כמ"ש בפ"ת) רק שיהי' הדם שותת על דופני הספינה מבפנים וא"כ ימנה הספינה בזה ע"כ מותר לשחוט לתוך הים וק"ל :

סימן יג

טו"ז סק"ד דאין סבין פגומה אוסר כלל . עיין בש"ך סק"ה מש"ש . **ש"ך סק"י** שגם אמו לא היתה צריכה שחיטה כו' . ר"ל דגם אמו היתה בת פקועה ג"כ הולד מותר אף דאמו טרפה ואף דחיישינן שמא אינו בן ט' הוי ספק דרבנן דהא אמו לא היתה צריכה שחיטה רק מדרבנן וספק דרבנן להקל ומיירי דאביו ה' ג"כ בן פקועה דאל"כ אין לאותו הולד תקנה כמ"ש הש"ך לקמן סקט"ו (פרמ"ג) :

סק"כ ולא יזה צורך הוסיף הרב שום דבר כו' . וצ"ע הא הדרישה מפרש במה שהרב פליג על המחבר שהוא דברי הרמב"ם . ועיין ביד יוסף שכתב דתיבת שום דבר הוא ט"ס וכצ"ל לא יזה צורך הוסיף הרב רק שיהי' דומה לבהמה וכונת הש"ך דתיבת דומה הוא מיותר דגם הרמב"ם מודה שהכל תלוי בדמות וק"ל :

סימן מו

ש"ך סק"ד ולכן נתקשה בב"ח כו' . ר"ל דהב"ח הקשה על הא דמשמע מהטור דלא קאמר הר"ז זרין ונשכר רק בלקחום משנים ולא בלקחום מא' ובש"ס משמע אף בלקחום מא' הדין כן וע"כ כ' דהא שכ' הטור והמחבר וכל מי שישחוט כו' קאי גם על אדם לקחו מא' והש"ך כ' דזה לא קאי רק בלקחו משנים וקמ"ל דמותר אף לכתחלה לעשות כן והר"ז זרין ונשכר ובש"ס דקאמר אף בלקחו מא' הדין כן היינו בדיעבד כשעשה כן הר"ז זרין ונשכר אבל לכתחלה אין לעשות כן וזה דלא כהטו"ז סק"ט :

סימן יח ש"ך סק"ה וקשה דבש"ס כו' . ר"ל דאי אמרינן כהפרישה דהמעם הוא רבעינן בדיקת הסכין

אמרי

סימן יח

בינה

ובהולכה יורד מן הסימן ואינו פוגע בסימן ואם הושחו העוקץ הראשון ונשאר השני שהוא לצד הקטא או כשר בהבאה וק"ל :

ש"ד סק"ז אפי' לא הוליד בו' הא דכתב אפילו עיין בפדמ"ג שם פרש כונתו בזה :

סק"ט ואח"כ העוקץ קורע דס"ל לדיעה זו דהעוקץ דרך ירידה נמי קורע וכמ"ש לעיל בסק"ג בד"ה שם :

שו"ז סק"ט ואח"כ העוקץ קורע דס"ל לדיעה זו דהעוקץ דרך ירידה נמי קורע וכמ"ש לעיל בסק"ג בד"ה שם :

שו"ז סק"ד ויש בו נפקותא לפי' זה אפי' לדין בו' ר"ל אפי' דאנו

קי"ר דאם יש בו פגמיות הרבה אפי' הן מסוכסכות אסור כמ"ש המחבר מ"מ נ"מ בהא שכתב הטור בשם בעה"ט באגרת והוא דבהרבה פגמיות מסוכסכות אם נשאר שעור שחיטה לבד הפגמיות כשר בדיעבד ואם הם אגרת אפי' יש שם שעור שחיטה לבד הפגמיות פסול אף בדיעבד וק"ל :

ש"ד סק"ב ולקמן כתבו השוחט בו' היינו לקמן סי' כ"ג ס"ד :

סק"ח הלכך צריך בדיקה בו' ע"ל סי' א' במו"ז ריש סק"ו שהביא פלוגתא

דר"ה ור"ח וכוונת הש"ך כאן דא' נימא דהבדיקה היא חיובת דע"י השחיטה הראשונה אודא לה הבדיקה של הסכין מכבר והוי שוב נגד שאר הבהמות כמו לפני בדיקת הסכין וצריך בדיקת הסכין מחדש א"כ אף לר"ח צריך בדיקה א"ו שהוא רק עצה טובה בלבד (עצ"ל) :

שם וכן מוכח בש"ס במאי דקאמר כמאן כר"ה ולמיפסל קמיתא בו' דלא כהב"ח

כו' ר"ל דהב"ח הביא דברי המהר"א דס"ל דיכול להכניס עצמו לספק ולשחוט הרבה בהמות על סמך שיבדוק לבסוף ואם ימצא הסכין פגום יטרוף הכל ודקדק בן מלשון הרי"ף והרא"ש שכתבו לפיכך השוחט בהמות הרבה צריך בדיקה בין כל חדא וחדא שאם לא בדק בו' (כמ"ש המחבר כאן) ומדלא קאמרי ואם לא בדק וקאמרי שאם לא בדק משמע דהבדיקה אינה אלא משום שיצאו הראשונים מירי ספק בו' והב"ח ז"ל הולק עליו וכ' דהרי הרא"ש והטור כתבו ואם לא בדק בו' וא"כ ידקדק מדבריהם להיפך ויש לסמוך

אדבריהם שהם אחרונים וראו בלשון הרי"ף והרמב"ם ורא' ישר בעיניהם ועוד דאיבא למיחש לתקלה שמא יאכלו מהראשונים שנשחטו סודה שיבדוק ע"כ והקשה הש"ך עליו מהא דקאמר בש"ס רב כהנא מצריך בדיקתא בין כל חדא וחדא כמאן

הסכין קודם השחיטה הוא משום שנאמר ושחטתם בזה א"כ לא הוי לי' להש"ס לשנויי דהאי ושחטתם קאי על בדיקת חכם רק הו"ל לשנויי דאי לאו קרא ה"א דסני בדיקה בסוף ע"כ יליף מהפסוק דצריך בדיקה תחלה א"ו דהטעם הא דבעינן בדיקה תחלה ורא' ישחוט ע"ס שיבדוק לבסוף הוא משום שמא ישכח אח"כ לבדוק וע"כ פריך הש"ס שפיר כיון דאי נקיב טרפה בודאי בעי בדיקה וגם זאת הסברא מבחין דחיישנן דלמא ישכח לבדוק אח"כ כיון דאסור אף בדיעבד אם לא בדק ולמא צריך למילף מהפסוק וע"כ משני הש"ס שפיר דיליף דצריך בדיקה לחכם אבל בדיקה בלא"ה ידעינן דבעינן תחלה משום דלמא ישכח וק"ל :

שו"ז סק"ג לא יובנו הדברים כן ר"ל דאנו נוהגין שבדקין הסכין שמוליד

האצבע על הסכין וא"כ הולכת אצבע על הסכין אין שוה להולכת הסכין על הצואר הבהמה ואם בהבאת אצבע יורגש בסכין פגם אזי יורגש בצואר בהמה בהולכת הסכין ע"כ כ' דנוהגין לבדוק בזמנם שמוליד הסכין על האצבע ולפי"ז א"ש דהולכת הסכין בבדיקה ובשחיטה א' הוא וקאמר אמחבר שפיר דאם הרגיש הפגמיות בהבאה ורא' בהולכה אזי אם שחט בהולכה כשרה (פדמ"ג) :

שם כ' הטור בו' ז"ל הטור מסוכסכת שאין לה אלא עוקץ א' וצד השני הוחלק

במשחות וכגון דקיימא ארישא דסכינא והוריד ולא הביא בענין שלא חתך אפי' העור עד שעבר כל הפגמיות ואם הוא עומדת אצל הקטא צריך שיביא ולא יוליך (וכ' הבי' הטעם בשם פירש"י שהעוקץ קורע אף דרך ירידתו והוא כמו שכתב הרמ"א והש"ך סק"ט) אבל אם הוא באמצע הסכין בכל ענין פסולה ורב אלפס פסק אפי' באמצע הסכין אם העוקץ כלפי ראש הסכין כשר אם הוליד ולא הביא שאין עוקץ הפגמיות קורע אלא בפגעו

בסימן ולא כשיריד ממנה ואם העוקץ כלפי הזנב או כשר אם הביא ולא הוליד ע"כ וכתב הבי' דא"א לפרש הא דכתב אם העוקץ כלפי ראש הסכין דקאי אחודו של העוקץ דא"כ היכי מכשיר בהולכה ופסול בהבאה איפכא מבעי לי' ע"כ מפרש הבי' בונת הטור לדעת הרי"ף שאחורי

העוקץ כלפי הראש וכן בסיפא דהעוקץ כלפי הקטא קאי ג"כ על אחורי העוקץ ודו"ז המו"ז מפרש דברי הרי"ף כהב"ח דהא דקאמר אם העוקץ כלפי ראש הסכין היינו שהעוקץ השני נשחו ולא נשאר רק העוקץ שהוא קרוב לראש הסכין שוה לא הושחו ונשאר כבראשונה או כשר בהולכה שהרי החוד מן העוקץ נהפוך נגד הקטא

דאנסה ע"י אדם טרפה כדרכא ובאנסה מעצמה
היא ספק והקשה הב"ח אמאי לא כ' המור חילוק
זה אבל לפי פ"י התוס' דמפרש הא דאמר רבא
ובלבד שלא תאנס היינו דמשערין אם היתה
רוצה כדרכה ובלבד שלא תאנס את עצמה ליטול
ידק מהבור וע"ז מבעי ל"י לר"ח על הא דאמר
רבא ובלבד שלא תאנס אי לכתחלה אמר כן או
לעיכובא אמר כן ורפ"ז לא נזכר כלל בגמ'
החילוק בין אנסה אדם בשעת שחיטה או כשאנסה
היא מעצמה וא"כ נוחא הא דגם המור לא כ' כלל
חילוק זה (פרמ"ג):

ש"ך סכ"ח וא"כ מאי איכא בין רישא
לסיפא כו' רצ"ל דאיתא

במתני' השוחט מן הצדדין כשרה מן העורף
פסולה וכתב הב"ח מדקתני בסיפא השוחט
מהעורף פסולה ומוקמינן לה בגמ' בשלא החזיר
הסימנים לאחורי העורף אלמא דרישא דבשוחט
מהצדדין דכשרה איירי גמי אפי' לא החזיר דומיא
דסיפא דאי בהחזיר מאי איירא במן הצדדין אפי'
במן העורף גמי ולא כהב"י דס"ל דמן הצדדין בלא
החזיר אפי' דיעבד פסולה והש"ך מתרץ קושית
הב"ח דהחילוק הוא בין רישא לסיפא דברישא
בלא החזיר וידע שחתך הסימנים קודם המפרקת
כשר ובסיפא כשלא החזיר לעולם פסולה דבמן
העורף לא שייך ידע אבל כשלא החזיר ולא ידע
אף ברישא פסולה ודלא כהב"ח והמהרש"א וק"ל:
שם ומ"ש אח"כ וה"ה לשוחט מן העורף כו'
ר"ל דבמן העורף לא שייך לומר בלא
החזיר שידע שחתך הסימנים קודם המפרקת (כנ"ל
בסמוך) ע"כ אמר דהא דקאמר המחבר וה"ה
לשוחט מן העורף זה לא קאי רק אהחזיר לחוד
דאז כשר אבל בלא החזיר לעולם פסול:

סימן כא

שו"ז סק"א למה נתיר דכתחלה לשחוט
העוף בסכין שאינו חד כו' היינו
כמבואר בש"ך לעיל פ"י י"ח סק"א ובשו"ז
לקמן פ"י כ"ג סק"ג:

שם יש רוצים לבדוק ע"י נוצה כו' ר"ל
דיש רוצים לבדוק ע"י קנה הנוצה
שתוחבים בסימנים דרך הפה והקנה הנוצה ממלא
את כל חלל הסימן הנשחט ונמתח הסימן יפה
ויש חלק קנה הנוצה מעט בחלל הסימן למטה
ממקום החתך ומעט קנה הנוצה הוא למעלה ממקום
החתך ומקום החתך הוא נמתח באמצע קנה הנוצה
נמצא הנוצה מעט מגולה במקום החתך מזה
דעינן דרוב הסימן הוא נחתך ומזה חזינן דרוב
הסימן

כמאן כו"ה ולמיפסל קמייטא כו' וא"כ אי נימא
כהב"ח לא הוי הבריקא משום למיפסל קמייטא
אלא הוי הבריקא לקיים תקנת חז"ל קודם השחיטה
אע"כ דעיקר בדיקת הסכין בין כל הדא וחדא
הוא רק עצה טובה כן הוא כונת רבינו הש"ך ו"ל
וצ"ל לדעת הש"ך דהא דכתב הב"ח ועוד דאיכא
למיחש לתקדמ (כנ"ל) הוא רק להביא רא' **לדבריו**
ועיקר הפעם של הב"ח הוא משום דאם
לא בדיק בין כל חדא וחדא הוי כמו ששחט בלא
בדיקת הסכין ועיין בתב"ש שהקשה באמת ע"ז
דהא הב"ח רתב ועוד דאיכא למיחש כו' ואם כן
נוכל לפרש כונת הש"ס ג"כ כן כמאן כו"ה
ולמיפסל קמייטא היינו דלהכי צריך בדיקה תיכף
אחר קמייטא כדי שנדע אם יהי' הסכין פגום
שהקמייטא פסולה ולא יבוא לאכלו וע' בזה מ"ש
בספר יד יוסף:

שו"ז סק"ד דאילא ביבנה כו' ר"ל דאיתא
בפ' עד כמה הנוטל שכר

דהיות רואה את הבכורות אין שוחטין על פיו
אא"כ הי' מומחה כאילא ביבנה (פירש"י דחסיד
הוא ולא נחשד על כך) שהתירו לו ביבנה חכמים
ליקה שכר ע"ז בין מבכור תם ובין מבעל מום:

סימן יט

ש"ך סק"ב גלא משמע כן בירושלמי כו'
דאיתא בירושלמי וז"ל שחיטה
מאימתי מברך ר"י עובר לשחיטה יוסי בן נהוראי
משישחט למה שמא תתנבל (ופריך) מעתה עד
שתיברק (ומשני) חזקת בני מעיים כשרים ע"כ
והא דקאמר שמא תתנבל שפיר משא"כ בדיקת
הדיאא אף אם ימצא טרפה מטהר השחיטה מידי
נבילה ולמה לא יברך אשחיטה א"ו כיון שאין
מצוה לשהוט אלא מי שרוצה לאכול כדכתיב
וזבחת ואכלת א"כ טרפה א"צ ברכה (פרמ"ג):
סק"ג דה"מ רשנויי ל"י ולא היא התם ברכת
המצות כו' ר"ל דבברכת אברהם מחלק
בין ברכת הנהנין ובין ברכת המצות כמ"ש הש"ך
בריש הס"ק בשם א"ז:

סימן כ

שו"ז סק"ג ובוה מתורץ למה לא הביא
המור שאין חילוק כו' ר"ל
לפירש"י דמפרש הא דאמר רבא ובלבד שלא
תאנס היינו בידי אדם והא דבעי ר"ח אנסה עצמה
מאי היינו דאנסה את עצמה שלא ע"י אדם א"כ
יש חילוק בין אנסה ע"י אדם לאנסה מעצמה

אמרי

סימן כא כג כד

בינה

היקף קנה הנוצה הוא מגולה ולכאורה י"ל דכונת המרדכי במאי דכתי' ושעות הוא שהבדיקה הוא שעות דשמא הקנה הנוצה אין ממלא חלל הסימן בצומצם וא"כ אע"ג דרוב הנוצה נמצא מגולה מ"מ י"ל דהסימן אינו נשחט הרוב דע"י חתך קטן צמי יכולה הנוצה להתגלות רוב היקף אבל זה הפי' אא"ל כך כמ"ש הטו"ז משמע דרוב גדול בעינן כלומר דהבדיקה ההוא נבדקת ע"י גרם מדידה כשרואה חלק הנוצה שהוא מגולה כנ"ל וע"ז כ' המרדכי דשמא אין כאן רוב ואנן בעינן רוב הנראה לעינים כלומר רוב הנראה ולא ע"י שום גרם מדידה וע"ז סיים הטו"ז דאי לאפוקי ממחצה כונתו דאם נאמר דמ"ש המרדכי רוב הנראה לעינים היינו רוב ע"י מדידה אלא דאתי לאפוקי ממחצה ואפ"ה סובר המרדכי בבדיקה הנוצה הוא שעות כלומר שמא לא נבדק יפה כנ"ל וע"ז כ' הטו"ז מה שייד זה לבדיקת הנוצה כלומר מה שייד זה הלשון ואנן בעינן רוב הנראה לעינים לבדיקת הנוצה דאפי' למ"ד מחצה על מחצה כרוב לא סגי בבדיקת הנוצה כלומר דשמא אין כאן גם מחצה משום דהבדיקה אינה מבוררת יפה אע"כ דגם המרדכי ס"ל דבדיקת הנוצה הוי בבדיקה מבוררת יפה אלא דמ"ש המרדכי ושעות הוא ר"ל דהדין הוא שעות משום דבדיקת הנוצה הוי גמר מדידה ואנן בעינן רוב הנראה לעינים רוב הניכר לעינים אפי' בלא מדידה (ספר יד יוסף) :

לדקה ועוף לעוף ומלת גסה אשחיתה דסמך ל' קאי דמשערין לדקה ולעוף כדי שחיתת גסה והרא"ש סובר ג"כ כהר"ף אלא בעוף ס"ל דלא משערין כלל בהגבהה והרבצה אף בדילי' והטו"ז חולק על הדרישה דא"א לומר כן בדברי הטור לדעת הר"ף דהא מ"ש בדברי הר"ף והגבהתה והרבצתה קאי על כך מה שזכר תחלה דמשערין מגסה לדקה ועוף ע"כ כ' דלעולם הר"ף ס"ל כמו שהעתיק הטור בפשיטות רק שיש מ"ס בדברי הטור לדעת הרא"ש וצ"ל אלא שכתב אע"ג דמשערין כדי שהיטת בהמה והגבהתה כו' ומגיה במקום תיבת גסה שכ' בטור תיבת בהמה ור"ל דהרא"ש חולק בתרתי עם הר"ף דלהר"ף משערין אף לעוף כדי שחיתת גסה והגבהתה והרבצתה והרא"ש ס"ל דהגבהה והרבצה משערין לכל א' דילי' ולעוף ס"ל דאין משערין בהרבצה כלל אף בדילי' רק דמשערין בשהיטת גסה לעוף ולא יותר והא דהתחיל הטו"ז וכתב זה דעת הרמב"ם ובטור כתב כן גם בשם הר"ף כו' אין כונתו דהטור כתב דהר"ף והרא"ש ס"ל כהרמב"ם דא"א כמ"ש לעיל אלא שגירת לשון הוא דעל מ"ש שיגביה גסה כתב דהטור כ' כן לר"ף והרא"ש דבכורו ר"ל לדקה ועוף הוי שיעורא כדי הגבהה והרבצה גסה (פרמ"ג) ובדגמ"ר קמא כתי' דכצ"ל בטו"ז ובטור כ' כן בדקה בשם הר"ף והרא"ש

סימן כג

סימן כד

טו"ז סכ"א ובטור כתב כו' ר"ל דהטור הביא מתחלה דעת רש"י

דשיעור השהייה שחיתת גסה לגסה ודקה לדקה ועוף לעוף ורק בשיעור שהיטה לבד משערין ואח"כ הביא דעת הרמב"ם דס"ל דמשערין גם כדי הגבהה והרבצה והיינו גסה לגסה כשיעור הגבהתה והרבצתה ושחיתת דקה ועוף כשיעור הגבהתה והרבצה ושחיתת דקה ועוף ואח"כ כיו"ל ורוב אלפס לדקה ועוף משערין כדי שחיתת גסה והגבהתה והרבצתה ולזה הסכים א"א הרא"ש ז"ל אלא שכ' אע"ג דמשערין כדי שחיתת גסה והגבהתה והרבצתה דוקא לבהמה אבל לעוף לא משערין אלא כדי שחיתת בהמה לחור דלא מסתברא להקל כולי האי לשער כדי הגבהה והרבצת בהמה לעוף עכ"ל ומתמה הדרישה דהא מבורר בתרא"ש דס"ל דהגבהה והרבצה משערין לכל א' דילי' רק בשחיתת משערין לעוף בגסה ע"כ מפרש הדרישה דה"ק הטור ולר"ף משערים לעוף כדי שחיתת גסה והגבהה והרבצה של עצמן גסה לגסה ודקה

טו"ז סכ"א ומביא ט' אחר בשם רנ"ש כו'

והוא מפרש דהחיצונה קורא מה שקרובה לשוחט ופנימית מה שקרובה לכותל ומיירי דמניה הסכין על רוחב הצוואר אם חולץ והניה מלא ב' צווארין של סכין על ב' צווארי הנשחטים חולץ ולא הביא שעבר עד שסוף הסכין שאצל הסתא הוא בצד פנימי דפנימית ר"ל אצל הבהמה שקרובה לכותל או הפנימית כשרה והחיצונה שקרובה לשוחט פסולה שלא העביר עלי' כ"א מלא צוואר א' דסכין ואין בידו להעביר יותר והוא מתכוין לשחוט בהולכה לבד וכתב הטו"ז דדוחק לפרש כן דפנימית משמע היא דקרובה לשחוט לא היא דקרובה לכותל :

סכ"ב דלא לשווי' גסמרא כו' ר"ל דאנתא בפ' השוחט מנין לשחיתתה שהיא צימן הצוואר שנאמר ושחט את בן הבקר ממקום ששחט חטאו (פירש"י) ממקום שכופת הוציא את דמו ונקחו) ואח"כ מסיק הגמ' דשחיתת מן הצוואר הלכה למשה מסיני וקרא למאי אתא דלא לשווי' גיסמרא פירש"י שלא יתחך הפסוקת לשנים

טו"ז סקט"ז אבל לא באותו בהמה כו' :

ר"ל דהא יכול לדמות באותה בהמה עצמה דהיינו שיעשה עוד חתך באותו סימן וידאח אב החתך של השחיטה הוא אדום יותר מהחתך של עכשיו הרי מוכח שבשעה שישחט לא ה' עדיין שמוט וע"כ החתך הראשון הוא אדום יותר מהחתך השני שנעשה אחר שנשחט וכמו שהדין הוא לקמן סי' ל"ד בנמצא נפסק הגרגרת וא"י אם הוא קודם או אח"כ אזי מקיפין באותה בהמה עצמה דחותכין הגרגרת במקום אחר ודואין אם פסקת הא' אדומה יותר הוא מרפה משום דמוכה דנעשה הפסיקה הראשונה קודם שהיטה וכו' הטו"ז דכאן לא מקיפין בן ול"ד לפי' ל"ד דכאן אמרינן שמא האדם מהחתך הראשון הוא מחמת שה' בה עדיין חיות ואף דה' שמוט מקודם מ"מ לא היתה עדיין נשחט וע"כ החתך הראשון הוא מאדים יותר ואין רא' מזה שנשחט אחר שחיטה משא"כ בס' ל"ד אע"ג דגם שם נזכר לומר דאין רא' מזה מה שהפסיקה הראשונה מאדים יותר דדלמא נפסק אחר השחיטה רק מחמת דהפסיקה הא' היתה תיבה אחר השחיטה בשעה שה' בה עדיין חיות ע"כ מאדים יותר עכ"ז מקיפין שם לפי ששם כשהאדם הראשון יותר היא מרפה ולא בא לידי מבטול משא"כ כאן הוא בהיפוך וק"ל :

ש"ך סכ"ד כיון דשמוטה לאו מרפה כו' :

ר"ל דא' אמרינן דשמוטה מרפה א"כ ה' יכול להקיק באותה בהמה עצמה דא' הוה שמוט קודם שחיטה אזי צריך להיות שוין החתך של השחיטה והחתך שעשה עכשיו אחר השחיטה כיון דגם החתך של השחיטה ה' בשעה שהיתה מרפה ולא היתה יכולה לחיות עוד ואם החתך של השחיטה הוא מאדים יותר והו סימן שנשחט אחר השחיטה ועיין בפרמ"ג שהקשה דאפי' אמרינן דשמוטה מרפה עכ"ז אין רא' מזה שהחתך של השחיטה הוא מאדים יותר דאף שנשחט קודם שחיטה עכ"ז הוא מאדים יותר משום שנשחט בשעה שה' בו עדיין חיות קודם השחיטה וכמ"ש לעיל בס"ק הסמוך בטו"ז וק"ל :

סימן כז

טו"ז בתשובת אחריו ז"ל מדאמר ר"ח אף אנן

נמי תנינא כו' : דאיתא בחולין דף כ' אמר זעירי נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבלה אמר ר"ח אף אנן נמי תנינא מרק עוף קדשים בסכין נבלה היא וממסא בגדים אבית הבלעה ואי אמרת נשברה מפרקת ורוב בשר עמה מרפה

ותא

דהכי משמע חסו הוציא את דמו ותו לא :

ש"ך כק"א דודאי לר"ת שפירש החליד כו' : ר"ל דעל הא דאבעי

בש"ס החליד במיעוט סימנים פיר"ת שני פירושים פ' א' דהבעי' הוא אם תחב הסכין תחת מיעוט קמא דקנה ושחט הרוב מלמעלה למטה בחלדה ולפי"ז צ"ל דמיירי דהעור ה' בתוך דא"כ אפילו לא החליד תחת מיעוט קמא הו' חלדה כנ"ל בסעיף ח' פ' ב' דהבעי' הוא שתחב תחת מיעוט קמא ושחט המיעוט מלמעלה למעלה והב"ח כתב דאף לפי זה צ"ל דה' העור חתוך והש"ך חולק ע"ז דלפי פ' זה מבעי' אף בלא ה' העור חתוך :

טו"ז סק"ט שלא הביא התירוף דאינן כו' :

ר"ל דבחולין ד' מ"ד פריך על הא דקתני במתני' גיטל הלחי התחתון כשר והא איכא עיקור סימנים דהסימנים בלחי התחתון הם מחוברים וכיון שגיטל הלחי נתלשו הסימנים ומשני דעיקור סימנים היינו כשנעקר הוושט מהלחי ומהבשר וכאן מיירי דאינן איגומי מעילוי סימנים שנגמם הלחי מן הבשר שמוטל על הסימנים בין הלחי והסימן דלאו עיקור הוא שסימנים מעורין בבשר והרא"ש לא הביא תירוץ זה ומשמע דס"ל דאף בכה"ג הו' עיקור סימנים :

ש"ך סקכ"ג פירוש במה שמשמע כו' :

עיין בפרמ"ג שכתב דהרתי קשוי' ל' להש"ך דהא עיקור במיעוט קמא הו' משכחת ל' דאם נעקרה במיעוט קמא הרי שוחט כל השחיטה בסימנים עקורים ועוד מהו הלשון כל עיקור לכן פירוש דודאי מדינא אף בשעת שחיטה בעינן שנשחט רובו מלחי אלא מצד המנהג אנו מטרפין אם אירע בשעת שחיטה אפי' אם נעקר כל שהוא וז"ש הרמ"א ואנו נוהגין להסריף כל עיקור ר"ל כל שה' בשעת שחיטה ואפי' במיעוט קמא דקנה שנשחט כ"ש דעדיין לא התחילה השחיטה כלל מידי דהו' אחצי קנה פגום אפי' משום חשש שמא נגע בוושט והוה בשעת שחיטה תו מחמירין מצד המנהג אפילו בעיקור כ"ש וכתב עוד הש"ך שזהו דלא כהב"ח שכו' דהטור מיירי שנשחט קודם שחיטה ר"ל דהב"ח כתב דמה שכתב הטור דעיקור הוא דוקא שנעקר כל הסימן או רובו היינו דוקא בנעקר קודם שחיטה אבל אם נעקר בתוך השחיטה קודם שנגמרה פוסל אפילו בכ"ש והש"ך חולק ע"ז ומפרש דהטור מיירי אף בתוך השחיטה והיינו דמדינא אף בתוך השחיטה אינו פוסל רק ברובו אך מצד המנהג פוסל בתוך השחיטה בכ"ש וק"ל :

והא מליקת חבין כיון דלאו מליקה הוא דהו
כשזכר מסרקה וכשמניע לסימנין והחבין בסכין
הר"ז כשוחט את המרפה ומרפה ששחטה אינה
מממאה ודחי התם טעמא הוא משום דלאו שחיטה
היא כלל משום שמתליד :

שם • מדלא פריך בריש אלו מרפות כו' •
דבמתני' דאלו מרפות אחר שמנה שם
מרפות דבהמה קתני במתני' זה הכלל כל שאין
כמות ח"י מרפה וקאמר שם בנמ' דלתנא דמתני'
תנא דשיר ואתי שאר מרפות בזה הכלל ולתנא
דבי ר' ישמעאל אינן אלא י"ח מרפות שמנה
במתני' ותו לא :

שם • דאמרינן נהי דאי תבר כו' י דאיתא שם
ת"ש מלק עוף קדשים בסכין גבלה
ומממא בנדים אבית הבליעה ואי אמרת אין
שחיטה לעוף מה"ת נהי דכי תבר לי' שדרה
ומפרקת הויא לה מרפה תהני לה סכין לשחטה מידי
גבלה דהא מרפה ששחטה אינה מממאה :

שם ואע"ג דמדברי אחי הג"ל משמע דגנישברה
מפוקת עם רוב בשר מרפה כו' • עיין
בפרמ"ג שכ' דהא שכ' דמאחיו משמע דמרפה הוי
לאו דוקא הוא דגבלה גמי הוי כמבואר לעיל
דבברי אחיו :

סימן כט שו"ס סכ"א ועוד נר' לתרין

התוס' כו' • ר"ל דהתוס' הקשו כיון דגנישברה
הלכה לה חזקת אבמ"ה ולא נשאר לה רק ס'
דרוסה ונימא רוב בהמות כשרות הן ותירצו
דדריסה שכיחא מפי לאיסור מלהיתר • ומפרש
דו"ז המו"ז דהרמב"ם לא ס"ל כהתוס' אלא ס"ל
דדרוסה הוי ספק השקול וא"כ נשאר קושית התוס'
ע"כ תירץ הרמב"ם ז"ל כיון דדריסה הוא בפירוש
(היינו שבתורה כתוב ובשר בשדה מרפה כו')
וסתם מרפה הוא ע"י ארי וכיוצא בו שהוא
דרוסה) החמירו חז"ל ולא רצו לסמוך על החזקה
וז"ש הרמב"ם כאן בספק דרוסה להחמיר היינו
אפי' היכא דיש חזקה להיתר לא רצו לסמוך על
החזקה ועיין בפרמ"ג וביד יוסף :

שם • בטור כתב כו' • ז"ל המור כתוב ובשר
בשדה מרפה לא תאכלו מכאן אזהרה
למרפה וסתם מרפה דייגו שמרפה ארי וכיוצא בו
ועל כרחק לא איירי בגמרפה וקתה דא"כ הו"ל
גבלה דמה לי גבלה שהומתה ע"י אחרים אה שפחה
מעצמה אלא מיירי שגמרפה ועדיין דא מתה וא"א
לוטר דגמרפה בעלמא שהוכתה מכה כל שהוא
תהי' אסורה דהא כתיב לכלב תשליכון אותו
אלמא מיירי בענין שאינה יכולה לחיות

ואינה ראוי' אלא לכרוב ובא להשמיענו כיון
שגמרפה בענין שאינה יכול לחיות אפי' אם קדם
ושחטה אסורה כיון שידענו דבגמרפה עד שאינה
יכולה לחיות אסורה א"כ ה"ה אם אירע לה
מעצמה חולי שאינה יכולה לחיות ממנו שהיא
אסורה דכי היכי דנבי גבלה אין חילוק בין מתה
מעצמה או מתה ע"י אחר כך אין חילוק בגמרפה בין
גמרפה ע"י אחרים או גמרפה מעצמה ע"י חולי
שבכל ענין הוא מרפה ע"כ :

שם • אבל השתא דכתיב לכלב גסתר הפי' שר
כל שהוא ושפיר אמרינן דגם מעצמו הוי
הדין כמו בארי כו' מ"ס וצ"ל שפיר אמרינן דגם
ע"י ארי הוי הדין כמו בעצמה • וכונתו דהי' קשה
לו דבברי המור לאיזה צורך הביא רא' מגבלה
דהא כתיב לכלב תשליכון אותו דמשמע דבענין
שאין ראוי כ"א לכלב ובע"י עצמו יליף מדכתיב
וזאת החי' ולזה קמתרין המו"ז משום דגם השתא
דכתיב לכלב אפי' דיש חילוק בין ע"י עצמו בין
ע"י אחרים דבע"י אחרים סגי במסוכנת דאיהו גמי
לא חזיא אלא לכלב דהא דכתיב וזאת החי'
דמשמע דתלי בהיות איירי בע"י עצמו מש"ה
הוצרך להביא רא' מגבלה דאין חילוק בין ע"י
עצמו בין ע"י אחרים דבשלמא אי לא הוי כתיב
לכלב הוי מוכרח לחלק בין ע"י עצמו בין ע"י
אחרים מכה קוש' דמרפה משמע אפי' כ"ש כו'
אבל השתא דכתיב לכלב אין אגו מוכרחים לחלק
לבן שפיר הביא המור רא' מגבלה דגם בע"י
אחרים הוי הדין כמו מעצמה (יד יוסף) :

סימן ל

שו"ס סכ"א נראה פירושו שמתחלה נותן
סימן כו' • הגה יש פירושים
הרבה על דברי המור והמו"ז ס"ק זה עיין בפרישה
ועיין בתב"ש • וראיתי בס' יד יוסף שכ' וז"ל
ונראה דהי' קשה להמו"ז דלכאורה משמע מדברי
המור מדכתב ברוב היקפה שהוא למטה מעינים
וברוב גובהה כו' והוא למעלה מעינים שיש שני
מקומות בראש לענין מרפות נחבסה אבל באמת
בגמ' משמע דעל מקום אי ברוב גובהה ורוב
היקפה מרפה וע"ז תירץ המו"ז ז"ל שמתחלה
נותן ס' היכן מתחיל מקום המרפות כו' פ"י דבין
ברוב גובהה ובין ברוב היקפה הוא מתחיל מלמטה
מעינים ומ"ש המור ברישא בין ברוב כו' שהוא
למטה מעינים פאי על מקום מרפות ואפי' לענין
רוב גובהה ומ"ש המור לבסוף בין ברוב כו' והוא
למעלה כו' קאי לענין מדידת רוב גובהה וקא
לענין מקום המרפות וג"ס בדרך זה דאם נסדר
מלמטה

בנקב קמן משא"כ כאן דמדינא דש"ס בקיאי
באבר א' לבדוק מנקב אלא דאין אנו בקיאי ולכך
ע"י ס"ס מהני הבדיקה דידן (סרמ"ג)

סימן דג

טו"ז סכ"א המור כ' כו' ז"ל המור כתב
הרמב"ם ניטל לחי העליון מרפה

אבל ניטל התחתון כגון שננסם הסימנים ולא
נעקרו הר"ז מותר ואני כתבתי למעלה בה' שחיטה
שאפי' נעקרה רוב מהלחי אם המיעוט נשאר מתבאר
במקום א' גשר עד שגעקרה כולה או שלא ישאר
המיעוט במקום א' וגם אני חסד על מה שאמר
ניטל לחי העליון כיון שאינו מפורש ע"כ וכי
הטו"ז ע"ז דהמור אינו חולק על הרמב"ם רק גמא
שאוסר בניטל לחי העליון כיון שאינו מפורש
בשום מקום אבל הא שכתב המור ואני כתבתי
למעלה כו' זה לא כתב דרך קושיא על הרמב"ם
כי הרמב"ם יפרש הא דכת' בגמ' אמר ר"ג אמר
שמואל תרביץ הוושע שנמל כולו מהלחי כשר
ותנא תונא ניטל הלחי התחתון כשר ופריך הש"ס
והא איכא עיקור סימנים ומשני לא תימא בזו
אלא רובו ומפרש הרמב"ם דהא דקאמר שגעקרו
הרוב היינו שגעקרו הלחי עד מקום הסימנים ומקום
חיבורן של הסימנים שלם והמור מפרש הש"ס
דעיקור סימנים לא הוה רק כשגעקרו רוב הסימנים
מהלחי והנשאר הוא מדולדל (וכמ"ש המתבאר
דעיל ס"י כ"ד סט"ז) אבל אין מזה קו"א על
הרמב"ם כי הוא יפרש דהש"ס קאי על הלחי בלא
מקום הסימנים וק"ל :

סק"ז וכ"ש אם ניקב כו' ר"ל כיון דרוב
הנבלעים דרך הוושע"א נ לימ אם אנו
רואין דניקב החיצוני ע"י קוץ וכדאי ניקב הפנימי
מקודם שבא הקוץ לחיצון ואז כודאי מרפה אלא
אפי' שאנו רואין שלא ניקב רק הפנימי אפי'
מרפה דוושע"א אין לו בדיקה מבחוץ ולפי"ז חולק
המור"ז עם הש"ך סק"ז וס"ל דאין לושט בדיקה
מבפנים אפי' במקום ידוע :

ש"ד סק"ז אפי' לא ניקב רק הפנימי ר"ל
ל"מ אם ניקבו שניהם מרפה
אלא אפי' פנימי לחוד ג"כ מרפה דושט אין לו
בדיקה מבחוץ אבל אם ניקב החיצון כשרה ע"י
בדיקה מבפנים כיון שא"צ בדיקה אלא נגד הנקב
הוי מקום ידוע ומהני בדיקה מבפנים :

סכ"ז והרב נמי אויל למעמי שכי כסי ג"ז
וכאן דא"א בקיאי בבדיקת דחסה כו'
נראה כונתו אף דכאו לא פיירי מבדיקת דחסה
אפי' כיון דס"ל להרב דא"א בקיאי בבדיקת
דחסה

מלמטה מהענינים עד בין הקרנים יהי' ב' ספחים
אבל כשנמדד מלמעלה מעינים עד בין הקרנים
לא יחזיק אלא ספח א' לכן קמ"ל המור דלענין
רוב גובהה אזלינן לחומרא דמרפה אפי' נחבסה
חצי ספח ומשהו דהוי רוב לפי השיעור למעלה
מעינים וה"ה נמי אם נחבסה למטה מהענינים נמי
משערינן בחצי ספח ומשהו כנ"ל אבל יש כאן
חסרון בדבריו וז"ל ואמר מן האמצעות כו' עד בין
הקרנים בכ"מ כו' אפי' ברוב מאותו העיגול מרפה
ורוב גובהה כו' (מירי המור כאן לענין מדידה)
דהיינו מן העינים ולמעלה כו' אבל למטה ממקום
שמתחיל לשפע אין שום סברא לאסור שם ברוב
גובהה עכ"ל כלומר לענין מדידה שלא נתחיל
למדוד ממקום ההוא ויהי' ב' ספחים כנ"ל אבל
לא פיירי כאן לענין מרפות דבודאי גם מקום
ההוא אם נחבס שם חצי ספח ומשהו לפי שיעור
הנ"ל ג"כ מרפה ע"כ :

ש"ד סכ"ב אעפ"י שגם קרוב העליון קיים
ר"ל להמחבר לקמן דס"ל דניקב
קרוב העליון לבר מרפה אשמעינן כאן דבנחבסה
מרפה אף שגם קרוב העליון קיים דמרפות
דנחבסה היא מרפות בפ"ע ולא משום קרוב הוא
(סרמ"ג) :

סכ"ד ז ב"י בנרגרת כו' ר"ל דהמור לא
כתב רק דאם ניקבה נקבים שיש בהם
חסרון אם יש בין כולם כסלע מרפה ובאין בהם
חסרון לא כ' איך הדין בזה וכתב הב"י ע"ז דאם
יש בהן חסרון מרמינן לנרגרת כי היכי דבנרגרת
כשאין בין נקב לנקב כמלא נקב השלם שביניהם
גידון כנקב ומצטרף לשיעור דיד' שהוא כאסור
כמו שיתבאר בס"ל ד"ה ה"ה נמי בגלגולת הדין
כן שצטרף לסלע אבל באין בהם חסרון אין
מצטרפים לרובא כמו בנרגרת כיון שלא הוזכר
מסול זה בשום מקום י"ל דקים להו לרבנן שאין
להשוות גלגולת לנרגרת לענין זה :

סימן דא

ש"ד סק"ד וכ"ש אם נמצא כו' ע"י
בסרמ"ג שכתב דהש"ך חולק
על המור"ז סק"ג וס"ל דמים גרע מפי משלתופית
ועמ"ש בס' עצי לבונה :

טו"ז סכ"ד והא גם שם יש ס"ס זה כו' .
היינו ספק שמא לא הגיע המחת
לא' מאיברים ואת"ל הגיע שמא לא ניקב :
שם ואע"ג דכתב הש"ע כאן ברישא שאין אנו
בקיאים כו' ר"ל דהתם (בס"י נ"א) אף
מדינא דש"ס א"א לבדוק כל האיברים הפנימים

הפנימי ניקב כולה לפנינו ומאי נ"מ בקורט דם
אצ"כ צ"ל כמ"ש. אבר אם אין עור הפנימי ניקב
כולה רק שניקב חצי עור ממנה אוי אם באנו
רחוש צריכין אנו לומר על חצי עוביו השני שמא
ניקב ונתרפא ולחצי עוביו של יעור החיצון לפנים
נ"כ ניקב ונתרפא וכו' הא ל"ח דחששה רחוקה
הוא שיתרפא עור שלם ול"ח כ"כ (תו"ש) :

שם א"נ הכא כיון שהקוץ תחוב בו לפנינו
מקרי מקום ידוע כו'. עיין בעצ"ר שכ'
צ"ע דזה סותר למ"ש בסק"ז עמ"ש רמ"א אפי' לא
ניקב רק הפנימי כו' דאם ניקב החיצון יש לפנימי
בדיקה במקום ידוע דוקא ומוכח מהתם דאם ניקב
הפנימי אף במקום ידוע אין בדיקה לחיצון כלל
א"כ סותר למ"ש כאן דבמקום ידוע יש בדיקה אף
לחיצון ורפ"ז אין חילוק בין פנימי לחיצון :

סימן דג

ש"ך סכ"א אלא אף בעופא כו' עיין
בדגמ"ר שהקשה דלפ"ז יהי'
בעוף נקב מפולש משני נדדון קיל יותר מאינו
מפולש כיון דשני עב"י איסר הוא יותר מאס חופה
רוב חלל קנה ידי' ועיין ביד יוסף שמתקן קושי'ת
הדגמ"ר ומפרש כונת הש"ך ז"ל דבעוף משערין רק
לפי ערך שני עב"י איסר שמסערין בזהמה כמ"ש
הש"ך לציל סק"ט ג"כ כן :

סכ"ב והב"ח השיג על המחבר כו' ז"ל הב"ח
אמרין בגמ' נסדקה רב אמר אפי' לא
נשתייר זה אלא חוליא א' למעלה וחוליא א' למטה
כשרה אמרו קמי' דר' יוחנן אמר מה חוליא ומה
חוליא דקאמר רב אלא אימא אפי' לא נשתייר זה
אנא משהו כו' אמרו קמי' דר' יוחנן משמ' דר'
יונתן הכי א"ל ידעין חזראי בבליא לפרושי כי האי
טעמא כך גורס רש"י ופי' דקאמרי קמי' דר' יוחנן
משמ' דר' יונתן דבמשהו סגי כדקאמר ר' יוחנן
ולשבח קאמר ידעין חזראי כו' ולפי גרסא זו הלכה
דבמשהו סגי דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ועוד
דר' יונתן נמי הכי ס"ל אצל ים גורסים א"ר
אמרו קמי' דר' יוחנן משמ' דר' יונתן הכי וכו'
ופי' גירסא זו דלישנא בתרא פליגא אלישנא קמא
וקאמר דר' יוחנן מעולם לא אמר דבמשהו סגי אלא
אדרבה הך מלתא דרב דקאמר דבעינן חוליא אמרו
קמי' דר' יוחנן משמ' דר' יונתן ושכח ר' יוחנן
ואמר ידעין כו' דלפי גירסא זו הוי הלכתא דלא
סגי במשהו אלא בעינן חוליא כלישנא בתרא דמחמיר
בדאורייתא ואין נראה לסקל במקום שהדין משתנה
לפי חילוף הגירסא והכי נקטינן דלא כמ"ש בש"ע
פ"כ

דרוסה כיון דצריך לבדוק כל מקום החלל ע"כ
גם כאן לענין נקב כיון דצריך לבדוק כל מקום
המלוכלך בדם א"א בקיאי' בזה אם לא שנתחב
הקוץ בפנינו וכו' הג"ה דהוא מקום ידוע והמחבר ס"ל
דבמחש' בחלל הגוף א"א בקיאי' אבל בבדיקה
דרוסה אנו בקיאי' וע"כ גם כאן אף דצריכין
לבדוק כל מקום המלוכלך הוי במקום ידוע ובקיאי'
בבדיקה בזה אף לדין ועיין בש"ך לציל סק"ז :
טו"ז סק"ד בסור כתב כו' ר"ל דאיתא
בסור וז"ל אמר עולא ישל

לה קוץ בושט אין חוששין שמא הבריא ורוב
הפוסקים פסקו דלא כוותי' אלא חוששין שמא
הבריא ופירש"י הבריא ניקב מלשון וברא אותן
בחדבותם וצריך בדיקה למ"ד ושמ' יש לו בדיקה
אצל נקב ויש מפדשים הבריא מלשון בריא שמא
ניקב ונתרפא והו"ל קרום שעלה מחמת מכה בושט
ואינו קרום ע"כ והא דכ' הסו"ז דנ"מ בין שני
הפירוש' דענין קרום שעלה מחמת מכה מפרש
בפרמ"ג כונתו לענין אם ניקב מקצת עור הפנימי
דלפ"י שמא הבריא היינו שמא ניקב אוי כשניקב
מקצת עור הפנימי וחזינו דלא ניקב מעבר לעבר
כשר דלהפנימי יש בדיקה אבל לפי' שמא נתרפא
ועלה בו קרום מחמת מכה אוי אף אם ניקב
מקצת הפנימי אין לו תקנה בבדיקה משום חשש
שמא נתרפא ועיין בש"ך סק"ב :

סקט"ז ישב אתמר כו' ע"ל בס"ק הסמוך
שהבאתי דברי עולא :

סכ"ה דכל שהמכ' של הלעמה שלשה במקצת
החיצון כו' ר"ל דלא שלשה רק
במקצת עביו של החיצון ולא שלש חוליא מצבר
לעבר :

ש"ך סכ"א דהתם כתב לדעת המחבר
דחוששין שמא הבריא היינו

שמא ניקב ואין לויש' בדיקה מבחוץ :
שם . ולא חיישינן אלא בניקב פנימי כו' היינו
שניקב פנימי כולה ואז חיישינן שפיר
שמא נתרפא ואע"ג דבחצי עוביו של עור החיצון
שדבוק לעור הפנימי יש לו בדיקה הואיל ושם
לבן הוא ואפשר להכיר שם נקב מ"מ כיון דעור
החיצון מבחוץ ממש אין לו בדיקה לכן חיישינן
שפיר בחצי עוביו השני שבפנים שמא נתרפא
כיון שאינו אלא חצי עור וחצי עור מלתא דשכחא
הוא שיתרפא **ומ"ש** הש"ך בתר הכי הלכך
אפי' ליכא קורט דם מבפנים היינו
בחצי עוביו של עור החיצון בהצד שדבוק לעור
הפנימי ליכא שם קורט דם דאי לא קאי אלא
אעור פנימי ממש דליכא שם קורט דם אין כאן
רבותא וסאי אפילו דקאמר כיון דמיירי שהעור

סרצ קמ"ל דלהמחבר חינו כן אלא בכל גוונא כשרה:
סקי"ז ומחר"ם צב"ה השיג עליו כו' ר"ל
 דהר"מ השיג על הר"ץ מטור דאוסר
 וורדא בשמאל ומשמע דאף שאין לה תואר ממע
 דהא הטור אוסר אף יתרת מקמא' והשיג עליו
 הש"ך דהטור סובר דאין חילוק בין יתרת וורדא
 ליתרת מקמא' וע"כ הרא"ש אוסר יתרת מקמא'
 משא"כ לדין יתרת כשר ויתרת וורדא ערפה א"כ
 אין מניח תואר קלת :

ומ"ש הש"ך דהר"מ הבין מהר"ץ אף בתואר
 ממש מכסיר חולק עליו' ומ"מ מהטור
 לא השיג עליו כלום וכמ"ס הש"ך לעיל (פרמ"ג)
 ועיין צ"ל על"ל שמפרש מ"ס הש"ך ואולי אף מהר"מ
 לא השיג עליו כו' דר"ל דאף מהר"מ ס"ל כשאין
 לה תואר וורד ממש מותר כשעומדות בשמאל והא
 דהשיג על הר"ץ דמהר"מ הבין דהר"ץ מכסיר אף
 ב"ס לה תואר וורד כיון שעומדת בשמאל וכמו דס"ל
 להטור' ולכן השיג עליו אף דמ"מ אין רא' מהרא"ש
 דס"ל יתרת מקמא' ערפה ע"כ אוסר וורדא בשמאל
 אך מ"מ לענין דינא שפיר השיג עליו דאף דאין
 קי"ל להכסיר יתרת מקמא' אבל לא כשהוא בתואר
 וורדא' ומ"ס הש"ך וכן משמע מדברי מהר"מ
 שהבאתי בסקט"ו ר"ל דשם כ' דאל"כ אסור משום
 יתיר וורדא ואם יש לה תואר וורד ממש פשיטא
 דערפה בלא כ"ס כלל כיון דלא ס"ל כהטור' א"ו
 מיירי בתואר קלת ומלטרף במה דיש לה כ"ס ג"כ
 שדינה כיסור וורדא וז"ל שם דדוקא כשאין לכ"ס
 שבשמאל חלק ורדא ר"ל דאין לה שום חלק אף תואר
 קלת אז כשר יתיר כיס אבל ב"ס לה תואר ורד קלת
 הוי יתיר ורדא :

סכמ"ה אולי מהרש"ל לא קאמר אלא כשכל
 האומא דבוקה כו' דוקא צב' אונות
 אבל לא באומא דבוקה כו' בשפת אמת מפרש
 כונתו דר"ל שכל הריאה דבוקה או עכ"פ ערוגה א'
 ולא בדבוק האונא לאומא דצכה"ג ודאי מהני היכר
 אלא היכא שמדבקה כל הערוגה אל האומא אומא
 דבוקה קרי ל' :

סימן דו

ש"ך סכ"ד כלומר שקרום התחתון כו' .
 עיין בפרמ"ג שמפרש כונתו
 דבועות דעלמא בין עור לבשר הם גדילים ועור של
 הבועה הוא עור הריאה וכאן דאיגלד אמרינן גם
 הקרום הב' חלק והלך לו וזה עור הבועה הוא וקרום
 מחמת מכה :

שו"ת סכ"ט בעור כתב כו' ז"ל הטור לשון
 הרמב"ם א' מסמפוני הריאה

שניקב

ע"כ . והש"ך ז"ל כתב דאף לפי הגירסא א"ד ס"ל
 ג"כ לר' יוחנן כרז דבמשהו סגי :
סכ"ו עד גם צט"ע כו' . ר"ל דהכ"ח כתב
 דהרמב"ם ס"ל דל"מ רק אם נשאר גם
 למעלה במקום הראוי לשחיטה דוקא והגם דצ"י כ'
 דלמעלה לא בעינן שיהא נשאר דוקא במקום הראוי
 לשחיטה אלא אפי' לא נשאר רק משהו למעלה
 ממקום שחיטה סגי אפי' צט"ע חזר בו וכ' כלשון
 הרמב"ם ע"כ :

סימן דה

שו"ת סכ"ה משך השרש בעינן כאלצב כו' .
 עיין בזה דהב שמפרש כונתו
 דר"ל שאין שני הוורדות יולאין כאחד מן השורש
 ונחלקים לשנים אלא יש ריוח צנייהם שהשורש מונח
 כבריח ושני הוורדות יולאין ממנה זה מכאן וזה
 מכאן כזה **ל** הם משך השורש בין וורדא לוורדא
 הוא כרוחב **ל** אלצב אעפ"י שאין השורש הזה
 רוחב אלצב רק רוחב כל שהוא כשר והא דקאמר
 הטור' צט"ע א"ו אעפ"י שאין עוביו של השורש אלצב
 ר"ל רוחב השורש שמחזירים בו הוורדות הללו
 ולרוחב השורש עובי קרי ל' כמו דקרי לרוחב אלצב
 עובי אלצב והוא עיין אחד עם גובה השורש .
 והטור' חולק ע"ז וס"ל דבעינן דוקא שגובה השורש
 יהי' כאלצב היינו רוחב השורש עלמנו (דרוחב וגובה
 ועובי השורש חד מילתא הוא כנ"ל) ולא מהני במה
 שרוחב השורש המונח כבריח בין וורדא לוורדא הוא
 במשך כאלצב אלא לרוחב קודם שמתחלקים הוורדות
 יהי' כאלצב :

ש"ך סק"ו אפי' אינם עומדות זא"ז וקשה
 דאדרבה ביתר כנעול יש יותר
 סברה כשעומדות זא"ז (כמ"ס בטור' סק"ד) והול"ל
 רבותא אפי' כשעומדות זא"ז . ועיין בפרמ"ג שגראה
 מדבריו דמפרש דהש"ך קאי על הרמ"א שכי דהגו
 להעריף צב' ורדות וע"ז כ' הש"ך דאפי' אינם
 עומדות זא"ז ערפה ודלא כטור' סק"ד דס"ל דאינו
 אוסר רק בעומדות זא"ז וה"ה כשעומדת הורדא
 השני' בלד שמאל ס"ל להש"ך דאסורה כמ"ס צט"ד
 סק"ז : **ועיין** בשפת אמת שמפרש כונת הש"ך
 ז"ל דר"ל לא מצט"ע זא"ז כיון ששניהם הם
 במקום שראוי להיות הוורדא א"כ אפי' תימא דיתר
 כנעול והו"ל כנעילה הוורדא מ"מ הא ס"ל להמחבר
 דחסרה הוורדא כשרה אלא אפי' אין עומדות זא"ז
 דאז י"ל כיון דאינה עומדת במקום הוורדא יש לה
 דין יתרת מקמא' ואע"ג דהמחבר ס"ל להכסיר יתרת
 מקמא' מ"מ אפשר דוקא יתרת דעלמא אבל לא
 יתרת בלורתא בוורדא וכמ"ס הש"ך בסק"ז לדעת

דאיכא לאוקמה כר"ש אבל לפוס קושטא אית לן
לאוקמי ככ"ע והיינו כמין פגם וחסרון נראה מבחוץ
ואין זה נקב ע"כ :

ש"ך סק"ג וכן בש"ס פא"ט רי"ר ר"ל על
הא דאיתא שם מחט שנמצאת
בחיתוכא דריאה ערפה דלמא אי הוה ריאה קמן
מינקבא קאמר בש"ס טעמא דליתא (היינו שהריאה
כבר נחתכה) אבל אם איתא ולא מינקבה כשרה
ע"כ. א"כ משמע דאם ניקבה ערפה אפי"ר בלא
קורט דס וק"ל :

סימן לו

ש"ך סק"ז וכן משמע בדריקת הר"ץ כו'
ר"ל דהא קשה על הר"ץ דבש"ס
קאמר דתיתי בועי דמתחזי' כחדא ושפכי' אהדדי
כשרה וזה"ל כ' דאם שפכי' להדדי ערפה א"ו דבש"ס
מיירי דבכיס א' הם מונחים אבל הר"ץ מיירי לכל
בועה יש כיס בפ"ע לכן אף דמתחזי' כחדא ושפכי'
אהדדי ערפה דניקבה הריאה בנתיים. ומ"ש וכן
נראה דעת הרב כו' ר"ל דכאן לא כהז' הך דס'
מ"ב דאם עלתה גם חזרתה בנפיחה דמקרי שופכת
והיינו משום דכיון דנקבא לא' ולא ילא המוגלא
מהשני א"כ מוכח דהוי ב' בועות אף דמונחים
בכיס א' א"כ תו לא מהני מה דנפוחה אח"כ ועלתה
גם השני בנפיחה ד"ל דיש נקב ביני וביני כמו
דאמרינן ב' כיסין דל"מ שופכות מעטס זה ול"מ
כאן רק היכי דנקבא לא' וילא המוגלא גם מהשני
אז ודאי הוי שופכות וכשרה בכיס א' אבל לקמן
(ברמ"א ס"ה) במעל"ע אמרינן להחמיר דאף דעלתה
גם חזרתה בנפיחה הוי נמי שופכות להטריף פ"י
אף שהמוגלא לא ילא מהשני ע"י שניקב א' מהם
(על"ל) ועיין בשפ"ד ס' מ"ב סק"ח :

סק"י והשיב וז"ל וכן הגהתו כו' ר"ל ששאל
דבר זה להגאון בעל ל"ח בעלמו והשיב
שגם הוא הרגיש בזה אחר שהדפוס ספרו והגיה כן
בש"ע שלו (שפת אמת) :

סק"א לכן לריך התם חוט מראה בשר מקיף
כו' ר"ל דמיירי התם בבעה בשיפולי
הריא' דלריכין חוט בשר מקיף כמבואר לקמן בפע"י ד':
שם ולא נהירא דמה בכך פ"ס אם אין קרום
הריאה כו' ר"ל דאינו שזה רק בולעת
ועיקר כונת הש"ך דלדעת מהר"ם החילוק דבועה
היא רקבון בשר הריאה ומורסה היא בין עור לבשר
ע"ז מקשה מה בכך שהוא בין עור לבשר דגם בזה
כשהוא גבוה ואינו שזה עם עור הריאה סמיכי
יניחו דהחילוק הוא דבועה בולעת ומורסה מיקרי
באם אינו בולעת (בהגות הג' רב"פ ז"ל) :

מרינ

לניקב אפי"ר לחבירו ערפה ויראה מלשונו כ"ש אם
ניקב לבשרו ולא נהירא ע"כ. ובצ"י כ' ג"כ שדברי
הרמב"ם בפשטן אין להם מליחות שהוא נגד סוגיית
הגמ' דאיתא בחולין ד' מ"ח על הא דמחט שנמצא
בריאה ולא נקב לחוץ כשרה ופריך והאמר ר' נחמן
האי סמפונא דריאה דאינקב ערפה וה"ה אפי"ר אי
אמרינן דלא באה המחט להריאה מבחוץ רק דרך
הסמפון ע"כ נקבה הסמפון וילאה בשר הריאה
ומשני שהוא לחבירו אתמר פירש"י היינו אלל פילול
כשמתפלל מחבירו ניקב אלל דופן חבירו כיון דדופן
חבירו קשה הוא אינו סותם את הנקב אבל אם
ניקב לאחר פילולו אלל בשר הריאה שהוא רך נכנס
לנקב ומגין עליו ע"כ וא"כ משמע דלא כהרמב"ם :
ס"ה י"ב משא"כ כאן דהו"ל כאונה חסרה ר"ל
כמו חסר אינה ערפה ה"ה כשחסר ע"ג
ערפה (פרמ"ג) :

סק"ג מה שהקשו התוס' פא"ט כו' ר"ל על
הא דאמר עולא ריאה שנשפכה בקיתון
כשרה קאמר בגמ' אלמא קסבר חסרון מצפנים לא
שמי' חסרון ופריך שם ממתני' דתנן הריאה
שניקבה או שחסרה ערפה מאי חסרה אילימא
מבחוץ היינו ניקבה אלל לאו מצפנים וש"מ חסרון
מצפנים שמי' חסרון ומשני לעולם מבחוץ ודקא
אמרת היינו ניקבה לא לריכא אלל לר' שמעון
דפליג במתני' ואמר דאינו ערפה בניקב עד שתנקב
לבית הסמפונות הכ"מ נקב דלית ב' חסרון אבל
נקב דאית ב' חסרון אפי"ר ר"ש מודי וכתבו שם
בתוס' וז"ל ויש שרלו לאסור כשנרית הריאה
חסרה שיש קמט וסדק וחסרון על הריאה אפילו
עולה בנפיחה והשיב להם הריב"א דענות הוא
צידים דא"כ הו"ל לשנויי הכא הכי וכדברי הכל ולא
הו"ל לאוקמא כר"ש א"ו כיון שעולה בנפיחה כשרה
ע"כ :

סק"ד דהכי דייקין גבי אפי"ר מיל אינו חוזר
ר"ל דאיתא בצרכות ד' ע"ז דאם רואה
להתפלל ואין לו מים מחויב להדר אחר מים אפי"
עד פרסה והכ"מ לקמי' אבל לאחורי אפי"ר מיל א"ל
להחזיר ומינה מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל
חוזר :

שם אמאי לא משני תלמודא הכי כו' ע"ל
בפ"ק הסמוך שהבאתי הסוגיא :

שם ופי' בצ"י דלדידי' אמרינן ה"מ לשנויי
הכי כו' ר"ל דבצ"י כתב על הא דס"ל
להרמב"ם בחסר מגוף הריאה ולא ניקבה כשרה
וא"כ קשה לדידי' קושית התוס' שהבאתי לעיל סק"ג
ומתוך צ"י דאפשר לומר לדעת הרמב"ם דא"ה"ג
דה"מ לשנויי הכי אלל לפוס מאי דס"ד דמקשה
דחסרון מבחוץ לא הוי אלל ע"י נקב אהדר לי

וא"כ קשי' להמחבר איך זיכה שערף לבי תרי
דלקמן כ' הרבה מראות כשרות והוא הפי' של אובמי
אובמי והיינו שאין שחור כדיו כפירש"י וכלן כתב
דמראות פסולות מחמת מוגלל כשר והוא פטי'
הרא"ה ע"כ מפרש הש"ך דהמחבר ס"ל כפירש"י
דרבא מיירי במראות כשרות וזאת ידעין מסברא
דמראות פסולות אינן פוסלין רק כשהשינוי בעור
מחמת עלמן ולא כשהשינוי מחמת המוגלל כי הש"ך
ס"ל דהמחבר מיירי כשנוטלין המוגלל הלך המראה
מהעור ע"כ פשיטא לי' מסברא דכשר וכשהמראה
נשאר אף אחר שנטל המוגלל ס"ל להמחבר דפסול
והרא"ה ס"ל דאף כשנטל המוגלל ולא הלך המראה
אפ"ה כשר ואינו טרפה במראה פסולה רק כשלא הי'
מוגלל תחתיו וזאת אינו פשיטא מסברא וע"כ מפרש
דרבא מיירי בכה"ג וביד יוסף מפרש תירוצ' הש"ך
באופן אחר והוא דהמחבר ס"ל לתרץ קושית התוס'
על רש"י (שהבאתי לעיל) ומפרש דכונת רש"י לפרש
דאובמי אובמי קאי על גילדי גילדי דקאמר בסמוך
וכשיטת הרא"ה והיינו דהגלגל הוליד המראות הללו
ומש"ה מפרש רש"י על אובמי דהוא מראות שחורות
ואפ"ה כשר אבל מה שאמר אח"כ חזותא חזותא
מפרש רש"י דהוא דין בפ"ע ולא קאי על גילדי הנ"ל
ולא כהרא"ה אלא דהמראה הי' מראה עלמו מש"ה
פירש"י שם דהיינו ממראות הכשרות וזה כונת
הש"ך במ"ש וז"ל מיירי כשהשינוי בעור מחמתן
דהיינו שלא הי' תחתיהן מוגלל ע"כ :

סימן ד' לט

טו"ז סק"ד וב"מ לשון כלבו ופמ"ק כו'
אע"ג דהכלבו ופמ"ק מיירי בקרום
ולא בסרכא ס"ל להשו"ז דאין חילוק בין סרכא
לקרום רק כל שהוא למטה מחציון אפי' יש שם
חלון או למעלה מחציון בלא חלון זהו רגילות
להמצא בריאות ומכנין אותה בשם קרום ואין
נותנין עליו שם סרכא (זר זהב) :

סק"ה יש כאן ט"ס וכצ"ל כיון שר"ח כתב
קברה כו' וכיון שיש הרבה כו' והנה
הרמ"א מיירי בקרום ורש"ל ומהרי"ל מיירי לענין
סרכא אך השו"ז ס"ל דסרכא וקרום היא דבר א'
וס"ל דמ"ש הרמ"א להבשיר בקרום עד אמצעיתו
אין פירושו שאין הפסק ביניהם (היינו שהש"ך
בסקט"ו מפרש בן דמיירי שאין מפולש) רק
לשיעור נאמר דכל שמקום עמידתו הוא רק עד
חצי האונא ותו לא מכשירין אותה והיינו אף אם
פרוד למטה ויש שם חלון כיון שמקום עמידתו
הוא מגיע רק עד חצי האונא משא"כ בגדבק יותר
מן החצי או אם אין חלון עדיין כקרום שרגילות
היא

טו"ז סק"א ולפי הוכחה ראשונה הי' להחיות
גם בסמיכי כו' לבאורה אין

הכרח דדוקא כאן דבחוט א' סגי שפיר הוכיח
מאחר דבחוט השערה סגי ולזה בודאי אין לו מראה
ריאה משא"כ לענין סמיכי דלא סגי בחוט שער א'
רק ב' חוטי שער בעינן אפשר שיש להבחין בזה בין
מראה ריאה אם לא ואפשר שכונתו כיון דהרבה
פוסקים ס"ל דסמיכי נמי סגי בהפסק חוט שער
א' א"כ מוכח מדבריהם דלא מלכדי מראה ריאה
ולא אשכחן דפליגי בזה רק דהני ס"ל דבעינן ב'
חוטי שער אבל לענין מראה ריאה מודי להנך
פוסקים שלא לריך (זר זהב) :

ש"ך סק"ה דסד"א דמחוי כו' דסמיכי כו' :

דמיון מעל"ע לבוטי דסמיכי רק דמיו' לנשפכה
כקיתון ואיכא חשש סמפונות ולזה בא המחבר
לאשמעינן דאין חוששין לזה וכשרה וא"כ קשה מאי
אע"ג דלא שפיכי דקאמר דהא שפיכי טפי איכא
חשש סמפונות ולזה מתרץ דבאמת איכא חשש
במעל"ע דמתחוי כסמיכי ובה להשמיטנו דאין חוששין
לזה ובה הוה לא שפיכי רבותא טפי ומחשש
סמפונות לא מיירי דאם הוא במקום סמפונות
ושפכו באמת בעי בדיקה (שפת אמת) :

סרכ"ח וגם אין קרום הריאה מכסה אותה
פי' שאין מראה הריאה מכסה אותה
ומ"ש הרמ"א לעיל ס"ג שקרום הריאה מכסה אותה
פי' שאין גבוה מבשר ריאה (פרמ"ג) :

סימן ד' לט

ש"ך סק"ה והא דכ' לקמן כו' עיין בפרמ"ג
שכתב לפרש כונת הש"ך ז"ל

להקשות על המחבר דכ' כאן לחלק בין אם נשתנה
המראה מחמת מוגלל והוא כדעת הרא"ה שמוכיח
כן מדאמרינן בגמ' ד' מ"ו אמר רבא האי ריאה
דקיימא גילדי גילדי אובמי אובמי חזותא חזותא
כשרה ופירש"י גילדי גילדי היינו קליפות קליפות
בעין מכות אובמי אובמי היינו שחורות חזותא
חזותא גוונים גוונים ודוקא הנך גוונים דלא מיטרפה
בהו כגון אדומה ירוקה עכ"ל והחוס' הקשו שם על
הא דפירש"י על אובמי שהוא מראה שחורות והא
אמרינן דחזותא טרפה ע"כ מפרש התוס' דאובמי
דהכא היינו כמו כוחלל דכשרה ע"כ וכן מפרש
העור כפירש"י דרבא מיירי במראות כשרות
ואשמעינן דאף שיש הרבה מראות כשרות אפ"ה
כשר והרא"ה כ' דזה פשיטא מאי לריך לאשמעינן
ע"כ מפרש דרבא מיירי במראות פסולות ומשום
דקיימי אגילדי אמרינן שהגלגל הוליד אותן המראות

היא להמצא שהיא נדבק מראשו ועד סופו מש"כ כשיש חלון או יש לו דין סרנא הצריכה בדיקה ואין אנו בקיאים וא"כ שפיר הביא הטו"ז מדברי המוסקים דמיירי בדין סרנא לכאן (שם) :

סימן מ

טו"ז סכ"ב יש כאן חסרון בטו"ז וצריך להגיה ויש אומרים דל"מ כו' וע"ז כ' ראיתו כו' (יד יוסף) ועיין בספר"ג שבי דלפי דברי הרמ"א דס"ל דהמהבר בסעי' ו' מיירי בשומן הלב א"כ סותר המחבר א"ע לכאן :

סק"ד זה כתב דרך ביאור על דברי בה"ג כו' וז"ל בה"ג ומחמא דאישתכח ברבא אע"ג דלא ניקב מרפה והנ"מ כי משכחת בסמפונא דלבא לגואי דלא אית דוכתי למיפק כי רישא לתתאי דכמה דאתי נקובי ניקבה ומרפה אבל קופא לתתא דלא עאל אלא בסימפונא רבה תלינן בהדי דשעלה פלטה לה עכ"ל והגיה הר"מ אבל קופא לתתא אי לא עייל כו' ותרת' לטיבותא בעינן בסימפונא רבה וקופא לתתא לצד חלל הלב והבהמה דאי רישא לתתא בכבדא כשרה (היינו לדעת רש"י והטור ולא כהרשב"א בת"ה כמבואר לקמן בטו"ז ס' מ"א סק"ה) דלא איכפת לן מה שינקוב הכבד דניקבה הכבד כשרה משא"כ לב וכל העומד לינקב כנקוב דמי ולא אמרינן דשעלה ופלטה דאדרבה כח הדוחה ידחה לתוך הלב ומשם לחלל הבהמה וה"ה בגוואי דלבא במקום צר מרפה משא"כ אם היא בסימפונא רבה וקופא לתתא דהסברא נותנת יותר שע"י שעול תפלוז לחוץ מלומר כח הדוחה ידחה לתוך הלב כי הקופא א"א כ"כ לנקוב וזיון שמונחת במקום רחב ע"י שיעול תפלוז לחוץ והקשה הטו"ז חדא דא"כ קשי' הדיוקים דברישא אמר דווקא בגוואי דלבא ורישא לתתא מרפה וסיפא בעינן תרת' למעליותא ועוד דאין סברא להסריף על שם העתיד ע"כ מתרץ בע"א והוא דבה"ג דוקא בסמפונא הלבא לגוואי ורישא לתתא מטרף הא קופא לתתא ולא עייל אלא בסמפונא רבה כשרה והאי ולא עייל פירושו וי"ו הפירוד או לא עייל וחדא לטיבותא כשרה הן בסמפונא רבה אף רישא לתתא או בסמפון הצר וקופא לתתא כשר (פרמ"ג) :

שם שאני התם שאפשר להתברר ע"י בדיקה משא"כ בלב כו' ר"ל דבריאה יכול לברר ע"י נפיתה משא"כ בלב ומפרש הטו"ז דבה"ג לא ס"ל דמרפה מטעם דסופו לנקוב רק דס"ל כיון דיש חזקה רעה למחש דמונחת בסמפון צר ורישא לתתא דאז והאי תעשה נקב המטרף ע"כ חיישינן

שלא כבר ניקבה הקנה :

שם ואל"ל דשאני התם שא"א שתלך דרך הקנה כו' ר"ל דאין לומר דבכבד מש"ה מרפה בקופא לבר (דהיינו לתתאי רפי פירש"י והטור) דשם אמרינן דודאי דרך הושט הלכה לדקן ומדקן לכבד הלכה בתורה תוך בשר כבד לצד הסמפון דאם ה"י הלכה בסמפון לכבד לא ה"י אפשר שתכנס בקופא לבשר הכבד (כמ"ש הטו"ז לקמן בס' מ"א סק"ה משא"כ הכא דלא נתתבה בבשר כ"א בסמפון אלא שמונחת במקום צר מש"ה כשרה בקופא לתתא לזה אמר הטו"ז דא"א לחלק כן דהא שם בכבד אמרינן דבמחש קלישתא אסור בכל גוואי אף בקופא לצד מעלה מטעם שםא נכנסה דרך הושט (כמבואר בטו"ז שם) אלמא אף שאין הוכחה שבאה דרך וושט מרפה מקפס דרוב הנבלעים דרך הושט ע"כ כ' הטו"ז דבה"ג מפרש בכבד קופא לבר כפי' הרשב"א דהיינו שהקופא לצד פ"י הקנה או מרפה וס"ל דל"ה שםא הלכה דרך הושט רק דאמרינן באן נמצאת כאן היתה ודרך הקנה נכנסה ומש"ה בקופא לתתא כשרה רק כשרישא לתתא מרפה מטעם דהכבד רחוק מן הקנה וחיישינן אולי נמתה אילך ואילך ונקבה קנה הכבד בהליכתה משא"כ הלב דקרוב הוא מש"ה כשר כשנמצאת בסמפונא רבה אף ברישא לתתא רק כשנמצאת בסמפון הקפן ורישא לתתא כיון דסופו לנקוב ויש חזקה רעה למחש או חיישינן שםא כבר ניקבה הסמפון (פרמ"ג) :

שם מאיזה טעם נבשר אס' ימצא בו שיוכל לעשות נקב ר"ל אף שהוא אין סובר כן דיה"י אסור מטעם סופו לנקוב מ"מ כפי' פסק הרמ"א דס"ל דבסמפונא רבה אין כשר אא"כ קופא לתתא הא רישא לתתא מרפה מטעם סופו לנקוב א"כ ה"ה בעצם הו"ל לאסור מטעם זה (שם) ועיין בעצי לבונה אך שמפרש דברי הטו"ז כאן :

סימן מא

טו"ז סכ"ב בזה נמשך אתר הרוקח כו' ז"ל הב"י כתב הרוקח הכבד שנימוקה מרפה כדאמרינן במי שאחזו דמא דאתא מפומא אי מכבדא אתי לית ל"י תקנתא וכתב עוד דכבד שיבשה מרפה או קשה כאבן עכ"ל ואינו רואה עיקר לדברים אלו דההיא דכבד שנימוקה אם גשתיד כוזה במקום מרה וכוית במקום חיותא ודאי כשרה היא ומההיא דמי שאחזו אין דאי' דדילמא מאי דאמר דל"ל תקנתא בראת' ממקום כוית במקום מרה וכוית במקום חיותא היא וכן מ"ש

אטרי סימן מב מג מד בינה יא

מ"ש לאסור בקשה באבן איני יודע מנין לו ע"ב :
סק"ה בשור כתוב כו'. ו"ל הטור מחט שנמצא בכבד כו' אם צד העב שלו לצד חלל הבהמה לחוץ טרפה אפי' כולו טמון בבשר הכבד שאנו חוששים שמא נכנס דרך הושט להדקין ויצא מהדקין לחלל הבהמה וניקבו ומשם נכנס לכבד שאירן נכנס דרך הסמפון לא ה' יכול לנקוב בצד העב שלו ע"כ ור"ל דאם קופא לחלל הבהמה וחורה לתוך הכבד א"א לומר דבאה דרך סמפון הכבד דלא היתה יכולה לנקוב הכבד בצד העב ומוכרחין לומר שנכנסה לתוך הושט וניקבה הדקין ויצאה ונכנס פ"ה לכבד וע"כ נמצא פי המחט לתוך הכבד אבל אם פי המחט לחלל הבהמה אז אמרינן דבאה דרך הסמפון לתוך הכבד דיכולה שפיר לנקוב הכבד בחודה ולכנס לכבד :
שם מ"ם היאך יכולה הקופא להיכנס דרך שם שהוא נקב קטן כו' ר"ל דאפילו אי אמרינן דהלכה דרך הושט ומשם ה' פי המחט לצד הכבד וניקבה הכבד בפי המחט ונכנסה לתוך הכבד מ"מ הא עכשיו נמצא המחט כולה טמונה בכבד והיאך היתה יכולה להכנס עם הקופא לתוך הכבד דרך הנקב קטן שעשתה בפי' דהא בחוץ לכבד ליכא כח המושך וע"ז קאמר הטור דאלא מאי דדרך הקנה נכנסה היאך נקבה הבשר של הכבד עם הקופא ואע"ג דהטור ב' לקמן בסוף דברי הרשב"א דכל שהוא לפניו בתוך הסמפון כח המושך שבאברים מושך ודוחק צ"ל דס"ל להטור לשיטת רש"י לחלק דדוקא כשפי המחט לצד הכבד דאז אמרינן שבאה דרך הסמפון ועשתה נקב בכבד בפי' אזי אמרינן שפיר אע"ג דלא עשתה רק נקב קטן בפי המחט אפ"ה נכנסה אח"כ גם הקופא לתוך הכבד כיון שכבר עשתה נקב קטן לפניו אמרינן שע"י כח המושך נכנס גם הקופא אבל אם הקופא למטה ואין שום נקב קטן בהכבד שיוכל המחט להכנס בבשר הכבד אז אע"ג שהמחט היא לפניו בתוך הסמפון אפ"ה לא אמרינן שע"י כח המושך מהני לה להכנס לבשר הכבד ובוהא אתי שפיר מ"ש הטור לקמן דאם הקופא לצד הסמפון יש הוכחה שבאה דוקא מסמפון כו' ר"ל דאם הקופא לצד הכבד אזי אי אפשר לומר שבאה דרך הסמפון דהיאך נכנסה לבשר הכבד כיון שאם אין שום נקב לא מהני לה כח המושך אף שהיא בפנים וא"א ג"כ לומר שבאה דרך הושט ואז ה' פי המחט נגד הכבד ונכנסה לבשר הכבד ע"י הנקב שעשתה בפי' א"כ היאך נכנסה הקופא ע"י נקב קטן שעשתה בפי' דהא בחוץ ליכא כח המושך וכיון שבי הצדדים שקולים תלינן לחומרא אבל כשפי המחט לצד

הכבד אמרינן שבאה דרך הסמפון ועשתה נקב בבשר הכבד בפי' ואח"כ ע"י כח המושך נכנסה גם הקופא לבשר הכבד כיון שהיא בפנים בתוך הסמפון וגם כבר יש שם נקב קטן (יד יוסף וע"ש) והחילוק שבין רש"י להרשב"א הוא בן דלרש"י אמרינן לעולם דבאה דרך הושט דרוב הנבלעים דרך הושט רק היכא דא"א לומר שבאה דרך הושט כגון בקופא לצד הסמפון דאם איתא שבאה דרך הושט איך היתה יכולה להכנס בקופא לבשר הכבד אז אמרינן שבאה דרך הסמפון ולהרשב"א הוא להיפך דלעולם אמרינן שבאה דרך הסמפון רק כשפי המחט לצד הכבד חיישינן שמא נסתה אילך ואילך דרך ירידתו בהקנה ונקבה הקנה וע"כ טרפה כשהקופא לצד הסמפון לדעת הרשב"א וכשהמחט היא דסה טרפה אפי' בקופא לצד הכבד ג"כ מה"ש דשמא נקבה קנה הכבד בשעת ירירה כיון דגם הקיפא היא חד :
סק"ט כמ"ש המרדכי כו' ע"ן בשו"ז סי' נ"ב סק"ג שהביא דברי המרדכי :

סימן מג

שו"י סק"ט מאהר ש"כ הרשב"א כבר הורה זקן דהיתר כו' ר"ל דהרמב"ם ב' להתיר וכו' עליו הרשב"א שכבר הורה זקן :
שם דבי ר"פ מחו בכוליתא כו' ר"ל דאיתא שם דבי ר"פ מחו בכוליתא וקטלי היינו שהי' מכין החיה בחץ בכוליתא ומתה מאל"י ואתי לקמי' דר' אבא לשאול על כך שאם שחטה אחר מכה כזו מהו מאחה שאנו רואין שמתה בכך א"כ היא טרפה אמר להו וכי להוסיף על הטרפות יש אין לך אלא מה שמנו חכמים ע"כ :

סימן מד

שו"י סק"ב וכו' רש"ל ע"ז כו' ר"ל דהמחבר שינה מדשון הטור דבשור כתב גיקבו או חסרו אפי' הגיע ללובן כשרה והמחבר במקום חסרו כתב נחתכה והרש"ל סובר דדוקא חתך שאין בו חסרון הא יש בו חסרון מריפה ולפי"ז י"ל דדעת המחבר ג"כ כן וע"ז השיג הטור (פדמ"ג)
סק"ג מדאמרינן בגמ' כו' ע"ל סי' מ"ג סק"ט שהבאתי הגמ' :
ש"ד סק"ט והשיב שבספרו כו' ע"ל סי' ל"ז סק"י מה שכתבתי שם :
סק"א ממעשה דשפיר"א כו' היינו כמו שהביא הטור לעיל סק"ח יעו"ש :

אמרי

סימן מה מו מז

בינה

שו"ס סק"ב בב"י כו' : היינו כמו שהביא
הש"ך סק"ג :

סימן מה

ש"ך סק"ב כלומר לפי הכלל כו' : עיין
בפרמ"ג שמפרש נזנת הש"ך
דה"י קשה ל"י איך כתב הרמ"א וכש"כ אם ניקב
טרפה ואח"כ כ' דיש מטרפין ע"כ מספר הש"ך
דלפי הכלל דק"ל דכל היכא דאם ניקב טרפה
ה"ה אם נישל טרפה וא"כ כאן דבניטל כשרה
כש"כ אם ניקב דכשר אלא דיש מחמירין כמו
במחול לעיל סי' מ"ג דניטל כשר וניקב טרפה :

סימן מו

ש"ך סק"ד מיהו היינו דוקא בבשר שאצלו
בתולדתו כו' : הש"ך חולק
עם המו"ז סק"ג וסובר דאין חילוק בין בשר לשומן
ודוקא באותו אבר או שדבוק בתולדה אצלו או
הוא סותם משא"כ בשאינו דבוק עמו בתולדה אין
סותם אף אם נסרך עמו כמו שומן (פרמ"ג) :
סק"ה ועוד דא"כ כו' : הש"ך ז"ל הבין נזנת
הל"ה כיון דדבוקין בין עור לבשר הוי
ריעותא ומ"ש הרמ"א אבל אם לא נמצא שם
תפורה כו' ולא ה"י ניכר שום ריעותא כו' אף
דחמ"א מ"ירי בנמצא בין עור לבשר מ"מ לא הוי
ריעותא כיון דלא ה"י דבוקין לעור אלא נמצא
בין עור לבשר לבד י"ל דנשמטו רשם ולא ה"י
ריעותא וע"ז השיג הש"ך דמ"מ כיון דלדבריו הוי
בין עור לבשר ריעותא ממילא אף באינן דבוקין
הוי ריעותא גדולה ואין לחלק בזה כלל אלא
דרמ"א ס"ל דזה לא הוי ריעותא כלל בכל נזוני
ולא מ"ירי בהך ריעותא דק בלא נמצא ריעותא
מחיים אף דבוקין בין עור לבשר כשר ג"כ אך
האחרונים פ"י דעת הל"ה דעיקר ריעותא הוי ע"י
הסידום ודמ"א מ"ירי באינו מסורס דכן לא הוי בין
עור לבשר ריעותא וא"כ הל"ה הבין כוונת רמ"א
כמו שהבין הש"ך ואעפ"כ הסרית כמ"ש הרב ולא
ניכר שם שנקדע אבל במסורס בודאי ה"י שם
קרע מתחלה ועתה נמצאו המעיים בין עור לבשר
והוי כנמצא תפור דמוכח דה"י קרע מתחלה ה"ג
בזה כן הוא וטרפה לדעת הרב (עצי לבונה) :
שו"ז סק"ד ובספרו סי' דהך באורך הדופן
היינו שאורך המחט מונח בדופן
ר"ל שאורך המחט תחוב בדופן וע"ז כתב המו"ז
שבמהות אר"ה כ' דלא איירי רק בנמצא המחט
לאורך הדקין ולא תחוב :

סק"ו אלא שניטל מקום רובו מאותו מקום כו' :
כונתו דהא ק"ל דאם ניטל כל מקום
הדבוק בין הירכים כשר אם נשתיר כמלא ארבע
אצבעות באורך בשור הגדול ומ"ירי שכל רוחב
החלחולת של אותן ד' אצבעות הוא קיים כפי
מה שהוא וס"ל להיש מכשירין שהביא המחבר
שאם יש נקב באותן ד' אצבעות אינו טרפה
אא"כ ניטל רוב רחבו ומפרש המו"ז כונתם
דבעינן שניטל רוב אורך הר' אצבעות וגם רוב
הרוחב כפי מה שהוא ע"ד משל כשהרוחב
החלחולת של הר' אצבעות הג"ל היא ב' אצבעות
לא אמרינן דאם ניטל רצועה באורך ב' אצבעות
ומשהו שיהי' טרפה אף אם הרצועה אינו רחב
רק משהו אלא בעינן שיהא ניטל רצועה אורך ב'
אצבעות ומשהו ברוחב אצבע ומשהו ופחות מזה
כשר :

ש"ך סקט"ו דהא יכול להיות שלפעמים
רוב רחבו כו' : ר"ל דאם
למשל הרוחב של החלחולת באותן ד' אצבעות
היא שני אצבעות או רוב הרוחב היא פחות מרוב
האורך ואם הרוחב היא יותר מד' אצבעות או רוב
הרוחב היא יותר מרוב האורך : וס"ל להש"ך ז"ל
דבאמת טרפה בין שניטל רוב האורך ובין שניטל
רוב הרוחב ודלא כהמו"ז דס"ל דאינו טרפה עד
שניטל רוב אורך ורוב רוחב אלא דאם ניטל רוב
אורך הר' אצבעות ברוחב משהו או שניטל רוב
רוחב כפי מה שהיא באורך משהו טרפה ומפרש
הש"ך הא דקאמר המו"ז עד שניטל הרוב של הר'
אצבעות דר"ל בכל מקום שניקבו אותן ד' אצבעות
בין ברוב אורכן ובין ברוב רחבן טרפה וק"ל :

סימן מז

שו"ז סק"א ולפי"ז מ"ש בגמ' וכנגדו בעוף
כשר היינו בשני מעיים גמורים
כו' : הוא לאו דוקא דאף בעוף טרפה בשני מעיים
גמורים דכל שיש שינוי בעוף טרפה לפי' הסמי של
רש"י ואינו מותר בעוף אלא ב' מעיים ח' מחסר
לקורקבן וא' מקורקבן לשאר הדקין כי זהו דרכו
(פרמ"ג) ולפי"ז לדידך לפרש מ"ש המחבר (שהוא)
דעת הרמב"ם שס"ל כפי' הב' של רש"י) שאם נמלא
בבהמה שני מעיים כמעט הסוף ר"ל כמו בעוף
שיוצאין מן הקורקבן ב' דקין ח' הולך למעלה אל
הזפק והשני הולך למטה וכן הדקין כמו כן בבהמה
אם שני מעיים יוצאים מן הקיבה למטה זה הוי
קלת כעין בעוף (יד יוסף) ומ"ש המו"ז וגם בבהמה
יש כאן חומרה כו' ר"ל דלפי' פ"י הב' של רש"י יש
בה משמעות בעוף לחומרה דהיינו כעוף מן הסד
הוא

(הוא לשון בדי ערבה ר"ל שיואל כמו באנפי האילן)
יהי ערפה א"כ בבהמה שהוא חמור מן העוף יהי
כש"כ שהוא ערפה (שם):

ש"ך סק"א דוקא שיואלים מן הקיבה כו'.
כונתו לחלק בין הא דכ' המחבר
כאן דכענף היואל מן הבד ערפה ובסעיף ה' כ'
ביתרת שאליו בדקין כשר ומפרש הש"ך דכאן איירי
המחבר דבליחתו מקיבה עושה רושם ששניהם הן
שרחבים כב' או שיש סדק וניכר שהם ב' בהתחלתן
ובסעיף ה' איירי שמתחלה הוא א' ממם ואליו
ועומר (פרמ"ג):

סק"ב ואע"ג דבסעיף ב' כו' . הש"ך לא ניחא
ל' בתירוולו של העו"ז דמ"ש המחבר
בסעיף ב' קאי על ה"א דס"א כיון שהוא סעי'
בפ"ע ע"כ מפרש הש"ך דהא דכ' המחבר כאן דאם
הוא כענף היואל מהבד ערפה בין בעוף בין בבהמה
מיירי דמתחלתו נראה כשתיים (כמ"ש לעיל בס"ק
הסמוך) ואח"כ הוא נפרד ועו"ז המחבר דאם חזר
ונתערב ונעשה א' משני ראשיו (דהא מיירי דגם
בתחלתו הם כא' רק שגראין כשתיים כנ"ל) רק
שמודלים באמצע אז כשר . וא"כ למשמע מהמחבר
דס"ל דאם הם בתחלתן שני מעיים ממם ל"מ מה
שחוזרים ומתערבים אח"כ ע"כ כ' המחבר בס"ב
בד"א בבהמה כו' ר"ל בד"א דאם הם בתחלתו שני
מעיים ממם ערפה אף אם חזר ונתערב רק בבהמה
אבל בעוף אף אם ה' בתחלתו שני מעיים ממם
כשר כשחזר ונתערב (שם):

סק"ג דבסעיף א' דוקא בשני מעיים כו' וכן
כשאינם מחוזרים למטה כו' : נ"ל כונתו
דשיעור דבריו כך הוא דוקא בס"א בשני מעיים ממם
ערפה אף כשחוזרים ומתערבים אח"כ וכן כשאינם
מחוזרים למט' כרוחב אלבע (היינו לדעת ה"א דס"א)
אז אף שאין שם שני מעיים ממם רק דמ"מ ניכר
ע"י סדק וכדומה ששני מעיים הם אף שיואלים כא'
ערפה (ובמבואר לעיל בסק"ב) אבל הכא מיירי
המחבר דאינו יולא רק מעי א' ממם ואח"כ רחוק מן
הקיבה יולא מעי קטן ע"כ כשר בזה :

שם ואין זה כנגדו בעוף כו' שאינו יכול ללמוד
מהסוגיא כו' . ר"ל דהיתא בחולין דף נ"ח
על מתני' דהלו כשרות בעוף העיד נתן בר שילא על
ש"י בני מעיים היואלים מן הבהמה כא' שהוא ערפה
ובנגדן בעוף כשרה בד"א שיואלין בשני מקומות אבל
יולאין במקום א' וכלין עד כאלבע כשרה פליגי בה
ר' אמי ור' אסי חד אמר והוא דהדרי ערביי וחד אמר
אע"ג דלא הדרי ערבי בשלמא למ"ד והוא דהדרי
ערבי היינו דקתני עד כאלבע הלא למ"ד אע"ג דלא
הדרי ערבי מאי עד כאלבע ומשני מלמטה . ובתב
גרש"א וקריין שגראיה שוה היא גירסת רש"י וה"פ

דמ"ד והוא דהדרי ערבי סבר דה"ק אבל יולאים
ממקום א' ומתפללין וכלין הפילולין בתוך כדי אלבע
שחזרו ונתערבו כשרה אבל אם אורך הפילול יותר
מכאלבע ערפה אע"פ שיואלין ממקום א' וחוזרים
ומתערבים למטה מכאלבע ומ"ד אע"ג דלא הדרי
ערבי הוי ס"ל מעיקרא דאע"ג דלא הדרי ערבי
לעולם קאמר ומש"ה מקשינן כיון דלא הדרי ערבי
כלל היאך כלין עד כאלבע ומשני מאי כלין עד
כאלבע מלמטה כלומר דאפי' מ"ד אע"ג דלא הדרי
ערבי מודה הוא שלריך שיהי' חוזרין ומתערבין
מלמטה כשיעור אלבע למעלה מבית הרעי . והש"ך
הביא רא'י להא שמתלק בין הא שכ' המחבר כאן
בסעיף ה' . להא שכ' המחבר לעיל בס"א מהראב"ן
שכ' אבל הכא דק היואל מן הדקין הוא ואין זה
כנגדו בעוף כו' ור"ל דס"ל להראב"ן כפי' השני של
רש"י (שהביא העו"ז סק"א) על וכנגדו בעוף כשרה
אך לא ס"ל כהעו"ז שכ' דלפי' השני של רש"י יש
חומרא והראב"ן ס"ל דאדרבה דללשון הראשון יש
חומרה ולפי' השני יהי' קולא דהוא מפרש כוונת
רש"י לפי פי' השני דהא דקאמר בגמ' וכנגדו בעוף
כשרה דהיינו דאף בבהמה אינו ערפה רק מה
דמלינו כנגדו בעוף והוא דוקא ב' מעיים יולאים מן
הקיבה שזאת הוא שכית בעוף תמיד אבל בדק
היואל מן הדקין דלא שכית בעוף להיות כן כשר אף
בבהמה דהא אין כנגדו בעוף . והא דקאמר הש"ך
בשם ר"ש שאינו יכול ללמוד מהסוגיא לא איסור
ולא היתר שדרי אינו יולא ממקום א' וכלה עד
כאלבע כו' כונתו דהמעשה שהי' לפני הראב"ן לא הי'
כהא דהיתא בש"ס דאם יולאין כא' וכלין עד כאלבע
וחוזר ומתערב בדקין (היינו כמ"ד והוא דהדרי ערבי)
שהוא כשר וע"כ לא הי' יכול ללמוד מזה היתר :

שם והשיב לי כיון שפירוש יולא משני מקומות
כו' (כל"ל) ור"ל דחתנו הקשה לו כיון
דהפירוש בגמ' דמתלק בין יולא מב' מקומות ובין
יולא ממקום א' קאי על הקיבה (ולא כמ"ש הראב"ן
אח"כ דקאי על המעיים) והיינו דכמו בעוף יולאין
שני דקין מהקורקבן א' הולך אל הזפק וא' יולא
למטה והן הדקין אס' הי' כן בבהמה שיואל מן הקיבה
שני דקין היינו א' היא המעי שדרכו כן ועוד א'
שהיא יתר ערפה ול"ל הטעם דערפה משום דהוי
יתר וכנקוב דמי (ועיין בהגהות הג' רכ"פ ז"ל שכ'
שכ"ל בש"ך וסב' שאין דרכו יתר הוא וקרי נקבו
הדקין וערפה אף בעוף) א"כ מוכח מזה דלא אמרי'
כסברת הראב"ן (שהבאתי לעיל בסמוך) דמה שאינו
כנגדו בעוף הוא כשר אף בבהמה דכיון דהוא יתר
ובנעול דמי דהוי כניקב וערפה אף בעוף וא"כ בדק
היואל מהדקין דאף א' יתר דהא אין דרכו כן . ועי'
השיב הראב"ן ומלאתי פי' כנגדן בעוף דלא פסי'

רבותינו כו' ר"ל דרבותינו פירשו דכנען בעוף כשר
היינו כמו שהוא בקורקבן וא"כ הא דבבהמה ערפה
קאי על הקיבה אבל הראב"ן מלא פי' אחר על וכנען
בעוף כשר היינו לא כמו שיואלין מהקורקבן רק
כמו בעוף יואלין ב' דקין מן המעי והם מובדלין
ויולא דק א' מן המעי מלך זה ודק א' יולא מהמעי
מלך השני כענף מן הסד (ועיין בלבוש שם) להגיה
בש"ך שכל"ל ב' מעיים היואלים מן המעי הארוך
(היולא) וא"כ הא דקאמר בגמ' דבהמה כה"ג ערפה
קאי ג"כ על המעי לא על הקיבה והיינו בבהמה
כשיואלין ב' דקין מן המעי הארוך דערפה ואח"כ
קאמר הש"ס דר"א כשיואלין מב' מקומות והיינו מן
המעי או ל"מ הדרי ערבי אבל ממקום א' והיינו מן
הקיבה וכלין עד כאןכך כשר א"כ עמדו דברי רבותינו
שהכשירו למעי א' היואל דמוכה מהש"ס גופי' דזה
לא הוי יתיר מהדקיע דוקא ב' מעיים יואלים והיינו
מן המעי הארוך משמע דא' היואל מן המעי מותר
ול"ק קושיא חתנו הנ"ל דהשתא א"ל לסברת הראב"ן
לפירושו הנ"ל דמפרש על הא דאם אין כנענו בעוף
כשר כנ"ל דהא מוכח מהש"ס גופי' כן : וע"כ הקשה
הש"ך דכ"ז יחא אי נימא דלא כפי' רבותינו אבל
לפי' רבותינו דקאי על הקורקבן א"כ קאי ב' מעיים
יואלים דערפה בבהמה על הקיבה לא על המעי א"כ
לא ס"ל פי' הנ"ל בש"ס ולא מוכח תו מהש"ס דיהי'
כשר בדק היואל מהדקין וגשאר עדיין קושיא חתנו
כיון דמטריפין ביהמת היואל מהקיבה מעט יתר
ה"ה דים להטריף ביואל מהדקין אפי' בעוף כנ"ל :
ומתוך הש"ך דלרבותינו ל"ל דברק א' היואל מהדקין
לא הוי יתיר רק לדלול בעלמא (על"ל) :

סימן מח

שו"ת סק"ה שמ"ס בגמ' כו' : ר"ל דאיתא
במשנה הכרם הפנימית שניקבה
או שנקרע רוב החילונה ערפה ר"י אומר הגדולה
עפה והקטנה ברובה וכו' הטו"ז דלכך ס"ל להרמב"ם
(שהוא כלשון המחבר כאן) שאפי' לא נקרע במפולג
מעבר לעבר ערפה דהוא מפרש מ"ס בגמ' ברובה
היינו ברוב ענין שלא ניקב מעבר לעבר אפי' ערפה
ופיין בשרמ"ג שהקשה על הטו"ז דלא מלינו שהרמב"ם
יפרש כן בגמ' וגם א"ה לומר כן דלפי"ז איך שייך
לחלק בין גדולה לקטנה : ע"כ ב' הפרמ"ג דגם
הרמב"ם מפרש הא דקאמר הגמ' ברובה קאי על רוב
אורך או רוב רוחב לא על רוב ענין רק דס"ל דהגמ'
מיירי באינו מפולג רק שנקרע רוב ענין ואפי' אם
נקרע רוב אורך הכשר ערפה : ורבינו ירוחם תמה
ע"ז דא"כ לא ידעינן היך הוא הדין אם ניקב נקב
משולש : והב"י ב' לתוך את זה וז"ל ול"ג דמשום

דסתמא חנן או שנקרע רוב החילונה ולא חילק בין
נקרע בסכין לנקרע מחמת חולי וכשנ קרע בסכין אם
נקרע לגמרי אפילו בכל שהוא ערפה דחיישינן דלמא
ניקב כרם הפנימי ואינו ניכר וא"כ ל"ל ע"כ דכו
חנן שנקרע רוב החילונה ה"ה אפי' לא נקרע משני
עבריו ובין נקרע משני עבריו בין לא נקרע אלא
מעבר א' שיצור א' להם ע"כ : ומפרש הטו"ז כונת
הב"י לתוך דברי הרמב"ם בדרך זה דלעולם ס"ל
להרמב"ם דהא דאיתא בגמ' ברובה קאי על רוב
אורך הכשר לא על ענין : אך דס"ל להרמב"ם דהגמ'
לא מיירי בנקב מפולג דל"ל ה' לו להסתמא לחלק
דדוקא ע"י חולי בעינן שנקרע רוב אורך אבל ע"י
סכין ערפה בכל שהוא מעט שם ניקב הכרם
א"ו דהסתמא לא מיירי במפולג ושם בחמת חין חילוק
בין קרע ש"י חולי או ע"י סכין וממילא דגם
במפולג חין חילוק בין ע"י סכין או ע"י חולי
ובשניהם ערפה בנקב משני דל"ל ה' להסתמא
לשנות הדין במפולג ולחלק בין ע"י סכין ובין ע"י
חולי א"ו דא"ה וזה כונת הב"י שם דבין נקרע משני
עבריו בין לא נקרע אלא מעבר א' שיצור א' להם
היינו דבאינו מפולג בעינן רוב הן ע"י סכין והן
ע"י חולי ובמפולג ערפה במשני ג"כ הן ע"י סכין
והן ע"י חולי : והטו"ז דהא דברי הרמב"ם וס"ל
כהפוסקים דמפרשים דהגמ' מיירי בנקב מפולג
ואפי"ה בעינן רוב אורך אם הוא ע"י חולי ולא ע"י
סכין ומסיק דמ"מ חין להקל אלא דגם באינו מפולג
ערפה כשנקרע רוב אורך אבל גם במפולג אינו
ערפה אם הוא ע"י חולי רק כשנקרע רוב אורך
או ערפה :

סכ"ו ומ"ס בעור או ניטל בו כו' : ר"ל דבעור
ב' בזה"ל אם נקרע בו קרע באורך עשה

או ניטל בו ערפה ע"כ : ולפי מה שפי' הטו"ז דברי
העור דמתחלה בא העור להורות דכשר החופה
הכרם יש בו ערפות הן שנקרע הרוב ממנו הן אם
ניטל כל הכשר החופה וכו' א"כ קשה מ"ס העור או
ניטל בו וחיבת בו משמע שלא ניטל רק מקלח
מהכשר הלו ע"כ ב' הטו"ז שיש שם ע"ס ול"ל או
ניטל בו ערפה : וכונת העור לומר או ניטל כל
הכשר החופה את רוב הכרם דערפה ובמ"ס הטו"ז
לעיל בסמוך :

יש"ך סק"ו בב"י וד"מ כו' : ז"ל הב"י וד"מ
שם הרמב"ם אם היתה בהמה

קטנה ונקרע רוב אורך הכשר החופה את הכרם
אעפ"י שאין באורך הקרע עשה ערפה הואיל ונקרע
רובה ע"כ וג"ל דה"ה לרוב דהוא דהא סתמא חנן
ובקטנה רובה ל"ש בין רוב ארכה לרוב רחבה עכ"ל :
וכ' הש"ך דס"ל להב"י דה"ה דמה שאמרו בגדולה
עשה ג"כ א"ה בין ארכה לרחבה ומ"ס הב"י דבריו
על

שם כיון שיש לפנינו צניקת מצ' לרדיון כוונתו פשוטה כיון דהרמב"ם כ' דצניקת מצ' לרדיון ערפה ממילא ידעין דצניקת מצ' אי חוששין ולרדיון צדיקה אם לא ניקב מעבר לעבר :

שם דוגמא לזה פי' הרמב"ם כו' ר"ל על הא דאיתא בחולין כבד דהוריקה כנגד בני מעיים בידוע שנפלה לאור ונחמרו בני מעיים כ' הרמב"ם ע"ז דמיירי דידעין בודאי שנפלה לאור דאל"כ אין לאסור דהוריקה הכבד כנגד בני מעיים והא דכ' בגמ' בידוע שנפלה לאור לא תימא דמזה דהוריקה הכבד מוכח דנפלה לאור אלא ה"פ דאם דהוריקה הכבד בידוע כשנפלה לאור נחמרו בני מעיים אף שבני מעיים הם לפנינו ורואין שלא דהוריקה אפ"ה כיון ששלטה מכות א"ש בכבד אמרינן דסוף בני מעיים להאדים ע"כ :

ש"ך סקב"ט וגרסה דאחי לאשמועינן כו' ר"ל דרמ"א קאי עמ"ס המהדר צניקת צ' הלרדיון אם מלחו והדיוח עריפה והוסף הרמ"א דה"ה נאבד היינו בית הכסופות או לקחו המחט הוי כמו מלחו והדיוח וע"ז תמה הש"ך פשיטא ומה בא לאשמועינן וכ"כ דלקחו המחט קלת לאחור' דתו לא מוסר (כמ"ס הש"ך סקב"ט) מ"מ נאבד ביה"כ כבד השמיטנו הרמ"א לעיל דהוא כהודח ולמה חזר וכ' כאן לכן פי' הש"ך דהרמ"א איתירא קא מהדר (וכמ"ס הש"ך לעיל סקב"ה בשם הת"ח) דנאבד היינו המחט או לקחו קלת דתו ליכא למיסרך הוא שזה למלחו והדיוח וכמו דבהדיוח יש תקנה לבדוק אם לא ניקב מעל"פ וכשרה בהפ"מ ה"ה נאבד וא"א לבדוק אי לא ניקב מעל"פ אפ"ה כשרה בהפ"מ אם באומד הדעת לא הלכה המחט יותר (פרמ"ג) :

סקר"ג כ' הב"ח כו' ר"ל דהב"ח הקשה על הרמ"א דלעיל על הא דכ' המהדר דאם ניקב מצ' אי לרדיון להפכו ולבדוק מצ' השני אחר ק"ד וע"ז הביא דעת הסמ"ק דהוא פ"ס מקילין דמותר בדיעבד אם נמלח או הודח דא"א עוד לבדוק וכ' שם הרמ"א דבהפ"מ יש לסמוך אמקילין וכו' כ' הרמ"א דיש מקילין דאפי' לכתחלה א"ל לבדוק אם לא ניקב רק מצ' אי' וכ' ע"ז דבהפ"מ יש לסמוך עליהם כשא"א לבדוק כגון שנמלח או הודח א"כ משמע דהטעם הוא דכדאי הם שמקילין לכתחלה עכ"פ יש לסמוך עליהם לרדיון בדיעבד ומשמע דלאותן הסוברים צניקת מצ' אי' מחויב לבדוק לכתחלה אין כדאי להתיר בדיעבד לרדיון ולפי"ז יש סתירה בדברי הרמ"א ע"כ תירץ הש"ך דה"ס דבה"ז יש צ' לרמב"ם אי' שמה אף דיעבד מעכב דהוריקה ונ"ל דא"א בקיצין (כמ"ס הרמ"א כאן צניקת מצ' לרדיון) אלא דא"א בקיצין דקראת כ"כ זה"א דהודח גרע פ"י דשמה מצ' קלם

על הא שז' הרמב"ם צנהמה קטנה דשיעורה ברוב אורח הוא משום שצנהמה קטנה כ' הרמב"ם לשון אורח ע"כ כ' הב"י ע"ז דלאו דוקא דלא תימא דדוקא באורח הדיון כן אלא דה"ה ברוחב הדיון כן אבל באמת ה"ה צנהמה גדולה דשיעורה בטפח ג"כ הדיון כן אף ברחבה :

שו"י סק"ח אם נקדר בעיגול כו' אבל אם נקדר באורח כו' עיין בפרמ"ג שז' פירושו דאף שהוא רלווע ארוכה י"ה חוט המקיף יותר מטפח מ"מ בעינן אי מעגלת ל"י י"ה שליט טפח וחוט המקיף את העיגול י"ה טפח או ערפה וכוונתו דהא דכ' המהדר שז' ימח כו' דאם הנקב הוא בעיגול והוא רוחב שלע דהוא שליט טפח (ועיין בש"ך לעיל סי' ל' סק"ה) דאז כשתקיף את העיגול הקדירה בחוט לכשימתח החוט י"ה בארכו טפח לפי הכלל דכל ש"ס ברחבו טפח יש בסיקפו ג"ט וע"כ ערפה וזה ניהא א"ט נקדר הבשר בעיגול אבל אם נקדר באורח כו' [] ח"ע"ג דאם תקיף אותו החסרון בחוט וימתח את החוט י"ה ארכו טפח דהיינו למשל אם אותו החסרון מחזיק חלי טפח לאורכו ולרחבו אינו מחזיק אלא כקש ואם תקיף אותו בחוט וי"ה חוט אי' מונח על צד אי' של החסרון לארכו חלי טפח וכן בצד השני ואחר כך כשימתח את החוט הכפול י"ה ארכו טפח ועוד יותר קלת מה שמחזיק רוחב החסרון למעלה ולמטה משהו ואפ"ה כשר אם לא שהחסרון מחזיק כ"כ כשתקיף בחוט אורך החסרון משני החדדים ולמעלה ולמטה ואח"כ תעשה מהחוט המקיף עיגול כו' ואח"כ תקש חוט אחר ותקיף את העיגול פ

הלו ולכשימתח החוט המקיף את העיגול

י"ה בארכו טפח וא"כ יש ברוחב העיגול שליט טפח והוא כסלע אי' ערפה (ועיין ביד יוסף) :

ש"ך סק"ז שז' תעשה ממנה עיגול לא י"ה שליט טפח ואפ"ה כיון שארכה טפח כו' ר"ל דאם אורך הקרע הוא פחות מטפח או בעינן לשער חוט המקיף כשתעשה ממנו עיגול שיהי' כסלע (כמ"ס לעיל סק"ח) אבל אם אורך הקרע הוא טפח אי' אפי' החסרון אינו רחב בענין שז' תעשה עיגול מחוט המקיף את החסרון לא י"ה כו' כסלע אפ"ה ערפה כיון שאורך החסרון בעלמו הוא טפח :

שם אפי' אם ההיקף של הרלווע באורך כהיקף העיגול כו' ר"ל דהרמ"ם ס"ל דאם אורך החסרון חלי טפח דאז יש בחוט המקיף טפח (כמ"ס לעיל סק"ח) ערפה ולפי"ז הוא כשר כמבואר בס"ק הנ"ל :

שו"י סק"ב וכמו שאמרין בס"ק דחולין כו' עמ"ס לעיל סי' י"ח על הש"ך סק"ה :

אמרי

סימן מח נ נא

בינה

קצת הק"ד ואל"ה בקיאות ואלו הי' צקי לפנינו הי' מכיר ע"כ חתי הרמ"א כאלו לאשמעין דכדאי המקילין לכתחלה עכ"פ דדיעבד מותר בלא בדיקה אלא דמ"מ קשה כפל דברי הרמ"א דהא סגי לדין דדברי הרמ"א דכאן (פרמ"ג) :

טו"ז סק"י דא"כ קשה ממ"ס הרשב"א כו' עיין בדגול מרצבה ש"כ הזה הוא לשיטתו צסק"צ שמפרש דהרשב"א קאי חניקב מלך א' אפ"ה אס"א ל' לזדוק אחר ק"ד טרפה אכל לקברי הש"ך בנקה"כ שמפרש דברי הרשב"א דקאי חניקב משני לדין ושם הוא כבר בחזקת איסור שהרי הוא נקוב לפנינו והבדיקה הוא להקל ושם שפיר מחמיר הרשב"א בנאכד אכל כאלו מספיק העטם דחזקת היתר לחודי' ע"כ . ועיין בש"ך לעיל סקכ"ה וזמה שכתבתי שם דמשמע ג"כ דכאילו יודע אס"א ניקב לחוץ נמי אמרינן דמוקמינן לחזקת היתר וכשר בהפ"מ :

ש"ך סק"ד דאף צביה"כ מודה רש"י כו'. ר"ל דהא צביה"כ ס"ל לרש"י דל"ה שמה נתרפא כשלא ניקב רק מל"ה כמבואר בש"ך לעיל סק"צ ואפ"ה ס"ל דבעינן בדיקה וז"ה צקורקצן דיין כן :

טו"ז סק"י שהרי רמ"א לא כ' דבריו אלא חמירי שולד צו ריעותא כו' . עיין בעל"ל שהקשה ע"ז דא"ה לומר כן דהא הרמ"א ע"כ בספק השקול מיירי דאי צהאיסור שכיח יותר א"כ אף בספק לאחר שחיטה אסור לכ"ע א"ו בספק השקול מיירי ומ"מ בספק שולד מחיים לא אמרינן נשחטה הותרה צוה ואל"כ שפיר השיג מהר"ם דמהתוס' מוכח דאף בספק מחיים אמרינן נשחטה הותרה צו' השקול וק"ל :

ואינו יודע אם קודם שחיטה או אח"כ אולינן לחומרא דאמרינן כל ספק בשחיטה פסול וה"ה לכל שאר טרפות רק היכא שיש לפנינו דבר שיש לתלות בו להיתר תלינן דהא תלינן בנאב וא"כ משמע מהרשב"א דס"ל דהיכא דלא שכיח להיתר אסור אף דלא שכיח לאיסור ג"כ . והא דכ' הש"ך דגם דהרב אשתמיטת' דברי הרשב"א אלו היינו דמהרשב"א משמע שם דאף בספק שדאחר שחיטה מחמיר כשהוא ספק השקול רק אם יש לתלות בנאב וכדומה תלינן ובספק בשעת שחיטה אסור אף ביש לתלות יותר בהיתר והרמ"א ס"ל דספק השקול שלאחר שחיטה תלינן להקל : ומ"ש הש"ך וז"ל והא דקאמר הרשב"א דהך כל ספק בשחיטה פסול דה"ה לכל שאר טרפות . פי' דלכאורה כונת הרשב"א דבספק השקול פסול בשחיטה משום דאיכא נמי איסור אמ"ה וממילא שאר טרפות דאין להם חזקת איסור לא מחמירין אלא דוקא היכא דשכיח יותר לאיסור מלהיתר ונאמר דבנשמת הגף הוי ג"כ שכיח לאיסור יותר מלהיתר וע"ז תירץ הש"ך היינו ודאי דמסתמא כל ספק דאורייתא לחומרא . פי' היאך אפשר לומר דהרשב"א מיירי בספק השקול בשחיטה א"כ הוי לן דהחמיר אפי' בדריכא חזקת איסור משום כך ספק דאורייתא לחומרא וע"כ אלא דבמילת כל אתרביא ספק בשחיטה דמוקמינן אחזקת איסור אפי' היכא דלא שכיח עכ"ל פי' דלא שכיח לאיסור אבל להיתר הוא שכיח אפ"ה מחמירין בשחיטה משום חזקת איסור והא דכ' הרשב"א וה"ה לכל שאר טרפות היינו בספק השקול (יד יוסף) :

שם כדמוכח מההוא דשגורניא כו' ע"ל בש"ע סימן ל"ב ס"ז :

סימן נ

ש"ך סק"ג דאדרבה התוס' שם דחו חילוק זה כו' . עיין בשו"ז לעיר סס"י מ"ח שהביא דברי התוס' ומתחלה רצו התוס' בעצמו לחלק בין היכא ששולד הרעות לאחר שחיטה שאז היתה הבהמה בחזקת היתר ובין ששולד הרעותא מחיים שהיתה הבהמה בחזקת איסור ואח"כ כתבו לחלק דשאני דריסה דשכיח :

שם דמה שדחק מהר"ם בדברי הרשב"א ודאי ליתא ואשתמיטת' כו' . ר"ל דמהר"ם כ' דהא דהרשב"א אסור בנמצא מחט תחוב ולא ברק אי ניקב מעל"ע לא מטעם שיכולין לתלות שנעשה הרעותא מחיים רק משום דשכיח לאיסור (כמ"ש הש"ך לעיל בשם מהר"ם לדעת הרשב"א) ע"כ הקשה הש"ך דהרשב"א כ' בחולין בנשמתה הגף

סימן נא טו"ז סק"ב ורש"ל כ' כו' אבל אם לא

אשכחן מידי כו' . המו"ז מפרש דברי מהרש"ל דמיירי דניכר שנעשה ע"י קוץ ואפ"ה אי מיד נשמת הקוץ מהני בדיקה וכי אמרו דלא מהני כשנשתהה שם הקוץ (והיינו כפי' הא' שהביא הב"ח) וע"ז השיג המו"ז דל"מ בדיקה . ועיין בש"ך סק"ב שמפרש דברי מהרש"ל כפי' הב' שפירש הב"ח בדבריו דמיירי דאין ידוע אם ניקב ע"י חולי או ע"י קוץ ואפ"ה בעי בדיקה לחומרא נגד הנקב ממש ולא בכל האיברים (פרמ"ג) :

סימן נב טו"ז סק"ה במור כ' בשם הרשב"א כו' .

דאיתא בא"ש אין ריאה לעוף לינפל ולא ליחמר באור . היינו אף דבנפלה מן הגג וכדומה צריך לבדוק

אמרי סימן נב נג נד בינה יד

אין השינוי אומר בו א"כ נשתנה כנגד המעיים ואין איסורו מחמת עצמו שהרי אפילו ניטל כולו כשר כו' וע"ז כ' הטו"ז דכונת המור שכ' שאפי' ניטל כולו כשר היינו מלבד כזית במקום מרה ובמקום חיותא וק"ל :

ש"ך סק"י וצ"ע אם יש לסמוך ע"ז לקורא. ר"ל דלהרמב"ם יש קולא כשלא הי' שינוי באיברים עד אחר ששלקן הרבה אין ראי' לאיסור לז"א דצ"ע אם יש לסמוך ע"ז לקולא דלהפוסקים דא"ח בין שלוק למבושל אסור אף בשינוי אחר ששלקן הרבה ומשמע מדברי הש"ך דדוקא לקולא צ"ע אם לסמוך ע"ז אבל כשהוא להיפך דהיינו שהי' שינוי באיברים ונשתנו למראה המותר ע"י ששלקן הרבה דאז הוא תומרא להרמב"ם דאין מזה ראי' להתיר בזה אנו קי"ל לחומרא (פרמ"ג) :

סקי"ב דתמה הרשב"א אהרמב"ם כו' ר"ל דהב"י הביא דהרשב"א תמה עד הרמב"ם דאוסר אף בלא ראינו שנפלה לאור בנשתנו ע"י שליקה והא הרשב"א עצמו ס"ל כמ"ש המחבר בס"ו דבלא ראינו שנפלה לאור ונשתנו טרפה א"ו דשם האיסור הוא משום דנשתנו שלא ע"י בישול וכן ל"ק קושית הל"ח שהקשה דברי המהבר אהררי דכאן פסק דוקא בידוע שנפלה לאור ובס"ו פסק אף בלא ראינו ולפמ"ש לעיל אין כאן קושי כלל וק"ל :

סימן נג

ש"ך סק"ח כשהשבר רחוק בפחות מרוחב אגודל כו' עיין בבאה"ט שהקשה ע"ז דאם הוא בפחות מרוחב אגודל בלא"ה טרפה לפי פסק רמ"א ועיין בפרמ"ג שכ' וז"ל ועינתי בב"ה ושם כ' ברחוק אגודל יש לעיין בצלעות דיהו ריחוק מועט הא ביותר מאגודל לא וכצ"ל בש"ך ור"ל דאנו מכשירים ברוחב אגודל מצומצם המחמיר לעיין בצלעות תע"ב הא רחוק יותר לא ע"כ :

סימן נד טו"ז סק"ד ואח"כ כ' ד"מ דלהרשב"א כו'.

עיין בש"ך סק"מ שהביא לשון הר"ם : **שם** דמכשיר כב' מחולין אפי' בצד העב והיאך יפסוק כאן לקולא כהרמב"ם כו' ר"ל דקשה היאך הוא מקיל לענין יתיר והא הב"י ס"ל לענין ב' מחולין דהפ"י יתר כנפול דמי היינו שגיטרו שניהם ועוד קשה לו הא הב"י מקיל כאן גם לענין חסר כהרמב"ם דכל מקום שאמרו שניטל

לבדוק באיברים משום דחיישינן שמא נתרסקו איברי' אבל הריאה א"צ בדיקה וגם אם נפלה לאור א"צ לבדוק הריאה מפני שהריאה של עוף נחבאת בין הצלעות והצלעות מגינות עלי' וז"ל המור וקאמר בגמ' דבריאה אין לחוש בנפילת האור מפני שהצלעות מגינות עלי' ופירש הרשב"א דלא קאמר אלא לענין שא"צ לבדוק אחרי' אפילו אם נפלה לאור לפנינו אבל אם ראינו שהאדרימה טרפה שהרי לא הנינו עלי' צלעותי' וא"א הרא"ש ז"ל כ' אפילו דואין אותה אדומה כשרה דכיון שצלעותי' מגינות עלי' אנו תולין השינוי בדבר אחר ולא בנפילת האור אפי' אם נפלה לאור בפנינו ע"כ וכן הב"י דהא דכ' המור אם ראינו שהאדרימה צ"ל שהוריקה וכן מ"ש אח"כ בשם הרא"ש אדומה צ"ל ירוקה וכן הטו"ז שמעם הב"י בזה משום שהביא שם דברי הרשב"א שכ' בשם יש מפרשים שהוריקה כשרה והרשב"א כתב ע"ז ולא מיתוויר (כמו שהעתיק הטו"ז לשונו בסמוך) וכיון שמצינו פלוגתא מפורש בירוקה ע"כ מפרש הב"י דאותן ה"מ שהביא הרשב"א הוא הרא"ש ס"ל להרא"ש דירוקה כשרה ולזה הגי' גם בטור שצ"ל ירוקה והמור ס"ל כהרשב"א דירוקה טרפה והטו"ז חולק על הב"י וס"ל דא"א להגי' כן בטור דגם הרשב"א ס"ל דירוקה כשרה ומפרש הטו"ז דהא דהביא הרשב"א יש מתירין בירוקה היינו בירוק גע"ל וע"ז חולק הרשב"א וס"ל דגע"ל הוא טרפה ומוכיח כן מהא דכ' הרשב"א ב' תירוצים על הא דלא מנו בגמ' ריאה בהדי לב וקורקבן וכבר דטרפה כשהוריקו והרשב"א ס"ל בתירוץ הב' דלכך א"א למנות הריאה בהדי לב וקורקבן משום דירקות כולל גרי"ן וגע"ל וירוק גע"ל הוא טרפה אפי' בלא נפלה לאור וירוק גרי"ן כשר אפילו בנפלה לאור משום דר' נתן דס"ל (שבת קל"ד) דילך שהוא ירוק הוא משום שלא בא בו עור הדם ולפי"ז אי אמרינן דהי"מ שהביא הרשב"א דמכשירי בירוק היינו ירוק גרי"ן אמאי חולק הרשב"א עליהם הא גם הוא ס"ל דגרי"ן כשר אע"כ דהי"מ מתירין אפי' בירוק גע"ל אפי' בראינו שנפלה לאור וע"ז חולק הרשב"א וס"ל דגע"ל טרפה אפי' בלא ראינו שנפלה לאור וא"כ א"א להגי' בדברי המור ירוקה במקום האדומה ולפרש דהי"מ שהביא הרשב"א הוא הרא"ש (כמ"ש הב"י) דהא הי"מ שברשב"א ס"ל דאף בגע"ל כשר ובגרי"ן אף הרשב"א מודה דכשר וזה תוכן כוונת הטו"ז

שם כתב המור שהרי כו' ר"ל דהמור כתב וז"ל ואין הכבוד דומה ללב וקורקבן שהלב וקורקבן בכ"מ שישתנו אפי' במשהו טרפה והכבוד

אמרי

סימן נר נה נו

בינה

סימן נו

טו"ז סק"א על מ"ש הרמב"ם כו' ז"ל
הרמב"ם נטולה כיצד שלשה

איברים הן שאם ניטלו מרפה ואעפ"י שאין בהן
דין נקב ולא דין חסרון ואלו הן צומת הגידין
והכבר והלחי העליון וכבר ביארנו שהבהמה
שנחתך רגלה וכן העוף במקום צומת הגידים לא
נעשו מרפה אלא מפני שנחתכו הגידין לפיכך אם
נחתכו הגידים לבדם והוגל קיימת מרפה שהרי
ניטלה צוה"ג ע"כ וכתב הכ"מ ע"ז בפ' בהמה
המקשה איתא במשנה שאם ניטל צוה"ג מרפה
ובגמ' אמרו שאם נחתך צוה"ג מרפה ואעפ"י שהי'
ראוי להרמב"ם לכוללו אצל דיני פסוקה סובר
הרמב"ם שמאחר שבמשנה לא שנו אלא שניטל
משמע דכי נחתך לא נאסר אלא מטעם שניטל
דכשנחתך הוי כניטל ולפיכך כללו בדיני נטילה
ע"כ והראב"ד כ' על הרמב"ם זאת האומנות לא
עלתה לו כהוגן כו' כמו שהביא הטו"ז לשונו
והבין הכ"מ בדברי הראב"ד דבאמת ס"ל להראב"ד
אף לדעת הרמב"ם דאם הצוה"ג נקפלו מעל העצם
ולא ניטרו לגמרי כשר רק שהראב"ד כ"כ לדברי
הרמב"ם שמפרש הא דאיתא במשנה ניטל צוה"ג
היינו נחתך מוטב הו"ל לפרש דניטל הינו שנעקרו
וע"ז משיג הש"ך וס"ל להראב"ד באמת ס"ל דאם
נקפלו הצוה"ג מעל העצם עד למעלה הוי בכלל
נטולה ומרפה וק"ל :

סק"ו כדי להבין דברי הטו"ז ז"ל אעתיק בקיצור
הסוגיא דאיתא בחורין ד' ע"ו אמר אמימר
תלתא חוטי הוו חד אלימא ובי קטיני איפסק
אלימא אזלה רוב בנין איפסק קטיני אזלה רוב
מנין מר בר רב אשי מתני לקולא איפסק אלימא
איכא רוב מנין איפסק קטיני איכא רוב בנין א"ר
יהודה אמר רב צוה"ג ברובו מאי ברובו רוב אחד
כי אמריתא קמי' דשמואל אמר מכדי תלתא הוו
כי איפסק חד האיכא תריי מעמא דאיכא תריי הא
ליכא תרי לא ופליגי דרבנאי אמר שמואל דאמר
נשתייר כחוש הסרבל כשרה איכא דאמרי מאי
רובו רוב כל אחד כי אמריתא קמי' דשמואל אמה
האיכא תילתא דכל חד וחד מסייע ליי' לרבנאי
דאמר דבנאי אמר שמואל צוה"ג שאמרו אפי' לא
נשתייר בה אלא כחוש הסרבל כשרה ע"כ :

שם וא"א הרא"ש ז"ל כ' כו' אבל אם נפסק
רק הרוב מהגדול כצ"ל וז"ל הטור וא"א
הרא"ש ז"ל כ' אפי' לא נשאר רוב של כל א'
מהם כשרה עד שיפסק הגדול כולו ורוב שכ"א
מהקטנים או שיפסקו שנים הקטנים ורובו של
הגדול אבל נפסק הגדול ונשאר רוב מהקטנים
או

שניטל מרפה אם גבראת חסר כשר והוא עצמו
פסק כדשב"א לענין פלוגתא דחסר דכל שניטל
מרפה גם אם גבראת חסר מרפה וע"ז לא שייך
תירוצ' חד"מ דהד"מ לא מתרץ רק הא דמבשר
היתר ודוק :

סימן נה

טו"ז סק"ב אלא השור גורם כו' ר"ל
דהב"י הקשה על השור דב'
נפסק או עיכול והא בגמ' אמר רב מתנא בוקא
דשף מרפה והוא דאיעכול זהו גירסת הגאונים
ולפי שאר פוסקים הגירסא אמר רב מתנא בוקא
דשף מרפה משמע אף בלא נפסקו רבא אמר
והוא דנפסקה והלכתא עד דאיעכול וא"כ בין
לגאונים ושאר פוסקים אין מרפה בנפסק לחוד
ותירץ הטו"ז דגורם כגאונים והוא דאיעכול וכש"כ
נפסקו (פרמ"ג) :

ש"ך סק"ב ור"ל דמריף התם רב מתנא
כו' כונתו דהתוס' הקשו
דלפי פירש"י תקשי לרב מתנא דהוא ס"ל דאפי'
בלא איעכול מרפה אבל באמת ק"ל דאינו מרפה
בלא איעכול והש"ך הביא דברי מהרש"א דגרס
כפי' בתוס' דאיכא מאן דמריף כו' והיינו דאנן
לא ק"ל כן רק התוס' הקשו כן למאן דמריף
אפי' בלא איעכול :

טו"ז סק"ד ואיך שיהי' לא ידענא ליישב
ואם נפסק בכבד לאסור היתרת
בכל נווגא ובדנל דוקא למעלה מארכובה התחתונה
והוא מצומת הגידין שזה סותר את זה כצ"ל ומ"ש
בסמ"ק וז"ל ואין נראה להקל נגד הרמב"ן
והרשב"א כיון שכאן פוסק כרמב"ן ביתר רגל שלא
במקום צומת הגידין להקל כצ"ל פ"י אצל הארכובה
הנמכרת עם הראש (יד יוסף) :

סק"ח וא"ל שפסק כדברי האגור כו' אפי'
רחוק אגודל כו' פ"י א"כ נפרש דהרב
לא מיירי כאן מן העצם הקולית ואלא מיירי בשוק
ועיין בש"ך סק"ד שכ' וז"ל וגם מטעם האגור
שכ' משום דלהרמב"ם יש לחוש שמא בכל אורך
עצם האמצעי הוא צומת הגידין כו' (יד יוסף) :

ש"ך סק"ד דאם נשבר שלא במקום צה"ג
כו' היינו בעצם הקולית
(הגהות הג' רב"פ) :

שם דהא בלא"ה משמעות הפוסקים ד"ל אף
כשיש דיעותא בבשר (שם) :

שם ומ"מ יש להתמיד בזה לעצמו כו' ד"ל
כשהשבר הוא במקום שעושה מרפה :

או שנפסקו הקטנים ונשאר רוב מהגדול כשרה ע"ב:

סימן נו

ש"ך סק"ז כ' במ' ל"ח כו' . ר"ל דב' הרמ"א
דיש לחוש לחומרא משמע אבל
לא לקולא ע"כ כ' הש"ך דלפעמים יש יותר
חומרא אי חשבינן ל' כנקיבת הקוף . ומ"ש הש"ך
דאל"כ נהי דמשום דרוסה ליכא כו' עמ"ש לעיל
בס"ק הסמוך בסו"ז . ובפרמ"ג כ' דהש"ך דא נחא
ל' כסברת הסו"ז סק"ז רק כמ"ש הב"ח הביאו
הסו"ז שם :

טו"ז סה"ן דא"כ לא ה' הרשב"א צריך
לעשות שום נ"מ כו' . כונתו
פשוטה דבשלמא אי אמרינן דצפורן הנץ הוא חד
כמו קוף א"כ תקשי מאי נ"מ בזה דנץ יש לו
דריסה כשניקב לבית החלל הא כשניקב להחלל
בל"ז אסור משום נקיבת הקוף ושפיר הוצרך
הרשב"א לומר דיש נ"מ אלא אי צפורן הנץ הוא
רחב ואינו דומה לקוף א"כ לא ה' להרשב"א
לומר דיש נ"מ דפשיטא דיש נ"מ דאלו משום
ניקב לחלל מהני בדיקה ומשום דרוסה טרפה
בהאדים א"ו דצפורן הנץ הוא נ"כ כמו קוף והרשב"א
אמר (דלמ"ד קוף ל"ל בדיקה) דיש נ"מ דאם
לא האדים אמרינן דבדאי לא נגע באיברים דאי
נגע ה' אודם :

ש"ך סקי"ח ובזה התישב דלא סתרי אהדדי
כו' גם בלא"ה לק"מ כו' .
הש"ך ז"ל מפרש דהב"ח הקשה לו דכאן משמע
מלשון הרשב"א דדוקא בדרך והבה חוששין
ולקמן בסו"א איתא דאפי"ו בהכאה לחוד חוששין
וע"ז כ' הב"ח דאע"ג דאין חוששין בהכאה גרידא
אעפ"כ ראוי לחוש שלא לאכלם וע"כ כ' בסו"א
דיש לחוש אף בהכאה גרידא וע"ז משיג הש"ך
דכאן נמי אסור אף בהכאה לחוד כמו בסו"א ולא
מיידי כאן בדרך (פרמ"ג) :

טו"ז סקי"ב וה"ה אם חתבו היד כו' . עיין
בפרמ"ג שכתב דבש"ע של
הטו"ז ה' הסר מלת או חתבו ידו :

סק"ב בפרישה האריך כאן כו' . דאיתא בשור
וה"ל בהמה או עוף שבא לפנינו כשהוא
מבעבע דם ולא ידענו מה ה' לו תולין להקל
ואמרינן בקנה הוכה או כלב הכה אותו וא"צ
בדיקה אלא במקום שהדם מבעבע וכן אם ניקב
אפי"ו בפנים כשרה וכתב הרשב"א דוקא שיש
לפנינו כלב וחתוד או קנה וחתול שיש דבר לתלות
בו להקל אבל כשבאו לפנינו כך ולא ידענו במה
לתלות אין תולין אלא במצוי בין להקל בין

להחמיר ע"כ והקשה בפרישה על הא דכ' המור
דבמצוי תלינן להקל הלא אף בסתמא דחינו
שחן שוין כתב המור לפני זה דתלינן להקל אפי"ו
כלא מצוי והאריך שם הפרישה לתרץ את זה
והטו"ז מתיר דהא דכ' המור דתולין במצוי לא
בא למעט דאם הם שוין שאין תולין להקל דאדרבה
אם הם שוין פשיטא דתולין להקל אלא דבא לומר
דאם אין שוין אזי תולין במצוי היינו אם האיסור
מצוי יותר תולין אף להחמיר ואם לאו תולין
להקל . ומ"ש הטו"ז דכ' נ"מ בין חשש דנקב כו'
כונתו דמפרש הא דכ' המור (שהבאתי לשונו
לעיל) וא"צ בדיקה אלא במקום שהדם מבעבע
וכן אם ניקב אפי"ו בפנים כשר . והוא דהמור בא
ראשמעין בזה דכתב דתולין להקל ולא בדריסה
ונ"מ בזה על שני דרכים . א' אפי"ו למאן דס"ל
דחושש גם בנקיבת קוף יש נ"מ דבנקיבת קוף
א"צ לבדוק רק מקום הנקיע ואם נחוש לדריסה
אזי יצטרך לבדוק כל החלל וזה כונת המור במה
שכ' דא"צ בדיקה אלא במקום שהדם מבעבע
ואח"כ כ' עוד דיש נ"מ אפי"ו לדעת ריב"א דס"ל
דאין חוששין לנקיבה באיברים הפנימים א"כ כאן
יש נ"מ דאפי"ו ניקב עד החלל מ"מ כש- כיון דל"ח
לדריסה וזה כונת המור במ"ש וכן אם ניקב
בפנים כשר היינו למ"ד דאין חוששין לנקיבה
באיברים הפנימים גם כאן כשר אפי"ו ניקב לפנים
ואין חוששין לדריסה ועיין בש"ך סקל"ב וק"ל :
סקכ"א ואין זה דומה למ"ש בסעף ח' כו'
דהתם נשאר הצפורן מחובר ביד כו'
והא שכ' המחבר שם בסעף ח' אבל אם באו
לפנינו וצפורן תחובה בו חוששין שמא דרם כו'
ע"ש בפרמ"ג שמפרש דמיידי ג"כ דכל היד נקצץ
ותחובה דאי צפורן לחוד אסור אפי"ו בלא טעם זה
דרם וחזר ודרם יעו"ש :

סקכ"ג יש בכאן מקום תימהון גדול על
דברי הג"י כו' . ר"ל דהמור כתב
מתחלה הדין שכ' המחבר בסעף פ' כשהוא שותק
והן מקרקרים ואח"כ כ' הדין שכ' המחבר כאן
סו"ד ואח"כ כ' בד"א כשנכנס בכלוב מלא עוף
או בדיר של בהמה שהוא דהם מקום צר שאין
דרך לברות מפניו אבל ארי שנכנס למקום
שהבהמות רועות שם אפי"ו שמענו צוחות והוא
שותק אין חוששים שאנו אומרים ברחו מפניו
ולא השיג ע"כ . וכ' הג"י דהאי בד"א שכ' המור
קאי עמ"ש המור לעיל שהוא שותק והם מקרקרים
דחיישין שמא דרם א' מהם אזה כ' בד"א כשנכנס
בכלוב מלא עוף כו' ולא קאי אנכנס ארי בין
השוורים ונמצא צפורן וישבת כנבו של אחד מהם
דסמוך ל' דהתם בכל נחני חיישין לזה שהצפורן

אמרי

סימן נו נח

בינה

גזרין שם שלא ימכור לעכו"ם כיון דליכא שם שאר צדדים להתיר משא"כ בדבר דאיכא בו פלוגתא אי יש בו איסור כלל בזה ל"ג למכור לעכו"ם ועיין לקמן סי' קי"ב סי"א ובפ"ת שם סק"ג :

שם חדא דיש לה היתר בבדיקה כו' עיין בהגהות הנ' רב"ז ז"ל שבי' דצ"ע הא הלוקח מן העכו"ם לא ידע כלל מהספק :

שב ולא הקשה ממאי דאיתא בפא"ט יאסור למכור ספק דרוסה לעכו"ם כו' ורא' שרי אלא כהך עובדא דרוב דאיכא ברא"ה צדדים להתיר כו' ואף דהש"ך כ' לעיל בסמוך בדריסה יש כמה צדדים להתיר ומכש"כ בספק דריסה אמנם כוונת הש"ך דבמעשה דת"ה יש יותר צדדים דרוב הוי בן תרבות ע"כ הקשה הת"ה מהמרדכי מהך דהשוחט עוף דשם מדינא שרי ולא מטרופין רק מכח חומרא ומחלק בין ספיקא דפלוגתא לספיקא דגוף המעשה ועכ"פ אף בספיקא דפלוגתא ל"מ רק בכמה צדדים להתיר ובספק דריסה דליכא צדדים בלא"ה ל"מ להתיר דבספק דריסה לא הוי כ"כ צדדים (כמו בהא דרוב דהי' בן תרבות) וגם הספק הוא בגוף המעשה והרמ"א שבי' נאן להתיר לא מיירי רק בדריסה דיש כמה צדדים וגם הוי ספיקא דפלוגתא או סומכין אמכשירין (עצ"ל) :

סימן נח

טו"ז סכ"א מדנקט כריסה כו' ר"ל דהטור כתב וז"ל נפילה אסורה כיצד בהמה שנפלה מדבר גבוה או שנפלה לבור אם יש מכריסה עד המקום שנפלה י"ט חוששין שמא נתרסקו איבריה ותמה הב"י עד הטור שלא הזכיר חילוק דבין אם עומדת על רגליה ונפלה דאז מודדין הי"ט מכריסה ובין אם היתה שוכבת ונתגלגלה : לזה כתב הטו"ז מדנקט הטור כריסה ממילא משמע דמיירי דהבהמה עומדת :

שם ובפרישה ומו"ח ז"ל כתבו דיש בזה ספק להטור איזח תירוק עיקר בגמ' כו' ר"ל

דאיתא בב"ק ד' ג' בשור שנפל לבור קמן ומרסי' ר"נ משום ריסוק איברים ופריך שם אלמא קסבר ר"נ דיש חבטה בפחות מ"ט והא רנן החומר בור כר"ה פחות מ"ט ונפל שם שור או חמור ומת פטור מאי לאו משום דלית ביה חבטה (ומשני) לא משום דלית ביה הבלא אבל חבטא אית ביה ואפ"ה פטור משום דר"נ ס"ל דבעינן שתמות בהבלא דבור ואח"כ משני הנמ' עוד תירוק אתר דלעולם ס"ל לר"נ ג"כ דליכא חבטא בפחות מ"ט וה"ט דפרסי' ר"נ משום דהי' מכריס' לתחתית הגור

בגבו ואפי' הם במקום שיכולות לברוח ממנו וכך מכואר בדברי הרשב"א בת"ה שכתב הא דבר"א כשנכנס בכלוב מלא עוף וכו' סמוך לדין הוא שותק והם צוותים ואח"כ כ' דין ארי שנכנס בין השוורים ונמצאת צפורן יושבת בגבו של א' מהם ע"כ : והטו"ז חולק על הב"י ומוכיח דהא דנמצא צפורן יושבת בגבו של א' מהם אינו חמור מהא דהוא שותק והם מקרקרים ומוהר נם אותו שצפורן יושבת בגבו כשהוא במקום רחב וק"ל :

ש"ך סקל"ה ונראה דמעיקרא הוי ס"ל לתוס' כו' ר"ל דאיתא בחולין דף נ"ג אמרי בני ר' חייא דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים ורב אמר דצריך לבדוק מכפא דמוחא עד אטמא ופירש"י דרוסה שאמרו כגון ספק דרוסה ארי או שראוהו שדרסה ואין מקום הדריסה ניכר : וכתבו התוס' משמע דודאי דרוסה לא מהני לה בדיקה וכן פ' הריב"ם שפעמים שמאדים הבשר ואינו יכול לבדוק יפה ונראה דיש בדיקה אפי' לודאי דרוסה מדאמרין בדרוסה עד שיאדים הבשר כנגד בני מעיים ובסימנים עד שיאדימו סימנים עצמם אבל אם האדים הבשר שכנגד הסימנים ולא האדימו הסימנים כשרה אע"ג דודאי נדרסה שהרי האדים הבשר ועוד דסאמר בסמוך דס"ל לרב דצריך לבדוק מכפא עד אטמא והיינו ע"כ ודאי דרוסה דרב ל"ה לספק דרוסה : וכתבו עוד שם שגם בקונטרס לא נקט ספק דרוסה אלא משום דאז צריך לבדוק בכל מקום גבה וחרסה וצדה וכל מה שכנגד בני המעיים אבל אם הי' ניכר מבחוץ מקום הדריסה לא הי' צריך לבדוק אלא כנגד אותו מקום ע"כ : וא"כ משמע מדברי התוס' בהד' דגם אם לא ניכר מקום הדריסה מבחוץ מקרי ודאי דרוסה דמתחלה הוי ס"ל לתוס' דרש"י ר"מ בדיקה רק לספק דרוסה ע"כ פירשו דגם זה הוי ספק דרוסה דאל"כ למה פ' דאין מקום הדרוסה ניכר מבחוץ אבל אה"כ שפ"י דלכך נקיט רש"י דאין מקום הדריסה ניכר מבחוץ משום דאי ניכר לא הי' צריך לבדוק אלא כנגד מקום הדריסה א"כ הוי באמת גם זה ודאי דרוסה אף לרש"י : כן הוא תוכן כונת הש"ך ז"ל : וכי עוד הש"ך דבהא א"ש מ"ש ב"י דהרא"ה ור"ן סוברים כריב"ם : היינו כהריב"ם שהביאו התוס' הג"ל דל"מ בדיקה לודאי דרוסה והרי הרא"ה והר"ן כ' דאם רק ראינוה שדרסה מקרי ודאי דרוסה א"ו שגם דעת התוס' בשם ריב"ם ג"כ הוא כן דזה הוי ודאי דריסה וק"ל :

סכנ"א כגון פת ישראל שאפאה עכו"ם כו' : ר"ל אף דשם הוי ספק באיסור דרבנן ודאי כמו שני מסקות באיסור דאורייתא אפ"ה

כתב בשם או"ה לאסור לכתחלה אפי' בנפסמה קצת הוא רק משום מ"ע שלא יאמרו דו"ג מותר לכתחלה בכל מקום אבל באמת כאן מותר אף בנפסמה כל ימי' משום דהוי כמעוכל וא"כ המרדכי לא פליג על או"ה רק בחדא דאף לכתחלה שרי ולא חייש למ"ע רק בנפסמה כל ימי' באיסור הנאה אסור אפי' דיעבד ואם אכלה גם דברים אחרים מותר בדיעבד וכתב עוד הש"ך דפשוט הוא דמ"ש הרב בשם התוס' כו' כונתו דא"א לפרש דהתוס' מיירי בנפסמה כל ימי' דוקא והמרדכי ואו"ה מיירי משחרית לשחרית ז"א דמתוס' משמע דכל ימי' לאו דוקא וכ' עוד דגם התוס' עצמם מסופקים בזה ולא נבנו בודאי וגם י"ל דהתוס' שאסרו אפי' דיעבד קאי אכרשיני עכו"ם דהוא איסורי הנאה דעל הא דאמר ר' חנינא בן אנטיגנוס כשרה שינקה מן המרפה חלב רותח משחרית לשחרית פסולה לגבי מזבח כתב התוס' וז"ל וה"ה בכרשיני עכו"ם אם אכלה כל ימי' שעיקר גדילתה מהן שהוא אסור ולפום ריהטא אפי' להדיוט ע"כ וא"כ י"ל דהתוס' שאמרו דאף להדיוט אסור לא קאי רק אכרשיני עכו"ם דאל"כ מה זה שכי' התוס' דה"ה כרשיני עכו"ם פשיטא אם אסורי אכילה פסול אסורי הנאה לא כש"כ א"ו דהתוס' רצו לסמוך לזה דה"ה להדיוט וזה לא קאי רק אכרשיני עכו"ם והא דכתבו התוס' ולפום ריהטא שהוא בלשון ספק ואי קאי אכרשיני עכו"ם בזה כ"ע מודים דאסור להדיוט אף דיעבד י"ל משום דהתוס' קאי אגמ' דמיירי שינקה רק משחרית לשחרית ולא בנפסמה כל ימי' ע"כ מסתפקין בזה משום די"ל דהא דאיתא בעכו"ם ד' מ"ט באכלה כרשיני עכו"ם אסורה מיירי דאכלה כל ימי' דלא הוי רק חד גורם ואח"כ כתב עוד הש"ך די"ל דאפי' אם נאמר דהתוס' לא קאי דוקא על איסורי הנאה הלא התוס' כתבו כן לר' חנינא בן אנטיגנוס והרמב"ם ס"ל דלא קי"ל כדחב"א כן הוא כונת רבינו הש"ך ז"ל כאן בקיצור (פרמ"ג בתנפ' ביאור קצת):

סימן מא

שו"ז סקמ"ז ובטור כתב כו' ז"ל המור ודוקא שהזוכה ת"ח והשעה דחוקה לו או כהן המשרת בבית ישראל שרגיל ליתן לו המתנות אבל אם אין זוכה ת"ח או שאין השעה דחוקה לו או כהן המשרת בבית ישראל ומזכה לאורח ת"ח שמתארח בבית רבו במתנות שרגיל ליתן לו רבו אסור ע"כ : סק"ב

הבור י"ט ובמתני' מיירי דהבהמה היתה שוכבת וכי בפרישה דרשינו' קמא דס"ל לר"ג הפעם משום דיש חבטא בפחות מ"ט ולא משום דמודרין מכריס' א"כ לא קי"ל כר"ג אפי' לענין מרפות דאנן קי"ל דאין חבטא בפחות מ"ט ורשינו' בתרא דגם ר"ג ס"ל דאין חבטא בפחות מ"ט והא דמריפה משום דמכריס' מודרין נוכל לומר דהלכה כר"ג ולפי דמסופק הטור איזה תירוץ עיקר בגמ' ע"כ בסי' ת"י דקאי אהוצאות ממון מכעל הבור אמרינן הממ"ע דשמא שינויא קמא דגמ' הוא עיקר ולא קי"ל כר"ג וגם לא מודרין מכריס' דר"ג גופא לא ס"ל כן לפי שינויא קמא וכאן לענין מרפות דאיירי באיסורי מחמירין דשמא שינו' בתרא עיקר דמעמא דר"ג משום דמודרין מכריס' ע"כ :

ש"ד סק"ה וכן משמע בדברי הרב בהג"ה ס"ן ר"ל מדכתב הרב בס"ז דלדידן אין להתיר רק בהלכה משמע כל שלא הלכה אף אם עמדה ושהתה מעל"ע ל"מ (פרמ"ג): **שו"ז סק"ה** קשה מאי קמ"ל בזה וי"ל דה"א כו' כצ"ל דקשי' לי' פשיטא דאם משריף בלא"ה מה"ה דנפילה יציל ע"ז תירץ דה"א דכאן אף דיש שינוי מראה בריאה שהי' מרפה מחמת זה אפ"ה כאן נתלי השינוי מראה מחמת הנפילה ואח"כ תחזור לברייתא קמ"ל דלא אמרינן כאן כן (שם) :

סימן ס

ש"ד סק"ה כתוב בת"ח כו' אבל במרדכי פ' אלמנה לכ"ג כו' כונתו דהרמ"א משהו דברי המרדכי עם התוס' דתמורה ומפרש דהמרדכי מיירי דאכלה שאר דברים נ"כ והתוס' מיירי בנפסמה כל ימי' לזה כתב הסו"ן שזה אינו דהא הת"ח כתב בשם או"ה דאפי' לא בנפסמה כל ימי' אסור לכתחלה לקנות דו"ג גורם אסור לכתחלה והמרדכי ס"ל דמותר אפי' לכתחלה ואם איתא דהמרדכי ס"ל בנפסמה כל ימי' דאסור דיעבד הו"ל לאסור בנפסמה קצת עכ"ל דכתחלה א"ו דהמרדכי חורק על התוס' דתמורה וס"ל דאף בנפסמה כל ימי' מותרת רק כשנפסמה באיסורי הנאה כמו בכרשיני עכו"ם בזה אפי' בנפסמה קצת נ"כ אסור לכתחלה ובכל ימי' אף בדיעבד אסור משא"כ בנפסמה בשאר איסורי אכילה : **ומ"ש** הש"ך וכ"ג דעת האו"ה פוף כדל מ"ז כו' ר"ל דמוכח מאו"ה שם דס"ל דאף אט עיקר גדילתה היתה מבהמה טמאה נ"כ מותר ממעם דהוי כמעוכל ומה שהביא לעיל שהת"ח

סב

וחולק המור על הרמב"ם כו' ז"ל המור
ובענין מתנות כו' הבא מבהמה וח' כ'
הרמב"ם כו' אעפ"י שהוא ספק מפרישין ממנו כל
המתנות צבי הבא על העז וילדה חייב בחצי
מתנות אבל תייש הבא על הצבייה הולד פטור
מכל המתנות ע"כ ואינו מבין דבריו למה מפרישין
כל המתנות כיון שאינו חייב ליתנם ע"כ ולפי
גירסא זו מפרש המור דכוי שזכר הרמב"ם היינו
הבא מבהמה וח' ומדנקיט הרמב"ם לשון מפרישין
היינו הפרשה בעלמא וע"כ בתייש הבא על הצבי
דאי כצבי הבא על התישה חייב ליתו חצי וע"כ
הקשה המור כיון שאין חייב כלל למה מפריש
והמהרש"ל נורם בטור ובענין מתנות כו' או הבא
מבהמה וח' כ' הרמב"ם כו' וא"כ אף לפי הבנת
המור בהרמב"ם מיירי בכוי שהוא ברי' בפ"ע ואפ"ה
השיג המור עליו וק"ל :

ש"ך סקי"ג

דבס"י שט"ו פסק דמוציאין מידו
כו' ר"ל דפסק שם בספק בכור
ההדיון הוא דאין הבעלים צריכים ליתנו לכהן אלא
ישהנו עד שיפול בו מום ויאכלנו וס"ל להמור
דאם תקפו כהן מוציאין מידו :

ש"ם

דבפ' בית כור ובפ' השואל כו' וכן משמע
בהד"י באשר"י כו' ז"ל הרא"ש לעולם
אימא לך תקפו כהן מוציאין מידו רתפיסה לא
מהגי אלא למי שמועז ברי אבד הכהן הזה אף
אחר שתפס אין לו אלא טענת שמא והכי אמר
ר"ג בפ' בית כור גבי מרחץ ששכרו בשנים עשר
הובים לשנה מדינר זהב לחודש ונתעברה השנה
ומספקי' ל' אי תפוס לשון ראשון וחודש העיבור
לשוכר אי תפוס ל' אחרון וחודש העיבור למשכיר
אמר ר"ג קרקע בחזקת בעלים עומדת ואפילו בא
המשכיר בסוף השנה דתפוס שוכר ל"מ תפיסתו
ע"כ וא"כ גם שם בפ' בית כור הספק רק אי
ק"ל תפוס לשון ראשון או לשון אחרון ובתקפו
כהן הספק הוא לכל העולם ואפ"ה מדמה להדדי
ש"ם שאין לחקק בזה :

טו"ז סכל"א

פי' והלוקח שקלן כו' עיין
בפרמ"ג שכתב דאם שקלן
הלוקח והמוכר לא נגע בהם הוה הלוקח הגולן
מש"ה דין של כהן עם הלוקח משא"כ אם שקלן
המוכר במשקל נעשה המוכר גולן אם רצה הכהן דן
עם הלוקח והיינו כשאין שם כהן אלא הוא :

סימן סב

טו"ז סכ"א

בטור כ' כו' ז"ל המור לא
תאכל הנפש עם הבשר אוהרה
לאוכל אבר מן חתי ונוהג בבהמה וחיה ועוף

ואינו נוהג אלא בבהמדים לפיכך אבר הפורש מן
החי בין שיש בו בשר וגידין ועצמות בין שאין בו
אלא בשר לבד כגון הלשון והמחול והכליות
והביצים אסור לאכלו בין אם יש בו כזית בין אם
אין בו כזית וכן בשר הפורש מן החי אסור אעפ"י
שאין בו משום אמ"ה אסור משום ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו ע"כ והקשה הטו"ז ד' קושיות
א' מה נ"מ דאין נוהג בטמאים ב' לאיזה צורך
כתב דאין בו כזית ג' לשון לפיכך שכי' המור
ד' כיון שכתב אח"כ דבשר הפורש אסור משום
בשר בשדה טרפה למה הוצרך לומר דמחול ולשון
יש בו איסור אמ"ה ומתוך הטו"ז נר הקושיות
ומ"ש הטו"ז ועיקר כונת המור לומר דלא נטעה
לפרש כו' כוונתו לתרץ קושי' א' וג' וד' וה"ק
המור דלא נטעה לפרש דקרא דלא תאכל הנפש
קאי על אבר שיש בו בשר גידים ועצמות וקרא
דובשר בשדה קאי ג"כ על איסור אמ"ה והיינו אף
שיש בו בשר לבד ע"כ קמ"ל דלא נפרש כן אלא
דקרא דלא תאכל הנפש קאי אף על אבר שאין
בו אלא בשר לבד והכל נכלל בקרא קמא דנפש
כולל הכל דהא מקרא זה אנו לומדים איסור
לבהמה חי' ועוף וכדי שלא תאמר דאפ"י בטמאים
נוהג אמ"ה כיון דהכל בכלל נפש ע"כ אמר המור
דבטמאים אינו נוהג והמעט הוא משום דמיטעמי'
קרא באיתו פסוק דלא תאכל משמע כל שבשרו
מותר אתה מצווה על אמ"ה ולא טמאים וע"כ
אמר המור לפיכך אבר הפורש כו' ר"ל כיון דאנו
לומדים מהאי קרא דנפש כולל הכל לפיכך אף
מחול ולשון חס בכלל נפש אף שאין בהם רק
בשר לבד וכיון שאנו יודעים מפסוק זה דאף
על מחול ולשון וכדומה איברים שאין בהם אלא
בשר לבד נמי יש בו איסור אמ"ה א"כ אייתר
הפסוק ובשר בשדה טרפה לבשר מן החי אף אם
אינו אבר ומתוך כל הקושיות וק"ל :

סימן סג

ש"ך סקח

ופי' דהאי עובדא דרב כהנא
כו' דאיתא בגמ' רב נחמן
איקלע לגבי רב כהנא במעלי יומא דכפורי אתי
עורבי שדי כבדי וכוליתא א"ל שקול ואכול
האידנא דהיתרא שכיה מפ' דהיום רוב שוחטים
ישראל ע"כ וס"ל להב"ח דאם מצאו במקום
שהניחו מותר דוקא ברוב טבחי ישראל אבר ברוב
טבחי עכו"ם אפי' מצאו במקום שהניחו אפ"י
והביא בשם הרשב"ם דמפרש דהך עובדא דרב
כהנא מיירי שמצאו במקום שהניחו ואפי' הבי לא
שרינן שם רק משום דשכיחי היתרא יותר וכ' עוד
הב"ח

ע"כ כתב המור עליו דחומרא בעלמא הוא וק"ל (ועיין בפוסק"ג):

סק"ה לא הוי הישראל גניב דעת' דאסור . ר"ל דאסור לגנוב דעת וע"כ אם אמר לעכו"ם שכשר הוא והישראל ישמע יסבור שודאי ניטל גידה . ומ"ש המו"ז וצ"ל דלא ס"ל דניקור הגיד הוי סימן דאל"כ הא ודאי יקנה ממנו מכת הסימן . כונתו דאי אמרינן דניקור הגיד הוה סי' דכשרה אזי אסור ליתן ירך תתוכה לעכו"ם כשלא נטל הגיד ממנה אפי' כשלא אמר לעכו"ם בפני הישראל שכשרה דההיתוך של ישראל בירך אינו דומה לשל עכו"ם דהישראל פורעה כדרך שהגיד מונח (כמ"ש ברש"י חולין ד' צ"ג) והוא סי' דמבהמה כשרה הוא ויסבור שגם הגיד ניטל ממנה וגם אי אמרינן דניקור הוי סי' אזי הוי אסור ליתן כך תתוכה לעכו"ם בלא נטילת הגיד אפי' שלא בפני ישראל דהא הישראל יקנה ממנו כיון דתתיכה הוי סימן א"ז דהרמב"ם לא ס"ל דתתיכה הוא סימן וע"כ כשלא יאמר לו בפני הישראל שהוא כשרה לא יקנה הישראל ממנו וע"כ הקשה המו"ז לדעת המור דס"ל דתתיכה ישראל בירך הוי סימן מאי חילוק יש בין נתן לעכו"ם בפני ישראל או לא :

סימן סו

טו"ז סק"א והוא לחד תירוצא בתום' כו' . ובב"י כו' . ר"ל דהמור כתב כלשון המחבר כאן וכתב הב"י ח"ל בס"ס א"פ אמרינן דביצה שנמצא בה דם אסורה והקשו התוס' והרא"ש ע"ז מדאמרינן בכריתות יצא דם ביצים שאינו מין בשר ויצא דם דגים וחגבים שכולו היתר ומשמע דכי היכי דשרי דם דגים וחגבים ה"ה נמי דם ביצים ותירצו דמדרבנן החמירו בדם ביצים גזרה אמו דם עוף שהביצה נולדה ממנו ומדאורייתא שרי אף אותו שהאפירות נוצר ממנו דהיינו שעל הקשר אלא מדרבנן אסרו בין על הקשר בין חוץ לקשר ועי"ל דדם על הקשר אסור מה"ת והא דשרינן בכריתות היינו כשאין הדם על הקשר אלא במקום אחר ע"כ . ורבינו המור תפס עיקר תירוצ' השני דדם שהוא על הקשר אסור מדאורייתא אבל הרמב"ם כתב ביצת העוף מהור שהתחיל אפירות להתרקם בה ואוכלה מכין אותו מכת מרדות עכ"ל הב"י בקיצור . וכתב המו"ז דמהב"י משמע דס"ל דהרמב"ם חולק על המור דהמור כ' דאם הוא מרוקם אפירות חייבין עליו והרמב"ם ס"ל דרק מכין אותו מ"ם וע"כ הקשה המו"ז דהא המור עצמו ס"ל כהרמב"ם בס"י ס"ו ומתקן דמ"ש כאן דחייבים עליו היינו שיש דם

בעין

דביצה וז"ל ומ"ש הרשב"ם ח"ל והני עובדי איכא דמימר דהוי בעיר שרובה עכו"ם וכיון שנאבד איכא למיחש מפי עכ"ל לא הוי צריך לאוקמי בעיר שרובה עכו"ם למאי דפסקינן כרב בכל גווני זולתי בנמצאו במקום שהניחו דלפי"ז ודאי אפי' בעיר שרובה ישראל אסור כיון שנאבד אלא שבא לדחות ולומר דאף למאן דפסק דלא כרב לא קשי' מהני עובדי דאיכא דמימר דהוי בעיר שרובה עכו"ם אבד לרשב"ם נוסף אפי' בעיר שרובה ישראל נמי אסור כיון שנאבד ע"כ :

סימן סה

טו"ז סק"ב במור כתב וחומרא כו' . ר"ל דהמור כתב מתחלה יש חושין שאסורים משום דם שבהם כגון חושין שביר ושבתתא ושבתת' ובלשון ובצואר ומליחה לא מהני בהו אם לא שיחתכם תחלה . ואח"כ כ' וז"ל לשון הרמב"ם חוסי הלב וחוסי הירד וחוסי העוקק כו' כולן אסורין משום דם וכל בני חסעיים שהמאכל סובב בחללם אין מחזיקים בהם דם' כתב גאון יש בבהמה כמה גידין וכמה חושין שמלאים דם וצריך לחתוך כל המקומות כדי שיצא הדם במליחה ע"כ וחומרא הוא שהחמיר ולא מדינא דגמ' דמדינא דגמ' א"צ לחתוך אלא הגידין שהזכרתי עכ"ל המור . וכ' הב"י הא שכי' המור וחומרא הוא שהחמיר ולא מדינא דגמ' דמדינא דגמ' א"צ לחתוך אלא החושין שהזכרתי אי קאי על כל מה שהזכיר קשה שהרי כתב בשם הרמב"ם חוסי הלב וחוסי הדקין ואינם מוזכרים בגמ' ולפיכך נ"ל דלא קאי אלא למה שהזכיר הוא ז"ל סתם לא למה שהזכיר בשם הרמב"ם ע"כ . וכונת הב"י דמ"ש המור דמדינא דגמ' א"צ לחתוך אלא הגידין שהזכרתי לא קאי על הגידין שהזכיר הרמב"ם רק על הגידין שהזכיר המור קודם שהביא דברי הרמב"ם : ומ"ש המו"ז מדלא אמר שהחמירו לשון רבים כו' . כונתו דהא שכי' המור וחומרא הוא שהחמיר ר"ל מה שהחמיר הגאון ולא קאי אפי' הרמב"ם חוסי העוקק דאל"כ ה' להמור לומר וחומרא שהחמירו לשון רבים על גאון ורמב"ם . והקשה עוד מ"ם באמת לא כ' כן על הרמב"ם דחומרא בעלמא הוא כיון שגם הוא חשב מה שלא נזכר בגמ' ומתקן המו"ז דהרמב"ם לא אמר רק דאסורין משום דם ואפשר דכונתו דאסורין בלא מליחה וקמ"ל דלא דמי למעיים שהזכיר הרמב"ם בסוף דבריו דאין מחזיקין בהם דם ואה"נ דא"צ תתיכה אבל בדברי הגאון א"א לומר כן שהרי כ' בס"י דצריך לחתוך אותם

אמרי סימן סו סו סח סט בינה

סימן סו

טו"ז סק"ב בב"י ד"ה כו' ר"ל דהב"י הביא דברי הרשב"א דוורידין לצדי א"צ חתיכה והוסי' היד צריך חתיכה אף לצלי וכ' הב"י דמירי שהוציאן מבשר - ולזה כתב הטו"ז דט"ס הוא דא"כ אף חוסי' היד נמי כשהוציאן א"צ חתיכה לצדי להרשב"א ע"כ מפרש דה"ק שהן יוצאין בתולדה ופניהן מופשטין באש משא"כ חוסי' היד בלועים בבשר וצריכין חתיכה לצלי :

סימן סח

טו"ז סק"א בכיבשא כו' פירש"י היינו הטמאה ועיין בפרמ"ג שהקשה על הטו"ז במ"ש דמליגה וצלייה שוין בזה והא במ"ג הביא המחבר מחלוקת במליגה :

סק"ג לפי שמניחין הראש ברמץ כו' ר"ל דחורכין הראש להסיר הנוצות תחלה וחושבין זה כהטמנה ברמץ וחיישי שמא לא איתב"י אנתורי ואסור (פרמ"ג) :

סימן סט

טו"ז סק"א נראה דבהא פליגי היש אוסרין כו' והיש אוסרין ס"ל טעם הראשון כו' עיין בפרמ"ג שהקשה על בשו"י עמ"ש דהיש אום"ן ס"ל טעם הראשון שהוא טעם הרא"ה דהא להרא"ה הוא משום דס' שעל פני הבשר ולא ס"ל דהוי דם בעין (ומ"ש הטו"ז כאן בריש הס"ק בשם הב"י בטעם הראשון הוא משום דם בעין כתב הפרמ"ג דהוא לאו דוקא רק משום דם שע"פ) והוא רק עצמה טובה שמא ישכח לאחר פליטת צירו מכהדיתו ויהא ניתך ויבלענו אבל להיש אוסרין הנ"ל הוא משום דם בעין דבזה אמרינן אף תוך שיעור מליחה יהא נכלע דברם בעין לא אמרינן ככ"פ ולא איירי דשרוד (כמ"ש הש"ך סק"א) והוא דעת הסמ"ק שמביא הטו"ז בסס"ק זה והטו"ז עצמו כתב לקמן סק"ז דהיש אוסרין הוא הסמ"ק :

סק"ב אע"פ שבברייתא הזכירו כו' ז"ל הגמ' אמר שמואל אין הבשר יוצא מידי דמי אא"כ מולחו יפה ופיה ופיה יפה איתמר רב הונא אמר מולח ומדיח כמתניתא תנא מדיח ומולח ומדיח ול"פ הא דחללי' בי טבחה הא דלא חללי' ב"י טבחה ע"כ :

ש"ך

בעין אף שכבר נתקם חייב על הדם שבו ובס"י פ"ו מיירי שאין בו דם כלל רק ריקום בשר ע"כ אינו אסור רק מדרבנן :

סק"ג בב"י כ' דחשש של דין זה כו' ר"ל דהרא"ש בתישובה (שהוא דברי המחבר כאן) מיירי בביצים טרופות ובתחילת הטרופה שעדיין החלמון ה' שלם נמצא דם על החלמון והרא"ש ס"ל כשיטת רש"י (שהביא הטו"ז לעיל סק"ב) דבחלמון שלא על הקשר שרי הביצה אלא דהרא"ש ס"ל בזה דחוששין שמא ה' הדם על קשר החלבון ונתפשט חוצה ונעקר משם ונמצא עתה על החלמון וכ' הב"י דס"ל להרא"ש דם ביצים דאורייתא ע"כ הוי ספק דאורייתא ומ"ש הטו"ז בשם מהרש"ל אבל כשהתחיל כבר לטרוף אפי' מעט אסור דספק דאורייתא כו' ר"ל דאם התחיל לטרוף אזי חיישנן שמא ה' הדם בחלבון במקום האוסר לב"ע דאז הוי ספק דאורייתא דהחמיר ועיין בפרמ"ג שעל מ"ש המחבר בביצים שבורות ולא נתערבו ונמצא דם בחלבון של א' מהם מותר ליקח כר החלמונים ולהותיר אותה שהדם בתוכה כ' הפרמ"ג דנראה דט"ס הוא וצ"ל דנמצא דם בחלמון של א' מהם דהא לשיטת המחבר מותר אף כשנמצא בחלמון כשאינן מעורבין וק"ל :

סק"ה נהרא"ה שבכל מקום אסור היינו כמ"ש הטו"ז לעיל סק"ב :

שם ורש"ל ס"ל דאפי' בתערובות מחמירין כו' היינו כמ"ש הטו"ז לעיל סק"ג בשמו :

ש"ד סק"י אבל מה שהקיל מהרש"ל בנמצא על החלמון אינו נראה כלל עיין בפרמ"ג שהביא בשם המ"י שכו' דהש"ך חזר ממ"ש תחלה בסמוך דבין בנמצא על החלמון ובין בנמצא על החלבון ונתערב הוי ספק דשמא ק"ל כהרא"ה ושמא ק"ל כהגאונים ואח"כ חזר הש"ך מזה וס"ל דק"ל כהגאונים ועיין במ"ת סק"א שמתוך דברי הש"ך באו"א בענין שלא יסתרו דבריו אהרדי והעלה דהש"ך ס"ל דבב"ע מותר בתערובות :

סק"יב והשיב בעל ל"ח כו' עמ"ש לעיל ס"י ל"ז ש"ך סק"י :

סק"יג אבל באו"ה כו' ר"ל דאז"ה מפרש דהרשב"א מיירי דהביצה מונחת על הכסוי וס"ל דאף דאם נפלה טיפת חלב על הכסוי שעל הקדרה הוי כנפלה נגד הרוטב שבקדרה שצריך ס' בתוך מה שבקדרה נגד הטיפה אפי"ה כאן שרי כיון דהביצה בתוך הקליפה הוי כשתי קדרות נוגעות זב"ז :

ש"ך סכ"ג נבי המבט צריך שיהי' לו כו' .
ר"ל דאיתא בגמ' המבט צריך

שיהי' לו נ' סכנים א' רשחוש בו וא' לחתוך בו
בשר וא' לחתוך בו חלבים . והקשה הר"ן מה בכך
שיחתוך בשר בסכין שהתך חלב הא בלא"ה
צריך הדחה קודם מליחה ומתוך דחללי בי טבחי
ופעמים שמחתך אח"כ הבשר ואיכא ב' משום
חלב ואם איתא דאם חתך הבשר צריך לחזור
ולהדיתו אכתי תקשה דיהא סני סכין א' לחלב
ולבשר דהא אם יחתוך הבשר יצטרך לחזור ולהדיתו
א"ו דס"ל להר"ן דא"צ לחזור ולהדיתו וק"ל :

סכ"ד ואז אס" מה שחוק לקריפה אסור .
בחו"ד מפרש כונתו דאם הוי כגמלח

בלא הדחה אזי אס לא הי' רק מעט רגל חוק
למלפים בענין דליכא ס' נגד הדם של סביב
הרגל שבתוך המלפים הי' אסור אף מה שחוק
למלפים (דבכל הרגל בוראי איכא ס' ומותר)
ומפעם מודה בכשא"ס לא אסרינן רק מה שבתוך
המלפים וכ"כ בלבושי שרד :

שו"ז סק"ח דא"א שאפי' מליחת צלי לא
יפלוט כו' כונתו דהא"ז כ' זה

נבי נמלח מליחה מועטת בכשא"ס מטעם דפולט
וחוזר ובולע וידיף המ"ז דלפי טעם זה ה"ה
דדין גבי נמלח בלא הדחה אמרינן דאסור
במליחה מועטת משום דסבליע דם בעין מעט כמו
בדם פליטה לדעת הא"ז (חו"ד) :

ש"ך סכ"א כלומר הא דאסור בדיעבד
כו' . בסו"ז סקט"ו מפרש

דהרמ"א שכתב ודוקא כו' קאי אמה שכתב היתר
בלצורך ע"ז כ' דדוקא כשכבר נתבשל או מותר
בהם"ט אבל כשרא נתבשל עדיין לא יבשל כך
אפי' בהם"ט בין שיש תקנה בצלי ומה"ט ג"כ לא
אמרינן דפולט ציד יום שלם . והש"ך לא ניחא
ל' כן דס"ל בהם"ט מותר אף אחר יב"ש לחזור
ולמלוח ולבשלו דמה שאפשר בצלי אס"ה מקרי
הם"ט ע"כ מפרש הש"ך דהאי ודוקא קאי איש
אוסרין . ועיין בהנהגות הג' רב"פ שהקשה על פי'
הש"ך וז' דדחוק הוא לפרש כן דלפ"ז הו"ל
לרמ"א לומר אבל אם לא נתבשל כך עדיין יש לו
היתר במליחת צד השני וכו' דהא התירא אתי
לאשמעינן א"ו דהוא כפי' הסו"ז דהאי ודוקא
אהתירא שכ' הרמ"א קודם לכן :

סכ"ה פחות חלק ל' כו' . ר"ל כשתחלק
עשרה פרסאות דהיינו אדבעים מיל

ל"ב שעות (דכל שעה ס' מינוטין) יגיע לפי מיל
ח"י מינוטין :

שו"ז סק"ז וכן מ"ש הרמ"א אח"כ או ישים
המים כו' האי או אין לו פירוש

ר"ל כמ"ש הש"ך סקכ"ח ידהיכי דמי כו' והפ"ז
מתוך ע"ז דקאי על רישא דמילתא ד"א דצריך
להדית ג"פ והאי י"א קאי על המחבר דמיירי אחר
שטיפה או ניפוז ע"ז כ' הרמ"א דהר"א דצריך
הדחה ג"פ דאם עשה שטיפה וניפוז הוי כהדחה
ס"א וא"צ אח"כ רק ב"פ הדחה ואם לא עשה רק
שטיפה או ניפוז לחוד (כמ"ש המחבר) אזי ידית
ג"פ :

ש"ך סכ"א ולא דוקא מים אלא ה"ה
ציד כו' . עיין בדגמ"ר שכת'

דהיינו לדעת המחבר לקמן סעי' כ' ומ"ש הש"ך
בס"ק שאח"ז דאם נמצא ציד נאסר מיד היינו
לדעת הרמ"א לקמן סעי' כ' :

שו"ז סכ"ט דהא ק"ל בס" ק"ה היכא דאיז
שמנונית דאינו אוסר במליחה

כו' . עיין בפרמ"ג וחו"ד שהקשו מהענין מליחה
לכאן הא הרש"ל בבישול מיירי יער"ש מה שתירצו
בוה ועיין ביד יוסף :

סכ"ג וכ"כ בת"ח כלל ב' ס"ד דלא כר"י
כו' וראי' מדברי הרא"ש כו' . וז"ל

הת"ח כתב ר' יוחס בשר שלא נמלח חי שנתנוהו
בכלי רותח שהוסר מעל האור כתבו התוס' פ'
כירה שמותר נבי מלח בעי בשולא כבשרא דתירא
דכ"ר אינו מבשלו וכ"כ הרא"ש עכ"ל ונראה דאין
להקל בזה אא"כ יש ס' בקדרה נגד אותה חתיכה
מאחר שלא מצינו שאר פוסקים שכתבו היתר זה
לחלק בין הוסר מעד האור או שעדיין על האש
גם הרא"ש בעצמו כתב שם דאע"ג דהבשר אינו
מתבשל מ"ט הלחלוותי שעליו מתבשר ונאסר
הבשר ואע"ג דהרא"ש מיירי לענין אם כבר
נמלח נראה דכש"כ אם לא נמלח כלל דנרע מפי
מאחר דחשבין ל' ככ"ר שמתבשל הלחלוותי
שעל הבשר אע"ג דאין הבשר מתבשל א"כ כי
לא נמלח כלל איכא יותר לחלוותי ודם שבתוכו
אע"ג דהבשר בעצמו אינו מתבשל נאסר מדם
שבתוכו ואע"ג דיש לדחות דס"ל דאין הלחלוותי
מתבשר רק כבשר שנמלח משום דהמליחה
מועיל כו' מ"מ אין לחלק וכן משמע בסור א"ח
ס' שי"ח דהלחלוותי מתבשל אע"ג דאין הבשר
מתבשל דלא כר"י עכ"ל הת"ח . והפ"ז דוחה
דבריו וס"ל דעיקר כר"י :

סכ"ד בדרישה כו' . עיין בנקה"כ שכ' ח"ל
לא העתיק יפה בדרישה כתב כן

אס"ש הסור וה"ה שום קמן יודע כפי' הדחה דא"צ
להיות הקמן יודע אלא כיון שהי' ראוי להיות
יודע מידת העכו"ם דדילמא יודע הקמן אבל האי
הואיל ויודע שכ' הרמ"א קאי אעכו"ם :

ש"ך סכ"ז אבל על הרב קשה כו' והא
בשר

כשהקערה חם א"צ כ"א כ"ק כדלקמן בש"ך סי' ק"ה סק"ג) א"ו דברישא מיירי בדבר יבש שיש בו רטיבות קצת ולא מיירי כלל בבי' חלוקות רק בחלוקה א' בין ברישא ובין בסיפא דהיינו ברישא כשהקערה קר אזי בדבר יבש שיש בו רטיבות קצת סני כ"ק מהמאכל וברושב שא"א לקלוק בעינן ס' נגד הקליפה שנאסרה מהרושב ובסיפא קאמר דבין ביבש שיש בו רטיבות קצת ובין ברושב בעינן ס' נגד כל קליפת הקערה אף במקום שלא נגע והשתא כאי הסיפא אף על דבר יבש דברישא כיון דמיירי ביש בו רטיבות קצת וזה שוה לדבר לח לגמרי וכוון דהרמ"א כאן לקוחה מהת"ח בודאי מיירי גמי בדבר יבש שיש בו רטיבות קצת ואמאי כ' דסני בקליפה א"ו דמיירי בקערה קר והא דכתב בהג"ה דאם הוא דבר לח בעינן ס' נגד הקליפה היינו רפ נגד קליפת הקערה במקום שנשתמש בה אבל לא נגד קליפת כל הקערה כיון דמיירי בקערה קר וכמ"ש בת"ח ברישא דא"צ ס' רק נגד הקליפה מהרושב דהיינו במקום שנגע בקערה ודוק :

שם • אע"ג דקי"ל בעלמא כסברת ר"ת מ"מ הכא יש להחמיר כסברת ריב"א • ר"ל אע"ג דקי"ל כר"ת דבמקום שהבשר צריך קליפה אם לא קלפוהו ובשלו כך מותר בדיעבד מ"מ הכא כיון דיש פוסקים דס"ל דהקערה הוי רותח מחמת המליחה את אחר ההדחה ע"כ יש להחמיר כאן כסברת הריב"א (שהביא השו"י סי' צ"א סק"ז) דמצריך ס' נגד הקליפה וק"ל :

סק"ז • ואדלעיל קאי כו' ר"ל על מ"ש הרמ"א בהג"ה ב' ואם נשתמש בו בעי קליפה אם הוא דבר יבש כו' וכדי שלא תאמר דמליח כרותח ולא סגי ל"י בהדחה אה"כ קודם שיתנו לקדרה קמ"ל דאין מליחה לכלים להפליט וממילא עדיף מצונן דעלמא דבשר דרכו להדית (מחה"ש):

שו"י סק"ד • אם נתערב באחרות היינו שחתך חצי חתיכה שהי' חוץ לציר (יד יוסף) :

סק"ו • מ"ש הטור לעיל ואין חילוק בין מלח במלח דק כו' • ר"ל על הדין שכ' המחבר לעיל ס"ה בלא ניפץ המלח שעליו כ' בטור דאין חילוק בין אם מלח במלח דק ובין אם מלח במלח גס מותר • ומ"ש השו"י כי המים שבכלי מבטלין כח הציר צ"ל כח המלח (יד יוסף):

שם • דא"כ היאך מדמה אותו למים • ר"ל דאי כונת רש"י דהמהל יבטל האיסור היאך יליף זה ממים דהמים רבים ומעיקרים לבטל משא"כ מהל מעט הוא ואין בו כדי לבטל א"ו כונת רש"י דכמו שאין המים ממחה הדם משום דהדם מתייבש

בשר שנתבשל בלא מליחה מדינא אסור כו' אבל הרב דס"ל הטעם דלעיל כשיא • ונ"ל דלק"מ כיון דהרמ"א בבשר שנתבשר בלא מליחה ונתערבה באחרות מיירי • א"כ בודאי גם שאר החתיכות נתבשרו ושוב אין לאסור משום שמא יבשלים ויהן מעם דאין שכיח שיבשלים אחר שכבר בישל אותם ופשיטא שאין לומר דכונת הרב הוא אפילו בשעת בישול דבזה א"א דליבטל ברוב דהא הוי לח בלחודו"ק אחר כתבי זאת דאיתי ביד יוסף שמתרין כן ות"ל שכונתי לדעתו :

סק"ם • דכבוש לא עדיף ממליח כו' • ביד יוסף מפרש כונתו דהוי קצת כמו מליח בכ"מ ואע"ג דכבוש הוא בכשא"מ מ"מ כיון דאינו מבליע ומפליט ע"י טבע של מלח מהני צלי אה"כ משא"כ בגמלה בכשא"מ בגבלע ע"י טבע של מלח ל"מ אפי' לצלי אה"כ וכמ"ש הש"ע לקמן ס"ח :

סק"א • ועכ"פ יש לסמוך על דברי הגהות ש"ך כו' • היינו כמו שהביא הש"ך לעיל סק"ם דברי הב"י בשם הגהות ש"ך דביש ס' גם הבשר מותר עכ"פ יש לסמוך עליו להתיר לצלי • ומ"ש הש"ך ועוד דגם בש"ך כו' • ר"ל דגם בש"ך עצמו משמע ג"כ דס"ל ביש ס' מותר הבשר מדתלי מעמא דלכך אסור הבשר לפי שהדם חוזר ונבלע בבשר משמע דביש ס' במים דאז לא איכפת לן כמה שחוזר ונבלע אזי מותר הבשר וק"ל:

סק"ב • ולכך אם הוא דבר דותח לח כרושב צריך ס' כו' • לפי דעת הש"ך לקמן בפי' דברי הת"ח אף ברטיבות קצת כשהקערה חם צריך ס' נגד קליפת כל הקערה אף במקום שלא נגע (הנהות הג' רב"ם) :

שם • אלא שדוחק לפרש דמיירי שהקערה חמה ר"ל דהא הרמ"א קאי על דברי המחבר והמחבר ע"כ מיירי שהקערה קר מדכתב אסור להשתמש באותה כלי בדבר רותח משמע דצונן מותר להשתמש ע"י קינוח ואם ה' הקערה חם ה' אסור אפי' בדיעבד אפי' בצונן (יד יוסף) :

שם • מדכתב או הקערה קר כו' • עיין בשו"י סק"ט שהביא לשון הת"ח ומוכיח הש"ך מלשון הת"ח דמיירי בדבר יבש שיש בו רטיבות קצת והיינו מדכ' הת"ח ברישא כשהקערה קר חילוק בין נשתמש בה בדבר יבש דסני בקליפה ואם הוא רושב בעינן ס' נגד הקליפה ובסיפא כשהקערה חם או כששניהם חמין כ' סתם דצריך ס' נגד הקליפה והיינו כשנשתמש בה רושב ולא ביאר הדין כשהקערה חם ונשתמש בה דבר יבש לגמרי (דהא אם נשתמש בה דבר יבש לגמרי אף

מהרש"ל וה"ה אם בשר שלא הודח ונמלח ונפל לציר כו' . ר"ד דה"א דאע"נ דבשר שנמלח בלא הדהה קמיתא אסור אפ"ה כשנפל לציר אחר שנמלח בלא הדהה יהא מותר דדם שעליו נתערב בציר ולא הוי דם בעין עז"ק כיון שיש דם בעין על הבשר שלא הודח ונבלע בשעת מליחתו שוב אינו יוצא אח"כ . ומ"ש המו"ז ועיין ב"ש בסוף הסי' באם לא הודח ולא נמלח שנפל לציר . כל זה הוא מאמר המוסגר מדברי המו"ז וכוונתו למ"ש לקמן בסק"ח בשם מהרש"ל דמותר בזה ע"י שידית מן הציר וימלחנו (שם) :

ש"ד סקכ"ט . וכ"נ שהגין הרב . ר"ל מדכ' הרמ"א דאף בדיעבר נהגין לאסרו והוא בא לחלוק על המחבר משמע דהמחבר ס"ל בדיעבר שעשה כן אזי מותר להרב לפסוק אף לכתחלה דמותר :

סקכ"ו . ומהרש"ל באו"ה כו' . ר"ל דהרש"ל הבין דמ"ש הת"ח ואנן לא צהגין כן היינו דהרא"ש תלה דין זה דנמלח בכשא"מ בדין דנפל לציר דבעינן שיעור כבישה ובפחות מזה אינו נאסר אלא כ"ק וע"כ כ' הת"ח דלדין דס"ל המעם במולח בכשא"מ דאסור משום דפי' ממקום למקום ואסור כולו בנמלח בכשא"מ א"כ ה"ה בנפל לציר אסור כולו מיד וע"ז השיג המהרש"ל וכ' דאעפ"י שאנו נוהגין לאסור בנמלח בכשא"מ מיד ממעם שפי' ממקום למקום אבר בנפל לציר אף לדין אינו נאסר בפחות משיעור כבישה רק כ"ק אף דהרא"ש מרמה בשר שנמלח בכשא"מ לבשר שנפל לציר מי ימר דפריגי עלי' התוס' בנפל לציר דאינו נאסר כולו בפחות משיעור כבישה (דהתוס' לא כתבו בשם ר"ת רק לענין מלח בכשא"מ דנאסר מיד ולא בנפל לציר כמבואר בתוס' פסחים ד' ע"ד ד"ה ככ"ם) והש"ך חולק על המהרש"ל ומפרש דכוונת הת"ח מ"ש ואנן לא צהגין כן הוא ממעם דס"ל דכל מליחה אוסרת עד ס' והרא"ש ס"ל דכל מליחה אינו אוסרת רק כ"ק ע"כ ס"ל להרא"ש דבפחות משיעור כבישה דהאסור הוא משום מליח ברוח ע"כ אינו נאסר רק כ"ק ובשיעור כבישה דהאסור הוא משום כבוש נאסר כולו וא"כ לדין דס"ל דגם מליחה אוסרת עד ס' נאסר מיד אפי' בפחות משיעור כבישה וק"ל :

סימן עב

מו"ז סכ"ג . מכח התירוק כגמ' כו' . דאיתא ככילד לולין הלכ קורעו ומוליא אף דעו לא קרעו קורעו לאחר ניסולו ומותר וקלמ' :

מתייבש במלח ואין מועיל מיתוי כן המוהל אין מסחה הדם לאסור (חו"ד) :

סקכ"ז . עיין כל מה שכתבתי לקמן סי' צ"א סק"א :

ש"ד סקכ"ט . מיהו בסכין של איסור כו' . ר"ל דלכתחלה אסור לתתוך הבשר שנמלח ולא הודח בסכין של איסור :

סימן ע

ש"ך סכ"ד . דלא נהב"ח שפסק כו' . ר"ל דהב"ח ס"ל דגם העופות נאסרין מחמת שאחר שנאסרין הדגים בולעין העופות מהציר של דגים שנפלט מהם :

מו"ז סק"ח . דכיון שהדג תפל אינו בולע רק דם כו' . ר"ל דלא דמי למחור תפל וטמא מלוח דאסור דשם בולע המחור מדבר טמא משא"כ כאן דהדגים אינם בולעים רק דם ובזה אמרינן אנב דיפלוש דם ידי' יפלוש דם שבלע ממקום אחר וק"ל :

סקכ"ז . ובמור כתב בשם רשב"א כו' . ר"ל דהמור כ' בשם הרשב"א וז"ל בשר שנמלח כבר ופלט כל דמו שמתחו עם בשר אחר אסור דכיון שפלט כבר דמו אינו חוזר ופולט דם שבלע ויש מתירים גם בזה ע"י מליחה ע"כ . וכ' המו"ז דמהמור נראה דס"ל שאין הדהה עושה כלום מדהביא דעת הרב של הרשב"א שהוא היש מתירים ע"י מליחה ולא נקט רבנות אליב"י דאפי' בהודח מהגי מליחה . ר"ל דא"א לומר דהמור ס"ל דהדהה סותם ומש"ה לא הביא דגם בהודח מהגי מליחה שנית דא"כ הו"ל להביא כמ"ש בהרשב"א בפי' והודח ולומר עליו דאיהו בעצמו לא ס"ל הכי אלא דהדהה סותמת א"ו ס"ל להמור דהדהה אינה מעלה ולא מוריד ומהגי מליחה שנית והיינו להתירוק של התוס' דס"ל דשפיר בולע רק דההיתר הוא שיחזור ויפלוש כשיפלוש הציר שלו (במ"ש המו"ז סק"א) או צריך לחזור ולמלוח ולפי"מ"ש המו"ז סק"א אחד תירוצא דכ"ז שפולט ציר אינו בולע א"צ לחזור ולמלוח כלל (יד יוסף) :

שם . וכאן כ' רמ"א כמו אותה הדיעה שהביא המור דיש מתיר גם בזה ע"י מליחה וכפסק הש"ע . ר"ל דהמחבר כתב ולכתחלה יש לחוש לדברי האוסרין משמע בדיעבר ס"ל כמו דיעהג' והמו"ז מפרש דמ"ש המחבר ופלט כל דמו היינו שהודח אח"כ כמו שיטת הב"ח שהביא הש"ך סקכ"ו . אך צ"ע דהא המו"ז כ' בסק"ד דמ"ש המחבר וי"מ בכ"ז מיירי בפלט כל דמו וצירו א"כ יהי דבריו סותרים זא"ז . ומ"ש המו"ז בשם

אמרי

סימן עב עג עה

בינה

סימן עג.

שו"ז סה"א ומיהו כ' בעור דיעבד שרי"כ' ר"ל דהטור כ' וז"ל ור"ת התיר לבטלו ע"י קריעה ומליחה ואין נוהגין בן ומיהו דיעבד שרי"כ' והקשה הטור"י ענ הא דכ' הטור כאן דדיעבד מותר והיינו אחר המליחה דהא קאי על דינו של ר"ת שמיירי במלחה וגם לא הזכיר הטור כאן מדין בשר משמע שנתבטלה לבדו בלא בשר ואפ"ה לא התיר רק דיעבד ולקמן כ' הטור דדיעבד מותר לבדו אפי' בלא מלחה ותיירוצ' הטור"י דהא דכ' כאן דמותר דיעבד היינו כשהורה המורה כר"ת אף שעדיין לא נתבטלה מותר לבטלה לבדה ואם לא נמלחה אז מותר דיעבד דוקא כשכבר נתבטלה וק"ל :

סימן עה

שו"ז סק"א דהא אמרינן בריש ביצה כמה פעמים בלשון זה קורקבן ובני מעיים כו' . ר"ל דאי קורקבן בכלל מעיים לא הול"ל רק בני מעיים לא אכלי להו אינשי וממילא קורקבן בכלל א"ו קורקבן לא הוי בכלל מעיים . **שם** ועוד נראה להביא ראיה דאעפ"י דנקטו הפוסקים קיבה כו' . עיין בפרמ"ג שהקשה על הטור"י דבתחלה כתב בשם הדרישה דקורקבן של עוף הוי במקום כרס בבהמה ולסוף סיים קיבה והטור"י עצמו הביא ראיה לבסוף דקורקבן הוא בכלל כרס והא דהרישה ג"כ ס"ל כן דהוא בכלל כרס ומש"ה מתיר ואה"נ דלסדרת הרב בהג"ה דס"ל דמחזיקין דם בכרס ה"ה בקורקבן הדין כן . ועיין בלבושי שרד שכ' דע"ס בריש דברי הטור"י ול"ל הוה במקום קיבה בבהמה :

סק"ה ועוד נ"ל דשפיר בולע כו' . ר"ל דלא תימא דהא דאסרינן הוא דוקא כשנגמר החלמון לבד או עם הקליפה הרכה אבל כשנגמר גם קליפה הקשה שוב אינה בולע דרך הקליפה ומותר כשמולחה עם התרנגולת ע"ז אמר דגם בכה"ג בולע דהא כ"ח שמתחו בו בשר אפי' מנוקב אסור לאכול בו רותח משום שבוטע כש"כ הכא ומ"ש הטור"י דאפ"ה אינה אוסרת את התרנגולת כמו גבי דגים ועופות כו' היינו כמ"ש הש"ך לעיל סי' ע' סק"ד ועמ"ש שם : **ש"ך סה"א** לדבריו יחי' דברי הטור סותרים זא"ז כו' . ר"ל כמ"ש הש"ך לעיל דהטור ס"ל בסי' מ"ט דקורקבן לא הוי בכלל מעיים :

שם . וגם אדרבה מוכח מ"ש זו דקורקבן כו' אלא שקיטר בלשון כו' . ר"ל דמה"ש מוכח דלא הוי בכלל מעיים כמ"ש בטור"י סק"א (ועמ"ש

וקאמר שם שאני לב דשיע ולא בלע וע"כ מותר אף בבישול ולמסקנא לא קי"ל כחותו תירוצ' :

ש"ך סק"ג מיהו הרשב"א כו' דלללי בלא"ה שרי כו' . ר"ל דס"ל אע"ג דלא קי"ל כחותו תירוצ' בגמ' שאני לב דשיע היינו דוקא לענין בישול אבל לללי ומליחה אמרינן דשיע ולא בלע כלל . ובריש הס"ק כתב הש"ך בשם הת"ח דבאמת בולע רק לענין זה מהני שיעתו דאין בולע הרבה רק מעט ולגבי הלב מיחשב דם פליטה ולא דם בעין וע"ל בש"ך סק"ט :

סק"ה וא"כ הט"ו דמיירי נמי לקדרה ע"כ נמלח תחלה כו' . ר"ל אף דהם פליגי אש"ד וס"ל דא"ל לשער נגד דם הכנוס בלב והש"ך ס"ל דיכולין לשער בזה אבל עכ"פ בזה הם שוים דכיון דמיירי לקדרה ע"כ מיירי בנמלח תחלה . ומ"ש הש"ך וגם מלשון תשובת מיימוני גופי' כו' ו"ל קודם מ"ש אבל מהרש"ל כתב כו' :

סק"א גם מ"ש הב"ח כו' דהא אפי' בכבד כו' ר"ל דאפי' לדעת הב"ח דמדמי לכבד והא בללי אפי' בכבד לריך קליפה :

סק"ב וכאן מיירי לפי' הש"ס כו' . ר"ל דהב"ח מיישב דברי הרמ"א דמ"ש לעיל דהלב עלמו אסור הוא משום חומרא וכאן מיירי לדין הש"ס ולפ"ד הש"ך א"ל לזה דהרמ"א מיירי לעיל בבישול ע"כ הלב אסור ובמליחה אף הלב עלמו מותר :

שו"ז סק"י וכ' הרש"ל פכ"ה כו' . הרש"ל אינו מיירי בבישול כמו מהרי"ל אלא מיירי בללי (כ"כ ביד יוסף) ומה שחולק מהרש"ל על הכלבו וכ' ולא נהירא כלל וכל שנאסר המלוי כו' ר"ל על הא דהכלבו מתיר הש"א שבקדרה אף במלוי ביצים ע"ז חולק המהרש"ל וס"ל כיון דנאסר המלוי לריך ס' בעוף נגד המלוי ואם אין בעוף עלמו ס' לריך ס' נגד כל העוף (על"ל) ועיין לקמן בש"ך סי' ע"ג סקכ"ד ובסי' ע"ז סק"ה :

ש"ך סקט"ו אלא מילי מילי קאמר כו' ומותר אפי' הוא דבוק בעוף כו' . ר"ל דמ"ש המחבר ומותר אפי' הוא דבוק בעוף הוא מילתא בלפי נפשי' והיינו אפי' אין בחתיכה הדבוקה ס' אלא ע"י לירוף הקדרה ג"כ מותר . ומ"ש הש"ך ועוד דלא נאסרה כו' היינו דהמחבר לא ס"ל איסור דבוק ואפי' אותה חתיכה עלמה שהאיסור דבוק בה מותרת כשיש ס' בכל הקדרה נגד האיסור ולא אמרינן דאותה חתיכה יממחרת לבטל יומר משאר החתיכה אם לא שנאסרה אותה שהאיסור דבוק בה קודם שנפלה לקדרה כגון שנתבטלה קודם עם האיסור אז נאסרה אותה חתיכה וק"ל :

דסמידא-הוי ומפריד פריד ומזה הביאו התוס' והרא"ש
ראי' שאפי' נמלח החיצון ושהה כדי מליחה שאינו
טורד לפלוט דם אמרינן כבכ"פ דומי' דהאי מפילה
שאינו פולט דם . ולפי"ז אותה הוכחה נוספה יש
להוכיח שאפי' אינו טורדי לפלוט ציר אמרינן
כבכ"פ דומי' דהאי מפילה שאפי' ציר אינו פולט
ואמרינן בי' כבכ"פ למאי דם דומאי דרחי הש"ס
היינו שאין להוכיח משם כבכ"פ אבל למאי דק"ל
כבכ"פ אפי' בכה"נ אמרינן לה (מחה"ש) :

סכ"ב והבי' והרב בת"ח שם הבינו דהנמי'
איירי בו' סמאי דפריך מטפילת בו' .
ר"ל דהם הבינו דכוונת הנמי' לאסור החיצון
שבולע מפנימי וז"א אלא כוונת הסמ"ק והנמי'
לאסור הפנימי שבלע מהחיצון שנמלח ולא שיהיה
והביא הש"ך ראי' דא"א לפרש כמ"ש הבי' והת"ח
דנאסר החיצון דהא התוס' כתבו דשרי כה"נ וכן
בש"ס גבי מטפילת בר אווא משמע כן דהא התוס'
והרא"ש הוכיחו מאה דהחיצון אינו נאסר כמו
שהבאתי ראיתם לעיל בס"ק הסמוך :

טו"ז סכ"ה בסור כתוב בו' . כדי להבין
דברי ארונינו הטו"ז ז"ל אעתיק

דברי הסור וב"י בקיצור ז"ל הסור סי' ע"ט כתוב
להבדיל בין הכהמה השמאה לשהורה פי' האסורה
לאכילה ולמותרת וכמה יבדילו ביניהן בסימניהן
ושני סימנין במהורה שהיא מעלת נרה ופרסותי'
סדיקות ע"כ : וכי' הפי' תימא דלא אשכחן קרא
אלא בהאי לישנא להבדיל בין השמא ובין השהורה
דהכי איתא בס' שמיני : ומה שאמר הסור פי'
האסורה לאכילה למותרת פי' דאעפ"י דשמא ושהורה
כתיב א"א לפרשו לענין שומאה ושהורה דבחייה
אין קבלת שומאה בבע"ח בין אסורים בין מותרים
ובמיתתן כולם שמאים ואפי' השהורים ואע"פ
דכתיב בתרי' ובין החי' הנאכלת ובין החי' אשר
לא תאכל כבר אמרו ז"ל אין צ"ל בין צבי לערוד
והלא מפורשים הם אלא בין שנולד בה סימני
טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה אבל
קשה לי דהא על להבדיל בין השמא ובין השהורה
דרשו ג"כ צ"ל בין פרה לחסור אלא בין נשחט
חציו של קנה לנשחט רובו וכיון שהסור לא חשש
לדרשת חז"ל מפי הוי עדיף לאתויי סיפא דקרא
דחי' הנאכלת ואשר לא תאכל דפשמ' דקרא
מייירי באסורה לאכילה ומותרת ואפשר דהסור
אקרא דהברלתם מן חבהמה חשהורה לשמאה
דבסוף פ' קדושים סמך וחיבת להבדיל אינה
מרויקת (ר"ל דשם כתיב והבדלתם . ועיין בפרמ"ג
סי' ע"ט שהקשה עוד דהא בס' קדושים כתיב
בין חבהמה חשהורה לשמאה והסור מתוך בין
השמאה לשהורה) דהשתא קרא דלהבדיל בין
השמא

סס ע"ז) וזולאי נס הסור כיון להס"ס דבילה
דמשס מוכח דקורקבן לא הוי ראוי' להסמכד והא
דקורקבן לא העתיק כמ"ס סס דקרי' קורקבן וב"מ
לא אכלי להו הוא משום דקילר בלשון ומס"ס זו מוכח
דלא הוי קורקבן בכלל מעיים כנ"ל . ומ"ס ובלישנא
דזרייתא כו' ר"ל בלשון מנאים קורקבן בכלל ולא
בלשון אמוראים :

טו"ז סכ"ז רבענין ש"ל כבולעו כ"פ בו'
ר"ל כנין בחתיכה ששהתה שיעור

מליחה שהונחה עם חתיכות שלא שהה שיעור
מליחה ומונחים בכ"מ וי"ל כב"פ תיכף ומיד
משא"כ בנפל לציר לעיל אף דאיכא למימר כב"פ
אח"כ כשמוציאין אותם מן הציר מ"מ ר"ל התם
כב"פ תיכף ומיד אבר בחתיכה עם חתיכות דאיכא
למימר כב"פ תיכף ומיד מורה רש"ל דמהני הך
סברא ביון דטריד לפלוט ציר לא בלע דם (יר יוסף) :

סימן עז

טו"ז סכ"ז ויותר נראה דהך מליחה תחלה
צ"ל מליחה לכתחלה בו' ר"ל

לכתחלה צריך מליחה אף בבשר לחוד (פרמ"ג) :
ש"ד סכ"ב והמהבר השמישו בכונה בו' .
ומ"ש בש"ע ורוב שני הסימנים
הוא סעות המדפים (מחה"ש) :

טו"ז סכ"א שיתן לשם גללי מלחא בו'
דבי דוגי דנמ' בו' . היינו הכלי

שנותן תחת הבשר בשעת צלייתו נקרא בי' דוגי
והכי איתא בנמ' אין מניחין כלי תחת הבשר עד
שיכלה כל מראה אדמומית שבו מנא ידעין מר
זוטרא אמר משתעלה תימרתו היינו שהבשר מעלה
עשן ע"כ . ועיין בש"ך סכ"ה :

סימן עז

טו"ז סכ"א ואין איסור אלא בשהחיצון
נמלח ולא שהה בו' ר"ל

דס"ל כמ"ש הש"ך סק"ב ואין איסור אלא
בשהחיצון בו' כונתו דכש"כ אם הפנימי נמלח
והורה דאסור אפי' החיצון לא נמלח כלל משום
דל"ש בפנימי כב"פ כיון דאינו סמוך לאש (פרמ"ג) :
ש"ד סכ"א וכן מוכח מהראי' שהביא
התוס' והרא"ש ומרדכי בו' .

ר"ל דאמרינן בפסחים דף ע"ד אמר רבא האי
מולייתא שדי דכבכ"פ וקאמר התם לימא מסייעו
לי' מהאי מפילה (דהיינו הבצק שנמפל בו' .
ובמבואר בש"ע לקמן סי' ע"ח) וקס"ד דטעמא
משום כבכ"פ ורחי הש"ס דטעמא התם משום

אמרי

סימן פא פב פג

בינה

דמי לטמאים בראש ושררה אעפ"י שאין ידועים לנו ומ"ם הינא דמכיר ראש ושררה ל"ח שמא יש בהם ממין דנים טמאים שאין ידועים לנו דהנהו לא שכיחי בינינו הלכך אין לסמוך על ראש ושררה להתיר דג עליהם ע"כ והקשה הב"י על הרא"ש כיון דמסיק דאין לסמוך על ראש ושררה להתיר היכי קאמר דאסמכיד ראש ושררה ל"ח שמא יש בהם ממין דנים טמאים ויתירן כמו שהביא הסו"י כאן בריש הס"ק וכן הסו"י דעל קושית רב עוקבא בגמ' הנ"ל הי' חנמ' נ"ב יבור לשנות בחילוק של הב"י דהיינו דאם הדנים שלימים צריך לראות הקשקשים וסנפיר ואם אין לו סנפיר וקשקשת לא סמכין אראש ושררה וסרית שאני כיון דאינן שלימין אמרי' דה"ל להן סנפיר וקשקשת וסמכין אראש ושררה אלא דעדיפא משני והסו"י לא תירץ כהב"י אלא דמחלק בשקונה מישראל מחייב לשאלו אם הי' לו קשקשת ובקונה מעכו"ם דה"ל כדיעבר סמכין אראש ושררה והיינו כשאנו שלם אבל כשהוא שלם ואין בו קשקשים אין להתיר :

ש"ד סכ"ו ונ"ל למדש דברי הרא"ש כו' עמ"ש לעיל בס"ק הסמך :

סכ"א שמוכרת הוא בש"ס כן כו' ר"ל דאיתא בגמ' סרית טרופה אסור ושארן טרופה מותרת ה"ד שאין טרופה כל שראש או שדרה ניכר וח"א עד שיהא ראש ושררה ניכר ומסיק מחלוקת בצירון אבל נופן ד"ה עד שיהא ראש ושררה ניכר אמר ר"ס הלכתא עד שיהא ראש ושררה ניכר לכל א' וע"כ אצירן קאמר דאי אנופן הא כ"ע סוברים כך ואין כאן מחלוקת דלימא הלכתא אלמא דאמילו ציר כל שאין ניכר ראש ושררה לכל א' אף שאחד ניכר אסור הציר כ"ה כונת הש"ך פרמ"ג :

טו"ז סכ"ט בשור ספק תחלה כו' וז"ל הסור קיביל דנים אין נקחים אלא מן המוסחה ומשאנו מוסחה אין נקחים בד"א שנימוחו אבל שלימין מותרין במיטן ראשו א' בר וא' חד וכתב ר"ת שהוא סימן מובהק להתיר עליו כל דג והירושלמי חולק ע"ז וכן א"א הרא"ש וז"ל כ' שאין סימנים מובהקים והא דאין ניקחין ממי שאינו מוסחה בשנימוחו היינו דוקא בפתם אבל אם אימר משל דג פרוני הם ואנו מכירים שהוא מהור או שאומר אני מלחתים או שאומר אלו הדגים שקרבים אלו באין מהן נקחין מכל אדם אבל אם אמר של דג פרוני ומהור הוא לא מהימן והרשב"א כ' דאפי' כשלמין וסימן פתיה ניכר בהן אין ניקחין מאינו מוסחה אא"כ אומר של דג

הטמא והטהור כו' שבקי' לדרשת חז"ל ומ"ם איני יודע מי הביא לרבינו הסור לכתוב זה דהא לא נחית למנות המצוה ולא הי' לו להתחיל אלא מב' סימנין בטהורה שהיא מערת נרה כו' ע"כ :

סימן פא

ש"ד סק"ד תדע דבנדרפה ע"י סירכה כו' הש"ך לשימתי' לקמן סק"ט דבסירכה קודם נ"י דוקא מותר לא חוץ נ"י אף להמחבר ומוכח הש"ך ז"ל אם איתא דלהמחבר כאן בהוגלד סי' המכה מותרין הנבינות שנעשו קודם נ"י א"כ מאי מהני הס"ס בסירכה מס"ג אי בתוך נ"י ל"ס ס"ס ובקודם נ"י אף בלא ס"ס בותר כאן א"ו המחבר אוסר כאן אף הנבינות שנעשו קודם נ"י :

סימן פב טו"ז סק"א סי' התוס' כו' ה"ל דעוף מהור אינו אוכל עוף אחר מחיים אלא מורף עד שימות ואח"כ אוכל אבל עוף טמא ס"ל לתוס' דאוכל מחיים וכ"כ בש"ך סק"ג בשם ר"ת והסו"י שכתב אינו אוכל העוף מחיים כו' קאי אעוף מהור וכ"כ בפרי"ג :

סימן פג טו"ז סק"ה

בזה מתורץ מה שכתבו הרא"ש והסור כו' כדי להבין דברי הסו"י ז"ל אעתיק בקיצור דברי הסור וב"י ז"ל הסור עוד יש סימן א' בדג פהור והוא שהטמא ראשו חד ואין לו שדרה והטהור אין ראשו חד ויש לו שדרה ויש מהנדולים שכתבו שיש לסמוך על שני סימנים אלו להתיר כל דג וא"א הרא"ש ז"ל כ' שאין לסמוך עליהם ומ"ם כתב עכו"ם שמביא חבית מלא סתתיכות דנים מדוחים כל דג שמכירין ראשו ושרדתו מותר והשאר אסורין ע"כ והב"י כ' וז"ל בפ"ג דעכו"ם תנן דסרית טרופה אסורה ושאונה טרופה מותרת ובגמ' ת"ר איזו היא סרית שאינה טרופה כל שראש ושררה ניכר ופירש"י שהדנים ניכרין בראשן בין טמא לטהור שהטמאים ראשיהם חדים ואין להם חוט השררה מתיב רב עוקבא בר חמא ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת (ופירש"י דמשנה היא אכמא אין סימן לדגים בדבר אחר) אמר אב"י כי הניא ההוא באדא וסלמורא (שהם מיני דגים מהורים) דדמו רישיהו לטמאים והביא שם עוד הב"י לשון הרא"ש שבי' ח"ל והגמ' הביא אדא וסלמורא הידועים לנו דדמי רשייהו לטמאים וא"כ י"ל דאיכא גמי דג מהור

דאורייתא מדמוקמינן הא דקריבי דגים אין נקחין אלא מן המומחה בשנימוחו חא שלימין נקחין מכר אדם אלמא סימנים דאורייתא ודחה הרא"ש דמש"ה לא מוקי בשלימין דמ"מ נקחין מאין מומחה אם אומר משל דג פלוני וטהור הוא היינו שאנו מכירין שאותו דג הוא טהור ואמאי לא דחה בפשיטות דאפי"ו אומר סתם מדג טהור הוא מהני (אף שאין אנו מכירין אותו דג) בצירוף הסימנים ע"ז מתרץ הטו"ז דהרא"ש כמ"ל רבותא אפי"ו אם נפרש דמומחה היינו שאינו השור ואינו מומחה היינו שהוא השור ולפי"ו אפי"ו אם נפרש דהא דבשלימין נקחין אפי"ו מאינו מומחה הוא מטעם סימנים ועדות הישראל שאומר שהם מדג טהור עכ"ז יהי מוכח כר"ת דסימנים דאורייתא ומהני להתיר דהא אינו מומחה היינו שהוא חשוד ואין עדותו כלום מה שאומר מדג טהור הוא ע"כ מפרש הרא"ש דמיירי שאומר מדג טהור הוא ואנו מכירין שאותו דג הוא טהור דבכה"ג מהני אפי"ו בעכו"ם כמבואר בס"י פ"ו ונ"ש הטו"ז ואל יקשה לך בדברי הרשב"א כו' ר"ל דמתחלה כ' השור אבל כשאומר מדג פלוני וטהור הוא לא מהימן בשנימוחו (כמו שהבאתי רשנו לעיל) והיינו כשאין מכירין אותו דג ואח"כ כ' אותו רשון עצמו בדברי הרשב"א דבשלימין אינו נאמן אפי"ו אומר מדג פלוני וטהור הוא והיינו שאנו מכירין אותו ע"ז כ' הטו"ז בדברי הרשב"א סמכו אצל אלו דגים כו' (כנ"ל) דמשמע שאומר אלו דגים ואנו מכירין שהם טהורין וק"ל :

ש"ך סכב"ד דבמ"ס אוכל על פיו כו' . ר"ל דבבבלי עוף כתב הרמב"ם סומכין עליו ובבבלי דגים סינה הלשון וכ' אוכלין על פיו והוא משום דבבבלי דגים דבעינן שיאמר אני מלחמים וזה עדיף מבבלי עוף שאומר מעוף פלוני וטהור הוא דשם בעינן סימנים ג"כ ומש"ה כ' שם הרמב"ם לשון סומכין עליו היינו עס הסימנים אבל כאן בדגים דל"מ כשאומר משל דג פלוני וטהור הוא משום דמביאין אותו ממרחק ובעינן שיאמר אני מלחמים וזה עדיף ע"כ לא בעינן בזה סימנים ואוכלין על פיו אפי"ו בשנימוחו ונ"ל לזה לירוף סימנים ומ"ס הש"ך ואולי לכך לא כתבו מפני כו' קאי על המחבר דלכך השמיט ולא כ' סימניהם כבבלי העוף משום שהמחבר לא הזכיר כאן מסימני בבלי העוף ופשוט הוא :

סקב"ה ואפי"ו בישראל חשוד כ' שם הר"ן דל"מ ר"ל אבל המחבר ס"ל דבישראל חשוד מהני דהא כ' לעיל בסקב"ד דהמחבר מיירי בשנימוחו ואפי"ו מהני כשאומר אני מלחמים רק שחולק על הרמ"א שכו' דאפי"ו בעכו"ם מהני :

דג פלוני (ומכירין) שטהור הוא או אלו דגים ואלו קרביהן וא"א הרא"ש ז"ל כתב כסברא הראשונה ע"כ . והקשה הב"י דהא לקמן בס"י פ"ו גבי ביצי עוף בעינן תרתי סימנים ויאמר משל עוף פלוני (היינו בקונה מעכו"ם או מישראל חשוד) ואיך פסק כאן דבשלימים סימנים לחוד מהני . והטו"ז הקשה דברי הסור מכאן גופי' כיון דהטור כ' וא"א הרא"ש כ' שאין סימנים מובהקים איך כ' הטור אח"כ שהרא"ש כ' כסברא א' ומתרץ הטו"ז דהטור כאן לא מיירי כלל מישראל חשוד או בקונה מעכו"ם שיצטרך ע"ז בירור גדול מחמת שאינם נאמנים אלא הא דכ' הטור מומחה ר"ל שהוא בקי ואינו מומחה היינו שאינו בקי והחשש הוא אף שאומר אני הוצאתי מהדג ומלחמים וראיתי שהוא דג טהור חיישינן שמא טועה הוא משום שאינו בקי בדגים טהורים . וע"כ אמר הטור דאם הוא אינו מומחה (היינו שאינו בקי) אזי אם הם שלמים מהני סימנים בצירוף מה שהוא אומר שהם מדג טהור אעפ"י שאינו בקי ואעפ"י שאין אנו מכירים שאותו הדג הוא טהור אך הר"ת ס"ל דסימנים דאורייתא ומהני אפי"ו בעכו"ם ע"ז אמר דהרא"ש חולק ע"ז וס"ל דל"מ רק בצירוף עדות הישראל שהם מדג טהור או בעכו"ם כשאומר מדג פלוני ואנו מכירים אותו הדג שהוא דג טהור או מהני בצירוף הסימנים וכמבואר בס"י פ"ו בבבלי ע"כ אמר הטור אח"כ בשנימוחו ואין ניכרין הסימנים או ל"מ כשאנו מומחה אפי"ו אומר מדג פלוני טהור ואנו מכירים שהוא דג טהור דאל"כ חיישינן שמא טועה הוא משום שאינו בקי . ומ"ש הטו"ז ובוה עכו"ם נמי מהימן ר"ל דקש"י ל"י איך כתב הטור בנימוחו נאמן משמע דבש"כ שלימין באומר משל דג פלוני וטהור הוא והא בשלימין אף עכו"ם מהימן והי' להטור לומר בד"א בנימוח אבל שלימין אף עכו"ם מהימן אלא דלא מיירי כאן מעכו"ם דסמך על ס"י פ"ו דמבואר שם דבסימנים ואומר משל פלוני וטהור מהימן והשתא אין דבריו סותרים דבישראל כשר אלא שאין מומחה הבקי אם אומר משל דג פלוני ומכירין שטהור בשנימוחו מהני דלשקר ל"ח דכשר הוא ולטועה כיון דאנו מכירין הדג ההוא שטהור ולקמן בס"י פ"ו בעכו"ם בעינן סימנים וטהור הוא . ומ"ש הטור וא"א כ' כסברא הראשונה היינו בשלימין ואומר של דג טהור או סומכין על עדותו ולא כהרשב"א דס"ל דגם בישראל שאינו חשוד אם הוא אינו בקי בעינן סימן וגם אמירת ישראל משל דג פלוני ואנו מכירין שהוא עוף טהור וק"ל (פרמ"ג בתוספת ביאור קצת) : **שם** . וא"ל על מ"ש הרא"ש ויש לדמות כו' . ר"ל על הא דהביא הר"ת רא"י דסימנים

איסור מטומאה והיינו דכ' הטור בא"ח דברי הר"מ משום דבלעסו גם הרא"ש מודה דהוה כמעוכל וסיים הש"ך דמ"מ הראשון עיקר היינו דאין חילוק בין לעסו או לא רק אם נחסר אח"כ הוי כמעוכל ואם לא נחסר לא הוי כמעוכל ודוק :

סימן פד

טו"ז סק"א בעור כתוב כו' . ז"ל הטור שרלים הגדלים במים שבכלים ושכבורות שיחין ומעורות חרילין ונעילין שאין נובעים מותרים והרמב"ם לא התיר אלא שבבורות ומעורות שהם דומים לכלים אבל של חרילין ונעילין המושכין אעפ"י שאין נובעים חסורים וא"ל הרא"ש ז"ל לא כ' כו"ע . ובגמ' איתא פלוגתא דתנא דבי רב מתיר גם שבחריליים ונעילין שאין נובעין ותנא דבי ר' ישמעאל אוסר חרילין ונעילין אף שאין נובעין והרמב"ם כ' וז"ל שרלים הגדלים בבורות שיחין ומעורות הואיל ואין נובעין והרי הם עלורים הרי הם ככלים ומותר . וכ' המ"מ דהרמב"ם ס"ל דהלכתא כתנא דבי ר' דאוסר חרילין ונעילין שאין נובעין . והרא"ש ס"ל כתנא דבי רב . והטו"ז הקשה על לשון הטור דאמאי לא כ' וא"ל הרא"ש ז"ל ס"ל כסברא הראשונה ע"כ מפרש הטו"ז דהרמב"ם ס"ל דבחרילין שנמשכין וזוחלין אף שאין נובעין כ"ע ס"ל דאסור ולא פליגי רק בחרילין שאין נובעין ולא נמשכים דלתנא דבי רב מותר ולתנא דבי ר' אסור והרמב"ם ס"ל כתנא דבי רב דכל שאין נובעין ואין נמשכין מותר והשתא ניחא לשון הטור דמתחלה כ' חרילין ונעילין מותר לכ"ע אף להרמב"ם ולא הזכיר מושכין וזוחלין ואח"כ כ' שהרמב"ם ס"ל כשמושכין אסורין והרא"ש לא כ"כ ולא כ' דס"ל כסברא ראשונה דגם הרמב"ם ס"ל כסברא הראשונה בלא זוחלין רק שהרא"ש לא ס"ל כהרמב"ם דמפרש הפלוגתא בלאין נובעין רק ס"ל דפליגי בנובעין . וגם לא כ' הטור שהרא"ש חולק על הרמב"ם דאין מפורש בהרא"ש כן תנא כ' סתם דנובעים אסור ומשמע מזה דס"ל דבזוחלין מותר וע"כ לא כ' הפוסק רק בלשון זה וא"ל הרא"ש לא כ"כ זק"ל :

ש"ך סק"ב וכן הוא ברי"ף פירש משה מכו . ר"ל דהרא"ש גורס בגמ' פירשה ומתה מהו בוא"ו והיינו שמתה לאחר שפירש ובה הוי האבצוי' וק"ל לחומרא אבל כשמתה בתוך הפרי מותר אף לאחר שפירש . והרי"ף גורס פירשה מתה בלא וא"ו והוי האבצוי' אף כשמתה בתוך הפרי ולחומרא . ומ"ש הש"ך דנראה מהמחבר שס"ל כהרא"ש . ר"ל מדכ' המחבר שמת בוא"ו קודם שהגיע לארץ משמע דבמתה בתוך הפרי מותרת :

טו"ז

טו"ז סק"ג בגמ' משמע בפירש"י כו' . ר"ל דאיתא במתני' בזכורות דג עמא שבגע דג טהור מותר באכילה וקאמר בגמ' טעמא דחזינן דבלע הא לא חזינן דבלע חמרינן אשכולי אשרון א"כ כי חזינן דבלע חמרינן הא דבלע איעכול והא אשכולי אשרון ומשני ר"פ כגון שמלאו דרך בית הבליעה ר"כ אמר כגון שמלאו שלם (שנגמרה כל לורא וגדול הוא ואי אשרון בדג זה לא ה' משתהי ברהם כולי הא) רב אשי אמר רוב דגים במינן משרילין וכמי שבלע בפגיו דמי . פירש"י מתני' לאו בדחזינן דבלע אלא שנמלא בתוכו והאי דקתני שבלע כיון דרוב דגים במינן משרילין וזה השרץ מין אחר כמי שבלע בפגיו דמי . וע"ז קאמר הטו"ז דמשמע מפירש"י דהא דאמר רב אשי דרוב דגים במינן משרילין היינו כשנמלא דרך בית הבליעה או דרך הרעי אבל נמלא בביה"ר אף לר"א אסור אלא דמן הסתם כשלא ידעין היכן נמלא אין חוששין לזה לדברי רב אשי :

סק"ד דמוכח בגמ' כו' . ע"ל ס"ק הסמוך שהבאתי דברי הש"ס . והא דכ' הטו"ז ויהי' קשה עליהם כו' עמ"ש בזה בש"ך סק"ל :

ש"ך סק"ד וז"ל דה"פ כו' . כונתו דהטור מפרש דהא דהרא"ש כ' דאין ללמוד איסור מטומאה היינו דסבירא ליה להרא"ש דבטומאה אפי' בלעו שלם וגם עכשיו הוא שלם הוי כמעוכל ובאיסור לא הוי כמעוכל אפי' לעסו בשיניו אם לא נחסר עכשיו מכמות שהי' כשבלעו או הוי כמעוכל (ולא כמהר"מ דס"ל בלעסו הוי כמעוכל) והא דכ' הטור דלא חשוב כמעוכל כיון שהוא שלם . כונתו דגם עתה אחר שבלעו הוא כמו שהי' בעת שבלעו ולא נחסר כלום מש"ה לא הוי כמעוכל והיינו דכ' בלא"ח וא"ל ז"ל הסכים שאין ללמוד איסור מטומאה ר"ל כמ"ש הרא"ש בתירוצו אי' דאין ללמוד איסור מטומאה אף על גב דבטומאה הוי כמעוכל אפי' לא נחסר כלום משא"כ באיסור . ומ"ש הש"ך אכל הב"י כו' . ר"ל דהב"י פ"י דהטור ס"ל ג"כ כהר"מ (ובמ"ש הטו"ז) דים חילוק בין לעסו בשיניו וא"פ גרברי הב"י לא ס"ל להטור כהרא"ש אביו שז' דאין ללמוד איסור מטומאה וקשה למה הביא הטור בזה"פ דברי הרא"ש הנ"ל . ומסתך הש"ך ז"ל דלעולם גם הרא"ש מודה להר"מ בלעסו בשיניו הוי כמעוכל בין באיסור בין בטומאה והא דכ' הרא"ש דאין ללמוד איסור מטומאה היינו דמעי'קרא הוי ס"ד דשם בטומאה מיירי בלא לעסו ע"כ אמר דאין ללמוד איסור מטומאה והא דהביא הטור בלא"ח דברי הרא"ש דאין ללמוד כו' היינו דאפי' אם נאמר דהוא דטומאה מיירי בלא לעסו אפי' אין ללמוד

אמרי

סימן פר פו פו

בינה

כב

טו"ז סק"ז כי לשם יש תירוק מכל אשר במים
כו' ר"ל דמכל אשר במים מרבינן
מה שבבורות כו' והקשה בגמ' דלמא פירשו לדופני
הכלי ומשני דהיינו רביית' אבל בתולעים שבפירות
לא אמרינן כן (פרמ"ג) :
סק"ח נמלא לדידן ודאי חיישינן ר"ל לדידן
דפסק הרמ"א לעיל ס"ד בחורו נקוב
לחזן דאסור ה"ה כאן אסור :

סימן פו

טו"ז סק"ב בעור כ' כו' עיין לקמן בס"ק
הסמוך שהבאתי לשון העור :
סק"ג בעור כ' כו' ז"ל העור אין סימן מובהק
לסמוך עליו לקנות מהעכו"ם אלא להכי
אהני שאם יש סימן טהרה בהן שואלים את המוכר
ממי הן אם אומר משל עוף פלוני ואנו מכירין
אותו שהוא טהור קונים ממנו אבל אם אומר סתם
משל עוף טהור ואינו מכירו אין קונים ממנו
והרמב"ם כ' דאפי' כי אמר משל עוף פלוני וטהור
הוא לא מהני אלא לקנות מיהראל אבל מעכו"ם אין
קונין אלא"כ מכירין אותו ויש לו בהן עביעות עין
שהן ביני עוף פלוני הטהור ונראה שאין לחלק בין
עכו"ם לישראל חסוד ע"כ והב"י הביא דברי
מהר"י חביב שכ' שהלשון של העור מסופק אם בא
לפרש דברי הרמב"ם או שחולק עליו ומפרש בזה
שני פירושים א' שהעור חולק על הרמב"ם מלהר
דהרמב"ם ע"כ מיירי שאין מוחזק בכשרות דאי
מוחזק א"ל שיאמר של עוף פלוני ואפי"ה מחלק
הרמב"ם בין ישראל חסוד לעכו"ם וא"כ העור חולק
על הרמב"ם וס"ל דגם מעכו"ם קונין פ"י ב'
דהרמב"ם מיירי שאין מוחזק בכשרות אבל אין
חסוד והעור בא לפרש דבריו דחסוד דינו כעכו"ם
ולא בא לחלוק עליו וכ' מהר"י חביב דהפי' הב'
נראה נכון מלד הענין ולא מלד הלשון ומפרש
הטו"ז כונתו דלכך אינו נכון מלד הלשון דמוכרח
לומר (לפי' הב') דהעור מפרש דברי הרמב"ם ולי'
לא ס"ל כן דהעור כ' דגם מהעכו"ם קונין וא"ל
ע"ע :

סק"ה וזה כ' בת"ה בשם התוס' והר"ש כו' :
ר"ל דהתוס' והר"ש כ' העטם דעכשיו
לוקחים ביצים מעכו"ם בלא שאלה משום דאין ביצי
עוף טמא מלוי בינינו והר"ה"מ כ' העטם דאנו
לוקחים ביצים מאוזות ותרנגולת והם ניכרים בט"ע
וכמ"ש בש"ך סק"ו ולפי"ז להתוס' והר"ש מותר
ליקח אפילו ביצים שבורות ולהרה"מ דוקא כשהם
שלמים שיש בהם ט"ע ולפי"ז הרמ"א חולק על
המתנזר דהמתנזר כ' פעם התוס' והר"ש שאין עוף

טמא מלוי בינינו והרמ"א שכ' דהיינו ביצת תרנגולת
או אווזות ס"ל כהר"ה"מ וע"כ כ' הטו"ז דדברי רמ"א
שלא בדקדוק ר"ל דהול"ל וי"א (פרמ"ג) :
סק"י קאי אהבשיל כו' ר"ל דאם נחבשל עם
ביצים של היתר כ' הטו"ז דאין קליפות
ההיתר מלערפין לבעול :

ש"ך סק"ד דאין חילוק כו' ר"ל דהרמב"ם
ס"ל דביצים טמאים אף
קלופות אין אוסרים וכ' הש"ך דהא דמחלק הירושלמי
בין קלופות לאין קלופות הוא רק בביצת אפרוח
אבל ביצת עמאה אינה אוסרות דמיא בעלמא היא :
סק"ט דקאמר התם ההוא דאחא לקמי' דר"ג
כו' ר"ל דאיתא שם מתחלה ההוא פלגא
דזיתא דתרבא דנפל בדיקולא דבשרה סבר רב חשי
לשעור' בתלתין פלגי דזיתא (משום דלא הי'
כשיעור הי' מזולל בביטולו ולא בצי ס') א"ל אבא
לא תזולל בשיעורין דרבנן ואח"כ איתא שם בגמ'
דביצת לריד ס"א לבעול וזיתא שם עוד ההוא דאחא
לקמי' דר"ג בר רבי (פירש"י פלגא דזיתא דאיסורא
הוא) א"ל אבא לא שיער במ"ז (פירש"י אבא בא
לפניו מעשה כזה ולא מלא אלא מ"ז והתיר ש"מ לא
ס' בצי אף אני מתיר בזה שאיני מולא אלא מ"ה)
ההוא דאחא לקמי' דר"ה א"ל כלום יש שלשים
(ופריך) טעמא דליכא לי הא איכא לי משערין
(פירש"י בתמיה וכולי האי מי מזוללין) אמר ר'
חנינא גזומא פירש"י כלומר למה באת לשאול עליו
והלא אפילו לי אין בו בהיתר ולאו דוקא קאמר
לי' אלא דבר שאינו יכול לעמוד כלומר כלום יש שם
חשי' לי ואעפ"י שאינו יתיר בכך ע"כ :

סק"ז ושכן משמע בתוס' פג"ה כו' דאיתא
שם בגמ' משמ' דר' יהושע בן לוי
אמרו ביצת בס' אסורה בס' וא' מותרת ואיכתי'
להו בס' וא' בהדי דידה או דלמא לבר מינה וכ'
התוס' ע"ז ומיהו קשה דלקמן קאמר ר' יהושע בן
לוי כל איסורין שבתורה בס' משמע בס' של היתר
כמו גיד בס' ואין גיד מן המנין וי"ל דהתם משמ'
דבר קפרא קאמר לה אבל הכא מדקאמר בס'
אסור משמע דבס' של היתר נמי אסור ע"כ :

סק"ח א"כ לדידי' אין שום דם ביצים אסור
מדאורייתא כו' ר"ל דאם הי' לדידי'
דם שעל הקשר מדאורייתא לא הי' מתיר אף שלא
על הקשר והי' אוסר עכ"פ מדרבנן :

סק"י וכן כל הביצים למפרע כשרים בפרמ"ג
מפרש דהש"ך אשמעינן דל"ת שהיתה
ערפס ונתרפאת אח"כ דערפס אין לה רפואה :

סימן פ"ז ש"ך סק"א כלומר כו' :
דקשה לי לרבינו
הש"ך

אמרי

סימן פו

בינה

סק"ד ומקדש"ל והב"ח תלו ענמן כו' . צמ"ט
קשה להקל נגד התוס' כו' . ר"ל דאיתא
בפ' כ"ה תנא אגרא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן
(היינו דרך הפקר שאינו מהר בהן) וכתבו שם התוס'
ז"ל והעולם נהגו שלא לאכול גבינה אחר בשר כלל
ואפי' אחר עוף ואע"ג דתני אגרא עוף וגבינה נאכלין
באפיקורן דמשמע דאוכל עוף תחלה ואח"כ גבינה
דלמא משום דסבר בשר עוף בחלב לאו דאורייתא ולא
קי"ל הכי ע"כ . ומקדש"ל והב"ח הביאו רא"י דבשר
עוף בחלב הוא מדאורייתא ממקראי שכי' שקשה
להקל נגד דברי התוס' שם"ל דבשר עוף בחלב
דאורייתא וק"ל :

סק"ו ולפ"ז ז"ל דמייירי בבישול דאי לא"ה אפי'
בשר בהמה ליכא איסורא דאורייתא וא"ל
להניח שקדים וכן מוכח בת"ח כו' . ומשמע מדברי
הש"ך ז"ל דס"ל דמוכח בת"ח דבזמן מותר להניח
אפי' בשר בהמה בחלב שקדים . ועיין בטו"ז סק"ד
שהביא לשון הת"ח שכי' ואפי' בבהמה אינו אסור
אלא דרך בישול דוקא כו' וא"כ משמע מדברי הת"ח
דהביא רא"י דבשר עוף בחלב שקדים בזמן א"ל
להניח אללו שקדים דאף בשר בהמה בחלב ממש
אינו אסור אלא דרך בישול אכל לא בזמן ע"כ בשר
עוף בחלב שקדים א"ל להניח שקדים אללו וא"כ אין
רא"י להתיר גם בבשר בהמה ועיין בפרמ"ג צמ"ז
סק"ד ובשפ"ד סק"ו :

שו"ז סק"ה בד"מ השאיר דברי הרשב"א אלו
בחלב אשה כו' ודעתו כאלן תמוה
כו' . ר"ל דהדין שכי' המחבר כאן הוא מדברי
הרשב"א והקשה עליו הד"מ דמ"ש מחלב עמאה
דמותר בבישול וע"כ כי הרמ"א כאן לדברי המחבר
שם"ל בהרשב"א כש"כ דאסור לבשל בחלב עמאה
עז"כ הט"ז דעתו של הרב כאן תמוה דהא הרשב"א
כי' בה די' דבחלב עמאה מותר בבישול כו' וק"ל :
שם כש"כ שיש לאסור מפני מ"ע לבשל בשר עוף
בחלב כו' . ר"ל בשר עוף בחלב עטורה
והא דכי' הרמ"א דבעוף דרבנן אין לחוש קאי על
חלב אשה וחלב עמאה דהוי תרי דרבנן :

ש"ך סק"ו וזוה מיושב מה שהניח בת"ח
דברי הרשב"א בתימא"ה היינו כמו
שהביא הטו"ז סק"ה דהד"מ הקשה על הרשב"א
דאסור לבשל בחלב אשה מ"ש מהא דמותר לבשל
בחלב עמא ולפמ"ש הש"ך אין כאן קושיא :

שם . וע"כ גם לדעת הרב לריך אשה לומר כן
כו' . דודאי בבישול לחודי' ליכא משום מ"ע
כו' . ר"ל דודאי בשעת בישול ליכא איסור מ"ע
דהרואה יסבור שמבשל לזו"ר רפואה וכיוצא בו והאי
אסור לבשל היינו לאכול . והא דכי' הש"ך לעיל סק"ו
ולפ"ז ז"ל דמייירי בבישול כו' כונתו דאינו אסור
לאכול

הש"ך ז"ל מלת דרך דהול"ל שאין איסור אלא בבישול
ע"כ כי' הש"ך כלומר כו' ר"ל דבמלת דרך בא למעט
כבוד ומליחה שאינו דרך בישול כלל אבל לוי וחם
לתוך חם או לזון לתוך חם דהוי דרך בישול אסור
מה"ת . ועיין בפרמ"ג :

סק"ב ודוחק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' .
ר"ל דהב"ח רוצה להוכיח דבב"ח דאסור
מדרבנן אסור ג"כ בבישול ובהנאה מדרבנן . וכי' ז"ל
דחנן במתני' כל הבשר אסור לבשל חוץ מבשר דגים
וחגבים וקאמר עלה כמאן דלא כר"ע דאי ר"ע האמר
חי' ועוף אינו מה"ת ותירץ רב אשי ה"ק כל הבשר
אסור לבשל בחלב יש מהן מד"ת ומהן מד"ס חוץ
מבשר דגים וחגבים שאינן לא מד"ת ולא מד"ס אלמא
דחי' ועוף לר"ע אסור לבשל מד"ס ודוחק לומר
דהאי לבשל לאכול הוא ולישנא דקרא נקט כמו שפי'
הרה"מ דהא קרא בין אכילה בין בישול קאמר ואין
לפרש דלאכול קאמר ולא בישול ע"כ . והש"ך ס"ל
דהאי לבשל לאכול הוא אכל בישול מותר בעוף :

שו"ז סק"ב בעור כתב כו' . עיין בש"ך סק"ג
שהביא לשון העור :

סק"ג שנתערב להב"י כאן בב"ח . כונתו פשוטה
דהב"י רצה לומר דאין לאכול דגים עם חלב וק"ל :
בשר וקאמר דאין לאכול דגים עם חלב וק"ל :

סק"ד ותו דלא גרע מחלב אשה דבסמוך כו' .
עיין בפרמ"ג שהקשה דהא בחלב אשה
דבסעי' ד' מייירי עם בשר בהמה (כמ"ש שם הרמ"א
דבעוף דרבנן אין לחוש) וא"כ שם הוי רק חד דרבנן
וכאן בבשר עוף הוי תרי דרבנן שיטעה לומר שהוא
חלב ממש וגם אעו בשר בהמה . ועיין ביד יוסף
שמחתך דהטו"ז מפרש האי אסור לבשל שבסעיף ד'
בפשטי' בישול ממש ולא כדעת הש"ך בסק"ז שמפרש
דהאי לבשל לאכול הוא וע"ז קאי שם הרמ"א וכתב
ודוקא בשר בהמה כו' אבל באכילה אפי' בבשר עוף
אסור עם חלב אשה וא"כ שפיר מיייתי הטו"ז כאן
רא"י דאף בבשר עוף כשרוצה לאכול לריך להניח
אללו שקדים כמו בחלב אשה דג"כ אסור באכילה
אף עם בשר עוף ומביק הטו"ז אכל חם אין לו שקדים
אין לאסור האכילה בשביל זה כמו בחלב אשה שכתב
המחבר דלא בעינן ששים ע"כ :

ש"ך סק"ג לענין מ"ש הרב בהג"ה סי' ז"ב
כו' . ר"ל דאיתא שם דבלח בלח
בשאר איסורין בהפ"מ לא אמרינן חנ"כ ובב"ח אף
בשר עוף בחלב דרך מדרבנן כגון ליר בשר עוף עם
חלב ונתערב אח"כ בתבשיל אחר לריך ס' נגד הכל
אף בהפ"מ דגם זוה אמרינן חנ"כ . וא"כ איכא כ"מ
גם לענין בשר עמא בחלב חם גזרו בזה משום בב"ח
אזי אף בבה"ג בלח בלח ובהפ"מ ג"כ אמרינן
חנ"כ :

גמורות (ר"ל הא דהת"ק קאמר מלא בה זילין גמורות) ר"ל שנגמרה לגמרי עם קליפתן החיצונה אבל אם לא נתקשית הקליפה החיצונה כדרך הנמכרת בשוק דין בשר עלי' לכל דבר ע"כ ולשיטה זו ל"ל דהא דאמרינן בגמ' מאן חנא מן השלל של זילין טהור דלא כר"י היינו לומר דכרבנן פשיטא דלא אחא (דהא לשיטה זו ס"ל לרבנן דאש לא נתקשית הקליפה החיצונה הוי כבשר) אלא אפי' כר"י לא אחא דהא ס"ל דאש הוי מעורות אסורות וזלישנא בתרא דדחי אביי ממאי דאשכול כו' ל"ל דדחי אביי דלא אחא לא כר"י לא כרבנן גם לריד לפרש לשיטה זו דר' יעקב מקיל עפי' דאילו רבנן בעי גמורות לגמרי ופליג ר"י ואמר אש הוי מעורות בגידין דוקא אסורות אבל אש אינן מעורות בגידין מותרות ע"כ וז"ל דהש"ך ז"ל דמוכח דעת רשב"ם דהלכה כר"י דאל"כ א"א ליישב הסוגיא דפ"ק דזילה לדבריהם דס"ל דר' יעקב מקיל ואי אמרת דאין הלכה כר"י כמאן אחי' הא דת"ר מן השלל של זילין טהור ולא אחי' בשום מ"ד והוי שלא כהלכתא וכו' עוד הש"ך וכן משמע קלת בש"ס דילן דבתרתי ליטני מהדר לאוקמי ברייתא כותי' . ר"ל אפי' לרש"י שמפרש דר"י מחמיר והת"ק ס"ל דאפי' נגמר החלמון לבד מותר וא"ר ללישנא קמ" דאמר רב יוסף דלא כר' יעקב (כונתו) אבל כת"ק אחי' וכן ללישנא בתרא וא"כ הוי הסוגיא כהלכתא מ"מ מדמהדר הש"ס לאוקמי כר"י ש"מ קלת דהלכה כותי' ודוק :

שם . וכבר הוכחתי דהעיקר דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אבל אותן הקטנים שלא נגמרו אלא בחלמון כו' כל"ל וכונת הש"ך דאש נאמר כרש"י דת"ק מיירי שנגמר החלמון לבד א"כ י"ל דבחלמון לבד ר"י אוסר אבל בחלבון וחלמון מודה לו"א דאינו כן דאף דנגמרו בחלבון וחלמון אוסר ר"י דהא הת"ק מיירי כשקליפה החיצונה קשה לגמרי לפי דברי הפוסקים הכ"ל שהביא הש"ך וע"ז אמר ר"י דאפי' לא נגמר הקליפה החיצונה רק החלמון והחלבון אינו אסור אלא כשמעורה בגידין . והא דקאמר הש"ך גם ל"ע קלת על הרב למה לא הגיה כאן כלום ר"ל למה לא הגיה כאן דבחלמון לבד אסור אף דיעבד אף באינו מעורות ובחלבון וחלמון עכ"פ לכתחלה אסור דלא כהמחבר דמתיר אף לכתחלה אף במעורות (על"ל) :

שם . גם כ"ל דלדעתם מעורים כו' . ר"ל דהי' ק"ל על מ"ש לשמוך בהפ"מ על רש"י ותוס' (דס"ל דהת"ק מיירי שנגמר החלמון לבד ור"י מחמיר ודלא כפירוש רשב"ם דר"י מקיל) דאף בחלמון לבד ומעורות מותר והא בזה אף רש"י אוסר דפוסק כר"י דאוסר בחלמון לבד ומעורות עכ"פ ל"א דהי'

לאכול כשלא הניח חללו שקדים א"כ זינל הבשר בהחלב שקדים מקודם אבל לעולם בשעת זינול א"ל להניח שקדים דבשעת זינול ליכא מ"ע . והא שבי' הש"ך וע"כ גם לדעת הרב לריד לומר כן . כונתו להקשות על הרב מהא דכ' לעיל ס"ג דבבשר בהמה יש להניח חלל החלב שקדים וע"כ מיירי בשעת האכילה דבשעת זינול ל"ש מ"ע וגם דוחק גדול לומר להניח שקדים חלל הקדרה בשעת זינול א"ו כונת הרמ"א דלריד להניח בשעת אכילה וא"כ איך זינול מתחלה ביחד (דהא ס"ל להש"ך לעיל סק"ו דאין איסור רק כשזינול מתחלה ביחד וכו') א"ע"כ דבשעת זינול ליכא משום מ"ע וא"כ אחי' שפיר דברי המחבר דדוקא בחלב אשה דבשעת מתחלה ביחד איז אסור לאכלס אח"כ משום מ"ע אבל בחלב טמא דלאו לאכלס מבטל להו ובשעת זינול ליכא משום מ"ע . ולא כהרמ"א שבי' דכש"כ דבחלב טמא אסור לבטל ודוק (על"ל) :

שם . פסק כר' יעקב כו' דאל"כ א"א ליישב הסוגיא דפ"ק דזילה לדבריהם כו' . ר"ל דאחא דפ"ק דזילה השוחט את התרנגולת ומלא בה זילין גמורים (פירש"י ואפי' בלא קליפה לבנה אלא שהחלמון לבדו גמור ואפי' שמעורה עדיין בגידין שרי מדפליג ר' יעקב עלי' ואמר אש הוי מעורות בגידין אסורות) מותרות לאכלן בחלב ר' יעקב אומר אש הוי מעורות בגידין אסורות מאן חנא להא דת"ר האוכל מנבלת עוף טהור מן השלל של זילין (היינו זילין בעודם מעורין בגידין) מן העלמות ומן הגידין טהור מן האשכול של זילין (היינו מבשר השדרה שהזילין אדוקים שם) טמא מאן חנא מן השלל של זילין טהור אחר רב יוסף דלא כר' יעקב דאי כר"י האמר אש הוי מעורות בגידין אסורות א"ל אביי ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר"י התם אלא לענין איסורא אבל לענין עומאה לא ואיכא דאמרי מאן חנא מן האשכול של זילין טמא (פירש"י לאיכא דאמרי הוי משמע לרב יוסף דאשכול דסיפא הוא זילין המעורות בגידין ושלל הוי משמע ל"י שאין מעורות כ"כ כמו אותן הגמורות קרובות לבוא בהן קליפה הלכנה שאינם דבוקות יפה אלא מעט) אמר רב יוסף ר' יעקב הוא דאמר אש הוי מעורות בגידין אסורות א"ל אביי ממאי דאשכול מהך דתליא באשכול דלמא אשכול גופי' (היינו בשר הדבוק בשדרה והזילין אדוקים בו) ע"כ . וכ' הש"ך ז"ל דאותן שקליפתן רכה אש הוי מעורות אפי' דיעבד אסורות דק"ל כר' יעקב . ומ"ש הש"ך וכן מוכח דעת רשב"ם וסייעתו המוכריש דהלכה כר"י דאל"כ א"א ליישב הסוגיא דפ"ק דזילה לדבריהם . מובאר בפר"ח שפ"א ח"ל דע שהמרדכי דפ"ק דזילה פ' בשם רשב"ם שזילין

דאס"י פ"י מעורות היינו שמחזירות בבשר השדרה דוקא אז חסר ר"י אבל בשורייקי סומקי לא הוי מעורות כלל לדעת רש"י וא"כ שפיר סומק על דעת רש"י בהפ"מ אף בחלמון ומעורות היינו בשורייקי סומקי דמותר אבל באין הפ"מ חסור אף בחלמון וחלמון ומעורות בשורייקי סומקי דלדין הוי זה נמי מעורות ואינו מותר אף בקליפתן רבה רק באינו מעורות כלל דלא הוי אף שורייקי סומקי כלל אז מותר בדיעבד דוקא (סס) :

שו"ס סק"ג ומזה למד רמ"א כאן כו' . הטו"ז ז"ל הבין כונת המרדכי דבכלל לבד ה"י ג"כ יכול לעמוד רק משום דרגילות ליתן גם מהקרוש לכן מותר והביא המרדכי ראי' מהא דפליגי גבי שאור (עיין בש"ך שהביא הפלוגתא דשאור) כשיש באיסור לבד כדי להחמין וקי"ל כמאן דמותר דאם אין באיסור לבד כדי להחמין לכ"ע מותר . וע"כ הקשה עליו דהא משמע בגמ' דאם יש באיסור לבד להחמין לא פליגי כלל רק כשאין באיסור לבד להחמין פליגי ובה קי"ל כמאן דמותר וכי' הטו"ז לתרץ דהא דקאמר המרדכי דאם אין באיסור לבד להחמין לכ"ע מותר לא קאי על פלוגתא דר"א ורבנן רק על הפלוגתא דר"ש ורבנן . ר"ל דבמס' ע"ז ד' מ"ט איתא פלוגתא דר"א ורבנן בשאור של תרומה ושל חולין שפלו לתוך העיסה ולא ה"י באיסור לבד כדי להחמין . ושם בד' ס"ח איתא פלוגתא דר"ש ורבנן בשאור של תרומה וחולין שפלו לעיסה וה"י בזה כדי להחמין ובה כדי להחמין דר"ש מתיר ורבנן חסרו וע"ז קאי המרדכי ואמר דאם לא ה"י באיסור לבד כדי להחמין לכ"ע מותר והיינו ר"ש ורבנן אבל לא ר"א ורבנן . ועיין בש"ך דהוא לא פ"י כן דברי המרדכי אלא מפרש דכונת המרדכי ג"כ להתיר דוקא כשאין באיסור לבד כדי להעמיד והמרדכי הביא ראי' משאור דפליגי ר"ש ורבנן באם יש בזה כדי להחמין ובה כדי להחמין ובה קי"ל כמאן דאסור אבל אם אין באיסור לבד כדי להחמין לכ"ע מותר וה"ה כאן כן וק"ל :

סימן פח

שו"ס סק"ג בעור סיים כו' . ר"ל אחר שכתב הפור בדברי המחבר כאן דאפי' המכירין אם עשו שום היכר מותר סיים וי"א שאם יש להם הולאה א' שאין להם היתר ע"י היכר שעושין . והקשה הב"ח על המור דמשמע מדברי המור דלפי"א אם אין להם הולאה א' מהני היכר אף שמכירין זא"ז ובגמ' לא משמע כן דאיתא בחולין רשב"ג אומר שני אכסנאין אוכלין על שלחן א' זה בשר זה גבינה ואין חוששין אמר שמואל ל"ש אלא

סימן פט

שו"ס סק"א יש בזה שני עצמים כו' . עיין בפרמ"ג שכ' דיש לכ"א מהפירושים קולא וחומרא לטעם הראשון שהוא לדעת רש"י יש קולא בלועס לתינוק כיון שלא אכל אין מושך טעם וא"ל להמתין חומרא דמבשר שבין השיניים אף לאחר ששה שעות לריד לנקר והלועס דא"ל להמתין היינו במנקר שיניו . ולהרמב"ם יש קולא לאחר ו' שעות אף שיש בשר בין שיניו א"ל לנקר דלאח"כ הוי כמעוכל . וחומרא דלועס לריד להמתין ע"כ ולפי"ז ל"ל להרמב"ם ל"מ אף במנקר שיניו בתוך ו' שעות דא"ל אין חילוק בלועס בין רש"י להרמב"ם דגם לרש"י לריד לנקר דוקא א"ו להרמב"ם ל"מ דחי ישיבן שמא לא ינקר יפה וק"ל :

סק"ד מאחר שעיקרו נקרא בשר כו' דאפי' לטעם הרמב"ם כו' . ביד יוסף מפרש דברי הטו"ז דר"ל דדעת אונ"ה הוא דעת שליטת דלא ס"ל כדעת הרמב"ם דאסור מדינא משום הבשר שבין השיני' וגם לא כדעת רש"י דמדינא אסור משום שבשר מושך טעם אלא ס"ל מ"ה חסור משום דחזין

דחזינו דבשר שנין השינים נקרא בשר דכתיב הכשר
עודנו בין שיניהם וא"כ יטעו לומר דאפי' צב"ח
מנש נמי מותר לכן אסור ורק משום גזירה ולא
מדינא ע"כ כ' הטו"ז דאפי' לטעם הרמב"ם דס"ל
דאסור מדינא משום הכשר שנין השינים אפשר
לומר כאן בכל גבינה לית איסור אבל לטעם שאסור
מדינא משום שהבשר מוסך טעם גם בגבינה אסור
וק"ל :

סימן צ

טו"ז סכ"ב ואפשר שהרא"ם והטור ס"ל כאן
כמו טעם הרמב"ם כו' . עיין
בפרמ"ג שהקשה דא"כ תקשי להרא"ם ועור אמאי
לא אמרינן גם בבשר שנתבשל בלא מליחה שילטרף
לכטל כמו בבחל דהא גם שם הוא איסור דרבנן
אחר שנתבשל (כמו שהקשה הטו"ז לדברי הת"ח) .
ועיין בעל"ל שמתרן את זה והוא דס"ל להרמב"ם
דס שכלו עובר עליו מדאורייתא כמ"ס הס"ך לעיל
סי' פ"ו סקט"ו וא"ס דהטו"ז הקשה על הת"ח דהוא
פי' להרשב"א והר"ן דל"ד לדם שהוא מדאורייתא
והא הם ס"ל דס שכלו דרבנן וא"כ מ"ס מדס ח"ו
דהם ס"ל אף חס הי' איסור דאורייתא מלטרף כיון
שאין על הכשר שם איסור וק"ל בדם ס"ל כן אבל
הרא"ם והר"ן דס"ל גבי דם דאין מלטרף ע"כ ס"ל
כטעם הרמב"ם דדוקא גבי כהל הקילו דהוא מדרבנן
ובדם ס"ל דהוא מדאורייתא וק"ל :

סכ"ה ולפי מה שפסק רמ"א כאן בהרשב"א
נמלא לדיון כו' . כונתו פשוטה דלפי מה
שפסק הרמ"א בהרשב"א דאפי' צב"ח דרבנן אמרינן
ג"כ חני"ג ח"כ לדיון דס"ל בשאר איסורין נמי חני"ג
(ולא כרבינו אפרים דלא אמרינן חני"ג רק צב"ח)
ה"ה באיסור דרבנן בשאר איסורין נמי אמרינן חני"ג
ועיין בפרמ"ג שכתב דאין הכרע כ"כ ד"ל דצב"ח
דרבנן גזרו אטו צב"ח דאורייתא אבל בשאר איסורין
דרבנן לא גזרו אטו צב"ח דאורייתא יעו"ש :

סקי"ג וכלי שאינו מנוקב הנקט כו' . עיין
בפרמ"ג שכתב דהלשון מנומנס וכונת
הטו"ז דמשום חלב אף חס הניחו בכשא"מ גמי שרי
(כי הטו"ז לשיפתו כמ"ק הקודם) חלה משום דם
נקיט תחלה צב"ח דאי בכשא"מ אסור משום דם :

סימן צא

טו"ז סק"א במור כתב בזה כו' . ר"ל אתר
שב' המור כמ"ש המחבר כאן
בסעי' א' כתב עוד בזה"ל כתב בעל העיסור ש"ם
כל מידי דבעי הרתה כו' כמ"ש המחבר כאן בסעי'

ב' . והקשה הטו"ז על הא דכ' בלשון ש"ס דא
בהדי' אמרינן במתני' דבשר וגיבנה מותר לצוד
אותם בממסחת א' ובלבד שלא יהא נוגעים זב"ז
ואמר אב"י הטעם דלא יהא נוגעים זב"ז דנהו
רקליפה לא בעי (כיון דצונן כצונן הוא) הרתה
מי לא בעי וא"כ מאי ב' המור ש"מ כל מידי דבעי
הרתה כו' הא איתא כן בהדי' במתני' . ומתקן
הטו"ז דאשמעינן דאפי' בכלי אמרינן כן . ומ"ש
הטו"ז דילוף לה מדאב"י מדתלי טעמא בהרתה .
מפרש בפרמ"ג כונתו דר"ל מדלא אמר אב"י
כפשוטו דהרתה בעי מוכח מזה דבכל מידי דבעי
הרתה ואפי' בכלי הדיון כן :

שם . וכמו שנעתק בס"ד כו' . היינו כמ"ש חטו"ז
דקמן סק"ז . וע"ל במו"ז סי' ב' סק"ד
ובש"ך סי' א' סק"ג :

סכ"ג והלבוש לא זכר ג"כ רק יבש לחוד
כו' . ר"ל דהרמ"א שכי' אסלא בלע
הכלי רק בצונן ע"כ צריך להניח בדבריו דמותר
להניח בו דבר לח אבל הלבוש לא מירי מבלי
שנשתמש בו בצונן רק מכדי שנשתמש בו בחמין
ע"כ לא כתב רק דמותר להניח בו דבר יבש .
סק"ה אבל אם הוא איסור מחמת עצמו כו'
עיין בפרמ"ג דר"ל בשני דברים יבשים
ודבר א' הוא אסור משום בלוע אבל בדבר א'
צלול אוי אפילו יש בדבר א' איסור בלוע אסור
ג"כ :

ש"ך סק"י דהיינו דוקא בבב"ח כו' הטעם
דבב"ח אינו אסור מה"ת אלא
דרך ביטול ובכבוש אינו אסור אלא מדרבנן ע"כ
לא גזרו בכה"ג משא"כ בשאר איסורין :

סקי"א כי התוס' והרא"ש כתבו בסכ"ה כו' .
ז"ל הרא"ש בשר שנמלח ושהה שיעור
מליחה ואח"כ נתנוהו לכלי ברא הרתה ונתמלא
הכלי ציר דבר זה נעשה בביתו של רש"י והתירו
דמשום הציר אין לאסרו דאינו דם אלא מוהל
הבשר ואעפ"י שהמלח שעל הבשר אסור שהדם
מעורב בו מ"מ אותו דם שבמלח נדבק הוא במלח
וסת"יבש בתוכו ואין לו כח לבלע בבשר א"ג ספק
כח המלח מחמת שהפליט את הדם מן הבשר ויצא
כח המלח עם הדם ומחמת אותו מלח לא יחשב
עוד כדוחה לאחר פליטתו ולא דמי לבד יונה דנפל
לכדא דכמכא שהי' נחשב כדוחה אם לא הי'
דכוחה נאכל מחמת מלחו דהתם לא פסיק כח
המלח שהדי לא פלט כלום ע"כ ועיין דעיל גפ'י
ס"מ במו"ז סקמ"ז שהביא ג"כ דברי הרא"ש אלו.
ומה שהקשה הת"ח (שהביא הש"ך) ע"ז מסה"ת
וש"ד זא"ז שכתבו דבשר וגיבנה מלוואים שנבעו
זב"ז שאסור אפי' לאחר שיעור מליחה ולא אמרינן
שפסק

המלח שום פעולה ולא פסק כחו והלכך המלח וסייעתו דמיירי ג"כ מאיסור בשר וגבינה ומיירי בבשר שנמלח שנית (דאל"כ הי' אסור משום דם) דג"כ לא עשה המלח שום פעולה בזה אמרינן דהוא רותח אף אחר שיעור מדיחה כיון דלא פסק כח המלח ולפי"ז גם בהוא מעשה דת"ה יש להתיר ג"כ דשם נמלח האוואז להוציא דם ולא נתערבה האוואז המרפה עם שאר הבשר עד לאחר שיעור מליחה ואז כבר פסק המלח (ועיין ביד יוסף שכ' דלא התיר רק שאר הבשר שנתערב עם האוואז אחר שיעור מליחה אבל לא האוואז שנמלחו עם האוואז המרפה) ומשיג הש"ך ז"ל על הרמ"א שכ' דבהפ"מ אמרינן שלאחר שיעור מליחה לא מקרי עוד רותח והוא ס"ל דלענין איסור בשר וגבינה דאיירי דנמלח שנית דלא עשה המלח שום פעולה אסור אף אחר שיעור מליחה אף בהפ"מ כי אינו דומה להדין של הת"ה דשם מיירי בנמלח להוציא דם וגם משיג על המחבר שם"ד דקודם שיעור מליחה לא הוי רותח (והוא כדעת הר"ן כמ"ש הש"ך ריש ס"ק זה) והש"ך ס"ל דתוך שיעור מליחה אין חילוק בין נמלח להוציא דם או נמלח שנית לעולם אמרינן דתוך שיעור מליחה הוא רותח ודוק :

סק"ן אבל במליחה לא שייך תתאה גבר . ואף דלעיל בסק"ב כ' הש"ך דלענין לאסור הכל אמרינן אף במליחה שייך דין תתאה גבר שם כתב לדעת המחבר וכאן כ"כ לדעת הרמ"א שפסק בס"ק דבמליחה ל"ש דין דתתאה גבר אפי' לענין לאסור הכל (חוד"ד) : **סק"י** משמע אפי' מליח הכל מותר כו' . לכאורה נראה כונתו דל"ל דאפי' מליח הלה הצלול וגם היבש מליח אפי' מותר . ועיין בפרמ"ג ובח"ד שהביאו המ"י שתמה ע"ז דנהי דהיבש דינו כתפל מ"מ המלות הצלול ודאי דיכול להבליע ביבש כמו בכל מהור מליח ומסא תפל שהמליח מבליע בתפל רק דהצלול שרי שאינו בולע מהיבש ע"כ הגי' דצ"ל הלח מותר וק"ל :

סימן צב

טו"ז סק"ב ומדברי הש"ע האלו שהם דברי רמב"ם נ"ל דס"ל כרש"י כו' . עיין בפרמ"ג שהקשה מהא דסיים המתבר בר"א שלא ניעור בתהלה אלא בסוף וא"כ משמע דאם לא ניער כלל אין החתיכה אוסרת השאר ומתיר בשם המ"מ דלעולם אף אם לא ניער כלל אוסרת את השאר ומאחר דל"ל אה"כ דבעינן ניעור מתהלה ועד סוף וכדי להמשיך הלשון אמר מתהלה

שפסק כח המלח ולכאורה תמוה הא הרא"ש עצמו הקשה על תירוצו מיונה שנפל לכותח (כמו שהבאתי לעיל לשון הרא"ש) ומשני דל"ד לשם דהתם לא הפליט כלום ולא פסק כח המלח ע"כ צ"ל דהת"ה ס"ל לדעת הרא"ש דדוקא בכותח שייך סברא זו דלא הפליט כלום מכותח משא"כ בבשר שפולט ציר ממנו אין חילוק בין נמלח להוציא דם או נמלח שנית מחדש אפי' אמרינן לאחר שיעור מליחה פסק כחו כיון דאף אחר שנמלח להוציא דם והורח ונמלח שנית עושה עוד פעולה להוציא ציר ותשש כח המלח וע"כ הקשה הת"ה מהא דס"ל לכה"ת וש"ד וא"ז דבשר וגבינה המלווים אסורים כשנגעו זב"ז אף לאחר שיעור מליחה והא לאחר שיעור מליחה שעשה המלח פעולה להוציא ציר כבר פסק כח המלח א"ו פליגי הנך גאונים עם התוס' והרא"ש וס"ל דלא אמרינן שאחר שיעור מליחה כבר פסק כח המלח ומ"ש הת"ה (שהביא הש"ך) ודוחק לחלק דדוקא המלח עצמו תשש כחו אבל גוף החתיכה עצמה היא רותחת לעולם כו' . כונתו דאין עלי' שם רותח לענין דם אבל בשר רותח מיקרי ושוב לא יקשה מהא דסה"ת וסייעתו על הא דהרא"ש דגם הרא"ש ס"ל דגוף החתיכה היא רותחת רק הוא מיירי לענין לאסור מחמת הדם והמלח ובה אמרינן שאחר שיעור מליחה כבר פסק כח המלח ואין הבשר נאסר מחמת הדם שבמלח משא"כ בהך דסה"ת דמיירי בבשר וגבינה שנגעו זב"ז כיון דהחתיכה עצמה היא רותחת ע"כ אוסר שם ולפי"ז ה"ה בהוא מעשה דת"ה יש לאסור ג"כ שאר הבשר משום דהאוואז המרפה היא רותחת לעולם אף אחר שיעור מליחה ואף התוס' והרא"ש מודו בזה . ע"ז כתב הת"ה דדוחק לחלק כן דא"כ מאי מקשים הרא"ש והסמ"ג מיונה שנפל לכותח ומתדצים דשאני התם דהמלח לא פסק כחו הא בלא"ה לק"מ דאמרינן דהכותח עצמו הוא רותח לעולם והוא גוף האיסור א"ו דלא ס"ל להתוס' והרא"ש חילוק זה ופליגי עם סה"ת וסייעתו אבל רבינו הש"ך ז"ל חולק על דת"ה וס"ל דלא פליגי הנך גאונים אהרדי ומתיר דלא אמרינן שפסק כח המלח רק היכא שהפליט דם ולא שאר דברים כי דרך המלח להפליט דם ולא שאר דברים ואף דהוינן דבנמלח שנית שאינו מפליט עוד דם אפי' פולט ציר בזה אין המלח עושה פעולה רק הציר ממירא אזלא . וע"כ שפיר כתבו התוס' והרא"ש שלאחר שיעור מליחה כבר פסק כח המלח משום דהם מיירי בנמלח להוציא דם ואחר שהמלח עשה פעולה להוציא דם תשש עוד כח המלח ולזה כתב הרא"ש דל"ד ליונה שנפל לכותח דהתם לא עשה

מתחלה בד"א דלא נייער אלא בסוף. והש"ך
בסק"ד הורק עם הטו"ו וס"ל דדעת המחבר כד"י:
ענין בבאה"ש סק"ד שבי' וכ' בטו"ו דיש קולא
לדש"י כו' וכ' בד"ש שלא נראה לו כן
כו'. והנה בטו"ו מבואר להיפך דהד"ם ס"ל דאין
אוסרת השאר והטו"ו ס"ל דאוסרת השאר. ותו
ל"ק מה שהקשה הבאה"ש שם מה חומרא יש
לדעת רש"י יותר מדעת ר"י דבאמת יש לרש"י
יותר חומרא לדעת הטו"ו דס"ל דאוסרת השאר.
ומה שהקשה עוד הבאה"ש מה חילוק יש בין
נייעור או לא לדעת רש"י כתבתי לעיל בשם
הפרמ"ג דלפי דברי הטו"ו באמת אין חילוק. והא
דמוכח הבאה"ש שם מהא דכ' הרמ"א וכן אם לא
נייעור כלל כו' עיין בטו"ו סק"ה שכ' דבאמת זאת
הוא לדעת הר"י ודוק:

סק"ו במור כתב זה שחולק על הרמב"ם כו'
מדאמרינן בנמ' כו'. עיין בש"ך סק"ה
שהביא דברי המור ואיתא בנמ' תולין ד' ק"ח
טפת חלב שנפלה על החתיכה כיון שנתנה טעם
בחתיכה החתיכה עצמה נעשית נבלה. ואוסרת כל
החתיכות כולן מפני שהן מינה דברי ר' יהודה
וחכ"א עד שתתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות
אמר רבי נראין דברי ר"י בשלא נייעור ודא כסה
ודברי חכמים בשנייעור וכסה. מאי לא נייעור ולא
כסה אילימא לא נייעור כלל ולא כסה כלל מבלע
בלע (ההוא חתיכה) מפלט לא פלט (באתרות)
ואלא לא נייעור בתחלה אלא בסוף ולא כסה
בתחלה אלא בסוף אמאי הא בלע והא פלט קסבר
אפשר לסוחטו אסור (ופריך) מדאמר רבי נראין
דברי ר"י כו' מכלל דר"י סבר כי נייעור מתחלה
ועד סוף אסור אמאי הא לא בלע כלל (ומשני)
שמא לא נייעור יפה יפה. אמר מר ודברי חכמים
בשנייעור וכסה מאי נייעור ומאי כסה אילימא נייעור
בסוף ולא נייעור בתחלה האמרת נראין דברי ר"י
בהא אלא נייעור מתחלה ועד סוף מכלל דרבנן
סברי נייעור בסוף ולא נייעור בתחלה מותר אלמא
קסברי אפשר לסוחטו מותר ע"כ. ומ"ש הטו"ו
ומ"ה כאן נמי אין שייך למידק לימא רבותא כו'.
ר"ל דאין שייך למידק מרישא דנייעור מתחלה
לחוד סגי דאל"כ לימא רבותא דנראין דברי ר"י
דאסור בנייעור מתחלה לחוד דאיכא נמי תקשי
לימא רבותא היינו דמסיפא יכול למידק איכא
דבעינן נייעור מתחלה ועד סוף דאי סגי בנייעור
מתחלה לחוד לימא רבותא [דנראין דברי חכמים
דמתירין בשנייעור מתחלה לחוד א"ו דליכא כאן
למידק כלל דהדיוקם סתרי אהדרי ע"כ מפרש
הרמב"ם דחומרא וק"ד:

שם ובמ"ש המור ואינו מבין את דבריו כו'.

עיין בש"ך סק"ה שהביא לשון המור:
ש"ד סק"ח קשה א"כ מאי זמן כו'. ר"ל
לפי פי' הב"י דהרמב"ם
אשמעינן רבותא דאף אם החתיכות בתוך הרוטב
צריך ג"כ לנייער א"כ איך שייך לשון זמן והי' צ"ל
ואפי' אם נפל כו'. דהא מקודם קאמר הרמב"ם
דאם החתיכה חוץ לרוטב ונפל עלי' טפת חלב
אזי אם נייעור מיד הכל מצטרף (כמו שהביא
המחבר לשונו לעיל בסעי' זה) ואח"כ בא לומר
דאף אם הי' החתיכות בתוך הרוטב צריך ג"כ לנייער
וצ"ל ואפי' אם נפל כו'.

שם ואין להקשות למחר"ן חביב בנפל לתוך
המרק מה צורך לנייער כו'. ר"ל דאף
למחר"ן חביב שמפרש דברי הרמב"ם דהחתיכות
הי' חוץ לרוטב וע"כ צריך לנייער מיד וזה ניהא
כשנפל הטפה על החתיכות אבל כשנפלה לתוך
המרק מה צורך לנייער והרמב"ם ס"ל דגם כשנפלה
למרק צריך לנייער וא"כ תקשי גם על פי' מהר"י
חביב כמו על פי' ב"י. ומ"ש הש"ך דנ"מ לבי
קדרות כונתו דבב' קדרות שא"א להיות נייעור מיד
ויש בקדרה א' ס' ובא' אין ס' אין תולין לומר
בס' נפל דדוקא באיסור דרבנן תולין בכח"ג בס'
ק"א משא"כ הכא דהוא איסור דאורייתא וזה מוכח
מדברי הרמב"ם דהכא דהא במדק יש ס' בלא
נייעור (ר"ל מדכ' הש"ך בתירוץ שקודם לזה דמירי
שאין במדק גופא ס' אלא בצירוף החתיכות ועו"ק
הש"ך א"נ כו' בודאי כינת הש"ך דאפי' את"ל
דמירי דיש במדק גופא ס' מ"מ יש לתרץ דנ"מ לבי
קדרות) ובחתיכות אין ס' ואין תולין מספיקא לומר
דבמדק נפל ובעינן נייעור דוקא משמע דבשני
קדרות כה"ג דא"א בנייעור מיד אסור ואין תולין
דבס' נפל. ומ"ש דבלא נודע לא אמרינן חנ"ג
דמציא להא דס' ק"א ואף דשם הוא דוקא באיסור
דרבנן י"ל דהכא דהוי ביטול בלא רוטב הוי כצ"ל
ונ"כ לא הוי רק מדרבנן (חוד) ועיין ביד יוסף
שהקשה על התו"ד דיש סתירה בדבריו דהא כתב
לעיל דהכא הוי דאורייתא כמו שהבאתי לשונו
לעיל בסמוך. וע"ש שמפרש דברי הש"ך באופן
אחר במש"ד:

טו"ו סק"ז ולא אמרו בס' צ"א כו'. עיין
ביד יוסף שהקשה דהא בס' צ"א
הוי החרב רוטב ובוה אין חילוק בין איסור בלוע
או איסור מחמת עצמו. ועמ"ש לעיל סימן צ"א
טו"ו סק"ה:

סק"ח באו"ה מפרש הפעם כו'. עיין בפרי"ג
שהביא דיש ב' פעמים ציצית דבוק
א' דמטהר לבדוע באותה חתיכה שהאיסור דבוק
בה יותר משאר חתיכות. ב' שמא פ"א התה
תתנית

הקדמה ס' כנגדה אינו יכול לבטלה וא"כ הטיפה
אוסרת הקדמה כל סביבותי ונאסר התבשיל שבה
וכתב ה"ר מאיר מרוטנבורק שאם יש בתבשיל ס'
פעמים ס' כנגד הטיפה מותר שהטיפה אינה
אוסרת אלא עד ס' כנגדה ואם יש בתבשיל ס'
כנגד אותם ס' מותר ובספר המצות כ' שאם נפלה
כנגד התבשיל א"צ ס' אלא כנגד הטיפה כו' (וכ'
שם כלשון המהבר כאן עד סוף הסעי') וכ' בב"י
דרבנו הר"ם מרוטנבורק הוא במדכ' ס' נ"ה
והרא"ש בתשובה וס"ל להר"ם דאי אמרי' שהטיפה
מפעפעת בכל הכלי הוי שרינן משום דכל
לחלוחית שברפנות הוי מסייעים לבשר אלא משום
דחיישינן שמא אינה מפעפעת אלא במקצת כלי
הוא דאסרינן דאין בלחלוחית שבאותו מקצת
שיעור לבטל הטיפה ומ"ה כי איכא בתבשיל ס'
פעמים ס' כנגד הטיפה שרי ממ"נ אם הטיפה
מפעפעת בכל הכלי הרי נתבטלה ואם אינה
מפעפעת לא יאסר' וכ' עוד הב"י וז"ל ונראה דגם
ספר המצות (שהוא לשון המחבר כאן) ס"ל נ"כ
כהר"ם שיותר ראוי להתיר אם ה' ברור לנו
שהטיפה מפעפעת בכל הכלי והו' שכתב (בספר
המצות) אי מפעפעת בכל הכלי הרי נתבטלה
(היינו בלחלוחית הכלי) ורבינו המור לא חשש
לכתוב טעם זה אלא כ' הטעם דמש"ה סני בס'
נגד הטיפה משום דכיון דמפעפעת לפניו הוי כאלו
נפלה בתבשיל והו' פירוש על מ"ש בספר המצות
ואם אינה מפעפעת אז לא יאסר דהיינו לומר אם
אינה מפעפעת בכל הכלי אז לא יאסר משום
דמסתמא מפעפעת לפניו והו' כאלו נפלה בתבשיל
ומ"ש בנפלה בריקן שמא מפעפעת בדופן הקדמה
עד סמוך לרוטב כ"כ שאין ס' מן הטיפה נראה
דה"ק שמא מה שמפעפעת בדופן הקדמה הריקן עד
סמוך לרוטב הוא בענין שאין בלחלוחית אותו
מקום שמפעפעת בו ס' מן הטיפה ולפנים ועשה אותו
מקצת כלי נבלה ע"כ . והט"ז האריך להקשות על
דברי הב"י וכ' שמשלשון המור שהוא כלשון המחבר
כאן לא משמע לומר שהלחלוחית שבכלי יבטל
הטיפה . ומ"ש הט"ז וע"כ לא הוצרך המור
להביא חקוקה זאת כו' . כונתו על הא דכתב הב"י
(הבאתי לשינוי לעיל) על מה שלא הביא המור
הא דכ' בס' המצות דאי מפעפעת בכל הכלי הרי
נתבטלה והב"י מפרש דכונת ס' המצות בזה
דנתבטל בלחלוחית הכלי והוא שכתב בס' המצות
דאם אינה מפעפעת אז לא יאסר מפרש הב"י
כונתו דהיינו דאם אינה מפעפעת בכל הכלי ולא
נתבטל בלחלוחית הכלי לא יאסר משום דמסתמא
מפעפעת לפניו והו' כאלו נפלה בתבשיל ולפי"ז
הא שכי' המור בשם ס' המצות (שהוא כלשון
המחבר

ההתייבה שהאיסור דבוק בה חוץ לרוטב . והט"ז
הביא פאן בשם או"ת טעם הב"י . ומה שמסיק
הט"ז דלפי הסברא דלא הוי דבוק כו' . ר"ל
דלפעם שמא היתה פ"א חוץ לרוטב ה' אסור בזה
אף דהרוטב יכול לבוא ואע"ג דלא דבוק אך
דמכנין אטעם הממחר לבלוע וכאן לא שייך זה
דהא הרוטב יכול לבוא לכל הצדדין והא דישמא
היתה פ"א חוץ לרוטב הוי רק ספק דרבנן בשאר
איסורים דלא אמרינן חנ"ג דק מדרבנן ע"כ יש
להקל' ועיין ביד יוסף שכתב דנראה שיש כאן
חסרון בטו"ז קודם תיבות אלו אלא דלפי הסברא
נראה כו' וכצ"ל ועוד יש טעם לאיסור דבוק
שהאיסור הוא מחמת עצמו נשאר הטעם במקומו
ואסור אלא דלפי הסברא נראה כו' וכמ"ש הט"ז
לעיל ס' ס"ט סקנ"ח :

סקנ"ז מקרא דולקח דם הפר . היינו כמ"ש
הט"ז לקמן ס' ק"ב סקנ"ה יעו"ש :

שם לא מבעי' דלא נעשה נבלה כו' וז"ל הב"ח
האי אפי' שכי' המור נראה דה"ס לא מבעי'
איסור משהו בשאינו מינו כגון שנאסר בתערובות
חמץ בפסח ועבר עליו הפסח דאין איסורו אלא
מדרבנן אלא אפי' מין במינו . שאסור במשהו
מדאורייתא לר' יהודה אפי' לא נעשית כולה
נבלה ע"כ .

שם . וכן פסק בלבוש כו' וע"כ מה שפסק כאן
כו' . ר"ל דמה שפסק הרבוב כאן דאם
אינו מכיר ההתייבה האסורה בפסח דבטל ברוב
כמו שהביא הט"ז לשינוי לעיל בסמוך הוא מותר
דברי עצמו שבס' תט"ז פסק דאינו בטל ברוב :
שך סקנ"ו כדמוכח בהדי' בש"ס פכ"ה
כו' . ר"ל דאיתא שם וסבר

רב אפשר לסוחטו אסור והאמת כוונת בשר שנפל
לתוך יורה של חלב אמר רב בשר אסור וחלב
מותר ואי ס"ד אפשר לסוחטו אסור חלב אמאי
מותר חלב נבלה הוא פירש"י דהרי חלב מעט
שנבלע בבשר נעשה נבלה שהרי נאסר וכשהור
ונפלט בשאר החלב הו"ל מין במינו חלב אסור
בחלב היתר ורב אית לי' מין במינו לא בטיל .
וא"כ מוכח בהדי' דבב"ח אפילו לזה בלח אמרינן
נ"ג דאל"כ מאי פריך חלב נבלה הוא הא הוי לה
בלח דהחלב שנפלט מהבשר אסורה משום
שקבלה טעם מהבשר ועתה שנתערבה בשאר החלב
א"צ רק לבטל טעם הבשר שנבלע בחלב דהחלב
לא נעשה נבלה כיון דהוי לה בלח או דבבב"ח
אף גרס בלח אמרינן דנ"ג וק"ל :

טו"ז סקנ"ט לפי פ"י ב"י כו' ר"ל דהמור
כי וז"ל טיפת חלב שנפלה על
הקדמה שאצל האש מבחין אפי' אם יש בתבשיל

קודם נפילת הטיפה הלכה הרתיחה והבליעה שם
בשר וכשנפלה הטיפה הרי נעשה הבליעה נבלה
ולאחר נפילת הטיפה חזרה והלכה והרתיחה ונעשה
כל הקדרה נבלה יעו"ש מה שמתרץ בזה :

טו"ז סכ"ד ועוד רא"י מפ' כירה כו' . דאיתא
שם אמר רב יצחק בר אבדימי

פעם א' נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ובקשתי
להניח לו פך של שמן באמבטי (כדי להפשיר
השמן לפוך בו קודם הרתיחה) ואמר לי טול
בכלי שני ותן . פירש"י דהך אמבטי שהחמין נמשכין
לה מן המעיין של חמי טברי' חשיב לי' ככ"ר וא"ל
שיטול מן המים ככ"ש כדי שיעצנו מעט דכ"ש
אינו מבשל ואח"כ יתן הפך שמן לתוך אותו כ"ש .
ומפרש הטו"ז דהא דאמר רבי טול ככ"ש כונתו
שישאוב בכלי מן המים שבאמבטי ויתן לכלי שני
אבל אותו הכלי ששאוב בה מן האמבטי הוי נ"כ כ"ר :

שם . ושוב ראיתי בת"ה ס"י קפ"ה לענין
שבלוע בתוך הכף כו' . עיין לקמן בסיומן
צ"ד בטו"ז סק"ב לענין כף של חלב שתחבו בקדרה
של בשר שני פעמים דהמחבר ס"ל דצריך שני
פעמים ס' דחיישינן שמא פ"א יצא החלב מכף
ונשאר בכף חרק ס' מחלב ובלע הכף נ"ש חלקים
בשר ונ"ג הכף כשהוציאו מהקדרה דבעורו בקדרה
אזי אין נ"ג דמה שבקדרה מחובר דמה שבתוך
הכף ולא נ"ג רק כשהוציאו מהקדרה אז נ"ג .
והרמ"א שם הביא דברי הת"ה דסגי בפ"א ס' וכ'
שם הש"ך בסק"ו הטעם דלא אמרינן הנ"ג בדבר
הבלוע . ולזה כ' הטו"ז כאן דשם הוא הטעם
משום שהוציא הכף ריקן מהקדרה ואין שם רק
הבלוע בו ע"כ אמרינן דאין בו חוס כ"כ שיהי'
הבלוע בו נ"ג . ומ"ש הטו"ז ואפי' בכ"ר ממש
שהוסר מן האש כו' . ר"ל דאפי' בקדרה שעומדת
אצל האש ונפל טיפת חלב נגד הרוטב אזי כשהורק
הרוטב אחר שהוסר מהאש ואח"כ נתן בהקדרה
תבשיל א"צ אף בפעם שני רק ס' נגד הטיפה
ולא אמרינן דאחר שהורק הרוטב נעשה הבלוע
בקדרה נבלה ואף דשם הוא כ"ר ממש שהיתה אצל
האש א"ו הטעם הוא משום דבכלי ריקן אין בו
חוס כ"כ וק"ל . ודוקא כשהוסר הקדרה מאש
אמרינן דהבלוע לא נ"ג אבד כשעומדת אצל האש
אף שהקדרה ריקן אמרינן ג"כ דהבלוע נ"ג כמו
דאמרינן לעיל בטיפת חלב שנפלה על הקדרה
שלא כנגד הרוטב ועיין בפרמ"ג :

סימן צג

טו"ז סכ"א א"כ מה שהקפידה בתרם
אבישול בלא בלוע כו' . ר"ל
דהתוס'

המחבר כאן) שמפעפעת לפניו והוי כאלו נפלה
בתבשיל כוונתו על מה שכ' בס' המצות ואם אינה
מפעפעת לא יאסר וע"כ הקשה להב"י על מה
שלא כ' הטור הא שכ' בס' המצות דאי מפעפעת
בכל הכלי הרי נתבטלה דהיינו דנתבטל בלחלוחית
הכלי לפי פ"י הב"י וזה בודאי קושי' על הטור
שהשמיט טעם זה של ס' המצות כיון שהוא עיקר
דין לאשמעינן דנתבטל בלחלוחית הכלי . אבל
לפי' הטו"ז שמפרש להיפך דמ"ש הטור שמפעפעת
לפנים והוי כאילו נפלה בתבשיל כונתו הא דכ' בס'
המצות דאי מפעפעת בכל הכלי הרי נתבטלה .
וא"כ לא השמיט רק הא דכתב בס' המצות דאם
אינה מפעפעת אזי לא יאסר דהיינו (לפי פ"י
הטו"ז) דאם לא מפעפעת כלל אלא עומד במקומו
אין כאן איסור כלל כיון דאינו מתפשט ממקומו
אינו נכנס לפניו . וע"ז לא קשה כדל על הטור
למה לא הביא חלוקה זאת כי הוא דבר פשוט
וק"ל :

ש"ך סק"ב ואפילו בקדרה חדשה נראה
דאסור לערות כו' הא דכתב
רבנא אפילו בקדרה חדשה הוא משום בקדרה
חדשה לא אמרינן דנאסר חלק גדול מהקדרה עד
שיצטרך ס' פעמים ס"א דסגי בס' רק נגד הטיפה
משום ממ"נ כמ"ש הש"ך לקמן סקכ"ג אפ"ה לא
יערה כנגד אותו מקום דהרי יבטל הטיפה ואין
מבטלין איסור לכתחלה וק"ל :

סכ"ג עיין בחו"ד שכתב וז"ל מ"ש הש"ך
בתירוץ הב' דמיירי שנפל הטיפה
כשעדיין לא חם התבשיל א"נ שנפל הטיפה על
הקדרה של מים ואח"כ נתנו בה הבשר והוא תמוה
דהא מ"מ כשנותן הבשר ונתחמם הקדרה יש בו
בלוע בשר ונ"ג ונראה דרצונו לומר דבתי' הא' כ'
ממ"נ דאם מפעפעת למעלה ירד הטיפה ג"כ למטה
וכו' וע"ז כתב בת"י הב' דאף אם נימא דבישול
אינה מפעפעת בשוה תמיד ואין כאן ממ"נ דהא יש
לחוש שמא ה' מקודם בישול חזק וה' מפעפעת
בכל הקדרה ואח"כ לא ה' בישול כ"כ ולא ירד
הטיפה למטה ונעשה הבלוע נבלה לזה כ' דמשכחת
לה שנתן הבשר אחר נפילת הטיפה או אחר
שהחם התבשיל דאז בשעה שבא הבליעה למעלה
שה' בישול חזק מפעפעת בכל הכלי ירד ג"כ הטיפה
למטה ע"כ :

סכ"ה דהא אפי' נגע בו אין כאן איסור כו' .
כוונתו פשוטה כמ"ש הש"ך לעיל ס"ק
כ"ג דבקדרה חדשה אמרינן ממ"נ לא נאסר דופן
הקדרה וע"כ אפי' נגע הרתיחה באותו מקצת
הקדרה שנפלה הטיפה א"צ רק ס' נגד הטיפה .
ועיין בחו"ד שהקשה דניחוש אפי' בחדשה דלמא

המ"ז ראי' משם ג"כ דלא אמרינן בהא דאודע דבישר בה מים שיהא בהגעה דיש חילוק בין רותחין דהגעלה לבין בישול במקרה כי אולי לא הי' רותחין כ"כ כמו שצריכין להגעלה :

ש"ך סק"ד מ"מ הזיעה של בשר עולה כו' . ר"ל אף דהוי נגד הרומב ולא נעשה הבלוע נבדה דיש חיבור עם התבשיל כמ"ש בס' צ"ב ס"ה וא"כ די בס' נגד הקצור . כמ"ש המ"ז סק"ב ע"כ כ' הש"ך דמ"מ חיישינן שמא לא עלה הרתיחה למעלה ולא הי' רק יד סולדת בהכסוי והוי כמו מקום הריקן שבקדרה וא"כ מתחלה נאמר הזיעה שעלה למקום הקצר שבכסוי משום דלא ידעין כמה זיעה שעלה לשם ואמרינן לחומרא דנאסר ס' חלקים פחות מעט כמו הבעין שהוא במקום הקצר (כמ"ש לעיל סי' צ"א סק"כ) ואח"כ אוסר הריקן שבכסוי שעלה הזיעה לשם ג"כ והיס"ב ונעשה הבלוע מהזיעה ג"כ נבלה וצריך בגוף הכסוי ס"פ ס"א נגד מה שהי' בתחלה בעין וצריך בתבשיל ס' נגד כל הכסוי . ובה חמיר כסוי מכשנמלה טיפה נגד הריקן שבקדרה דלעיל סי' צ"ב דשם סגי בתבשיל ס"פ ס"א וכאן ל"מ רק נגד כד הכסוי (עצ"ל) :

סק"ן דהרי כתב מעם הגון דל"ד טיפה רותחת שנמלה על הכרי כו' . ר"ל דהש"ך כ' מידי דהוי אטיפה רותחת שנמלה על הקדרה כו' ואו"ה פליג גם בזה וס"ל דאף בטיפה רותחת ל"ד לשאר עירוי ואינו אוסרת (שם) :

סימן צד

מ"ז סק"א ומ"ה אם עירה נמי מכ"ר כו' . כונתו דהרמ"א כ' כאן דצריך שיהי' הכף ב"י דהיינו ששמשו בו בכ"ר תוך מעד"ע עז"כ המ"ז דלפי מה דנתבאר בס' צ"ה דגם ע"י עירוי מכ"ר הוי כמו בכ"ר ממש ה"ה כאן אם עירה מכ"ר שאינו לא של בשר ולא של חלב על הכף המלוכלך מבשר הוי כמו שנשתמש בהכף בכ"ר של בשר :

ש"ך סק"ג מ"מ אינו מוליד בליעתו בכולו . כונתו דאם נגע איסור בצד שהוא אם אינו מוליד הבליעה בכולו וגם אינו מפליט מכולו ולא אמרינן דחם כולו רק לענין אם הי' חם במקצת אזי אף אם נגע איפור בראש הקר אמרינן דנבלע שם . ועיין בפרמ"ג שהביא פוסקים התולסים ע"ז וס"ל דמוליד הבליעה בכולו רק דאינו מפליט מכולו :

סק"ד דס"ל דלא אמרינן הנ"ל רק בב"ח כו' עיין ביד יוסף שמפרש כונתו דר"ל דבתחלה

דהתוס' הקשו שם היכי מייתי ראי' מקדשים דכתיב בו ישבר דלמא גזירת הכתוב הוא דהא אפילו תלאו באויר התנור (דהוא בישול בלא בלוע) בעי רבא אי קפיד רחמנא אבישול בלא בלוע או לא ותירצו שם דאין לומר דגזירת הכתוב הוא בלי טעם והא דבעי רבא משום דס"ל מסברא כיון דחזינן דכ"ח מידייתי גם בחוץ ובולע טפי משאר כלים ע"כ אפשר דהחמיר בו הכתוב גם בבישול בלא בלוע כמו בבלי מתכות בבישול ובולע ע"כ . והקשה המ"ז דאכתי נימא דשאני קדשים מחולין דהא חזינן ג"כ דשאני לענין זה דנימא דבישול בלא בלוע גמי אסור בקדשים :

סק"ב אבל לעיל בכ"ח חלק המור על בה"ע כו' כמ"ש המ"ז לעיל רסק"א . ומ"ש המ"ז הא דהביא המור דאם בשלו מים כו' . ר"ל דהמור כתב שם שאם בשלו בשר בקדירה ובתוך מעד"ע הוחמו בה מים ואחר מעד"ע שבשלו הבשר בשלו בה חלב מותר אעפ"י שהוא בתוך מעד"ע לבישול המים ע"כ . והקשה הב"י דעכ"פ משמע מדברי המור דלא אמרינן דנקדש טעם הבשר ע"י בישול המים וצריך מעד"ע לאחר בישול הבשר . ועיין במ"ז לקמן סי' צ"ד סק"ו :

שם דכל יום נעשה גיעול לחבירו כו' . ר"ל דאיתא שם לענין הא דמבשלין בכל יום חטאת או שלמים בקדרה שבישל בה אתמול והא שלמים נאכלין לשני ימים או חטאת נאכל רק ליום ודילה א' וכשמבשלין אחר זמן זה עוד הפעם אזי פולט הקדרה הטעם מחטאת ושלמים שבישל בה כבר והבלוע הוי נותר ומשני שם דכל יום נעשה גיעול לחבירו היינו דשלמים זמנם שני ימים וכי מבשל היום שלמים והדר מבשל בה למחר שלמים אזי בולע הקדרה משלמים שמבשל בה למחר ופולט מה שבלע אתמול נמצא שאינו בא לידו נותר ואם בא לבשל חטאת אזי זהיר לבשל אחריו שלמים בו ביום ופולטת את החטאת ובודע את השלמים ומכאן למד הרשב"א דין שלו שהביא המ"ז כאן דהירקות שמבשל אחר הבישול של בשר מקלישין טעם הבשר וק"ל :

שם דמקשה למה לא יהא הבישול במקום הגעלה . ר"ל על הא דאמרינן כשתחב כף ב"י לקדרה ויש ס' כנגדו דהקדרה מותר והכף אסור הקשה הב"י כיון שיש ס' בקדרה כנגד הכף א"כ יחשב דכף כמו הגעלה מבדיעה ראשונה ויהי' לה דין הקדרה עצמה אם בשר בשר אם חלב חלב ומתיר שם דהגעלה אינה פועלת כ"א דוקא ברותחין כ"כ שמעלק רתיחה ולענין הצרכת ס' אפי' שאינה מעלה רתיחה רק שהוא רותחת שהיס"ב ע"כ (ועיין במ"ז סי' צ"ב סק"ג) והביא

שם • וזה אינו למ"ש לקמן סי' צ"ה דקערות של בשר כו' • כונתו להקשות דכשנשתמש בה חלב בעין אזי לאחר תחיבת כף של בשר יהי מותר להשתמש בה אף חלב דהא שם בקערות שהורדו ביורה חולבת דומה ג"כ לכאן דהא הקערות נשתמש בהם בשר וכשהורדו ביורה קבלו מעם מהמים ונתחין שביורה חולבת ואפי"ה מותרין הקערות להשתמש בהם בשר כבתחלה וה"נ ממש כן הוא דאפי"ה אם הי' משתמש בקדרה מתחלה חלב בעין ואח"כ תחבו כף של בשר יהא מותר להשתמש בקדרה חלב כבתחלה :

שם • מיהו הא ל"ק דלמא לא יהא מותר כו' • זה קאי עד הא דכ' לעיל בדברי הסמ"ק בקדרה חדשה שתחב בה כף חולבת ואח"כ תחב בה כף של בשר שכ' הסמ"ק שמותר להשתמש בה לכתחלה בשר :

שם • א"כ כש"כ הנא בקדרה דהוי ג' נ"ט כו' • עיין בפרמ"ג דהקשה על האי כש"כ דהא בבישול דנים נמי איכא ג' נ"ט המעם היוצא מהבשר להקירה ומן הקירה להמים ומהמים לדנים :

שם • והדברים נראין שהי' לפני המחבר סמרי סמ"ק כו' ומיהו נראה שהקדרה חדשה כו' • ר"ל דהמחבר לא הי' לו הניסא בסמ"ק כמו שהביא הש"ך לעיל מיהו נראה כיון שהקדרה חדשה ולא בישלו בו' אלא הי' לו גירסא ומיהו נראה שהקדרה חדשה לא בישלו בו' והבין המחבר שהסמ"ק אינו חולק על מהר"י אלא ה"ק ומיליו נראה קדרה חדשה שלא בישלו מעולם ותחב כף חולבת בו' ובשלו תוך מעד"ע בשר מותר בדיעבד דהוי ג' נ"ט כו' • ואח"כ כתב אם תחיבה בו' הי' לאחר מעד"ע שרי אפי"ה לכתחלה לבשר דאיכא תרתי לשיבותא ג' נ"ט כו' • וגם טעם פגם אכל כשב' תחיבות תוך מעד"ע שרי לשאר דברים ולא לבשר ולא לחלב • ולפי"ז מעשה דהר"י הי' תוך מעד"ע ומש"ה אסור הקדרה לבשר ולתחב ואף שכתב ואחר הימים בישלו בו' נוכל לפרש שבישלו בה מים כ"ס והניסו בכף חולב ואחר הימים נשתמשו בו כיום בכף חולב ומעשה שהי' נקיט • אך לפי"ז קשה מה שכתב מהר"י דנבלע ספגם בב"ח וגם שאר הקושיות שהקשה הש"ך לעיל נשאר בקישי' (פרמ"ג בקיצור) :

מקי"ח אלא נראה דצ"ל במין הכלי כו' • ר"ל דלהגירסא במין בכל"ה הדמיון משמע אם הב"י של חלב מותר לאכול המאכל עם חלב וא"כ קשה מה שסיים הרמ"א ואינו אלא חומרא פשט דקאי בין לאסור שאב"י ובין לאסור המאכל עם בשר והא הרבה פוסקים ס"ל דנג"נ אסור לכתחלה

דבתחיבה ראשונה אמרינן דיצא מהכף ג"ט חלקים חלב ונכנס לתוכו ג"ט חלקים בשר ולא ג"נ בעורו בתוך הקדרה דהמאכל מקושר הוא עם הבלוע בכלי ויש ס' נגד הברוע בכף אלא אמרינן דלאחר שהוציאו הכף מן הקדרה נעשה הברוע בו גברה ואח"כ כשתחב פעם ב' להקדרה איכא למיחש שמא יצא מן הכף ג"ט חלקים בשר עם חלב לכך צריך פעם ב' ס' ולא חיישינן שמא נכנס בתוך הכף בפעם ב' ג"ט חלקים בשר ואח"כ כשהוציאו הכף מן הקדרה ג"נ הנ"ט חלקים בשר מן חלק ס' שנשאר בכף דס"ל כל הבא מבב"ח לאו ככ"ב דיינין לי' והנ"ט חלקים בשר שנכנסו בתוך הכף לא ג"נ הילכך א"צ ס' בפעם ג' ע"כ :

טו"ז סק"ג ועוד דאחי למטעי כו' • ר"ל דאי אמרינן דהוי כהגעלה אזי אתי למטעי דלפעמים לא יתחוב הכף כ"א במקצת ויסבור ג"כ שהוא כהגעלה וישתמש בהכף במין הקדרה שתחב בה • ועמ"ש לעיל סי' צ"ג בטו"ז סק"ב ד"ה שם דמקשה :

סק"ו כיון שנתפשט המנהג לאסור אותו שאינו ב"י כו' • דס"ל להטו"ז דדין זה דשני כפות ודין שאח"ז בהי' כלי א' אב"י שניהם שווין כמ"ש הטו"ז דקמן סק"ט • ומ"ש הטו"ז המעם דהחמירו בקדרה כאן כו' קאי עמ"ש הרמ"א אח"ז כשהי' כלי א' אב"י ואף דכאן ל"ש טעם זה דכאן הי' ראוי לאכול המאכל כמין הכף שתחב באחרונה (כמ"ש הש"ך סקט"ו) אפי"ה לא חילקו בין דין זה דשני כפות ובין דין שמביא הרמ"א אח"ז (פרמ"ג) וביד יוסף מפרש הא דכ' הטו"ז המעם דהחמירו בקדרה כאן כו' זה קאי ג"כ על הא דב' כפות והטו"ז מפרש דהמחבר והרמ"א מיירי שתחב כף הב' לאחר מעד"ע של תחיבת כף הא' (כהסמ"ק שהובא בש"ך סקט"ו) שאז הקדרה אב"י והדין נס בזה שיתן המאכל לכלי שהוא כמין הכף האחרון שהוא ב"י :

שם ויש להקשות כאן בטור שכ' ואחר ששהה מעד"ע לבישול הבשר כצ"ל • וע"ל סימן צ"ג רסק"ב שהבאתי דברי המור וכן הובא דבריו לקמן בש"ך סק"ב :

י"ד סקט"ו הלכך מה"ט מותר להשתמש בקדרה זו לכתחלה בשר • ר"ל כשתחב פעם א' כף חולבת ואח"כ תחב בה כף של בשר אזי מותר לכתחלה להשתמש בה בשר כמו שהביא הש"ך דעיל בסמוך לשון הסמ"ק אבל כשלא תחב רק כף חולבת ולא תחב אח"כ כף של בשר אסור לכתחלה להשתמש בה בשר כמ"ש הש"ך בהר"י סס"ק זה :

אמרי

סימן צד

בינה

לכתחלה בבישול והרמ"א כ' בסי' צ"ה שכן המנהג ואיך כ' כאן שאינו אלא חומרא בעלמא הא דנוהגין שלא לאכול המאכל עם בשר רק עם חלב ע"כ כ' הש"ך דצ"ל במין הכלי והיינו שיאכל המאכל בכלי שהוא כמו הכלי ב"י אם הכלי ב"י הוא של חלב יאכל המאכל בכלי חולבת והביא הש"ך ראי' מהת"ח שכ' ג"כ במין הכלי אך בת"ח כ' דרשות לאכול המאכל באיזה כלי שירצה ואף במין הכלי שאב"י וכאן פסק הרמ"א שיאכל במין הכלי ב"י וע"ז הקשה הש"ך דהא בסי' צ"ה פסק הרמ"א בדגים שנתבשלו בקדרה של בשר מותר לכתחלה לשומן בכלי חלב וגם כ' שם דקערות של בשר שהודחו ביורה חולבת אם א' מהן אכ"י הכל מותר וכאן כ' הרמ"א שנוהגין לאסור הכלי שאכ"י ומתיר הש"ך על הקושי הראשונה דלכך גזרו כאן שיאכל המאכל דוקא במין הכלי ב"י דאם נתיר לאכול המאכל במין הכלי שאב"י יטעו לומר דאף אם ה' הכף והקדרה שניהם ב"י ג"כ מותר ונפסק המחבר לקמן סי' צ"ה ס"ג דס"ל דלא אמרינן דהטעמים פוגעים זב"ז ע"כ גזרו שלא יאכל המאכל במין הכלי שהוא אכ"י וידע הרואה דרק משום נט"ל מותר כאן ואם ה' שניהם ב"י ה' אסור אבל לקמן בסי' צ"ה בדגים שנתבשלו שלא שייך שם הטעם לאסור משום טעמן פוגעים זב"ז דהא נוטל הדגים מקדרה ומניחין בכלי חולבת ע"כ לא גזרו שם בזה וכס"ש המו"ז לקמן סי' צ"ה סק"ח בטעם הב' יעו"ש :

סקב"ב לא משכחת האי דינא בשאר איסורים הטעם אף דלא שייך נ"ט בר נ"ט כמו שמאריך הש"ך מ"מ כיון דל"א חנ"ג א"כ מה שנפלט לתוך המים וחוזר ובלוע אינו אוסר רק לפי החשבון כגון אם המים כ' פעמים כמו הקדרה א"כ מה שנפלט מן הקדרה ונתערב במים הוא א' מכ' וכשחזרת הקדרה ובלועת אינה בולעת רק מכ' באיסור והשאר בולעת מים ובכה"ג א"צ בפעם שני רק ס' נגד א' ועשרים שבקדרה ומסתמא יש בהאי גוונא ס' (דגמ"ר קמא) :

מ"ז סכ"ג לפי סידור לשון בפור כו' ז"ל השוד וכ' הר"פ יש דוצים להתיר בשר רותח שחתכו בסכין חולבת ע"י קליפה כדאמרינן גבי בית השחיפה רותח וסגי בקליפה ולא דמי להתם דהתם אין כל הבהמה רותחת אלא מקום השחיפה לבד אבל חתיכת שכולה רותח כשחותכין אותה בסכין חולבת מתפשט בכולה וכולה אסור אם אין בה ס' כנגד כל הסכין ודוקא שהסכין ב"י אבל אם אכ"י או א"י אם הוא ב"י אם לא מסתמא אינו ב"י דסתם כלים אכ"י אבל קליפה בעי ע"כ וכ' המו"ז דפ"ס יש במור דהא

חסר מלת מותר וכצ"ל דסתם כלים אכ"י מותר אבל קליפה בעי וק"ל :

סק"ד ונ"מ לענין בב"ח שאם הכף ב"י מבשר והדוחן בלוע מחלב כו' בפרמ"ג כ' דמה שכ' דהדוחן בלוע מחלב הוא לאו דוקא רק דמ"י שיש בה חלב ממש דהא הרש"ל כ' דקמן בסמוך דאין הכף נאסר ממאכל שבלוע בו איסור כשהוא בלא רוטב רק כשיש בו חלב ממש אז נאסר הכף אף בלא רוטב ומ"ש דהדוחן בלוע מחלב הוא רק שגירת לשון משום שמ"י שם מבלוע ע"כ כ' גם בזה לשון ברוע :

ש"ד סקב"ט ואע"ג דלקמן ד"ס צ"ו גבי צונן כו' ואע"ג דעומד השתא בסברא כו' ר"ל דהא אין לומר דלכך אוסר המחבר לקמן ריש סי' צ"ו הצנן בנטילה משום דאגב חורפי' דצנן ודוחקא דסכינא משוי לי' ב"י דהא להדיעה הראשונה שהביא המחבר לקמן ד"ס צ"ו לא ס"ל דחורפי' דצנן משוי לי' ב"י עד שאח"כ מביא המחבר שם ד"א דחורפי' משוי לי' ב"י אבל הדיעה הראשונה לא ס"ל כן דהא מה"ט ס"ל להדיעה הראשונה דשם כשהסכין אכ"י ומקונח אינו אוסר כלל ואפ"ה ס"ל לאותו דיעה דאם אינו מקונח אף שאב"י בעי נטילה ע"כ הש"ך דהא דלא ס"ל להדיעה ראשונה דשם חורפי' משוי לי' ב"י היינו לכל פליטת הסכין לא משוי לי' ב"י אבל למה שבקליפת הסכין משוי לי' ב"י אף להדיעה ראשונה דשם וע"כ ס"ל דבעי נטילה :

סקד"ב פי' שנפל על פנאד"ש חמה כו' עיין ביד יוסף שכתב דלכך מפרש הש"ך דהמחבר מ"י דה' פנאד"ש בעין ונפל עליו גבינה דאם לא ה' בעין רק שהקערה ה' מפנאד"ש א"כ אין חילוק בין דישא לסיפא אע"כ דתנוד פנאד"ש היינו דהפנאד"ש הוא המאכל בעין :

סקד"ג אינו נכנס יותר מגבינה כו' ר"ל דהב"י יליף כמו גבינה שכחושה בטבעה אין נכנס יותר מכ"ק (כמ"ש הש"ך לעיל סקל"ב) ה"ה בלוע מכלי אין אוסר יותר מכ"ק :

שם ודוחק לומר דשאני ב' חמים כו' ר"ל דאף אפשר לתרץ דהתוס' והרא"ש מדסתמו דבריהם וכתבו סתמא דבין למ"ד עילאה גבר ובין למ"ד תתאה גבר סגי בקליפה משמע דמ"י אף בתחתון חס למ"ד תתאה גבר או העליון חס למ"ד עילאה גבר ואפ"ה סגי בקליפה (כמ"ש הש"ך לקמן כן) והא דהרשב"א אוסר בנטילה הוא משום דמ"י בשניהם חמין ותו לא יהי' הרשב"א נגד התוס' והרא"ש (אבל דברי הב"י עדיין גם בזה אינו מיושבין דהא הוא מ"י ג"כ בשניהם חמין ואפ"ה אינו מצריך רק קליפה) ע"כ הש"ך דדוחק לומר

אמרי

סימן צד צה

בינה

כת

לומר כן : וע"כ מתירין דהב"י מיירי בדבר נגזר
לנמרי ע"כ סגי בקריפה אף בשניהם חמין וגם
הרמ"א מודה בזה ע"כ לא הגי' כאן כלום אדברי
המחבר וק"ל :

סקל"ד אכן מסתימת לשון המחבר משמע

דאס"י הקערה מותר וא"כ לא הו"ל להרב לסתום כו' : ואע"נ דכתב מקידם ואפי"ר דמיירי הכא במשקה מע"ד דלכ"ע נטל"פ וא"כ מודה גם הרב דהקערה מותר עכ"ו הקשה על הרב דמסתימת לשון המחבר לא משמע דמיירי במע"ד :

סימן צה

טו"ז סכ"ב ע"ש שהביא דברי הרשב"א :

וכונת הרשב"א לומר דלא תקשה דהא התירו ביצת אסורה אלמא דאינו פולט כלל דרך הקליפה א"כ ה"ה אינו בולע דרך הקליפה לז"א דזה א"א לומר דהא בבירור מניקבת היא ובודאי פולט ובלע שפיר דרך הקליפה וסיים ולכן אסרו ביצת אפרוח כו' כלומר דעיקר הטעם בזה שאסרו ביצת אפרוח והתירו ביצת נבלה משום שזו פולטת ציר אפרוח וזו פולט מ"א בעלמא אלמא דטעם בשר יכול לסלוט וה"נ יכול לבדוע טעם בשר דרך הקליפה (חו"ד) :

סכ"ג הא יש בו איסור משום סכנה אלא

שבאו"ה כו' : עיין בעצ"ל שמפירש כונת המו"ז דשיעור דבריו כך הוא דמתחלה הוקשה להמו"ז דכאן משמע דמותר לאכול הרגים בפ"ע אף אם נתבשל עם בשר בעין דהא כ' בסעי' א' ואם לא היתה רחיצה יפה וכו' אסור לאכלם בכותח משמע דבפ"ע מותר אף בבשר בעין ואמאי הא בבעין יש סכנה וע"ז תירץ דכאן לא נחית לדין זה רק מה שנוגע לדין נ"ט בר ג"ט וכתב אלא שבאו"ה כו' : ר"ל דהאו"ה מתיר ג"כ הקושיא זו מדגים שנתבשלו בקדרה של בשר דהא יש סכנה אפי' לאכלם בפ"ע ומתיר דבפלישת כלים לא שייך סכנה וכתב המו"ז ע"ז וצ"ע ממה שזכרתי כאן : ר"ל דהא כאן משמע דמותר לאכלם אף אם נתבשלו בבשר בעין וע"ז ל"ש תירוק האו"ה וצ"ל כמו שתירץ המו"ז דכאן לא נחית לזה : וכתב אח"כ אבל ממה שאמרו כו' : ר"ל דלפי מה שתירץ המו"ז א"כ אינו מוכח האי דינא דהאו"ה דבפלישת כלים ל"ש סכנה ע"כ כ' המו"ז דמ"מ יש ללמוד שאין סכנה באכילת דג שיש בו טעם בשר מדאמרו בגמ' דהרבה אכלו דגים שעלו בקערה א"כ א"א לומר דלא נחית לזה אלא לענין ג"ט ב"ה ג"ט מדחוינן דאכלו באמת א"כ מוכח שפיר דינו דאו"ה דבפלישת כלים לא שייך סכנה דהא שם לא איירי

בבשר בעין אבל כאן בש"ע ע"כ צ"ל התירוק של המו"ז דכאן לא נחית לדין זה דהא משמע בפ"א דאף בבעין מותר לאכלם בפ"ע וק"ל :

סק"ד וזה כדברי ספר התרומה כו' וממילא

לדין שאנו מחמירין בבישור כו' : דהב"י הביא מתחלה דברי סה"ת שס"ל בקפניות שנתבשלו בקדרה ב"י חולבת מותר לאכלן עם בשר : ואח"כ הביא הב"י על הא דס"ל להסמ"ק דבניצלו או נתבשלו דוקא בדיעבד מותר לאכלם בכותח אבל דכתחלה אסור להעלותם או לבשלם בכלי של בשר כדי לאכלם בכותח : וכ' הב"י ע"ז וז"ל אבל בעל התרומה כתב במפתחות דקפניות שבשל בקדרה חולבת מותר לכתחלה לערותן בקדרה של בשר ואפי' הקדרה ב"י ע"כ : ומ"ש המו"ז וזה כסה"ת ר"ל כמו דלסה"ת אף בנתבשלו בקדרה חולבת ב"י מותר לערותן בקדרה של בשר (היינו אף לאכלם עם בשר עצמו כמו שהביא הב"י לצונו אלא שנקיט לשון סה"ת בהמפתחות שכתב מותר לערותן כו' שמוזה הקשה הב"י על הסמ"ק והמו"ז רוצה לדחות קושיות ע"כ הביא לשון זה ובאמת מותר להסמ"ת אף אם בשר עצמו) דס"ל דנתבשלו מותר אף עם בשר עצמו ה"נ לדין מותר עכ"פ בעלו אף לכתחלה : וכ' אח"כ המו"ז אלא שג' הב"י שזה חולק כו' : ר"ל דהב"י כתב דהסמ"ת חילק עם הסמ"ק דהסמ"ק ס"ל דלכתחלה אסור והסמ"ת ס"ל דמותר אף לכתחלה ע"כ המו"ז דגם הסמ"ק אינו אוסר לכתחלה אלא להעלותן בקדרה של בשר כדי לאכלו בכותח וזה אף סה"ת מודה דאסור אבל אם כבר העלה אף הסמ"ק מודה דמותר אף לכתחלה לאכלם עם כותח : ועיין בסו"ז עוד בס"ק זה מה שכתב דהרמ"א חולק על המהרש"ל והקשה בעצ"ל עד מה שלא כ' המו"ז דהרמ"א חילק גם ע"ז שכתב המהרש"ל דאם תחב כף ב"י בקדרה שאב"י דמותר לאכול המאכל כמין הקדרה והא הימ"א ס"ל לעיל בס"י צ"ד ס"ה דנוהגין לאסור הכלי שאב"י ולאכול המאכל במין הכלי ב"י :

ש"ד סק"ד איסור אפי' בדיעבד בנצרו כו' :

ר"ל דמהרש"ל ס"ל בנצלו דאפילו בדיעבד שנתנן בכותח אסור דדוקא בנתבשלו מתחלה בקדרה של חלב דאז הוי ג' טעמים מחלב לקדרה ומקדרה למים וסמים להתבשיר ועדיין היתר הוא אז מותר אבל בנצלו דלא הוי רק ג' טעמים מהחלב לקדרה ומקדרה להתבשיל או אסור אפי' בדיעבד שנתנן בכותח :

סקכ"א כ' לא נעשה המים כולן נבלה כו' : עיין בפד"מ ג' שמפירש כונתו דלר"א

דס"ל דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורין ניתא שם

מעימה ליקח לתוך פיו ובוה יש חילוק בו. ר"ל דגבי תענית אסור ליתן לתוך פיו דהוי כמו אנילה אבל ללחוד בלשון מותר רק דבוה יש חילוק בין תענית לשאר איסורים דבשאר איסורים אינו מותר למעוס בדשון רק בספק איסור אבל לא בודאי איסור ובתענית מותר למעוס בלשון אף דשם הוא ודאי איסור :

שם • במור כ' בו • ו"ל המור כ' הרשב"א אפי' לאו קפילא שכל מעס שאין נרנש לסתם בנ"א אין טעם ואומן נאמן אפי' אין מסל"ת דלא מרע אומנותו ויש מחמירין ער שיהא אומן ומסל"ת וכ"כ א"א הרא"ש ו"ל שצריך שלא ידע שסומכין עליו באיסור והיתר ע"כ • וכ' הב"י מדלא כ' המור סתם וכ"כ א"א הרא"ש ו"ל ולא הול"ל שצריך שלא ידע בו אלא ר"ל שאין הכרע בדברי הרא"ש אם צריך קפילא דוקא ולא הביא המור דברי הרא"ש אלא רומר דהרא"ש ס"ל ג"כ דבעינן מסל"ת אבל דענין קפילא אין הכרע בדבריו והשו"ז חולק על הב"י ומפרש דגם הרא"ש ס"ל דצריך קפילא דוקא ומוכיח כן מדברי הרא"ש דעמ"ש בנמ' ליטעמי קפילא ארמאי כ' הרא"ש וז"ל פ' נחתום עכ"ל וש"מ דמותר לסמוך עליו לפי תומו ולא יודיעהו שצריך לו לדבר איסור והיתר עכ"ל • ומדמפרש הרא"ש דספילא היינו נחתום עכ"ל והרא"ש לאו פרשן אלא פסקן ואינו מביא רק מה דנ"מ לדינא א"ו דס"ל דצריך קפילא דוקא • ומפרש השו"ז להא שכתב המור בדברי הרא"ש שצריך שרא ידע בו דאשמעינן בזה חידוש אחר היינו דאף אם יודע העכו"ם שסומכין עליו בדבר אחר כגון שאומרין לו שב' בנ"א המור זה בזה אם יש במאכל זה איזה טעם או לא כל שא"י שסומכין עליו באיזה מותר משא"כ בעדות אישה וכדומה ל"מ כן אלא בעינן שיהי' מסל"ת לגמרי וז"ש המור בדברי הרא"ש שצריך שלא ידע שסומכין עליו באיזה היינו אף שיודע שסומכין עליו בדבר אחר וק"ל :

ש"ך סק"ב ומחותני האלוף המרום בו דהרי הוא מסל"ת בו כונתו להקשות על הא דתרומת הדשן כ' דהרא"ש ס"ל דבעינן דוקא תרתי קפילא ומסל"ת ועיקר דצדק דמהני כאן הוא משום דחוקה אומן לא מרע אומנותו והא דבעינן מסל"ת הוא לחומרא בעלמא ע"ז הקשה הש"ך ו"ל כיון דהוא מסל"ת דא"י כלל אם סומכין עליו אי יש טעם בזה המאכל או לא אין שייך בזה אומן לא מרע אומנותו • ובפרט"ג הקשה על הש"ך דהרי אף במסל"ת שייך לא מרע אומנותו וכגון שאמרו לו שצריכין לידע לענין אחר כגון שהמור זאי' וכדומה לא לענין איזה וכמ"ש

הא דהנשירו יורה גדולה אף שאין במים ס' כנגדו דסיורי שמגעילו שני פעמים והיינו שבסעם הראשון אמרינן דנפלט כל האיסור למים ואף שאין ס' עכ"ז לר"א לא נעשה המים נבלה וא"כ כשנבלע אח"כ המים להיורה לא נבלע רק לפי ערך המדומע בכדי שהוא מעט (כמ"ש השו"ז לעיל ס' צ"ב סק"ב ד) ואח"כ כשמגעיל שנית ויוצא אותו מעט שנבלע בהנעלה ראשונה ונגד אותו מעט יש ס' משא"כ לר"ת דס"ל אף בשאר איסורים תנ"ג אוי נעשו נבלה כל המים בהנעלה הראשונה וחזר ונבלע בהיורה וק"ל :

שו"ז סק"ח ויש דלמוד מכאן דטהור מלוח כו' • ר"ל ער הא דאיתא בנמ' דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר והוא שהי' טהור מלוח וטמא תפל דאז הטמא לא פליט • וכי' התוס' וז"ל ויש דלמוד מכאן דא"צ להגעיר דפוסי גבינות עכו"ם ומותר לעשות בהם גבינות לישראל ולמולחן בתוכן דהוי כמו טהור מלוח וטמא תפל דאין שייך מליחה בעץ ולא נעשה עץ רותח ע"י מליחה ומעשים בכל יום דמלח בקערה שמשתמשים בה בשר לוקחים ממנו לתת בחלב והמחמיר תע"ב ע"כ :

סימן צו

שו"ז סק"ו דכבר ק"ל דא"א בחצי חתיכה נעשה נבלה כו' • ר"ל דסני בס' נגד הנטילה ולא אמרינן בזה איסור דבוק דיצטרך ס' נגד כל הצנן דאף דאנן מחמירין ואמרינן אף בחצי חתיכה נ"ג דהיינו דצריכין ס' נגד הנטילה ואי לא אמרינן נ"ג לא הי' צריך ס' רק נגד מה שנגע מהסכין עכ"ז לא מחמירין תרי חומרות דנאמר גם בזה איסור דבוק אלא בחצי חתיכה לא אמרינן איסור דבוק ועיין בש"ך סק"ט וק"ל :

ש"ך סק"ב וא"כ גיחא דותים דאינם חריפים כ"כ בו • עיין בתו"ד שכ' ע"ז דהוא דחוק מאוד • ועיין בעצ"ל שמפרש דברי הש"ך דר"ל דותים הוי חריף כמו לימנו"ש לענין זה דמפליט ג"כ הבלוע בדופני הסכין ולא יותר אך הלימנו"ש מפליטין במהירות ובב' וג' אויל הבלוע שבדופני הסכין ונתבטל אבל זתים אינם חריפים כ"כ להוציא הבלוע בב' וג' הראשונים ויצטרך להשהות הבלוע שבדופני הסכין להתפשט בכל הזתים לזה ולזה מעט ע"כ כולם אסורים :

סימן צח

שו"ז סק"ב דלא הזכיר שם אלא לענין

כיון דלדידי לא איכפת לן בזה אם יתן טעם או לא אבל היכי דהאיסור הוא משום שנותן טעם דעולם אזלינן בתר טעמא וק"ל :

שם • שוב מצאתי באו"ה כו' הרי מוכח בהדי' דס"ל כמ"ש ר"ל מדכתב או"ה לענין הא דק"ל כר"ת דמין במינו מדרבנן ומין בשא"מ מדאורייתא דנ"מ (אי אס"ר מדרבנן או מדאורייתא) לענין גשפך דברבנן תולין להקל ובדאורייתא דהחמיר ולעיל כשהביא או"ה דעת א"י דאזלינן בתר שמא לא כ' דנ"מ לענין גשפך רק כ' דלא נ"מ (בהא דאזלינן בתר שמא כדי לידע איזה נקרא מין במינו ואיזה מין בשא"מ) אלא לענין אם נתערב יבש ביבש דבמינו בטל ברוב ובאינו מינו בס' ואמאי לא כ' שם ג"כ דנ"מ לענין אם נשפך וכדי לידע איזה הוי מב"מ דלא הוי רק מדרבנן ותולין להקל ואיזה הוי מבש"מ דאסור מדאורייתא א"י דלענין לח שנתערב ונשפך אזלינן בתר טעמא ולא בתר שמא ולכך לא כ' שם דנ"מ דענין גשפך והא"י לא מיירי לענין דאורייתא או דרבנן וע"כ כ' לעיל להא"י דס"ל דאזלינן בתר שמא הוא נ"מ לענין יבש שנתערב כיון דבזה לא איכפת לן במה שיתן טעם (כמ"ש לעיל בסמוך דס"ל דאו"ה הפעם דיבש ביבש באינו מינו לא בטל משום דאפשר להכיר האיסור ולא משום שאם יבשלו יתן טעם) ע"כ אזלינן בתר שמא אבל לקמן שהביא דברי ר"ת דמחלק בין היכא דאסור מדרבנן ובין היכא דאסור מדאורייתא לזה כ' שם דנ"מ אם נשפך היינו כיון שהביא דר"ת ס"ל טע"כ דאורייתא ומחלק דבמכ"מ הוא מדרבנן ובמשא"מ הוא דאורייתא ע"כ דנ"מ בזה לענין גשפך וק"ל :

שם • מותר אף לבשולן יחד דברו ר"ל אפילו כשלא הוסיף אח"כ עד ס' (עיין לקמן סי' ק"ש ס"ב דס"ל להמחבר דכשרוצה לבשולן צריך להוסיף עד ס') מותר נ"כ לבשלו משום דאו"ה סובר כשנתבשל ביבש ברוב אמרי' דנתהפך האיסור להיות היתר ושוב לא נאסר אף כשיכשלו אח"כ ויתן טעם (יד יוסף) :

סק"ן • והכי מוכח להדי' כו' מכחל דאיסור דרבנן כו' היינו דעל הדין שכי' המחבר לקמן ס"נ הביאו רא"י מכחל שהוא נ"כ איסור דרבנן דחלב שחטיה הוא דרבנן ואפ"ה משערין נגד כל הכחל ולא סגי לשער במה דנפיק מיני' (כמ"ש שם בש"ך סק"מ) ואם איתא להברי הת"ח מאי רא"י מייתי מכחל לשאר איסור דרבנן הא אפילו בנשפך אין תולין להקל בבב"ח דרבנן א"י בנשפך תולין להקל אף בב"ח דרבנן ודמי לשאר איסור דרבנן וק"ל :

(וכמ"ש לעיל בפיו"ז סק"ב) וכתב עוד בפרמ"ג דמ"ש הש"ך בסמוך דע"כ טעמא הוא משום מסל"ת לחוד כו' הוא הוכחה אחרת (ולפ"י צ"ל בש"ך ועוד דע"כ כו') דאם איתא כדברי הת"ח דעיקר טעם דהרא"ש דצריך קפילא הוא משום דלא מרע אומנותו ומסל"ת הוא רק לחומרא א"כ מנ"ל להרא"ש להחמיר בזה להצריך מסל"ת כיון דבגמ' מזכיר קפילא אפשר דסני בקפילא לחוד משום דלא מרע אומנותו אע"כ דעיקר הטעם הוא משום מסל"ת וקפילא צריך משום ששאר בנ"א אינם יודעים להבחין הטעם • ומ"ש הש"ך ועוד דעדיין דברי המחבר אינם מיושבים שסתם בחבור זה הפסקים היינו הקושי' שהקשה הש"ך לעיל בסמוך דכאן פסק המחבר דעכו"ם נאמן במסל"ת ובס"ב פסק המחבר דמין בשאינו מינו אסור מדאורייתא והא בדאורייתא אין עכו"ם נאמן במסל"ת :

סק"ן • דאל"כ לא הוי צ"ל דהרשב"א ס"ל כרש"י ר"ל אם איתא דאזלינן בתר שמא תו ל"ק קושית הת"ח על הרשב"א שהקשה עליו במה דס"ל דנאמן העכו"ם מסל"ת ומכח זה תירץ דס"ל דהרשב"א כרש"י דטע"כ ראו דאורייתא והשתא שפיר י"ל דס"ל להרשב"א כר"ת והא דנאמן במסל"ת מיירי במין במינו דשוה בשמא ואינו שוה בטעמא (דהא אי אזלינן בתר שמא אזי לא אמרינן לר"ת טע"כ דאורייתא רק במין בשאינו מינו דלא שוה בשמא ואי שוה בשמא לא אמרינן טע"כ דאורייתא) דאז לא הוי רק מדרבנן דהוא מין במינו א"י דאזלינן בתר טעמא ואם אינו שוה בטעמא הוי מין שלא במינו ולא הוי מין במינו רק כששוה בטעמא וע"כ א"א לומר דהרשב"א מיירי במין במינו דהא א"א למיקם אטעמא כיון ששוה בטעמא וק"ל :

שם • או אפשר דס"ל דנ"מ לענין יבש ביבש וס"ל דהפעם דיבש ביבש לא במיד כמ"ש האו"ה ר"ל דהאו"ה ס"ל דלכך יבש ביבש שלא במינו לא בטל משום דאפשר להכיר האיסור (ר"ל דמיירי כגון שנתערב יבש ביבש שלא במינו ונפרך להתייכות דקות שאין ניכר בין זה לזה או דמיירי דשוין במראה וחרוקין בטעמן כמ"ש הש"ך לקמן סי' ק"ש סק"ח וס"ל לאו"ה דהוי כמו אפשר קצת להכיר האיסור ולהסירו משם • ועיין בפרמ"ג בפתיחה שכ' הפעם באינו מינו משום דיוכל להכיר האיסור אחר הבדיקה) אבל אינו אסור משום שאם יבשלו יתן טעם כיון דמיירי דנודע התערובת כשהוא יבש קודם הבישול (דאי נודע אחר הבישול א"כ הוי לח ואינו בטל ברוב אף במינו) ונתבטל ונהפך האיסור להיות היתר תו לא נאסר אף כשיבשלו אח"כ ויתן טעם • ע"כ כ' הש"ך דלדברי האו"ה אזלינן בתר שמא ביבש שנתערב ביבש

סק"ח ומ"ש הב"ח בזה כו' . ר"ל דהב"ח הביא ג"כ קושית מהרש"ל על הרשב"א (כמו שהביא הפוז' סק"ה) וכ' הב"ח ע"ז וז"ל ולי נראה דה"ק כי היכי דהתם אלו לא היינו רואין את מינו כמו שאינו הי' אסור ועכשיו שאנו רואין כאילו אינו מעם האיסור נתבטל בשא"מ והו"ל כאילו בא מינו לתוכו לאחר שנתבטל ונעשה כבר היתר דשוב אינו חוזר וניעור לחזור ולאסור ה"נ הכא רואין את שא"מ כאילו אינו ומינו שהוא רוב סתיר את האיסור וכאילו בא שא"מ לתוכו לאחר שנבר נעשה היתר ע"כ :

טו"ז סכ"ו ממ"ש הטור סי' פ"א כו' . היינו הדין שכי המחבר לעיל סי' פ"א ס"ב וע"ש בש"ך סק"ט :

שם . דקשה דאמאי הביא כאן הטור הלכך כחל כו' וכו' מתורץ גם הקישיא של ב"י כו' . ר"ל דהטור הביא דברי הרשב"א שהיא כלשון המחבר כאן וסיים בסוף דבריו הלכך כחל אעפ"י שהוא דרבנן צריך ס' כנגד כולו . וכ' הב"י ע"ז דהטור לא כיון יפה בזה . דאדבא הרשב"א יליף דין זה מכחל דכמו כחל שהוא מדרבנן ואפ"ה אמרינן דמשערין כנגד כל הכחל משום דלא ידעינן כמה נפיק מיני' ח"ה בכל איברי דרבנן אמרינן כן . והטו"ז מתרץ ע"ז דהרשב"א ס"ל דאין חילוק בין ספק מחמת בקיאות שהוא ספק לכל העולם ובין שהוא ספק רק ליהוד ע"כ יליף שפיר דין זה מכחל אע"ג דשם הוא ספק לכל העולם כי אין חילוק בזה אבל הטור דס"ל דיש חילוק בין ספק שהוא לכל העולם ובין ספק שהוא רק ליחיד וע"כ הא דבכחל אינו נחשב לספק הוא משום מעם הר"ן (הביא הש"ך סק"ט) דכ"א ישער כפי מה שנראה בעיניו ע"כ א"א ללמוד דין דכאן מכחל כי באמת חלוקים הם ע"כ כ' לשון הלכך כחל דמיון בעדמא דהיינו כי היכי דיש חילוק בין ספק חסרון בקיאות שהוא לכל העולם לספק שהוא רק ליחיד כן יש חילוק אף בספק לרבים לענין החילוק השיעור באם יש שיעור שנוכל לצאת מן הספק אמרינן דישער כמו השיעור הזה דאל"כ כ"א ישער כמו שנראה בעיניו וק"ל .

סק"ח שיש חילוק בפירוש דברי הטור בין ב"י לרמ"א כו' ע"כ לשון דמ"א ות"ח סי' קפ"ג . צ"ל עכ"ל הטור ות"ח סי' פ"ה פירוש כו' כצ"ל . וכדי להבין החילוק שבין סי' הב"י לדברי הטור לפי' הת"ח שמביא הטו"ז כאן אעתיק דברי הב"י וד"מ . דהב"י כ' על דברי הטור (שמביא הטו"ז כאן) וז"ל גם זה מדברי הרשב"א בת"ה וז"ל היכא דניער בכף חדשה כוית חלב ואח"כ תתבה בבשר א"צ אלא ס' כחלב הנבלע בה דהא

ידעינן כמה הוי וכן הדין אם ניער כוית חלב בכף ישנה שאינה ב"י אבל אם היתה ישנה וב"י י"ל דחזר כל מה שבלוע בתוך הכף מבב"ח כחתיכת נבלה ונכולה משערין דבמאי דנפיק מינה לא ידעינן אבל הרמב"ן וז"ל כ' דמסתברא דלא אמרינן בבלוע חנ"ג ואין משערין בין בישנה בין בחדשה אלא במאי דברעה לבד . והר"ן נראה דנוטה לסברת הרמב"ן ורבינו הטור סתם דבריו כסברא הראשונה עכ"ל . וכ' הד"מ על דברי הב"י וז"ל ואני אומר שזה אינו נכון דמ"ש דהטור מסכים לסברא הראשונה דהרי כ' לקמן סי' ק"ז בהדי' כהרמב"ן וגם כאן משמע דס"ל כהרמב"ן מדכ' אבר כף ישן דניער בו כמה פעמים משמע שניער בו חלב כמה פעמים ורא ידעינן כמה בלע מן החלב ולכן משערין בכולו אבל אי חד כף ישן בלוע מבשר ולא ניער בו דק כוית חלב א"צ לשער רק מה שבלע מן החלב ואין להקשות לפ"ז דא"כ אמאי נקט הטור בתחלת דבריו כף חדש דהא לפמ"ש כף ישן נמי הדין כן י"ל דהטור לא נקט כאן רק מידתא דפסיקא כף חדש כ"ע מודים שלא משערין נגד כולו אבל אם הוא כף ישן ולא ניער בו דק כוית חלב מזה לא דיבר כאן עד לקמן סימן ק"ז גילה דעתו בזה . ולפ"ז דעת הטור כהרמב"ן עכ"ל . וא"כ ההילוק הוא בין סי' הב"י לפי' הד"מ בדברי הטור הוא דהב"י ס"ל להטור דגם בבלוע אמרינן דנ"ג דהיינו כשהי' כף ישן שנשתמש בו היום הרבה פעמים בשדו בו ביום בלע כוית חלב ואח"כ תתבה בו ביום לבשר צריך ס' נגד כל הכף דהבלוע נ"ג והד"מ מפדש לדברי הטור שס"ל דל"א בבלוע נ"ג וכף ישן מבשר שבלע בו ביום כוית חלב ואח"כ תתבה לבשר א"צ אלא ס' נגד הכוית חלב שבלע וכדעיה השנ"י שמביא המחבר כאן . רק דהטור לא מיידי כאן מדין זה רק מה שהוא אליבא דכ"ע דהיינו ברישא כ' הטור בכף חדש שבלע כוית חלב בזה כ"ע מודים דא"צ אלא כנגד הכוית חלב ובסיפא מיידי הטור שתתבה כמה פעמים לחלב וא"י כמה חלב בלע בזה נ"כ כ"ע ס"ל דצריך ס' נגד כל הכף דהא לא ידעינן כמה חלב בלע . אבל כף ישנה מבשר שבלע היום בשדו ואח"כ בלע כוית חלב בו ביום ותתבה אח"כ לבשר מזה לא דיבר כאן הטור כלל רק בס"י ק"ז כ' מזה וס"ל דגם בזה א"צ רק נגד הכוית חלב דאין הבלוע נ"ג . ומ"ש הרמ"א כאן בכף ישנה דכל מה שבלע נעשית איסור הוא לסברת הש"ע בדברי הטור דאמרינן דהבלוע נעשה נבלה אבל לדיד' לא אמרינן בזה דנ"ג לדעת הטור . וכדי שלא תקשה לפי' הב"י בדברי הטור מהא דהטור כ' בסימן ק"ז בתצאת זבוב בהכף דלא אמרינן דהבלוע בכף

ש"ך סכ"ד א"נ ג"מ אם נפל כזית דם לתוך ס' זתים של היתר יאח"כ נפל כזית ועוד של חלב כו' דא"צ ס' נגר ב' זתים אלו של איסור כו' עיין בעצ"ל שכתב דהלשון צ"ע במ"ש דא"צ ס' נגר ב' זתים של איסור דהא זה פשיטא דא"צ ס' נגר הב' זתים כיון דכל איסור חלוק מחבירו בטעם ובטל כל א' בס' של היתר ועיקר אתי לאשמעינן דנ"מ בזה שכ' המחבר דכ"א מצטרף לבטל א"כ א"צ ס' מן ההיתר לבטל הועוד של חלב דהא אין בהיתר ס' רק נגר הכזית של חלב ולא נגר מה שיש בחלב יותר מכזית אפ"ה אמרינן דהכזית דם שנפל בראשונה מצטרף להיתר לנטל הועוד של חלב ומיירי דהועוד של חלב הוא רק חלק א' מס' בכזית וק"ל :

סימן צט

שו"י סכ"ב וע"ז כ' הסוד לעיל כו' דבגמ' איכא תרי לישני כו' ר"ל דהסוד כתב בס' צ"ח דהמבשל בקדרת איסור ב"י צריך ס' כנגד כל הקדרה ואם ביטל איסור בקדרת היתר לא אמרינן שגוף הקדרה מצטרף לבטל האיסור ולא משערינן אלא במה שבתוכה דלהחמיר אמרינן הכי (דצריך לשער) נגר הקדרה כשהוא אסורה) ולא להקל : וכ' הטו"ז הסעס דאין גוף הקדרה מצטרף לבטל האיסור דאיתא בסנה"ג אמר ר' חנינא כשהן משערין משערין ברוטב ובקפיה ובהתינות ובקדרה : איכא דאמרי בקדרה עצמה וא"ר במאי דבלעה קדרה : פירש"י כיון דאיסורנו תרי לישני ואיסורא דאורייתא הוא אזלינן לתומרא ולא משערינן בקדרה ועיקר הדבר כמות שהוא בא לסנינו משערינן ל' ולא משערינן במאי דבלעה קדרה מן ההיתר לפי שאף מן האיסור נבלע ונתמעט מכמות שה' ע"כ : וא"כ מדפירש"י דלא משערינן בקדרה וגם לא במאי דבלעה קדרה : משמע מדבריו דמפרש האי לישנא דאמר בקדרה היינו בתרסית הקדרה עצמה שגם היא מצטרף לבטל האיסור וע"ז קאמר רש"י דלא קי"ל בתדווייהו לשני רק משערין במה שבתוך הקדרה כמו שבא לסנינו וק"ל :

סכ"ה ומ"ש הסוד שגם האיסור כו' עיין בש"ך סק"ו שהביא לשון הסוד **ש"ך סק"ו** ורש"י לא פסק הכי אלא מדינא כו' ר"ל דהרשב"א ב' על פירש"י (שהבאתי לעיל סק"ב) דמתוך דברי רש"י נראה שהוא מודה שאם ראינו האיסור משעת נפילתו ובא לסנינו עכשיו כמו שה' לפנינו ולא נצטמק

נ"ג וא"צ שם ס' רק נגר זבוב ע"כ מפרש הטו"ז דיש חילוק לדעת הב"י בין בב"ח לשאר איסורים וע"כ ס"ל להסוד כאן דהבלוע נ"ג כיון דמיירי בבב"ח משא"כ בזבוב לא אמרינן דנ"ג דבשאר איסורין ל"א כן וק"ל :

שם ובאמת אין זה ראוי דגם שם יש היתר כו' כונתו רמ"ש לעיל בס' צ"ב סק"כ דבנפלה כנגד הריקן אינו אסור ד ממנהגא אבר לא מדינא וס"ל להטו"ז הסעס דל"א בבלוע דנ"ג (פרמ"ג) : **שם** דלפי דברי המרדכי יש להחמיר בבב"ח אפי' חדש לשער נגר כולו כו' ובשאר איסורים לא אמרינן כלל בכלי שנ"ג אפי' בלע איסור והוא כ"ח : כוונתו דהא דאמרינן דבב"ח אפי' חדש נ"ג היינו דוקא בבב"ח כגון שבלע כזית בשר וכזית חלב דבכ"מ כה"ג א"צ לשער רק כנגד השני זתים שבלע ובכ"ח אמרינן דנעשה גוף הכלי נבלה וצריך ס' נגר כל הכלי משא"כ כ"ח חדש שבלע כזית איסור משאר איסורים לא אמרינן דגוף הכלי נעשה נבלה :

ש"ך סכ"ז אבל אם נייער בכף אח"כ חלב כו' כונתו פשיטא דבכף של בשר אב"י שבלע כזית חלב ואח"כ תחבו לבשר אמרינן דא"צ ס' אלא כנגד הכזית חלב ומכש"כ אם לא תחבו לבשר רק שתחבו לחלב (אחר בליעת הכזית חלב) פשיטא דמותו וא"צ כלל ס' אפי' נגר הכזית חלב שבלע מקודם כיון דלא נ"ג דהבשר נמל"ם :

שו"י סק"א בשלמא שומן בשר לתוך כאכל חלב כו' כיון שאין האיסור מצד עצמו : עיין בפרמ"ג שהקשה דהא בב"ח הוי כמו איסור מחמת עצמו : וכמ"ש הטו"ז בעצמו לקמן סי' ק"ה סק"ג : ועיין בד יוסף מה שתירץ ע"ז :

שם מ"מ כאן ודאי טעם לחוד אוסר : ר"ל דברשיל"ם ל"ג על הסעס לחוד ורק בטעם וחזותא הוי כממשו אבל כאן טעם להוד אוסר (פרמ"ג) : ומ"ש הטו"ז ואעפ"י שכ' הרמ"א כאן כ"ז שמרגישין כו' ר"ל בשלמא אי הוי אמרינן ודבר דעביר למעמא לא בטל לעולם אף אם אין מרגישין מעמו שפיר קשה משומן דאף היא עביר למעמא ואמאי בטל אבל באמת הא הרמ"א קאמר כ"ז שמרגישין הטעם אבל כשלא מרגישין הטעם אף דעביר למעמא בטל שפיר וא"כ שוב ל"ק משומן דבאמת גם שם אם מרגישין הטעם לא בטל : ע"ז הקשה הטו"ז היאך נבוא לדי' הרגשה כיון שאפשר שנותן טעם כיון דהוא עביר למעמא וק"ל :

אמרי

סימן צט

בינה

נצטמק וההיתר נצטמק מכמות שהי' אזי מצטרפין ההיתר שנבלע בקדרה ונצטמק לבטל האיסור. ע"ז כ' הרש"ל דרש"י לא פסק הכי אלא מדינא ואין נוהגין כן לכתחלה :

שו"ז סכ"ה גבי נפלה ונתפצעה כו' דאין מקור דין זה משם אלא מימרא מפורשת כו' . ד"ל דהב"י כ' דהא דאמר הטור דק"ל כל האיסורין שריבה עליהן שונג מותרין המקור לזה הוא מהא דפליגי ר"מ ור"י ור"י ור"י ור"י באגוזי פרך שהן דברים חשובים שאין בטלין אפי' באלף (כמבואר לקמן סימן ק"י ס"א) ונפל בהם אגוזים של ערלה ואח"כ נתפצעו האגוזים דאז בטל חשיבותן וס"ל לר"מ ור"י יהודה דבין שנתפצעו במזיד ובין בשונג לא יעלו בא' ומאתים דקנסינן שונג אטו מזיד ור"י ור"ש ס"ל דאם נתפצעו בשונג יעלו דלא קנסינן שונג אטו מזיד וזהו כונת הטור שבי' דק"ל כל איסורין שריבה עליהן שונג מותרין היינו דס"ל כר"י ור"ש דלא קנסינן שונג אטו מזיד . וע"ז הקשה הב"י דברי הטור אהרדי דכאן פסק כר"י ור"ש ובסי' ק"ב בנפיל א' לים (היינו הא דמבואר לקמן בש"ע ס' ק"י ס"ז) פסק דקנסינן שונג אטו מזיד . ומתוך ה"טו"ז ז"ל דאין המקור דין זה משם רק מהירושלמי כו' . ועיין בפרמ"ג שהקשה היאך תלוי תירוץ ה"טו"ז במה שאמר דהמקור הוא מהירושלמי הא אפי' אם המקור הוא מההוא דערלה יש לחלק ג"כ חילוק של ה"טו"ז יעו"ש תירוצו ברוחק . ועיין ביד יוסף מ"ש בזה :

שם זה נראה לי מכוון בדברי הטור שכתב כו' ע"ל בש"ך ססקט"ו שמביא לשון הטור שבי' שם כ' בס' המצות כו' ועל הא דכ' הטור ונראה שא"צ שאפי' אם הוסיף כו' כ' הב"י דהסמ"ג למעמי' אויר דס"ל בכל איסורים חנ"ג ע"כ צריך החכם לחקור שאם הוסיף אח"כ לא מהני אם לא שהוסיף כ"כ עד שהיה ס' נגד האיסור וההיתר שהי' מקודם דהא גם ההיתר נ"ג . וא"כ קשה מאי הקשה הטור על הסמ"ג ונהי דהטור לא ס"ל כן בשאר איסורים עכ"פ הול"ל דבבב"ח צריך לחקור ע"ז דבבב"ח אף הטור ס"ל חנ"ג . ע"כ כ' ה"טו"ז דהטור למי מדברי הסמ"ג דלזה ל"ח שמא הוסיף אח"כ אחד שכבר נ"ג דאי חיישינן לזה איך כ' הסמ"ג שאותן המים אין מצטרפין עם הקודם לבטל האיסור הא אפי' אם הי' במים שהוסיף לחוד לבטל כל מה שבקדרה ל"מ דהא גם הבלוע בקדרה נ"ג וצריך ס' גם נגד הקדרה וזה א"א דאין במה שבקדרה ס' נגד הקדרה א"ו שלוה גם הסמ"ג עצמו לא חייש דלא מחזיקין איסור לומר שהוסיף אחד שכבר נ"ג אלא החשש הוא שמא דיבה קודם שנתפשט האיסור דעדין לא נ"ג וחיישינן שמא

כיון לרבות במזיד ע"כ צריך לחקור ע"ז ושמיר קאמר הטור ע"ז שא"צ דאם אתה חושדו שכיון להרבות במזיד ואומר שעשה בשונג גם לא נאמין לו אם אומר שלא דיבה :

שם ובוה צריך חקירת חכם להסמ"ג שמא עשה התיקון של דיבוי אח"כ כו' . כונתו לפי דברי הסמ"ג שס"ל שצריך חקירת חכם אם הוסיף אחד שנפל האיסור אזי לדעת הטור שס"ל דלא אמרינן חנ"ג בשאר איסורים הי' צריך לחקור אם לא הוסיף מים אחד שכבר נפל האיסור דבשאר איסורים הי' מהני כשהוסיף בשונג אף אחד שכבר נפל האיסור ונתפשט שם כיון שלא נ"ג וצריך חקירת חכם (לדברי הסמ"ג) שאם יאמר שהוסיף בשונג אזי יהי' אסור משום שמא כיון לרבות במזיד (ולדעת הסמ"ג עצמו דס"ל גם בשאר איסורין חנ"ג ול"ה שמא הוסיף אחד שכבר נפל האיסור דהא לא מחזיקין איסורא כנ"ל . וצ"ל לדידי' דהא דצריך חקירת חכם בשאר איסורים הוא מחשש שמא הוסיף תיכף אחר נפילת האיסור קודם שנתפשט שם ולא נעשה עוד נבלה . ומ"ש ה"טו"ז ובוה צריך חקירת חכם להסמ"ג שמא עשה תיקון של דיבוי אח"כ . היינו אם הי' הטור ס"ל ג"כ נדעת הסמ"ג דאפי' אם יאמר שעשה בשונג יהי' ג"כ אסור משום שמא עשה במזיד אזי בבב"ח הי' צריך חקירת חכם משום שהי' חשש שמא עשה הריבוי תיכף אחר נפילת האיסור ובשאר איסורים הי' החשש שמא עשה הריבוי אפי' אחר שכבר נפל האיסור כיון שלא נעשה עוד נבלה לדעת הטור וכמ"ש ה"טו"ז לקמן סק"א) וע"ז חלק הטור וס"ל דא"צ דהא בשונג מותר :

שם ועוד מתורץ מה שקשה במ"ש הטור ואין לחוש כו' ולפי מה שכתבתי הכל נחא כו' ד"ל דהא קשה על הטור במ"ש על דברי הסמ"ג ואין לחוש שמא כיון לרבות במזיד שאם באנו לחוש לזה כו' . דהו"ל דהטור לומר כן על הגם' במה שאמרו דכל איסורין שריבה עליהן שונג מותרין הי' לו להטור נ"כ לומר ואין לחוש שמא כיון כו' ולפי מ"ש ה"טו"ז לעיל בסמוך נחא דכך הוא קושית הטור על הסמ"ג הא ק"ל כל איסורין שריבה עליהן שונג מותרין ואת"ל דחיישינן שמא כיון לרבות במזיד וזה דאיתא בנמ' דכל איסורין כו' היינו כשידוע לנו שנעשה בשונג כגון שנעשה ע"י אחר וכדומה אבל כשאין ידוע לנו בבירור שנעשה בשונג אזי אף אם אומר שעשה בשונג חיישינן שעשה במזיד א"כ לא נאמין לו גם כן כשיאמר שלא דיבה :

ש"ך מקי"ד גבי הא דפרך התם חלב אמאי שדי כו' . ע"ל סי' צ"ב

אמרי סימן צט ה קא חב בינה לא

צ"ב ש"ך סקט"ו שהבאתי דברי הש"ס :
ש"ס . והכי מוכח להדי' מדברי הרא"ש גבי
הגעלות כלי מדין בו' . ע"ל בש"ך סימן
צ"ה סקט"א שהביא דברי הרא"ש . ומדהרא"ש
הקשה שם . למאי דס"ל הנ"ל בשאר איסורין היאך
הנעילו יורה גדולה כיון דאין במים ס' נעשה המים
נבלה . א"כ מוכח משם דגם לח בלח אמרינן
דנ"ג דאל"כ אין כאן קושי' כלל דהא האיסור
הוא במה שנפלט הבלועה מהיורה לתוך המים והוי
לה בלח ולא נעשה המים נבלה וק"ל :

סכמ"ן . והכי משמע בש"ס פכ"ה בו' ומשני
בירה הותחת בו' . ר"ל אם איתא
דבלא נודע לא אמרינן הנ"ל לשנות דלכך
אמרינן שם דבטל אפי' לרב משום דלא נודע
מתי שנבלע החלב בהבשר ונעשה נבלה דהרי לא
ידעינן באיזה זמן שנבלע בבשר ואיזה זמן שנפלט
מהבשר :

ש"ס . ש"ס דבלח ברת מיירי בו' . ר"ל דמיירי
שם בלה בלח דאמרינן בזה חנ"נ ואפ"ה
אמר דבשונג מותר א"ו דמיירי כשריבה קודם
שנודע בתערובת :

ש"ס . מ"מ מ"ש הטור ואין לחוש שמא כיון
להרבות במזיד לא א"ש בו' . ר"ל דהו"ל
להטור לומר כן ואין לחוש שמא ריבה אחר שנודע
התערובת דמיד הי' בא לשאול לחכם אחר שנודע
ומה לו להטור לומר ואין לחוש שמא כיון להרבות
במזיד א"ו דא"ח בין נודע או לא נודע :

טו"ז סק"ב . ואני הוכחתי לעיל בו' . היינו
לעיל סק"ט :

ש"ך סכ"א . וראב"ה אסר אפי' ידע אא"כ
הגבי אותם לחוץ בו' . עיין
בהגהות הג' רב"פ ז"ל שכ"ו ז"ל דע שבהגהות
ש"ך כ' בשם הראב"ה ז"ל אא"כ הגבי אותה
לחוץ קודם שנפלה השני עכ"ל . ולפ"ד הש"ך
שהראב"ה מיירי ביבש ביבש ולא נתבשלו יחד
צ"ע למה כ' הראב"ה קודם שנפלה השני דהא
גם עתה מועיל הגבהת א' :

טו"ז סכמ"ן . ומיהו שמעינן שהמים של
מילוי ועירו בו' . עיין בזה
לקמן סי' קל"ה סי"ב :

ש"ס . אלא אם הוא בכלי קמץ דיש לגזור בו
שמא ישתמש בהיתר מועט בזה מהני
תירוצ' דפונם . כונתו דהא מיירי שעכשיו הוא
משתמש בכלי מלא אך שיש לגזור שמא לפעמים
ישתמש היתר מועט דאף אם יארע כן אינו בא לידי
איסור כיון שהאיסור הוא נותן מעט לפנם . וז"ש
הטו"ז אח"כ בסמך וע"כ כתב הרשב"א כל הבלים
בו' דאין שום נזירה מצד איסור זה דאין מבטלין

בו' . ר"ל ג"כ מהמעט הנ"ל כיון דמשתמש עכשיו
בכלי מלא ולא הוי האיסור רק משהורק דיש לגזור
שמא ישתמש היתר מועט והוי מבטל איסור לכתחלה
במה שמערב האיסור בהיתר ופונמו דאף אם יארע
כן אז יהי' בדיעבד :

ש"ס . אלא דאתה בא לתרץ גם קושיא הראשונה
בזה לענין היתר בו' . כונתו על הא דכתב
הטו"ז לעיל בסמוך לפירוש דברי הרשב"א דמתחלה
הקשה למה התירו לתת שאר משקים בקנקנים של
עכו"ס ומתיר משום שהם פוגמים ואח"כ כ' דכיון
שבאנו לתירוץ זה דלכך לא הוי מבטל איסור
לכתחלה כיון שהאיסור הוא מועט וא"א לבוא
לידי ג' טו א"צ לתירוצ' דפונם שמשני על
הקושיא הא' שהקשו דלמה התירו לתת שאר
משקים בקנקנים של עכו"ס דמתורץ ג"כ בתירוץ
זה כיון דהאיסור הוא מועט ונ"מ דלתירוצ' זה גם
בשאר איסורים שאינם פוגמים מותר בכה"ג
בשהאיסור הוא מועט ומשתמשין היתר בשפע ועי'
פליג הטור וק"ל :

סימן ק

ש"ך סק"ב . והשיב ז"ל ודאי לשונו בו' .
עמ"ש לעיל סי' ל"ז סק"י :
טו"ז סכ"ו . דבנשואין ומילה בו' . ר"ל
באשה שניסת לא' ומת ולשני
ומת לא תנשא לשלישי . וכן באשה שמלה בנה
הראשון ומת שני ומת שלישי לא תמול דבתר
זימני הוי חזקה :

סימן קא טו"ז סק"ד . ולא מהני בה
ס"ס בו' . ר"ל
דמיירי שם שנתערבה גבינה של עכו"ס בכשרים
וקאמר דלא מהני בה ס"ס דהיינו דיש ספק על
כל חד שמא לא זהו של עכו"ס ואת"ל זהו שמא
לא נתערב בה חלב שמא . דהאיסור מגופה והוא
איסור ודאי ולא ספק . ומוכיח הב"ח מזה מדכ'
חת"ח דהאיסור מגופה א"כ משמע דס"ל דהוי איסור
מחמת עצמה לענין ראוי' להתכבד וגם מדכתב
שנתערב באחרים בודאי מיירי ברחב ואפ"ה אינו
במל :

ש"ך סק"ו . דלא אמרינן חנ"ג בחצי חתיכה
בו' . עמ"ש לעיל סי' צ"ו בסו"ז
סק"ו :

סימן קב ש"ך סכ"ב . גם מה שסמך
אהבתירין בו'
ר"ל דאיתא בביצה תנאי דפליגי בביצה שנולדה
בזים

דכמא הך וספיקא אסורה היינו שנולדה מתרנגולת
שהיא ספק טרפה (ולא כפירש"י) והוי דשיל"מ
דהא יכול להשהות התרנגולת כ"א יום אם תחורה
להטיל ביצים תהי' כשרה בודאי (כמבואר בש"ע
לשיל"מ סי' נ"ז סי"ח) או דכה"ג כיון דספק אם
תהי' מותרת לא הוי דשיל"מ :

טו"ז סק"ט וד"ד למ"ש בס"א בנותן ביצה
בקדרה כו' . בפרמ"ג מפרש

דהטו"ז ס"ל דאפי' ממשו של איסור שנימות בתוך
ההיתר הוי ג"כ טעמו ולא ממשו ומש"ה הקשה
הטו"ז מט"א דשם מיירי ג"כ שהאיסור נימוח ואינו
בעין . והטו"ז לקמן בסק"י כ' בעצמו דלא הוי
טעמו רק כשנטל האיסור משם אבל כשלא נטל
האיסור רק שנימות ואין בעין הוי ממשו . וכ'
הפרמ"ג דזה סותר למה שהקשה הטו"ז כאן מט"א
דהא בס"א מיירי שלא נטל האיסור משם . וביר
יוסף מתוך קושית הפרמ"ג ומפרש דברי הטו"ז
באו"א והוא דהטו"ז מיירי כאן (בסק"ט) שנתערב
גוש בלח או גוש בגוש מש"ה כ' דוקא אם האיסור
ניטל משם כו' ועז"כ הטו"ז וד"ד למ"ש בס"א
בנותן ביצה בקדרה לתקן הקדרה כו' פי' דלא הוי
קשה להטו"ז ממ"ש רמ"א לעיל קודם לזה ח"ל
מיהו אם לבנו בה מאכל כו' משום די"ל דמיירי
בדח ברח ולא ניטל גוף הביצה משם אלא דהטו"ז
הקשה מדין השני שכ' הרמ"א בנתנו בקדרה לתקן
הקדרה ומסיק הרמ"א כגון שמלאו בתרנגולת כו'
וא"כ הוי לח בגוש ובכה"ג לא הוי ממשו אלא
טעמו ועז"ז תירץ הטו"ז דהתם עשוי הביצה לתת
לקדרה לבשם התבשיל כו' פי' והוי כמו ממשו
של איסור כמ"ש הטו"ז לעיל סק"ו ע"כ . וד"ל
כמ"ש בחו"ד סק"ד דלה בלח הוי ממשו של איסור
משא"כ דבר דח שנבלע בדבר גוש מסרי טעמו
ולא ממשו יעו"ש :

סק"י מאחר שאין איסורן מגופן גרע מברי'
שלימה כו' . נ"ל דצ"ל דלא גרע מברי'
כו' . ור"ל מאחר שאין איסורן מגופן דהיינו שאין
איסורן מחמת עצמן רק מחמת בלוע לא גרע מברי'
שלימה כשאין בה איסור רק מחמת בלוע בשלילה
ועיין בנקה"כ שמוכח שצ"ל כן :

ש"ך סה"ט גם מ"ש בת"ח שכן דעת הט"א
כו' . ז"ל הת"ח כ' המור א"ח

סי' תקי"ג בשם ר"ת הא דדשיל"מ אינו בטל דוקא
כשהוא בעין אבל טעמו בטל בס' ע"כ . ור"ל דאיתא
במור או"ח ביצה שנולדה בשבת ויו"ט אסור ליגע
בה וכש"כ שלא לאכלה ואבי העזרי אסור אפי'
התבשיל שנעשה בספק ביצה שנולדה ביו"ט ולפי'
מה שפיר"ת דהא דאמרינן דשיל"מ לא בטל דוקא
כשהוא בעין אבל טעמו בטל בס' הוי' נראה
שהתבשיל

ביו"ט אי אסורה מדאורייתא או מדרבנן ופריך על
המ"ד דס"ל דאינה אסורה רק מדרבנן מהא דתנן
אחד ביצה שנולדה בשבת ואחד ביצה שנולדה
ביו"ט אין מטלטלין אותה כו' וספיקא אסורה
(פירש"י קס"ד ספק נולדה ביו"ט ספק בחול אסור
ביו"ט) ואם נתערבה באלף כולן אסורות . בשלמא
למ"ד דהוא מדאורייתא הוי ספק דאורייתא ולחומרא
אלא למ"ד דהוא מדרבנן ספיקא דרבנן וכל ספק
לקולא . ומשני סיפא אתאן לספק טרפה (פירש"י
דהיינו ספק נולדה מתרנגולת טרפה או מתרנגולת
כשרה ולא ביו"ט ואיירי דאיירי באיסור ביצה איירי
נמי בהא) ופריך א"ה אימא סיפא נתערבה באלף
כולן אסורות בשלמא א"א דהאי וספיקא אסורה
היינו ספק יו"ט ספק חול הוי דשיל"מ וכל דשיל"מ
אפי' באלף לא בטיל אלא א"א ספק טרפה דבר
שאין לו מתירין הוא ותבטל ברובא . ומשני האי
תנא ס"ל דכל דבר שבמנין לא בטיל ור"א אמר
לעולם ספק יו"ט ספק חול והוי דשיל"מ ודשיל"מ
אפי' בדרבנן לא בטיל ע"כ . יכ' הב"ח שדעת
הרשב"א כר"ת דס"ל דספק טרפה שנתערבה מותר
דהוי ס"ס שמא אינה טרפה ואת"ל טרפה אכל
חדא וחדא יכול לומר לא זו הוא האיסור ולר"ת
הא דאיתא בגמ' ואם נתערבה בארץ כולן אסורות
לא קאי על וספיקא אסורה אלא קאי באיסור
עצמו ואפשר שאף הר"י שחולק אר"ת אינו חולק
רק אספק טרפה דכיון דבשעה שנתערבה הוי אסור
מה"ת אין להתיר ע"י ס"ס אבל לגבי דשיל"מ
מודה ר"י דלמסקנא קאי האי ואם נתערבה באלף
על ודאי ביצה שנולדה ביו"ט ולא על האי וספיקא
אסורה דספק ביצה שנולדה ביו"ט כשנתערבה גם
הר"י מודה דמותרת ע"כ . והש"ך ז"ל חולק על זה
וכ' דאדרבה אף להמתירין בספק ביצת טרפה
שנתערבה מודה בדשיל"מ דאינה בטלה כיון שיש
היתר לאיסורו . ומ"ש הש"ך גם מה שהביא
מהר"ן כו' דספק מוכן ביו"ט מותר . ר"ל דהר"ן
מתיר בספק מוכן ביו"ט בדיש שם ס"ס אם יש
כאן איסור כלל דהיינו ספק אם נולדה היום ואת"ל
נולדה היום שמא היום חול ושם הוי שני הספיקות
בגופו אבל לא בספק א' בגופו וספק ב' על ידי
תערובת וק"ל :

סק"ז דפריך התם כו' . והשתא מאי פריך דלמא
הך דספיקא אסורה מיירי בביצה של ספק
טרפה כו' . ע"ל בס"ק הקודם שהבאתי הסוגיא
וע"ש שהבאתי פירש"י דספיקא אסורה היינו
שספק אם ביצה זו היא מתרנגולת טרפה או מכשרה
ומוכיח הש"ך אם איתא דאפי' היכא דאינו ודאי
שהמתיר עתיד לבוא הוי ג"כ דשיל"מ מאי פריך
הש"ס א"א ספק טרפה הוי דבר שאין לו מתירין

אסור ורבי ס"ל דנמל"פ מותר וזה דוכא בשמן
 דרכ"ע בשר בעין בשמן נותן מעט לשבח ואס"ה
 כשהוא לפגם דהיינו שאב"י ס"ל לרבי דמותר
 ות"ק ס"ל כיון דאין הפגם אלא משום שהוא אב"י
 (דאם הי' בעין גם רבי מודה דאסור) ע"כ אסור
 דנמל"פ אסור והא דלא חיישינן אפי' לת"ק שמא
 יש תערובת בשר בעין בשמן משום שאין דרך
 לתת בשר בשמן אבל בדבש כ"ע ס"ל דאפי' בשר
 בעין נמל"פ ומותר : וז"ל המרדכי בפ' אין מעמידין
 מעשה בא לפני ר"י בדבש שבישלו במחבת בשר
 והוריקוהו חם בקערה חולבת והתיר דשמנונית בעין
 פוגם בדבש מרתנן שמן אסור ומפרש שמואל
 דוליסתן של כלים אסורים אוסרתן וע"כ לא שקיל
 ומרי התם אלא בשמן אבל דבש בעין נמל"פ
 ע"כ : ור"ל דע"כ לא שקיל ומרי התם לומר דת"ק
 אוסר שמן ורבי מתיר אלא בשמן שששהוא בעין
 משביח אבל דבש לכ"ע פוגם : ומהר"ל הביא
 תשובת ר"י שבמרדכי הנ"ל להוכיח מזה דבשר
 בדבש פוגם וכי' ע"ז אמנם עובדא הוי במחבת ב"י
 שבישלו בה דבש ואסר ר"י (היינו שהי' עובדא
 אחרת בכה"ג שהביא המרדכי לעיל ובה לפני הר"י
 ואסר) ושמא הי' משקה שנעשה מדבש (ר"ל
 דהא דהביא המרדכי בשם ר"י דבשר פוגם בדבש
 מיירי במשקה הנעשה מדבש ולא בדבש עצמו)
 ובהכי איירי מתני' דשרי' דבש דמינה מייתי ר"י
 ראי' דבשר בדבש פוגם : והיינו דגם במתני' איירי
 במשקה הנעשה מדבש : והקשה הש"ך ז"ל על
 הרמ"א שהביא הי"א דבשר אינו פוגם בדבש ומשמע
 מדבריו דבשמן כ"ע מורים דפוגם והא הי"א הוא
 המהרי"ל שהוציא כן מדברי הר"י שבמרדכי ושם
 משמע דהר"י דבשמן כש"כ דמשביח : ומ"ש הש"ך
 וס"ל להאי תנא סתם בליים של עכו"ם ב"י א"נ
 דס"ל כו' : ר"ל דעיקר הראי' שהביא הר"י שבמרדכי
 דבשר פוגם בדבש הוא מזה דאסר הת"ק בשמן
 דמזה מוכח דא"א לומר דהא דמתני' מתיר הדבש
 שר עכו"ם הוא משום סתם בליים שר עכו"ם אב"י
 דא"כ אמאי אסר בשמן א"ו דס"ל להאי תנא סתם
 בליים הם ב"י אלא החילוק הוא דאפילו הבשר
 בעין בדבש נמל"פ או אפי' אי אמרינן סתם בליים
 של עכו"ם אב"י ס"ל להאי תנא כמ"ש התוס'
 בחולין כיון דבשמן כשהבשר הוא בעין אינו פוגם
 ע"כ אסור אף באב"י ובדבש הוא מותר אפי' אם
 הי' הבשר בעין וא"כ לפי מה שבי' המהרי"ל דמתני'
 מיירי במשקה הנעשה מדבש מוכח מזה דהא דאסר
 בשמן היינו אף בשמן מבישל דהא עיקר הוכחת
 הר"י הוא סתם שמחלק בין שמן לדבש (בנ"ל)
 ואי אמרינן דבשמן מבושל ג"כ פוגם אין שום
 ח' לוס בין שמן לדבש דהא בדבש עצמו ג"כ אינו

פגם

שהתבשיל מותר כיון שלא נתכוין לבטלה ע"כ :
 ומזה הוכיח הת"ח דמעמו בטל אף בדשיל"מ וס"ל
 להת"ח דאף שיש שם ממשות האיסור אפי' כיון
 שנימוח ואינו בעין לא הוי אלא מעמו : והש"ך כ'
 דה"פ דהטור כ' דלפיד"ת דס"ל דדשיל"מ בטל
 באינו מינו מותר כאז התבשיל וכ"כ שם בב"י על
 דברי הטור הנ"ל דר"ת ס"ל דל"א דשיל"מ בא"מ
 וא"כ משמע ג"כ מדבריו דמפרש כונת הטור במ"ש
 לפר"ת דהא דאמרינן כו' היינו בא"מ אבל במינו
 אפילו מעמו לא בטל : ועיין בפרמ"ג מ"ש בזה :
שם : דהא הוציא כן מא"ח סי' תקי"ג כו' :
 היינו כנ"ל שהבאתי דברי הת"ח שמוכח
 כן מטור א"ח ושם מיירי ביש שם ממשות האיסור
 רק שנימוח :

סכו"ד ולפי"ז מיירי דיש בהשני חתיכות של
 היתר ס' כנגד החתיכה שר איסור כו' :
 בפר"ח כ' דשלא ברקדוק כ' כן דאם ליכא אלא
 ג' חתיכות יש ספק דלמא הגדולה האיסור וליכא
 ס' רק צ"ל דמיירי שיש הרבה חתיכות של היתר
 וא' של איסור : ועיין בפרמ"ג ובהגהות הנ' רב"ם
 מ"ש ע"ז : ובהגהות תוספת שבת כ' דלעולם מיירי
 שאין כאן רק ג' חתיכות שני גדולים וא' קטן
 וא"י איזה מהן האיסור והחתיכה קטנה ממנ"ם
 מותר כמבואר כה"ג לעיל סי' ק"א ס"ז יע"ש במז"ז
 סקי"ג :

סימן קנ

ש"ך סכו"ד כדי להבין דברי הש"ך אעתיק
 דברי הש"ס בקיצור דאיתא
 בע"ז במתני' דף ל"ה שמן של עכו"ם אסור רבי
 ובית דינו התירו קסבר נותן מעט לפגם מותר ע"כ :
 דאסור שמן של עכו"ם אמר שמואל זליפתן של
 כלים אסורין אסרתן וקאמר שם בגמ' דהא רבי
 ובית דינו התירו קסבר נותן מעט לפגם מותר ע"כ :
 ואיתא שם עוד בדף ל"ח אמר רב ששת האי מישחא
 שליכא דעכו"ם אסור אמר רב ספרא למאי ניוחש
 לח אי משום איערובי (פירש"י שמא נתערב בו
 יין) מיסרא סרי אי משום בישולי עכו"ם נאכל
 כמות שהוא חי אי משום גיעולי נכרים נותן מעט
 לבגם הוא ומותר ע"כ : ובדף ל"ט איתא שם במתני'
 דבש שר עכו"ם מותר וקאמר עלה בגמ' למאי
 ניוחש לה אי משום איערובי (פירש"י שמא עירב
 בו יין מיסרא סרי) אי משום בישולי נכרים נאכל
 כמו שהוא חי אי משום גיעולי נכרים נמל"פ הוא
 ומותר ע"כ והתוס' שם בדף ל"ח וגם בחולין ד' ח'
 מפרשי דפלוגתא דת"ק ורבי בשמן הוא דס"ל
 דסתם כלים שר עכו"ם אב"י ות"ק ס"ל נמל"פ

ור"ל דאין לאסור היתר שנשרה בכלי איסור מעל"ע וגם אם נתבשל היתר בכרי שנשרה בו איסור מעל"ע אף אם נתבשל בו היתר בתוך מעל"ע דלא הוי נושל"פ אפ"ה מותר מטעם שכ' הרשב"א דלא נאסר הכלי מהאיסור ששרה בו דק כ"ק ומסתמא יש במה שבתוך הכלי קליפה גנה הכלי והיתר בשניהם מחמת ב' הקושיות שהקשה על האו"ה כנ"ל :

מק"ב א"צ לחזור ולטבול מן הדין היינו שם מיירי שאין בו עכשיו ריעותא לפנינו שהמקוה עכשיו שלם ועיין בנקה"כ מה שהקש' ע"ז : **ש"ד סה"א** ויש מקילין במה שחוק לציר. הא דכ' הש"ך במה שחוק לציר וברמ"א לא נזכר תיבת לציר עיין ע"ז בפרמ"ג מ"ש בזה :

מק"ב שהתנצל דבריו שבב"י כו' ר"ל דהב"י עצמו התנצל ומתקן דבריו שבב"י (שהביא הש"ך לעיל בסמוך) דכונתו דה"ה בכבוש בחומץ עד שיעור זה דכרי שירת' לא נאסר אלא כ"ק לבד לזה בלבד למד מציר אבל כשיעור שירת' אפסר דאוסר קצת יותר כ"ג ח"ש הש"ך דבש"ע דוחק ליישב כן שהרי כתב ציר וחומץ כמבושר משמע דין א' דהם (פרמ"ג) :

שם גם בדרישה השיא דעת הרא"ש לדעת אחרת כו' ר"ל דהב"י הביא הנהגות מייסוק שכ' בשם הרא"ש דכי אמרינן כבוש הרי היא כמבושל הנ"מ בכבוש בחומץ וציר כדפירש"י ע"כ והקשה הב"י ע"ז היאך אפשר שהרא"ש ב"ב שהרי הביא רא' לומר דכבוש הוא כמבושר בשתיים יום מבשר בחלב והא דתם אע"ג דלא ה' חומץ וציר הוי מיתסר אי לאו דחידוש הוא ע"כ וכחצ' בדרישה ע"ז וז"ל ואפשר ליישב דהרא"ש בא לומר דבחומץ מיקרי כבוש אף שלא שהה מעל"ע ומה שהביא הרא"ש רא' מבב"ה היינו דלכל היתר אי"צ אלא מעל"ע כגון בשכר וכה"ג ובציר ובחומץ סגי בפחות מזה ע"כ נכ' הש"ך ע"ז דאין באן קושא כלל דהרא"ש שהביא הנה"מ הוא רא"ש אחד אבל באמת הרא"ש מ"ל דאין חילוק בין חומץ לשאר משקין וק"ל :

שם אם שהה בו אפי' פשוט שהים"ב כו' ר"ל דהאוי"ה כ' דאם נתן מים מעל"ע בכלי איסור אף שנתן המים בתוך מעל"ע שנתבשל האיסור לא אמרינן דנעשה הכלי ב"י מחדש כמו בחימוץ המים בכלי איסור תוך מעל"ע (לעיל מ"י ק"ג ס"ז) אלא אמרינן דאחר מעל"ע מבישול האיסור הוי אב"י אף שהי' בו מים כל מעל"ע ולא נעשה מעם הבלוע בקדרה לשבת ע"י שהיית המים מעל"ע ואע"ג דאם נשרה היתר מעל"ע בכלי איסור

פוגם רק במשקה הנעשה מדבש (דהיינו במבושר) ובשמן ג"כ פוגם כשהוא מבושל ואמאי אוסר במתני' השמן והיתר הדבש א"ו דבשמן אף במבושל נותן מעם לשבת והא דרבי ובית דינו התירו השמן הוא כשאינו בעין ומטעם סתם כלים של עכו"ם אב"י והוי נושל"פ כמ"ש התוס' הנ"ל וי"ש הש"ך ודלא כרנ"ש כו' היינו משום איערובי בשר כו' ר"ל דהרנ"ש מפרש מ"ש בגמ' ברבש למאי ניהוש לה אי משום איערובי מסרי סרי היינו אי משום איערובי בשר ולא כרש"י דמפרש משום תערובת יין ע"ז כ' הש"ך דא"א לומר כן דהא גבי שמן גמי אמרו כן אי משום איערובי מסרי סרי ואפ"ה אסור בשמן וקאמר שמואל הטעם משום זליפתן של כלים מוכח דבשר בעין בשמן נושל"ש וע"כ אמר שמואל דבלוע אוסר ג"כ והיינו או משום דס"ל לת"ק דסתם כלים של עכו"ם ב"י או כמ"ש התוס' הנ"ל בחולין כיון דאם הוא בעין נשל"ש ע"כ אסור אפי' כשהוא אב"י ולא ס"ל נשל"פ בזה ובדבש מותר כיון דאפילו כשהוא בעין נטר"פ וע"כ אמר הש"ך דהעיקר הוא כפירש"י (הנ"ל שהבאתי) שמפרש אי משום איערובי מסרי סרי היינו משום תערובת יין דבזה אין חילוק בין שמן לדבש אבל בבשר פוגם בדבש ולא בשמן ועיין בפרמ"ג ובעצ"ר :

סימן קה

שו"י סה"א מידי דהוה אחביות י"ג דצריך הגעלה ר"ל כשרוצה ליתן לתוכו יין כשר אבל כשרוצה ליתן לתוכו שאר משקים א"צ הגעלה כמ"ש לעיל בסמוך :

שם ואינו רומה לחבית י"ג שצריך הגעלה מפני שיש לו זמן רב דהיינו יב"ח כצ"ל (יד יוסף) ור"ל קודם שעבר עדין יב"ח צריך הגעלה דלאחר שעבר על הכלי יב"ח כשנשתמש בה העכו"ם יין א"צ הגעלה כדלקמן ס' קל"ה :

שם ועל עיקר הדין שכ' או"ה דצריך ס' גנר כולו כו' ולמה יאסר הכלי כאן ע"י כבישת האיסור כו' ר"ל דהקשה על האו"ה שני קושיות שהוא אוסר כבוש בכלי את כורו ומהרשב"א מוכח דכבוש אין האיסור אלא מיעוט ואינו אוסר יותר מכ"ק וגם קשה מה שהוא אוסר היתר שנשרה בכלי איסור מעל"ע הא לאחר מעל"ע הוי נושל"פ ומ"ש המו"ז ולפי הנראה דאין לאסור בדיעבד מה שנשרה או נתבשל כו' עיין בהגהות הג' דב"פ ז"ר שכ' בשם הנהגות המו"ז בדה האחרון שהמו"ז בעצמו הגיה בדבריו דכצ"ל ובנתבשל שרי מפער שזכרנו בסמ"צ צ"מ דאין בו בלוע אלא משהו ע"כ

ש"ד סק"י והוכיחו סברא זאת מההוא דניער וניסה . היינו כמ"ש

לקמן בסמוך וכן מוכרח לכאורה דעת הרב וכו' : **שם** והב"ח בס"י צ"ב הבין ג"כ דברי הסור כמו שהבינם מהרא"י אלא שהקשה כו' . ר"ל

דהב"ח ב' ג"כ דהמור ס"ל דבב"ח הוי איסור מחמת עצמו ואוסר לחתיכה אחת בנגיעה אף בלא רוטב אלא שהקשה ע"ז מהא דאיתא בגמ' מיבלע בלע מפלט לא פלט (עיין לעיל ס"י צ"ב סק"ו שהבאתי הנמ') וקשה הא גב"ח הוי איסור מחמת עצמו ופולט אפי' בלא רוטב ומשני הא דקאמר הנמ' מבלע בלע מפלט לא פלט הוא לענין הא דרבי אוסר כל מה שבקדרה לנמרי והא חס בחם בלא רוטב אינו אוסר יותר מכדי נטילה אפי' באיסור מחמת עצמו כשאינו שמן ובאמת דלאסור כדי נטילה גם המקשה בגמ' מודה דאוסר דהוי איסור מחמת עצמו . ועיין בפרמ"ג שכ' דס"ל להש"ך דגם בס"י צ"ב בלא נייעור אוסר אחרות כ"נ :

סקכ"ב שפיר איסור בלוע כו' . עמ"ש לעיל ס"י צ"ד בסו"ז סק"ד ובמ"ש שם ניחא מ"ש כאן דנאסר הכף מהמאכל ולא תקשי הא אין המאכל שהוא איסור בלוע אוסר בלא רוטב :

סקכ"ה משמע דאפי' לא נמלח כו' . עיין בפרמ"ג שכ' בשם המ"י דר"ל דלא נמלחה לבדה אלא עם בשר אחר דאל"כ אסור משום דם ע"כ . וכונתו דנמלחה תחלה עם שאר בשר וה' ס' נגד החלב ובמליחה לא אמרינן חני"ג ואשמעינן דאפי' כשמתבשל אח"כ הוי איסור דבוק . וע"ל בש"ך ס"י ק"ו סק"ו ודוק :

סק"ד ויש בכך א' מהן ג"ש נגד החלב מ' . ד"ל מדכ' המחבר אם אין בכל א' ס' משמע אפי' אם יש בכל א' ג"ש ג"כ אסור ע"כ הקשה דהא בכה"ג אין בו כח ליתן טעם אלא בא' דאי נתפשט טעם החלב לשנים הרי יש בהן ס' לבטל החלב וביון שאין בו כח אלא לאסור חתיכה א' חד בתרי בטל :

שם ולא קי"ל כדל' שכל מה שנכנס בספק כו' . עיין בפרמ"ג שכ' בשם הפר"ח דמפרש כונת האו"ה דה"ק דלא קי"ל כאן לומר בספק באיזה מהן נגע החלב דחד בתרי בטל דהא אפשר לברורי ע"י קפילא ועו"ק הש"ך אע"ג דקי"ל לקמן ס"י ק"א דכל מה שנכנס בספק מסייע לבטל (יעו"ש בסעיף ז' לענין שתי קדרות) אפ"ה כאן במין בשאינו מינו לא אמרינן הכי :

סו"ז סק"כ"ז ובסור כתוב כו' . ז"ל הסור וכ' הרשב"א דוקא כשהאיסור המלות למטה וההיתר התפל למעלה דתתאה גבר

ב"י אנו אוסרין ההיתר מ"מ טעם פגום הוא ולא נעשה הכלי ב"י בזה ששהה המים בתוכו . וע"ז הקשה הש"ך ואמר דאין הבנה לדבריו דהא גם בנשרה ההיתר מעל"ע בכל איסור ב"י ג"כ טעם פגום הוא אחר מעל"ע ואמאי נאסר ההיתר והוא הוא ממש כמו דין הא' של או"ה בשהה מים בכלי איסור דס"ל דאין הכלי נעשה ב"י מחדש מהמים ששהה בתוכו וה"ה בהיתר ששהה בכלי איסור הדין כן . וכ' עוד הש"ך דבגליון או"ה הרגיש בזה וכ' דבהיתר ששהה בכלי איסור מעל"ע מיירי שה' האיסור קצת בעין והקשה ע"ז דהא באו"ה כ' בהרי" קערה מודחת וא"כ לא מיירי שה' האיסור קצת בעין וק"ל :

סו"ז סק"ד במה שכ' הסור חוס לתוך דים כו' . ז"ל הסור כ' הרשב"א י"א שאין מפליט אלא כ"ר שהוא מבשל אבל כ"ש ועירוי אינו מפליט ולא נהירא שחוס בית השחיפה וחלב הכסלים פולטים שהם פחותים מכ"ש אלא כל חוס שע"י אש מפליט אפי' אין יס"ב ע"כ . ונראה שאין הגדרון דומה לדאי' שאין חוס בית השחיפה מפליט יותר מכ"ק ואפשר שר"ל דחוס לתוך חוס אין אוסר יותר מכ"ק וכן ראיתי לקצת מחברים ואינו כן אלא אוסר כולו אם יס"ב עכ"ל הסור . וקשה על דברי הסור במ"ש דחוס ביה"ש אינו אוסר יותר מכ"ק מה"ת דומר דהרשב"א לאסור כולו אומר ועוד קשה מ"ש הסור חוס לתוך חוס מאן דכד שמי' לא הול"ל אלא ואולי כ"ק קאמר גם מ"ש הסור שראה לקצת מחברים שסוברים כן ואין א' שיאמר דחם לתוך חם דכ"ר לא יאסר רק כ"ק ע"כ תירץ הסו"ז דכל דברי הסור קאי על כ"ש ודייק מהרשב"א מדכ"ר כל חוס שע"י כ"ש משמע דאין חילוק בין יס"ב או לא וכדין היותר חמור דהיינו יס"ב ה"ה באיס"כ הדין כן דאוסר כולו עז"ק דאין דאי' מחוס ביה"ש דשם אין אוסר רק כ"ק ואח"כ כ' אולי גם הרשב"א ס"ל דאף בחוס לתוך חוס דהוא היותר חמור בכ"ש אין אוסר רק כ"ק וראה לקצת מחברים שכ"כ בכ"ש ואינו כן אלא בים"ב אף בכ"ש אוסר כולו (פרמ"ג) :

סקט"ז דכלי אינו נאסר כו' כגון כבד או בשר שנמלח בכשא"מ כו' . עיין בפרמ"ג שכ' דהא מלח בכשא"מ הכלי נאסר כמבואר בס"י ס"ט אך כונת הסו"ז הוא אם נאסר הבשר במלחו בכשא"מ או בכד שאין תקנה עוד במליחה ונגע לכלי חס או ה' הבשר והכבד חמים אין אוסר הכלי דבלוע אין יוצא בלא רוטב ומ"ש הסו"ז כמבואר בס"י ק"ח ס"א ר"ל דשם מבואר דדם בחוש הוא ואף שאין אנו בקיאים בין כחוש לשמן מ"מ בבלוע בקיאים :

אמרי

סימן כה כו

בינה

אבל אם האיסור למעלה וההיתר למטה לא בעי אלא קליפ' ע"כ יראה שהוא סוכר שחוס ע"י מלוח אוסר הכל וא"א הרא"ש ז"ל לא כ"כ וגם מה שחילק בין אם האיסור למטה או למעלה כתב ר"י שאין חילוק דבמליחה אין חילוק בין תתאה לעילאה אלא בכך ענין כשהאיסור מלוח מבליע בהיתר כ"ק עכ"ל והקשה הב"י על הטור שכתב דמשמע מדברי הרשב"א שס"ל דמליחה אוסרת עד ס' דהא הרשב"א כ' בפ' אח"כ דכ"ז לא מיירי אלא באיסור שמן אז הוא חילוק בין כשהאיסור למטה או למעלה וא"כ באיסור שמן גם הטור מודה דאוסר עד ס' ע"כ מפרש הטור דברי הטור דאין כונתו לומר דהרשב"א ס"ל דמליחה אוסרת עד ס' דבאמת גם הטור יודע מזה שהרשב"א מיירי באיסור שמן רק שהטור מדייק מדברי הרשב"א מדמחלק במליחה בין כשהמלוח למעלה או למטה ש"מ דס"ל דהא דאוסר במליחה באיסור שמן עד ס' הוא משום דאמרינן דהמליחה גורמת שההיתר עצמו נעשה כולו רותח ודמור עצמו ס"ל דאין ההיתר נעשה דתתא רק דהשומן של איסור מפעפע בהיתר אף שההיתר הוא צונן וג"מ לענין חתיכה אחת מלווה שנפל עלי' איסור כחוש אוסר כולה להרשב"א דס"ל דנעשה החתיכה רותח ורק מחתיכה לחתיכה בעינן שיהא האיסור שמן אבל בחתיכה א' אף באיסור כחוש אוסר ולהטור שס"ל דרק האיסור שהוא שומן מפעפע א"ה בין חתיכה א' לשני חתיכות לעולם אמרינן דאיסור כחוש אין אוסר רק כ"ק וק"ל :

סק"ל ומ"ש הטור כאן כו' ר"ל דהטור מביא דיעה א' דמלח הבלוע מדם בטל כשיש ס' נגד המלח אף שטעמו נרגש כיון דאין המלח אוסר מחמת עצמו ודיעה ב' דכיון שהמלח נימנח עם הדם מוליך האיסור עמו וצריך לשער כאלו ה' הדם כולו מלח ע"כ ומפרש הטור דר"ל דהדיעה הב' ס"ל דהמלח הוי כמו איסור מחמת עצמו ולא מהני ס' נגד המלח אבל עכ"פ בטל הוא והא דאמרינן דמידי דעביד לטעמא אפי' בארץ לא בטל היינו כ"ז שמרגישין הטעם ולאפוקי מדיעה הא' דס"ל דאפי' מרגישין הטעם מהמלח בטל גם כן דאין איסורו מחמת עצמו וק"ל :

סימן כו

שו"ז סכ"א הטור הקשה ע"ז כו' : הטור הביא דברי הרשב"א שהוא כלשון המחבר כאן וכ' ע"ז וז"ל ואינו מבין דבריו דכיון שהכר מצטרף לבשרו ע"כ הטעם מתברבל בכולו וכיון שמתברבל בכולו א"כ נתבטל ואמאי

החתיכה אסורה ע"כ : והב"י הקשה על הטור וכ' שאינו מבין דברי הטור דהא דמצריכין ס' הוא מספק שמא יוצא הכל ועכ"פ החתיכה אסורה מספק שמא נשאר בה טעם דהא דרוטב חולק הטעם בשוה היינו איסור שנפל לקדרה שיש ס' ל"ח שנותן לא' יותר מחבירו משא"כ בשוכר קיבלה החתיכה טעם חיישינן שמא לא יצא כל האיסור ומביא רא"י מכח דאע"ג דברור לנו שאין הכר מתפשט ומתברבל אנו מצריכין ס' נגד כולו כיון דלא ידעינן כמה נפק מיני' ע"כ : והד"מ דחק דתרג' דברי הטור דס"ל דגבי טיפה שנפלה לא חיישינן לזה שמא נשאר האיסור בחתיכה ולא יצא כולו דהא אילו נער וניסה מיד אז החתיכה ג"כ מותרת כדלעיל בס' צ"ב ולא חיישינן שמא נשאר האיסור בחתיכה וה"ה בחתיכה שבלעת איסור כשנפלה לקדרה שיש בה ס' ג"כ אמרינן כן ע"כ : והטור מתרג' דהטור והרשב"א מחולקין בפ' הגמ' דהטור ס"ל דהא דאמר בגמ' כיון דאמר ר"י וכחל עצמו אסור בחתיכת נבלה שווי' רבנן היינו כפי' התוס' דבאמת אמרינן דיצא מתחלה כל החלב והא דהכחך אסור הוא משום דמתחלה נ"נ ואפשר לסוחטו אסור וע"כ ס"ל להטור דבשאר איסורים דלא אמרינן דני"נ גם החתיכה עצמה מותרת והרשב"א ס"ל דהא דאמר בגמ' וכחל עצמו אסור הוא משום דחיישינן שמא לא יצא הכל ואם כן ה"ה בשאר איסורים הדין כן וק"ל :

שם וגם מה שכ' הטור אח"ז ומ"מ יש לחלק כו' : ר"ל דהטור הביא דברי הרשב"א שהוא כלשון המחבר סעי' ב' דלא יוצא החתיכה שהחלב דבוק בה עד שיצטנן : וכ' הטור ע"ז וז"ל וזה לפי סברתו דהרשב"א לעיל דס"ל שאף שלא נתבטלה החתיכה לא חזרה להיותה אבל לפמ"ש שלאחר שנתבטל האיסור שבה אינו אוסר וחזר להיותה אין לחוש ומ"מ יש לחלק אעפ"י שחתיכה שבלעה א"ז מתבטל האיסור שבה בס' ואינו אוסר עוד אבל החתיכה שחלב שבה הוא בעין אינו מתבטל ואעפ"י שיש ס' כנגדו חזר ואוסר ע"כ : וכ' הב"י על הא דכ' הטור ומ"מ יש לחלק כו' שהוא דבר פשוט לא ניתן ליכתב לרוב פשיטותו :

שם דאלו מטעם בשר הכחל אין איסור כו' : ר"ל כמ"ש המחבר לעיל דס' צ' דאם בישול הכחל בפ"ע אין איסור רק כשבישלה עם בשר אחר אסורה משום שקבלה טעם מהבשר שבקדרה : **שם** ובד"מ דחק ליישב כו' : ע"ל ברס"ק שהבאתי דברי הד"מ :

ש"ך סק"ג פ' וגם בנתערב כו' כונתו דקשה ל' דהא להמחבר נמי אין חילוק בין לה ריבש אלא לענין זה ע"כ מפרש

כיון דכבר עשאוהו כדאי והוי כספק ביצת מרפה שנתערבה ברוב דלא אמרין בה דהוי ס' דרבנן כיון דע"י גלגול הוי דרבנן וגם כאן הוי כן דאחר הביטול ברוב צריך אתה לספק הראשון שמא לא נשאר בסוף וזה הוי ע"י גלגול דרבנן ולא מהני והקשה עוד מביצת אפרוח או דם דהוי א"מ והוי ס' איסור דאורייתא דמה"ח צריך ס' ושמא נשאר ברא ס' ובנשפך גופי' אסור בזה ומביא ראי' מהגהת ש"ד בדבדגים במחבת מוקמינן אחזקה ובספק אם הי' ס' בא"מ לא מוקמינן אחזקה הוי כמו רגלים לדבר והיינו כמעט דשם הוי ספק דאורייתא בא"מ משא"כ בדגים ס"ל דהוי מינו והוא מדרבנן אלמא בביצים יש כאן ס' דאורייתא דהוי נמי א"מ (עצ"ל):

שם ועוד הביא בת"ח ראיות שהכל יצטרף כו' ר"ל דהת"ח הביא ראי' מהא דאיתא לקמן ס' קי"א ס"ז דכל מה שנכנס בספק הכל יצטרף והקשה המו"ז ע"ז דמה שייך זה לכאן ר"ל כיון דביצים הוי א"מ לא אמרין בזה הכל מסייעים לבטל רק במינו אמרין כן וא"כ עיקר ההיתר כאן הוא כשעירה המעט רומב לבסוף לכלי אחר ואותן המעט דגים שנשארו לבסוף במלין ברוב כשעירה אותם לקערה וזה ר"ש בביצים כיון דאין רגילות לבשל ביצים הרבה (שם):

שם ותמי' לפי"ז מ"ש במור השאר שבמחבת ר"ל דהמור הביא הא שכ' הרמ"א כאן בדגים קטנים וסיים ויש מתירין מפני שאותן מעט דגים שנשארו במלין ברוב ואין חזרין ואוסרין השאר שבמחבת וכו' המו"ז שהי' לו לומר השאר שבקערה או י"ל דהמור מיירי דהדגים נשארו במחבת רק שעירה מהם הרומב והחשש הוא כמ"ש המו"ז לעיל סק"ב בשם או"ה:

סק"ה משא"כ בדגין זה כו' עיין בחו"ד שכ' הא דלא אמר המעט מכח ממנ"פ דאם הוציא האיסור בראשונה הרי נאסר הכף ואם באחרונה הרי נאסרו הרוב בקדרה ז"א דהא השתא קאי בסברא דמבשל הרבה ביצים דכשנאסר בפחות מס' מקדרה ודאי יש רוב ומש"ה כ' מעט זה דהיינו כיון דאמרין איסורא ברובא איתא ואם הי' ד"מ ק' ביצים תיכף כשהוציא הרוב דהיינו ז"א אמרין איסורא ברובא איתא והוי ודאי מרפה א' ביניהם ומה שהוציא אח"כ נאסרו כולם והרי אין כאן רוב היתר ע"כ:

שם דבריש ביצה פרכינן כו' ע"ל סימן ק"ב ש"ך סק"ב שהבאתי הסוגיא:

ש"ך סק"א נלפענ"ד מוכח דריב"א וסייעתו כו' הש"ך מפרש פלוגתת הריב"א ור' ברוך כשעירה המים לכלי אחר קודם שעירה הדגים לקערה והחשש הוא שמא בסוף העירוי

מפרש הש"ך כונת הרמ"א ע"ד זה דל"ה"א בסי' צ"ב ס"ד דלא אמרין חנ"ג בלח בלח א"כ יש עוד חילוק בין לח ליבש עז"כ הרמ"א דלפי מה שנוהגין לומר בכל האיסורים חנ"ג דהיינו גם בלח בלח אין חילוק בין לח ליבש אלא החילוק שכ' המחבר (פרמ"ג):

סימן קו

שו"י סק"ב וכ' או"ה כו' ר"ל דהמחבר מיירי בשופך הביצים או הדגים עם הרומב מעט מעט לקערה וע"ז אמר הרמ"א דיש אוסרין דחיישינן דבפעם א' ששפך הרבה ביצים או דגים לקערה לא נשאר ס' בקדרה נגד האיסור ושמא האיסור נשאר עם פחות מס' בקדרה ונאסרו ואח"כ כשמערה הנשאר בקדרה לקערה אוסרין חנ"ט של איסור למה שבקערה (אבל אם הי' ידעין שהאיסור נשפך מתחלה לקערה לא הי' שום חשש דבקערה לא הי' אוסר השאר שהוא כלי שני) ואו"ה מיירי שמסנן המים שבקדרה מן הביצים והדגים ולכך חיישינן כמ"ש המו"ז:

סק"ד דדוקא כשעירה המים קודם שעירה הדגין כו' כונתו פשוטה דלמעט הר"ש דלא מחזיקין איסורא ותולין דאיסורא ברובא איתא ואמרין דכשעירה מתחלה הרבה דגים לקערה או גם המעט נפל לקערה ובכ"ש אינו אוסר אבל למעט השני שהוא מעט ר' ברוך דאמרין דהאיסור נשאר בקדרה ונאסר מעט דגים שבקדרה שנשארו עם האיסור והרומב רק דהיתר הוא דאיתן מעט דגים כשמערה איתן אח"כ לקערה נתבטלו ברוב ע"כ צ"ל דמיירי שאותו המעט רומב שנשאר עם הדגים לבסוף בקדרה עירה לכלי אחר קודם שעירה המעט דגים לקערה דאז במלין הדגים ברוב אבל אם עירה אותן לקערה עם הרומב נאסר הכל דעירוי מבשל ככ"ר:

שם וזה ודאי אינו נכון כו' ר"ל דהת"ח ס"ד דגן שמא הוי כזנו ודמי לנשפך (לעיל ס' צ"ח) דמותו כשיש רוב וה"נ יש ספק אם נשאר האיסור בסוף פחות מס' אמרין כיון דיש רוב תולין דלא נשאר פחות מס' ועז"כ המו"ז דל"ד לשם דהתם יש רוב והספק הוא בביטול שמא יש ס' וא"כ ליכא ספק בגוף האיסור כלל רק עתה בביטול בשיעור דרבנן נולד הספק אם יש ס' ע"כ מותר משא"כ כאן אף דהוי מינו מ"מ תחלת הספק הוא בדאורייתא שמא נשאר האיסור בסוף או לא נשאר וסמיקא לחומרא והוי ודאי איסור אך מה"ת מותר משום דבטל ברוב עכ"ז הוי ודאי איסור דרבנן ולא תוכל עוד לומר שמא לא נשאר בסוף

אמרי

סימן מז כח

בינה

העירוי כשנתמעט המים נאסרו מעט דגים וכמ"ש השו"ז בסק"ב בשם או"ה ואח"כ מביא הש"ך דברי הב"י ורמ"א שמפרשים פלוגתא הריב"א ור"ב כששופך מעט מעט מהקדרה לקערה דגים עם רוטב וק"ל :

שם הרוטב מערב הטעם בכל המחבת כו' . כונתו דמקודם שהי' הקדרה מושה על צדה הי' אוסר הרוטב שמכסה הביצים כשהי' פחות מם' ואח"כ כשהעמידה על שוליו ולא עירה כל הרוטב אזי חוזר הרוטב ומכסה הביצים אחרים בפחות מם' ומפליט טעם הבלוע ע"י רוטב מזה לזה אבל כשלא העמידה על שוליו ועירה הכל אל הקערה בנחת שלא בפעם א' אז אין חשש רק דאחר שנתמעט לפחות מם' נאסר הרוטב ואוסר הביצים שבקערה ע"י עירוי דאינו אוסר רק כ"ק וא"צ רק קליפה לכל הביצים (חו"ד) :

שם מיהו בלא עירוי מתיר הב"ח אף בלא קליפה כו' . ר"ל כשעירה המים בינחים לכלי אחר קודם שעירה הדגים כמ"ש הת"ח ואח"כ עירה הדגים מותר להב"ח אף בלא קליפה כיון שאין שם מים לא הוי עירוי ואף דהוי כחם לתוך חם דצריך קליפה אף ביבש זה דוקא בגוף האיסור אבל כאן הדגים לא הוי אלא בלוע מרג טמא ואינו יוצא ברא רוטב וק"ל :

שם וא"כ בביצים דאסר ר"ב כו' . ר"ל אף דלר"ב אמרינן דהאיסור הוא בשוליו הקדרה וע"כ הוצרך שיבשר כ"כ עד שיהי' רוב באותן שלמעלה מהרוטב כדי שיבטלו אותן שנאסרו בשוליו הקדרה ברוטב כשנתמעט בפחות מם' באותן שלמעלה מהרוטב אבל לר"ש הטעם דמותר משום דתלינן דהאיסור הוא למעלה דהי' שם ס' וה"ה כשמערה הרוטב ונתמעט אמרינן גם כן דהאיסור ברובא איתא היינו באותן שלמעלה מהרוטב . עכ"ז כיון דאמרינן לר"ב דביצים ל"ש היתר שלו מחמת דאין רגילות לבשל כ"כ הרבה ביצים א"כ גם להר"ש לא יספוק ההיתר שלו עד"מ שיכולין לאסור ג"מ ביצים שנשארו במים לסוף העירוי וע"כ אנו אומרים לר"ש שהאיסור ברובא איתא חוץ למים וא"כ צריך להיות באותן שחוץ למים יותר מם' דהי' רוב והא ר"ב כ' דביצים אין רגילות לבשל כ"כ הרבה דאל"כ אף לר"ב מותר . ועיין בפרמ"ג :

שם דהא טענת הרב בח"ח כו' דלא גרע מנשפך כו' . עיין במו"ז סק"ד וכמה שכתבתי שם .

שם ומ"ש הרב בת"ח שם ותו דהא קי"ל דאם נתוסף כו' משא"כ הבא כיון שכבר נאסר כו' . עיין בש"ד לעיל ס' צ"ט רסקט"ו שהביא

דברי הת"ח דס"ל דאם ניתוסף ההיתר קודם שגורע התערובת לא אמרינן דנ"נ עי"ק הש"ך דל"ד לשם דכאן דנאסרו הדגים שנשארו בסוף העירוי מחמת שאין הדגים שלמעלה מהמים מצטרפין לבשל גוף האיסור ביבש וא"כ נשארו אותן הדגים שבשוליו הקדרה באיסורן ואף דלא נ"נ לדברי הת"ח זה לא מהני רק לענין דלא צריך ס' נגדם אבל מ"מ הם נשארו באיסורן רק בדגים מותר דבטלין ברוב וא"כ בביצים דאין מבשלים כ"כ וליכא רוב אסורים (עצ"ל) :

סכ"ב ומהו ראי' כו' . ר"ל דאי כמ"ש הת"ח שהביא בס"ק שלפני זה דכאן לא מירי רק מאיסור דרבנן הי' להתיר הכלי אף תוך מעל"ע משום ספק דרבנן . ועמ"ש בפרמ"ג ע"ז :

סכ"ד דאין משערינן בכלי בס' . כונתו פשוטה דלא אמרינן דהבלוע בכלי יבטל האיסור : והיינו דוקא בכלי עץ ומתכות חדש . והיינו שעכשיו לא תחב הכף לתבשיל רק לקח האיסור שהי' למעלה מהתבשיל ולא נגע ברוטב אבל אם תחב עכשיו לתבשיל נעשה הכף ישן והבלוע נ"נ (פרמ"ג וחו"ד) :

סכ"ו א"צ אלא ס' נגד מעט התבשיל אם הוא יותר מן האיסור כו' . ר"ל דאם אין בתבשיל שבכף יותר מהאיסור שבכף אזי פשיטא שא"צ ב"פ ס' דהיינו נגד האיסור הבלוע בכף וגם נגד התבשיל שהוחזר מהכף לקדרה שנ"נ בכף דהא טעם התבשיל וטעם הדג טמא אינו שוה ומבטלים זא"ז כמבואר לעיל סס"י צ"ח ע"כ כתב דאם הי' תבשיל יותר מהאיסור שבכף אזי צריך ס' נגד התבשיל שנ"נ (עצ"ל) ועיין בפרמ"ג שהקשה ע"ז דהא אם תחב הכף לקדירה נעשה י"ן (כמבואר בס"ק הקודם יעו"ש) א"כ אפי' לא הי' תבשיל בכף צריך ס' נגד כל הכף

סימן קח

מו"ז סכ"א ימהרא"י הנ"ל לא איירי אלא בתבשיל שמן כו' עיין בש"ך סק"א שהביא דברי מהרא"י והב"י :

ש"ך סק"ג ונ"ל דמה שסתם כאן כהמחבו כו' . ר"ל דהא דכ' הרמ"א ונחתין להחמיר לכתחלה אפי' בת"ג כו' ה"ק רלכתחלה נזהגין להחמיר אפי' בת"ג ופתוח קצת במקום שעשן יוצא ובדיעבד להקל בכה"ג אבל בת"ג ופתוח לגמרי אפי' לכתחלה מותר כהמחבר (פרמ"ג) :

סימן קט ש"ך סק"ו ואפילו ליכא רוב כו' כונתו דחשך

אמרי סימן כה בינה דה

דהש"ך ס"ל דא"צ שיהי' בהיתר כפל כמו האיסור אלא אפי' משהו יותר בהיתר מהאיסור סני ע"כ כ' דכשנתערב איסור בשני חתיכות היתר ואפי' אין החתיכות שוות רק שיש חתיכה א' גדולה ושני חתיכות קטנות נ"כ מותר כשהשני חתיכות הקטנות ביחד הם יותר מעט מהחתיכה הגדולה ואף דאפשר דהגדולה היא האיסור אפי"ה הא יש רוב בהשני חתיכות קטנות כיון דהם יותר מעט מהגדולה ודוקא כשהם נ' חתיכות אבל חתיכה א' קטנה וא' גדולה פשיטא דאיסור דהא יש ספק דאולי הגדולה היא האיסור וק"ל :

סקי"ב הו"ל ספיקא דאורייתא להזמירא כו' : ר"ל דכל שלא נודע ההערובת לא בטל כלל מה"ת ונאסר המים שנתבשל עמו דהוי אינו מינו ע"כ אפי' אחר שנודע דהחתיכות בטלין מ"מ הרוטב נשאר באיסור ונבלע בחתיכות משא"כ כנודע קודם שנתבשל דנעשה כבר היתר תו לא נאסר אח"כ וק"ל :

סימן קי

ש"ד סקי"א דוקא נשחטו אחר שנתערבו כו' : ר"ל דוקא כשנשחטו אחר שידע מהתערובת אז בעינן שישחוט בשוגג אבל אם נשחטו קודם שידע מהתערובת אפילו נשחטו במידה הוי כשוגג (פרט"נ) :

סקי"ד ואף הרשב"א במשמרת הבית שם מודה לו בזה כו' ר"ל שהרא"ה הבין בדברי הרשב"א (שהוא כרשון המחבר לקמן בס"ה) דהרשב"א מיירי בתערובת החניות דהיינו שלקח בשר מחנות א' ואח"כ נודע שחנות א' מוכרת בשר מרפה וא"י מאיזה מהן לקח אפי"ה מותר כל מה שלקח קודם שנודע הספק ועי' השני הרא"ה וס"ל דאף כשלקח קודם שנולד הספק איסור כיון שלקח מהקביעות א"כ אחר כך כשנולד הספק הוא רק גילוי מילתא שבשעה שלקח ה"י חנות א' שמוכרת בשר מרפה ול"ד לחתיכה שפירשה דהספק היא על אותה חתיכה אם היא כשרה או מרפה ואמדינו דאזלינן בתר בא משא"כ כאן שלקח בעצמו מהקביעות רק בשעה שלקח לא נודע מהאיסור ונתברר אח"כ וכו' הש"ך דהרשב"א במשמרת הבית מודה גם כן להרא"ה בתערובת החניות דאיסור אף מה שלקח קודם שנודע מהאיסור והוא לא מיירי כלל בתערובת החניות רק דמיירי שבחנות א' נתערב מרפה בין הכשרות והוא לקח בשר מאותו החנות מהתערובת ולא נודע מהתערובת עד אחר שלקח וזה לא הוי קבוע דאורייתא (דקבוע דאורייתא לא

הוי רק כשהחנות המוכרת בשר מרפה היא בפ"ע) ובוה מתיר הרשב"א מה שלקח קודם שנולד הספק : **ומ"ש** הש"ך או אפי' ודאי מרפה ולא נודע עד אחר שלקח ויש ספק אם היתה הודאי מרפה במקולין זו שלקח כו' : עי' בהגהות הג' רב"פ שהגיה שכצ"ל ויש ספק אם היתה מהודאי מרפה שבמקולין זו שלקח : וכונת הש"ך לומר דהרשב"א מפרש דבריו דמתיר בלקח קודם שנולד הספק בשני אופנים : דמיירי בשנתערב מרפה בין הכשרות והוא לקח מהתערובת קודם שנולד הספק או אפי' ודאי מרפה דהיינו שלא נתערב המרפה אלא עומדת בפ"ע והוא לקח מהמקולין ואח"כ נודע שיש שם מרפה במקולין זו שלקח וא"י אם לקח מהמרפה או מהכשרה אבל הוא יודע מאיזה מקולין לקח ולא ה"י תערובת פחניות כלל ובוה מתיר הרשב"א וק"ל :

ומ"ש הש"ך אבל הר"ן כ' כו' : ר"ל מדרה"ן כ' בתערובת החניות (שהוא קבוע דאורייתא) שאם לקח קודם שנודע האיסור לא הוי קבוע ומפרש דנ"מ בזה דלא הוי קבוע לענין אם לקח בשר מן המקולין קודם שנודע שיש שם מרפה מותר כיון שאז לא חל על"י שם קבוע (וזה הוי קבוע דרבנן כנ"ל וכמ"ש בטו"ז לקמן סקי"ג) ומדהתחיל הר"ן בקבוע דאורייתא ומסיים בקבוע דרבנן הרי חזינו דלהר"ן אין חילוק בזה דאם לקח קודם שנולד הספק מותר אף בקבוע דאורייתא ומ"ש הש"ך אבל לפי מה שפירשו הב"ח ושאר אחרונים כו' עמ"ש לקמן על הפו"ז סקי"ה שהבאתי דברי המור :

סקי"ז אבל מ"ש הרא"ש אח"ז דרך כלל כו' עי' בש"ך לקמן סקל"ג שהביא דברי הרא"ש : ור"ל דעל מ"ש הרא"ש דלא אשכחן קודם שנולד הספק דיהא איסור משום גזירה שמא יקח מהקבוע : ה"י קשה ל"י להב"ח איך כתב הרא"ש זה דרך כלל בכל מקום הא דין זה לא אשכחן אלא בתערובת חתיכות (וכמ"ש הש"ך לעיר בסמוך בס"ק זה) דבקבוע הניכר כגון ס' חניות מוכרת בשר כשרה וא' מוכרת בשר מרפה ל"ש כלל דין זה דממ"נ אי ס"ל להרא"ש כהרא"ה איסור אף קודם שנולד הספק (כמ"ש הש"ך לעיל סקי"ד) אף דל"ש הגזירה כלל (כמ"ש הש"ך כאן בסמוך) ואי ס"ל כהר"ן דמותר מה שלקח קודם שנולד הספק דהוי כפירש ממילא דלא קבוע למפרע א"כ הא פ"י ממילא מותר אף אחר שנולד הספק דבקבוע הניכר לא גזרינן בפ"י ממילא שמא יקח מהקבוע (וכמ"ש הש"ך כאן בסמוך) ואמאי כ' הרא"ש דרך כלל דל"ש הגזירה דשמא יקח מהקבוע קודם שנולד הספק דוקא ע"כ כתב הב"ח

כשנתערבו ע"כ וקאי אדסמך ל' דהיינו בפירש לפנינו ומשמע מלשונו דס"ל דפירש לפנינו אינו אסור רק מדרבנן מדכ' לשון אסור כו' היינו דחכמים אסרו ובתה"א כ' וז"ל ומסתברא דוקא שלא נתערבה חתיכה זו שלקח מקבוע באחרות אבל נתערבה שרי ע"כ ומשמע מדבריו דאף שלקח בעצמו מקבוע דאורייתא מהני ג"כ כשנתערבה אח"כ ע"כ כ' הש"ך ד"ל דקאי אחת"ל דמיירי שם בסמוך דהיינו שנתערבו החתיכות במקולין א' דאינו רק קבוע דרבנן ובוה ס"ל להרשב"א דמהני כשנתערבה אח"כ :

שם ודוחק לומר כשהעכו"ם נוקח מן הקבוע קאמר כו' שהלוקח מן הקבוע דהא הזכיר כו' כצ"ל : ומ"ש הש"ך דאם איתא דאעכו"כ קאי דל"ל כלל ש"לוקח כו' כונתו דהרה"מ כ' וז"ל מבואר דאם נמצא ביד עכו"ם שרי והיינו לא ראינו שיצא ממקולין וכ' הרשב"א ויראה לי שהלוקח מקבוע לא אסרו אלא בפ"ע ולא ע"י תערובת ע"כ והביא הש"ך רא"י מהרה"מ דמפרש דברי הרשב"א דקאי אפי' בלקח מקבוע דאורייתא דהא הרה"מ כ' בשם הרשב"א בסתם שהלוקח מקבוע כו' והרה"מ לא מיירי שם כלל מתערובת חתיכות ובודאי כונתו אף בלקח מקבוע דאורייתא וכתב עוד הש"ך דאין לומר דהרה"מ מיירי כשעכו"ם לקח מהקבוע דאז הוי כמו פירש דאינו אסור רק מדרבנן דא"כ ל"ל להרה"מ להוסיף תיבות אלו שהלוקח מהקבוע מה שלא נזכר ברשב"א כלל (כמו שהבאתי לעיל לשונו) הלא הרה"מ מיירי מקודם כשנמצא ביד עכו"ם והי' לו באומרו וכ' הרשב"א ויראה שלא אסרו אלא כשהוא בפ"ע לא כשנתערבה וממילא ידעינן שקאי אדסמך לו בשנמצא ביד עכו"ם א"ו דהרה"מ מפרש דברי הרשב"א דאף בלקח ישראל מקבוע דאורייתא הדין כן וק"ל :

סכ"ז אלו הוי ספק איסור דאסור מדרבנן כו' בעצ"ל הקשה דהא הש"ך כתב לקמן בסקנ"ד דאף ודאי איסור דרבנן הוי כספק איסור תורה דשרי בתערובת ה' ע"כ מפרש כונת הש"ך דר"ל אף דמתחלה הוי ודאי איסור דרבנן ע"י ע"י תערובת נעשה ספק כמ"ש הרמ"א כאן הואיל וספק הראשון אסור מה"ת היינו ע"י הקבוע נעשה ספק אף דמתחלה הי' ודאי איסור תורה וכן הוא כונת הש"ך נ"כ במ"ש ספק איסור כו' היינו דהי' ודאי איסור רק ע"י הקבוע נעשה ספק איסור וק"ל :

טו"ז סק"ה כ"כ הרשב"א הביאו הפור וכו' עליו ואינו מבין כו' ד"ל דהמוד הביא דברי הרשב"א שהוא דברי המחבר כאן וכ' ע"ז וז"ל ואינו מבין מ"ש להתיר בחתיכות שאר"ל

הב"ח דזה קאי להיכי שהאיסור עומד בפ"ע אלא שא"י מקום קביעות האיסור כגון שיש י' חניות מוכרת בשר וא' מהן מוכרת בשר טרפה וא"י איזו היא וס"ל להרא"ש כהר"ן דמה שלקח קודם שנולד הספק הוא מותר דלא הוי קבוע למפרע וע"כ כ' הרא"ש דקודם שנולד הספק ל"ש הגזירה שמא יקח מהקבוע כיון שכולן עומדות בחזקת היתר וא"כ ממילא מוכח דס"ל להרא"ש דגם בתערובת התניות לאחר שנולד הספק אסור אפי' בפ"ע ממילא שלא בפנינו (דאל"כ אמאי אמר דוקא קודם שנולד הספק) וזמנא כיון שאין ידוע איזה החנות שמוכרת בשר טרפה גזרינו שמא יקח מהקבוע (עצ"ל) :

טו"ז סק"ג וגם דין כוס של עכו"ם כו' עיין בש"ך לקמן סק"ג שהביא דין כוס של עכו"ם :

שם ואין להקשות הא ק"ל ספק דרבנן לקורא כו' ע"ל בדיני ס"ס בש"ך אות י"ז ד"ה וגם מש"ש :

ש"ך סק"ב הב"ח השיג על המחבר דהרשב"א לא קאמר אלא פירש לפנינו כו' עיין בטו"ז סק"ג שכ' בשם הב"ח שמפרש דהרשב"א מיירי בקביעות דחתיכות ועיין בפרט"נ שם שהקשה עליו דהא הב"ח מפרש דברי הרשב"א בפירש לפנינו וכמ"ש הש"ך כאן ומ"ש הש"ך דבהגהות או"ה כ' דהרשב"א לא מתיר אלא בפירש לפנינו כו' ר"ל דס"ל להרשב"א דפירש לפנינו אינו אסור אלא מדרבנן וע"כ מותר כשנתערב אח"כ וע"כ כ' בהגהות או"ה דא"ה חולק עם הרשב"א (כמ"ש בטו"ז סק"ג) ר"ל דהא"ה ס"ל דפירש לפנינו אסור מדאורייתא ע"כ לא מהני מה שנתערב אח"כ ועיין בפרט"נ שכ' דזהו ג"כ דלא כהמ"ז סק"ג שהבין דברי הגהות או"ה שאו"ה חולק עם הרשב"א היינו דהרשב"א ס"ל דאפי' לקח מהקביעות שהוא אסור מדאורייתא מותר נ"כ כשנתערב ואו"ה ס"ל דכיון שאסור מדאורייתא ר"מ בזה מה שנתערב אח"כ והש"ך לא הבין כן מהגהות או"ה אלא מפרש דהפסלוגתא הוא דהרשב"א ס"ל דפירש לפנינו אינו אסור רק מדרבנן וע"כ מהני כשנתערב אח"כ ואו"ה ס"ל דפירש לפנינו אסור מדאורייתא ול"מ מה שנתערבה אח"כ וק"ל :

שם ובאמת הכי משמע לכאורה מלשונו בת"ה הקצר כו' מיהו בתה"א דף ק"כ כו' ר"ל דבת"ה הקצר כתב מתחלה דין קבוע דאורייתא בניכר החנות שמוכרת בשר טרפה וראינו א' יוצא מהחנות ובשר בידו (דהיינו פ' לפנינו) הוי כקבוע וכו' ע"ז ויראה לי שלא אסרו אלא בפ"ע ולא

שאר"ל אלא שהחמיר לאסור שנראה שאסורין מן הדין ולא מטעם חומרא דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואסור בכל דבר וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל דכל מה שלקחו קודם הספק הכל מותר ולאחר שנודע הספק הכל אסור ע"כ. והקשה הב"י על הסוד דהא הרשב"א מיידי בתערובת התיבות במקולין שהוא קבוע דרבנן (כמבואר בסו"ז לעיל סק"ג) ולא נזכר רק בחתיכות הר"ל. וע"כ פירשו הד"מ והפרישה דהסוד הבין מדברי הרשב"א דמיידי בתערובת החניות דהיינו שנודע שיש טרפה בחנות א' ולא נודע באיזה חנות וזה הוי קבוע דאורייתא: **שם** שוב דאיתי במה שהעתיק ב"י כו' ולפי"ז קשה עד הסוד שדברי הרא"ש יהיו סותרים זא"ז. ר"ל דהרא"ש בתשובה כ' ע"ז וז"ל על כבש טרפה שנתערב בין כשרים אם נאכל כבש א' כולו הכל מותר לחתיכות דקות מותר ע"כ. ואין פירוש לדברים אלו והב"י הביא תשובה זו והגיה בזה"ל וכל מה שנחתך מהכבשים לחתיכות דקות מותר. וא"כ משמע דס"ל דהרא"ש אף שנשארו מהכבשים חתיכות הר"ל אפ"ה החתיכות שאר"ל מותרין ולפי"ז כבש א' מקצתו אסור ומקצתו מותר. ע"כ הקשה הסו"ז דכ"ז קשה על הסוד שדברי הרא"ש סותרים זא"ז דהא הסוד כ' כאן בשם הרא"ש דמה שלקח אחר שנוולד הספק אסור אף חשאר"ל דהא הביא דברי הרא"ש לדחות בזה דברי הרשב"א שמתיר החשאר"ל (כמ"ש דעיל ברס"ק זה). ע"כ כ' הסו"ז דכ"ז בתשובת הרא"ש וכל הכבשים שנחתכו לחתיכות דקות מותר ור"ל דוקא שנחתכו כל הכבשים לחתיכות דקות שלא נשאר שום חתיכה שיהי' ראוי להתכבד דאז כולן מותרות אבל אם לא נחתכו כולן לחתיכות דקות אזי אף אותן שאר"ל אסורין דא"א לומר שכבש א' יהי' מקצתו אסור ומקצתו מותר וק"ל: **ש"ך סק"ל** ובס"א איתא אבל ליקח כו'. ר"ל דלפני הש"ך ה"י הגירסא אבל מכאן ואילך אסור ע"כ מפרש רבינו הש"ך ז"ל דאפי' בדיעבד שלקח ג"כ אסור כשלקח אחר שנוולד הספק. וכ' הש"ך דבס"א איתא הגירסא אבל ליקח מכאן ואילך (והיינו כמו הגירסא שהוא לסנינו) ולפי"ז משמע דרק ליקח לכתחלה אסור אבל בדיעבד מותר:

סו"ז סק"ז חילוק זה כ' לתרץ כו'. ז"ל הת"ת דהא דכ' הסוד דאם פירש ממילא אסור דח ישינן שמא יקח מן הקבוע נראה דפרש וקא כשפירש מקצת התערובת ונשאר שאר התערובת במקומו דאז איכא למיחש שמא יקח מן הקבוע הנשאר אבל אם נתפסדו כל התערובות ממקומן עד שלא נשאר שום קביעות

במקומו ובשעת עקירתן ממקומן פירשו מקצתן אז כל אותן שפירשו מותרין דעל כל חד אמרינן מרובא פירשו מלבד שנים אחרונים שהם אסורים וחילוק זה מוכרח בדעת הסוד שהרי כ' ביו"ד סי' ט"ז ונ"ז גבי בע"ח שנתערבו דנכבשינהו דניידו ואמרינן כל חד וחד מרובא קפדיש וא"כ דבריו מותרין למה שכ' סי' ק"י ולכן מוכרח לחלק בדרך שכתבתי וכ"כ באו"ח סי' שכ"ט בהד"י חילוק זה ע"כ. ור"ל דאיתא באו"ח סי' שכ"ט דאם ה"י מ' עכו"ם וישראל א' בחצר ופירש א' מהם לחצר אחת ונפל עליו שם מפולת מפקחין עליו הגל בשבת כיון שנשאר קביעות הראשון במקומו חשבינן ל' כמחצה על מחצה אבל אם נעקרו כולם ובשעת עקירתן פירש א' מהם לחצר אחת ונפל עדיו אין מפקחין עליו שכיון שנעקר קביעות הראשון ממקומו אמרינן כל דפירש מרובא פירש ע"כ. וא"כ מוכח מכאן ג"כ דיש חילוק בין כשלא פירש רק א' מהם לא אמרינן מרובא פירש וכשנעקרו כולן מהקביעות אמרינן מרובא פירש. והסו"ז דוחה רא"י זו דהא כאן המעם הוא דלא אמרינן מרובא פירש דכיון דהאיסור אינו ניכר במקומו גורמין שמא יקח מהקבוע וזה ל"ש שם דהא שם ניכר הקבוע במקומו ומה נזירה שייך שם. ומה שכ' הסו"ז ותו קשה דאם מהני עקירת כולן למה אמרינן שם בזבחים כו' לבאצנה בבר הקשה קשיא זו בריש הס"ק. ומפרש החו"ד דמתחלה הקשה הסו"ז אהא דמתיר אפי' לכתחלה בס"י נ"ז בתקנה דנכבשינהו דניידו דהא בזבחים לא משמע כן אך שיאסור בדיעבד לא מוכח שם ע"כ הקשה עוד דמוכח דאפי' בדיעבד אסור דהא שם בודאי יפירשו אח"כ הכל ממילא ואפ"ה קאמר שם דירעז עד שימותו:

ש"ך סק"ז וחילוק זה אינו מוכרח דמנ"ל דפירשו כולן עדיף כו'. ר"ל דבשלמא להרשב"א דס"ל דס"י שלא בפנינו מותר נחא דס"ל דפירשו כולן בפנינו הוי כפ"י א' שלא בפנינו אבל להסוד דס"ל דס"י א' שלא בפנינו נ"כ אסור קשה מנ"ל להת"ת לחלק אליב"י דהסוד דס"י כולן בפנינו יהי' עדיף מפירש א' שרא בפנינו. ומ"ש הש"ך דהרא"י שהביא בסא"ח צ"ע עמ"ש בזה בסו"ז סק"ז וע"כ מפרש הש"ך דעת הרב הת"ת דאין כונתו לומר דנתפסו כולן בפנינו יהי' עדיף מפ"י א' שלא בפנינו דק כונתו דנתפסו כולן לא חשיב כלל קבוע ול"ד כלל לפ"י ממילא מהקבוע דס"ל להסוד דאסור אפי' כפ"י שלא בפנינו דשם עדיין הקבוע נשאר במקומו משא"כ כשנתפסו כולן לא נשאר הקבוע כלל וזה דהקשה הב"ח אמאי שנים אחרונים אסורים מתוך הש"ך דמיידי

אמרי

סימן קי

בינה

דמיירי דאחר שנתפזרו כולן חזרו קצתן לקביעתן
זע"כ אסורין השנים אחרונים וק"ל :

שין סה"ה וזה סותר מ"ש הרא"ש כו'
אפי' לישראל כו' דבהרא"ש

לא כ' רק סתם דנאכל א' מהן וכ' המו' דמשמע
שם דמיירי אפי' אכלו הישראל' ועיין בש"ך סק"מ
שהביא לשון הרא"ש :

סה"מ כן הוא בטור כו' ז"ל הטור ודוקא
לאכול ב' ב' אבל א' א' או שיאכלם

כולם אדם א' אסור ע"כ ולפי פ' הב' לדעת
הטור הוא כך דמ"ש הטור ודוקא לאכול ב' ב'
קאי על שני בנ"א או מותר כשיאכלו ב' ב'
דוקא אבל א' א' אפי' שני בנ"א או שיאכלם
כולם אדם א' אפי' ב' ב' אסור והב' מוכיח עוד
מדברי התוס' דלהנות מכולן בבת א' אפי' ב'
בנ"א אסור ודין זה לא נזכר בטור והמו' נורם
נ"כ בטור כניסת הב"י אך על מה שהוביח הב"י
מהתוס' דב' בנ"א אסורין לאכלן בב"א ע"ז חולק
המו' :

שם ראשתמיטת' דברי התוס' פנ"ה כו' בדיון
דבר שאין חשוב בו היינו כמבואר לעיל
סי' ק"ט ס"א שהוא היש מי שאוסר שהביא שם
המחבר :

שם שוב ראיתי בדו"פ שמניה בדברי הטור כו'
וצ"ל דה"י נורם בדברי הטור כו' ר"ל

דהדרישה הוסיף בדברי הטור הנ"ל מלת ביחד
ולפי"ז משמע דדוקא כולן ביחד אסור לאדם א'
לאכלן אבל ב' ב' מותר בין לב' בנ"א בין לאדם
א' לאכלן כולן והקשה המו' ע"ז דהא לקמן בס'
ק"מ לענין ע"ז שנתערבה ב' הטור (והובא בש"ע
שם) דאסור לאדם א' להנות מכולן ומשמע אפי'
ב' ב' והדרישה עצמו הרניש בקושיא זו ומתיר דע"ז
חמור משאר איסורין והדרישה הביא רא' מהת"ה
שכ' זו"ל ודוקא לאכול האחרים ב' ב' ביחד או
שיאכלם שני בנ"א כה"ג דוקא שרי ע"ב ומשמע
מדבריו בהר"י דב' ב' מותר אפי' אדם א' לאכול
כולן אך משמע עוד מדבריו דמה שכ' או
שיאכלם שני בנ"א קאי אפי' לאכול א' א' דהיינו
דב' ב' מותר אפי' לאדם א' וא' א' מותר דוקא
לשני בנ"א ע"כ כ' המו' דלדברי הת"ה צ"ל
דלא ה"י נורם בטור כהפרישה דאי ה"י נורם
כהפרישה קשה למה כ' הטור בסיפא או שאכלן
אדם א' כו' הא מ"ש הטור ברישא ודוקא לאכול
ב' ב' קאי נמי אדם א' דהא כ' הטור אח"כ אבל
לאכול א' א' אסור ואי קאי אשני בנ"א הא
מותרין לאכול א' א' לדעת הת"ה הנ"ל או
דהטור ברישא קאי נ"כ אדם א' (לדעת הת"ה)
וסאי צ"ל בסיפא או שאכלן אדם א' (ובשלמא

להפרישה ניתא דלדידי' מיירי הטור ברישא בין
באדם א' ובין בשני בנ"א דמ"ש הטור אח"כ אבל
לאכול א' א' אסור קאי נ"כ אפי' אשני בנ"א
וע"כ ניתא מ"ש הטור בסיפא או שאכלן אדם א'
ביחד אסור אבל להת"ה דס"ל דשני בנ"א מותרין
לאכלן אפי' א' א' א"כ א"א לומר דהטור מיירי
ברישא בשני בנ"א רק באדם א' וא"כ אמאי צ"ל
בסיפא אדם א' כיון דעלה קאי) ע"כ כ' המו'
דהת"ה לא נרם בטור מלת או ואינו בבא אחריתי
כלל רק הכל בבא א' וה"ק הטור אבל לאכלן א'
א' שאוכלן כולן אדם א' אסור ור"ל דמ"ש הטור
שאוכלן אדם א' קאי באמת עמ"ש לאכלן א' א'
בוזה אסור לאדם א' דוקא אבל לשני בנ"א מותר
אפי' א' א' ונרם ממילא שמעינן דלאכלן ב' ב'
מותר לאדם א' לאכלן אפי' כולן מדכ' אבל לאכלן
א' א' שאוכלן כולם אדם א' אסור משמע דב' ב'
מותר אפי' לאכול כולן לאדם א' אבל אי היה
נורם בהטור כהפרישה או שיאכלם כולם אדם א'
ביחד אסור א"כ הוא בבא אחריתי דאשמעינן
דאדם א' אסור לאכלן בכ"א תקשי למה כ' אדם
א' הא (לדעת הת"ה) מ"ש קודם לכן דאסור לאכלן
א' א' קאי נמי אדם א' וק"ל :

שם ובהר"י כתבו התוס' פ"ב דכתובות כו'
ר"ל דאיתא שם עיר שכבשוה כרכום כל
כהנות שנמצאו בתוכה פסולות וקאמר שם בנמי'
דאם יש שם מחבואה א' מצלת על הכהנות כולן
ובע"ר ירמי' אם המחבואה אינה מחזקת אלא
כהנת א' מהו מי אמרינן על כל חדא וחדא היינו
הא שהיתה במחבואה או לא אי דמי להא דשני
שבילין א' טמא וא' טהור והלך בא' מהן ועשה
טהרות וחבירו הלך בשני ועשה טהרות אם נשאל
זה בפ"ע וזה בפ"ע שניהם טהורות ואם שאלו
שניהם בב"א טמאין ואם א' שאל עליו ועל חבירו
פליגי שם אי הו"י כבת א' או כבזא"ז זה"נ כיון
דשרי להו לכולהו כהנות כבת א' דמי וכתבו
חתום שם דאפי' אין בא לפנינו לשאול אלא על
אחת מ"מ הרבר ידוע לכל שהרבה כהנות היו והיו
כאלו בא לשאול על כולם בב"א ע"כ וכ' המו'
דנרם כאן אם אתה מדמי לבאו לשאול בב"א אזי
אסור אפי' לא יאכלו בפעם א' דהא חשבינן להו
כמו איש א' :

ש"ך סה"מ דהא דאמרינן בש"ס כו'
ר"ל דאיתא בזבחים דף ע"ד
אמר רב טבעת של ע"א שנתערבה במאה טבעות
ונפלה א' מהן לים הותרו כולן ופריך הא ר"א לא
תתיר אלא שנים שנים א"ל אנא נמי תרת' **קאמינא**
פירש"י שימכור הטבעות שנים שנים **והרמב"ם**
מפרש הא דאמר רב אנא נמי תרת' **קאמינא**

תירץ כלום במה שאמר מ"מ מיד שנפגם כו' דהא לר"ת מהני ס' א' בגופו והב' ע"י תערובת אלא מקשה על השרכת א' למה כיון דלפי האמת יש כאן גם ס"ס אלא דר"ת אמר דאף בודאי איסור הכא מותר מכת הנוצות אבל עכ"פ יועיל הס"ס דלא להשליך א' וע"ז שפיר השיב דמיד שנפגם הסכין הי' אסורה והוי עליו שם איסור ע"כ צריך להשליך א' אף דאיכא ס"ס . וא"כ מוכח שפיר דאף באיכא ס"ס אסור לאכלן כולן (עצ"ל)

ש"ך סק"ג דמאן דאסר אסר בכולהו כו' ר"ל דלעולם דאפי' תערובת הב' ג"כ מותר והא דקאמר שם פירש א' מהן (מן התערובת) לריבוא ומריבוא לריבוא מותרין דהיינו נ' תערובת הוא כדי לאשמעינן דלאותו מ"ד דסליג שם ס"ל דאפי' בני תערובות אסור .

שם . ונראה דגם רש"י מודה דהתערובת הב' מותר כו' . ר"ל דלא כהתוס' שהביא הטו"ז שכ' דלא כפי' הקונטרס והיינו שהתוס' ס"ל דתערובת הב' מותר כשאינו אוכלו כולו כא' אפי' שלא נפל מתערובת הב' לתערובת ג' . וע"כ דלא כפי' הקונ' דס"ל לדעת רש"י דלא הותר התערובת הב' רק כשנפל מתערובת הב' לתערובת הג' . והש"ך כ' דבאמת גם רש"י מודה בזה דתערובת הב' מותר כשאינו אוכלו כולו כא' אפי' בלא תערובת הג' והא דקאמר רש"י כשיש ג' תערובת אז הותרו אפי' האמצעים היינו אפי' לאכול כולן כא' אבל בנא"ז מותרים אפי' בלא תערובת הג' .

טו"ז סק"א ולא דק דודאי בזה מסכים גם הפוסק כו' . ר"ל דאף דהמור

ס"ל כר"ת דסני בב' תערובת (כמ"ש הטו"ז לעיל סק"י) אבל ס' א' בגופו והב' ע"י תערובת גם המור ס"ל דלא מהני ודלא כר"ת דס"ל דגם בכה"ג מהני וכמ"ש המור בהד"כ כן . ועיין בש"ך סק"א החילוק בין כשהספק א' בגופו ובין שני תערובת ועיין בפרמ"ג לעיל סק"י מ"ש דגם ר"י ס"ל דסני בב' תערובת . ועיין בפרמ"ג כאן מה שהקשה על הטו"ז בזה :

שם ושם יש לפרש דבריו איסור דרבנן למדקדק כו' כצ"ל . ור"ל דהא"ה כ' בכלל כ"ה

דין ז' וכולן אם יש בהו ס"ס מותרים וקאי על כל הדברים החשובים וגם על דשיל"מ והא הת"ח הביא בשם האו"ה דברשיל"מ יש לאסור אפי' ס"ס איז דהא דכ' שם דמותר בס"ס קאי על איסור דרבנן : **סק"ב** גם המור הביא ב' דברים אלו בסמוכין כו' . ז"ל המור אבל חתיכת איסור

שנתערבה בחתיכת היתר (היינו חד בחד) ומאלו השתים נפדה א' מהן לתוך עשר של היתר א"א בזה ס"ס להקל שאנו רואים כל א' מהשנים כגופו

קאמינא דר"ל דלא התיר רק כשנפגמו שנים לים : **סק"ב** או פירש ממילא למאן דאוסר פירש ממילא כו' . ר"ל דלמאן דמתיר פירש ממילא בלא"ה ל"ש לתלות באיסור דהא קודם שנפל לים החזקנו אותו להיתר נמור מחמת כל דפריש והיאך נאמר לאחר שנפל לים דהאיסור נפל אלא אפי' למאן דאוסר פירש ממילא אפ"ה כיון דקודם שנפל לים הי' אסור החתיכה שפירשה וגם התערובת כיון שהי' אז החתיכה בעין (וכמ"ש הש"ך הטעם רקמן סקמ"ד) ע"כ אח"כ כשנפלה לים לא מן התערובת הוא נפרש כיון שכבר הי' נפרש זל"ש לומר דהאיסור נפל :

טו"ז סק"י איתא בפ"ק דביצה כו' והקשה ר"ת כו' . ע"ל ס' ק"ב בש"ך סק"ב שהבאתי הסוגיא :

שם כמ"ש אח"כ ואם כל הרוב נתערבו כו' ז"ל המור ודוקא כשנאבד א' מן העולם אבל לא נאבד אלא שפירש א' מהם אין להתיר בשביל זה הנשארם ולא מבעי' אם פ' א' מהן אלא אפי' פירשו מהן הרבה אין להתיר הרוב הנשארות אלא המיעוט שפירשו מותרין שאנו תולין לומר האיסור ברוב והרוב אסור ואם כל הרוב נתערבו באחרים כולן אסורין כאלו נפל שם האיסור אבל אם המיעוט נפל למקום אחר מותר ע"כ . וכי' הבי' ע"ז ז"ל הכל דברי הרשב"א בת"ה ומ"ש דמיעוט שפירשו מותרים לאו דמימרא שהם מותרין כמות שהן דהא ליכא מאן דשרי להו כמות שהן ועוד דא"כ היאך כ' אח"כ אבל אם המיעוט נפל למקום אחר מותר שאם הם עצמן מותרין כשנפלו למקום אחר מהיכן הי' יכול לביא להן איסור שהוצרך להשמיענו שהם מותרין אלא מותרין דקאמר היינו לענין שאם נתערבו באחרים בשל"ת ברוב ומותרין משא"כ במהובין הנשארים שאפילו נתערבו ברבוא כולם אסורים שאנו אומרים שהאיסור ברבוא איתא והוי כאל ידוע שנפל שם האיסור ע"כ . וז"ש המור שזהו פירוש על הרישא כו' . ר"ל דמ"ש המור ואם כל הרוב נתערבו כו' אבל אם המיעוט נפל למקום אחר כו' זהו פי' עד הרישא שכ' דהמיעוט שפירשו מותרין ומפרש גמ"פא דהוא דוקא כשהמיעוט נתערב אח"כ בין אחרות :

שם ואח"כ כ' אע"ג דכר א' קיימא בס"ס לא לאסור את הכל כו' . ר"ל דל"ת דה"י קשה ל"י ע"מ שהתיר מכת גיצות הא אף בלא נוצית הי' מותר מכת ס"ס ולא הי' ג"כ לאסור את הכל וז"ש כאן לא בא לאסור את הכל ר"ל לא בא להקשות למה ס"ד לאסור את הכל הא יש ס"ס אפי' בלא נוצות . ועי' ס' המור ד"א דא"כ לא

אמרי

סימן קי קיא

בינה

של איסור כ"ז שלא נתבטל האיסור ברוב . והא דשרינן ס"ס דוקא ע"י תערובת אבל ספק טרפה שנתערבה באחרות כולם אסורות עד שיהא בהיתר כדי לבטל האיסור אם הוא מדברים המתבטלים שכיון שספק הראשון ה"י בגופו אין להתיר מס"ס ע"כ . וא"כ מוכח דהני תרומות דנינים שוים ולא מהני בהו לא נודע בנתיים :

סקט"ו כהאי דכתובות כו' . ר"ל דאיתא בתשובת הרשב"א בדברי השואל ס"ס דמותר אי אף בחזקה או לא אם תאמר דאף בחזקה מותר מה נעשה למ"ש בפ' בכל מערבין דאפי' ספק דרבנן אי איתחזק איסורא לא אמרינן ספק דרבנן לקולא ואם תאמר אסור תריץ דבפ"ק דכתובות איתא דס"ס עדיף מרוב . ר"ל דאיתא שם בראוה מדברת עם א' ס"ל לר' יהושע דהיא בחזקת בעולה לנתיך ולממזר ואף בעיר שרובה ישראל כשרים . ובספק חלל שנשמע (פ' בתוס') שם דהיינו משפחה שנתערב בה ספק חלל דיש על כל א' מהמשפחה ספק אם הוא אותו ספק חלל ואת"ל דהוא הספק חלל יש עוד ספק אם הוא הלל דהיינו שיש בו ספק אם הוא מבן גרושה או לא) ס"ל לר' יהושע שכשרה לכהונה . והשיב לו הרשב"א מאי איתחזק איסורא איכא בהאי דכתובות הא התם אינו אלא ספק חלל שנשמע וליכא חזקה ואם אתה קורא איתחזק איסורא כל היכא שנתערב בו איזה דבר שהחזקנו אותו לאסור וה"ה באותו משפחה כיון שנתערב בודאי ספק חלל הרי איתחזק איסורא הרי"ז דומה לטבעת של ע"ז שנתערב היינו כמבואר בש"ך לעיל סקנ"ב והתם ג"כ איתחזק איסורא ואפ"ה מותר שם בס"ס . ול"ד לדא דר' הונא בספק שאירע בשחיטה דאוסר שם משום דבהמה בחי' בחזקת איסור ור"ל דהספק בשחיטה אם נאמר בזה ס"ס תסתור את החזקה וכס"ש הסו"ז לקמן ודוק :

בדיני ס"ס אות יג דגרע משם אונם חד הוא כו' כונתו

למ"ש לעיל אות י"א בשם תוס' .
אות טו ובפ' א"ט גבי ריאה הסמוכה לדופן כו' . ר"ל דר"נ אמר ריאה הסמוכה לדופן (היינו שרבוטה בצלעות) אין חוששין לה שמא נקבה . ופי' הר"ן הטעם דס"ל לר"נ דאיסור הסוכות הוא רק ספק נקב וכשהוא סוכה לדופן איכא תרי ספקי ספק מחמת דופן ספק מחמת ריאה ואת"ל מחמת ריאה שמא לא ניקבה ע"כ . וגם שם א"א להפכו ואפ"ה הוי שפיר ס"ס מטעם דמתחלה צריך אתה לדון מה"ת דהפירכה בא מהריאה אפשר היא מהדופן וק"ל :

אות יז ד"ה וגם . וגם הם נדפסים בטעות כו' ר"ל בס"ש בכלל כ"ה ומ"מ צריך ס"ס להתיר דהא דאמרינן ספק דרבנן כגון . נדפס בטעות מלת דהא צ"ל והא . גם חסר מלת לקולא בחר תיבת דרבנן . וגם לכאורה מוכח מדבריו דמדמי בשר שנמ"ה לדין גבינות של עכו"ם ובאמת אינן דומין כלל . וגם לקמן באות י"ח כונת הש"ך להוכיח דכמו שפירש באו"ה כלל כ"ה הוא אמת דל"ת דהגירסא כמו שכתובה עכשיו אמת דהא כו' ולומר שנבינות עכו"ם ובשנמ"ה שווין המה וא"כ גבינת עכו"ם ע"י תערובת שרי והא ליתא דבכלל מ"ז לא התיר או"ה אלא בספק אי הוחלפה ע"י תערובת לא גבינות עכו"ם ממש (פרמ"ג) :

אות יח מאחר שאין איסור עתה משום גילוי לבד . ר"ל דבגמ' ע"ז דל"ה איתא בשם ריב"ל דהטעם דאסרו גבינות עכו"ם הוא משום גילוי דחיישינן שמא אכל הנחש מהם כשעמדו כך בלא כיסוי דיש בזה סכנה כמו משקין שנתגלו לקמן בש"ע סי' קצ"ז . ואח"כ קאמר שם בגמ' מעמים אחרים דאסורין משום חשש שמעמידין בעור קיבת גבה או דאיערב בה חלב טמא .
אות כז גבי מ"ש ואל תשיבנו מדר"ה כו' . עיין בסו"ז סקט"ו שהביא דברי הרשב"א והד"ם :

סימן קיא

טו"ז סק"א דבגמ' איתא כו' . דאיתא שם וסבר ר' יוחנן תרומה בזה"ז דאורייתא והתני' שתי קופות א' של חולין וא' של תרומה ולפניהם שתי סאין א' של חולין וא' של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו הרי אלו מותרים שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה חולין לתוך חולין נפלו ואמר ר"ל והוא שרבו חולין (היינו שבקופת חולין) על התרומה שבסאה ור' יוחנן אמר אעפ"י שלא רבו חולין על התרומה וא"א תרומה בזה"ז דאורייתא מי תלינן לקולא באיסור דאורייתא ופריך עוד וסבר ר' יוחנן בדרבנן לא בעינן ריבויא והא תנן מקוה שיש בו מ' סאה מכוונת נתן סאה ונטל סאה כשר ואמר ר"י עד דובו מאי לאו דנשתייר רובו (היינו עד י"ט סאה יכול לעשות כן אבל ספי לא דבעינן דניהוי רובא מ' גשמים אלמא אע"ג דפסול שאיבה דרבנן בעיא רובא בכשרות) ומשני לא דלא נשקול רובא אבל עד פלגא מותר ואיבעית אימא שאני הכא דאיכא למימר שאני אומר חילין לתוך חולין נפלו ואין כאן איסור ע"ל:
ע"ך סק"ו וקשי' באיסור דרבנן ל"ל רוב לר"ל כו' ע"ל סק"א בסו"ז שהבאתי

שהבאתי דברי ר"ל ור"י :

טו"ז סק"ה כמו תרומה דהיינו דוקא בו' עיין בפרמ"ג שכ' דכ"ל כמ' בתרומה כראיתא בפ"ב דערלה היינו דוקא באינו מינו ור"ל תרומה בעינן ק"א במינו ולא באינו מינו וכאן מיירי בא"מ :

סכ"ו וכ"כ מו"ח ז"ל וחזק סברא זאת בו' : ז"ל הב"ח ואין להקשות ממ"ש הסור דבנפל איסור לא' מב' קדרות של היתר דבאדם א' שרי מפי דמצטרפין כל הקדרות לבטל האיסור דהתם שאני כיון דאין כאן אלא חתיכה א' ולא ראינו שנפל לתוך א' מהם בודאי רואין כאלו כבר הקדרות מעורבות ומצטרפות להיתר באדם א' אבל הכא כב' חתיכות דראינו שנפל חתיכה א' לכל קדרה וקדרה נרע מפי וכן לעיר בב' קדרות א' של איסור וא' של היתר וחתיכה א' של איסור דכ' הרשב"א דשרי במכש"כ שהרי לא ראינו כלום שנפל לתוך היתר אלמא דבחתיכה א' יש להקל מפי והכי מוכח מדכ' הסור בהלכות חמץ שלא כ' לחלק בין ב' בנ"א לאדם א' אלא גבי צבור א' של חמץ וב' בתים בדוקים ולא כ' כן גבי ב' צבורים א' של חמץ וא' של מצה וב' בתים בדוקים שהוכיח מקודם א"ו בע"כ דבב' כיון דודאי הכנים העכבר חמץ בבית בדוק אין תולין להקל ע"כ. ר"ל דלכך לא מחלק חמור בב' צבורים א' של חמץ וא' של מצה וב' בתים בדוקים בין אדם א' לשני בנ"א כמו שמחלק בצבור א' של חמץ וב' בתים בדוקים והעכבר נמל החמץ ונכנס לבית א' וא"י לאיזה מהן אזי כשהבתים הם של אדם א' צריכין שניהם בדיקה וכשהם של שני בנ"א א"צ בדיקה א"ו דב' צבורים כיון דנכנס בודאי לכל בית עכבר וכבר בפ"ו נרע מצבור א' שרא נכנס העכבר רק לבית א' וה"ה כאן יש חילוק בין ב' גפילות לנפילה א' וק"ל :

שם וט"ש בר"א כשאין בשום א' מהן כדי לבטלו בו' כונתו כמ"ש המחבר כאן אם אין בשום א' מהן בו' :

שם ואע"ג דאח"כ ברין אני אומר למקום שנפל הראשון בו' היינו מ"ש המחבר בסעיה ו' : מהא דבסמך דאם הם של שנים צריך ביטול בו' היינו כמ"ש המחבר לקמן בסעיה ו' :

שם דאיתא שם במתני' אבל א' מהן בו' ר"ל דאיתא שם שתי קופות א' של תרומה וא' של חולין ואין ידוע איזו של תרומה ואיזו של חולין אם אבל א' מהן פסור אבל אחר את השני פסור ג"כ ואיתא שם בר"ש דבירושלמי פריך על ... כ"ע אלא כ"י דס"ל בשנים

שהלכו בשני שבילין א' טמא וא' טהור דאם נשאלו בבית א' טמאים ואם שאלו בזא"ז טהורים ומסיק בירושלמי דבזא"ז כ"ע מודים דטהורים כי פליגי אם בא לשאול עליו ועל חבירו דר' יהודה ס"ל דהוי כבאו לשאול בזא"ז ור' יוסי ס"ל דהוי כבאו לשאול בב"א (וע"ל סי' ק"י בפ"ו ססק"ט ד"ה שם ובהדי' . שהבאתי הך דשני שבילין) וע"ז הקשה הש"ך דהא משמע משם דהקולא שיש בשני שבילין לענין זא"ז הוא ג"כ בתרומה ואמאי הוצרכו בתרומה ביטול דוקא :

שם כיון דהרשב"א כתב דינים אלו בסתם אפי' באיסור דאורייתא בו' ולא דק בזה כאשר אכתוב בסמוך בו' . ר"ל דהב"ח כ' דלכך אין מצטרפין בב' קדרות של שני בנ"א כשבאו לשאול בזא"ז אע"ג דלפינן דין זה משני שבילין (כמ"ש בהגמ"ר שהביא לפני זה) ושם מקילין בבה"ג ומשני דלא ילפינן כן רק לענין איסור דרבנן אז תלינן להקל אף בשנים כשבאו לשאול זא"ז אבל לא לענין איסור דאורייתא והרשב"א מיירי אף באיסור דאורייתא . וכ' ע"ז הסו"ז ז"ל דלא דק בו' ר"ל כמ"ש הסו"ז לקמן בסק"ז דהרשב"א מיירי ג"כ באיסור דרבנן ולא באיסור דאורייתא . וכתב עוד הסו"ז ונראה דלר"ש צ"ל דהא דבב' בנ"א אין מצטרפין בו' דההיא דליפרא קציעות כ' . ר"ל . דאיתא בפ"ד דתרומות בדורס ליפרא קציעות של תרומה על פי הכר שמלא קציעות של חולין ויש כאן הרבה כדן וא"י באיזה כד שדרס התרומה ר"א וסר רואין אותן כאלו הם פרודות והתחתונות מעלות את העליונות ואעפ"י שדרסה בפי הכד ולא למטה אפ"ה רואין אותן כאלו הן פרודות ממקומן ובטלין ור' יהושע אומר לא תערה עד שיהי' שם מאה כדים אבל אם אין שם מאה כדים הפוסין אסורים והשולים מותרין כיון דאין מעורבות אין התחתונות מסייעות לבטל ע"כ . וקאמר הסו"ז דהרש"ל ס"ל דבב' בנ"א ובאו לשאול בזא"ז אזי מותר אפי' אין כדי לבטל בשום א' מהן והא דס"ל (היינו כדלקמן ס"ז) דבב' בנ"א לא מצטרפין מיירי דיקא כשבאו לשאול בב"א דאז יש תרי חומרות דצריך ביטול (ר"ל דבב' בנ"א ובאו לשאול בזא"ז א"צ ביטול כלל דכ"א תולה בחבירו) וגם אין מצטרפין כיון דהם של ב' בנ"א וההיא דליפרא קציעות יש שם קולא וחומרא היינו דכיון שהם של אדם א' לא מועיל בלא ביטול ויש קולא דמצטרפין כל הכדים לבטל כיון דהם של אדם א' . למדברי הרמב"ן שהביא לעיל דמפרש דההיא דליפרא קציעות מיירי באדם א' או בשני בנ"א שבאו לשאול בב"א משמע דס"ל דאף בב' בנ"א שבאו לשאול בב"א מצטרפין :

אמרי

סימן היא קיב

בינה

לתוך הקדרה שיש בה כדי לבטל ונ"מ באיסור דאורייתא דאי אמרינן דהכל נכנס בספק אזי גם באיסור דאורייתא מותר (דהש"ך ס"ל דהדין של המחבר הוא גם באיסור דאורייתא) אבל להטעם דשאני אומר לא אמרינן כן רק באיסור דרבנן ולא באיסור דאורייתא וק"ל :

סכ"ח יש לפרש בתירוק אחר כו' . ע"ל בס"ק הקודם שהבאתי דברי הרשב"א :

סכ"ט דברי הרמב"ן שהביא הרשב"א שם דפירוש דהך דלישראל קציעות כו' . ע"ל סס"ו שהבאתי הך דלישראל קציעות :

סימן קיב

טו"ז סכ"ג וגם אינו חשוב כו' . ז"ל הפור אבל פת של קטניות ושל אורז ודוחן אינו בכלל פת סתם שאסרו וגם אינו חשוב להיות בו משום בישולי עכו"ם ע"כ . וא"כ משמע מדבריו דמסתמא אינו עולה על שלחן מלכים ולא כהרמ"א שכו' כאן אם אינו עולה על שרחן מלכים . דמשמע דמסתמא עולה על שלחן מלכים .

ש"ד סכ"ח ובה ישבתי ע"ג מה שהתרעם הב"י כו' . ר"ד דהמור כי

ולא"א הרא"ש ז"ל אין חילוק בין פת של בעה"ב לשל פלטר אבל קצת מהמחברים חילקו בין של בעה"ב ושל פלטר דלא שייך חתנות אלא בשל בעה"ב . והקשה הב"י ע"ז דהרי הרא"ש כ' בפ"י בתשובה ז"ל מקום שנהגו ע"פ הירושלמי לקנות מן הפלטר ולאסור של בעה"ב של פלטר מותר בכל ענין אפי' אם קנאו בעה"ב ממנו ושל בעה"ב אסור בכל ענין ואין לו היתר עכ"ל הרא"ש והרי דברים אלו דברי המחברים ממש דיש מקומות שמקילין בפת של פלטר ע"פ הירושלמי אבל פת של בעה"ב אין מי שמורה בה להקל עכ"ל ב"י . ולפמ"ש הטו"ז כאן לק"מ דבאמת אין חילוק בין פת פלטר לפת בעה"ב והירושלמי דאסור פת של בעה"ב אסור לדירי' אף פת פלטר דק דחזרו והתירו פת פלטר משום חיי נפש והשתא ניחא הא דכ' הרא"ש בתשובה לחלק עפ"י הירושלמי בין פת פלטר לפת בעה"ב אבל לדינא באמת כתב הכ"ז שפיר דלרא"ש אין חילוק וק"ל .

סכ"ג אבל אם לקחו כבר הישראל כו' בנותו דהא דכ' המחבר כאן הרי פת פלטר עכו"ם אסורה עת שימכור כו' . בנותו אף אם הישראל כבר קנה הפת של עכו"ם אפי' אסור לו לאכול ממנו עד שיכלה הפת פלטר של ישראל וכ"כ בפר"ח . וע"ז הקשה הטו"ז בדברי הרא"ה משמע דבכה"ג מותר

סכ"ז לקמן סי' ק"צ אי תלינן כו' . ר"ל דאיתא שם באשה שהוציאה חלוק שלה

לאשה אחרת שיושבת על דם טוהר (היינו יולדת לאחר י"ד דנקבה ו' לזכר) ואח"כ לקחה ורבשה ומצאה בו כתם תולה בדם טוהר של האשה אחרת כיון שאש' האחרת לא נתקלקלה בכך שאפי' הכתם היא ממנה אינה טמאה שיושבת על דם טוהר

והביא המור פלוגתא בזה ד"א דאפי' בזה"ז דאין בועלין על דם טוהר תוכה בה ג"כ לפי שמו הדין היושבת על דם טוהר טהורה ואם תתלה בה אין כאן קלקול לאחת מהן ואעפ"י שהחמירו בנות ישראל שלא לבעור על דם טוהר לעצמן החמירו אבל שלא תציל על חברתה לא החמירו וי"א דבזה"ז אין תולין בה ע"כ :

ש"ד סכ"ז ובארוך כ' לחד תירוצא כו' . ר"ל דהרשב"א כ' בשם הר"ש

דהא דאמרינן דמצטרפין שני הקדרות הוא דוקא כשהן שניהם של אדם א' ולא כשהן של שני בנ"א ומביא ראיה לזה מהא דתניא בתוספתא כשה' שתי קופות של חולין ונפל סאה תרומה לא' מהן וא"י לאיזה אם יש בזו נ' סאה ובזו נ' סאה מצטרפין להעלות את התרומה ואם היו ק' סאה בזו ונ' סאה בזו אומרינן שנפלה התרומה לאותה שיש בה ק' ואיכא למידק למאי נ"מ כתב כי איכא בא' ק' והא אפי' אין בכל חדא ארז נ' מעלות זו את זו אלא דהוצרך לאשמעינן דבכה"ג מותר אפי' הם של שני בנ"א . והרשב"א כ' ע"ז דאין חילוק בין שר אדם א' ובין של שני בנ"א מצטרפין . וכ' אה"כ ומיהו מה ששנו בתוספתא בזו ק' ובזו נ' אני אומר לתוך של ק' נפלה מסתברא לי שאין רא' להעמידה דוקא בב' בנ"א אלא נ"ל שהטעם בזה לפי שאין שום דבר מצטרף לבטל האיסור אלא מה שנכנסו בהם בספק מחמת האיסור אבל מה שאינו נכנס בספק האיסור מחמת האיסור מה לו להצטרף עם אחר לבטל האיסור וכיון שכן כשיש בא' ק' לא נכנסה היא בספק איסור שהרי אפי' את"ל דבתוכה נפלה היא מותרת וא"כ לולי מדה זו שאנו תולין לומר בתוך ק' נפדה היתה אותה של נ' אסורה שהרי אין לה מי שיצטרף אלא הנכנס בספק ולכך אשמעינן בתוספתא שאעפ"י שאין להתירה מצד אותה מדה שאנו מצטרפין שתי הקופות להעלות את האיסור מ"מ יש לנו להתיר מצד מדה אחרת שאנו תולין שנפלה במקום שיש בו כדי לבטל ע"כ . ומביא שם עוד תירוצים ע"ז ועז"ק הש"ך ז"ל דאע"ג דיש שם עוד תירוצים מ"מ לענין הדין גם תירוק זה קיים דהויא דיש בא' כדי לבטל לא אמרינן דנכנס בספק להצטרף רק דתולין דהאיסור נפל

והב"י כ' שם ע"ז וז"ל עוד נתן הרשב"א טעם להתיר משום דאין לעכו"ם הנאה בסילוקו עד שנחוש לכך. ועי' כ' המו"ז דלפעם זה ה' מיתר אף בשר תורה אלא דעיקר הטעם הוא משום דהוא ספק דרבנן וע"כ כ' הרשב"א על טעם השני לשון ועוד כו' וכיון דעיקר הטעם הוא משום דהוא ספק דרבנן ע"כ הקשה המו"ז על הא דאוסר המור כשידע העכו"ם שה' בשר בתנור משום דחיישינן שמא כיון גם לבישול הבשר וק"ל :

סכ"ט ובתנא פרה מו"ח ז"ל כו' . ר"ל דהה"ח כ' דהמור ס"ד דאם סירקה העכו"ם והחזירה מותר ודוקא כשסירקה הישראל והחזירה העכו"ם אז אסור והמור חולק על הרשב"א (שהוא דברי המחבר בסעיף י"א) שם"ל דאף אם סילקה עכו"ם והחזירה אסור. וכ' עוד הב"ח וז"ל ובש"ע קשה לי דדבריו מותרין זא"ז לכאורה דבסעיף י"א כ' הניח ישראל ע"ג האש והניח עכו"ם לשמרו והיפך בו וא"י אם סילקו עכו"ם מותר והיינו כהרשב"א דבידוע שסלקו העכו"ם והחזירו אסור רק דבספק מותר וקודם זה בסעיף ח' כ' נתן ישראל קדרה על האש וסילקה ובא עכו"ם והחזירה אסור כו' אלמא דוקא כשהישראל סילקה הוא דאסור אבל לא כשסילקה עכו"ם והחזירה והוא כהמור שהוא חולק אהרשב"א ע"כ . ולפמ"ש המו"ז ק"מ וגם מ"ש הב"ח דבריעבד כשסילקה עכו"ם והחזירה גם להרשב"א מותר דגם הרשב"א אינו אוסר רק לכתחלה . חורק המו"ז וכ' דהרשב"א אינו מתיר רק בספק אם סירקה עכו"ם אבל לא כשידעין בודאי שסילקה והחזירה ודוק :

סימן קיד

טו"ז סכ"ג ומו"ח ז"ל נטה הדרך כו' . ר"ל דהב"ח כ' על המהרש"ל וז"ל ולא הבנתי טעמו דכיון דמשום גזירה שיכרא אמו חמרא אסרינן לה בכל ענין אסור אלא נ"ל לומר דדוקא כעובדא דגמ' דבאותו מקום שהביא הגמ' היו כל יושבי ישראל והיו חשודים על יין של גוים הילכך אסור לקנות שכר מהם להביאו לביתו גזירה שיכרא אמו חמרא שםא יבוא לקנות מהן גם יין אבל האידנא דרוב העיר עכו"ם אעפ"י שישראל שבתוכה חשודין הם ואסור לקנות אפי' שכר מישראלים שבתוכה מ"מ מעכו"ם שרי לקנות שכר דל"ג אם יקנה מן העכו"ם שכר שיקנה ממנו גם יין וזה ודאי דבר שהדעת מברעת ע"כ . ומהמ"ז משמע שמפרש דברי מהרש"ל רכך הוא כונתו דבמקום שידועים שיש איסור ביין של עכו"ם ואפ"ה מקילין ביין של עכו"ם אסור לשותות שם שכר

סכ"ד אבל לדעת ה"א בהג"ה פשיטא דשרי כונתו פשוטה כיון דכ' הרמ"א לעיל בס"ב דאף לכתחלה מותר לקנות אף במקום שמת ישראל מצוי מכש"כ כאן דאיירי שכבר קנאו :
סכ"ה ובהכי ניהא דל"ק כו' . ר"ל דהב"ח מפרש דברי המרדכי בשם הראב"ה שהביא המו"ז סק"ח דמייירי דבעל הסעודה הוא דר בשכירות אצל הבעה"ב והבעה"ב נזהר מפת של עכו"ם ומיסב על השלחן אצל הישראל השוכר שאינו נזהר וכיון שמצוה מוטלת על בעל הסעודה לבצוע והוא אינו נזהר ע"כ יבצע מן הפת יפה שר עכו"ם ואז מותר גם לבעה"ב לאכול מזה (ועיין בטו"ז ס"ק הנ"ל שהביא ג"כ דברי הב"ח) . וב' עוד הב"ח וז"ל אבל הת"ה הבין דברי ראב"ה דה"ק ישראל שאינו נזהר מפת עכו"ם שהסיב אצל בעה"ב הנזהר ועל השלחן מונח פת ישראל ופת עכו"ם היפה משל ישראל דיבצע בעה"ב מן היפה ומותר בכל אותה סעודה בפת עכו"ם ושרי לי' מרי' דדבר פשוט הוא דהיכא דבעה"ב שהוא בעל הסעודה נזהר מפת עכו"ם דאף ראב"ה מודה דמברך על פת קיבר של ישראל כיון שאין דעתו לאכול פת עכו"ם אינו חייב לברך עליו אעפ"י שמונח על השלחן והוא יפה משל ישראל ואף השר מקוצי לא אמר לסלקו מעל השלחן אלא כשהבע"ב אינו נזהר מפת עכו"ם דהשתא כיון דמצי למיכל מתרווייהו יסרק של עכו"ם מהשלחן כו' והכי משמע מהמרדכי פ' כיצד מברכין דלא אמר השר מקוצי אלא במי שאינו נזהר אבל מי שנזהר מברך על פת קיבר של ישראל וא"צ לסלק פת עכו"ם מהשלחן ע"כ . והש"ך דחה דברי הב"ח וכ' דלכך ס"ל להשר מקוצי דא"צ לסלק מעד השלחן פת עכו"ם ויכול לברך על פת קיבר של ישראל דשם איירי שהבעה"ב לבר מיסב על השלחן אבל אם מיסב אצלו א' שאינו נזהר דאז שייך משום איבה אזי כשמונח על השלחן פת עכו"ם יפה משרי ישראל צריך לברך על פת עכו"ם :

סימן קיג

טו"ז סכ"ה במור כ' כו' . דהמור כ' שם מתחלה דאם העכו"ם אינו מכין לשם בישול כגון שהסיק התנור ליבש בו בליס והי' בו בשר ולא ידע בו ונצלה זכו' ואח"כ כ' ע"ז לפיכך אם ידע שהי' בשר בתנור אפי' חסמו ליבש כרי אסור חיישינן שמא כיון גם לבישול כיון שידע בו ע"כ . ומ"ש המו"ז וקשה לי הא כ' המור כו' . הוא הדין שכ' המחבר לקמן בסעיף י"א והמור כ' שם הטעם דמותר דספק דבריהם להקל

אמרי

סימן חיד כמו קמו

בינה

נאמרו בה כו' אלא העיקר כתירוצו של הראב"ד דאין הולכין באיסורי עכו"ם אחר ג"ז ע"כ. ומ"ש הטו"ז אבל אם לא הי' מעמיד הי' שפיר בטל בחמאה הלשון דחוק קצת וכונתו דבחמאה כיון שלא שייך טעם דמעמיד ורק החשש הוא משום שמא מעורב בו הרב שמא הי' שפיר בטל ע"כ הוצרך הרמב"ם ליתן טעם דלכך בחמאה אינו בטל משום שהחלב אינו מעורב וק"ל :

סק"י במיד דגורי משום גילוי כו'. עמ"ש לעיל סי' ק"י בדיני ס"ס אות י"ה.

סק"ב ומה שכתב רמ"א מותר לבשל כו'. ר"ל דהרמ"א שם דמותר לבשל אף לכתחלה הוא עפ"י דברי הב"י שם דאין באן מבטל איסור לכתחלה. וע"ז מתמה הטו"ז דהא הב"י כ"כ לדעת הרמב"ם והרמב"ם הא ס"ל דאיסור דרבנן מותר לבטל לכתחלה ואמאי הוצרך הב"י לומר דאין באן מבטל איסור לכתחלה. וכי עוד הטו"ז דמהרמב"ם משמע דכאן דוקא דיעבד מותר והטעם הוא דאע"ג דס"ל דאיסור דרבנן מבטלין לכתחלה מ"מ אינו נכון ליקח מן הזכ"ס כדי לבטלו וע"כ כ' הרמב"ם לשון דיעבד וק"ל :

שכר אפי' בבית ישראל אבל במקום שמקילין ביין של עכו"ם משום שסוברים שהוא מותר או אין שייך שם דגזור שכר אמו יין ומותר לשותות שם שכר בין מ"שאל ובין מעכו"ם כשהביאו לביתו. ובפרישה מפרש כונת מהרש"ל בדרך זה. והוא דבמקום שנוהגין להקל ביין של עכו"ם אסור לשותות שם שכר של עכו"ם אף בבית ישראל דחיישינן שמא ישתו שם גם יין של עכו"ם. ומ"ש מהרש"ל אבל האידנא כו' מותר לשותות שכר טעמו דהואיל ונוהגין היתר גמור דכא למיחש שאם ישתו שכר שאתי למטעי דהכל יודעין איסור יי"ג ואין שייך לנהוג היתר גמור אם לא לעוברין על ד"ת ולא שייך למימר שיטעו בזה אבל בבית העכו"ם עכ"ס אסור משום חתנות ע"כ. ועיין בש"ך שהביאו :

ש"ך סק"א בתוס' והרא"ש ספגה"נ כו'. ר"ל שכתבו דלר"א דלא אמרינן חנ"ג בשאר איסורין חוץ מבב"ח ניהא מה שצותה התורה להגעיל כלי מדין ב"י והיאך יכשירו יורה גדולה והלא אין במים ס' כנגד היורה ודבולע הנפלט ממנה נתעברה במים שביורה ונותנין בהם טעם וג"כ וחוזרין ונבלעין ביורה. ולפי דברי ר"א ניהא דהמים לא נ"ג ומעט איסור הנפלט מן היורה חוזר ונבלע בתוכו ומגעילו שנית ואותו מעט איסור בטל בס' במים ע"כ :

טו"ז סק"ג דהוי כמו מחבואה אחת כו'. עיין בש"ך סק"ח שהביא הא דמחבואה א' :

סימן קמו

טו"ז סק"ט ומה תבין מ"ש ב"י בשם הרשב"א כו'. ר"ל דהטור כ' בשם הרמב"ם וז"ל והחמאה מקצת הגאונים התיירה שהרי ר"ג על החמאה וחלב שמא אינו עומד ומקצת הגאונים אסרוה מפני ציחצוח חלב שנשאר בה שהרי הקום שבתמאה אינו מעורב בה שיתבטל במיעוטו וכל חלב שלהן חוששין שמא חרב שמא מעורב בה ע"כ. וכי הב"י וז"ל עמ"ש הרמב"ם שמקצת הגאונים אסרוה משום ציחצוח חלב שבה כ' הרשב"א ע"ז אין טעם דברים אלו מחזור בעיני וזה יצא לו להרב (הרמב"ם) ז"ל מן העיקר שתלה בו טעם איסור הגבינה מפני שמעמידין אותה בעור קיבת גבלה ולפיכך הוא סבור שמן הדין הי' לנו להתיר החמאה שיש בה תערובת מעט חלב שמא מפני שבטל במיעוטו ורא נאסרה החמאה אלא מפני שהקום של חלב שמא אינו מעורב בחמאה ואין טעמו מחזור לפי שהגבינה הרבה טעמים

סימן קמו

טו"ז סק"א ועוד יש מקום עיון בב"י במ"ש על הר"ן כו'. דאיתא בגמרא מים שנתגלו לא ישקה מהן לא בהמתו ולא בהמת חבירו (ופריך) והתניא אבל משקה לבהמת עצמו (ומשני) כי תניא ההיא לשונרא דלא מוסיק לה ארס. אי הכי דחברי' גמ' (ומשני) דחברי' כחיש (ופריך) דיד' נמי כחיש (ומשני) דהדר בריא וזימנין דבעי' חברי' לזבונא ומפסיד לי' ע"כ. וכי' הב"י וז"ל ומשמע לי דמעמא דאסור להשקות לבהמה טמאה דיד' בר משונרא הוא משום כל תשחית. אבל שונרא כיון דהדר בריא לאו השחתה הוא והר"ן כ' לא ישקה מהם בהמתו הראויה לאכילה לפי שהאוכל ממנה ניזק ולא בהמת חבירו אפי' כשאניה ראויה לאכילה משום דמכחיש לה היכי מפרשינן לה בגמ' עכ"ל אולי שהוא מפרש דשונרא דאמרינן בגמ' לאו דוקא אלא הי' לכל בהמה טמאה ושונרא לדוגמא בעלמא נקטוה עכ"ל ב"י. והקשה הטו"ז על הב"י דהיאך אפשר לפרש לדעת הר"ן דהא דאמרינן בגמרא דיכול להשקות מהם לשונרא דיד' דה"ל לכל בהמות טמאות דהא שאר בהמות טמאות מתים מן הארס (דק לשונרא לא מוסיק לה הארס כנ"ל) ואם כן הוא עובר משום כל תשחית כמו דפריך הגמ' על שונרא דיד' נמי כחיש. והיינו דיאסור משום כל תשחית

ס"ד דאסור למכור בהמה לעכו"ם וכ' שם בשם
וה"ל והאידנא נהנו היתר . וכ' ר"י המעט לפי
שביטתם היו דרים הרבה יהודים ביחד היו יכולים
למכור זל"ז אבל האידנא שמעט יהודים דרים
במקום א' ואי לא מזבני לעכו"ם איכא פסידא
שרי וכ' בסה"ת אפי' לפי"ז אין להתיר אלא
כשנודמנה לו (היינו שקנאה לעצמו ונמלך למכרה
שאם לא הי' יכול למכור לעכו"ם הי' מפסיד)
אבר לקנות כדי להרויח לא ע"כ . ומחלק המו"ז
דדוקא שם במכירת בהמה ובפירות שביעית אסור
לישראל לקנות מחבירו כדי למכור לעכו"ם ולהרויח
אע"פ דהישראל המוכר יכול למכור לעכו"ם אפי'
אסור לו למכור לישראל כדי שהוא ימכור לעכו"ם
ולא אמרינן דהישראל הלוקח לא הוי רק כשליח
דהא יכול הישראל המוכר למכור לישראל לצורך
עצמו ע"כ כשקונה ממנו כדי למכור לעכו"ם לא
הוי כשליח רק לוקח ואסור משום סחורה דאסור
לסחור בזה . אבל ישראל שנודמנה לו מרפות כמו
דיכול למכור לעכו"ם ה"ה דיכול למכור לישראל
שהוא ימכור לעכו"ם והישראל הלוקח לא הוי רק
כשליח ולא לוקח כיון דאינו יכול לקנות לצורך
עצמו ומה לי כשהישראל המוכר מוכרה בעצמו
לעכו"ם או שמוכר ע"י שליח וק"ל :

סס"ד ובמ"ש המור נראה אפי' כו' . ד"ל
המור מי שנודמן לו נבלה וטרפה
יכול למכרה לעכו"ם או ליתנה לו במתנה אבל
אסור למכרה או ליתנה לו בחזקת כשרה משום
גניבת דעת ומשום שמא יתננה לו בפני ישראל
והישראל יקחנה ממנו ויש מפרשים דבמתנה אפי'
אם נותנה לו בחזקת כשרה שרי דל"ח משום
גניבת דעת אבל ודאי אסור למכרה לו בחזקת
כשרה משום גניבת דעת ונראה דאפי' לפי אלו
המפרשים אין היתר אלא ליתנה לו בינו לבינו
ול"ח שמא יתננה לו בפני ישראל אבל ודאי
דאסור ליתנה לו בפני ישראל בחזקת כשרה עכ"ל .
והקשה המו"ז מהא דאיתא בתוס' חולין דהבא
דל"ח לגניבת דעת של עכו"ם יכול ליתן לו מרפה
בחזקת כשרה בפני ישראל דהישראל לא יקנה
ממנו דחוש דלגנוב דעתו של עכו"ם אמר כן
דהוא כשרה וא"כ ה"נ נימא דהיש מפרשים ס"ל
דאפי' בפני ישראל יכול ליתן לו בחזקת כשרה
כיון דס"ל דבמתנה ליכא משום גניבת דעת של
עכו"ם א"כ לא יקנה הישראל ממנו ולמה כ' המור
דנש להיש מפרשים אינו מותר ליתן לו בחזקת
כשרה רק שלא בפני ישראל אבל בפני ישראל
אסור ולפי"ז פליגי אלו היש מפרשים על הדיעה
הראשונה גם בסברא זאת דאף היכא דמותר לנגנוב
דעתו של עכו"ם אפי"ה אסור ליתן לו בפני ישראל
בחזקת

תשחית . ע"כ מפרש המו"ז כונת הר"ן דהא
דמחלק בבהמה טמאה בין בהמה שלו לדחברי'
היינו דמסתמא א"צ להזהיר על בהמה שלו שלא
ישקה אותה דאסור בשופטני עסקינן שירצה להמית
בהמה שלו ואם צריך לזה א"כ בודאי מותר ואינו
עובר משום ב"ת ע"כ מפרש הר"ן דהא דקאמר
הגמ' שרא ישקה לבהמת חבירו היינו אף באינה
ראוי לאכילה ומשום היוק ממנו . ומריד הגמרא
והתני' אבל משקה הוא לבהמתו . ומשני בשונרא
דאין הארס ממיתה . וא"כ שפיר כ' הר"ן דבהמה
טמאה אין איסור בשל עצמו דממ"נ אם א"צ לזה
א"כ לא יעשה כן מעצמו ואי צריך לזה א"כ אינו
עובר משום ב"ת אבל בשונרא דאין הארס ממיתה
דק דכחישוהרר בריא שפיר יש הילוק בין ידיה
דחבריה וק"ל :

סק"ג כן איתא בגמ' פ' כ"צ כו' . ר"ל דאיתא
שם בדה ע"ז דמר בר רב אשי אסור
אפי' אם דק מרח דג עם בשר :

סימן קיו

מו"ז סכ"א דבהדי' שרי דחמנא למכור כו'
ואם איתא כו' . כונתו מדהתוס'
הוכיחו דלא דוקא ברקס בשדה כדי למכור אסור
במידות שביעית אלא ה"ה הקונה מחבירו כדי למכור
להרויח הוה נמי סחורה ממתני' דשביעית דמשוה
שם פירות שביעית ושאר דברים לנבילות וטרפות
דאסור לסחור בהם ובנבילות וטרפות לא משכחת
לאסור בהם סחורה אלא בכה"נ דיקנה מחבירו
כדי למכור להרויח דאם מזדמן לו טרפה בביתו
בודאי מותר למכור דבהדי' שרי דחמנא כדכתיב
או מכור לנכרי א"ו דאף בקונה מחבירו כדי
להרויח הוי סחורה וא"כ ה"ה בשאר דברים דחשיב
שם במתני' נמי אסור בכה"נ . ומוכיח המו"ז מזה
אם איתא דאיסור סחורה בדברים טמאים אינו
אלא מדרבנן א"כ היאך יכולים התוס' להוכיח
דמתני' דשביעית מיירי בקונה מחבירו כו' דא"כ
לא משכחת שיהי' כולם שוין לענין סחורה מדכתיב
בנבילות וטרפות או מכור לנכרי הלא מן התורה
באמת מותר לסחור בדברים טמאים ובמתני' דקתני
דכולן שוין לענין סחורה הא מיירי מדרבנן
(דבנבילות וטרפות אין איסור כולל לסחור מה"ת)
וא"כ אצ"ל דמיירי בקונה מחבירו כו' א"ו דהא
דכתיב לך זור בדברים טמאים הוא מה"ת ושפיר
הוכיחו התוס' דגם בקונה מחבירו כו' הוי נמי
סחורה כיון דבנבילות וטרפות לא משכחת לאסור
בענין אחר מדכתיב או מכור לנכרי וק"ל :

סק"ב ועוד רא"י ממ"ש המור יו"ד ס' קנ"א
כו' . ע"ל בש"ע סימן קנ"א

אמרי

סימן קיז קיח כיט

בינה

הרמב"ם מודה וכמ"ש הרמ"א : ובהנהגות הג' רב"ם ב' דכצ"ל בדברי המור אבל בסתם כל אדם הוא בחזקת כשר ויכול לאכול עמו : ועיקר דאיות הש"ך הוא ממ"ש המור כשר ממילא גם לקנות ממנו מותר דלאכול עמו גם בחשוד למכור מותר כמ"ש הש"ע בסעיף שאח"ז : ומ"ש הש"ך וכן נראה מרש"י שב' הנוגעים שבסור' חשידי ר"ל דמשמע דוקא משום דחשידי הא לא"ה בסתם בנ"א הם בחזקת כשרות וק"ל :

סכ"ט דקאמר בש"ס דחולין כו' : ר"ל דאיתא שם הגותן עיסה לפורנקית לתקן לו צריך לעשר מה שהוא נותן לה וגם מה שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה להתליף משום מוריא היתרא ואמרה בר בי רב ליכול המימא ואנא איכול קריא פירש"י לא דחשודה על הגול רק לטובה היא מתכוונת אם נצטנן הלחם קודם שאוכל מחלפת לי' דמוריא הוראה לעצמה לטובה אני מתכוונת בר בי רב ליכול המימא ואנא איכול קריא ובתוס' כ' בקונטרס פי' בניחותא דמורה הוראת היתר לעצמה לטובה אני מתכוונת כו' ואין הלשון משמע בן דמוריא משמע שמורה לעצמה היתר לעצב משלו ע"כ מפרש ר"ת דבתמי' קאמר בר בי רב ליכול המימא ואנא איכול קריא ואני מרחתי בשבילו בתמי' ע"כ חיישינן דמוריא היתר לעצמה להתליף ע"כ : וקאמר הש"ך דמהמחבר משמע דמפרש בפירש"י ולכך כ' דבושה מחתנה היינו דמתכוונת לטובה ונ"מ דהיכא דידוע שאינה בושה אין לחוש שמא מחלפת :

סכ"א וכן ברפ"ק דחולין כו' : ר"ל דאיתא שם דמומר אינו מביא קרבן על שגגתו מדכתיב אשר לא תעשינה בשגגה ואשם : השב מדיעתו (היינו שאם הי' יודע שהוא חלב לא הי' אוכל) מביא קרבן על שגגתו אינו שב מדיעתו אינו מביא קרבן על שגגתו ופליגא שם ת"ק ור"ש דת"ק ס"ל דלא מפסוק זה מעמינן מומר רק מדכתיב מעם הארץ ואמרינן פה למומר שאינו מביא קרבן : ופריך מאי ביניהו דבין לת"ק ובין לו"ש אינו מביא קרבן וקאמר איכא ביניהו מומר לאכול חלב ואכל דם בשוגג והביא קרבן על הדם דלת"ק אין מקבלין ממנו דמומר שמו ולר"ש מקבלין ממנו דאלו הי' יודע שהוא דם לא היה אוכלו דהא אינו מומר רק לחלב ושב מדיעתו הוא בדם : ואיתא שם בתוס' דדוקא בחלב ודם פליגי לפי שהם שוים שיש כרת בשניהם ונאמרו בלאו א' כל חלב וכל דם לא תאכלו דלת"ק חשיב לי' מומר לאותו דבר כאלו הוא מומר לדם עצמו אבל מומר לאחר משאר איסורים אף ת"ק מודה דמביא קרבן על הדם ע"כ : וא"כ משמע בהדי' דחשיד

בחזקת כשרה משום שמא יקנה הישראל ממנו והדיעה הראשונה ס"ל דהא דאסור ליתן לו בחזקת כשרה משום שמא יקנה ישראל ממנו הוא רק היכא דאסור לגנוב דעתו של עכו"ם אבל היכא דאין אסור משום גניבת דעת ל"ה שמא יקנה ישראל ממנו וכמ"ש התוס' הנ"ל ולמה נעשה פלוגתא חדשה בסברא זאת הלא בפשימות נוכל לומר דלא פליגי אלא אי חיישינן לגניבת דעת של עכו"ם והיש מפרשים דס"ל דל"ה לגניבת דעת ה"ה דס"ל דמותר ליתן לו אף בפני ישראל ול"ה שמא יקנה הישראל ממנו וכסברת התוספת הנ"ל וק"ל :

סימן קיח

שו"ז סכ"א דחב"ת כו' והמפ"ג : היא ר"ת חב"ת : היינו חתיכת דג או בשר או יין או תכלת : חמפ"ג פי' חלב : מוריים : פת : גבינה :

סכ"ד דכ"ע מורים ביין כצ"ל (הנהגות הג' רב"ם) ומ"ש הטו"ז אעפ"י שהוא דרבנן כו' קאי אסתם יינם שאינם אלא מדרבנן : ועיין בש"ך סק"ה :

סכ"ה דמידע ידעי שהוא של ישראל כו' : זה קאי על דברי הש"ע סעיף ט' (הנהגות הג' רב"ם) :

ש"ך סכ"ו ומשמע דאף דפי דעת הי"א דבמפקיד כו' : ר"ל כיון דכ' הש"ע לקמן דבמקום שדי בחותם א' א"צ אח"כ לראותו משמע דה"ה להי"א דכאן דבמפקיד די בחותם א' (אף בדברים שצריך ב' חותמות) ג"כ א"צ לראותו אח"כ והא המחבר מדמה כאן השולח ואמר לעכו"ם שהודיע לחבירו צורת החותם להמפקיד וא"כ משמע דה"ה בהשולח ואמר לעכו"ם כו' א"צ לראותו החותם אח"כ :

סכ"ז וז"ש אפי' כו' : ר"ל דאי משום איחלופי מאי אפי' דכתב אבל אי הטעם משום ניצוצות שפיר קאמר לשון אפי' ל"מ בצלי דיותר יש לחוש לניצוצות משום דמגולים אלא אפילו בקדרות דמכוסים קצת אפי' יש לחוש לכתחלה לניצוצות :

סימן כיט

ש"ך סכ"א וכמ"ש המור בד"א בחשוד אבל בסתם כל אדם כו' : עיין בדגמ"ר שהקשה ע"י דהיאך מביא ראיה מדברי המור הא המור כתב דמותר לאכול עמו וזה גם

מדין כתיב) שומע אני שצריך הזאה שלישי ושביעי (היינו למחרת ממומאת מת) ת"ל אך חלק א"כ מה ת"ל במי נדה מים שהנדה פוגלת בהן הוי אומר מ' סאה ע"כ :

סק"ב ב"י הקשה על מ"ש המור כו' . ז"ל הטור הלוקח כלים חדשים מן העכו"ם

אסור להשתמש בהן עד שיטבילם במקוה של מ' סאה וכתב בס' המצות אבל לא במעין אע"נ דמעין מטהר בכלי טמא בכל שהוא בכלים הלכותיים מחעכו"ם צריך מ"ס ולא נהירא שאין להתמיר בטבילה זו ספי מבטבילת טמאה דלא ידעינן להך אלא ממנה ע"כ . וכי' הב"י ז"ל ומ"ש רבינו ולא

נהירא דאין להתמיר בטבילה זו מבטבילת טמאה דלא ידעינן להך אלא ממנה כלומר דכיון דלא ידעינן דכלי עכו"ם בעי טבילה אלא מדכתיב בכלי מדין אך במי נדה יתחמא (היינו כמו שהבאתי לעיל בסק"א דברי הש"ס) אין להתמיר בהם יותר מבנדה עצמה ויש לתמוה עריו שנראה שהוא

תופס בפשיטות דנדה א"צ מ"ס במעין והרי רבינו לא ס"ל כן בס"י ר"א והיאך כתב ול"נ שאין להתמיר בטבילה זו ספי מבטבילת טמאה ע"כ . והמור מפרש דאין כונת הטור לומר דאין להתמיר בטבילת כלים יותר מבטבילת נדה דבאמת בטבילת נדה ס"ל להטור דצריך מ"ס אלא כונת הטור דאין להתמיר בטבילת כלים הלכותיים מעכו"ם יותר מבטבילת כלים טמאים דסגי במעין בכל שהוא דעיקר לימוד דכלים של עכו"ם בעי טבילה

הוא נ"כ מכלים טמאים והא דנמדין מהא דכתיב במי נדה יתחמא שצריכין טבילה כנדה הוא לענין מקוה כמו דנדה צריכה טבילה במ"ס במקוה כן ג"כ כלים של עכו"ם אבל אם מובד אותן במעין סגי בכל שהוא כמו טבילת כלים טמאים וק"ל :

ש"ך סק"ז עיין בל"ח דף שט"ו מה שהקשה ע"ז . ר"ל שהקשה שם על המרדכי ורמ"א דכאן ז"ל דודאי כשבאים לתוך המקוה דנעשו מחוברים ומתכשרו ולמה פסקו דצריך שילחלח ידיו במי מקוה ורא במים תלושין עכ"ל . ועז"כ הש"ך דהכא אי לאו המים כו' :

טו"ז סק"א דלא עדיף מהפקעת הלואתו כו' . ר"ל כגון שהיה חייב להעכו"ם ומת ואומר להיורש נתתי לאכרך דלא הוי רק הפקעת הלואה מותר בכה"ג :

סק"ב והם ב' דיעות בטור כו' . ז"ל המור ישראל שנתן כסף לאומן עכו"ם לתקן לו כלי א"צ טבילה אפילו רמ"ד אומן קונה בשבת כלי כיון שלא נקרא שם העכו"ם עריו וריצב"א כ' דאפי"ן אם נותן לו כלי שבור לתקנו אם לא חי' מחזיק רביעית קודם לכן ותקנו שמהזיק

דחשוד לאכול חלב אינו חשוד לדבר אחר וק"ל : **סק"ח** דודאי לפמ"ש הב"י שם כו' . ר"ל דבת"מ ס"י ל"ד כ' הב"י הטעם

דהחשוד על עריות פסול לעדות אשה הוא משום דהלכתא כר"מ דהחשוד בדבר לא דנו ולא מעידו ולפי"ז קשיא הא דכ' הרב באן דלענין איסורא נאמן בשל אחרים וע"כ כ' הש"ך דז"א דהא בש"ס פסק הלכתא כרשב"ג ונס המור והרא"ש פסקו כן והם עצמם כתבו בח"מ ס"י ל"ד דפסול לעדות אשה א"ו דשם הטעם הוא משום דהוי נוגע בעדות אבל היכא דאינו נוגע בעדות הוא נאמן ורא קי"ל כר"מ וק"ל :

טו"ז סק"ב הכי איתא במתני' בבכורות כו' . ר"ל דאיתא שם השוחט

את הבכור ומכר מבשרו ונודע שלא הראהו לחכם מה שאכלו הלוקחים אכלו ויחזיר להם הדמים ופירש"י דיתזיר להם הדמים משום קנס דאיסורו ספק הוי :

סק"ח ממתני' ריש פ"ד דדמאי כו' . דאיתא שם הלוקח פירות ממי שאינו נאמן

על המעשרות נשכח לעשרן ושאלו בשבת יאכל ע"י פיו (דאימת שבת עליו ואינו משקר בשבת) חשכה מו"ש לא יאכל עד שיעשר לא מצאו אמר לו אחר שאינו נאמן על המעשרות מעושרין הן אוכל על פיו חשכה מ"ש לא יאכל עד שיעשר ע"כ :

שם דלא פסקו כרשב"ג אלא בבכור כו' . ר"ל דאיתא בבכורות דל"ח כל המומין שיכולין לומר שאדם הטילו כגון נסמית עינו וכיוצא בו רועי ישראל נאמנין שמאליתן אירע להן רועים כהגים אינן נאמנים דשב"ג אומר נאמן על של חברו ואינו נאמן על של עצמו רמ"א החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו ע"כ . וס"ל לתראב"ד דלא פסקו כרשב"ג אלא בבכור דהא דאסרו לשחוט את הבכור על מום שעשה לו האדם הוא רק משום קנס ולכך פסקו בזה כרשב"ג דנאמן לומר שמאליו אירע לו :

סימן כ"ב

טו"ז סק"א דכתיב כל דבר אשר יבא באש כו' . דאיתא בע"ז מנה"מ דכלים

שלוקחין מעכו"ם צריכין טבילה בארבעים סאה אמר רבא דאמר קרא כל דבר אשר יבא באש (בכלי מדין כתיב שנשתמשו בו בני מדין ע"י אור) תעבירו באש ומהר (האי ומהר קרא ויתירא הוא) הוסיף לך הכתוב מהרה אהרת . תני בר קפרא מתוך שנאמר במי נדה יתחמא (נ"כ בכלי

חריף בקדרה של איסור שאינו ב"י כו' . עיין
בבא"מ ש"כ בשם הנקה"כ שצ"ל שהיא ב"י
ועיין בהגהות יד שאור שהקשה על הש"ך מאי
קמ"ל בזה הרי לא עדיף מאם האיסור עצמו הי'
ד"ח :

טו"ז סק"ח והשיב נ"ל אע"ג כו' . ז"ל שם
אע"ג דתנן במס' דמאי המפקיד
פירותיו אצל העכו"ם הרי הן כפירותיו ותנן במס'
טהרות המפקיד כלים אצל עם הארץ ממאין וכש"כ
עם עכו"ם שי"ר שנשתמש בהן ומיהו י"ל שאני
התם שיש חששת מנע אבל לא לנבי איסור אלא
העמיד היורה בחזקתה כו' ע"כ :

סימן קכב

טו"ז סק"א פי' משום בנותיהם כו' כ"כ
בד"ס . ז"ל המור יין שנתנסך
לעכו"ם אסור בהנאה וחכמים גזרו על סתם יינם
משום בנותיהן (שלא יתחתנו עמהם) ואסורו אף
בהנאה והטעם כיון שיי"ג גמור אסור בהנאה עשו
סתם יינם כדאי נתנסך והחמירו לאסור בהנאה
אפי' מגע עכו"ם ביין שלנו אבל רשב"ם כ' דבזה"ז
אין איסור הנאה במגע עכו"ם ביין שלנו דבזה"ז
אין רגילין העכו"ם לנסך ע"כ . והב"י הקשה כיון
דאסרו בהנאה משום יי"ג גזירת בנותיהם ל"ל ותירץ
בשם הרישב"א דמתחלה לא אסורו רק בשתי'
משום בנותיהן וב"ד של אחריהם גזרו אף בהנאה
משום יי"ג וכ' עוד הב"י דאין לשון המור מדוקדק
דמשמע מיני' דהרשב"ם פליג אמאי דקאמר ברישא
דאסרו מגע ביין שלנו בהנאה וא"א לומר כן דהא
מאי דכ' ברישא הוא תלמוד ערוך וא"א שרשב"ם
יתלוק עליו אלא שבא לומר דהא דאסרו מגע עכו"ם
בהנאה היינו דוקא עכו"ם שבזמנם שהיו רגילים
לנסך אבל בזה"ז שאינם רגילים לנסך לא וכך
הול"ל והחמירו לאסור בהנאה אפי' מגע עכו"ם
ביין שלנו ומיהו רשב"ם כ' דה"מ בזמנם אבל בזה"ז
אין רגילין לנסך לעכו"ם ע"כ . והר"מ כתב ע"ז
דלשון מדוקדק ונכון הוא כי הפוסקי' חולקים בטעם
איסור הנאה בסתם יינם יש סוברים דגזרו משום
יי"ג שאסור בהנאה ואם הי' סתם יינם מותר בהנאה
יבואו ג"כ להתיר יי"ג בהנאה ע"כ גזרו גם על
סתם יינם וי"מ טעם איסור הנאה כמ"ש המור
הואיל ויי"ג אסור בהנאה גזרו גם על סתם יינם
שיהא אסור בהנאה אבל לא משום גזירה . ולפי
טעם זה של המור דלא הי' הטעם משום גזירת
יי"ג א"כ אף בזה"ז אסור בהנאה דכל דבר שנמנע
צריך מנע אחר להתירו אבל לטעם שאסור משום
גזירת יי"ג שלא יבואו להתירו בהנאה א"כ כשבטל
הטעם

שמהזיק רביעית צריך טבילה דקו"ל הכל הולך
אחר המעמיד ע"כ . וכ' הב"י ז"ל ומ"ש המור
וריצב"א כ' דאפי' אם נותן לו כלי שבור כו'
כלומר לא מבעי' בנותן חתיכת כסף לאומן עכו"ם
לעשות לו כלי מחדש שצריך טבילה אלא אפי'
אם נותן כלי שבור לתקנו אם לא הי' מחזיק רביעית
ותקנו שמהזיק רביעית צריך טבילה דקו"ל הכל
הולך אחר המעמיד כלומר וכיון שהכלי זה אינו
עומד כתיקונו אלא ע"י עכו"ם חשיב כאלו הוא
של עכו"ם כנ"ל לפרש דברי רבינו אלא שהלשון
דחוק לפרש דקו"ל הכל הולך אחר המעמיד כענין
שפירשתי (היינו כמ"ש שהביא הטו"ז לעיל סק"ט
דברי הסמ"ק והב"י) . והב"ח כ' ז"ל ומ"ש המור
וריצב"א כ' דאפי' אם נותן לו כלי שבור כו' הא
אפילו דכ' הריצב"א אבעלמא קאי וה"ק לא מבעי'
בקונה כלי חדש מן העכו"ם דצריך טבילה אלא
אפי' נותן לו כלי שבור לתקנו נמי צריך טבילה
אם דא הי' מחזיק רביעית קודם לכן ומיירי שהעכו"ם
תקנו בכסף שרו והיינו דקאמר דקו"ל הכל הולך
אחר המעמיד פי' שהספ' של עכו"ם הוא המעמיד
את הכלי שיהא מחזיק רביעית ולפיכך צריך טבילה
אבל אם הי' מחזיק רביעית קודם לכן א"כ אין
כספו של עכו"ם מעמיד את הכלי דאפילו קודם
שתקנו הי' עליו שם כלי ואין העכו"ם מעמיד
שיהי' שם כלי עליו והשתא ניהא דהביא המור
דברי ריצב"א דחולק אסברא קמייתא דתליא האי
דינא במה שנקרא שם עכו"ם עליו דלפי"ז בנותן
כלי שבור לתקנו אפי' לא הי' מחזיק רביעית
והעכו"ם תקנו בכסף שלו א"צ טבילה כדפרישית
אבל לריצב"א בזה צריך טבילה ע"כ . והב"ח חולק
שם על הרמ"א שהביא היש חולקין (והוא דברי
הריצב"א) . על דברי הש"ע ובאמת ברין הש"ע
שנתן כסף לעכו"ם לעשות לו כלי גם הריצב"א
מורה דא"צ טבילה והא דהמור הביא דברי הריצב"א
בלשון פלוגתא על הדיעה קמייתא אין כונתו על
גוף הדין דהיינו כשהישראל נתן כסף לעכו"ם כו'
רק על הא דמשמע מהדיעה קמייתא דתליא במה
שנקרא שם העכו"ם על הכלי וא"כ ה"ה אם נתן
לו כלי שבור לתקנו אפי' לא הי' מחזיק רביעית
קודם לכן והעכו"ם תקנו בכסף שלו ג"כ א"צ טבילה
כיון דנקרא שם הישראל על הכלי ע"ז פליג
הריצב"א וס"ל דבזה צריך טבילה דהכל הולך אחר
המעמיד אבל אינו חולק על גוף הדין של הדיעה
קמייתא שהביא המור ודלא כהרמ"א כאן שמפרש
דהריצב"א חולק על גוף הדין כן הוא דעת הב"ח ז"ל:

סימן קכב שי"ך סק"ב וה"ה אם
בישל דבר

שנקרם. וע"כ השני הש"ך ע"י דס"ל שנקרם
היינו שהחמין ובהחמין ס"ל דמנע עכו"ם אוסר
וז"ש הש"ך ונראה שלזה השמים הרמ"א דברי
הג"א כו' ר"ר דהרמ"א לא כ' יין שנקרם רק
שנקרש. ואח"כ כ' הש"ך ועוד נראה דס"ס הוא
בהג"א ובד"מ וצ"ל ויין שנקרש והוא כמ"ש הרמ"א
כאן וק"ל :

ש"ך סק"ז ותימה שהרי בדרישה גופי' כו'
ס"ל להר"י כהר"א אב"ד דס"ל

כצ"ל ומ"ס מ"ש כהראב"ד דהראב"ד הוא הישמי
שאומר שהביא הש"ע דאין דהתיר בשום תמיד
כ"ו שהוא משובח לשתייה וא"ח בין מצא כדי
מדתו או לא. וכונת הש"ך ז"ל הוא דבמור איתא
וז"ל התמיד שנותנין מים ע"ג חרצנים כתב ה"ר
אברהם אב"ד שאין בו משום י"ג אא"כ נתן בו
ג' מדות של מים ומצא ד' והראב"ד כתב שאין
להתיר מנע עכו"ם בשום תמיד ע"כ ואח"כ הביא
המור בשם ה"ר יונה הא דכ' הש"ע כאן בדרישה
הראשונה שמחלק בהרצנים בין אם נעצרו בגלגל
וקורה או לא. וכ' ע"י הדרישה דדוקא בתרצנים
שלא נעצרו בגלגל וקורה חולק הר"י על הר"א
אב"ד דהר"א אב"ד ס"ל דלעולם אין בו משום
י"ג אא"כ נתן ג' ומצא ד' והר"י ס"ל דשעם א'
וב' אסור לעולם אפי' מצא פחות ממדתו כדעת
הראב"ד ואחר פעם שניה ס"ל כר"א אב"ד אבל
חרצנים שנעצרו ע"י גלגל וקורה בזה ס"ל ג"כ
כר"א אב"ד שאין בו משום י"ג אא"כ נתן ג' ומצא
ד' ע"כ. ולזה הקשה רבינו הש"ך ז"ל על הא
דכ' הדרישה דהר"י ס"ל דלעולם אסור אפי' אחר
פעם א' וב' והא בדרישה כ' בעצמו דאחר פעם
א' וב' ס"ל להר"י כר"א אב"ד דאינו אסור אא"כ
נתן ג' ומצא ד'. ומ"ש הש"ך א"כ בע"כ צ"ל הא
דכ' בשמרים כו' קאי על הא דהביא הדרישה ראי'
(כמו שהביא הש"ך לישנו לעיל בסמוך) מהא
דכ' הר"י גבי שמרים של עכו"ם (שהביא המתבר
בסעיף שאח"ז) ג"כ תיבת לעולם ושם מפורש
בהר"י דאפי' תמזן כמה פעמים אסור ה"ה כאן
כונתו בתיבת לעולם אפי' תמזן כמה פעמים
עז"כ הש"ך דלפי מ"ש בדרישה דכאן בחרצנים
אין הדין כן ע"כ צ"ל דיש חילוק ביניהם ודוקא
בשמרים של עכו"ם ס"ל להר"י דאסור לעולם אפי'
תמזן כמה פעמים וכמו שמפרש התם הכי בהר"י
וק"ל :

טו"ז סק"ב אמר רב הונא ל"ש כו'

דאיתא במתני' לוקחין נה
בעומה סן הגכרי (שבעם ודרכה הגכרי) ו' ינו עושה
י"ג עד שירד לבור ירד לבור מה שבבור אסור
(אם נגע בו הגכרי) והשאר מותר וקאמר בגמרא

אמר

הפעם (היינו בזה"ל דאין רגילין לנסך) בטל
הנזרה וע"כ כ' המור אבל רשב"ם כ' כו' כונתו
מדמתיר הרשב"ם בזה"ל מכלל דס"ל מעם אחר כמה
שפירש המור תחלה ולכן שייך לשון אבל כן הוא
תוכן כונת הד"ם שהביאו המו"ז. והמו"ז מפרש
לשון אבל שכ' המור ע"ד זה שהמור כ' והחמירו
לאסור בהנאה כו' והיינו דאף שאין שייך בזה נזירה
כלל דמשום חתנות פשיטא דלא הי' אוסרין מנע
עכו"ם ביין שלנו ומשום י"ג ל"ש נ"כ בזה"ל אפי'
אסרו משום תומרא ולפי"ז אסור גם בזה"ל עז"כ
המור אבל רשב"ם כ' דהמעם שאסרו הוא משום
נזירה וכיין דבזה"ל ל"ש הנזירה מותר וק"ל :

סק"ב ובמור כ' וגם אם נגע עכו"ם כו' ר"ל
דמור כ' כיין דעכו"ם בזה"ל אין רגילין
לנסך ע"ז סומכין בהרבה מקומות ליקח יין מן
העכו"ם בחובותיהן וגם אם נגע עכו"ם ביין שלנו
מוכרין אותו לעכו"ם ע"כ :

סק"ד והוקשה לו מ"ש רש"י כו' דהבי'
כ' דהא שכ' המור תבשיל שיש בו
יין ונגע בו העכו"ם אין בו משום י"ג נלמד מדא
דאיתא במ' א"ם דאלונתית (היינו יין ישן ומים
צלולים ואפרסמון) של עכו"ם אסורה. אלונתית
כברייתא (היינו שרא הי' יין מתחלתה ביד עכו"ם
אלא לקחה עשו' מיד ישראל) מותרת דתו לא
מנסך ל' ואח"כ כ' הבי' ח"ל ומשמע מדברי
המוסקים דהא דשרי תבשיל שיש בו יין ונגע בו
עכו"ם לנמרי שרו ל' ואפי' בשתייה וק"ל שרש"י
פי' גבי אלונתית כברייתא מותרת בהנאה משמע
דבשתייה אסורה ואפשר דהם סוברים דגם לשתי'
מותר ומה שפירש"י מותרת בהנאה אפשר דלאו
ללמד על עצמה כתב כן אלא ללמד על הרישא
דקתני אסור דבהנאה גמי אסור אבל אלונתית
כברייתא נוסה בשתייה גמי שרי ע"כ. וכ' הדרישה
ע"ז וקשה לי דעדיין לא יישב דברי רש"י דמתני'
דאיתא שם יין מבושל של עכו"ם אסור פירש"י
בהנאה הא בשלו ישראל בהיתר תו לא מיתסר
בהנאה משמע בהר"י אף אם אין בו משום י"ג
דוקא בהנאה מותר אבל לא בשתייה. והב"ח חולק
ע"ז וכ' דהא דרש"י כ' גבי אלונתית וגבי יין מבושל
דאינו מותר רק בהנאה אבל לא בשתייה פיירי
דוקא שלקחה העכו"ם לרשותו דחיישינן שמא נתן
בתוכו עוד יין שלו ע"כ אסור בשתייה מספק
אבל מנע עכו"ם בשלנו מותר אף בשתייה אף
לרש"י ע"כ. והמו"ז חולק על הב"ח וכ' דאם
איתא דהחשש הוא שמא עירב בו העכו"ם יין
שלו הי' לאסור אף בהנאה :

ש"ך סק"ב וכ' בהג"א מא"ז פ"ב דעכו"ם
שיין שנקרש כו' צ"ל שיין

היינו ששם דפוס על הענבים ודרך עליהם כמ"ש
הש"ך סקמ"ג :

שם אלא מצד חומרא דר"ת כדלעיל : היינו
כמ"ש הסו"ל לעיל סק"ד בשם ר"ת דגוריון
קודם המשכה אמו אחי המשכה :

שם ובדרישה מקשה בס"י קכ"ד כו' : ר"ל דהסוד
כ' בס"י קכ"ד וכן אם דרך היין ברגליו
מותר בהנאה כיון שטרוד בדריכה וכו' ע"ז בדרישה
וה"ל וא"ת והא אמרינן לעיל ס"י קכ"ג ואפילו לא
נגע בו אלא דרכו ונמשך ויירד סבחו לבור מה
שבבור אסור : ס"י בשתיה ולא בהנאה דמשמע
הא אם נגע בדריכת רגליו אסור אפילו בהנאה
ולא אמרינן נמי שטרוד במלאכתו ואינו אוסר ע"כ
ולפס"ש הסו"ל כאן לק"מ דכאן כ' הסוד הדין
בלא נגע כלל אפי' ברגל שהוא מותר לכ"ע
ובס"י קכ"ד כ' הדין אם נגע ברגל שיש חילוק בין
אם הוא טרוד במלאכתו או לא וק"ל :

סק"ח ע"ז דן הר"ן כו' : ז"ל הב"י כ' הר"ן
בתשובה ס"ד על דבש שר ישמעאלים
יכולני ללמוד עליו זכות כיון שהישמעאלים אין
ינם אסור אלא בשתייה ולא בהנאה לפי שאינם
עובדים ע"ז ואין בינם משום חשש איסור נוסף
נמצא שאנו נאסר אלא משום חתנות וכיון שאינו
אלא משום חתנות כל שאוכל אותו כדרך שאין
בו משום חתנות אפשר שהוא מותר והדבש אין
בו משום חתנות דלא גרע מין מבושל דלית ביה
משום חתנות וא"ת הרי כשהי' תחילתו יין נאסר
והיכי פקע איסורי' משום דבשלה בוא ואראך
דוגמתה דאמרינן בס"י א"ם דשכר יש בו משום
חתנות ור"פ מפק' לי' אבבא דחנותא ושתי' (היינו
דבחנותו של עכו"ם לא רצה לשתות ואבבא
דחנותא שתי' משום דל"ש חתנות דק בתוך חתנות
או ביתו של עכו"ם אבל לא כשמוציאו אפחחו)
אלמא מה שנאסר משום חתנות לא בכל ענין
נאסר והכל לפי מה שחתנותו קרוב ועל זה (היינו
על הא דר"פ) סמך הרא"ה בעכו"ם שבישל לחולה
בשבת שמותר לבריא במו"ש דליכא בהא משום
חתנות ואף אני אומר שאפשר לדון להלכה שידבש
מותר שאין עליו תורת יין ומתחלת דריכתו לכך
נתכוונו אבל למעשה אני אסר לפי שראיתי קצת
גדולים חולקים על הרא"ה וחבעה"ת מכללם ולפיכך
ראוי לנהוג איסור בדבש ופורץ גדר ישכנו נחש
עכ"ל הר"ן שהביא הב"י : ומשמע מדברי הר"ן
דאסור גם בדין של הרא"ה בעכו"ם שבישל לחולה
כו' דהא כ' דלכך אסור בדבש הג"ר משום
שהרבה גדולים חולקים על הרא"ה בעכו"ם
שבישל לחולה : ע"כ הקשה הסו"ל על הרא"ה
שפוסק בס"י קי"ג כהרא"ה בבישל עכו"ם לחולה
דמותר

אמר רב הונא יין כיון שהתחיל להימשך (שהגת
עשייה במדרון ומשעה שהוא נמשך מצד העליון
לצד התחתון קרוי יין) עושה יי"ג : ה"ש הא תנן
במתני' ואינו עושה יי"ג עד שיורד רבור אבל
לנמשך לא חיישינן ומשני בגת פקוקה ומליאה :
היינו שפקקו הצניור ע"פ הבור שקא יכול לירד
והיא היתה כולה מלאה ענבים ולא נמשך בה יין
ולא זו מקומה אלא במקום שנסחט שם עומד
ואשמעינן דאין בה משיכה עד שיטול פקק שלפניה
ויירד היין והיא משיכתו מיד : ת"ש יורד לבור מה
שבבור אסור והשאר מותר (וחא הכא דהתחיל
לירד והרי נמשך וקתני מה שבגת מותר) : אמר
רב הונא ל"ק כאן במשנה ראשונה כאן במשנה
אחרונה : דהנ"י בראשונה היו אומרים שדורכים
עם הנכרי בגת ורא חיישינן לדרב הונא למיסריה
לדרוך עם הנכרי משום משתכר באיסורי הנאה
משהתחיל לימשך דאינו יין עד שיורד רבור :
וחזרו לומר אין דורכין עם הנכרי בגת משום דרב
הונא דס"ל דמשהתחיל לימשך היו יין ונמצא
כשדורך עם הנכרי הוא משתכר באיסורי הנאה :
ואח"כ מצ"ן הגמ' על הא דאיתא במשנה (שהבאתי
לעיל) מה שבבור אסור והשאר מותר : וקאמר
בגמ' אמר רב הונא לא שנו אלא שלא החזיר
גרנותני (הוא סל גרוד שקשור בצנור והיין יורד
מן הצנור לתוכו ומתוכו לבור כדי לסנן היין
מזגין וחרצנין) לגת אבל החזיר גרנותני לגת אסור
אף מה שבגת : ופריך גרנותני גופא במאי קא
מיחסרא ומשני בנצוק (קילוח היורד מגרנותני
לבור ומחבר הגרנותני ליין נסך שבבור : והתוס'
הקשו ע"ז דא"כ גם מה שבגת הי' לנו לאסור
מטעם נצוק אף אם לא החזיר מהגרנותני לתוכו
ותריץ דשאני הכא דהוי נצוק בר נצוק דמגת
לגרנותני הוי נצוק א' ומגרנותני לבור נצוק שני)
ופריך ש"מ נצוק חיבור ומשני שנתמלא הבור עד
שהגיע היין לשולי הגרנותני ע"כ : ועז"ק הרא"ש
אע"ג דרב הונא קאמר כיון שהתחיל כו' כמ"ש
הסו"ל כאן :

שם אלא שאני תמה בדברי ר"ה מה ראה לומר
שגזרו עליו תורת יין למשנה ראשונה כו'
וה"ה לפי מה שפי' הרא"ש בתירוץ השני דר"ה
קאי גם למשנה אחרונה קשה ג"כ קושי' זו :

ש"ך סקמ"ז ואע"ג דאתרמי בצ"ל : ומ"ש
דכששואבים מאותה עריבה
לתת באותה גיגית כו' : ר"ל דשואבים מעריבה היין
עם הענבים ונותנים לגיגית ע"כ כ' דאע"ג דמתרמי
לפעמים דשואבים מעריבה יין צלול בלא ענבים
אפ"ה לא הוי המשכה וק"ל :

טו"ז סק"י דהא לא נגע אפי' ברגל :

אמרי סימו כנג כבוד בינה מג

דמותו לבריא והא כאן בדבש של ישמעאלים
אסור וה"ל שם ג"כ לאסור כיון דחד דינא אית
דהו' וס"ש המו"ז שוב ראיתי כאן בלבוש כו' .
ז"ל הדבש אעפ"י שעיקר נזירת היין לא הי' אלא
משום חתנות מ"מ לא גזרו אלא כיון דשכיח
שיכרות ויש לחוש ליחוד בנותיהן אבל בדבש
שלהם ל"נ דלא שכיח שכרות' ובמדינות אלו אעפ"י
שעיקר השתייה ושכרות הוא בדבש מ"מ כיון
שתחלת הנזירה לא היתה עליו נהנו בו היתר נמור
ולא חששו לבנותיהן ונ"ל מעמא משום דכל מו"מ
הוא עמהם וקשה לנו להיבדל מהם כי אדרבה רוב
מו"מ נעשה מתוך שתייה הו"ל נזירה שאין הצבור
יכולים לעמוד בה וגם חתנות אין שייך בזמנינו
שהם מרחיקין אותנו כמו אנתנו מהם אלא שביין
כיון שכבר נזרז עליו במנין אעפ"י שאין העכו"ם
בזמנינו יודעים בפי' ע"ז ואין כאן נזירה דיי"נ
נמור אלא משום חתנות מ"מ א"א להתירו שצריך
מנין אחר להתירו וזהו דבר שאינו נמצא ע"כ :
ש"ך סכ"ג ולפי"ז הי' קשה אמאי פסק הרב
כו' . עיין בס"ק הסודם שהבאתי
תשובת הר"ן שהביא הב"י דמשמע שם מדברי
הר"ן דמ"ש אבל למעשה אני אוסר לפי שראיתי
קצת גדולים חולקים על הרא"ה כו' סא' על הר"ן
של הרא"ה בבישר עכו"ם לחולה כו' וע"כ אוסר
גם הרבש . ולזה הקשה הש"ך על הרמ"א שכ'
בס"י קי"ג להתיר בזה וכאן סתם בדברי המחבר
לאסור בדבש (וכמו שהקשה הסו"ן) . ע"כ כתב
הש"ך ובתשובת הר"ן איתא עוד התיר הרא"ה כו'
בין בחול בין בשבת דברים המותרים שמותרים
הכלים להשתמש בהם כו' כצ"ל . ור"ל דחסר
הב"י בדברי הר"ן וצ"ל עוד התיר הרא"ה כו' והר"ן
סדמה הדבש להכלים של בישולי עכו"ם דמותרים
ואין בהם איסור משום בש"ע אם בישל בהם דברים
המותרים וע"ז סיים הר"ן למעשה אני אוסר היינו
בכלים הג"ל וע"כ יש לאסור גם הדבש דדמי
לי' אבל מה שהביא הר"ן מתחלה דמתיר הרא"ה
בעכו"ם שבישל לחולה כו' מודה גם הר"ן דמותר
כיון דבישל לחולה בשבת ליכא בזה משום חתנות
רק מתחלה היה רוצה הר"ן להביא רא' מזה גם
לדבש ואח"כ הביא ראיה מכדי שר בש"ע וסיים
דאוסר בכלים וגם בדבש אבל לא בעכו"ם שבישל
לחולה וע"כ נחא מה דהתיר הרמ"א בבישל עכו"ם
לחולה וכאן בדבש אוסר וק"ל :

סימן קכד

מדין סקיב דאעפ"י דבעבר הלקוח כו'
ובשור מבואר חילוק זה לדעת

ר"ח שמוסק כו' ודוקא שאינו מתנייר מדעתו אבל
גר שנתנייר מדעתו מיד אחר שנימול כו' כצ"ל .
וה"ל המור פסק ר"ח הקונה עבדים מן העכו"ם
אעפ"י ששללו וטבלו עושים יי"נ עד י"ב חדש
ודוקא שאינו מתנייר מדעתו אבל גר שמתנייר
מדעתו מיד לאחר שימור ויטבל כראוי אינו עושה
יי"נ ע"כ . וא"כ מרמזים המור אבל גר שנתנייר
כו' משמע דהיינו דוקא בנר דעלמא אבל בעבד
לא משכחת כלל דין זה שיתנייר מרצונו דאף אם
מתנייר מרצונו אמרינן ג"כ דאין לבו שלם בדבר
והוא רק מפני אימת רבו וע"כ כי המו"ז לקמן
בסמוך דחסר במור תיבה א' והיינו דצ"ל ודוקא
עבד שאינו מתנייר כו' וכונתו דהמור ר"ל דדוקא
עבד לא משכחת בשום פעם שיתנייר מרצונו אבל
בנר דעלמא שמתנייר מדעתו אינו עושה יי"נ מיד
לאחר ששל וטבל . ומה שהביא המו"ז ראיה לזה
מרבני התוס' שכ' דאי אתה מר עבד כו' . ר"ל
שם בתוס' דדוקא בעבדים שנתניירו אמרינן דעושינן
יי"נ עד יב"ח עד שתשקע תורת ע"א מפייהם
דאע"ג שצריך להטבילם ולמולם מרצונם ואי אתה
מל עבד בע"כ מ"מ (אף שאובל ומל אותו מרצונו)
אימת רבו עליו ואינו מתנייר בדב שלם ע"כ . ועיין
בש"ך סק"ו שהביא ג"כ דברי התוס' :

סכ"ד ובשור כ' בשם רשב"א כו' ואין כאן
קושיא כלל דה"ק דעיל בין לר"ם כו'
ז"ל המור כ' הרשב"א כבר ביארו שגר תושב שקבל
עליו ז' מצות יינו מותר בהנאה לפיכך יש מהגאונים
שהתירו יינן של ישמעאלים בהנאה שהרבר ידוע
שאינם עובדים ע"ז ע"כ . והקשה בדרישה הא אף
שאין עובדים ע"ז מ"מ ל"ד לגר תושב שהרי גר
תושב קיבל עליו עוד ז' מצות אחרות . וגם הב"י
כו' לעיר בשם הרשב"א בלשון זה אלמא כל
שקיבל עליו שרא לעבוד ע"ז ז' מצות בני נח אינו
עושה יי"נ לאסור בהנאה ע"כ . וקשה מאי זה
דקאמר שקיבל עליו שלא לעבוד ע"ז ז' מצות הרא
ע"ז אחת מז' מצות היא ובכלל ז' מצות היא ע"כ
עז"כ המו"ז דלק"מ דבגמ' פליגי ר"ם וחכמים (כמו
שהבאתי לקמן בסמוך) דר"ם ס"ל דאם קיבל עליו
שרא לעבוד עכו"ם אין עושה יי"נ וחכמים ס"ל
דצריך לקבל עליו ז' מצות . וע"כ כ' הרשב"א
לעיר (כמו שהביא הב"י לשינו כג"ל) כל שקיבל
עליו שלא לעבוד ע"ז ז' מצות כו' היינו בין לר"ם
כשקיבל עליו שלא לעבוד ע"ז מני זבין לחכמים
כשקיבל עליו ז' מצות שוב אינו עושה יי"נ ולשון
הרשב"א שהביא המור כאן (כג"ל) מתפרש ברך
זה דמתחלה כ' שגר תושב שקיבל עליו ז' מצות
יינו מותר בהנאה והיינו משום דק"ל בחכמים
דצריך לקבל עליו ז' מצות ובוזה מותר עכ"ל כ"ע
אלא

אמרי

סימן קכד

בינה

אלא שיש קצת גאונים אומרים שיש להקל אפי' בשמקבל עליו שלא לעבוד ע"ז לחדד אפירו לחכמים כן הוא הוכן כונת השו"ז ורפ"ז מ"ש הרשב"א לפיכך יש מהגאונים שהתירו כו' הוא בבא בפ"ע דמתחלה כ' כיון דאנו קי"ל בחכמים ע"כ צריך לקבל עליו ז' מצות ואח"כ כ' לפיכך יש מהגאונים כו' ר"ל כיון דיש קצת גאונים שכתבו דאף לחכמים סגי בקיבל עליו שלא לעבוד ע"ז ע"כ מקילין בזה דסגי בקבר עליו שלא לעבוד ע"ז לחדד . ומ"ש השו"ז ואנן קי"ל בחכמים דצריך בקיבל עליו שרא לעבוד עכו"ם ומסירא כו' מ"ם וצ"ל בקיבל עליו שרא לעבוד עכו"ם וגם לז' מצות ומסילא כו' . ומ"ש השו"ז מהא דרב יהודה כו' עיין דקמן בסמוך הבאתי דברי ר"י :

שם . ויש כאן תימה בדברי ב"י שז' לתרץ דברי הרמב"ם כו' שכל האומה אינה עובד עכו"ם וא"כ הברייתא מיירי כו' כל"ל . ור"ל דהב"י כתב ח"ל ואיכא למידק כיון שסובר הרמב"ם שכל עכו"ם שאינו עובד ע"ז אינו אוסר בהנאה למה כ' בפ"א גר תושב שקבל עליו ז' מלות יינו אוסר בשתייה ומותר בהנאה דמשמע שאם חיסר מלקבל א' מהז' אוסר בהנאה וי"ל דע"כ לא קאמר הרמב"ם שאינו אוסר בהנאה אלא בגר ישמעאלי שהוא מבני דת דלא פלחי עכו"ם אבל אם הוא מבני דת דפלחי עכו"ם אעפ"י שזה קיבל עליו שלא לעבוד עכו"ם לא ילא מכלל בני אומתו עד שיקבל עליו ז' מלות דאז נעשה גר תושב גמור ולפי"ז הא דאמר רב יהודה ידענא דאבירנא לא פלח לע"ז ה"ק ידענא שהוא מאומה דלא פלחי לע"ז ע"כ . והקשה השו"ז ע"ז מהא דאיתא בגמ' איזוהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג' חברים שלא לעבוד ע"ז דברי ר"מ ואח"כ כל שקיבל עליו ז' מלות ב"ג . ואח"כ איתא שם רב יהודה שדר קורננא (היינו מחנה) לאבירנא (שם הנכרי) ביום אידם אמר ידענא ב"י דלא פלח לע"ז א"ל רב יוסף והתני' איזוהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג' חברים שלא לעבוד ע"ז ומשני כי תניא הריא להחיותו ע"כ ואם איתא כמו שמחלק הב"י לדעת הרמב"ם דרב יהודה מיירי כשכל בני אומתו אינן עובדי עכו"ם וא"כ הברייתא דאיזוהו גר תושב כו' מיירי שאומתו עכו"ם ולפי"ז מאי פריך הש"ס עליו מר"מ הא אין כאן קושיא כלל דבכה"ג גס ר"מ וחכמים מודים דסגי בזה וק"ל :

שי"ך סכ"ב וכמ"ש בב"י במסקנא דכל עכו"ם כו' . ע"ל בפ"ק הקודם שהבאתי דברי הב"י דמחלק לדעת הרמב"ם בין אם כל האומה אינו עובדי עכו"ם ובמסקנא כ' כת"ש הש"ך כתן : **מ"ז סכ"ח** ועכ"פ אינו כפירש"י כו' והר"ן כ' בשם הראב"ד כו' . דגמ'

איתא אמר מר זוטרא קנישקנין שרי . פירש"י לכי רחב ויש לו שני קנין או שלשה יולאין מלידו ונמשכין . עולין כנגד נזכרו וכשנותנין יין בפיו מתמלאין כל הקנים ויכולין כמה כנ"ל לשמות בו ביחד ע"כ . יב"י בס"י קכ"ו כ' וז"ל וא"ת אי ניזוק חיבור היכי שרי למשחי בקנישקנין דודאי חיבורו של כלי לא גרע מחיבורו של ניזוק כבר תירץ הר"ן בשם הראב"ד דכי אמרינן ניזוק חיבור הכ"מ דאחי בההוא פתחא או בההוא צדא אבל כהאי קנישקנין מאי דאחי בצדא דישראל לא אחי בצדא דעכו"ם ומש"ה לא הוי חיבור ע"כ :

שי"ך סכ"ב ועכ"ז כ' דהתוס' והרא"ש כו' ע"ל בטו"ז סק"א :

סכ"ב כתבו התוס' כו' . על הא דאיתא בגמ' נכרי שקדח במניקת והעלה יין דרך המניקת כתבו התוס' וז"ל פירש"י שנקב מגופת החצית והעלה היין דרך המניקת והוא קנה חלול שמונח ומעלה בו היין עד פיו . וקשיא דלמה לי העלה אפי' בלא העלה נמי ליחסר בהנאה כיון שנגע דל"ד כלל למדרו בקנה דהתם לא נחכוין לשכשוך אבל הכא שנתכוין לשתייה ליחסר בהנאה . וגראה פ"י רשב"ם שמניקת הוא קנה חלול שמניחין בעת הבליז בפס החציות וראשה חוץ לחצית וכשהיין תופס ועולה דרך הנקב אינו נופל לקרקע ולאחר שגמר תסיסתו אין נוטלין אותו אלא משוין אותו לחצית וסותמין פי החצית ופי המניקת וכשרוצה לפתוח קודחין במניקת ומונח ומעלה היין מיהו אם נפסך להעמיד פירש"י נאמר שכן דרך כשקדח שלא נגע הקנה ביין אלא כשרוצה להעלות היין מלדד החצית עד שיגיע היין במניקת ולכך לריך העלה ע"כ :

סכ"ב והא דנקט מטפת כו' . ר"ל דבמשנה איתא נכרי שה"י מטפח ע"פ חצית מרותחת . פירש"י שהיתה מחממת ומעלה רתיחות וטיפח בידו ממש על הרתיחות אין דרך ניסוך בכך ומותר בהנאה ע"כ . ועז"כ בהג"א מא"ז (כת"ש הש"ך כאן) דהא דנקט במשנה מטפת הוא לאשמעינן דאין נאסר בהנאה כיון דאין דרך ניסוך בכך וה"ה בגניעה בנחת נמי אוסר בשתייה . ועיין בהנהגות הג' רב"פ שכ' בשם תפ"ל מ' דעעמו של הא"ז דבגניעה אינו אוסר אלא בשתייה הוא משום דלא הוי כשכשוך ואפילו אם נגע ביין עלמו בלא שכשוך ג"כ הדין כן וע"כ השיג על הש"ך שכ' ותימה דמשמע דעת הרב דאסור בהנאה כיון שכ' דהוי כנגע ביין עלמו . והא באמת לפי עעמו של א"ז אף אם נגע ביין עלמו הדין כן וא"כ אפשר לפרש דעת הרמ"א ג"כ כן :

שי"ע ס"ד אבל אם אינה עוברת כל עובי השולים כו' . בב"י כ' הפעם בזה דאם היתה נוגעת עד היין שכלל החצית דאז א"א

סרסור בין המוכר ולוקח וה' עושה היינו מן הכסף והחזירו לחבית ואסרוהו (וע"ל בטו"ז פקל"ב) ומ"ש הטו"ז דשרינן בהנאה בחבית שנסדקה כו' הוא הדין שכל המחבר לקמן סעיף כ"ב :

סקי"ט ועפ"י נחא מ"ש הטור לפיכך כו' ז"ל הטור ומנע שלא בכונה בין שלא היתה לו כונת מנע כלל כמו קטן או שיש לו כונת מנע וידוע שלא כיון ליגע כגון שהוא ערוד בדבר אחר אסור בשתייה ומותר בהנאה אפי' הוא אנוס בגניעתו כגון שנפל לבור אסור בשתייה בד"ה שהוא באונסו כ"ז שנגע ביין כגון שמת בבור אבל אם לאחר שעבר האונס עדיין נגע בו כגון שעלה חי אסור אפילו בהנאה לפיכך קטן שאינו יודע בטיב עכו"ם ומשמשי' או גדול שנפל לבור ועלה מת מותר בהנאה ע"כ . וכי' הכ"ז ואיכא למידק מדברי הטור שנראה ככפולים ועוד דמאי לפיכך כו' ועוד שבתחלת דבריו כ' קטן סתם ואח"כ כ' קטן שא"י בטיב עכו"ם שנראה דבתרי מיני קטן מיירי ז"ל דה"פ שבתחלה כלל ואמר דמנעו שלא בכונה בין שלא היתה לו כונת מנע כלל בין שיש לו כונת מנע אלא שידוע שלא כיון ליגע כגון שהוא ערוד בד"ה אסור בשתייה ומותר בהנאה וזהו כלל לבמה דינים לקטן שא"י כו' או גדול שנפל לבור כו' וכן אם מדד היין כו' ומ"ש הטור לפיכך אכל הכי קאי אלא שלפי שכלל א' מהם יש חלוקים שאין בחזירו סידרם בסגנון צ"ע ובתחלה כשכתב קטן סתם בא לומר דאעפ"י שהוא קטן בן יומו אסור בשתייה ואח"כ כ' דאעפ"י שהוא גדול קלת אפי' מותר בהנאה ואעפ"י שדין נפל לבור הוא מבואר יפה בתחלה לא נמנע להזכירו בזה כי כל הנך אחריני דנפקו מהכלל שכלל בתחלה עכ"ל בקיבור . והטו"ז כ' דמ"ש הטור אח"כ עלה מת אשמעיון זה דדוקא כשמת בתוך הבור דכן תשמע הלשון עלה מת דהיינו כשעלה כבר מת דאל"כ הי' לו לומר עלה ומת : ומ"ש הטו"ז לענין תולעים פירשה כו' ע"ל פי' פ"ד בש"ך סקי"ב מה שכתבתי שם :

שם וכן נראה מדברי ת"ה הארוך כו' . ז"ל ת"ה אם נגע צידו או בגופו באונס מותר בהנאה ואסור בשתייה דתנן נפל לבור ועלה מותר בהנאה אבל אם נאנס מתחלתו ולאחר עבור האונס נמלא עדיין נוגע בו אסור בהנאה כדאמר ר"ס (בבב"א דנפל לבור) אבל עלה חי אסור . וא"ה אדרבה דוק מיני' דמותר בהנאה מדפירש ר"פ טעמא משום רכיון דנפל לבור ועלה חי מודה עלי' כיוס מועדו דאלמא משום דנאנס אונס קרוי למיתתו וניחול הוא דמודע כיוס מועדו ומנסך הא בשאר אונסים לא ליל דלאו למזושי סתם שאר אונסים דעלמא דלאו קרובים למיתתו אלא פתם טעמא יתיב שלא תאמר כיון שנפל לבור וקרוב למיתתו הוא בבב"א דאפי' עלה

לו שלא שכשך כשהולאה אבל אם לא היתה עוברת כל עובי השוליים אז א"א לו לשכשך ביין דאעפ"י שיש מעט יין בנקב השוליים שהי' קבוע בו כיון שהנקב נר אין זה שכשוך ע"כ :

טו"ז סכמ"ו והיינו ע"פ מ"ש בד"מ כו' דהטור כ' ז"ל כ' הרמב"ם אחר בכלי פתוח של יין ושכשכו אעפ"י שלא הגביהו ולא נגע ביין באסור ולא נראו דבריו לא"ה הרא"ש ז"ל ע"כ . וכי' הכ"ז פ"ז ומ"ש ולא נראו דבריו לא"ה ז"ל אגי' יודע היכן כ' הרא"ש כן ואדרבה ממ"ש רבינו סי' קכ"ה שמסקנת הרא"ש כריב"ט (הוא הדין שכל המחבר לקמן פי' קכ"ה ס"ח וע"ש היעב בטו"ז סקי"ב) משמע דס"ל דעת הרמב"ם שהרי הריב"ם ס"ל כהרמב"ם כמו שיתבאר ע"כ . וכי' בד"מ על דברי הכ"ז ז"ל וז"ל שכל דברים אלו אינם מוכרחים דמ"ש דריב"ם ס"ל כהרמב"ם ולהכי סתר דברי הטור שכל דלא נראו דברי הרמב"ם להרא"ש ז"ל קשה כלל דאפשר דהריב"ם לא ס"ל דאין לחלק בין הגביה ללא הגביה וס"ל דכלל הגביה לא מקרי שכשוך דלא כהרמב"ם ע"כ : והטו"ז ס"ל דאף בהגביה יש להקל כשלא נגע בגוף היין זכ' דכו הוא דעת הרמב"ם . ופיין בטו"ז סי' קכ"ה סקי"ב . ומ"ש הטו"ז כאן דכ"ז לענין הנאה אבל בשתייה אסור במגע לאחר כמ"ש בס' קכ"ג כו' . עיין בנקב"כ שכל דע"פ הוא ז"ל כמ"ש לעיל בס' זה סק"ט דלהראב"ד מנע אסור בשתייה אפי' בשלא שכשוך והתם פיירי במגע ביין עצמו וכך הוא המשך גאנו של הטו"ז והא דשרי הכא במגע לאחר בלא שכשוך דמשמע דה"ה נגע ביין עצמו כל שלא שכשך שרי הוא דוקא בהנאה וכו' ע"כ

סכמ"ז וזה שהקשו לתיוק כו' דאיתה בגמ' ההוא יגוקא דתנא ע"ה בשהי' בר שיני שנין בסו מיני' מהו לדרוך עם הנכרי בגת אחר לזה דורבין עם הנכרי בגת ופריך והא קח מנסך צידים ומשנה אחרונה קחני (ע"ל פי' קכ"ג בטו"ז סקי"ב) שהבאתי המשנה אחרונה דאין דורבין משום דתסתתיל היין לימשך הוי יין . ומשגי' דליירגא לרו' לידי' והא קמנסך ברגל . ניסוך דרגל לא שמי' ניסוך ט"כ . ומשמע משם דהחשש אף אם יגע בשעת דריכה אפי' יהי' אסור ולא אמרינן דמריד בעבירותי' מדי' טעמי' דלק"מ דהא דהקשו שם והא קמנסך היינו דשמא יגע שלא בשעת הדריכה וע"ז מתרין דליירגא לידי' והיינו דלריך שמירה שלא יגע שלא בשעת דריכה וכמ"ש הטור דלריך שמירה תהא טעמא וק"ל :

סכמ"ח כי הגדושים היינו אדם הממונה לשמור המדות במאזן המלך שלא יסקרו בהם ואיתה נגמ' שהי' מעשה דלדודומים גברי הי'

שלמעלה מהנקב אסור ולמטה מהנקב מותר ע"כ :
סקכ"ה והקילוח יורד מתוך הקנה כל היין
 שבחבית הוי גילוק כו' אמאי התייר

כל היין שבפנים דהיינו אפי' העליון ע"כ האמת
 כו' כל"ל . ומ"ש הטו"ז אלא דקשה לי כו' . דל
 דעור כ' בשם הרא"ש אבל אם לא נגע חלל בקילוח
 היולא היין מותר אפי' בשתייה והראב"ד אוסר

וכ' הב"י ע"ז יש לתמוה איך אפשר שהרא"ש מתירו
 בשתייה הא אית לי' דגילוק חיבור ומתוך וז"ל אפשר
 דמיירי בשאין הקילוח מקלח בכלי אלא ע"ג קרקע
 והולך לאיבוד וגי' הולך לאיבוד לאו גילוק הוא
 א"כ דחשיב גילוק בר גילוק דאין שלמעלה מן הנקב
 מחובר לקילוח ויין שלמעלה מן הנקב בסמוך מחובר
 לשלמעלה ממנו שהוא מקום מגע העכו"ם הוי גילוק
 בר גילוק ע"כ . וע"ל מ"ש הטור והראב"ד אוסר
 מפרש הב"י דקאי עמ"ש הטור לעיל בשב"י היין
 יולא דרך הנקב ונתן העכו"ם ידו על הנקב שמה
 שלמעלה מהנקב אסור בהנאה ומה שלמטה מהנקב
 מותר בהנאה עז"ק הטור כאן דהראב"ד אוסר אף
 מה שלמטה מהנקב בהנאה מטעם גילוק חיבור .
 ועז"כ הטו"ז דאינו כן רק כונת הטור על דין זה
 עצמו שמיירי מה דהיינו דהעכו"ם נגע בקילוח היין
 והקילוח הולך לאיבוד דס"ל להרא"ש בזה דמותר דלא
 הוי גילוק והראב"ד אוסר בזה דס"ל דגם בכה"ג
 הוי גילוק :

סקכ"ז כ"ל דהליון הוא בטעות על פטוי כ"ג
 ולריך לזיין על המחבר פטוי כ"ד מותר

אפי' בשתייה . ומ"ש הטו"ז ולדידהו שפיר מקשה
 כו' . ר"ל דאיתא בגמ' ר' יוחנן ור' יוסי הוי יתבו
 ושמו חמרא אחא ההוא גברא אמרו לי' תא אשקינן
 לבתר דרמא לבסא איגלאי מילתא דנכרי ווא"י
 אסר אפי' בהנאה וחד שרי אפי' בשתייה אמר ר'
 יהושע בן לוי מאן דשרי שפיר שרי דהאי נכרי מימר
 אמר בדעת' ס"ד דרבנן חמרא שמו ואמרו לדידי תא
 אשקינן אלא ודאי שיכרא קא שמו ולא נסכי' .
 ופריך הגמ' והא קא נגע בנעלה (פירש"י ס"ד שהי'
 שואב היין מהחבית בכלי ששמו נעלה ופריך והא
 נגע בחמרא ע"י הכלי ונהי נמי דלא ידע דחמרא הוא
 הו"ל מגע שלא בכונה ואסור) ומשני דמיירי שמערה
 מכלי לכלי והו"ל כוחו שלא בכונה (פירש"י שלא ידע
 שהוא יין הוי שלא בכונה) וכל כוחו שלא בכונה ל"ג
 ב' רבנן ע"כ . ור"ת חולק על רש"י ה"ל וס"ל דמגע
 עכו"ם ע"י ד"א שלא בכונה הו"ל רק כמו כוחו ולא
 הוי ע"ז שם מגע כלל ומותר אף בשתייה וע"כ פתב
 הב"י דלר"ת לריך לפרש הא דפריך הגמ' והא נגע
 בנעלה אין כונת המקשן במה שנגע ביין ע"י הכל
 דהא מגע ע"י ד"א ולא ידע שהוא יין מותר אלא
 כונת המקשן והא נגע בנעלה היינו שנגע ביין ענמו
 כשהוא

חי לא רמי אנפשי' לנסך קמ"ל כיון דגילול דמי עלי'
 כיום מועדו ויהיב דעת' ומנסך ובש"כ בעלמא
 שאינו נאנס כ"כ שהוא נותן דעתו ומנסך ואוסר אפי'
 בהנאה ע"כ :

ש"ד סקנ"י וכן אם לאחר כו' . עיין בס"ק
 הקודם ד"ה וכן שהבאתי לשון
 הרשב"א :

טו"ז סכב"ב דמ"ה פירש"י שם כו' . ע"ל
 סקכ"ט שהבאתי פירש"י :

סכב"ה וכ' עוד שהעכו"ם עשה למלוא חן כו' .
 ר"ל שהלבוש כ' כמו שהביא הכו"ז
 לשונו לעיל בסמוך וז"ל אבל לעיל גבי חבית שנסדקה
 שים בו אומנות אפי' של ישראל וקדם העכו"ם לא
 אסרו בהנאה דלא אמרינן לנסך קמכוין אלא אמרינן
 שהוא סמך על אומנותו וחשש שמא הישראל לא יוכל
 להלילו כ"כ במהרה עד שיספך היין והעכו"ם להנאה
 שכרו או למלוא חן קמכוין ולא לניסוך והרי הוא
 טרוד במלאכתו ואין כאן כונת מגע ולא אסרו בהנאה
 ע"כ . ועז"כ הטו"ז דסברא זו שהעכו"ם עשה למלוא
 חן לא ס"ל לא להראב"ד ולא להרא"ש והביא הטו"ז
 רא"י מהא דהרא"ש תירץ בשם הראב"ד דלכך אסרו
 בהנאה בזה דניטל הבדוא והעכו"ם הניח שם ידו
 חע"ג דהי' טרוד בהללת היין משום דמיירי שהי' שם
 ישראלים להליל היין והרא"ש כ' על דברי הראב"ד
 דלא נהירא דחע"ג דהי' שם ישראלים אפי"ה אין מזה
 רא"י מדקדש העכו"ם לסתום הנקב בודאי קמכוין
 לנסך דאימור לכך קדם העכו"ם לסתום הנקב חע"ג
 שהי' שם ישראלים דר"ה למלוא חן בעיני הישראל
 אבל לא כיון לנסך ח"ו דהטעם הוא דאסרו בזה
 בהנאה דאמרינן דזה לא מקרי עירדא כלל ומיירי
 אפי' אין שם ישראלים (וע"ל בטו"ז ריש סק"ח שהביא
 ג"כ דברי הראב"ד והרא"ש) וא"כ הרי מוכח בהדי'
 דאין מתירין בזה משום הטעם דעשה כן למלוא חן
 דהראב"ד הא אמר בהדי' דלכך אסרינן בזה דמיירי
 שהי' שם ישראלים ואף הרא"ש דקאמר אימור
 למלוא חן לא קאמר אלא לפי סברתו דהראב"ד דחשיב
 הללת יין לניירדא אלא דאסרינן משום דמיירי שהי'
 שם ישראלים עז"ק הרא"ש דלפי סברתו דזה חשיב
 עירדא הי' להתיר אף בים ישראלים דאימור למלוא
 חן עשה כן דכל היכא שים לנו לתלות לקולא תלינן
 אבל לפי האמת ס"ל להרא"ש דאף אי ידעינן שעשה
 כן למלוא חן נמי אסור דהללת יין לא חשיב עירדא
 לדידי' וא"כ מוכח בהדי' דלא כהלבוש . ומ"ש הטו"ז
 ותו דאמר כפל לשון אחא עכו"ם כו' . ר"ל דאיתא
 בגמ' בזה"ל ההיא חביתא דחמרא דאישתקיל לבחור
 אחא נכרי אידרי (פירש"י קפץ נכרי ולשון נושא
 הוא כמו דרי עינא כלומר הנביה ונשא עלמו לעמוד
 ממקומו וקפץ להליל) אמר רב פפא דכל היין

סימן קכה

טו"ז סכ"א עכו"ם אדנא כו' ר"ל דהעכו"ם

מערה היין מדנא לתוך כובא
והישראל אוחו הכובא :

שם ומה שהביא ב"י מדברי הר"ן כו' ז"ל

הב"י בסי' קכ"ד על האי דעכו"ם אדנא

וישראל אכובא כ' הר"ף וז"ל פ"י עכו"ם שקיל

מנו דנא ויהיב לגו כובא ופ"י הר"ן שר"ל שנוטל

החבית בידו ומערה לתוך הכובא כלומר דאי

כדמשמע מפשט"י דלישנא שהוא שואב בכלי מדנא

ונותן לכובא מאי אידי משום דאתי מכתו ת"ל

דמעת ששאב מדינא נאסר הכל משום דאיכא

למיחש שנגע בו בעת ששאב הילכך עכ"ל דה"ק

שנוטל החבית בידו ומערה לתוך הכובא משמע

דבעינן ששקיל עכו"ם דנא שיגביה הא לאו הכי לא

מיתסר וכן משמע מדברי הרא"ש שכ' בפ"י על

מה שפ"ת דמוריק אוריקי לא מיתסר בהנאה

תימה הוא לומר דבהרקה לא הוי יי"ג ממש לאסור

בהנאה כמו בשכשוך כי עיקר ניסוך בפנים ה' דרך

הרקה וכן בניסוך דעכו"ם אמרינן בהנזקין גבי

מנסך מדאגבהי קנייה מתחייב בנפשו לא הוי עד

שעת ניסוך אדמא עיקר ניסוך הוי בהגבהה והורקה

ושמא איכא למימר דהיינו דוקא כשמנסך בפני ע"א

אבל כשמנסך שלא בפני ע"א אין דרך לשפוך

ארא לשכשך עכ"ל הרא"ש משמע מדבריו דבתגבה'

בהרי הורקה הוא דהוי ניסוך אבל אם הרק ורא

הגביה לא הוי ניסוך עכ"ל ב"י

ש"ך סכ"ג לפי שכשמטה הכובא מרבי

בשפיכי היין ר"ל כגון שהדנא

סמוכה על דפני הכובא וכשהעכו"ם מטה הכובא

אזי מרבה שפיכי היין מהדנא ואסור אם כן משמע

דאסור אף בלא הגבהת עכו"ם :

טו"ז סכ"ז כ' ב"י בשם הרא"ש כו' ואעפ"י

שנוגע הוי מגע כו' בב"י כתב

בשם הרא"ש בזה"ל שלא בחמתו חיישינן שמא

נגע ביין ונסכו אבל בחמתו לא חיישינן שמא נגע

ביין ואעפ"י שנוגע ביין ע"י החבית (ר"ל דמירי

שם שהעכו"ם זרק חבית לבור) הוי מגע עכו"ם

שלא בכונה ע"י ד"א ושרי בשתייה א"נ שלא

בחמתו הוי מגע עכו"ם בכונה ע"י ד"א ואסור בהנא'

דלא שרי רבנן מדדו בקנה (הוא הדין שהביא

המחבר לעיל סי' קכ"ד סי"ט) בהנאה אלא משום

דכיון למדידה אבל אם לא כיון למדידה אסור

להושיט בו ידו עכ"ל הרא"ש ורבינו המור כתב

כלשון אחרון וכ"ג מדברי הרשב"א בת"ה שכ' אם

הי' הכלי עופל מידו והולך ומתגלגל והוא אוחו

ונשמט אסור חוששין שמא נתן דעתו ושכשך היין

בכלי

כשהוא שואב אותו מן החבית כנטל ע"כ וזה"ל

כ' דהגאונים ח"ל ג"כ כר"ת לענין מגע ע"י ד"א

שלא בכונה דמותר אף בשתייה אבל בזה לא ס"ל

כר"ת דלא הוי כמו כוחו וע"כ ס"ל לר"ת דאף אם

מכוין ליגע כר"א שבידו ולא ידע שהוא יין מותר ג"כ

כמו כוחו והגאונים ס"ל דאם מכוין ליגע אף שאינו

יודע שהוא יין אסור ונחזק הכ"י בזה במה שכתב

הר"ן לחלק בין דברי הגאונים לר"ת ועז"כ הטו"ז

דלכך כ' הר"ן לחלק ביניהם משום דלר"ת לריך לרחוק

במה דהקשה הגמ' והא נגע כנטל ככ"ל אבל לדברי

הגאונים כיון שלא כתבו בפירוש כר"ת דאף בכונה

מגע מותר ע"י ד"א בלא ידע שהוא יין ע"כ מפרש

הר"ן לדעת הגאונים דס"ל דבכונה מגע אסור אף

שלא ידע ואינו מותר לדעתם רק שלא בכונה מגע

כלל והשתא אתי שפיר לדידהו מה שהקשה הגמ' והא

נגע כנטל כיון דסם מיירי בכונה מגע דהא הנכרי

מכוין לשאוב היין כנטל ובכונה מגע ס"ל להגאונים

דאסור וק"ל :

ש"ך סכס"ג פסק בסתם כהראב"ד כו'

עיי' בטו"ז סקכ"ה שהביא דעת

הראב"ד :

טו"ז סקל"ב ומדברי המור שחשב הך דינא

דמינקת כו' כונתו על קנה

חלול שזכר המו"ז לעיל דז"ל המור כיצד מגע

בכונה שכיון ליגע ביין ל"ש נגע בידו או בד"א

שבידו ואפי' בפיו כגון ששתה ממנו או שמציץ

במינקת שבתבית והעלתו לפיו כל היין אסור בהנאה

ע"כ :

שם דהא דאמרינן בקני שקיז כו' עמ"ש

לעיל בטו"ז סק"ה :

סכל"ה והקשה ב"י א"כ היינו בסיפא כו' :

ר"ל דהמור כ' כמ"ש המחבר כאן

ברישא ואח"כ כ' בזה"ל ומידו אם היין שותת הרבה

או צריך ליהדר כי אז נוגע העכו"ם ביין ואם אינו

נוגע בידו אלא בסכין מותר שאינו מכוין רק לסתום

הכלי ולא ליגע ביין והקשה הב"י ע"ז מה זה

שב' ומידו אם היין שותת כו' ואם אינו נוגע בידו

אלא בסכין הא עד השתא גמי לא איירי אלא

בתותב בסכין ואינו נוגע בידו ע"כ ומ"ש המו"ז

מהמתי הצירעה עיין בש"ך לעיל סקמ"ח שהביא

הך דהתת הצירעה ומ"ש המו"ז והתיר השני

בשיטא כו' ר"ל דהב"י מתיר דלכך ל"ד דין דכאן

להך דמדדו בקנה דאסור שם בשתייה וצריך למכרו

דשם מתכוין להכניס קנה ביין ומ"ה אסור בשתי'

אבל הכא אינו מתכוין להכניס הסכין ביין אדרבה

מתכוין לסתום בפני היין שלא יצא הילכך איכא

לדמותו למגע עכו"ם ע"י ד"א שלא בכונה מגע

כלל דשרי בשתייה :

אמרי

סימן ככה קבו

בינה

והשתא נחא דקאמר במשנה חבית אלמא חבית דוסא ע"כ . והפ"ז חולק על הב"ח וכי דבמשנה משמע דמותר אף בשתייה אף דשם איירי בחבית ונס אם איתא לדברי הב"ח הו"ל לרב אשי לתרץ בהרי' דהא דאיתא במשנה דשלא בחמתו אסור בזריקה הוא משום דשם איירי בחבית שהוא כבד וחיישינן שפי' לנגיעה ולא הו"ל דאזיל מיני' כו' וק"ל :

ש"ך סק"ז בב"י והיינו שהוא סתום כו' . ר"ל דהב"י כ' דמיירי כשאוחז פ' הנאד בידו (דאז הוי כסתום) או שפי' הנאד קשור כיון שהוא סתום אין דרך ניסוך בשכשוך ע"כ :

סימן ככו

שו"ז סב"ן המור כ' י"א כו' . ז"ל המור י"א דניצוק אפי' לסתם יין אומר הכל בהנאה והרשב"א כ' בשם הנאונים דניצוק לא חשיב חיבור אלא במערה לתוך י"ג גמור אבל המערה לתוך כלי שר עכו"ם שלא הודח הנשאר בו מותר אפי' בשתייה ונ"ל כיון דמעמא דניצוק שאנו רואין אותו כאילו הוא מעורב ביהר כפי מה שהוא הדבר שיוצק בו כך הוא הדבר שמערה מסנו אם יוצק לתוך י"ג גמור אין לעלוין תקנה ואם לסתם יינם יולך הנאה לים המלח או ימכרנו לעכו"ם חוץ מדמי י"ג שבו ואם לתוך כלי שלא הודחו אסור בשתייה ומותר בהנאה ע"כ . והקשה הב"י וז"ל זה שכי' רבינו בשם הרשב"א תמוה דפתח ביי"ג גמור וסיים בנותן לתוך כלי שלא הודח דמכיון דפתח במערה לתוך י"ג גמור הו"ל למכתב בתרי' דינא דסתם יינם ועוד דהשתא לא אתפדש דיני' דמערה לתוך סתם יינם לדעת הרשב"א אם הוא כמערה לתוך כלי שלא הודח דמותר בשתייה או אם הוא אסור בשתייה ומותר בהנאה וכי' ע"כ . ומ"ש הפ"ז והמור חולק אשניהם כו' נמצא דעל הי"א חולק המור וגם הרשב"א כו' ר"ל דהמור חולק על הי"א וגם על הרשב"א והיינו דעל הי"א שם"ל דניצוק אפי' לסתם יינם אסור בהנאה ע"ז חולק המור וגם הרשב"א דשניהם ס"ל דניצוק אינו אסור בהנאה רק ליי"ג גמור . ובמערה לתוך כלי שלא הודח בזה חולק המור על הרשב"א דהרשב"א מותר אף בשתייה ולהמור אסור בשתייה וק"ל :

סימן ככו שו"ז סק"ב והקשה עליו בד"מ כו' . ע"ל בסק"ט שהבאתי לשון הד"מ . ועיין בנקה"כ כאן

בבלי זריקה בחמתו אעפ"י שאוחזה ונשמט אין חוששין ומותר ע"כ . ומ"ש הפ"ז וכן משמע מדברי הב"י שהביא לשון הרשב"א כו' . ר"ל דמוכח מהב"י שאין כונתו כמו שהבין הב"ח מדבריו דהחילוק הוא בין ב' הפירושים של הרא"ש דלטעם הא' אין איסור הנאה ולטעם הב' הוא אסור בהנאה אלא כונת הב"י דהחילוק הוא כמ"ש הפ"ז לעיר דלטעם הא' אם ידעינן בבירור שלא נגע ביד מותר ולטעם הב' אף בכה"נ אסור שהרי הב"י כתב דהרשב"א ס"ל כטעם הב' ומביא ראיה מדכתב הרשב"א שלכך אסור כשזרק שלא בחמתו דחיישינן שמא שכשך היין בכלי' . ואם איתא כדברי הב"ח שכונת הב"י הוא דלטעם הב' הוא אסור בהנאה א"כ איך מוכיח הב"י מדברי הרשב"א שר"ל בלישנא בתרא א"ו כונת הב"י דללשון הב' הוא אסור אף כשלא נגע בידו והביא שפיר ראיה מהרשב"א שכי' דהאיסור הוא משום שמא שכשך היין בכלי' . משמע דס"ל בלישנא בתרא דאף שידעינן שלא נגע בידו רק ששכשך בכלי' אסור : **סק"ח** דהרמב"ם מפרש מה שאמרו בנמ' דאזיל מיני' כו' . ר"ל דאיתא במשנה נטל חבית וזרקה בחמתו לבור זה ה' מעשה והכשירו וקאמר בנמ' אמר רב אשי כל מנע שבוב טמא בנכרי עושה יי"ג כל מנע שבוב טהור בנכרי אין עושה יי"ג . ופריך ע"ז הא תנן נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור זה ה' מעשה והכשירו בחמתו אין שלא בחמתו לא ואילו זב שזרק חפץ לכלי לא מימאו ומשני התם דקאזיל מיני' ומיניה . פירש"י שהולך ומתגלגל הכרי כל שעה ע"י שהוא מלגלג ומורידו דבור הילכך שלא בחמתו לא דחיישינן דלמא נגע ע"כ . וכי' הב"ח וז"ל ואיכא לתמוה טובא בדברי הרמב"א בש"ע דבס"י קכ"ד ס"ט העתיק לשון הרמב"ם בזרק בחמתו לבור מותר בהנאה ואסור בשתייה וכאן כ' כלשון המור בזרק אבן או חפץ דאם עשה בחמתו מותר אף בשתייה ואפשר ליישב דס"ל להרב אליביה דהרמב"ם דמאי דקאמר בנמ' דאזיל מיני' ומיניה ה"ק חבית שאני דכיון שהוא כבדה אין לה דין זריקה אלא נוגע ביין חשבינן לה' ושלא בחמתו הו"ל מנע עכו"ם בכונה ע"י ד"א ואסור בהנאה אבל בחמתו אסור בשתייה ומותר בהנאה אע"פ דמתכוין ליגע בחבית זו ביין שבבור אפ"ה איכא צד קולא דמתכוין למלאות חמתו וכמו במדדו בקנה דמתכוין ליגע ביין אפ"ה כיון דמתכוין למדידה מותר בהנא' וזה וזה אסור בשתייה אבל זרק חפץ או אבן לבור בחמתו אעפ"י שדוחהו עד סמוך לבור עד שנפל לתוך היין אין זה נגיעה אלא זריקה כיון שאינו כבד ומודה הרמב"ם דשרי אף בשתייה

אמרי

סימן כבז

בינה

מו

כאז שבי' עד דברי הטו"ז וז"ל לא הכין קושית הד"ם דאין קושיתו מאי רבותא קמ"ל הרשב"א בעד דעלמא דז"א עולה י"ד הדעת להקשות דאשכחן בכמה דוכתי שהפוסקים כתבו דין שהוא פשוט אלא קושייתו הוא על גוף הדין דכיון דע"כ בשותק מיירי דאל"כ עד דעלמא אינו נאמן כלל וא"כ גם בשומר פשיטא דאין לחלק בין פ"א לפ"ב כיון דשותק ושתיקתו כהודאה דמיא מה לי פ"א או פ"ב מ"מ מודה דדוקא כשאנו מאמינים לשומר ולא לעד דהיינו היכי דמכחישו אזי יש לחלק בין פ"א לפ"ב משא"כ בשותק ע"כ :

ש"ד סק"א ועפ"ז יש לדון במי שאומר כו' : תמה לי הא המתברר פסק דאפי' אינו עתה בידו אם אמר לו בפעם הראשון שמצאו נאמן : שוב ראיתי בעצ"ל שהקשה בן יעו"ש

סק"ג דמפרשים הך דאמר בן בהגוזקין כו' : ר"ל דאיתא שם ת"ר ה"י עושה עמו כמהרות וא"ל מהרות שעשיתי עמך נטמאו נאמן אבל א"ל מהרות שעשיתי עמך ביום פלוני נטמאו אינו נאמן מ"ש רישא ומ"ש סיפא אמר אביו כל שבידו נאמן (פירש"י כל שבידו לעשות בשעה שמודיעו נאמן ורישא כנון שעודן בידו לסמא) רבא אמר אעפ"י שאין בידו נאמן ורישא דאשכחי' וא"ל מיד וסיפא דאשכחי' ולא א"ל מידי ולבתר הכי אשכחי' וא"ל : היינו דבשעה שהחזיר לו לבעריו לא היה בביתו או שהחזירו ע"י שליח ואח"כ כי אשכחי' א"ל בפעם הראשון שמצאו נאמן אבל אם החזירו לבעריו מיד ליד ולא א"ל מידי ואח"כ כי אשכחי' א"ל אינו נאמן כיון שלא א"ל בפ"א מוכחא מילתא דמחמת איכה קאמר : ולא נאמרו דברים הללו אלא בפועל דכיון שקבל עליו לעשותם במהרה אינו נאמן דהוקה מזהר זהיר אלא אם יש בידו לסמא עדיון לאביו או לרבא כשאמר לו בשעה ראשונה שמצאו נאמן אבל ע"א דעלמא ודאי נאמן שמא לא נזכר בשעה ראשונה דלאו עלי' רמיא או שלא רצה להעיד לו ולבתר בן נמלך ואמר לו : בן הוא בב"י בשם הרשב"א :

סק"ד וכ' הב"ח ונראה מל' הטור כו' : עיין בהגהות הג' רב"פ שכ' וז"ל דברי הב"ח והש"ך צ"ב ותורף כונת הב"ח דכשומר כשלא אמר אלא בפעם הב' אף אם הבעל שותק אינו נאמן אבל באחר מהני שתיקה אף כשלא אמר בפעם הראשון ע"כ : והיינו כמ"ש לעיל בס"ק הסמוך בשם הרשב"א : והב"ח מוכיח בן מלשון הטור שכ' אבל אחר שאינו בידו או שלא א"ל השומר בפ"א כו' מדלא מחלק הטור באחר שאינו בידו בין א"ל בפעם הא' או לא משמע דדוקא בשומר

יש לחלק בן אבל באחר א"ח ולעולם נאמן כששותק הבעל : והקשה הש"ך דמדברי הטור לא משמע מידי ואדרבה דהא הטור הוא עומד בשמחיתוס' והרא"ש כו' וסברתם הפוכה מסברת הרשב"א כו' : ר"ל דהרא"ש כו' : עד שהוא דאביו ורבא שהבאתי לעיל (בס"ק הקודם) וז"ל הקשה ר"ת דבפ' האומר פליגי אביו ורבא באשתו ונתה בעד א' והנה שותק ומוכח התם דתרווייהו מודו באומר לו ע"א נטמאו מהרותך והלה שותק דנאמן וכן א"ל ע"א אכלת הלב אע"פ דאינו בידו נאמן ומדברא נמי קשה דאע"פ דמהימן ליה הכא כשאינו בידו היינו משום שהי' תחלה בידו אבל היכא שלא הי' בידו מעולם לא ואומר ר"ת דהכא מיירי במכחישו או אומר אינו יודע אבל התם מיירי בשותק דכהודא' דמי' ע"כ : וא"כ מדכ' הרא"ש ומדברא נמי קשה דאע"פ דמהימן ליה הכא כו' היינו משום שהי' בידו כו' משמע דשומר עדית מעד דעלמא ודא כהרשב"א : ומוכיח הש"ך עוד מדברי המרדכי נ"ב דאין חילוק בין שומר לעד דעלמא דהמרדכי כו' וז"ל והכא שהי' שומר כבר ובשעה שאמר לו נתנסך יינך כבר פסקה שמירתו והשתא אין בידו לאביו אינו נאמן אם מכחישו ולרבא כיון שהי' בידו נאמן אי' א"ל מיד כשדב' : עמ' אבל אי' אשכחי' ולא א"ל מיד ולבתר הכי א"ל אינו נאמן : וכ' ראב"ה רבא נמי מודה באין בידו ושתק כדמשמע הכי (היינו בההוא דאשתו שזנתה) אלא שכא לחדש דאפי' אם הוא בידו ואשכחי' ודא א"ל מידי והדר אשכחי' וא"ל שאין נראה אמת כיון שלא א"ל מיד וזה עומד והכחישו ע"כ : וא"כ מוכח בהדי' מדברי הראב"ה דגם בשומר שהי' בידו אפי' כשהבעל שותק ואינו מכחישו הוי הודאה אפי' לא א"ל בפ"א רק בפעם ב' : ומ"ש הש"ך ז"ל וע"ק דכיון דאמרין שתיקה כו' ז"ל ד"מ וצ"ע דע"כ צ"ל הא דעד דעלמא נאמן היינו כששתקו הבעלים מפעם שתיקה כהודאה דמיא ומה לי פ"א או פ"ב דדוקא אם אנו מאמינים לשומר אזי יש לחלק בין פ"א לשניהם דפ"א עדיין הוא שומר שלו במקצת ונאמן עליו הואיל והוי בידו אבל במקום שאין אנו מאמינים לעד אלא שאוסרים משום שתיקת הבעלים פשיטא דאין לחלק בין פ"א לפ"ב ע"כ : וא"כ לפי פ' הב"ח בדברי הטור תקשי עדיו ג"כ בן : וכ' עוד הש"ך אלא דהד"מ לא הקשה כלום אהרשב"א כו' : כונתו דכאמת אין קושית הד"מ כלום על הרשב"א כפי מה שהביא הש"ך לקמן מקט"ז דלהרשב"א המעם הוא הא דנאמן העד בשתק הבעל אינו מפעם דאמרין מדשתק הוי כהודא' לדברי העד דא"כ לא הי' העד נאמן אם לא שאומר נתנסך יינך בפניך כמ"ש

אמרי

סימן קבו

בינה

(כמ"ש המחבר) והוא שותק אז הוי כהודאה והא הרשב"א ס"ל דאין העד צ"ל כן אלא הרשב"א ס"ל הטעם דנאמן בשותק דאמרינן מדשתק בודאי הוא משום דאינו יודע בירור הדברים ולפי"ז שוב ל"ק קושית הד"מ דלטעם זה באמת יש חילוק בין שומר לעד דעלמא דבעד דעלמא אמרינן דשתק משום שאינו יודע בירור הדבר והעד נאמן אבל בשומר מאי איכפת לן במה ששתק הא אמרינן דאינו נאמן משום שלא אמר לו בפ"א שמצאו ועליו מוטל להודיע לבעלים ומדלא הודיע בפ"א רק בפ"ב אמרינן דמשום איבה אומר כן אבל לדעת הסור וסייעתו דס"ל הטעם דנאמן בשותק משום דשתקה כהודאה דמיא א"כ אין חילוק בין שומר לעד דעלמא ע"כ כ' הש"ך דאין הפשט בדברי הסור כמו שפי' הב"ח אלא דבשותק א"ח בין שומר לאחר לעולם נאמן וק"ל :

סקי"ב אע"ג דהיכא דשותק מפני שאינו יודע בירור הדבר אינו נאמן ר"ל וא"כ תקשי אמאי צריך להביא אשם תלוי ע"ז מתרץ דשאני היכא דשותק מפני שא"י בירור הדבר ולא הוי עדות העד כלל כיון דהבע"ד אינו מודה לו כלל אבל הכא אמרינן דשותק משום דידוע קצת רגלים לדברי העד זה שאומר שאכל חלב וגם יודע קצת רגלים לדברי העד השני ע"כ מביא אשם תלוי :

שם צ"ל לסמ"ק ואו"ה דס"מ איסורא איכא כו' ר"ל בתחלה סבר הש"ך דאף דנבי א"א אסור לכתחלה מ"מ הכא דלא ה' מעולם חזקת איסור יש להתיר אף לכתחלה להעד שאומר שהוא יודע שמותר ולבסוף מסיק דצ"ל לסמ"ק ואו"ה דס"מ אסור לכתחלה גם בכה"ג ומ"ש הש"ך דכדיעבד אין להתמיר גם להעד עצמו היינו כשהעד כבר קנה אותו היין דאם נאסר עליו יססיד מכיסו (הנהגות הג' רכ"פ) :

סקי"ד כדאיתא בקידושין כו' דאיתא שם שנים שבאו ממדה"י ואשה עמהם וחבילה עמהם זה אומר זו אשתי וזה עבדי וזו חבילתי וזה אומר זו אשתי וזה עבדי וזו חבילתי ואשה אומרת אלו שני עבדי וחבילה שלי צריכה שני ניסין וגובה כתובתה מן החבילה היכי דמי א' דאית ל' סהדי להאי (שאמר בפנינו קדשה) ואית ל' סהדי להאי מי מצי אמרה אלו שני עבדי וחבילה שלי אלא לאו בעד א' לכל אחד וש"מ דאפי' אינה מודה לו צריכה גם ופרץ ותסברא עד א' בהכחשה מי מהימן פירש"י עד א' בהכחשה דאיכא חד סהדא דמכחיש ל' מי מהימן ע"כ וקאמר הש"ך דאין לומר דכונת הרשב"א להביא ראיה מכאן דעד המכחיש אינו כלום דהא שם משמע דעד הנכחש אינו כלום וגם הא השואל

ברשב"א לא מיירי כלל מעד המכחיש רק מעד הנכחש וגם לפי"ז קשה מה שסיים הרשב"א והכא אפי' שלא בפניו כו' והא בגמ' לא מיירי כלל מזה אם הבע"ד מכחישו בפניו אז לא ע"כ מפרש הש"ך כונת הרשב"א דמפרש דא דקאמר הגמרא ע"א בהכחשה אינו כלום היינו דעד הנכחש אינו כלום והיינו היכא שהבע"ד מכחישו ולא כפירש"י שמפרש דעד אחר מכחישו ומביא הרשב"א רא"י כיון דמצינו דע"א כשהבע"ד מכחישו אינו כלום רק שהבע"ד צריך לשבע א"כ ה"ה אם הבע"ד מכחישו אפי' שלא בפניו ג"כ אין עדותו כלום אבל לא מיירי הרשב"א כלל מהיכא דעד אחר מכחישו וק"ל :

שם משום חומרא שהחמרת כו' דאיתא שם האשה שהלך בעלה לסדה"י וע"א אומר מת וע"א אומר לא מת העד שאומר מת נאמן מתוך חומר שהחמרת עלי' בסופה הקלת עלי' בתחלתה היינו דאם ניסת ואח"כ בא בעלה תצא מזה ומזה ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ורא בלאת לא על זה ולא על זה ומתוך חומר שהחמרת עלי' בסופה שאם בא בעלה אתה נותן עלי' כל הדברים אלו הקלת עלי' בתחלתה להתירה לינשא מפני שהיא חוששת שמא תתקדקל ולא מינסבא עד דבדקה שפיר :

שם וכן דעת הרמ"ה שהביא הסור חו"מ כו' ז"ל הסור שם כ' הרמ"ה בעד אומר היה תנאי ועד אומר לא ה' תנאי אם על מפלמלין מעידין נשבע הנתבע ש"ד ע"פ העד שאמר לא ה' תנאי אעפ"י שהעד האחר מכחישו לא אמרינן אוקי חד לכהדי חד דרחמנא הימני לחד דחייבי שבועה וכ"מ שהאמינה תורה לע"א הו"ל כשנים והאי דקאמר תנאי הו"ל חד ואין דבריו של א' במקום שנים ע"כ :

שם וג"ל רא"י לדבריהם מסוף סופה כו' דאיתא שם נמצא ההורג עד שלא נעדרה העגלה תצא ותרעה בעדר ע"א אומר ראיתי ההורג וע"א אומר לא ראיתי היו עורפין וקאמר שם בגמ' מעמא דמכחיש ל' הא לא מכחיש ל' ע"א מהימן מנה"מ דת"ר לא נודע מי הכהו הא נודע מי הכהו אפי' א' בסוף העולם לא היו עורפין וסדין השתא דאמרת ע"א מהימן הו"ל אידך עד היכי מצי מכחיש ל' הא כ"מ שהאמינה תורה ע"א הו"ל כשנים ואין דבריו של א' במקום שנים ע"כ :

שם וכו' נ"ל בירור ליישב מה שתמהו כו' ר"ל דהתוס' הקשו שם מהא דאיתא בפ' האשה תגן עד אומר מת וניסת ובא אחר ואמר לא מת לא תצא ודייק בגמ' מעמא דניסת הא לכתחלה לא תנשא והאמר עולא כ"מ שהאמינה התורה לע"א הו"ל כשנים כו' ומשני ה"ק עד אומר מת והתירה

אמר סימן קכו בינה מז

דבר שבערוה פחות משנים וקאמר מידי דהוה אטבל דאע"ג דאיתחזק איסורא סמכין עלי' . האי טבל ה"ד אי ידי' הוא נאמן משום דבירו לתקנו ע"כ ווא"כ הרי הש"ס רצה להוכיח שם דע"א יהא נאמן אף להיתר ואפי' דבר שהי' בחזקת איסור ואע"ג דל"ש שם לומר דנאמן משעם שתיקה כהוראה דמיא וכש"כ דנאמן לאיסור אף ברא מעם שתיקה כהוראה דמיא :

סקי"ז והכי מוכח להדי' מן הש"ס כו' . עיין בס"ק הקודם שהבאתי דברי הש"ס :

טו"ז סכ"ד מ"ש מפ' האומר כו' . דאיתא שם האומר לאשה קדשתך

והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובות' והיא מותרת בקרוביו' . היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתך הוא מותר בקרובות' והיא אסורה בקרוביו' . וקאמר בגמ' וצריכא דאי אשמעינן גבי' ידי' משום דגברא לא איכפת לי' אם אסור עצמו בקרובות' חנם ומקרי ואמר קדשתך אע"ג דלא קדשה אבל איהו כי אמרה קדשתני דאסרה נפשה אכולי עדמא עד שיתן לה גט אימא אי לאו דקים לה בדיבורה לא הות אסרה וליתסר איהו בקרובות' קמ"ל :

ש"ד סכ"א לאפוקי שותק דוקא כו' ר"ל דמ"ש רבינו ירוחם

דגם אם מכחיש העד נאמן ג"כ לא מיירי שמכחישו בבירור ואומר שלא נתנסך אלא כונת ר"י לאפוקי דלא תפרש דמיירי דוקא בשותק או נאמן העד עז"ק ר"י דלא מיירי דוקא בשותק אלא אף במכחישו אבל באמת אין כונת ר"י לומר דמכחישו בבירור אלא שאומר איני מאמינך אבל כשמכחישו בבירור גם ר"י מודה דאין העד נאמן :

טו"ז סכ"ז דא"כ הי' לו למנות ט"ו דינים ולא י"ד כו' . ר"ל דהד"ס כתב

בשם המרדכי ואשר"י י"ד חילוקים בענין נאמנות באיסורין . ובחילוק ו' כ' וה"ל האומר לחבירו טבל שלך מתוקן וא"ל היאך שאמרתי לסלוגי לתקנו והוא אומר לא תקנתו אינו נאמן ואע"ג שכל מקום שהאמינה תורה לא' האמינה לו כשנים אינו נאמן כיון שזה מודה שהוא בעצמו לא תיקנו אלא אמר לאחר לתקנו והוא אומר לא תקנתו ע"כ ואח"כ כ' בד"מ מעשה בא לפנינו כו' (כמ"ש כאן בשו"ז) וסיים ואין לחלק דוקא בדאיתחזק איסורא כו' . ר' לא איתא דדוקא בטבל דאיתחזק איסורא בזה אמרינן דאם הראשון שאומר בשמו מכחישו הראשון נאמן ולא האחר שאומר בשמו אבד בשאר איסורים שלא איתחזק איסורא האחר נאמן ורא הראשון דא"כ הי' למרדכי למנות ט"ו חילוקים ולא י"ד דהיינו דבטבל וכיוצא בו דאיתחזק איסורא

והתירוה לינשא ובא אחר ואמר לא מת לא תצא מהיתירא הראשון . והא התם דבזה אחר זה מיירי דהא ניסת בנתיים ואפ"ה בכה"ג בזה אחר זה אם לא ניסת לא תינשא אא"כ התירוה לינשא דאמר לא תצא מהיתירא הראשון ואמאי כאן בעד אומר נטמאה ועד א' אומר לא נטמאה כשבאו בזא"ז אמרינן דעד האומר נטמאה מהימן אעפ"י שלא עשו ע"י עדותו שום מעשה ולא שום הוראה רק כיון שנתקבל עדותו בב"ד שוב העד השני לא מהימן . וע"ז תירץ הש"ך דהחילוק הוא דבסוטה התורה הימני' לע"א משא"כ בע"א אמר מת דלא מהימן רק מדרבנן וק"ל :

סכ"ז שכן נ"ל עיקר מש"ס פ' האומר כו' . דאיתא שם איבעיא להו אמר לו ע"א

אשתך זינתה מהו אמר אביי נאמן . ואמר אביי מנא אמינא דהדהוא סמיא דהוה מסדר מתנייתא קמי' דמר שמואל יומא חד נתעכב ההוא סמיא ולא הוה אתי' שדר שליחא אבתרי' אדאזיל שליח בחדא אורחא אתא איהו בחדא כי אתא שליח אמר אשתו זינתה אתא לקמי' דמר שמואל א"ל אי מהימן לך ההוא שליח אפקה (פירש"י הואיל ולא הכחישתו) ואי לא לא תפיק מאי לאו אי מהימן עלך דלא גולגא הוא והוא כשאר עד דעלמא שאינו מפסולי עדות . ואח"כ הביא אביי עוד ראי' לדבריו דע"א נאמן בשתקו הבעלים מהמעשה שהי' בינאי המלך שהי' מהכהנים של בית חשמונאי ורצה ללבוש הציץ על ראשו והחבטים לא הניחו אותו שהי' אומרים על אמו שנשבת במודיעים (הוא כרך שר בית חשמונאי) ושבויה פסולה לכהונה ונשאה אביו ונמצא חלל . ואח"כ ויבוקש הדבר ולא נמצא ויבדלו חכמי ישראל בזעם (שכעם המלך עליהם) ואמר אביי ה"ד הא דאמרו ויבוקש הדבר ולא נמצא אילימא דבי תרי אמרי אישתבאי ובי תרי אמרי לא אישתבאי מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני אלא בע"א ומעמא דקא מכחשי לי' בי תרי הא לאו הכי מהימן ע"כ . והביא הש"ך ז"ל ראי' מכאן דהא דבשתק נאמן העד הוא אפי' לא אמר לי' העד אתה ידעת מזה דהא בההוא מעשה דסמיא וינאי המלך מיירי בהדי' שלא א"ל העד כן דמנין הי' להם לידע ואפ"ה אמר אביי דהעד נאמן :

שם ועוד מר"פ האשה רבה דבעי למימר דע"א נאמן כו' . דקאמר התם אימר דאמרינן ע"א

נאמן כו' . ר"ל דמוכח שם הש"ס דע"א שאמר לאשה מת בעלה דנאמן . מידי דהוה אחתיכה ספק חלב ספק שומן ואתא ע"א ואמר בדי' לי' דשומן הוא דמהימן ודחי מי דמי התם לא איתחזק איסורא הכא איתחזק איסורא דאשת איש ואין

אמרי

סימן כמו קכט

בינה

כמבואר בב"י אבל הבי"ח השיג עליו וכ' דלא שרי בהנאה יין של גר תושב א"כ ידוע שלא נגע בו עכו"ם אבל אם אינו ידוע אסור אף בהנאה כיון דאינו חושש על מגע עכו"ם וא"כ ה"ה בהפקידו אצלו נ"כ אסור בהנאה מטעם זה דשמא נגע בו עכו"ם • כן הוא כונת הש"ך :

שו"ת סכ"ט ומבואר ברש"י הטעם דכיון שנכנס שלא ברשות כו' ראיתא

בגמ' ההוא ביתא דהוה יתיב בי' חמרא דישראל אישתכח נכרי דהוה יתיב בי' דני אמר רבא אי אית לי' לאישתמוטי חמרא אסור ואי לא חמרא מותר ופירש"י אי אית לי' לאשתמוטי ולומר לכך נכנסתי סמכה דעת' ולא מירתת דני על להך ביתא מעיקרא אדעתא דלנסוכי על וסבר אי משכחא לי' אשתמיטנא ואע"ג דבמגע היין לי"ל לאישתמוטי אסור דאי לא לנסוכי על למה לי' דעייל ול"ד למניה נכרי בחנותו דהתם כיון דברשות עייל וידעינן למאי עייל כ"ז שלא הודיעו שמפליג מותר דסבר אי נגענא השתא אתי וחזי לי' ואי לי"ל לאישתמוטי שדי כיון דבהול הוא על כניסתו מירתת ולא נגע ע"כ • וז"ש הסו"ן ומבואר ברש"י הטעם שכיון שנכנס שלא ברשות כו' ר"ל אי אית ליה לאשתמוטי ולומר לכך נכנסתי דאז אינו מירתת בזה אמרינן כיון שנכנס שלא ברשות דהא לא הי' לו רשות לכנס אלא דסמך ע"ז במה דהי' לו לאישתמוטי ולומר לכך נכנסתי ע"כ אמרינן דודאי עייל אדעתא לנסך היין דאל"כ למה עייל דהא לא הי' לו רשות לכנס (אבל אם הי' לו רשות לכנס בלא הא דמצי לאישתמוטי כמו במניה נכרי בחנותו לא נאסר היין דבזה אין לומר דעייל אדעתא לנסך כיון דיש לו רשות בלא"ה לכנס) אבל אם לא הי' לי' במה לאישתמוטי למה נכנס אמרינן כיון דבהול על כניסתו דהא אין לו רשות לכנס וגם אין לו במה לאישתמוטי למה נכנס בודאי לא נגע ביין • ולפ"ז מיירי כאן הש"ע שנכנס שלא ברשות ובוה יש חיזוק בין נתפס כנגב היינו דאין לו במה לאישתמוטי או לא וק"ל .

סימן קכט

שו"ת סכ"ה ומו"ח ז"ל הוקשה לו דברי ב"י כו' • ז"ל הבי"ח (אחר שהביא דברי הב"י) ותימה דאין לשון זה מתוקן לומר דלא חיישינן שזיזת כל החותם דהיינו שיפתח כל המנופה שהרי הודיעו שהוא מפליג פחות משיעור הזה דכיון דבפחות משיעור היה א"א כלל שזיזת כל החותם לא הי' לו לומר לישנא דלא חיישינן לזיוה החותם אלא הי' לו לומר וגם לא אפשר שיהא

איסורא הראשון נאמן ובדבר שלא איתחזק איסורא האחר נאמן ולא הראשון א"י דאין חילוק ולעולם הראשון נאמן כיון שהאחר אינו אומר בגירור רק שתולה הדבר בראשון והראשון מכחישו ע"כ הראשון נאמן וכמ"ש הסו"ן לקמן בסמוך :

שם ומ"מ נראה דחשבינן לשמעון כאן לפושע כו' • ר"ל אפי' מיירי כאן שהי' רוב היתר אפ"ה נראה כאן לאסור כיון דלפי דברי ראובן הו"ל שמעון פושע במה שעירב איסור בהיתר והוי מבטל איסור לכתחלה :

שם והרגיש בקושיא זאת מדברי הגא"ש פרק חניזקין כו' דהכרי בחזקת איסור כו' היינו כמו שהבאתי דבריו ריש ס"ק זה :

שם מפ' החולץ כו' • דאיתא בפי' החולץ אמר ר' יהודה גר שנתגייר בב"ד הר"ז גר בינו לבין עצמו אינו גר מעשה בא' שבא לפני ר"י ואמר לו נתגיירתי ביני לבין עצמי א"ל ר"י יש לך עדים וא"ל לאו יש לך בנים א"ל הן • א"ל נאמן אתה למסול את עצמך ואי אתה נאמן למסול את בנך ופריך האמר ר' יהודה כשם שנאמן אדם לומר זה בני בכור כך נאמן לומר בני זה בן גרושה או בן חלוצה אמר רב נחמן בר יצחק ה"ק לי' לדבריד נכרי אתה ואין עדות לנכרי פירש"י הואיל ובנך מוחזקין בכשרות אין אתה נאמן להעיד עליהן ולפסולן • ומביא רמ"א ראיה מכאן דה"ה בחמאה כיון דאין החמאה של הראשון אין הראשון נאמן עלי' :

ש"ך סכ"ג משמע דבהנאה בכל גוונא שרי וכן משמע בב"י כו' • ר"ל דהטור

כ' ואין מפקדין אצלו לזמן מרובה שאנו חוששין שמא מחליפו בשלו ושליו ודאי אסור כיון שאינו חושש על מגע עכו"ם ע"כ • וכ' הבי" וז"ש רבינו ושליו ודאי אסור כיון שאינו חושש על מגע עכו"ם אויל למעמי' דהרא"ש שמתיר מגעו בשתייה אבל להרשב"א שאוסרו בשתייה בלאו הכי נמי אסור משום מגע עצמו ע"כ • וכ' הבי"ח ע"ז נראה שהבין הב"י דס"ל להטור דיינו דגר תושב מדינא שרי אפילו בשתייה והא דמשמע בפי' השוכר דאסור בשתייה אינו אלא מפני שאין חושש על מגעו של עכו"ם לכך כ' הבי" דדברים אלו אינו אלא להרא"ש ושרי לי' מרי' דלא כ' הרא"ש אלא דמגע של גר תושב ביין שלנו מותר בשתייה אבל יינו של גר תושב עצמו אסור בשתייה מדינא משום חתנות והא דכ' הטור כאן דין שלו אסור כיון שאינו חושש על מגע עכו"ם היינו לומר דאסור אפי' בהנאה ע"כ • וז"ש הש"ך כאן דמשמע מדברי המחבר דבהנאה בכל גוונא שרי היינו אפילו הפקיד אצלו לזמן מרובה דהא אפי' יין שלו מותר בהנאה

אז שייך רוב וקרוב והוי ס"ד להתיר מטעם קרוב ואשמעינן דאסור משום דאולינן אתר הרוב מה שאין כן כשאין בסביבות שום כרם אף דל"ש אותו ההיתר היינו הא דס"ד להתיר מטעם קרוב כיון דאין שם כרם ישראל סביבו אפ"ה הוי ס"ד להתיר בל"ז כיון דהכרם הוא מופרש ומובדל אולינן בתר כרם זה שמונת בתוכו כדי להתיר קמ"ל דאסור משום דאין דרך לגנוב מכרם זה ולהצניע בתוכו (וב"כ הש"ך סק"מ) ובאמת גם ברישא אסור מטעם דהולכין אתר הרוב וק"ל (עצ"ל) :

סימן כד

טו"ז סק"א כת"ק דרשב"ג כו' - דאיתא שם במתני' נכרי שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום למקום אם ה' בחזקת המשתמר מותר ואם הודיעו שהוא מפליג שיעורו בכדי שישתום ויסתום ויגוב (פירש"י דהיינו אם שהה כדי שיקוב הנכרי במנופת החבית ויחזור ויסתום הנקב ותיבש הסתימה אסור וישתום לשון שתום עין) רשב"ג אומר כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב - פירש"י דרשב"ג ס"ל דאינו נאסר אלא עד שישתהה כדי שיפתח את כל מנופת החבית ויעשה מנופה אחרת חדשה ותיבש :

סק"ז בנמ' הכי איתא כו' - דאיתא שם ה"ד חב"ה אמר רבא אננא אפומא דחביתא (פירש"י כפה מזרק ע"פ חבית) שריקא (מח בטיס) ודבק סביבות פי המזרק לדפוני החבית) וחתימא ה' חותם בתוך חותם ואי לא לא דיקולא (כפה סל ע"פ החבית והחבית מנופה דהיינו ב' חותמות מנופת החבית שדבוקה בחבית ונתייבשה וסל כפוי ער"י) ומיהדק (נכנס בדוחק פי הסל לבלוע את החבית) הוי חותם בתוך חותם דלא מרח לזיופי כולי האי לא מיהדק לא הוי חב"ה ע"כ - והמור כ' בזה"ל ה"ד חב"ה מח פי החבית וחתימו וכופה כלי ע"ג ומהדקו בענין שיש מורח להסירו הוי חב"ה ע"כ - ומפרש המו"ז לשון המור שכי' וכופה הוי כמו או כופה - והיינו שס"ל דאם כופה עליו כלי ומהדקו הוי כמו חותם א' והשיתה שע"פ החבית הוי ג"כ כמו חותם והוי חב"ה אבל כשנופה כלי ולא מהדקו רק פיה בטיס זה לא הוי שינוי כי ה' דרבם לעשות כן ע"כ לא הוי רק חותם א' עם השיתה וצריך עוד חותם א' וק"ל :

סק"ח לענין אננא אפומא דחביתא כו' דכאן הוי החתימה הנאי כו' - ר"ל דלעיל סק"ז מפרש המו"ז דמ"ש בנמ' שריקא וחתימא - היינו דה' מוח בטיס ונס עושה עוד חותם שני - אבל כאן מפרש המו"ז הא דכ' צייר וחתם פומי' למשה דיינו

שיהא מזויף כל החותם ותו קשה דלשון זה הוא מלשון הרשב"א ולהרשב"א צריך ב' חותמות וולת סתימת המנופה דאין המנופה הוי חותם להרשב"א וכאן אמר על סתימת המנופה וגם לא תיישינן לזיוף החותם אלמא דקרי לה לסתימת המנופה חותם ע"כ נלענ"ד דלפי דהרשב"א כ' דאם סתמו וחתמו בחותם תוך חותם מקדינן אצל העכו"ם יין דאין העכו"ם מורח לזיוף ב' חותמות ע"כ קאמר כאן דאם ה' מנופה של סיד ולא שהה אלא כדי שיעור שינקוב חור במנופה א"נ היתה מנופת פקק של עץ בעלמא וה' חתום בחותם תוך חותם אפי' שהה כדי שיעור שיזייף הב' חותמות לא אסרינן ל' דלא תיישינן לא לנקיבת חור במנופה אף שהוא של סיד וגם ל"ה לזיוף החותם דהיינו זיוף חותם בתוך חותם על פקק של עץ ע"כ :

סק"ט וכ' בד"מ שיש פלונתא בין רשב"א והרשב"ם כו' ובדרישה כ' לחלק כו' ר"ל דהמור כ' לשון הרשב"א שהוא כמ"ש המחבר כאן דצריך שיהא פקוקה דוקא וסיים אח"כ וכ"כ רשב"ם - וכ' בד"מ שיש פלונתא בין הרשב"א לרשב"ם דהרשב"א ס"ל דצריך דוקא שיהא פקוקה והרשב"ם לא מחלק רק בין נקב צר לנקב רחב כמ"ש התוס' בשם רשב"ם - והדרישה כ' דאין פלונתא ביניהם ומתרג' דהרשב"א קאי לדין התלמוד דהאיסור הוא משום שמא ינסך או צריך דוקא שיהא פקוקה והרשב"ם מיירי בזה"ל שאין האיסור משום ניסוך רק יחליף ביין שלו בזה"ל צ"ע שיהא פקוקה כל שהנקב צר ומעבר לרבים תו לא תיישינן שמא יחליף וק"ל :

ש"ך סק"ב שנעלם מהן דברי הרא"ה כו' - עיין במו"ז סק"א שכי' ג"כ כן : **טו"ז סק"ז** נראה פשוט דהרשב"א מודה בזה כו' - עיין בש"ך סק"ו שכי' ג"כ דהרשב"א ס"ל כן :

סקכ"ז ועוד קשה שהמור מסיק במעם זה האצ"ל שאין דרך לגנוב כו' וקשה ל"ל מעם זה הא בלא"ה אסור מטעם כצ"ל - ועיין בפרישה שהקשה כן - ומ"ש המו"ז ובנמ' בעי כו' - ר"ל דאיתא בב"ב ההוא חצבא דחמרא דאשתכח בסדיסא דערלה שרי' רבינא - לימא משום דס"ל דר' חנינא דרוב וקרוב הולכין אתר הרוב - שאני התם דאי מיגנב מינ' אצנועי בגוי' לא מצנעי ע"כ :

שם אלא שעיקר ההיתר ברישא כו' - דאם אין שם אותו ההיתר כו' - ר"ל אף דבאמת אסור ברישא דהולכין אתר רוב עכו"ם אך עכ"פ ה' ס"ד להתיר מטעם קרובא דישאל לזה מחלק דדוקא אם יש בסביבות כרמים של ישראל הקרובים

אמרי

סימן כל קדא קרב

בינה

היינו לא שקשר ועשה עוד חותם א' רק שקשר קשר משונה והקשר עצמו הוא כמי חותם . וז"ש בגמ' צייר וחתם היינו שהקשר יהי' כמו חותם . כלומר שיעשה קשר משונה וזה הוי' כמו חותם א' וק"ל :

סימן קדא

מז"ז סכ"א דקאי על מה שאמרו צריך שיושיב שומר כו' . ר"ל על הא דכ' בסיפא דמתני' בעיר שכולה עכו"ם דצריך שיהא ישראל יושב ומשמר וכמ"ש המחבר כאן . וגם עז"כ המז"ז דצ"ע בר"ן כו' . כונתו למ"ש לעיל בסמוך דבחצר מרתת מפי וק"ל :

סימן קרב ש"ך סכ"ג

שמהן הוציא הסור ור"י כו' . ר"ל דהאי יש מי שאומר שהביא המחבר הוא הסור ור"י :

סכ"ז כל שקנאו העכו"ם תחלה אבל אם לא קנאו תחלה נאסר במדידה בהנאה משום כוחו להרשב"א אבל להרא"ש דכח שרי בהנאה מותר אפי' בלא משיכה אלא כו' כצ"ל . וע"ל בסמוך סס"ק זה שהבאתי לשון הסור :

שם וזהו שכ' הסור אע"כ כו' . דהסור כ' בסיפא וז"ל מדר עד שלא פסק אסור אע"כ שאין כאן אלא תערובת של סתם יין קרוב הדבר שיגע אחר שימשכנו ועדיין לא נקנה לו כיון שלא פסק וכיון שלא נזהר הישראל יש לחוש שמא נגע בו ע"כ . ומפרש בררשה כונת הסור במ"ש אע"כ שאין כאן אלא תערובת של סתם יין כו' דר"ל אף את"ל שיש שם עכבת יין מ"מ אינו אלא סתם יינם והול"ל שימכרנו חוץ מדמי יי"ג שבו ודמה אמרו במשנה דאסור סתם ומשמע דאסור אפי' בדיעבד בהנאה ע"כ כ' הסור המעם דקרוב הדבר שיגע אחר שימשכנו דמאחר שבא לרשות עכו"ם אין הישראל נזהר בו ויש לחוש שנגע ע"כ . וזהו כונת המז"ז ג"כ לתרץ דברי הסור במ"ש דחיישינן שמא נגע . וז"ש המז"ז אבל במה שמותר ברישא כו' וז"א נכון כו' . ר"ל דמפרש הא דכ' הסור המעם דחיישינן שמא נגע היינו דבלאו מעם זה לא הי' אסור בסיפא רק כשיש בכלי מעם יין של עכו"ם דאז אסור משום תערובת יינם כיון שעד שלא פסק לא קנאו העכו"ם עדיין ונאסר עד שלא קנאו אבל בליכא מעם יין בכלי ה"א דיהא מותר אע"כ שלא פסק ולא קנאו עדיין ובאמת ז"א מדכ' במתני' בסיפא סתם אסור ומשמע אפי' בדיעבד ואם איתא דהאיסור הוא משום עכבת יין שהי' בכלי הי' מותר

בדיעבד ע"כ כ' הסור דהמעם הוא משום שמא נגע העכו"ם ביין ולא משום תערובת יינם וע"כ אסור אפילו בדיעבד כיון דמיירי שלא פסק ולא קנאו העכו"ם עדיין וק"ל :

שם ויש להקשות כיון דברישא כו' . ר"ל דברישא כשפסק קודם שמדר כ' הסור וז"ל הי' העכו"ם מודד הנביהו תחלה לקנותו קנאו נמצא כשמערה אח"כ למדור שלו הוא לא הנביה תחלה לקנותו אסור ומיהו למאי דכתבינן לעיל דכח' בכונה מאי דנפק לבראי שרי בהנאה מותר בדיעבד אלא שכתחלה אסור שקרוב הדבר שיגע ביין ע"כ . ומפרש המז"ז דלכך לא אסר הסור ברישא רק דכתחלה אע"כ דנש' שם חיישינן שמא נגע העכו"ם ביין ומיירי בלא הנביה תחלה לקנותו והיינו משום דברישא דמיירי שרא הנביה העכו"ם תחלה ורא עשה משיכה כדי לקנותו ע"כ ל"ח כ"כ לשמא נגע ביין רק לכתחלה אבל בסיפא דמיירי שהעכו"ם עשה משיכה חיישינן מפי לשמא נגע ביין וע"כ אסור אפי' בדיעבד כיון שלא פסק ולא קנאו עדיין . ומ"ש המז"ז והא דכ' הסור לעיל ומיהו בדיעבד כו' ר"ל דרעיל כ' הסור דאם מדר לכלי של עכו"ם שיש בסיו עכבת יין אסור אעפ"י שפסק דמי היין שמיד נאסר כשהגיע לפיו של הכלי ומיהו בדיעבד מותר דק"ל יין שנתערב בסתם יינם מוכרו לעכו"ם חוץ מדמי יי"ג שבו ע"כ . וכי' המז"ז דלכך ל"ח שם לשמא נגע העכו"ם ביין דשם לא מיירי דקנאו העכו"ם במשיכה רק ע"י רשותו וכדומה שאז ל"ח שמא נגע :

ש"ך סכ"ז קש"י לי ע"ז מדפריך כו' . דאיתא שם אמר אסימד משיכה בנכרי קונה רב אשי אמר אינו קונה אסר רב אשי מנא אמינא לה מדאמר רב להנהו מוכרי יין כי כיליתו חמרא לנכרים שקלו זוזי מינייהו והדר כיילו להו דאי לא עבדיתו הכי כי קא הוי יין נסך ברשותיכו קא הוו וכי שקליתו דמי יי"ג קא שקליתו ואי ס"ד משיכה דנכרי קונה מדמשכה נכרי במדה פונה יי"ג לא הוי עד דנגע ב' (ודחה הגמ') אי דקא כייל ורמי למנא דישראל ה"ג לא צריכא דקא כייל ורמי למנא דנכרי דיי"ג שבכלי אוסרו והוי יי"ג מקמי משיכה (ופריך) סוף סוף כי משא לאזירא דמנא דעכו"ם קנייה יי"ג לא הוי עד דמטי לארעית' דמנא ש"מ נצוק חבור . לא אי דנקיט ל' נכרי לכלי ביד' ה"ג ל"צ דמנא דמנא אצורעא (ופריך) ותיקני ד' כלי ש"מ כליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח . לא לעולם אימא דך קנה לוקח והב"ע כגון דאיכא עכבת יין אפומי' דכלי דקמא קמא אינסיך ל' . ואח"כ פריך הגמ' דהא דאמר רב שיקת המעות ברישא מקמי דניתסר היין

ר"ל לפי מה שפי' דהאי בר"א שכו' הרמב"ם והמחבר קאי אשלא פסק תחלה א"כ לא קנה העכו"ם היין אף כשהניע לאויר הכדי ונאסר היין קודם שקנאו העכו"ם ולא מטעם ניצוק דהא כשהניע היין לשולי הכלי נאסר משום תערובת והעכו"ם עדיין לא קנאו כיון שלא פסק וע"כ כ' הרמב"ם שפיר שדמיו אסורים ועיין בתו"ש שכו' דלפי"ז מ"ש הש"ך לעיל סק"ח בשם הרמב"ם דדמיו אסורים אפי' בפסק היינו שפסק אח"כ ודוק :

סימן קלה

שו"ז סכ"ז זהו לפי מ"ש הסור כו' . ז"ל הסור וכ' הרשב"א כר של חרם אם זפתו עכו"ם ודרך לתת יין בשעת זפיתה אעפ"י שאין מכניסו דקיום צריכין עירוי אבל במקום שאין דרך לתת יין בשעת זפיתה ומראיהו צהוב מותר לקנותו מהן ע"כ . ובכ"ח שלנו הזפותים שנוגע בהן עכו"ם בעוד המשקה מוסף עליהם מפתבר לדמותם לכלי עור להצריכין עירוי ואין נוהגים כן ע"כ . וכ' הב"י וז"ל ומ"ש הסור ואין נוהגים כן לפימ"ש רבינו לעיל בשם סה"ת שאין להתיר אלא בדיעבד אם נתן בהם יין אחר השכשוך בלא עירוי צ"ל דהא דקאמר דאין נוהגים כן לאו למימרא דנוהגין להתיר לתת לתוכן יין לכתחלה ע"י שכשוך דא"כ כשכתב לעיל דברי סה"ת הו"ל לכתוב שאין נוהגים כן אלא היינו לומר שכשנתן יין ע"י שכשוך לבד אין אוסרים אותו יין שמשוים דינם לדין כלי עץ המזופתים לדעת סה"ת ע"כ . והדרישה הביא נ"כ דברי הב"י וכ' וז"ל ומהרש"ל כ' על דברי הב"י ואין הלשון דאין נוהגין כן משמע כדבריו עכ"כ דכ"ח שלנו הואיל ושבעו כבר א"כ לא בלעי ודי בהן בשכשוך לכ"ע עכ"ל מהרש"ל וזה הפי' דחוק קצת דהואיל והוא זפות הכ"ח אעפ"י שבלע כבר למה יהא מותר מפי לכתחלה מכלי עץ הזפות כמ"ש לעיל שהן לכתחלה אסור עכ"ל . ובזה יתבאר דברי הסו"ז ז"ל ע"כ :

ש"ך סקט"ו וכב"י דדוקא באין מכניסו לקיום כו' . ר"ל דהב"י כתב שם דהא דמחלק הסור בכ"ח בין שהוא שבע מלבד או לא הוא דוקא בכ"ח שאין מכניסו לקיום כו' :

סקט"ז היינו לפימ"ש בהם כו' . ע"ד סק"ז שהבאתי דברי הב"י :

שו"ז סקט"ט דגזרו משום שמא כו' . ר"ל דהא דאסרו בנשתמש בו לפי שעה הוא משום דנזרינן שמא ישתמש בו העכו"ם מער"ע (כיון שהוא כלי שמכניסין בו לקיום) ויהא אסור

היין בההוא עכבה דלא כרשב"ג דרשב"ג האמר י"נ שנפל לבור ימכור כולו לנכרים חוץ מדמי י"נ שבו אלמא דלא מיתסר בהנאה משום תערובת י"נ והא קי"ל הלכה כרשב"ג ומשני מידי הוא מעמא אלא לרב והוא אמר בהדי' דבזה אין הלכה כרשב"ג ע"כ . וקאמר הש"ך ז"ל דמדפריך הגמרא ס"ס כי מטא לאוירא דמנא קנייה עכ"ל דמה דקאמר הגמ' לעיל אי דקא רמי למנא דישאל ה"נ (דמותר ליקח המעות מעכו"ם אף אחר שנתן לו היין משום דעכו"ם קניי' קודם שנעשה י"נ) היינו שעכו"ם אוהו הכלי בידו דאל"כ אמאי קניי' וא"כ קשה אם איתא כמ"ש המחבר כאן דאם העכו"ם אוהו הכלי בידו א"א שלא יהי' מנדר הכלי . מאי צריך הש"ס לומר דרמי למנא דעכו"ם והי' שם י"נ בכלי (ומיירי באוהו העכו"ם הכלי בידו דהא עלה קאי כנ"ל) ונאסר היין קודם שקניי' העכו"ם הא אפי' רמי למנא דישאל והעכו"ם אוהו הכלי בידו נאסר היין קודם הקניי' כיון שא"א שלא ינדר . כן הוא כונת רבינו הש"ך :

סכ"א כ' הפרישה סעיף י"ג כו' . ר"ל דז"ל הסור ישראל שמוכר יינו לעכו"ם צריך ליוהר שלא יאסר בעודו ברשותו כיצד יעשה יקח ממנו מעות קודם שימדר לו היין כו' ואם לא עשה כן ומורד לכליו של עכו"ם שיש בפיו עכבת יין אסור אעפ"י שפסק דמי היין שמיד נאסר כשהניע לפי הכלי ומיהו בדיעבד מותר דקי"ל יין שנתערב בכתם יינם מוכרו לעכו"ם חוץ מדמי י"נ שבו ע"כ . וכ' בפרישה על מה שכו' הסור ומיהו בדיעבד מותר וז"ל והא דכו' הסור לעיל ואם לא עשה כן ומורד כו' אסור י"ל דהתם שמתחלה עשה במזיד כדי שיתבטל כו' כמו שהביא הש"ך לשונו כאן . והש"ך דחה דבריו ומפרש דברי הסור כמ"ש הרב כאן בדיעבד מותר בכ"ע . ומ"ש הש"ך דא"כ מאי פריך בש"ס כמאן כרשב"ג כו' . ע"ל בס"ק הסמוך שהבאתי דברי הש"ס :

סכ"ב כ' ב"י כו' . ז"ל הב"י וכ' הר"ש בר צמח המוכר חבית יין לעכו"ם ופסק דמים אם הכניסו לחצר קודם שנתנסך או השכיר לו ישראל מקומו הו"ל דמי היין הלואה ביד העכו"ם ובמשכיר לו את מקומו ויצאנו משם קודם שיאסר שלא יטול שכירות י"נ ע"כ . ולפי"ז כאן ברמ"א א"א לפרש שהי' הסניי' ע"י שהשכיר לו מקומו דהא בכנ"ג צריך להוציא היין קודם שיאסר וכאן הא מיירי שנאסר היין תיכף כשמורד לתוך הכלי :

סקכ"ד דכל זה אמרינן בש"ס למיד ניצוק אינו חיבור כו' . ע"ד סקט"ז שהבאתי דברי הש"ס :

שם והשתא לק"מ מה שהקשה הב"י כו' .

אמרי

סימן קדה קרו קלו

בינה

אסור משום כבוש ע"כ אסרו אף בנשתמש בו לפי שעה אבל בנגיעה לבד לא גזרו :

ש"ך סקב"ב אבל אם נגע בהם כו' . עמ"ש לעיל בס"ק הסמוך .

טו"ז סקט"ו אבל ביום א' נופי' כו' דזה יותר טוב כו' : ולפמ"ש בנקה"כ

על דברי הטו"ז בסמוך לעיל ד"ה דבאמת א"י טעם כו' משמע משם דבכה"ג גרע יותר : וכן משמע מהא דהביא הפ"ת לעיל סי' ס"ט סקד"ב ובפרט"ג סי' ק"ה במשב"ז סק"ז אות ב' בשם המנ"י דבסימות מחולפים לא הוי כבוש א"כ גם כאן ל"מ ודוק .

שם כי כבר הביא הב"י בשם הרא"ש כו' . ע"ן בש"ך סקב"ח שהביא דברי הב"י :

ש"ך סקד"ג ואף להרמב"ן כו' . עמ"ש בזה הטו"ז לקמן סי' קל"ח סק"ז :

טו"ז סק"ט כתבו התוס' כו' : דאיתא שם בגמ' אמר רב חביבא הני

גולפי בתר תריסר ירחי שתא שרי : הני אבטא דטייעי בתר תריסר ירחי שתא שרי : וכ' התוס' וז"ל אבטא דטייעי : כך גורס בערוך בכ"ף : ופי'

שמביאין קמח ועשבים ובישמים ושורין אותו בחלב ומזלפין יין עליו ור"ח גורס אבטא לשון אבטיח

סי' דלעת חלולה ומשימין בה יין ואינו נראה כי לא מצינו שום כרי שלא יהא נותר בעירוי ע"כ :

והקשה הב"י על הא דכתבו התוס' לדחות פיר"ת דרכך א"א לומר דאבטא דטייעי הוא מין כלי דלא

מצינו כלי שלא יהא נותר בעירוי ובאבטא דטייעי איתא בגמ' דאינו נותר רק אחר יב"ח דוקא : והא

איתא בגמ' גולפי לא שרי רק אחר יב"ח וגולפי הוא כלי : ומתרג' הטו"ז דהא דקאמר בגמ' בגולפי

אחר יב"ח לא בא למעט דל"מ עירוי אלא אדרבה דקמ"ל דאחר יב"ח מותר בלא עירוי ולא איצטרך

לאשמעינן כלל דעירוי מועיל בה דכבר שנוי בה משא"כ אבטא דטייעי דלא נזכר בשום מקום

שיהא מועיל בזה עירוי וא"כ הא דקאמר בגמרא דשרי לאחר יב"ח הוא דוקא ולא סני עירוי בזה

ושמיר הוכיחו התוס' דא"א לפרש כר"ת דהוא כלי דלא מצינו בכלי שלא יהא נותר בעירוי וק"ל :

ש"ך סקד"ה ומ"ש הטור בשם הרא"ש כו' דאיתא אמר ר' יהודה הני

רווקי דארמאי (משמרת כמין שקין שנותנין בהם שמרים להוציא את יינן) של שיער אדם דלא

בלעי טובא סני בהדחה ואם הם של עמרא מנגבן ואם הם של כיתנא מישנן ואי איכא קיטרי שרי

להו' פירש"י אי איכא קשרים מתירין ואחר כך מנגבן שהיין נבדע בקשרים : וכ' הר"ן דנראה

מדברי רש"י דדוקא בניגוב צריך היתר קשרים אבל

בישון והדחה ל"צ' ותרשב"א כ' דהא דכ' בגמ' דצריך היתר קשרים קאי גם אישון ודוקא התם

ברווקי דארמאי דהיין כנוס בין הקשרים אבל שאר כלים הקשורים מבחוץ אין היין נכנס בהם ובין

דף לדף ג"כ אין היין נכנס כל כך ע"כ : והטו"ז כ' בשם הרא"ש דצריך להתיר הקשרים גם בישון

וכ' הב"י דמשמע ל"י להטור כן מדהרא"ש כתב דברי הגמ' כהוייתם ולא פירש שום דבר משמע

שהוא תופס כפשוטן דהא דכ' הגמ' דצריך להתיר הקשרים קאי גם אישון דסמוך ל"י : והקשה הש"ך

דאפי' יהא דעת הטור כן כמ"ש הב"י דמדהעתיק הרא"ש הגמ' כפשוטו מוכח דמפרש דקאי גם

אישון מ"מ יש לחלק לדעת הרא"ש דדוקא ברווקי דארמאי שהזכיר בגמ' צריך להתיר הקשרים אף

בישון ולא בשאר כלים וכמו שמחלק הרשב"א וק"ל :

סימן קלו

ש"ך סב"ג גם מה שהקשה הב"ח מהמרדכי בשם ר"ת כו' : ר"ל דהמרדכי

כ' בשם ר"ת דאם נתן הישראל לעכו"ם סכינים להשחית צריך הישראל לילך להשחית ודוקא

כשהניחם חצי היום אבל לפי שעה אין לחוש : וכ' הב"ח דמזה משמע דהר"ת לא ס"ל כהטור

והפוסקים דאסרו כאן אף לפי שעה והוא מפרש הגמ' כהר"ן והרא"ה והרמב"ן דלא אמרו להתמיד

לפי שעה רק לכתחלה אבל בדיעבד א"צ הכשר וסני בהדחה ע"כ : עז"כ הש"ך דליתא דר"ת ס"ל

נ"כ כהטור דככרי יין אף אם הניחם ביד עכו"ם לפי שעה צריכים הכשר אף בדיעבד ודוקא בסכינים

ושאר כלים שאינם כלי יין התיר ר"ת בדיעבד כשהי' ביד עכו"ם לפי שעה משום ס"ס שמא לא

נשתמש בו ואם נשתמש בו שמא השתמש בדבר שהוא פוגם משא"כ כלי יין דההשש הוא שמא השתמש בו י"נ דליכא אלא חד ספקא שמא לא

השתמש בו וק"ל :

סימן קלו ש"ך סק"ג ואפי' אסור בכ"ש כו' :

ר"ל דיי"נ הברוע בקנקנים אע"ג דאינו אסור את היין הניתן בקנקנים אלא בשתייה אפי' אסור

בכ"ש ואינו מועיל אם יש ס' ביין הניתן בו נגד קריפות הקנקן שנאסר מיי"נ אבל כשנפל

אותו היין ליין אחר אינו אסור בכ"ש אלא עד ס' וע"ל בש"ך סק"ב :

סק"ט מיהו אינו מוכרח לפי שכ"כ לתרג' כו' ר"ל דהב"י הביא דברי הרא"ש שכתב

דלהמתירים קנקנים של עכו"ם ששמו בו יין לפי שיש

(כמ"ש לעיל בשם הב"י) אפי"ה לא הזכירו רק קליפה לומר דקליפה מעכבת אפי"ה בדיעבד משא"כ נינוב דלא מעכב בדיעבד בשר עץ אבל בסיפא דמיירי בשל חרס איתא במתני' דאעפ"י שקלף הזפת אסורה היינו דבשל חרס מעכב הנינוב אפי"ה בדיעבד ע"כ כ' בסיפא לשון אסור לומר דאפי"ה בדיעבד לא סגי בקליפה לחוד . ומ"ש המו"ז וע"כ נקיש הרא"ש בעץ ואח"כ נינוב . ר"ל אע"ג דבמתני' לא תנן בעץ אלא יקלף אפי"ה מפרשינן דצריכין גם נינוב כמ"ש הרא"ש בהדי' ומה שלא זכר במתני' אלא יקלף היינו לומר דזאת מעכבת אפי"ה בדיעבד . ומ"ש המו"ז ובהנהות ב"י לא נחא לי' כו' . ר"ל לפי מה שהגיה הב"י בפור אינה ניהרת כו' (כמ"ש המו"ז בדס"ק זה) א"כ בא המור להחמיר לא אתי שפיר מה שסיים המור אלא בעירוי בלא קליפה כו' דו"ל המור ושר חרס אפי"ה לא דרך בה צריכה קליפה ונינוב או עירוי בלא קליפה ע"כ . וא"כ משמע דבא להקל ולפי הנהגות ב"י הוא בא להחמיר אבל לפי המו"ז אתי שפיר דהמור באמת ס"ל דאף בשל חרס סגי בקליפה ונינוב וע"כ סיים דבעירוי סגי בלא קליפה וק"ל :
ש"ך סק"ט דהרשב"א מפרש נ"כ דוקא אישון כו' . עיין מה שכתבתי לעיל סי' קל"ה סק"ה :

סימן קדש מו"ז סק"א ואין לדרוש לפעמי'

דקראי כו' . ר"ד דהדרישה כ' דלכך אמרה תורה דע"ז של עכו"ם משפסלו נעשה להם אלוך דבדאי יעבוד אותה אבל של ישראל שעושה כדי לעבדו או למכרו לנכרי אמרינן דלמא יחזור בו ע"כ אינו נאסר אא"כ עבדו וא"כ ה"ה דיש לחלק בין ישראל לישראל מומר דגם ישראל מומר בודאי לא יחזור בו ע"כ . והמו"ז ס"ד דאין לדרוש פעמי' דקראי אלא דנזרת הכתוב הוא דע"ז של ישראל אינו נאסר עד שיעבוד אותה ע"כ אין חילוק בין ישראל לישראל מומר דאעפ"י שחטא ישראל הוא וק"ל :
ש"ך סק"א ובש"ס פ' כל הצלמים מבע"י לבינה דלא מינכר כו' . צ"ל ביצה דלא מינכר . דאיתא שם ישראל שזקף ביצה להשתחות לה ולא השתחות לה ובא עכו"ם והשתחות לה מהו דאמר שמואל ישראל שזקף לבינה להשתחות לה ובא עכו"ם והשתחות לה אסורה וקא מבע"י ל"י לבינה הוא דמינכרא זקיפתה (פירש"י) דהך זקיפה דנקיט משום גלוי' דעתא הוה דאי לא זקפתו ישראל לשם ע"א לא מיתסרא בהשתחוותו של עכו"ם שהרי אינה שלו וקמבע"י ל"י אי דוקא לבינה דמינכרא זקיפתה שרתתה יותר על

שיש ס' נגד הקליפה מותר אף ליתן בו יין לכתחלה . והקשה הב"י ע"ז ממתני' דתנן נזירות וקנקנים של עכו"ם ששמו בו יין ישראל אסור בהנאה דר"מ וחכ"א דאין אסור אלא בשתי' . ותירץ דלהמתירים הנ"ל צ"ל דשם מיירי בשנתן בהם יין מועט שאין בו ס' נגד הקליפה . והב"ח מתיר דמתני' מיירי בנזירות וקנקנים גדולים שמכניסין יין בהן לקיום דאז בודע יותר מכרי קליפה ואין ב"י ס' נגדו ע"כ . וכ' הש"ך דבלא"ה דק"מ ממתני' דאתי' כמ"ד מין במינו לא בשיל וק"ל :

סימן קדח

מו"ז סק"ה והב"י כ' דגלמר כו' . ר"ל דעל מ"ש המור ואם יש נעורת של פשתן בין נסר לנסר או בדאי בגדים אין די לה בנינוב . כ' הב"י וז"ל ונראה דהיינו מדאמרינן ואי אית בהו קמרי שרי להו וכתבו רבינו בס"ס זה (והוא הדין שכו' המחבר לקמן סעיף פ') והני כי קמרי דמי שאין הנינוב מפליט מה שמובלע בנעורת ובלאי בגדים התחובים בין נסר לנסר ע"כ . וז"ש המו"ז דהב"י כ' דדין זה גלמר מדין המור . היינו ממה שכו' המור באית ב"י קמרי והוא תסוה ר"ל דהא דין זה גלמר מהא דרב בס' בתרא דעכו"ם וק"ל :

סק"ו ומה שהקשה הב"י היינו רישא דעץ כו' ז"ל הב"י ומ"ש המור דבשל חרס צריכה קליפה ונינוב יש לתמוה עליו דהא תנן ושל חרס אעפ"י שקלף את הזפת הר"ז אסור ומתני' בשלא דרך בה איירי כדאמרינן בגמ' ואפ"ה קתני דאינה נותרת בקליפה וסתם קליפה בעי נינוב אחרי' וכיון דבשל עץ קתני במתני' יקלף הזפת כלומר וינגב אח"כ כי קתני בתר הכי של חרס אעפ"י שקלף את הזפת אסורה ע"כ אפי"ה בקלף ונגב הוא דאי בקלף ולא נגב מאי איירי של חרס אפי"ה של עץ גמי ע"כ . ועז"כ המו"ז דו"ל דבאמת לרבנן א"ח בין של עץ לשר חרס בלא דרך בה ובשניהם סגי בקליפה ונינוב והא דקתני במתני' בסיפא ואם הוא של חרס כו' דמשמע דשר חרס המור משל עץ היינו דבזה גם רבי מודה לחכמים דצריך קליפה ונינוב ואינו חולק רק ברישא דמיירי בשל עץ . ואח"כ כ' המו"ז אבל בדרך יש חילוק דהיינו שהמור זכר ברישא (היינו בשל עץ) בדרך דצריך קליפה ונינוב או עירוי וקמשי"ל כאן בחרס דל"מ בדרך קליפה ונינוב אלא קליפה ועירוי כצ"ל . ומ"ש המו"ז וע"כ לא הזכירו אלא יקלף כו' . ר"ל דבמתני' דלא איירי בדרך ע"כ לא כ' ברישא אלא יקלף אע"ג דצריכין ג"כ נינוב אחר הקליפה

על עובי' וכשהוא זמורה נראית גבוה ואיכא גלוי' (דעתא) אבל ביצה לא או דלמא לא שנא תיקו ע"כ :

טו"ז סק"ה ואין חי' ועוף קרב בפנים כו' .
נ"ל הא דהקשה הטו"ז דאין עוף קרב בפנים אע"ג דעופות נמי קרב בפנים כגון תורים ובני יונה . אך הטו"ז מוכיח מדברי הפרישה דחייב גם אשאר עופות אף על אותן שאינן קרבין בפנים כלל מדכרך חיות ועופות וחיות אינן קרבין כלל בפנים וע"כ הקשה הטו"ז גם על עופות והיינו על אותן עופות שאינן קרבין בפנים ומה שהעתיק הטו"ז כאן בסוף דברי הפרישה הואיל ומין בשר בהמה הוא . המעין בדברי הפרישה יראה שאינו שם בלשון זה רק כ' שם הואיל ומין בשר המה ע"כ . ולא כ' ומין בשר בהמה הוא דהא אף מין בשר עוף חי' קרב בפנים ודוק :

ש"ד סק"ג א"כ הני נרות נמי אם הכניסום במקום עבודתה תקרובת ניהו .
הא דקאמר דתקרובת ניהו ובש"ע כאן כ' דהנרות הם נוי ולא תקרובת הוא משום שני' הב"י בר"ס זה וז"ל בר"פ ר"י נסתפקו התוס' והרא"ש בנרות שמדליקין לחני אריר אי הוי נוי או תקרובת ומיהו כתבו דאח"ל דהוי תקרובת מותר ליהנות מהם בלא ביטול משום דל"ל לתקרובת מזבח ואח"ל דהוי נוי צריכה ביטול ונראה שמפני כך כלל המור עם דברים שהם לפני לתחמיר דבלא ביטול אינו נותר ע"כ . וע"כ ניתא הא דכ' הב"י את"כ דלהרמב"ם הוי הנרות תקרובת . היינו לפ"ד הרמב"ם שס"ל דכל דבר שנמצא במקום עבודתה אסור משום תקרובת אף דבר שאינו קרב למזבח א"כ הני נרות נמי אמרינן לחומרא דהוי תקרובת ואין דרם ביטול ואי אמרינן דהוי נוי חי' להם ביטול וכיון דהתוס' והרא"ש נסתפקו בהנרות אי הוי נוי או תקרובת ע"כ דרמב"ם אמרינן לחומרא דהוי תקרובת (כיון דלרד"י א"צ שיהי' דבר שקרב למזבח) ואין להם ביטול וק"ל :

סק"ד והא דנקט בש"ס עובדים כו' ר"ל דאיתא בש"ס אמר רב יהודה אמר רב ע"א שעובדין אותה במקל שבר מקל בפני' חייב זרק מקל בפני' פסור ע"כ . ומפרש הש"ך ז"ל דבשבר מקל לפני' חייב אף שאין עובדים אותה במקל כלל והא דנקט הש"ס עובדים לאשמעינן רבותא דבזריקה פסור אף כשעובדין אותה במקל . והיינו שעובדין אותה במקל בענין אחר לא בזריקה או אם זרק מקל בפני' פסור . אבל אם עבודתה בזריקה חייב כמ"ש הש"ך לקמן סק"ה וס"ל :

ע"כ ועפ"י ישבתי כו' . כדי להבין דברי רבינו

הש"ך ז"ל אעתיק דברי התוספת שבת בהגהותיו ליו"ד שני' לפרש דברי הש"ך ז"ל כדי להבין דברי הש"ך הללו נעתיק לסניך הנמ' . איתא בש"ס אמר רב יהודה אמר רב ע"ז שעובדים במקל שיבר מקל לפני' חייב . לימא כתנאי שחט לה חגב ר"י מחייב וחכמים פוטרינן מאי לאו בהא קמפלגי דמ"ס אמרינן כעין זביחה ומ"ס לא אמרינן כעין זביחה אלא כעין פנים ומשני לא דכ"ע דל"א כעין זביחה אלא כעין פנים בעינן ושאינו חגב הואיל וצוארו דומה לצואר בהמה עכ"ל הש"ס . והנה ידוע דסוגיות הש"ס בכ"ס היכי דפרך לימא כתנאי כך פירשו חי' לו למימר הלכה כמ"ד ולא היה לו לומר בסתם דמשמע דהוא אמר כך וה"ה בסוגיא זו במאי דמקשה הש"ס לימא כתנאי הקושיא הוא על רב כיון דמצינו דהיא פלוגתא דר"י ורבנן חי' לו לרב לומר הלכה כר"י דהוא ס"ל דחייב ומשני דא דכ"ע דל"א כעין זביחה כלומר ואי הוה אמר רב בסתם הלכה כר"י ה"א לעולם דרבי יהודה ס"ל בדין זה דפסור והכא שאני הואיל וצוארו דומה לצואר בהמה ומש"ה לא אמרה רב משמ' דר' יהודה ע"כ פירושא דש"ס בסוגיא זו . ועז"כ הש"ך דאפי' אין עובדין אותה בחגב חייב דאם נאמר דלא חייב אא"כ דרך לעובדה מאי מקשה תלמודא לימא כתנאי וכמ"ל בפירושא דסוגיא זו דלמא דבנן נמי מורו לדינ' דרב דחייב כיון דדרך לעבדה ובחגב מיייר היכי דאין דרך לעבדה ולכך ס"ל דפסור א"ו דגם בדין דרב אין לחלק בין דרך לעובדה או לאו ולעולם חייב ורבנן פליגי וס"ל דפסור אפי' בדרך לעובדה דכמו דלרב אין לחלק ה"נ לרבנן לשיפתם אין חילוק ובין כך ובין כך ס"ל דפסור ולס"ז שפיר מקשה הש"ס ומשני לא דכ"ע ס"ל דר"א כעין זביחה ולכך לא אמר רב הלכה כו' דאי הוי אמר כן ה"א דגם ר"י פסור בדינא של רב מה"ס ושאינו חגב הואיל כו' ולכך לא אמר רב הלכה כו' ובאמת יכול להיות דדינ' של רב אולא אליבא דר' יהודה . והנה המור פוסק כר' יהודה וס"ל דבחגב כיון דאיכא תרתי למעליותא חדא דלענין חיוב אין חילוק בין דרך לעובדה ושאינו חגב הואיל וצוארו דומה לצואר בהמה ע"כ חייב ונאסר ג"כ משא"כ בשבירת מקל דחייב ולא נאסר כו' כנ"ל עכ"ל . ומ"ש הש"ך וב"י סי' כו' ולדבריו קשה כו' דל"ל דעל הא דכ' הש"ד שחט לפני' חגב נאסר אפי' אין דרך לעבדה בחגב כלל משום דדמי פפי לשחיטה כ' הב"י ז"ל דאיתא בגמ' שחט לה חגב ר' יהודה מחייב וחכמים פוטרינן ופסק הראב"ד כר"י משום דרב יהודה ור"ג אליבא דרב ס"ל כרבי יהודה ומשמע דרבינו דבאין דרך לעבדה בחגב איפלגי

אמרי סימן חמש קמא קמב בינה נא

א"כ משמע דגם עשייה עצמו אסור בדרקון אפי' אינו משהה אותו. ע"כ המו"ז דרבינו אליקים קאי על הדיוק היינו אף לאביי דמוקי בעושה דמותר וממילא להשהותם בודאי מותר מ"מ האי כל לאו דוקא אלא צורת חמה ולבנה ודרקון אפורים. ור"ל דהא דהשוה דרקון לחמה ולבנה הוא רק לענין דאסור להשהותה ולא לענין עשייה ודרקון מותר לעשות וק"ל:

סק"ו דא"כ קשה מאי פריך כו'. ר"ל דאיתא בגמ' אמר אביי לא אסרה תורה אלא כשעושה דמות ד' פנים בהדי הדדי ופריך הגמ' אלא מעתה פרצוף אדם לחוד לשתרי אלמה תניא כל הפרצופים מותרין חוץ מפרצוף אדם. ומוכיח המו"ז מכאן דא"א לומר דבארבעה פנים יש איסור אפי' בפרצוף פניהם לחוד בלא הנוף דלפי"ז הא דהקשה הגמ' אלא מעתה פרצוף אדם לחוד לשתרי קאי ג"כ אפרצוף פנים לחוד בלא הנוף והא באמת מותר בזה א"ו הא דבארבעה פנים אסור לא איירי בפרצוף פניהם לחוד אלא איירי בכל הנוף והא דהקשה הגמ' אלא מעתה פרצוף אדם לחוד לשתרי קאי ג"כ בכל הנוף לא אפרצוף פניו לחוד וק"ל:

סק"ז אמאי לא מיטני על ר"ג כו' כצ"ל. וכונתו להא שהבאתי לעיל סקט"ז דה"ל ר"ג צורות לבנה יעו"ש:

סימו קמב טו"ז סק"ו וכן מ"ש המו"ז כו'. עיינבש"ך

סק"י שהביא לשון המו"ז: **ש"ך סק"י** ד"ה ועתה. ומה"ש יוצק משום דלכתחלה כו'. הוצרך לזה לדעת המחבר אבל לשיטתו הכא א"צ לזה דבכ"ז אפי' דיעבד י"א אסור (לבושי שרד):

סק"א ומ"מ יש לתמוה על הרמב"ם כו'. היינו לפי שב"כ בקליפי ערלה כמצוין בסנים אבל בע"ז ל"ק על הרמב"ם רק על המחבר (שם):

טו"ז סק"ט ועוד הקשה בעל כ"ם דהא בלישנא קמא כו'. ר"ל דאחר

שהביא בס' כ"ש (עיי' לעיל בש"ך רסק"י שהביא לשון הגמ' דשם) דברי רב שאוסר הפת ודברי ר' אליעזר שס"ל בתנור שהסיקו בעצי אשרה חדש יותץ. קאמר שם בגמ' אמר אביי אם תמצא לומר זוז"ג אסור רבי היינו ר"א (פירש"י דכי היכי דאסור רבי בפת ה"ג אסור בתנור ואעפ"י שאין התנור עצמו נאכל דאית ל"י זוז"ג אסור ורישא דברייתא דערלה רבי קאמר לה כולה והיינו כר"א וליבא למבעי מידי) ואת"ל דס"ל לרבי זוז"ג מותר (ורישא דערלה

שאם דרך לעברה בחגב מ"מ דרבנן דפסרי דכין דצוארו דומה לצואר בהמה כיון שדרך עבודתה בחגב אעפ"י שעובדין אותה בו שלא בדרך שחיטה לא הו"ל למיפטר בשוהמו לפניו ע"כ. וע"ז הקשה הש"ך אם איתא דהמור מפרש הסוגיא דפליגי דוקא באין דרך לעברה בחגב לימא רב אנא דאמרי אפי' כרבנן והא דפסרי רבנן דוא דוקא כשאין דרך לעברה בכך א"ו דפי' הסוגיא הוא כמו שמפרש הש"ך וכנ"ל דרב מחייב בין דרך לעברה בכך או לא ורבנן דפסרי הוא ג"כ בין דרך לעברה בחגב או לא וק"ל:

סק"ן לימא רב אנא דאמרי אפי' כרבנן כצ"ל ור"ל כמ"ש לעיל בס"ק הסמוך דאי הברייתא מיירי דוקא כשאין עבודתה בכך יכול רב לסבור ברבנן ורב מיירי כשעבודתה בכך א"ו דהברייתא מיירי אף כשעבודתה בכך והרמב"ם פוסק כר"י דחייב (ולא כהב"ח שכ' דהרמב"ם פוסק כרבנן ולכך אינו מחייב אלא כשעבודתה בכך) וס"ל דלא מחייב ר"י רק כשעבודתה בכך ולא כהמור שס"ל דר"י מחייב אף כשאין עבודתה בכך כמו שהביא הש"ך לעיל בסק"ד וק"ל:

סימן קמא

ש"ך סק"א וגם תימא על הב"ח כו'. עיי' במו"ז ססק"ב שהקשה ג"כ כן על הב"ח:

סקט"ז נבי הא דאמרינן שאני ר"ג דאחרים עשו לו בוי. ר"ל דאיתא שם דה"ל ר"ג צורות לבנה שה' מראה לעדים שבאו להעיד שראו הלבנה ואמר להם כזה ראייתם בוי (כמו שהביא הש"ך לעיל סק"ח) והקשה שם בגמרא ועשייה נרדתא מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמש' המשמשין לפני במרום כגון חמה ולבנה כוכבים ומזלות ומשני שאני ר"ג דאחרים (עכו"ם) עשו לו:

טו"ז סק"ה ותמהני על הב"י שכ' מקור הדן כו'. ר"ל דעל הא שבי

המור דמותר לעשות צורות דרקון כ' הב"י מקור הדן משום שאינו בכלל הדברים הנזכרים בגמ' לאיסור. ע"כ הקשה המו"ז אמאי לא כתב מקור הדן ממה שאיתא בגמ' דף מ"ב בהדי' ואי בעושה צורת דרקון מי אסור כו':

שם ואע"ג דרבינו אליקים כו'. ר"ל דאיתא בגמ' כל הפרצופים מותר חוץ מפרצוף אדם. ומוקי אביי בעושה. דהיינו הא דמותר ר"ל דמותר לצירין וע"כ רבינו אליקים דהאי כל לאו דוקא דהא צורת חמה ולבנה ודרקון בכלל האיסור

אמרי סימן קמב קמנ קמר קמה כמו בינה

סכ"ה וסרמב"ס פ"ז דין י"ז כו' ז"ל הרמב"ס
עכו"ס שה"י לה מרחץ או גינה נהנים
מהם שלא בטובה ואין נהנים בהם בטובה ה"י לה
ולאחרים נהנין בהן אפי' בטובה כהני' ובלבד שלא
יתן שכר ע"כ ומפרש הכ"מ דהרמב"ס מפרש דהאי
טובה היינו טובת דברים וכיון דטובה דברים אינה
אלא מדרבנן ע"כ פסק לקולא דאם ה"י לה ולאחרים
מותר :

סימן קמר טו"ז סק"ב אם לא אמר
המתן כו' :
ע"ל סי' קל"ב סעיף ז' מ"ש שם בש"ע :

סימן קמה ש"ך סכ"ב מטעמא
דלמא קא
סגיד (כ"ל) דאל"כ מאי פריך ותבעי ל"י כו' דאיתא
בגמ' בעי רבה המשתחוה למעיין מימיו מהו לנסכים
מאי קא מצעי' ל"י אילימא לבבואה קא סגיד (היינו
לפרוק שלו) או דילמא למי' קא סגיד ותבעי ל"י
ספל להדיוט (מדבעי' ל"י במחזור ולגבוה מכלל
דפשיטא ל"י דבתלוש כה"ג אסורי להדיוט והא בתלוש
כמי איכא למצעי') לעולם למי' קא סגיד והכי
קמצעי' ל"י למי' דקמי' (היינו למיס שהו' רואה
עכשיו לפניו) קא סגיד וקמא קמא אזורו (דהא
המעטין מקלח והמיס הבאות אח"כ מותרות) או
דלמא לדברונא דמי' (היינו לקילוח שז' הנהר והילוכו)
קא סגיד והרי כל הנהר נעבד ופריך ומי מיתסרי
והא ח"ר יוחנן משום ר"ש בן יהולדק מיס של רבים
אין כאסרי' לא לריכא דקא נבעי מארעא ע"כ :

סימן קמו טו"ז סכ"ח ולא הולך
התלמוד להזכיר
כאן אלא מדלא זכנה כו' כ"ל ור"ל דגם בהרהי
אללו ע"מ שאם לא פדאו לזמן פלוני יהא שלו הוה
ג"כ כמכירה וע"כ לא הולך הש"ס לומר אלא מדלא
זכנה כו' וממילא מגרע וממעט גם הרהינו אללו
לזמן דזה הוי מכירה ממעט ושז' ל"ק אמאי לא
נקט בגמ' מדלא הרהינו כו' דהיינו הך וק"ל :

סימן קמו טו"ז סכ"א וכ' הרא"ש
כו' ר"ל
דאיתא בגמ' ושם חלקים אחרים לא תזכירו : שלא
יאמר אדם לחבירו שמור לי בלד ע"ז פלוני וכ'
הרא"ש ע"ז וז"ל לכאורה משמע דוקא בכה"ג אסור
להזכיר כשמזכיר ע"ז לזורך ומיהו נראה דבכל ענין
אסור דקרא סתמא כתיב : והאי דנקיט שמור לאו
דוקא אלא אורחא דמילתא נקט שאין דרך להזכירה
כלל שלא לזורך וקמ"ל דאפי' לזורך אסור עכ"ל
וע"ש

דערלה לאו רבי הוא אלא ר"א דאשרה הוא
והכא בפת דאוסר רבי הוא משום דיש שבת עציים
בפת הני קערות וכוסות וצלוחות (של חרס שצירפן
בעצי אשרה) אסורי (היינו אפי' לרבי דהא יש
שבת עציים בהן והנאתן בלא גורם שני הוא וע"י
גורם ראשון הוא משתמש בהן הנאת גופו ור"ד
לתנור דאין בו הנאה לגוף עד דאיכא גורם שני)
כי פליגי (רב' דלא אסר אלא בפת ור"א דאית ל"י
זוז"ג אסור) בתנור וקדרה (שאין הגוף נהנה מהן
עד שיבוא גורם שני והוא של היתר) למ"ד זוז"ג
אסור אסור למ"ד זוז"ג מותר שרי איכא דאמרי אפי'
למ"ד זוז"ג מותר קדרה אסורה דהא קבלה בישולא
מקמי' דניתן עציים דהיתר (פירש"י היינו קדרה
שצירפה כשהיא חדשה בעצי איסור דהא מקבלת
בישולא ואיכא הנאת תשמיש שמשתמש בה בלא
גורם אחר אבל תנור אין נותנין בו פת אלא לאחר
הסיקה של גורם היתר) ע"כ : ודברי המחבר כאן
הוא לשון הרמב"ם בפט"ן מהמ"א דין כ"ד : והכ"מ
כהב על דברי הרמב"ם וז"ל נראה שהרמב"ם מפרש
כדאמרינן בלישנא בתרא אפי' למ"ד זוז"ג מותר
קדר' אסור' דהא קיבלה בישולא מקמי' דניתן עציים
דהיתר וה"ק אם בישל תבשיל בקדרה ונתן תחתיו
עצי איסור תחלה כו' (כמ"ש הפו"ז רס"ק זה)
ואח"כ הקשה על פ"י זה דהא בלישנא קמא בגמ'
הא דנקיט קדרה הוא לענין אם נצרפה בעצי
אשרה מיירי דהא נקט תנור ג"כ ומיירי דומי'
דתנור דנגמר בעצי איסור ובההוא גוונא גופי'
משמע דמיירי בלישנא בתרא (וכמו שהבאתי
פירש"י לעיל) דמיירי בקדרה שנצרפה בעצי איסור
וא"כ אין ענין כלל לדברי הרמב"ם וע"כ מפרש
הכ"מ דברי הרמב"ם עוד בענין אחר :

ש"ך סק"ב עיין בש"ס דמשמע דוקא
בגזולת כו' : היינו כמ"ש הש"ך
לקמן סק"ג :
טו"ז סכ"ח כיון דלא הוה כעין פנים :
היינו כמ"ש הש"ע לעיל סי'
קל"ש סעיף ג' :

סימן קמג

ש"ך סק"ד א"כ ליתא להך שנויא דמשנינן
לא נלכדה כו' : ר"ל דעל הא
דאיתא במתני' הגיע לכיפה מקום שמעמידין בה
ע"א אסור לבנות : קאמר שם בגמ' אמר ר"א אם
בנה שכרו מותר : ופריך פשיטא משמשי ע"א הן
ומשמשי ע"א אינן אסורין עד שיעבדו ח"ר ירמיה
לא נלכדה אלא לע"א עלמא : פירש"י היינו שאם עשה
ישראל לנכרי ע"א בשכר שכרו מותר ע"כ :

אמרי סימן קמו קמח חנג חנה בינה נב

סימן קנג שיך סהג חבל עם חנשי

דאיתא במתני' לא יתייחד חשה עמהן מפני שחשודין על העריות ופריך בגמ' ותיפוק לי' משום שפיכת דמים א"ר ירמיה באשה חשובה עסקין דמירתסא מינה רב אידי אמר חשה כלי זיינה עלי' פירש"י דאינו הורג אותה אלא בא עלי' וכיון שבא עלי' אינו הורגה ע"כ אי לא משום דחיישינן לעריות לא הוי מיתסרסא משום שפיכות דמים והתוס' פ"י חשה כלי זיינה עלי' מפני שאינה בעלת מלחמות ומריבות כאיש מרחמים עלי' והב"י האריך ומפרש דגם רש"י פ"ל כדעת התוס' דמותרת להתייחד עם נשים נכריות דל"ח לש"ד :

סימן קנה ש"ז סק"א והא דכ' העור

דהעור כ' וכן בדבר שאין בו חולי ואין בו סכנה כמו רובדא דכוסילתא שהקין לו ישראל וכואב לו המקום לא יתרפא ממנו דכיון שאין ברפואה זו אומנות אס ימיתנו לא יתלו הדבר בחסרון ידיעתו אלא יאמרו בל"ה הניע זמנו למות והקשה הב"י דמדכתב העור שהקין לו ישראל משמע שהולך לכתוב כן כי היכי דלא תקשי לן היכי הוקו ע"י עכו"ם והא העור כ' לקמן דעכו"ם אומן מקיז כיון שהוא מומחה מקיזין ממנו ותיירך הב"י דהא דאומן עכו"ם מותר להקיז מיירי שאומנותו בכך ומ"ה מותר דלא מרע אומנותו ושם מיירי שאין אומנותו בכך מ"ה הולך לומר שהקין לו ישראל כלומר ואעפ"י שאינו אומן דפיון שהוא ישראל אין מקפידין בו בין אומן לשאינו אומן והד"מ כ' דלכך כ' העור שהקין לו ישראל דאי מיירי באומן עכו"ם אין דרך לכאוב המקום עד שיטערך לרפואה ע"כ הולך לומר שהקין לו ישראל שאינו אומן :

שיך סה"א חבל הראש ופזר כו' ולא מרע

נפשי' כו' עיין בס"ק הקודם שהבאתי לשון העור דס"ל דבהקזה וכה"ג לא יתרפא ממנו דלא שייך בזה לא מרע אומנותו כיון דאין ברפואה זו אומנות לא יתלו הדבר בחסרון ידיעתו ולא מרע אומנותו בזה ודוקא בהקזה וכדומה שאין בו אומנות אבל ברפואה שיש בו אומנות מותר להתרפאות מעכו"ם בחולי שאב"ס שאלו ימות יתלו הדבר בחסרון ידיעתו ומרע אומנותו ויקפה פרנסתו וכמ"ש הש"ך לקמן סק"ו בשם הראש"ש יעו"ש :

סק"ו אדרבה בשם קאמר כו' ר"ל דאיתא

במתני' מתרפאין מהן ריפוי ממון אלא ריפוי נפשות וקאמר בגמ' מאי ריפוי ממון ומאי ריפוי נפשות אילימא ריפוי ממון בשכר ריפוי נפשות בחנם ליתני מתרפאין מהן בשכר אבל לא בחנם אלא ריפוי

וע"ש בפלפלא חריפתא מה שמניה בדברי הראש"ש ש"ל ועוד דקמ"ל דאפי' ללורך חסור והטו"ן מפרש כונת הראש"ש הא דכ' דבכ"ע חסור היינו ה"ה שלא ללורך דס"ל דיותר רבואת בזה דאפילו שלא ללורך חסור ומכש"כ ללורך דחסור דה"י כנותן ממנו בע"ז והא דלא נקט בגמ' אפי' שלא ללורך משום דהגמ' אורחא דמילתא נקט דמה לו להזכיר שלא ללורך ומ"ש הראש"ש וקמ"ל רבואת דאפי' ללורך חסור הוא פ"י אחר על דברי הגמ' (וכעין מה שפ"י בפלפלא חריפתא הכ"ל ש"ל ועוד) דיותר רבואת דחסור אפי' ללורך דה"א דרק שלא ללורך חסור דלמה יזכיר בחנם כיון שאין לו לורך בזה אבל ללורך ה"א דלא החמירו להזכיר דהכל יודעין שאינו מזכיר רק לסימן בעלמא קמ"ל דאפי' ללורך חסור וכ' הטו"ן דהא דחסור להזכיר שלא ללורך הוא יותר רבואת מללורך וכפי פ"י הראשון בדברי הראש"ש הכ"ל וע"כ כ' העור דחסור להזכיר אפי' שלא ללורך ור"ל דכש"כ ללורך דחסור דהוי כנותן זה ממנו וכ"ל וק"ל :

סימן קמח

ש"ז סה"ג הא איכא בל"ה נ"מ כו' וכבר

הקשו התוס' כו' ר"ל דעל הא דאיתא במתני' ג' ימים לפני אידיהן של ע"א חסור לשאת ולתת עמהם כ' התוס' וז"ל פ"ה משום דאזיל ביום חידו ומודה לע"א מתוך לשונו משמע שר"ל אף מקח וממכר וקשה על מה שמכר העולם עכשיו לשאת ולתת ביום חיד העכו"ם עמהם כו' ור"ת ה"י מפרש חסור לשאת ולתת עמהם דוקא במידי דתקרובת ולא מיירי כלל בלקנות דודאי שרי בין לנישנא דאזיל ומודה בין לנישנא דלפני עור לא תתן רלא חסרו אלא למכור דוקא מידי דתקרובת ולשאת ולתת הכי פ"י לשאת מהן המעוה ולתת להם מידי דתקרובת חליפי המעות ומציא ראי' מדאיבעי' בגמ' טעמא דלשאת ולתת עמהם אי משום הרווחה פ"י משום שמרויח ומשתכר ואזיל ומודה לע"א או דלמא משום ולפני עור כו' וקאמר נ"מ דאית ל' בהמה לדידי' ואי מידי דלאו תקרובת חסור אמאי לא קאמר נ"מ למידי דלאו תקרובת דמשום הרווחה איכא א"ו מידי דלאו תקרובת שרי דלא שייכא אזיל ומודה במקח וממכר כיון שנותן המעות תחת החפץ והוא לוקח וגם אינו בטוח כ"כ שירוויח בסחורה ובעי' דגמ' הב"י מפרש טעמא דחסור לשאת ולתת עמהם במידי דתקרובת משום הרווחה שיהי' לו בהמות רבות בריוח אפי' אית ל' לדידי' נמי חסור שמתוך שיהי' לו הרבה יקריב מהמובחר או משום לפני עור ונ"מ דכי אית ל' בהמה לדידי' שרי ע"כ ובה יתבאר דברי הטו"ן ז"ל ע"כ :

אמר

סימן חנו חנו

בינה

ריפוי ממון בהמתו ריפוי נפשות נופי ע"כ :
שם דהא כתבו בריבדא דכוסילתא כו' היינו
כמ"ש הש"ך ברס"ק זה ולעיל בסק"א בשם
הר"ם שם מחלק בין חולה שאב"ס לחולה שיב"ס ולהקדמה:
שו"ז סכ"ג וקשה דבריו אהדדי כו' ז"ל העור
נכרי שבה לרפאותו ואמר לו קה
ממים אלו או מאילן פלוני שהוא של אליל לא יקבל
ממנו כו' ודוקא שאומר לו שאין לו רפואה אלא במים
אלו או מאילן זה שאז נראה לו כאלו הישראל נותן
ממעות באליל אבל אם אמר לו קח ממים אלו או
מאילן זה ולא הזכיר לו שם אליל ואין מאותן מים
או מאותו האילן מלוי אלא אלו מותר כיון שלא תלה
הרפואה במה שהן של אליל ע"כ : והקשה הטו"ז
דמריש דברי העור משמע דוקא שאומר שאין לו רפואה
אלא במים אלו אסור אבל אם לא אמר כן אלא אמר
קח ממים של אליל פלוני מותר ובסיפא משמע כשאמר
מים אלו שהם של אליל אסור אף שלא אמר שאין לו
רפואה אלא במים אלו ומתוך הטו"ז דגם בסיפא
מיירי העור שאומר שאין לו רפואה אלא במים אלו
וס"ד כיון שאינם נמצאים המים אלא במקום עכו"ם
הוי כמו שמזכיר אליל קמח"ל דאין איסור בזה כיון
שלא הזכיר בפ"י של אליל ודוק :

סימן חנו

שו"ז סק"ו אל תקרי לכת כו' ר"ל דר' מאיר
דריש הא דכתיב לקחה מרדכי לו
לכת אל תקרי לכת אלא לבית היינו שהיתה לו
לאשה וקאמר הב"י דלפמ"ש כאן דעכו"ם הבא על
אשת איש דישראל הוא ג"ע ז"ל דהא דרבה משני
האסתר הנאת עלמו שאני (ע"ל סק"ט שהבאתי הך
דרבה) ל"ל הך דרשה דר"מ ואסתר פנוי' היתה
דלג"ע לא מהני טעמא דהנאת עלמו וע"ל סק"ט :
ש"ך סכ"א ור"י משאול כונתו למ"ש
בשמואל א' ל"א פסוק ד' שחמר
שאול לנושא כניו שלוף חרבך ודקרני פן יבאו הערלים
והטעלנו כי ולא אבה נושא כליו ויקח שאול את החרב
ויפול עליו וכונתו הי' לש"ס ע"כ הרג א"ע :
סק"ב דהא הב"י פסק כהרמב"ם כו' ר"ל
דהרמב"ם ס"ל דבשאר העצירות והעכו"ם
מתכוין להנאתו אם ירצה להחמיר על עלמו וליהרג
הוא מתחייב בנפשו :

סכ"ט גבי הא דפריך כו' ר"ל דאיתא שם בגמ'
דפרהסיא אפי' על מלוא קלה יהרג ואל
יעבור ופריך והא אסתר פרהסיא הואי וגבעלה לנכרי
ולא מסרה נפשה לקטלא אמר אב"י אסתר קרקע עולם
היתה (אינה עושה מעשה הוא עושה בה מעשה)
רבא אמר הנאת עלמו שאני שאין הנכרי מתכוין

להעבירו על הדת אלא להנאת עלמו מתכוין וכו'
התוס' על הא דפריך והא אסתר פרהסיא הואי
תימא דהו"ל לאקשוי עריות הואי ולכ"ע יהרג ואל
יעבור ותי' דקיס ל' להמקשן דמהני טעמא דקרקע
עולם לענין דלא מחייבא למסור ענמה משום עריות
(והוא דלא כהב"י שהביא הטו"ז סק"ו שהוא כדעת
ר"ת דאסתר לא הוי ג"ע שהיתה פנוי' ולג"ע ל"מ
טעם זה) כיון דהיא לא עצדה מעשה וע"כ לא פריך
רק דהו"ל למסור ענמה משום דהוי פרהסיא דבזה
אפי' על מלוא קלה יהרג ואל יעבור ע"כ ועז"כ
הש"ך דאע"ג דמדברי התוס' משמע דמשום פרהסיא
לריכה למסור את ענמה אע"ג דהיא קרקע עולם
היינו לס"ד דמקשה אבל באמת הא אפי' מתוך גס
על קושית המקשן דאסתר קרקע עולם היתה וא"כ
ס"ל דא"ל למסור א"ע אף שהי' בפרהסיא וכו' עוד
הש"ך דאפשר ס"ל לר"י דרבה דמשני הנאת עלמו שאני
פליג אב"י וס"ל דמשום פרהסיא יהרג ואל יעבור
אע"ג דהיא קרקע עולם וכדס"ד דמקשה ולכך משני
על קושית המקשן דשאני התם להנאת עלמו מתכוין
ע"כ לא היתה לריכה למסור ענמה ומסיק הש"ך
דאף בפרהסיא א"ל ליהרג כשלא עשה מעשה ודלא
כר"י וק"ל :

שו"ז סכ"ז דאיתא בירושלמי כו' ר"ל דאיתא
שם עולא בר קסבי תבעתי המלכה
לשכב אלה ערק ואזל ללוד גבי ריב"ל אתו והיו
מקיפין אותו מקום שעולא שם סליק ריב"ל ופייסי'
לעולא ומסר אותו להם והי' אליו זכור לעוב רגיל
להתגלות אלל ריב"ל ומאותו מעשה ואילך לא נתגלה
לו והטענה כמה תעניתים עד שנתגלה לו ושאלו למה
לא נתגלה לו א"ל וכי למוסרים אני נתגלה א"ל והלא
משנה עשיתי שהרי שנינו (בפ"ה דתרומות) ואם
יחדו להן א' דמותר למסרו א"ל וכי משנת חסידים
היא אעפ"י שהדין כן לחסיד כמותך אין ראוי לעשות
כן ע"כ וע"כ כ' הרמב"ם בפ"ה מה' יסודות שאם
יתדוהו והוא חייב מיתה יתנוהו להם ואין מורין להם
כן לכתחלה :

סק"ח בפ' הגזול בחרא כו' ר"ל דאיתא שם
על פסוק (ישעי' נא) בניך עולפו שכבו
בראש כל חולות כחא מכמר מה תא (הוא שור הבר)
זה כיון שנפל במכמר אין מרחמין עליו אף ממון של
ישראל כיון שנפל ביד עכו"ם אין מרחמין עליו :

סכ"א ובס"י קמ"ט מביא העור כו' ע"ל בש"ך
ס' קמ"ט סק"ב שהביא לשון העור לענין
דאסור ליכנס לעיר שעושים בה יריד ציוס חגס אפי'
ללוד עסקי רבים או על פיקוח נפש ומדמה לה למענין
המקלח מים בפני ע"א דאסור לשתות ממנו אפילו
אם ימות כשלא ישתה ועז"כ הטו"ז דל"ד לכאן דמותר
לברוח לבית ע"א כדי להליל את עלמו דכאן הוא שב
ואל

למנות אחת או שתיים אמרינו גם ביתרון שתיים שטעה .
ולפי"ז ח"א לפרש דברי הרמב"ם רק בכה"ג שנתן לו
היתרון ביחד עם מעות הפרעון וק"ל :

שו"ז סק"ד ובהרמב"ם כ' כו' ז"ל הרמב"ם
חסור לאדם להלוות בניו וב"ב
ברבית אעפ"י שאינו מקפיד ומתנה הוא שנותן להם
ה"ז חסור שמא ירגילם בדבר זה ע"כ ומשמע מדבריו
בהדיא דמיירי שהוא לזה מהם מעות ברבית :

ש"ך סק"ג לפימ"ש בפרישה כו' ר"ל
הפרישה מפרש כמ"ש הטו"ז
הסק"ד בתחלה דהם נותנים לו הרבית זהו חסור
ונותן להם במתנה :

שו"ז סק"ה ובהרמב"ם כ' כו' ז"ל הביי איתא
במשנה ס"פ א"ג ר' ישמעאל
אומר ויש רבית דברים לא יאמר לו דע אם בא
איש פלוני כו' ופשוט' בדברי רבינו השור (שהוא
כדברי המחבר כאן) אך הרמב"ם בפ"ה מה"מ כ'
לא יאמר לו דע אם בא איש פלוני כלומר שתכבדו
ותאכילו כו' ותימה שזה רבית ממון הוא ודא רבית
דברים ונ"ל דר' ישמעאל תרתי קאמר חדא דיש
רבית דברים כלומר שלא יקדים לו שלום או דברי
כבוד יותר ממה שהי' עושה קודם שילווה ותו קאמר
דלא יאמר לו דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני
שתכבדו וכו' דסד"א כיון שאינו מהנה למלוה כדל
וגם לא התנה בן מעיקרא שרי קמ"ל כנ"ל דרעת
הרמב"ם ע"כ :

סק"א וראי' ממ"ש השור וגם לא יחזיר כו' .
היינו הדין שבי' המתבר לעיל סעי' י"ג :

שם לענין מקיף ע"י אחר כו' . היינו כמבואר
דקמן בש"ע סי' קפ"א ס"ד :

שם וכן מבואר בב"י בס' זה כו' . ע"ל בשו"ז
סק"ח שהביא דברי הביי :

סק"ז בענין לזה שקיבל עליו בשעת הלואה
כו' ז"ל הביי כ' הרשב"א בתשובה
עד לזה שקיבל עליו בשעת הלואה בשטר לפרוע
מס המופל על הממון ולזון ולפרנס היתומים וכשבא
היתום לתבוע חובו טען הלואה שינכה מה שנתן לו
משזנות זכו' והיתום טוען שלא קיבל ממנו דבר
שהיתום נאמן דאפי' א"ר אישתבע לי לא משגיחין
ע"כ :

ש"ך סק"ז דדין זה הוא מתשובת הרשב"א
כו' ע"ל בס"ק הסמוך שהבאתי
תשובה זו :

שם ע"ש בסוף הס"ק ועיין בתוספת שבת
בהגהותיו ליו"ד שהגיה כאן הש"ך שכצ"ל
כדלקמן סי' קמ"ט סעיף כ"ה בסתם בנ"א אחר
הפרעון וזוהי היתום נאמן אפי' קודם הפרעון כיון
דבתוב זה אין בו רבית ולא איתרע שטרא ואפשר
לפרש

ואל תעשה משא"כ שם שהולך לעשות מעשה כגון
לדבר עם השר וכדומה ע"כ חסור :

סימן כנס שו"ז סק"א דאיתא בפירקין
כו' דאיתא

שם גר תושב האמור לענין רבית מאי הוא דכתיב וכי
ימוך אחיד ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי
עמך אל תקח מאתו כסף ותרבית ויראש מאלקיד וחי
אחיד עמך . זרמינהו לזין מהן ומלוין אותן ברבית
וכן בגר תושב אמר ר"ג בר ילחק מי כתיב אל תקח
מאתם אל תקח מאתו כתיב מישאל . פירש"י אל
תקח מאתו כתיב אחיד קאי וכי כתיב גר ותושב
לענין וחי עמך כתיב שאתה מלווה להחיותו ע"כ :

ש"ך סק"ה חומרא דאיתא לדי קולא כו' ר"ל
דאי אמרינן דשחיתתן חסורה אזי
חס שחט הכותי בהמה לא שייך בה איסור איתו ואת
בנו ומותר לשחוט העגל בלוחות יום וגבי י"ג לענין
קידושין דק"ל המקדש באיסור הנאה אינה מקודשת :
שם ואף להב"ח שם כו' . עיין בש"ך לקמן סימן
רס"ז ס"ק ס"י שהביא דברי הב"ח .

סימן קס

ש"ך סק"ד וזוהי נדחה ג"כ מה שפירש הב"ח
כו' ר"ל דהב"ח מפרש ג"כ כמ"ש

הטו"ז סק"ב דכאן מיירי דלאחר שפרע לו נתן לו עוד
יתרון לא דרך מעות בהבלעם הילכך טפי מסתברא
לומר דבתורת רבית נתן לו דאי במתנה הו"ל לפרש
כדי שלא יהי' חוסס לאיסור רבית יטו"ש . ולפי דברי
שטור שבי' דהרא"ש (דהדין דכאן בסעיף זה הוא מדברי
הרא"ש) חולק בזה על הרמב"ם והא הרמב"ם מחלק
בין כשהיתרון הוא יותר מדאי שהדעת טועה אמרינן
בדלואי מתנה יהיב לי או גזלו והכליט בחשבון . ועי"כ
השור דהרא"ש חולק ע"ז וס"ל דחסור אף בכה"ג וא"כ
א"י נוכל לפרש דהרא"ש מיירי דלאחר שפרע לו נתן
היתרון דאם לא נתן לו ביחד היתרון עם הפרעון החוב
היאך יכול הרמב"ם לחלק בזה בין אם נתן לו בכדי
שהדעת טועה . ועיין בח"מ סי' רל"ב ס"ב דמפרש
שם הא דבכדי שהדעת טועה היינו שאם יש לחלק
המעות היתרון לעשרה עשרה או לחמשה חמשה ואין
שם אחת או שתיים עורפות שאין בלות לכלל חמש או
עשרה או הוא בכדי שהדעת טועה דאם הם עשירות
אמרינן דמנה עשרה עשרה וטעה בין חמשים לארבעי
או בין ארבעים לששים ואם היתרון הם חמשות יס
שרגילים למנות חמש חמש ואמרינן דטעה בין שלשה
חמשות לארבע וכדומה בכל אף עורפות על החמשות
אחת או שתיים או ג' או ד' שאין מגיעות לחמש
אמרינן דלא טעה וכולם הם מתנה ובמקום שרגילים

אמרי

סימן קם קמא

בינה

לא מחזיקין ובודאי כל מה שקבל בדרך היתר קיבל והטו"ז לא ס"ל כן. ועיין בבאה"ט שהביא דברי הטו"ז וסיים דהש"ך בנקה"כ (סי' קס"ט) מחזיק דבריו שבש"ך ומשיג על הטו"ז. וע"ל בש"ע סי' קע"ז ס"ט ובנקה"כ שם:

מקד"ז בא ואכול עמי כו'. ר"ל דאיתא שם שלא יאמר אדם לחבירו בא ואכול עמי מה שהאכלתני דהוי כפורע לו חובו ונראה כאילו הלוח לו ויש לחוש שיאכילהו יותר ואית ביה משום רבית:

סימן קמא

טו"ז סב"א במור כ' כו'. ר"ל דהטור כ' כל דבר אסור ללות בתוספות בין כסף בכסף בין באוכל חוץ מקרקע כגון שהלוח לו ה' גפנות מעונות בשש וחוץ מפחות שו"ס. והב"י הביא דברי הרא"ש והקשה עליו (כמ"ש הטו"ז כאן) וכ' דגם בשטר שייך הדואה כגון שנותן לו שטר חוב ממאה זוז כדי שאחר זמן יתן לו שט"ח ממאתים:

שם דבדבר שעומד להוצאה כמו מעות אין נופל בו לשון שאלה ר"ל דעבדים א"צ מעוט בכח"נ שכ' הב"י דהא הוה כמכירה כיון דאין מחזיר לו העבד גופי' הוה כקנוי לו אע"ג שאומר בלשון שאלה:

שם וזה כמו עבד כו'. ר"ל אע"ג דבאמר נכוש עמי כו' לא מיירי בעבד רק דאמר כן לחבירו עז"ק דגם זה הוי כמו עבד והביא ראיה מהא דאיתא בח"מ דהשוכר את חבירו ל"ש בו דין אונאה משום דהוי כקונה אותו דזמן והוי כעבד ועבד' אימעטו מדין אונאה וא"כ ה"ה באומר לחבירו נכוש עמי הוי גמי כעבד דהא רבית דמי לאונאה דנתמעטו מחד כלל ופרט. וא"כ ע"כ הא דנתמעטו עבדים מדין רבית לא מיירי בשכירות דהא איתא בהר"י דאסור לומר נכוש עמי:

שם ולא ממעטינן שטר כלל כו'. ר"ל דבכח"ג שהלוח לו שטר כמ"ש הב"י שהבאתי לעיל וא"כ עיקר הדואה הוא הממון ולא השטר ובזה ודאי לא אימעות מקרא דהא רבית גמור ובשטר עצמו לא שייך הלואה ע"כ ל"ק קושית הב"י:

ש"ך סב"ג ועוד דהא כ' המחבר שם כו'. ר"ל דאיתא שם דאין הדיינים יושבים לדין בדין פחות משו"ס ואם החקקו לשו"ס גומרים דינם אמר' לפחות משו"ס. והיינו אפילו הנתבע אחר גמר דינו תובע להתובע מענה שהיא פחות משו"ס והמעס דחד דין מקרי דאם יזכה הנתבע

לפרש כו'. וכונתו דהא הדין הוא כשכבר פרע הלוח למלוח ואח"כ בא הלוח לתבוע את המלוח שלקח מאתו רבית אזי עדק' מענת בהיתר לקחתי ממענת להר"מ דאם המלוח טוען בהיתר לקחתי נאמן בלא שבועה משום דחזקה לא שביק אינש היתרא ואכל איסורא והמענת להר"מ צריך שבועת היסת כדין שאר תובע ונתבע אבל כשעדיין לא פרע והמלוח בא להוציא מהלוח בשטר שבידו הוא להיפך דכשמוען להר"מ א"צ שבועה דהשטר אינו עומד לכך שיהי' בו רבית רק אחר הפרעון צריך לישבע היסת כשאר תביעה בע"פ אבל כשמוען בהיתר עשיתי הוא מגרע כח השטר כיון שמורה בעצמו שיש בשטר הזה רבית אזי צריך לישבע בנק"ח קודם הפרעון (וכמבואר כ"ז בסמ"ע וש"ך סי' פ"ב) ומוכיח שפיר הש"ד כאן מדברי הלבוש שאין להיתום מעלה משאר בנ"א מדהלבוש מפרש הא דכ' הרשב"א שהיתום נאמן בלא שבועה דמיירי שהיתום טוען בהיתר לקחתי ובאמת לא נזכר בהרשב"א דהיתום טוען כן ואמאי לא מפרש הלבוש דברי הרשב"א כפשוטו דהיתום טוען להר"מ א"ו דס"ל להלבוש דהיתום אין לו שום מעלה משאר בנ"א ואי ס"ד דהרשב"א מיירי כפשוטו דהיתום טוען להר"מ ה"ל לו להרשב"א עכ"פ לומר דאחר הפרעון צריך היתום לישבע היסת כדין הבא לפרע בשטר שבידו והלה טוען שיש בו רבית והמלוח טוען להר"מ שצריך עכ"פ המלוח לישבע היסת אחר הפרעון ע"כ מפרש הלבוש דהרשב"א מיירי שהיתום טוען בהיתר לקחתי דבזה הדין הוא בשאר בנ"א שמשלוח בא להוציא מיד המלוח במענת שכבר נתן לו רבית אזי המלוח נאמן בלא שבועה כלל שבהיתר לקח וכאן אף שהיתום בא להוציא עם השטר שבידו מהלוח אפ"ה לענין הרבית הוי כמו שאר בנ"א שבא הלוח להוציא מהמלוח דהרי הא דאמרינן דכשבא המלוח עם השטר שבידו לתבוע מהלוח אזי גרע מענת בהיתר לקחתי ממענת להר"מ הוא מטעם כיון שמורה המלוח בעצמו שיש בהשטר רבית הוא מגרע כח השטר וא"כ בנ"ד דהלוח בעצמו אינו אומר כלל שיש בהשטר רבית רק שאומר שנתן מזונות להיתום עבור הרבית ורוצה לנכות לו מהחוב והיתום אומר שבהיתר לקח אבל שניהם מודים שלא נכתב רבית בהשטר וא"כ הוי הלוח לענין תביעת הרבית מהיתום כמו בשאר בנ"א שתובע הלוח מהמלוח שכבר נתן לו רבית שאז כשהמלוח טוען בהיתר לקחתי שנאמן בלא שבועה כלל ומסק' שפיר הרשב"א שהיתום א"צ לישבע כלל ועיין בטו"ז שחולק על הלבוש משום דס"ל להטו"ז ז"ל דלא אמרינן האי סברא שכ' הלבוש דבטוען בהיתר לקחתי אמרינן אחזיקי אינשי ברשיעי

אמרי סימן כסב כסה קסז קסח בינה נד

בו כדרך שקונין במטבע וכב"ח מפרש כונת המור דמיירי ששוקלין המטבע של כסף שנושאים ונותנים בהן ולפי המשקל של כסף שנמטבע מקבלו בכך וכך ואח"כ הוסיפו על הכסף שבהן או פיתחו עליו . ומ"ש המו"ז פירוש דלאו דוקא כו' נ"ל כונתו דהוא מפרש ג"כ דמיירי במטבע ששוקלין אותה כמ"ש הב"ח אלא שמפרש כונת המור ד. שמעינן דה"ה דרך מו"מ הדין כן כמו בהלואה על דרך משל שהי' עשרה פרוטות בעד דינר ואמר הלואה למלוה חן די עתה עשרה פרוטות ואמכור לך דינר והדינר אתן לך לזמן ידוע ואח"כ כשהגיע הזמן שצריך ליתן לו הדינר הוסיפו עליו או פיתחו ממנו הדין נ"כ כמו בהלואה וק"ל :

סימן קסז ש"ד סק"א ומשמע דוקא הכא שהוא

בשטר עיסקא כו' . ר"ל כמ"ש המו"ז שאין איסור בעיסקא כיון דלא קצץ עמו לא הוי רבית דאורייתא אפי' לא התנה שום תנאי אבל בהלואה ממש היינו שקצב עמו אין לסמוך על תנאי שיהי' דוקא עדים מיוחדים :

סימן כסה ש"ד סק"ז שוב דאיתי בב"ח כו'

ז"ל הב"ח ורבינו לא הזכיר והפטר מדפריך בגמ' אהך אוקימתא א"ה מאי למיטרא ומוקי לה באוקימתא אחריתא כנון שנשא ונתן ביד ולא קא מוקים לה בדא"ל הניחם ע"ג קרקע סתמא משמע דאפי' בדא"ל סתמא נמי פשיטא לן דשרי דכיון דא"ל הניחם ע"ג קרקע סתמא פטרו ולא קאמר תלמודא והפטר אלא למידק מיני' דבדלא א"ל הניחם ע"ג קרקע אפי' העמידו אצל הנוי וא"ל הנוי תנם לישראל זה והפטר נמי אסור ותו ק"ו הוא דכשנשא ונתן ביד דאיכא למימר נוי גופי' כי עבד אדעתא דישראל קא נמיר ויהיב ואפ"ה שרי אע"ג דלא פטרו בפירוש כש"כ בדא"ל הניחם ע"ג קרקע דל"ל השתא דנוי גופי' כי עבד אדעתא דישראל קא נמיר ויהיב דפשיטא הוא דשרי ואע"ג דלא פטרו בס' ע"כ :

סק"ז ומה שהביא הב"י ראה כו' . ר"ל דהב"י ס"ל דהא שכ' המור דאם הישראל

השני אומר שבשליחות הראשון מקבלם מהעכו"ם אסור הוא אפי' לא שווייה ישראל המלוה שליח נ"כ אסור דזוכה הוא לו שלא מדעתו והביא ראיה ע"ז מתלמידי הרשב"א דהרי הם מיירי שלא אמר המלוה ללוה קבלם בשבילי אפי' אסור מדינא וכל דמיתסר מדינא פשיטא דמורה ב"י ר"ת ורבינו הש"ך ז"ל דחה ראיות הב"י דהא התם מיירי דלא אמר הלואה שמקבלם בשליחות הראשון ואפ"ה אסור אלא דשם

הנחבוע ינכה להתובע כמה שתובע ממנו . וא"כ הרי דמעמים הם נזקקים אפי' לפחות משו"פ א"ו דמ"ש כאן דאין מוציאין בדיינים הוא אפי' הב"ד רוצים להזדקק לזה אפי' אין מוציאים :

סק"ז לא הי' יכול זה לקבל כ"א דמי שכירות הבית שאינה נשכרת כו' כצ"ל . ור"ל

דבשלמא אם הבטיח לו מתחלה סתם י"ב זהובים רווחים ואח"כ השכיר לו החצר שאינו שוה אלא י' זהובים ב"ב אז שפיר מוציאין ממנו י"ב דהוה כקונה ממנו בסך הנ"ל . משא"כ בזה שרא הבטיח לו י"ב אלא ע"מ וכו' . א"כ עיקר התנאי לא הוי אלא כמו שהבטיח לו י' לכן א"צ להחזיר לו אלא י' :

סימן כסב

ש"ד סק"א ואז שרי אפי' בקבע לו זמן . ר"ל אף שקבע לו זמן דעד

אותו הזמן מחויב להחזיר לו כיון דהברירה ביד הלוח להחזיר לו אף קודם אותו הזמן ע"כ שרי :

שם א"נ אשמעינן כו' . כונתו דאם אמר לא אקבל עד הזמן סתם כיון דאם הוזיל או הי'

מחויב לקבלו לבן חייב ליתן לו אף בנתייקר דהוי קרוב לזה ולזה רק לכתחלה הוא דאסור לומר כן אבל באומר עד שעת היוקר או אף דיעבר אסור (עצ"ר) :

סק"ז ראובן שלוח משמעון כו' . ז"ל הב"י כי הריב"ש שנשאל על ראובן שלוח

משמעון כור חטים והי' ללוה חטים בשעת הלואה אח"כ תבע המלוה ללוה ואמר לי' תן לי חטי א"ל תן לי' דינרים שאתה חייב לי ואני אתן לך חטיך ואח"כ הוקרו ותובע חטים ואם חייב לו איזה דבר ישלם לו השיב הלוח כיון שהיית חייב לי בשעת הזול י' דינרים כרי דמי החטים והי' בידי למעון על החטים עד כרי דמיהם ואני נאמן במענת ממנו מאותן שעת עמדו החטים ברשותי ולקחתים לעצמי בפרעון חובי ואני חייב לחשוב עמך כ"א בשעת הזול ופסק שהדין עם המלוה שלעולם יש לו להחזיר חטיו אף אם הוקרו אלא שהוא נאמן על הי' דינרים במענת ממנו וזה ינבה חטיו וזה גובה מעותיו ע"כ :

סימן כסה מו"ז סק"ג במור סיים

שב' המור דין המטבע שהוא כמ"ש המחבר כאן סיים ח"ל וכן הדין אם נושאים ונותנים בכספים של משקל שפחתו מן הכסף שנתן או הוסיפו עליו כך הוא הדין ע"כ . ומפרש בדרישה כונת המור דר"ל בחתיכות כסף כל חתיכה יש לו משקל ידוע וקונין

גיורא דהמעוה שלו שהם ביד רבא הוא של רב מרי וקאמר שם דרב מרי קנה המעוה בהאי אודיתא אע"ג דידעינן שהמעוה ה' של איסור גיורא ולא שר רב מרי :

ש"ך סכ"ט דוקא אם כשהלוה כו' ר"ל דוקא בשנתן לו משכון ואמר שהוא של עכו"ם או אינו נאמן אח"כ לומר שהמשכון הוא שלו אבל כשלא נתן לו משכון ואמר שהוא לצורך עכו"ם אף הלונין היתר הרבית מותר בכה"נ כמבואר בש"ד לעיל סקל"ד ולקמן סקמ"ד אפ"ה כשהשליח אומר אח"כ שלא לזה לצורך עכו"ם רק לצורך עצמו נאמן וכמ"ש הרמ"א אח"כ :

סס"מ צ"ל צריך לישבע שהוא אינו יודע (תוספת שבת) ור"ל דהלוה מוען שהמלוה בעצמו יודע שהמשכנות הם שלו ע"כ צריך המלוה לישבע שאינו יודע :

סכ"ב ואומר שלי כו' עיין בס' עצ"ל שהקשה דלכאורה משמע מלשון הש"ך כאן דלא נקרא רשע רק אם באמת לזה לצורך עכו"ם ואח"כ אומר שהוא לצורך עצמו ואף דכ"ז שלא נודע בבירור שזה לצורך עצמו אין ביד הב"ד לכופ להמלוה שדא יקח הרבית כמ"ש הש"ך סקמ"א אך הרוה סבור דהמלוה יחוש אולי האמת כן הוא שלא לזה לצורך עכו"ם ולא ירצה ליקח הרבית כדי דצי"ש ואז נקרא רשע דמפסידו בחנם אבל אם באמת לזה לצורך עצמו ומערים תהלה לדות בשם עכו"ם בזה לא הוי רשע דדחיק לוי למעות כמ"ש הטו"ז בשם רש"ל אך מ"ש הש"ך בסקמ"ה משמע דדעולם נקרא רשע כיון שאומר תחלה בפירוש שמלוה לצורך עכו"ם :

טו"ז סכ"ב דאפי' כשאחריות המשכון על השליח כו' ר"ל כמ"ש המחבר לעיל סעיף י"ב דצריך המלוה לומר דהשליח להביא לו המשכון על אחריותו :

סכ"ב אעפ"י שהנאמנים כו' כונתו דהרמ"א מדמה נאמני הקהל לאפוסטרופוס שר יתומים לזה קאמר הטו"ז דגם לאפוסטרופוס של יתומים אסור ללות עבורם ברבית וה"ה באפוסטרופוס של הקהל ומביא ראיה מהרשב"א (שממנו הוציא הרמ"א דין זה) שכי שאין היתר ברור לדין זה ומ"ש הטו"ז וסיים שם כו' ר"ל דהרשב"א בתשובה סיים שם דאם הקהל חייבים לבי או ג' בע"ה והקהל רוצים ללות אצל א' מהקהל אשר חייב ג"כ באותן מנה ומנכין לו אפי' דינר ולוקחין אותו מנה פחות דינו ומוציאין בצרכיהם או בצרכי שאר חובות הר"ן כאומר לחבירו מנה שאתה חייב לפלוני הלוי ג' דינר ואתן מנה לבעל חובך ורבית קצוצה אני רואה כאן ע"כ :

ש"ך

דשם הוא הטעם כיון דהעכו"ם מסתלק מהמעוה הוי כישראל הראשון הלוהו ע"כ אסור מדינא אפילו לא אמר הלוה שמקבלם בשליחות הראשון אבל כשלא אמר העכו"ם זכה בהם אינו אסור לדעת ר"ת אא"כ שוי' המלוה שליח וק"ל :

טו"ז סכ"ד וכן כשיזכה לו משכון כו' ר"ל דהא מיירי בב' אופנים א' דא"ל ראובן לשמעון זה משכוננו של עכו"ם ב' דא"ל אני מזכה לך המשכון בשביל העכו"ם וע"ז אמר על אופן הא' דמותר רשמעון ליקח הרבית דהוי כמו שהישראל הממשכן הוא שלוחו של המלוה דהוריד מעותיו רגוי וכן כשזוכה לו משכון (דהוא אופן ב' הנ"ל) אמרינן ג"כ כן דמותר מטעם הנ"ל ומ"ש ואם כופר ראובן ישבע שמעון כו' היינו דאם ראובן כופר שאומר לא אמרתי לך שהמשכון הוא של עכו"ם וגם לא זכיתי המשכון לעכו"ם ישבע שמעון ויפטר מלהחזיר המשכון כ"ז שלא יפרע לו הרבית וע"ל בש"ך סקל"ו :

ש"ך דכאן יש איסור אפי' לדעת המלוה כו' ר"ל דר"ד לישראל שהוא ערב בעד עכו"ם דשם יתבע העכו"ם אבל כאן שיש להמלוה משכון א"כ כבר יש בידו הפרעון ואין לו על עכו"ם שום תביעה והוא קיבל המשכון מהישראל והלוה לו המעוה הוי כאלו הרוה מישראל ברבית אפי' לדעת המלוה שסובר שהמשכון הוא של העכו"ם (רק דבזה מותר מטעם שכ' המרדכי דהוי כאלו הישראל הוא שלוחו של המלוה להלות לעכו"ם) ומכש"כ דלפי האמת שהמשכון הוא של ישראל דבדואי אסור וע"כ הקשה הטו"ז על הא דכ' הב"ח ואפי' בלא משכון שרי ר"ל דלפי סברת הב"ח דהמרדכי מיירי שהמשכון הוא של ישראל ואמר להמלוה שהוא שר עכו"ם א"כ ה' יותר טוב בלא משכון כלל דאז עיקר הסמיכות של המלוה הוא על העכו"ם דהא ראובן א"ל שילוח לעכו"ם אבל כשנתן לו משכון עיקר הסמיכות של המלוה הוא על המשכון של ישראל ע"כ כ' הטו"ז דהא דכ' הר"ן (דהב"ח כ"כ בשם הר"ן) ואפי' בלא משכון שרי הוא משום דהר"ן מפרש דברי המרדכי דראובן נתן לשמעון באמת משכון של עכו"ם (והיינו החלוקה הראשונה של המרדכי) וע"ז שייך שפיר רבותא דאפי' בלא משכון ג"כ שרי כשהלוה לצורך העכו"ם וק"ל :

ש"ך כההוא דפ' מ"ש כו' דאיתא שם איסור גיורא הו"ל מעות אצל רבא ורב מרי ה' ברי' דאיסור גיורא הורתו שלא בקדושה ולירתו בקדושה ולא ה' רב מרי יכול לזכות במעות של איסור שה' אצל רבא בתורת ירושה דלא בר ירושה הוא כיון שהורתו ה' שלא בקדושה והורה איסור

לזמן אפי' אמר שכ"ו שהמעות יהי' ביד העכו"ם
יתן דינר בחודש מותר כיון שמ"מ יכול לתבוע
להעכו"ם בכלות הזמן אינו רק ערב בעלמא וכמ"ש
הש"ך בסק"א (חו"ד) :

סימן קעב מו"ז סק"ב ולא ברירא

כ"ו. ר"ל דהמור כתב על דברי הרא"ש ה"ל ולא
ברירא לי האי טעמא שכתב אם יפול הכית או
ישרף יפסיד שמעון מעותיו שכיון שכותב לו אחריות
עד נכסים ודאי לא יפסיד מעותיו ע"כ. ובכ"י מתרץ
דברי הרא"ש ומתחלה דחה דברי רבינו המור במה
שכ"ו דאם כ' לו אחריות על שאר נכסיו גם ר"ת
מודה שאסור כשהמשכנתא הי' על בית כיון דלא
יוכל לבוא לידי חזק לעולם שאם יפול הבית או
ישרף מיד יפרע משאר נכסיו כ' ע"ז הב"י דלא כן
הוא דגם בבית יוכל לבוא לידי הפסד כגון שלא
יצטרך לבית וגם לא ימצא לו שוכרים ונמצא פורע
דמי הנכסיתא להלוה ואינו נהנה בלום ויש לו הפסד
דמי הנכסיתא. ועל האדכ' המור על דברי הרא"ש
ורא ברירא לי כ"ו כ' הב"י וז"ל מתוך מה שכתבתי
בסמוך (היינו מ"ש לרחות דברי המור לדעת ר"ת
כמו שהבאתי בסמוך) נדחו דבריו אלה דהא אכתי
יוכל לבוא לידי הפסד שלא ימצא שוכרים עד הבית
ויפסיד דמי הנכסיתא וא"ת מ"מ היכא דיפול הכית
או ישרף שפיר קאמר רבינו המור דאינו מפסיד
כלום ואמאי קאמר הרא"ש דלא הוי רבית קצוצה
ועוד דבין אם נאמר שהמור מפרש יפסיד מעותיו
דקאמר הרא"ש היינו דיפסיד הקרן ומש"ה ק"ל
דכיון דקיבל עליו אחריות אינו מפסיד מעותיו ובין
אם נאמר דהמור מפרש יפסיד מעותיו על דמי
הנכסיתא ק"ל דכיון דקיבל עליו אחריות אם יפול
הבית או ישרף יגבה מיד מעותיו נמצא שאינו מפסיד
כלום י"ל דמי לא עסקינו שמשכנו אצלו על כו"כ
שנים או שהוא באתרא דלא מסדקי וא"כ כל
שנפל הבית או נשרף תוך זמן זה פשיטא שמפסיד
דמי הנכסיתא דהא ודאי שאינו יכול לכופו ללוה
שיפדנו כשם שאין הלוה יכול לכוף למלוה שיקבל
מעותיו עד שיעבור הזמן וכיון דאף בקיבל עליו
אחריות משכחת לה דאפשר שיפסיד המלות מעותיו
רהיינו דמי הנכסיתא ואפי' תימא דהרא"ש מיירי
בדא נכסיתא מ"מ כיון דאתרא דלא מסלקי הוא
ונמצא מפסיד מעותיו מלשאת ולתת עמהם עד
שיעבור הזמן שפיר קאמר הרא"ש דשרי ע"כ. והב"ח
מפרש ג"כ דברי הרא"ש שכ' דמפסיד מעותיו
היינו דמי הנכסיתא ותמה על הב"י דנסתפק בזה
אי קאי על הקרן דלמא יפסיד הקרן אם נפל הבית
או נשרף באונס דהא המלות על המשכון אינו

ש"ך סקנ"ו וכן מ"ש הרא"ש בתשובה
שמותר להשכין כו' מיהו כל
זה כשהמשכון כו'. ר"ל דהרא"ש בתשובה מיירי
א"כ דא"ל העכו"ם מעכשיו וקני הישראל המשכון
אפי"ה כיון שא"ל הישראל הראשון להשני ע"מ
שיקח הרבית מהעכו"ם אזי נסתלק מהמשכון והוי
נמכרו לו ואצ"ל בפ"י דמכרו לו. וע"ז כתב הש"ך
דכ"ו מיירי בתשובה הנ"ל כשהמשכון הוא ברשות
הישראל שא"ל העכו"ם מעכשיו או צריך לומר
להישראל השני ע"מ שיקח הרבית מהעכו"ם הא
לא"ה דלא א"ל העכו"ם קני מעכשיו מותר בכל
גונוי אפי' רא אמר הישראל הראשון להשני שיקח
הרבית מהעכו"ם רק דרך משכון בסתמא מותר ג"כ.
סקנ"ח במור לא כ' זה כו'. ר"ל דהמור לא
כ' והמעות הם לצורך ישראל רק
ישראל הבא לחבירו ואמר הלוני מעות על משכנות
אלו שהם של עכו"ם והלוה לו או שאמר לחבירו
כו' כמ"ש המחבר כאן. וכ' בדרישה דהאיסור הוא
בזה דדוקא כשאמר לישראל אני מוסר לך המשכון
בעד המעות שתתן לי כמה שנתתי להעכו"ם או
מותר אבר כשהישראל הראשון נתן לעכו"ם מאה
והוא לא לקח מישראל השני רק חמשים אזי הוא
עדיין ברשות ישראל הראשון ע"כ אסור לישראל
השני ליקח רבית :

סימן קע

ש"ך סק"ב דבש"ס מיירי דוקא בעכו"ם
שלוח מישראל. עיין בש"ך
לקמן סק"ג :

מו"ז סק"ז ולפי הסברא שנוכח בלבוש כו'
יהי' ממש כההוא דבעה"ת
שזכרנו למעלה. עיין בסו"ז לעיר סק"ו שכ' בשם
הלבוש ג"כ דהאיסור הוא דוקא בלא משכון אבר
במשכון משמע דמותר כשערב לו בעד הרבית
בלבד. ועיין בחו"ד סק"ז שכ' בשם הטו"ז ג"כ
דאין איסור רק בלא משכון. ואפשר דמ"ש הטו"ז
כאן דאסור אפי' במשכון קאי דוקא על הרמ"א
דמיירי דהישראל הערב לקח המעות מיד הישראל
המלוה. אך לפי הטעם שכ' הטו"ז דאסור משום
דהוי' כמו שנעשה ערב גם בעד הקרן א"כ אין
חילוק בין אם הישראל לקח המעות או שעכו"ם
לקח המעות ודוק וצ"ע :

ש"ך סק"ז דהתם מיירי להדי' שאומר כו' :
נראה כונתו דדוקא בשא"ל כ"ז
שמעותי ביר עכו"ם אתן לך דינר בחודש ואין
לו רשות כלל לתבוע לעכו"ם דאז הוי הישראל
קעב שלוקח דין אסור אבל במקום שהלוה לעכו"ם

סכ"ד אמרינן בש"ס כו' וכ' חכ"י בשם הרשב"א כו' חכ"י כ' וז"ל דער הא דאמרינן בש"ס דאי אמר איזיל ואמרה ואיתי זוזי לא אכול פירש"י ובאתרא דמסלקי הוא כלומר דבאתרא דלא מסלקי אפי' מייתי זוזי לא מסתלק וכש"כ באומר איזיל ואמרה כו' וכתבו תלמידי רשב"א דלדעת רש"י אפי' במשכנתא בנכיתא אי אמר איזיל ואמרה לא אכיל לה אבל ג"כ בשם הרשב"א דא"א להעמידה באתרא דמסלקי ובנכיתא דכיון דשרי בי אמר איזיל ואמרה אמאי מסלק לי' עד דמייתי ופרעי' ודא מצא מקום להעמידה אלא באתרא דלא מסלקי ובנכיתא ושרים זימני' וזה אוכלת אחר זמנו בנכיתא כמו שהי' אוכל תחלה שזה מותר בכה"ג כשאמר אמרה ואיתי זוזי לא אכרי ע"כ :

סקט"ז משמע דוקא היכא דהוי א"ר כו' : ר"ל דהא דקאמר הרמ"א כאן דאפי' לא פירע דו עור רק שאמר לי' לא בעינא דתיכול סגי מיירי דוקא היכי דהוי אבק רבית ומיירי אפי' תוך זמני' רק באתרא דלא מסלקי אף דמוחה ונתן מעות לא מצי לסלוקי לי' לנמרי' דהא הקנה אותו לזמן רק שיאכל הפירות בשומת ב"ד (כס"ש הש"ך לקמן סק"ז) אבל היכי דלא הוי אפי' א"ר אזי בתוך זמני' לא מהני כשמיחה עד שיפירע לו המעות אם הוא אתרא דמסלקי ואם הוא אתרא דלא מסלקי ושרים זמני' אז אף דבלא מיחה הי' אוכל בבתחלה וליכא א"ר כלל מ"מ במיחה אף דלא נתן לו המעות לא יאכל המלוה עוד תפירות כמבואר בש"ך רעיל סק"ד (עצ"ל) :

סכ"ח ובהא א"ש דלא תקשי מ"ש המחבר בחו"מ כו' : ר"ל דהמחבר פיירי שם דנעשה המישכונא באיסור ואפ"ה כו' שם דאם רוצה אינו מקבל המעות קודם הזמן לז"א דשם מיירי דרוצה להנתיח לו לאכול בשומת ב"ד (חו"ד) : **טו"ז סכ"ז** ולא כהרא"ש דס"ל כו' אחזור ואשכור אלא כו' להחזיר ולהשכירו הוי רק כו' כצ"ל : ועיין בב"י שכ' וז"ל ואף שהי' המנהג כן שהתנה הלוח בשעת הלואה שידור בבית אפ"ה ס"ל דהרא"ש כיון שלא פסק עמו על הלואה רבית ממש לא הוי ר"ק כלומר שלא א"ל בשכר המתנת מעותיך אני אשכור ההצד בכו"כ לחודש אלא א"ל סתם אני אשכור הבית ממך בכו"כ לא הוי ר"ק ע"כ : וכן הוא כונת הטו"ז כאן :

שם ובמור כתב דין שלישי כו' : ר"ל דהא דכ' המור שהי' גוהנים בימיו שאדם אחר שכר מהמלוה ע"ד שידור הלוח בהבית והלוח אינו זו משם כלל וכ' המור ע"ז דהוא ר"ק : לזה כ' הטו"ז דדין זה הוא דין שלישי ואינו דומה לא לדין שכ' המחבר

אלא שומר שכר ואינו חייב אלא בגנבה ואבידה אלא משום דכונת הרא"ש על הפסד דמי הנכיתא ופירות הבית שהי' דר בו בנכיתא קאמר הרא"ש דכיון שנפל הבית או נשרף ותעכב הדבר זמן הרבה שא"א לגבות מיד משאר נכסיו ועז"כ המור ולא ברירא לי' כו' דלמא יתעכב הדבר כלל כיון שכותב לו אחריות על נכסיו א"כ דינא הכא שיגבה מיד אחר השרפה ולא יפסיד מעותיו כלל ע"כ : והטו"ז מפרש דברי הרא"ש דיפסיד מעותיו היינו הקרן ולאן מדינא קאמר הרא"ש דהא אף אם ישרף הבית לא יפסיד הקרן כיון שכתב לו אחריות על שאר נכסיו רק כונת הרא"ש שאפשר שישרפו או יתסלקו כד הנכסים של הלוח ולא יהי' לו ממה לגבות חובו וא"כ יוכל לבוא לדין הפסד והוי קרוב לשכר ולהפסד דמותר :

ש"ד סכ"ט ולפס"ש א"צ לדחוק כו' : ר"ל דעל הא דכ' המור דלכך הוי ר"ק כשכתב לו אחריות על שאר נכסיו דכשישרוף הבית מיד נפרע משאר נכסיו (כמו שהביא הטו"ז סק"ב לשון המור) מפרש הב"ח כונתו דהיינו אף שיתעכב הדבר קודם שיגבה מעותיו עכ"ז כיון דמדינא הוא גובה מיד מעותיו משאר נכסיו ע"כ אין לו הפסד (ע"ל סק"ב שהבאתי דברי הב"ח) וכ' הטו"ז דא"צ לדחוק כלל בתיבת מיד שכ' המור רק כונתו כשלא כתב לו אחריות אזי אע"ג דהדין הוא בשנתקלקל המשכון באונס צריך לפרוע לו משאר נכסיו (כמ"ש לעיל סק"ב בשם הב"ח) מ"מ כיון שאין לו מיד משכון אחר מישה שרי אבל כשכתב לו אחריות על שאר נכסיו א"כ כשיתקלקל המשכון מיד יש לו משכון אחר : ועיין בחו"ד שמפרש כונת הש"ך דהיינו שמיחד לו בית אחר שכשיפול בית זה ידור תיכף בבית האחר בנכיתא מש"ה אסור כיון דאין לו הפסד בנכיתא לעולם : **סק"א** ואע"ג ד"ל שלא יצטרך לבית כו' : ר"ל אע"ג דמיחד לו בית אחר אם יפול בית זה אפ"ה הא אפשר שלא יצטרך לבית ונמצא מפסיד דמי הנכיתא ולא הוי קרוב לשכר ודחוק להפסד (כמ"ש לעיל סק"ב בשם הב"י) לז"א דמשום ה"ס לחוד לא נתיר דאין מעם זה אלא סניף ר"ל דוקא כשלא כתב לו אחריות א"כ כשנשרף הבית אף דאין המלוה מפסיד חובו (כמ"ש לעיל) מ"מ אינו נפרע מיד משאר נכסיו וגם מפסיד דמי הנכיתא משא"כ כשכתב לו אחריות דמיד נפרע משאר נכסיו ויחד לו בית לדור בתוכו א"כ אינו מפסיד דמי הנכיתא וגם א"צ למרוח לבקש שאר נכסיו כשיפול הבית אזי אע"ג דאפשר שיבוא לידי הפסד הנכיתא כשלא יצטרך לבית אפ"ה משום מעם זה לחוד אינו מותר :

בהלוהו הוי ש"ש משום שעשה מצוה בזה שהלוהו:

סימן קעג

ש"ד סקט"ז וכן פירות בפירות אסור דהו"ל הלוואה כו' אבל אם אמר בפירוש הלוה לי כו' ר"ל דבמין א' אסור כשנותן לו יותר ממה שלקח ממנו אף בסתם שלא אמר לו דרך הלוואה דכשהחזיר לו מין זה שלקח מאתו הו"ל כמו הלוואה ממש ע"כ הוי רבית כשנותן לו יותר ואינו מותר דק טאה בסאה וניש לו מאותו המין אבל בשני מינים מותר אף שנותן לו עודף כשאמר דרך מו"מ או בשולחני אף בסתם הוי דרך מו"מ וכשאמר בפ"י הלוה לי שהוא דרך הלוואה או עוד גרע בב' מינים מבמין א' ולא מבעי' כשנותן לו יותר ממה שקיבל ממנו דאסור בין במין א' בין בשני מינים אלא אף אם לא יחזיר לו כפי מה שקבל ממנו דאז כשהם מין א' מותר טאה בסאה אפ"ה בב' מינים אסור אף טאה בסאה כמבואר בספ"י קס ב' נמצא לפ"י דברדך מו"מ עדיף מפי' בב' מינים דאז מותר אף כשיחזור לו עודף ממה שלקח מאתו וברדך הלוואה עדיף מפי' במין א' דאז מותר כשאינו נותן לו עודף ממה שקבל ובב' מינים אסור אף כשאינו נותן לו עודף וק"ל:

טו"ז סק"ב חלוקה השנייה הוא רבית דמוכח דהיינו שאין אנו כו' ומספיד המוכר כו' כצ"ל ור"ל דהמוכר אינו נותן יותר ממה שקיבל דהיינו שהי' השער ד' בזוזא והמוכר פסק עמו ה' בזוזא ליתן לו לזמן פלוני והוא הפסד המוכר אזי אף שאח"כ כשהגיע הזמן שצריך ליתן לו הסחורה הויזיל ועמד ה' בזוזא (וכמ"ש המו"ז אח"כ בסמוך) וא"כ אין המוכר נותן יותר מכפי מה שקבל מעות מהלוקח כיון שהחזיל אפ"ה כיון שבעצם המקח במה שמכר לו בזול בעת שהיה ביוקר אנו מוכיחים שעושה בשביל הקדמת המעות והוי רבית דמוכח וה"ה להיפך שהלוקח קנה ביוקר מחמת שהמוכר מסתין לו המעות ג"כ הוא רבית דמוכח וכמו שמבאר המו"ז והולך:

שם ובודאי לפי תירוץ התוס' יש לתרץ זה כו' כונתו דיש לומר דדוקא בפירות ששומתן ידוע אסור קודם שיצא השער משום דאחר שיצא השער ויתייקר יהי' ניכר הרבית משא"כ במרשא דר"ג מ"ר שאין שומתן ידוע דלעולם לא יהיה ניכר הרבית (חז"ד):

שם ויש ראי' לפ"י מהתוס' כו' ר"ל דמוכח מהתוס' דכתבו לזמן פלוני דכונתם אף שיהי' אז בזול ואם לא הי' יוצא השער הי' בודאי מותר

המחבר כאן דהמחבר מיירי במשכנתא דמורא וגם אינו דומה לדין שכ' הב"י בשם הר' ירוחם דר"י מיירי דהלוה דר בהבית שנותן במשכון ואדם אחר נותן דבר קצוב למלוה בכל שנה ואינו אומר כלל שנותן בשביל שכירות הבית וא"כ הוא דומה ממש להא דאיתא בספ"י ק"ס דמותר לומר הידך ד' זוזי ותלוה לפלוני כו"כ אבל המור מיירי שאדם אחר שכר מהמלוה הבית ע"ד שידור בו הלוה וגם לא מיירי במשכנתא דמורא ע"כ כ' שם המור דהוי ר"ק:

ש"ד סק"ט וכן המור וכש"כ מה שנוהגים בו ר"ל אחר שכ' המור הדין דאסור כשאדם אחר שוכר הבית ע"ד שהלוה ידור בו (כמו שהביא המו"ז במק"ז) סיים המור וכש"כ מה שנוהגין עתה שהלוה נותן משכנות בקרן והשוכר בפירות דהוי ר"ק ע"כ ומפ"ש בפרישה כונת המור דד"ל דכש"כ כשהלוה נותן הבית במשכון ואדם אחר השוכר את הבית נותן לו משכון בעד הפירות דהיינו בעד שכר הבית זה משימא דאסור דהא א"א לבוא לידי שום הפסד משא"כ בהך דהרא"ש (שהבאתי לעיל סק"ב) דכשיפול הבית יכול המלוה לבוא לידי הפסד הנכבד ופ"י אינו מחדש המור בהאי וכש"כ דק בהא שכ' דהשוכר נותן משכון בעד שכר הבית והא שכ' המור שהלוה נותן משכנות בעד קרן קאי עד דבריו שקודם לזה דמיירי בנותן לו הבית למשכון בעד הקרן כ"כ בפרישה ובהגהות הג' רב"ם מפרש כונת המור בהאי וכש"כ דר"ל משום שנשאר הלוה בתוך הבית שהוא במשכנתא ע"כ רוקחין משכנות אחרים מן הלוה לבטחון על הקרן וזה שכ' המור וכש"כ מה שנוהגין עתה שהלוה נותן משכנות בקרן ר"ל שנותן להמלוה משכנות אחרים לבטחון בעד הקרן והשוכר נותן משכון בעד שכר הבית הוי ר"ק:

סמכ"ז אין ב"ח גובה מירשי המלוה כו' כונתו פשוטה דכיון דהוא באתרא דמסלקי א"כ הוי האי משכנתא כמו ממלמלין אף שהוא קרקע כיון דהלוה יכול לסלק היתומים במעות וליקח מאתם הקרקע וממלמלין דיתמי לא משתעבדי לב"ח ע"כ אין הב"ח של המלוה גובה מהמשכנתא מירשי המלוה כמו שאין יכול לנבות ממלמלין שהניח להם אבירם:

טו"ז סק"י דהרי נהנה בפרומה דר"י כו' ר"ל דאיתא בב"ס הלוחו עד המשכון הוי ש"ש משום פרומה דר' יוסף דר"י ס"ל בשומר אבדה דהוי כש"ש משום דהעוסק במצוה פסור ממצוה ואולי מתרמי ד' עני לא הוי בעי מיון ל' לתם וכתהוא הנאה הוי ש"ש וה"ה

ש"ך סקכ"ג ול"ך דללקמן סי' קע"ה כו' .
ר"ל דמה"ת הוי ס"ד לאסור

כיון דיש לו מותר לפסוק בדלקמן סי' קע"ה ע"כ
כ' כיון שרגיל להתמיץ והוי מלתא דשכיח ולא
מהני יוקרא וזולא שהוא חל על הלוקח כיון דחימוץ
חל על המוכר הוי קרוב לשכר ורחוק להפסד והוי
כרביית וס"ד לאסור לזה קמ"ל דשרי כיון דהוי מקח
טעות דאם התמיץ ה' מעיקרא ג"כ כן :

סקכ"ו דאפי' בשאר ימות השנה כו' . רצה
לתרץ בזה קושית התוס' (שהביא הסו"ז
סקי"ח) ל"ל תנאי על הקפה הא מעיקרא הוי חומץ
ע"כ מתרץ הש"ך דזה לא הוי אלא עד ניסן ואח"כ
הוי ברשות הלוקח וע"ז מהני התנאי דהוי ברשותו
כל ימות השנה . א"נ דמיירי בחבית ידוע והיינו
כמ"ש הסו"ז בסקי"ח :

טו"ז סקכ"ב וסברא זו כ' הב"י בסמוך כו' .
ע"ל בטו"ז רסקכ"ד שהביא דברי
הב"י ושם מיירי שלוקח המעות בהלואה ע"כ כ'
הטו"ז דכאן במכירה כ"ע מודים דשרי :

ש"ך סקכ"ט דבדין הא' מיירי שהמקבל
מחזיק עד הקיץ כו' . ר"ל

דברישא מיירי דהמקבל מחזיק המעות בהלואה בידו
עד הקיץ אף שימכרנה קודם ומש"ה אינו מותר רק
כשמקבל עליו אחריות עד המכירה ובקבלת אחריות
מותר דדמיא ממש להא דמבואר בס' קס"ז שאומר
שיהי' המעות פקדון בידו . עד שיהי' שני מינים
ואח"כ יהי' המעות הלואה עד הזמן דאסור בלא
אחריות כמ"ש הטו"ז שם סק"א וה"נ ממש כן הוא
דאומר שעד שימכרנה בשתים יהי' המעות פקדון
ואח"כ יהי' הלואה דבלא אחריות אסור ובסיפא
מיירי שלא התנה עמו שיהי' המעות הלואה בידו
אח"כ רק שאמר לו היתר על שתים יהי' שלך
בשכר טיפול המכירה ותיכף כשימכרנה חזיר המעות
ואין כאן הלואה כלל רק שלית בשכר ובודאי
דמותר להיות שריח בשכר להתנות להיות כשואל
כמו ש"ח שמתנה להיות כשואל (חו"ד)

ש"ח והב"ח כ' כו' . ז"ל הב"ח ברישא הוי מכירה
גמורה לזמן שקבע לו על תנאי שאם
תארע בה תקלה שתהי' ברשות המוכר עד שימכרנה
הלוקח פ"י שאם ימכרנה תוך הזמן לא תהי' ברשות
המוכר אם תארע בה תקלה אחר המכירה אלא שאם
תארע בה תקלה תוך הזמן בעוד שלא מכרה ה"ה
ברשות המוכר אבל אחר שהגיע הזמן שקבע לו
יתחייב לו בדמי' ואעפ"י שלא ימכרנה כלל וגם אם
יארע בה תקלה ה"ה ברשות לוקח מאחר שלא
התחייבה קודם שהגיע הזמן ואמר דאין בזה איסור
רבית כלל כיון שאם אברה או נשברה תוך הזמן
אין משלם לו כלום וכן אם הוול ורא מצא למכרה
ולתרויה

מותר אם פסק כבר על הפירות אף דתתלה היה
באיסור מ"מ כיון דעיקר האיסור שמא יתייקר ועתה
חזינן דלא נתייקר מותר לקבל הפירות וקמ"ל ר"ג
דמ"מ ביצא השער ד' בזוזא וקצין עמו ה' אסור
ליתן לו ה' אף דהוול עתה כיון דבשעת המקח ה'
העודף רבית בשביל הקדמת מעות כיון דיצא השער
הוי כפי' . ומ"ש הטו"ז ע"כ בא דלמדנו איפכא
כו' . כונתו לתרץ הקושיא שהקשה מקודם דלמה
נקט ר"ג ביצא השער בד' ופסק בה' הא אפי' קודם
שיצא השער אסור עו"ק הטו"ז דבא לדמדינו איפכא
דיש רבותא יותר במה שאמר ה' אע"ג דיהיה אז
השער בזול וכזה ה' מותר אם פסק על הפירות
קודם שיצא השער אף דבשעת הפסיקה ה' איסור
משום שמא יתייקר אח"כ אפ"ה אח"כ כשחזינן
שלא נתייקר ח"י מותר לקבל הפירות וכאן כיון
שיצא השער בד' ופסק בה' אסור אח"כ לקבל
הפירות אע"ג שהוול אח"כ ועמדו הפירות בה' וע"כ
לא אמר ר"ג סתם דאסור לפסוק כשלא יצא השער
דבזה פשיטא דאסור ומתני' הוא אלא קמ"ל כנ"ל
בגוונא דאסור אף כשהוול אח"כ וזה לא שייך רק
כשיצא השער והוא פסק עמו בפהות . ומ"ש הטו"ז
בסוף דבדיו וכן בפירות אם ראינו שרא נתייקר כו'
ר"ל בפירות שאין שומתן ידוע כמו בפרה וטלית
או אם לא נתייקר רק דיש איסור מחמת דמוזיל
גבי' בשעת המכירה כגון ה' בזוזא ואז ה' ד' בזוזא
מ"מ כיון דאין שומתן ידוע לא הוי כמפרש (כמבואר
לקמן בס"ק הסמוך) אבל לכתחלה אסור שיש
לחוש שמא יתייקר אף בכה"ג שאין שומתן ידוע .
ועיין בעצ"ל ובחו"ד :

ש"ך סכו"ז אסור למכור בפחות ודוקא
כשיצא השער כו' . כונתו לפרש

הא דכ' הש"ע דאם אין לו אסור למכור בפחות
ומשמע דבשווי' מותר אפי' באין לו עו"ק הש"ך
דהוא דוקא כשיצא השער דאז אעפ"י שאין לזה
יש לזה ויכול לקנות בשוק בשווי' אבל כשלא יצא
השער אסור למכור אף בשווי' כשאין לו דשמא
יתייקר אח"כ בשעה שיצטרך ליתן לו הפירות והוי
רבית . ומ"ש הש"ך ולפ"ז כי שרינן באין שומתן
ידוע אפי' באין לו כו' . כונתו דהא דכתב הרמ"א
דאם אין שומתו ידוע מותר אפי' כשאין לו מיירי
ביצא השער דוקא ואז אין איסור רק במה שמוזיל
נבי' המקח מכפי שהוקבע השער לזה מהני במה
שאין השומא ידוע דאינו ניכר הרבית (כמ"ש לעיל
בסס"ק הסמוך) ולפ"ז אתי שפיר מה שהקשה הטו"ז
סקי"ב על הרמ"א ממתני' דאין פוסקין קודם שיצא
השער ולפ"ד הש"ך מיירי הרמ"א ביצא השער
ואין איסור במה שמוכר בפחות כיון דמיירי בפירות
שאין שומתן ידוע (עצ"ל) :

סקב"ג וא"ל אמאי אסור כאן כו' דהתם אין שם הלואה כו' . ר"ל כיון דיוכל להחזיר בכל עת לא הוי כלל הלואה לא בתחלה ולא בסוף כשמקבל המעות חלל אז הוי מכר גמור שמכר הסחור של המוכר והוא לא הוי חלל שומר שלו בשכר ולרד להחזיר הדמים מיד להמוכר לכן שרי אף דאחריות על הלוקח אבל הכא לא התנה ע"ז להחזיר לו ככ"ז שיראה וכיון דאחריות על הלוקח מיד נעשה הלואה ואסור דהוי כשוכר מחמת דרולה להתרחות בו ואסור לקבל אחריות דהוי כלוה כשאנינו נותן לו ש"ט דקדבר מועט (כדלעיל בס"ק הסמוך) ואסור ליתן שכר כשמקבל כל האחריות אבל כשנותן לו כל השכר פירחא מותר אף שמקבל עליו אחריות דהוי כשליח בשכר דמתנה להיות כשואל (על"ל) :

סקב"ד וסיים הרא"ש כו' . ר"ל על הא דכ' הגמ' דאם הוא באחריות המוכר מותר ואם באחריות הלוקח אסור כ' התוס' וז"ל באחריות המוכר מותר . וכגון שנתן לו שכר עמלו ומזונו שלא יהא עורח לו בשכר הלואה וא"ת א"כ מאי קמ"ל וי"ל דסיפא אינך ל' ברשות לוקח אסור דס"ד דלא מיחוי כרביה כיון שהוא מוכר במקום היוקר כמו שנותן לו כאן במקום הזול ע"כ . והרא"ש כ' (על קוסי' התוס') דקמ"ל דל"ח שמא אחי לזולתי בשכר עמלו ומזונו . וכ' הב"י דמשמע מדבריו דס"ל דלר"ך המוכר ליתן לו שכר עמלו ומזונו משלם :

סקב"ה ולעיל ס"ד בהג"ה כו' . ר"ל אף דאסור שם בהג"ה לומר פטרוני מ"כ דינרין היינו משום דהוי חוב ברור ואסור ליתן לאחר פחות מחובו כדי שישלם הוא למלוה חובו כשמגיע הזמן דהוי רבית אבל מסיק שם רמ"א באומר מלעוני מן האומנות דמותר כמ"ש הטו"ז סק"ז דהו"ל כנותן מעות לחבירו שיליל אותו מן האונס דאין כאן חוב עליו רק חוב המלך וה"נ ההפסד של הק' ליתרון אינו ברור כ"כ לכן יוכל למכרו בעד כ' ליתרון שיקבל עליו אותו אחריות של הק' ליתרון ואם יהי' הפסד שישלם ק' דהוי נמי כנותן לו שיליל אותו מן האונס (על"ל) :

סימן קעד

שו"ת סב"ג ותו דבקילור פסקי הרא"ש כו' . ר"ל אף דבאמת כ' הרא"ש דלא מעט ר"ק חלל משום מחילה בעצות מוליחין אך מדכ' העור בקילור פסקי הרא"ש (דהעור חיבר קילור פסקי הרא"ש) דהוי חבך רבית ואין מוליחין (יעו"ש דכ"כ בהדי') והעור הוליא הדינים מהרא"ש ע"כ כוננו דאף דהרא"ש ס"ל דמשום מחילה בעצות הוליא רבינא כמ"ש הרא"ש בהדי' עכ"ז ס"ל דהוי רק חבך רבית היינו לומר דמשום רבית אין מוליחין אס כו' ע"כ

ולאריית בה ה' יכול להחזירה לבעלים תוך הזמן שקבע לו דכל זה בכלל אם תארע בה תקלה וא"כ היתר זה אינו אלא לפי שהתנה ע"מ שאם תארע בה תקלה כו' דאם לא התנה תנאי זה אלא מכרה לו סתם לזמן כו"כ אסור משום רבית כיון דהוי מכירה גמורה לזמן ומכרה ביותר מדמי' בכפל ששווה דינר ומכרה בשתיים בשביל המתנת המעות לזמן שקבע לו . ומ"ש . וכן אם מכרה לו בשנים כו' פ' שלא מכרה לו במכירה גמורה לזמן כמו ברישא אלא מכרה לו בתורת סרסור בשנים וא"ל היתר על שנים יהי' שכרך בשביל שאתה מספיל בה למכרה ורא קבע לו שום זמן אלא א"ל אם לא תמצא למכרה כמו שתמצא החזירה לי כשתמצא ה"ז מותר דאעפ"י שאם אברה או נגנבה או החמיצה היא ברשות הלוקח מדינא דכיון שהוא סרסור ומקבל שכר שהרי היתר ער שנים הוא שכרו א"כ יש לו דין ש"ש דחייב בנגיבה ואבירה וחימוצה אפ"ה אין בו איסור רבית כלל מאחר שלא קנה היין לרשותו אלא הוי כסרסור בעלמא משא"כ ברישא דקנה היין לרשותו וקבע לו זמן לפרעון אלא שהטיל תנאי במכירה וע"כ דא ה' צריך לפרש ברישא שא"ל היתר על ב' יהי' שכרך דפשיטא דכיון שקנה היין לרשותו הוא שלו אבל במוכר לסרסור כדומר שקצב לו קצבה וא"ל בכוכ' תמכרנו אינו אלא שליח ואם לא ה' מפרש לו שהיתר על השנים יהי' שכרך ה' הכל של המוכר כדן כל סרסור הילכך אעפ"י שהסרסור הוא חייב באבירה אין כאן איסור רבית עכ"ל . והש"ך ס"ל דברישא מיירי דא"י להחזירה למוכר ואפ"ה שרי ולא הוי רבית כיון דאחריות על המוכר לא הוי כמכירה ובסיפא לא נעשה לוה כלל רק שומר בשכר וקבל הלוקח אחריות דמתנה ש"ח להיות כשואל ושרי כיון דיכול להחזירה בכל עת שירצה לא הוי מכירה ולא דוח וק"ר :

שו"ת סב"ב מיד כשאמכור אפרעד וכונת הלוקח כצ"ל . והטעם דאסור אף דאין כאן הלואה כלל רק כונת הלוקח להראות שטאמינים לו הוא מטעם המבואר לקמן סי' קע"ו ס"א בהג"ה דאפ"י שכרו להתראות בו ומקבל עליו כל אחריות דאסור וה"נ כיון דצריך להתראות בו ופורה בשביל זה בהליכה הוי כשוכר להתראות בו וכשמקבל האחריות אסור והא דמשמע במור דאפ"י נותן לו שכר פירחא אסור הטעם הוא כמ"ש הטו"ז סקב"ד דהשכר פירחא הוא רק דבר מועט מש"ה אסור לקבל אחריות דמה שהשכר פירחא שוה יותר הוי כנותן בשביל שצריך המעות להתראות בו ואסור ליתן שכר כשמקבל כל האחריות

אמר

סימן קעד קעה

בינה

מוחל לו לאכול הפירות וידע הדין דלא הוי מכירה ולזה אמר הטור לשון רבית וע"כ נ"ח מה דאמר דהוי א"ר ואין מו"יאין וממילא משתמע דהיכי דמוכר לא ידע הדין דלא הוי מכירה והוי מחילה בטעות אזי גם הטור מודה דמו"יאין וק"ל :

שם וכו' הראב"ד כו' וה"ה כ' שם עליו כו' ר"ל דהרמב"ם כ' המלוה את חבירו על השדה ואמר לו אם לא תחזיר לי מכאן עד שלש שנים הרי הוא שלי ה"ל לא קנה מפני שהוא אסמכתא לפיכך מנכה כל הפירות שאלו מפני שהוא רבית של תורה וכו' ע"ז הראב"ד אין הדעת מקבלת שיהא זה רבית קלוזה כו' והא דרבינא אמר דמו"יאין הפירות שאלו לאו משום רבית אלא משום גזילה אבל אי מחל להו והדר תבעינהו תו לא הדרי דרבית מאוחרת הוא ע"כ וכו' הרה"מ ע"ז לא ראיתי לא מהמפרשים ז"ל מסכים עמו דודאי משמע שכל הסוגיא היא משום רבית ומ"ש אבל אי מחיל להו כו' אפי' בר"ק המחילה מועלת בשכר לקחו ע"כ וכו' הש"ך על הרה"מ דאין זה השגה על הראב"ד דבר"ק מועלת המחילה בשכר לקחו דוקא וכאן כונת הראב"ד דמהני המחילה אף קודם שאלו הלוקח הפירות ומהני המחילה אף על הפירות שיאכל אח"כ משום דלא הוי רבית וק"ל :

סק"ד דהא כ' שם במתני' דמכר לו את השדה כו' היינו הדין שכו' כאן המחבר פסיק ד' מכר לו שדה ונתן לו מקלט דמיס כו' וע"ז איתא בגמ' מי אכל פירות ר"ה אומר מוכר אוכל פירות רב ענן אמר משלשין את הפירות ועו"ק ה"י מדאמרין בגמ' משלשין כו' :

סימן קעה

שי"ד סב"ב הולכים אחר העיר היותר גדולה כו' ר"ל דמיירי דמסתפקין אכמה עיירות הסמוכים רואין אם הגדולה יש שער קבוע שם ואם בגדולה אין שער קבוע אף דבאחרת שמסתפקין ג"כ ממנה יש שער קבוע הולכין אחר היותר גדולה בין להקל בין להחמיר (ע"ל) :

טו"ז סק"ב אבל בטור כתב כו' ז"ל הטור היו חדשות בשעת פסיקה ד' סאין בסלע וישנות שטובות יותר ג' סאין בסלע וכן תבואה של לקט שאינה עובה היא ד' סאין בסלע ושל בעל הבית ג' סאין בסלע אינו יכול לפסוק שיתן לו ואפי' מחדשות ומשל בע"כ ד"ס בסלע עד שיכל השער של ד' לכל ע"כ וכו' הב"י דאיתא בבבליא ה' חדשות מד' סאין בסלע כו' אין פוסקין עד שיכל השער לחדש ולישן כן הוא גרסת הרי"ף והרא"ש והרמב"ם וכו' הרה"מ דלפי גירסא זו שהיא אין פוסקין סתם בין חדש בין יסן אין פוסקין דכל שיש חילוק בין חדש

ע"כ לא פליג הטור אהרא"ש וממילא גם בטור הפי' כן דנ"מ היכא דידע המוכר הדין דלא הוי מכירה והניחו לאכול ה"כ מחל לו לא הוי רק א"ר ואין מו"יאין אבל היכא דלא ידע המוכר הדין דלא הוי מכירה וא"כ הוי מחילה בטעות ומו"יאין דהוי כמו גזל (ע"ל) :

שי"ד סק"ה כ' הב"ח כו' ר"ל דהב"ח כ' הא דכו' בש"ע דמו"יאין ממנו הפירות שאלו משום דהב"י אזיל לטעמי' דס"ל דאף דהטור כ' דהוא א"ר היינו דמשום רבית אין מו"יאין אבל מטעם מחילה בטעות מו"יאין (כמו שהביא הטו"ז סק"ג) וליתא אלא דהטור ס"ל דלא דרבינא ר"ל כאינך אמוראי דאין מו"יאין והש"ך ס"ל דהא דכו' המחבר כאן דמו"יאין ממנו הפירות שאלו הוא מטעם דס"ל דר"ק הוא כמ"ש המחבר לעיל ספי' קס"ד והא דלא הגיה הרמ"א כאן דלא הוי אלא א"ר כמו שהג' בספי' קס"ד הוא משום דסמך כאן על הא דהגיה בספי' קס"ד וכו' עוד הש"ך הטעם כאן דמו"יאין כמ"ש הב"י בשם הרא"ש הובא בטו"ז דהוא משום מחילה בטעות דבמשכנתא בלא נכייסת הטעם דאין מו"יאין ממנו הפירות שאלו הוא משום דידע הלוה שהקרקע הוא שלו ואפי' הניח להמלוה לאכול הפירות ואם כן ידע ומחל ע"כ אין מו"יאין משום דלא הוי רק א"ר אבל כאן שהוא מכר לו הקרקע וסבור שהוא מכירה קיימת ולזה הניחו לאכול הפירות ועתה שנתגלה לו שהמכר אינו מכר מחמת התנאי שהתנה שיחזור לו בכל עת שיראה ע"כ נהי דר"ק לא הוי אבל מחילה בטעות הוא ע"כ מו"יאין ממנו הפירות שאלו וק"ל :

שם גם תימא על הדרישה דהקושיא שהקשה הרא"ש כו' ר"ל דעל הא דאיתא בגמ' בדין זה (שהביא המחבר כאן) דרבינא אמר דמו"יאין ממנו הפירות שאלו הקשה הרא"ש דהא רבינא גופי' אמר לעיל דמשכנתא בלא נכייסת אין מו"יאין ממלוה ללוה וע"ז פירץ הרא"ש דכאן לא משום ר"ק אמר רבינא דמו"יאין רק משום מחילה בטעות והקשה בדרישה (בחו"מ ספי' קפ"ב) על הא דהטור לא ס"ל כהרא"ש וכו' דאין מו"יאין ממנו הפירות ודחק שם לישב דלמסקנת הרא"ש שם ס"ל דהא דרבינא אמר דמו"יאין הוא משום דס"ל לרבינא דהוי ר"ק ולא משום מחילה בטעות והרא"ש ס"ל באמת דאין מו"יאין וכדעת הטור דלא הוי אלא א"ר וכו' עוד הש"ך ע"ז דלפי פי' הדרישה כהרא"ש לא יהי מתורץ דברי רבינא אהרדי וע"כ מפרש הש"ך דהטור ס"ל ג"כ דמטעם מחילה בטעות מו"יאין ממנו ומה שלא אמר כן הטור כהדי' הוא משום דממילא משתמע כו' ר"ל כיון דהטור כ' דהוי א"ר ואין מו"יאין ולשון רבית לא שייך רק היכי דהלוה ידע מזה ומחל לו דאל"כ הוי כמו גזל וא"כ ע"כ הטור מיירי דא"ל מתחלה שהוא

אין פוסקין עס זעה"ב על שער של לקויות ואין פוסקין עס זעה"ב רק כפי השער של זעה"ב. וכ' המו"ז דזה תלוי בשני התירולים שנגמרה הנ"ל והש"ע כאן שכ' ולא יפסוק לזעה"ב עד שיקבע השער לזעה"ב ס"ל כהמור דאין פוסקין עס זעה"ב כלל על שער של לקויות אפי' על תבואה של לקויות רק כפי השער של זעה"ב :

ש"ד סק"ז וכ' המור בשם ר"י כו' : ז"ל המור הי' המוכר תחלה לקולרים ויש לו גדים יכול לפסוק עליו כיון שיש לו אעפ"י שעדיין לא ילא השער ופירש"י שיכול לפסוק אפי' בזול כיון שיש לו אעפ"י שחסר תיקון קלת ור"י פ"י כיון שחסר תיקון לא חשבינן ל"י כמו בידו בענין שיכול לפסוק שזה הי' בד' אבל חשבינן ל"י קלת בידו בענין שיכול לפסוק עס זעה"ב כשער הלקויות שהוא הזול שבשערים אבל דבר שהוא בידו ואינו חסר שום תיקון יכול לפסוק אפי' שזה הי' בד' ע"כ. וממה שהעסקתי לשון הר"י שבמור נראה שיש דילוג בסו"ז בהעסקת דברי הר"י מן בענין שיכול לפסוק הראשון עד בענין שיכול לפסוק השני. אחר כתבי זאת מלאחי בלתי יו"ד שנכתב כמו שהנחתי :

שו"ז סק"ח כיון דאי בעי מוכר אכיל להבדיל פירות ויתן לו אחרים כו' משא"כ בהבוא דס"י קע"ג כו' : ר"ל דהתוס' כתבו דהא דאמרינן דאם יש להמוכר התבואה אזי יכול לפסוק אף קודם שילא השער (כמ"ס השי"ע ס"ד) מיירי אף שאין הלוקח מפסיק כלל וכל האחריות הוא על המוכר ואין צוה איסור משום קרוב לשכר ורחוק להפסד כיון שיכול המוכר לאכול התבואה הלא ולסת להלוקח חטין אחרים ולא בעינן יש לו אלא לענין שיהי' עומד לפסוק קודם שילא השער (וכמ"ס הס"ך לעיל סק"א) משא"כ בשנותן מעות על החבית יין (כשהוא דלעיל ס"י קע"ג סק"ג) דמחויב ליתן לו אותו חבית מלא שקנה ממנו כיון דחבית יין מבורר קנה הלוקח מאלו ואין לו רשות ליתן לו אחרת תחת זה משמע דהלוקח מקבל עליו כל אחריות חוץ מחומץ :

סימן כעו

שו"ז סק"ד במור כ' כו' : ז"ל המור מוכר להשכיר כלי ולקנות דמיו ולהתנות ששם יבצר בטובם שילם לו דמיו אעפ"י שזמן הדין הוא פמור מן האונסין וא"כ כיון ששם אותו בדמים ומתחייב באונסין הרי רדמים נכלאה אללו והשכר שנותן לו מיחוי כרזית אפ"ה שרי כיון שאינו מתחייב בדמיו אלא"כ יבצר וכ"ז שהוא בעין הוא מחזירו כשם שהוא ועד שעת שבירה הוא נרשות הבעלים לזולת וגם הוא נפתח נמלא שער אותה שעה הוא אללו

נחמיה

חדש לישן אינו שער קבוע. אבל רש"י גרים אין פוסקין על חדשות מד' עד שילא השער לחדש ולישן דהא דחדשים מד' משום שלא יבשו כל הנורד הוא ופוסק על החדשות לא יקבלם ממנו עכשיו אלא לאחר זמן כשיתייבשו כל לרכס ולפי דבריו כל שלוקחים ע"מ שמעכשיו יהי' ברשותו ואם ייבשו לו מותר ולענין הלכה נקטינן ככל הנך רבנותא דאסרי עכ"ל. וכ' המו"ז מדכ' המור אפי' מחדשות ד"ס בסלע אסור משמע הא מחדשות בנ' מותר אף דיכול להיות שאח"כ כשיתייבשו יהי' שינוי השער אפ"ה כיון דעתה הישנות בנ' מותר לפסוק אף על החדשות בשער זה ומכש"כ לפסוק על ישנות בנ' דבדאי מותר כיון דגם עתה הם בנ' והא דכ' המור אפי' מחדשות ומשל זעה"ב ד"ס בסלע אסור תיבת אפי' קאי על החדשות אע"ג דילא השער עתה בד' מ"ה אסור כיון דאחר שיתייבשו ישתנה השער. ולא קאי תיבת אפי' אהא דכ' ומשל זעה"ב דאין זה רבותא דהא מיירי דשל זעה"ב הוא ג"ס בסלע רק שקאי על החדשות. וכ' בפרישה דהא דכ' המור ומשל זעה"ב : ה"ה דאף משל לקום אסור לפסוק בד' עס זעה"ב (כמ"ס המו"ז לקמן סק"ד בשם המור) אלא ה"ק אפילו מחדשות ומשל זעה"ב אסור לפסוק בד' כלל אפי' עס לקוט דאין ציד הלקוט ליתן חדשות טובות לאפוקי חדשות של לקוט דלפעמים מותר כגון לפסוק עס הלקוט (וכמ"ס המחבר בסעיף שאח"ז) ע"כ. ועיין בעל"ל שהקשה על הא דכ' המו"ז בסס"ק זה דכשמקבל לרשותו ואם יבשו יבשו לו מותר והקשה דזה פשיטא כיון דיש לו וקבלם לרשותו אף בלא כאלן שער כלל שרי כמ"ס המחבר בסעיף ד' : ונ"ל דכונת המו"ז ג"כ הוא כמ"ס הבי"ה הנבאמי לשונו לעיל דהיינו שאין לוקח התבואה עתה לרשותו ממש רק שלוקח ע"מ שמעכשיו יהי' ברשותו לענין שהפחת של מה שיתייבשו יהי' חל עליו מעתה ודוק :

סק"ד מפרש בגמ' כו' : דאיתא בגמ' היו לקויות ד"ס בסלע ולכל אדם ג"ס בסלע אין פוסקין עד שילא השער ללוקח ולמוכר (פירש"י דאין פוסקין עס זעה"ב בד' עד שילא השער של ד' ללוקח ולמוכר) אמר רב נחמן פוסקין ללקויות כשער הלקויות א"ל רבא לר"ב מ"ס לוקח דאי ל"ל ח"ף מלקוט חב"י זעה"ב נמי ח"ף מלקוט א"ל זעה"ב זילא ב"י מילתא למיחף מלקוט איבעית אימא מאן דיהיב זוזי לזעה"ב אפירי שפירי יהיב ע"כ. והנה לפירש"י הג"ל נוכל לומר דכונתו דאין פוסקין עס זעה"ב על תבואה של זעה"ב בד' אף דשל לקויות הוא בד' אפי' אין פוסקין על שער לקויות רק על שער של זעה"ב אבל מותר לפסוק עס זעה"ב על תבואה של לקויות כפי השער של לקויות ונוכל עוד לומר בצונת פירש"י דגם על תבואה של לקויות

צמורת שכירות וצמורת שכירות הוא נותן והעפ"י
שנשכר וגעשה עליו כהלואה מתחייב צמירות קודם
שנעשה הלואה הילכך לכשישכר אינו מתחייב אלא
בדמים שהי' שזה בשעת כבירה ע"כ והקשה הב"י
כיון דכ' העור דאינו משלם אלא דמים שהי' שזה
בשעת שנשכר היאך כתב מתחלה הלשון ולקלוב דמיו
דמשמע שאלות דמים שקלוב משלם לו :

סק"ז דאין הימר רק אם נכנס תיכף כו' ר"ל
דאם אינו נכנס תיכף להחלר והוא מוזיל
גבי' א"כ נראה דמוזיל גבי' בשביל הקדמת המעות
קודם שנכנס להקרקע והיו אגר נטר כמבואר לעיל
ס' קט"ג ע"ג אבל אם נכנס תיכף להקרקע מותר
להוזיל גבי' דהא מותר נמכור סחורתו בזול כשים לו
ובד"מ כ' דצקרקע מותר אף אם אינו נכנס לה מיד
ואינו דומה לסחורה דהקרקע וזכה בה מיד אף אם
אינו דר בה תיכף :

סימן קעז

שו"ז סק"ג כדי להבין דברי הטו"ז העתיק
הגמ' והמפרשים הלריכים לה :

דאיתא בפי' ח"נ במתני' אין מוסיפין חנוני למחליט
שכר ולא יתן מעות ליקח בהן פירות למחליט שכר
חא"כ נותן לו שכרו כפועל וקאמר בגמ' תנא
כפועל בטל (פירש"י משמע כמה אדם רוצה ליטול
ולישב בטל) מאי כפועל בטל (פירש"י הלא אין יושב
ובטל שכרי טורח להוליך ולהביא פירות לחנות ולמכור
ולקבל מעות ולמדוד הפירות) אמר חז"ל כפועל בטל
של אותה מלאכה דבטל מינה (פירש"י אם הי' נגר
או נפח כמה אדם רוצה ליטול ליבעל ממלאכה כבירה
כזו ולעשות מלאכה קלה) ולריבא דהי' תנא חנוני
חנוני הוא דסגי' לי' כפועל בטל משום דלא נפיש
טרחי' אבל מעות ליקח בהן פירות דנפיש טרחי' אימא
לא סגי' לי' כפועל בטל והי' תנא מעות ליקח בהן
פירות ה"א התם הוא דבני' כפועל בטל משום דנפיש
טרחי' אבל חנוני דלא נפיש טרחי' אימא סגי' לי'
במשכרו בעלמא דאפי' לא טיבל עמו אלא בליר ולא אכל
עמו אלא גרוגרות ה' וכו' שכרו לריבא ע"כ ובתוס'
איתא וז"ל פי' בקונטרס כפועל בטל מאותה מלאכה
דבטל מינה היינו שחם הי' עושה תחלה מלאכה כבירה
ומרווח הרבה וזאת היא קלה חומדים כמה יניח
משכרו לפנות מלאכה זו שזה יותר ממה שנותנין
לעשות כי אין אדם מניח מרווח גדול אלא מעט העפ"י
שכא' לו צעורה יותר וקשה לפירוש דקאמר בגמ'
אבל סיפא דנפיש טרחי' אימא לא סגי' לי' כפועל
בטל והשתא וכלא לפי מה שהיה כבירה נוטל יותר
אמאי פ"ד דלא תסגי' כפועל בטל ולכך נראה לפרש
כפועל בטל היינו כיושב ובעל לגמרי והשתא אפי'

שכיר לריבוא דגמ' כו' ומיהו לעיל בסוף חלו
מליאות גבי השבת אבירה דקתני נוטל שכרו כפ"ב
נראה כפי' הקונטרס מדפריך התם האי לאו בטל
הוא משמע דפריך משום דמשמע לי' דרייתא דקתני
כפ"ב שנותנים לו כמו שירצה פועל לישב וליבעל
לגמרי לכך נראה לפרש התם דך דמשני חז"ל כפ"ב
מאותה מלאכה דבטל מיני' כדפי' בקונטרס וא"ת
ח"כ הוא נוטל שכרו על השבת אבירה ובהכונס
חמירין דשומר אבירה הוי כש"ח משום דאין לו הנאה
מזה וז"ל דאין לחוש אם נוטל שכר כיון שעוסק
במלאכה אחרת ומפסיד ע"כ והא שכי' התוס' דפ'
ח"מ משמע כפירש"י ר"ל דאיתא במתני' במשיב
אבירה דאם הי' בטל ממלאכה שזה סלע לא יאמר לו
תן סלע אלא נותן לו שכרו כפועל וקאמר בגמרא
כפועל בטל מאי כפועל בטל הא לא בטל (פירש"י
וכלה אינו בטל שהרי טורח בהשבתה וממתני' משמע
שנותנין לו כשיעור שירצה פועל ליטול לישב בטל
ממלאכה) אמר חז"ל כפ"ב של אותה מלאכה דבטל
מינה ופירש"י דהיינו כמה אדם רוצה לפנות משכרו
ליבעל ממלאכה כבירה זו שהוא עושה לעשות מלאכה
כזו הכל לפי כוונת העבודה וריבוי השכר ומפרש
שם הרא"ש כונת רש"י דהיינו כגון מלאכה שנוטל
עלי' ד' זוז ולהניחה ולישב בטל הי' נוטל זוז ולטרוח
בהשבתה הי' נוטל שתי זוזים נותן לו שני זוזים ומטי
לי' זוז בשכר השבת אבירה ע"כ ועל הא דכתבו
התוס' הנ"ל דכפועל בטל היינו כיושב בטל לגמרי
כ' המהרש"ל ע"ז וז"ל פי' רואין אדם שבעל לגמרי
ואין לו שום מלאכה כמה הי' רוצה ליקח ולהתעסק
בזה העסק אפי' הי' לו מלאכה מרובה וכן איתא
בטור והשתא לא קשיא הלריכות דה"ק אבל סיפא
דנפיש טרחא אימא לא שיימינן כפ"ב שהוא מוזיל
במלאכה אלא כשתם אדם שיש לו עסקים כמה הוא
רוצה ועוסק במלאכה זו והב"י לא ירד כאן לעומקו
שהוא ר"ל כפועל בטל לגמרי שאומדים מלאכה
הראשונה ואומדין כמה רוצה ליקח ולהבטל ממנה
לגמרי וקשה דח"כ ה"ג איכא למיפרך והא לא בטיל
מיני' כמו התם דהא על הלשון דפועל בטל פריך
התם ע"כ וצדרישה מוכיח מלשון התוס' דפ"ל כפי'
הב"י וז"ל מדכ' התוס' ומיהו לעיל בסוף חלו מליאות
גבי השבת אבירה כו' הנה נראה מלשון התוספתא
דהילקו לפרש באלו מליאות דפריך בגמ' האי לאו בטל
הוא מ"ה הנו מוכרחין לפרש דהתראן השיב לו מעין
ס"ד דהמקשן דמשמע לי' דכפועל בטל דר"ל פועל
במלאכה שעסק כבר נוטל שכר עלי' ליבעל הימנה
ופריך הא לא בטיל הוא ומשני דמשלם לו ליבעל
ממלאכה שעסק בה כבר ולעסוק במלאכה זו אבל
הבא בפי' ח"נ דלא פריך והא לא בטיל אלא מאי כפ"ב
לא ידע המקשן דפי' פועל בטל דהבא כפועל דבטל

ממלאכה

כונתו דאף שהב"י סבר דשמין כמה בעל מלאכה רוצה להיות יושב ובעל מ"מ באדם בעל ודאי דלריבין שומא כמה אדם רוצה לעשות מלאכה כזו דאי פחות מזה אין אנו יודעין שיעורו וא"כ לפי"ז בבעל מלאכה דשמין לפי פי' הב"י כמה בעל מלאכה רוצה להיות יושב ובעל היינו אס' סך השומא זו עולה יותר מבדי השומא של אדם בעל שיעשה מלאכה כזו אזי נותן לו אותו השומא של בעל מלאכה שרוצה להיות יושב ובעל אבל אס' הי' לו מלאכה קלה ושכר מועט וזו מלאכה כבדה היא אז שומא ביטול מלאכתו הראשונה היא מועט ושכר עשייתו מלאכה זו היא היא הרבה אפי' באדם בעל כיון שהיא כבדה אז בודאי נותן לו שכר מלאכה זו כפי שומא אדם בעל דמס"ת יגרע בעל מלאכה מאדם בעל דהא באדם בעל לגמרי הי' שמין בשומא זו כמ"ס וזהו שסיים הסו"ז אלא דאס' הוא בעל מלאכה וביטולו לגמרי הוא יותר מאדם בעל לעשות מלאכה זו בזה מחמיר הטור ליתן לו אותו היזק כו' ובג"ל מחמיר גם הטור ור"ל דאס' השומא מחמיר שהוא בעל מלאכה וביטולו ע"ה יותר משומא של אדם בעל לעשות מלאכה זו בזה גם הטור מחמיר ליתן לו אותו היזק רק שהטור אומר דרך כלל דעכ"פ משומא כמה אדם בעל רוצה לעשות מלאכה זו לא יפחות לעולם ואפי' באדם בעל לגמרי . וא"כ לפי מסקנת הסו"ז הן באדם בעל לגמרי והן בבנ"מ אס' הישיבת בעל שלו הוא פחות ממה שאדם בעל רוצה לעשות מלאכה כזו משערים באדם בעל ירצה לעשות מלאכה זו כן יתן לו ואס' הישיבת בעל שלו הוא יותר לריק ליתן לו יותר כמ"ס הב"י וא"כ הב"י והטור שניהם שוים לדינא רק בהשבת אבדה אס' הוא אדם בעל לא שקיל מידי להטור כמ"ס הסו"ז כדי שלא יהי' נוטל שכר על השבת אבדה—רק בבנ"מ שמין כמה אדם בעל רוצה מזה אבל בעיסקא שניהם שוין בגיל עכ"ל בתוס' ביאור קצת . ומ"ס הסו"ז ואפי' לר"מ דמקיל כו' . ד"ל אחר שכ' הגמ' הנ"ל שהבאתי הא דאמר אב"י דלריק ליתן לו כפועל בעל של אותה מלאכה כו' איתא שם עוד ת"ר כמה הוא שכרו בין מרובה ובין מועט דברי ר"מ ר' יהודה אומר אפי' לא סיביל עמו אלא בליר זהו שכרו (פירש"י דר"י מקיל ספי מר"מ דר"מ בעי שיפסוק לשום שכר רק בכל מה שיפסוק עליו בשכרו סני בין רב בין מעט ור"י לא בעי שיפסוק לשום שכר אלא יטבול עמו בליר כאלה מן השוק) ר"ס אומר נותן לו שכרו משלם . פירש"י דהיינו שלריק ליתן לו כפועל בעל . ח"ס הסו"ז דאפי' לר"מ דמקיל וס"ל דשכרו בין מרובה ובין מועט לא מקיל אלא בבנ"מ שלא יחשוב לפי מלאכתו ששכר עסק . כונתו שא"ל לשלם לו שכר ביטול מלאכתו הראשונה אבל מ"מ לא מקיל ממה שאדם בעל נוטל היינו דאס' נשער כמו שירצה להניח מלאכתו וליתב

ממלאכה דעסיק בה ומש"ס פריך מאי כפ"כ ר"ל מאי פי' כפועל בעל דהכא ואב"י השיב לו כפ"כ מאותה מלאכה דבטיל מינה ר"ל כמו שמשמע לי' להמקשן דאלו מליאות רנותן לו כמו שנותן לפועל ליבטל ממלאכתו ליכב בעל כו' ואשר הקשה המהרש"ל הנ"ל א"כ קשה למה לא קשה לו ג"כ הכא הא לאו בעל הוא כמו שקשה לו שם באלו מליאות גם לפי קשה למה מסיק ופי' שם דמשלם לו כפועל דבטל ממלאכתו ראשונה ועוסק במלאכה זו דהיינו שכירותו בשלימות כמ"ס התוס' כאן לפי פירש"י ז"ל והכא מסיק ופי' דהיינו משלם לו אלא כאיש בעל שעוסק במלאכה ע"כ . וכי שם עוד דיש להוכיח מדמיינו התוס' וכתבו וא"כ א"כ הוא נוטל שכר על השבת אבדה כו' ולשון א"כ נראה כאלו אמרו בשלמא אי כוי פירושו דפועל בעל דהתם פי' אלו מליאות כדפי' פועל בעל דהכא כוי ניחא ואי כוי פי' דפועל בעל דהכא כדפי' הטור דהיינו דמשלם לו על מלאכה דהשבת אבדה אף שהי' עוסק כבר במלאכה כאלו כוי בעל ג"כ קשה הלא נוטל שכר על השבת אבדה אבל לפי הב"י ניחא דלא נותן לו אלא ליבטל ממלאכתו ראשונה לא לעסוק במלאכה זו ע"כ . והנה מ"ס הסו"ז דהאי קוש' הא לאו בעל לאו סתם גמ' פריך לה אלא אב"י . כ' בחו"ד וז"ל דבריו מחוסרי הבנה דלמה לו להקדים דלאו סתם גמ' פריך לו ונראה דהי' קשה לו כיון דגבי השבת אבדה פריך הא לא בטיל משמע דהי' פשיט' לסתמא דש"ס דלישנא דכפ"כ משמע דהי' עכשיו יושב ובעל ומש"ס מקשה הא לא בעל וא"כ מאי מקשה הכא גבי רבית מאי כפ"כ דאין לומר דהי' מספקא לי' להש"ס פירושא דכפ"כ דהא גבי השבת אבדה הי' פשיטא לי' רק דהי' קשה לי' מה"ת הך הא לא בעל מיני' א"כ הי' לו להקשות בלשון שמקשה גבי השבת אבדה הא לא בטיל מיני' לכך מקדים דשם לאו סתמא דש"ס מקשה רק אב"י וא"כ אפשר לומר דכאן הי' פשק לסתמא דש"ס פירושא דכפ"כ להכי מקשה מאי כפ"כ ומשני כפ"כ של אותה מלאכה כפי' הב"י ולא הי' יכול להקשות חמירון זה הא לא בעל ממנה כדמקשה בהשבת אבדה די"ל באצק רבית הקילו וגבי השבת אבדה מקשה אב"י עלמא הא לא בטיל מיני' ואב"י הי' יודע דהפי' גבי רבית הוא כאדם שירצה להיות יושב ובעל וע"ז מקשה דכאן גבי השבת אבדה א"א לפרש כך דמה"ת לא ישלם לו בעד ערחו דהשפא כיון דלא בטיל בשלמא בא"ר י"ל דהקילו משא"כ הכא כיון דיש לו הפסד ואינו מחויב להשיב מה"ס לא ישלם שכר ערחו דהשפא והע"ז לא ס"ל כשיפת מהרש"ל דמלישנא דכפ"כ פריך ומ"ס ותמהתי כו' מוסב על דברי הרש"ל דמקשה ומ"ס דין רבית מהשבת אבדה ע"ז מקשה דבהדי' כ' הרא"ש דבא"ר הקילו . ומ"ס עוד להשוות דברי הב"י והטור נראה

בטל הוא פחות ממה שאדם בטל רוצה לעשות זה העסק אזי נועל כמו שאדם בטל רוצה לעשות דמ"ת יגרע משום שהוא בע"מ רק היכא דביעול מלאכתו הוא יותר מכפי שאדם בטל רוצה לעשות או שמין כפי מה שרוצה להיות בטל ממלאכתו . ומ"ש הטו"ז בסוף אב"ל במה שמקשים התוס' על רש"י כו' . ר"ל דהתוס' הנ"ל שהבאתי רס"ק זה הקשו דלפירש"י דס"ל דנותן שכרו כפ"ב היינו ששמן לפי המלאכה שהי' לו כבר ולפי המלאכה שיהי' לו עתה לעשות א"כ אחי' מתני' כר"ש דאמר נותן לו שכרו משלם ולפי"ז מאי קאמר הגמ' (הנ"ל שהבאתי) אבל סיפא דנפיש ערראי אימא לא סגי ל"י כפ"ב והלא שמין לפי המלאכה שנותן לו עתה לעשות א"ס היא כבירה נועל יותר ואמאי ס"ד דלא סגי ל"י כפ"ב . וקאמר הטו"ז דלפירש"י א"ל לתוך כמו שחירץ לקושית הב"י על העור דה"י ס"ד דלא משערינן כפ"ב רק כסתם אדם שיש לו מלאכה לעשות דהא באמת לרש"י אין כאן שום קולא רק משערינן כפי המלאכה שנותן לו עתה א"ס היא כבירה או קלה וגם לפי המלאכה שהי' לו כבר ודוק :

סכ"ה כיון שאין מניע לו שיעור שאמר כו' . ר"ל דאיתא בש"ס דהמקבל עיסקא יהי' להמקבל שני שלישי ריוח וא"ס יהי' הפסד יפסיד מחלה דאז איכא שכר עמלו במה שלוקח יותר באגרא תמה שמגיע לחלק המלוה דהוא רק חלי' ואיתא שם אמר רב מותר שליש בשכרך הר"ז מותר (פירש"י) השם עגל למחלה בשכר ובהפסד ואמר הנותן להמקבל מה שיהי' העגל יותר שזה משלים בדמיו של עכשיו עול בשכרך וכל השאר נחלק בשוה מותר דהא קיבל עליו מפסק ואע"ג דפעמים ליכא מותר שליש) ושמואל אמר לא מלא מותר שליש ילך לביתו ריקן (בתמ') אלא אמר שמואל קולץ לו דינר . ומסיק הגמ' דגם רב לא אמר אלא ביש לו עסק אחר כגון דאית ל"י להמקבל בהצות שלו ג"כ דיש לו לערוך לפני בהמותיו ובשכיל בהמה אחת שמקבל עתה אין עוררו . נוסף דאמרי אינשי גביל לתורא גביל לתורי היינו גאוחו עורח שאתה מנבל שערין לפני שור אי' אתה יכול לגבל לפני שנים ע"כ . ומ"ש הטו"ז נראה לפרש דברי העור כו' . ר"ל דהעור כו' וז"ל והג"מ דלריך ליתן לו כפ"ב שלא פסק עמו אלא נתן לו סתם למחלית שכר אבל א"ס רנה לפסוק עמו על כל העסק בדבר ידוע ואפי' בדינר אי' רשאי . ותקנת חכמים היא למי שנותן עסק לחבירו סתם ואינו פוסק שיקח המקבל חלי' הריוח ול' יקבל עליו אלא שליש האחריות וגמלא שחות כל העסק שלוקח ממנו ריוח ואינו מקבל עליו אחריות הוא שכר עררו או שלוקח שני חלקי הריוח ואינו מקבל עליו אלא חלי' האחריות או כיוולא בזה שנותן לו דינר כל ימי משך העסק . והג"מ שזריך

ליתן לו שכר עררו בחנות וכיוולא בו דל"ל עיסקא אחריונא אלא הדין עיסקא אבל מאן דאית ל"י עיסקא אחריונא דלא קא מבטיל מיני' לא בעי אגרא כולי האי ע"כ . והנה קשה לפרש לשון העור דמתחלה כ' דהפוסק תחלה סגי בדינר אי' משמע דא"ס לא פסק תחלה לא סגי בדינר ואח"כ כ' גם כשלא פסק תחלה סגי בדינר אי' . והב"ח כ' וז"ל ומ"ש הטור ותקנת חכמים הוא כו' או כיוולא בזה שנותן לו דינר כו' . פי' גם זה תקנת חכמים הוא שתקנו האמוראים שזאי אחר המשנה שא"ל ליתן שכרו כפועל בטל בכל יום והיינו כדאמר שמואל קולץ לו דינר ומפרש הטור דהיינו בנתן לו עסק בסתם ולא התנו שום תנאי ואח"כ כשבאו לעשות חשבון קולץ לו דינר בשכרו כל ימי משך העסק סגי ע"כ . וא"כ מפרש הב"ח הא דכ' הטור דאפי' בלא התנו סגי בדינר אי' הוא לפי תקנת האמוראים אחר דין המשנה . ועז"כ הטו"ז דא"ל לפרש דרב ושמואל מיירי אחר שבאו לעשות חשבון דא"כ מאי פריך שמואל על רב לא מלא מותר שליש ילך לביתו ריקן והלא (לפי פי' הב"ח) מיירי אחר שכבר נעשה העסק ובאו לחשבון וע"ז אמר רב שמואל לומר להמקבל מותר שליש יהי' בשכרך א"כ כבר ראה שיש מותר שליש א"ו דהס מיירי קודם שנתן לו העסק . והב"י מפרש דהא דכ' הטור או כיוולא בו שנותן לו דינר מיירי שיש לו עסק אחר ע"כ סגי בדינר אי' אף שלא התנו בתחלת השותפות . והקשה הטו"ז דהא הטור מחלק אח"כ בין יש לו עסק אחר וקודם לא מיירי מזה (כמו שהבאתי לעיל לשון הטור) וע"כ מפרש הטו"ז דיש חילוק לדעת הטור בין אם מתנה עמו קודם שמקבל העיסקא אזי יכול להחנות שלא יתן לו רק דינר אי' אבל אם כבר עשה העיסקא ובשעת חלוקה תובע ש"ט או א"ס כבר קיבל העסק אעפ"י שעדיין לא התעסק בה דע"ז אמרו בגמ' דאע"ג דבמשל איתא שיתן לו כפ"ב עכ"ז חכמים עשו תקנה שיתן לו תרי תלתי באגר ופלגא בהפסד וס"ל להטור דלאו דוקא באופן זה אלא בכל גוויי שיהי' לו ריוח יותר ממה שיפסיד סגי ואפי' התנה עמו שיהי' לו חלק עשירית יותר בריוח והמותר יחלקו בשוה אף שלא יהי' בהחלק עשירית רק דינר אי' סגי וז"ש הטור או כיוולא בו שנותן לו דינר כו' דהיינו שהוא באופן הנ"ל שזכר תחלה שיהי' לו חלק ריוח יותר ואינו קולץ לו כמה דינרין אזי אפי' שלא יהי' בחלק ההוא רק דינר אי' בשכר עררו מותר והיינו דוקא כשמתנה עמו כן בשעה שעדיין לא נודע כמה שיעלה הריוח אז מותר בכה"ג והעעס הוא דכיון שעדיין לא נודע הריוח הוא סובר שריוח הרבה אבל אחר שכבר ידע כמה שיעלה הריוח אז לא מהני מה שמתנה עמו תרי תלתי באגר ופלגא בהפסד כשלא יגיע מותר הריוח על חלקו כמו פועל בטל . ועיין בחו"ד מ"ש בזה :

ש"ך סק"י דלא כהב"ש שכן לדעת ר"י דשרי
אם אחריות אונסים וזול על
שניהם כו'. ר"ל דחמפרשים סבור דמ"ש הב"י
דשרי אם אחריות אונסים וזול, על שניהם בשוה
היינו אחריות של פלגא פקדון הוא על שניהם
בשוה ואחריות של פלגא מלוה הוא על מקבד בלבד
וא"כ אין על הנותן אחריות רק חצי של הפלגא
פקדון. ולזה כ' הש"ך דאין כונת הב"י כן רק
כונתו דכל אחריות הן של אונסים הן יוקרא וזולא
יהי' על שניהם בשוה והיינו אחריות של כל העסק
וק"ל :

טו"ז סק"ט בההוא הנאה דמשכח זוזא כו' .
כונתו דאע"פ דהשכר הוא שכר
התעסקות מ"מ בההוא הנאה דמשכח הני זוזי
לעשות בהם מלאכה ולקבל עלי' שכר הוי ש"ש :
שם וכן בכתובות כו' . ר"ל דאיתא שם בדף
צ"ט נתן לו דינר זהוב (שהוא ששה סלעים)
של הקדש ואמר לו הבא לי חלוק ובהביא לו
בשלש חלוק ובשלש מלית ר"י אומר בעה"ב לא
מעל דאמר לי' אי איתית בשית כש"כ דהוי שוה
תרתו מרי . פירש"י דהוי מרווחא מפי דהוי שוה
י"ב סלעים שהלוקח הרבה ביחד מוזלי נבי' מפי :
ש"ך סק"י דוקא הכא דהוי מדרבנן שרי .
ר"ל בעיסקא דלא קצץ עמו
רק אם יהי' ריוח יסוד חלקו ואף אם המקבל מקבל
עליו אחריות אין כאן איסור רק איסור דרבנן לכן
אם הנותן מקבל עליו על פלגא פקדון רק התנה
שאם ישנה שיהי' על המקבל שרי אבל ברבית
דאורייתא כגון שקצץ עמו בין אם יהי' ריוח או לא
ואם האחריות על המקבל הוי רבית דאורייתא לכן
אף דאחריות על הנותן (דמותר בכה"נ לדעת הש"ך
לקמן סק"כ) רק התנה אם ישנה יהי' על המקבל
איסור כיון דקצץ לו דבר קצוב וצריך בזה שיהי'
כל האחריות על הנותן בלי שום תנאי דוקא
(עצ"ל) :

סק"ב אמנם בתשובת ריב"ש כו' . היינו הא
דמבואר לעיל סי' קע"ג במחבר סעיף י"ח:
טו"ז סק"י כ' ב"י בס"י זה כו' . ר"ל כגון
שנתן לו מנה לקנות בה חטים
למחצית שכר כפי השער שבשוק וא"כ כשיתייקרו
החטים יחלקו בריוח דפלגא הוי פקדון והתנה עמו
שיתן לו בעד החמשים זהובים של חלק הפקדון
שלו כו"כ מדות חטים בפחות מן השער וזה הוי
איסור אף ביש לו חטים דאף דמותר להזיל ביש לו
הכא איסור דעושה כן בשביל פלגא המלוה ועוד
עושה איסור רלא נתן לו כפועל במל וזה איסור
אף שיתן כפי השער הואיל שממריח בחלק הפקדון
בעד חלק המלוה ועכשיו נתייקרו החטים ומפרש

הב"י דאם לא הוי' האיסור דמוזיל נבי' הוי' המקבל
נוטל ש"ס מחרק הריוח של מחצה הפקדון שלו
ושאר הריוח הוי' נוטל הנותן ואם לא הוי' רק
האיסור דמוזיל נבי' לחוד והי' נותן לו ש"ס הוי'
מתבטל קצת מן האיסור ור"ל דהאיסור לא הוי' גדול
כ"כ אלא הוי' כמקח שנעשה באיסור והי' איסור
להזיל נבי' אבל מ"מ קנה כפי השער והי' צריך
ליתן לו חטים בעד חלק הפקדון שלו כפי שיהי'
או השער ועכשיו דנתייסקו הוי' הריוח מחלק הפקדון
משעה שנתן המעות כפי השער עד עתה שרוצה
למכור ביוקר הוי' שייך להנותן רק עתה דיש ב'
איסורים דאתני באיסור וגם לא הכפית לו ש"ס
לכן פ"י הרא"ש דלא יסול שום ריוח כלל אלא
מחזיר לו המנה שלו (עצ"ל) :

סקר"א בפשט הנהו תרי כותאי כו' . ר"ל
דאיתא שם הנהו תרי כותאי דעברו
עיסקא בהדי הדדי אול הר מינייהו פלגי זוזי בלא
דעתא דחברי' אתו לקמי' דרב פפא א"ר הכי אמר
ר"נ זוזי כמאן דפליגי דמי ע"כ עז"ק הנ"י זוזי כמאן
דפליגי דמי היינו כיון דלא צריך בהו שומא דאלו
שהניח כאלו שנמל כו' (כמו שהביא המו"ל לשונו
כאן) ומ"ש המו"ל הרי לפניך דיש על הריוח שם
קדן (כצ"ל) ר"ל דכמו דשם כשהניע סוף הזמן
שצריכין לחלוק שעפ"י הדין נעשה הריוח קדן
וכשעסק המקבל לאחר הזמן נעשה עיסקא מחדש
והוי' פלגא מלוה שלו וצריך המקבל ליקח גם
מזה חצי ריוח אפ"ה אמרינן בירושלמי דמכת המנהג
אינו לוקח ריוח מרינה של חבריו אף שעסק לאחר
שנשרם זמן העיסקא ולא אמרינן דהוי' על הריוח
שם קדן וכמו דאמרינן שם לענין מקבל כן גמי
אמרינן לענין נותן דאף שהי' ריוח מאה זהובים
כשנשלם זמן העיסקא ואח"כ עסק המקבל עוד לא
אמרינן שיהי' על הריוח שם קדן וא"צ המקבל
ליתן להנותן ריוח מהמאה זהובים הללו אם לא
שמפורש בשטר כההוא שמבואר בשאלה דהכא
שכ' בשטר דכשיניע הזמן ויהי' מעוכב בידו אפי'
מקצת פרעון מקבל עליו להתעסק בזה דאז חל שם
הפרעון גם על הריוח כמו על הקדן כיון דכשנשלם
זמן העיסקא מחויב להתחזיר לו הן הקדן והן הריוח
וכ"ז שלא יחזיר לו הוא מקבל עליו בעיסקא או
צריך ליתן לו ריוח גם מהמאה זהובים הללו כיון
שמפורש כן בשטר וק"ל :

סקר"ב שימול המקבל מן רב מנשיא כו'
כונתו שלא אמרינן שתהי' החלוקה
קיימת לענין שהנותן שהוא עתה מקבל חלקו ריוח
מן רב מנשיא יסול מה שחלק לו רב מנשיא שלא
כדן אלא שתחלקין בשוה :

שם ותו דהא אותו שעשה חלוקה שלא כדן
מ"מ

הא' ועיין בחו"ד שכ' דגם במחבר צ"ל דהאי דשמא ימות קאי ארישא :

ש"ך סכ"ג אי סדים מרא דעיסקא כו' אבל באדם גדול כו' עיין בחו"ד

דהקשה דהא בא"ר לא מהני חפיסה רק דנ"מ אם נתן מדעת או לא מפקינן מיני' אבל באדם גדול אם נתן להנותן יותר משליש מפקינן מיני' דתלינן דלאו באיסור אתני ולא התנו רק תלתי באגר ומה שנתן יותר משליש סבר אנתי קרנא גבאי וגבינא מיני' ע"כ וצ"ל דאיירי שנכתב בשטר בלשון דמשתמע שהברירה ביד המקבל שלא ליתן רק תלתי באגר וכמבואר לקמן במחבר סעיף כ"ז :

סכ"ב דכ' בשטר מחזי טפי כרביית כו' ר"ל כיון דכ' בשטר פלגא באגר ובהפסד

ודיינינן דשטרא כפשטי' א"כ מחזי כרביית ולא מהני אפי' אם רוצה ליתן לו ש"ט כפ"ב והביא הפו"ז ראי' לזה מהב"י וכונתו דאיתא בגמ' בני רב עיליש נפק עלייהו ההוא שטרא דהוה כתוב ב"י שקיבל אביהם עיסקא פלגא באגר ופלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש גברא דבה הוא ואיסורא לאנשי לא הוי ספי אלא הכי מפרשינן לישנא דשטרי אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד אי פלגא בהפסד תרי תלתי באגר ע"כ ועל הא דכ' המור (הבאתי לשונו לעיל בסק"ה) ותקנת חכמים הוא למי שנותן עיסקא דחבירו סתם ואינו פוסק שיקח המקבל חצי הרווח ולא יקבל עליו אלא שליש אחריות כ' ע"ז הב"י וצ"ל דסובר המור דכי אמר רבא אי פלגא באגר כו' ואי פלגא בהפסד כו' תקנת חכמים כך הוא ומכאן תקנת חכמים דן כך רבא כלומר כיון דרב עיליש גברא רבה הוי מפרשים לשטרא בענין דליהוי כמו שתקנו חכמים ואעפ"י שב' הרא"ש בהמקבל דהא דקאמר רבא אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד היינו לפי שהי' כתוב בשטר פלגא באגר והפסד ולא פוז בו השכר י"ל שהרא"ש כ"כ דומר שאם לא הוי כתוב כך בשטר הו"ל לרבא לומר שיתן ש"ט כפ"ב ודברי המור הם במי שאינו רוצה ליתן שכרו כפ"ב דיינינן לי' בתקנת חכמים ע"כ א"כ משמע מהב"י שס"ל לדעת הרא"ש דאם לא כתוב בשטר פלגא באגר והפסד הוי מהני שיתן לו ש"ט כפ"ב אך מפני שב"כ בשטר ר"מ רק מהמעט שאמר רבא דרב עיליש אדם גדול הוי ודוק :

סקנ"ן דוקא שלא שינה ר"ל כיון דכ' כאן המחבר דא"י להוציא החצי לצורכו ע"כ

אף אם הוציא לצורכו על איזה עסק והי' בזה ריוח צריך ליתן גס להנותן מזה אף שאמר בפ"י שלעצמו הוא עושה בחלק המלוח שלו ל"מ עי"ז הש"ך דוקא כשלא שינה מדעת הנותן הדין כן אבל בשינה שא"ל הנותן להתעסק בעסק פלוני והוא עבר

מ"מ לפי דעתו הוה חלוקה קיימת כו' וא"כ א"א לומר מעמו כו' ר"ל דמתחלה הקשה אף אי אמרינן כהפרישה דכיון דהמקבל רצה לחלק גילה דעתו שלא רצה להיות שומר בלא חלוקה ולפי"ז אף שהחלוקה בסלה אפ"ה לפי דעתו של המקבל הוא חלוקה קיימת והוי שומר וכמו שמצינו ברב מגשיא שגילה דעתו ג"כ שרוצה לחלוק והי' סבור שחלוקה קיימת ואב"י אמר לו שחלוקתו אינו כלום ואפ"ה הי' נוסל בחלק חבירו אי לאו הטעם דמקום שינהגו לגדל הי' לדעת התוס' ואף אם נאמר כונת הפרישה לפרש דברי המור דס"ל דלכך אינו נוסל בחלק חבירו כשגילה דעתו שרוצה לחלוק ולא הודיע לחבירו משום דאמרינן דאף לפי דעתו שר המקבל לא הוי חלוקה קיימת דאמרינן דגילה דעתו שאינו רוצה להיות עוד שומר עד שיחלוק ויודיע לחבירו וכ"ז שלא הודיע לחבירו אינו שומר ע"כ אינו נוסל בחלק חבירו עי"ק הפו"ז דמהא דרב מגשיא מוכח דא"א לומר כן דהא שם אף דגילה דעתו שרוצה לחלוק אפ"ה הי' נוסל בחלק חבירו אי לאו דהי' מקום שנהגו לגדל אף שלא הודיע לחבירו וע"כ הקשה הפו"ז ולמה לא נפסוק כן באמת לכל חלק כו' ר"ל כיון דא"א לפרש כונת הפרישה דהמקבל גילה דעתו שאינו רוצה להיות שומר עד שיחלוק ויודיע (כדמוכח מרב מגשיא כנ"ל) א"כ הדין קושיא דרובתי' הא דמפרש דברי המור דלכך אינו נוסל בחלק חבירו כיון דגילה דעתו שאינו רוצה להיות שומר בלא חלוקה וכיון שהחלוקה בסלה אינו שומר הא לפי דעתו של המקבל הוי החלוקה קיימת א"כ הוא שומר וצריך לישול בחלק חבירו א"ו ס"ל דהמור כפירש"י שאינו נוסל בחלק חבירו רק אחר השומא בפני ג' או אחר שהודיע לחבירו ודוק :

סכ"ג במור כו' ר"ל דבתחלה כ' המור בבא הראשונה כמ"ש כאן במחבר הנותן

עיסקא לחבירו כו' ובבבא השני' כ' בזה"ל ובן לא יכתוב עליו שפ"ח דכיון שאינו מפורש בשטר שהוא עיסקא א"כ הו"ל הכל מלוח וקרוב לשכר ורחוק להפסד אפי' התנו ביניהם ע"פ שיחלוקן הרווח ביניהם לא מהני דבתר שטרא אזלינן והו"ל כולו מלוח ואינו יכול ליקח ממנו שום ריוח ע"כ ומשמע להפ"ז דהא דסיים המור דלא יקח ממנו שום ריוח קאי אשני בבות ע"כ הקשה דמהש"ס משמע דבתיו מותר ליקח ממנו דבית רק דחיישינן שמא ימות ומדברי המור משמע דא"ה בזה ומתיר דהא דהמור כ' דלא יקח ריוח לא קאי רק אסיפא אבל בחלוקה הא' מותר ליקח ממנו דבית דק דלכתחלה אסור לעשות כן משום שמא ימות וגם בש"ס איתא דהאי פסמא דשמא ימות על החלוקה

אמר סימן קצו קעט קפג בינה סא

עבר על דבריו ועסק בעסק אחר ואמר לעצמו הוא עושה הכל לעצמו וכמ"ש הרמ"א לעיל ס"ה דאם שינה שאינו רוצה בתורת עיסקא דהוי בגזלן ואסור ליתן דיוח דהוי כלוח :

סכ"ה ולא זה שקנאו ממנו כו' . כונתו דס"ד אף דאמרינן (לעיל בש"ך סקנ"ט) דאם המתעסק מכר לאחר אין הנותן יכול להוציא ממנו היינו משום דשם ברשות קנהו מהמתעסק דכל עיסקא ניתן למכר משא"כ באן דאותו הלוקח לקח מהמקבל מתנה שהי' הנותן יכול להוציא מהמקבל מתנה וה"א דגם מהלוקח ממנו יכול להוציא לז"א דאין יכולין להוציא בין מהלוקח מהמקבל מתנה ובין מהמקבל מתנה מהמקבל מתנה הראשון וק"ל :

שם ולפענ"ד נם הפרישה סוכר כן כו' . עיין בנקה"כ שתיקן בעצמו שכצ"ל ולענ"ד גם הפרישה סוכר כן היכא שהוא בעין ביד המקבל מתנה הב' שצריך להחזירו בחנם כדמוכח בחו"מ סי' שני' ומ"ש דאותו לוקח או מקבל מתנה ברשות לוקח כו' אהשני קאי ומירי שאינו בעולם ובזה חייב המקבל הא' לשלם דהמקבל הב' ברין קנאו עכ"ל . ור"ל דהב"ח הבין דהא דב' הפרישה (שהביא הש"ך לשונו לעיל בסמוך) ואם אין לו חייב לשלם המקב"ל ממנו במתנה . היינו דוקא כשיש בידו בעין . ומ"ש הפרישה ולא זה שקנאו ממנו כו' היינו דהלוקח השני א"צ להחזיר אף שהוא בעין בידו כיון דברשות לקחו ממנו . ועי' הש"ג הב"ח וס"ל דאם עדיין בעין אף הלוקח השני צריך להחזיר רק כשאנו בעין אז הלוקח השני א"צ להחזיר והמקבל הא' חייב לשלם אף שאינו בעין . ועי' כ' הש"ך דגם הפרישה סוכר כן אלא דמירי באינו בעין ע"כ קאמר דהלוקח השני פסור והמקבל הא' חייב לשלם אבל כשהוא בעין גם הלוקח השני חייב להחזיר (ועיין בעצ"ל) :

סקס"ג עיין בעצי לבונה שכ' דציין זה כמעטות הוא דכאן בריח הטעם הוא דאינו יכול לחלוק משום דרווחא לקרנא משתעבר והציון של הש"ך צ"ל לעיל על הא דציין המו"ל בסקמ"א :

סימן קעט

ש"ד סקמ"ז עיין בד"ס נר . ו"ל הב"י כ' דגה"מ בשם רא"מ שמשביע את התולה לשוב אליו לאחר מיתה להגיד לו אשר ישאל אין זה דורש אל המתים כיון שאינו דורש לגופו של מת אלא לכוזר והרוח אינו נקרא מת וכן אישנתן בברכות באותו חסיד שלן בבית הקברות שמע הרוחות מספרות זו עם זו ואמרינן נמי התם רשומאל אול לתצר מות לשאול מאביו על מעות

היתומים עכ"ל . נראה שדעת הרא"מ לחלק בין דורש מגופו של מת לדורש מרוחו שלא אסרה תורה אלא בדורש מגופו אבל לא בדורש מרוחו ועובדא דאותו חסיד ודשמואל לרוח היו דורשים ולא לגוף ולמד משם למשביע את החולה דשרי דביון דרוחו בקרבו כשהוא משביע לרוח הוא משביע ולא לגוף . ול"נ דההוא עובדא דאותו חסיד איכא למידחי שהוא לא הלך לביה"ק לדורש מהמתים לא מגופם ולא מרוחם וכדקתני שהקנישתו אשתו והלך ולן בביה"ק ושמע שתי רוחות שטספרות זע"ז דמשמע בהרי' שלא הלך ללון שם אלא לכרוח מקטמת אשתו ובמקרה שמע אותן כ' רוחות שטספרות זע"ז כו' וההוא דשמואל נמי איכא למידחי שהי' בהקין ועי' שמות ודורש אל המתים לא מתסר אלא בהורך שם ועושה מעשה כגון כמרע"ב עצמו וכדומה אבל כשאינו עושה מעשה אלא ע"י הזכרת שמות בא המת ומדבר עמו בהקין אפשר דלא מתסר וא"ח בין דורש לגוף המת לדורש לרוח כדמחלק רא"מ וגם שחילוק זה הוא מגומגם דאי דורש לגוף המת ממש בלא רוח גוף לחודי' מידי מששא אית כו' כו' ורבינו ירוחם כ' שואל במת אפי' ע"י השבעה הוי ככלל דורש אל המתים ע"כ :

סימן קפג טו"ז סכ"ב

במור שמא כו' . המור כ' מתחלה החלוקים שבין נדה לזבה וכ' דאפי' דאתה סיפת דם כחרדל מונה ז' ימים עם יום ראיתיה ואפי' שופעת כל ז' רק שתפסוק כשהרה ביום ז' קודם ביה"ש אזי טובלת כליל ח' ומיום ז' ואיך עד י"א יום נקראים ימי זבה והן שהחכמים קוראים להם י"א יום שבין נדה לנדה ובאותן י"א יום אם דאתה בהן יוסא' לבר בין שתראה בתחלת הלילה או בסוף היום רק שתפסוק כשהרה משמרת כל הלילה שאח"כ אם לא תראה תשבים למחר ותטבול מיד אם תרצה רק שאסורה לשמש כל היום שמא תראה ותסתור ואם דאתה גם ביום השני ופסקה בו יכולה לטבול ביום הג' ולא תשמש כל אותו היום וזו שנקראת שומרת יום כנגד יום ואם דאתה גם ביום הג' נעשית זבה גדולה ולא תטהר עד שיח"ל לה ז' ימים נקיים חוץ מיום שפסקה בו ואם לא ראתה בנר הי"א יום שאחר ז' ימי נדה חוזרת לתחלת ימי נדתה וכן לעולם . ואח"כ כתב הסוד בזה"ל משה"ל משה"ל . תקפו הצרות ונתמעטו הלכבות חשו שמא יבואו למעוץ באיסור כרת שמא תראה אשה בימי נדתה ששה ימים וידי' הכל דם פוהר ובשביעי שמא תראה דם שמא וסבורה לטבול כליל שמיני וצריכה עוד שבעה ימים תחמירו לטמא כל

מראה

ש"ך סק"ד אבל כבר השיגו עליו כל הפוסקים והסכימו שמשעה שהאשה נעשה זבה גדולה אינה חוזרת לימי נדות עד שתשב ז"נ כו' ר"ל דלהרמב"ם כשראתה ב"א יום שאחר ימי נדה ונעשית זבה ולא הי' לה ז"נ בתוך הי"א יום אפ"ה כשבא היום י"ב שהוא ראשון לו' ימי נדה שוב א"צ ז"נ ואפי' תראה דם אין לה דין זבה רק דין נדה ותמנה ז' ימים ואפי' שופעת דם כל הז' כשתפסוק בטהרה ביום ז' תטבול ליל ח' וגם ס"ל להרמב"ם דאם הי' לה ז"נ בתוך הי"א יום שאחר ימי נדה ואח"כ בז' ימי נדה שאחר הי"א יום מימי זיבה לא תראה כלל כשחזרת אחר כך לראות בתוך הי"א יום השניים אין לה דין נדה כ"א דין זבה ושא"ר הפוסקים השיגו עליו וס"ל דאם משבו ימי זיבה שלא הי' לה ז"נ בתוך הי"א יום אפי' עד חודש או שנה אינה חוזרת לתחלת נדות עד שתשב ז"נ ואחר שישבה ז"נ אם ראתה אז היא נדה וגם ס"ל אם הי' לה ז"נ בתוך הי"א יום ואח"כ בז' ימי נדה שאחר י"א ימי זיבה לא ראתה כלל כשחזרת אח"כ לראות בתוך הי"א השניים אין לה דין זבה שאין ימי זיבה אלא ב"א יום הסמוכים לו' שראתה בהם נדות יכל אם לא ראתה נדות בז' שלפני הי"א אין לה יין זבה כ"א דין נדה אבל אם לא ראתה בתוך הי"א יום וראתה אח"כ בז' ימי נדה שאחר הי"א יום לכ"ע יש לה דין נדה אף שאין הז' ימי נדה סמוכים ל"א שראתה בהם זיבה (מחה"ש) :

שם ותימה שהעש"ז גופי' כ' בס"י קפ"ט כו' ר"ל דהעש"ז כ' כיצד משכחת שתקבע וסת בימי זיבה כגון שראתה בר"ח וחזרה וראתה במ"ו בו שהיא עומדת בימים שהי' רא' לזיבה דהיינו ב"א יום שבין נדה לנדה וחזרה וראתה בר"ח ובמ"ו בו וחזרה וראתה במ"ו לחדש ולא ראתה בר"ח שלפניו הרי זו קבעה לה וסת למ"ו בחדש שמצטרפו תרתי ראיית דימי זיבה להך ראייה לימי קביעות הוסת ע"כ ואם ס"ל להרמב"ם א"צ לומר דראתה בר"ח כלל רק אף בלא ראתה בר"ח משכחת שר"ח הי' בימי נדותה כגון אחד י"א יום של ימי זיבה ונמצא ממילא כשראתה במ"ו בו היא עומדת בימי זיבה (כג"ל) וקובעת וסת בימי זיבה דלהרמב"ם אף תילוק בין ראתה ללא ראתה לחשבון ימי הנדות וזיבת זמרכ' שראתה בר"ח ש"מ דס"ל דלא הוי ימי זיבה אלא בסמוכים לו' שראתה בהם נדות ע"כ כ' שראתה בר"ח שאז היא נדה ז' ימים ומתחילין י"א יום זיבה וכשראתה במ"ו בו אזי הוי ראייתה בימי זיבה ועמ"ש לקמן סימן קפ"ט מקצ"א :

סימן

מראה דם אדום וכדי שלא יבואו לידי טעות בין ימי נדה וימי זיבה הוסיפו חומרא אחר חומרא עד שאמרו שאפי' אם לא תראה אלא טפת דם בחדל תשב עלי' ז"נ כזבה גדולה ע"כ וכתב בפרישה ז"ל עיין בב"י שכ' שדברי הטור הם כמעורבבין ואינן מבוארין שהרי בזה שטמאנו כל דם לא יצאו מחששה זו אלא במה שהצריכו ז"נ ולפעד"נ להגיה וי"ו ושמא תראה במקום שמא תראה ותרי חששות חששו שמא יחליף להם דם טמא בדם טהור וז"ש הטור חשו שמא יבואו למטעות באיסור כרת וגם חשו שמא יחליף להם דם טהור בדם טמא דהיינו שתראה ז' ימים ויהי' טהור וביום הז' תראה דם טמא והיא סבורה שהכל טמא וחטבול בליל ח' (דהא נדה א"צ ז"נ רק שתפסוק בטהרה ביום ז' מותרת לטבול אפי' שופעת כל ז' כנ"ל) וע"כ כ' דנגד החשש הראשון החמירו לטמא כל מראה אדום ונגד החשש השני החמירו שתשב ז"נ אחר כל ראייה אפי' אם לא תראה אלא ס"א כו' ע"כ ורמז"ו לא נחא ל' בתירוץ הפרישה דלפ"ד החשש הוא בימי נדה עצמו ואמאי כ' הטור שישעו בין ימי נדה לימי זיבה ע"כ הוא מהפך הנירסא בטור דכצ"ל שמא יבואו למטעות באיסור כרת החמירו לטמא כל מראה אדום ושמא תראה אשה בימי נדותה ששה ימים כו' ר"ל כיון דהחמירו לטמא כל מראה אדום יש עוד חשש שמא תראה באמת דם טהור ששה ימים וביום הז' תראה דם טמא וכיון שהחמירו לטמא גם הדם שראתה בהששה ימים תמנה הז' ימים מיום הראשון ותטבול ליל ח' ובאמת צריכה עוד ז' ימים היינו עם יום הראייה דם טמא שהיא ז' ימים חוץ אותו היום (דנדה א"צ ז"נ רק שתפסוק בטהרה ביום הז') והא דצריכה שיהי' הששה ימים נקיים אף דכאן איירי בימי נדה דהא אם תראה גם באותן ה' ימים יהי' עוד חשש שמא גם זה דם טהור וראיית יום אחרון הוא דם טמא ע"כ מחשש זה צריכה עכ"פ ז' ימים נקיים ואז אפי' אם ראיית יום האחרון שקודם הששה ימים הי' דם טמא יכולה לשבו ליל ח' אך יש עוד חשש שלא יבואו למטעות בין ימי נדה לימי זיבה ע"כ סיים הטור שתשב ז"נ דוקא היינו חוץ יום הראייה מחשש שמא היא עומדת בימי זיבה וראתה דם טמא ג' ימים וצריכה ז"נ דוקא כן הוא תוכן בנות הטו"ז וק"ל :

שם ועוד חשש לענין ימי נדה כמו שזכרנו ע"כ הי' צריך ז"נ ר"ל ז' נקיים ועם יום הראייה יש שבעה ומחמת חשש הג' הטעות שבין ימי נדה לימי זיבה החמירו להצריך אחר יום הראי' ז"נ וכן מ"ש הטו"ז אח"כ דמחמתו צריכה עכ"פ ז"נ בנותו ג"כ ז' יום ועם יום הראי' היא ז"י (הגהות הג' רב"פ) :

אמרי סימן קפר קפה קפו בינה סב

סימן קפר

ש"ך סכ"ד היינו להרמב"ם כו'. כוונתו דהא שכי' דא"צ בדיקה לפני תשמיש ומשמע דלאחר תשמיש צריכה בדיקה ע"ז כ' דהוא רק להרמב"ם וק"ל :

סק"ז יש לחשוב שעות זמניות . עיין בעצי לבונה-שכ' דמ"ס וצ"ל שעות השוות והא דהש"ך מדמה לק"ש וחמץ בע"פ אף דשם חשבינן שעות זמניות . כונתו כי היכי דנבי ק"ש שאמרו עד ג' שעות ובחמץ אוכלין כל ארבע והיינו כשיום ולילה שוין אבל כשאין שוין צ"ל לפי ענין היום כן ה"נ הא דקאמר עונה הוא נמי יום אי לילה ומיירי כשרן שוין ממילא כאן כשאין שוין לא הוי רק י"ב שעות רק הש"ס כאן לא מיירי אלא מסתמא כשהן שוין כמו נבי ק"ש וחמץ אבל באמת לענין הדין יש חילוק ביניהם דשם כשאין שוים מחשבינן שעות זמניות והכא מחשבינן שעות שוות וק"ל :

סקט"ו א"כ בהנך החמה אסורה כאן כל הלילה וכל היום כו'. היינו כל היום שלפניו :

סקט"ז והפרישה כ' כו' עיין במחנה"ש שהקשה על הש"ך במה שמשמע מדבריו דתירוצן הפרישה הוא דלא כהב"ח דלפי הנראה הפרישה והב"ח לדבר א' נתכוונו :

סכ"ב ומיהו אין זה דיוק נמור כו' . ר"ל דהפרישה עצמו כ"כ דמתחלה מדיוק הפרישה מדברי הנמור שכ' שא"צ לפיכך סמוך לוסתה משמע דבזמן וסתה עצמה צריך לפרוש ואח"כ כ' הפרישה ומיהו אין זה דיוק נמור . ועז"ק הש"ך דהמחבר כ' כאן בהדי' כן :

סקכ"ו ובא"ח סי' ר"ם סמ"ז כ' כו' . ר"ל דהעפ"ז כ"כ שם בא"ח וע"כ הקשה הש"ך עליו דדבריו סותרים זא"ז :

סכד"ב ועוד היכן נזכר בדברי הרמב"ן קפיצה . ר"ל דאי ס"ה דהרמב"ן והרשב"א בחדא שמתא קיימא גם הרמב"ן הו"ל להזכיר קפיצה (מחנה"ש) :

שם . ועוד לא מצינו בש"ס ופוסקים שום וסת הנוף ע"י מעשה רק קפיצה . ר"ל ואי הכי לא מיירי רק בוסת דבא ע"י מעשה דידה מאי קאמר כגון קפיצה וכיוצא בה הא לא משכחת וסת ע"י מעשה רק קפיצה א"ו דהב"י מרמז בתיבת כיוצא בה אשאר וסתות הנוף וק"ל :

סימן קפה ש"ך סק"ד ולא בא אלא לומר דל"ת ר"ל דל"ת אע"ג דשוכבת אצלו לאו

כלום הוא ואסור לשאול אותה כמו שאסור לשאול לכל נדה ולומר לה אולי טהורה אתה וטעיתה בכדי להרגילה אצלו קמשי"ל דכאן מותר לשאול אותה כיון דבאה ושוכבת אצלו אבל מ"מ בעינן שתאמר האמתלא בפירוש (תו"ד) :

סכ"ה בסבב שעשה סימן בראש הכבש כו' . ר"ל דאיתא שם סבב שעשה סימן בראש הכבש השחוט שיהא נראה שהוא מרפה ואח"כ אמר שכשר הי' ולא עשה כן אלא כדי שלא יקחו אותו וישאר לו ליקח ממנו בשר כיון שנתן אמתלא נאמן ע"כ . וא"כ שם נאמן אף שעשה מעשה ע"כ כ' הש"ך דשם לא הי' אפשר בענין אחר דאם לא יעשה מעשה יצטרך לומר לכל מי שיבוא ליקח מהבשר שהוא מרפה כיון שדצה שישאר לו לעצמו אבל בג"ד לא היתה צריכה רק לומר לבעלה שהיא סמאה ולא לעשות מעשה ע"כ ל"מ כאן אמתלא :

טו"ז סק"ג אבל לענין ממון כו' . ר"ל דהדין כשהיא משמשתו נדה יוצאת בלא כתובה ע"כ כ' הטו"ז דלענין להפסידה כתובתה אין החכם נאמן יותר משאר ע"א :

סימן קפו ש"ך סק"א דס"ר כפי' השני שסתר

רש"י כו' . ר"ל דאיתא בנדה ד"א במתני' פסעים צריכה להיות בודקת שחרית וביה"ש ובשעה שהיא עוברת לשמש ביתה וקאמר בגמ' א"ר יהודה אמר שמואל לא שנו אלא באשה עסוקה במהרות דמגו דבעיא בדיקה (לאחר התשמיש שמא ראתה מחסת תשמיש) למהרות בעיא נמי בדיקה (לפני תשמיש) לבעלה אבל אינה עסוקה במהרות לא בעיא בדיקה . ומסיק דאפי' כשאין לה וסת קאמר דלא בעיא בדיקה כל שאינה עסוקה במהרות . ותו איתא שם א"ר זירא א"ר אבא בר ירמי' אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק ומסיק בגמ' דכל לבעלה לא בעינא בדיקה אע"פ שאין לה וסת והא דקאמר דאשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק בעסוקה במהרות דוקא היא . ואח"כ איתא שם . ת"ד אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ויוציא ודא יחזור עולמית דברי ר"ם ר' חנינא בן אנמיגנוס אומר משמשת בשני עדים (היינו סדינין) הן עותיה (אם תראה) והן תקנוה (אי לא תראה) אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' חנינא בן אנמיגנוס . ופריך הגמ' במאי אי בעסוקה במהרות הא אמר שמואל חדא זימנא (היינו מימרא דר"ז ור"א אמר שמואל שהבאתי לעיל וכדמסיק הש"ס ואזיל) ואי בשאינה עסוקה במהרות הא אמר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה דא"ר זירא א"ר אבא בר ירמי' אמר שמואל אשה

הוא א' לו וא' לה ושניהם לאחר תשמיש. והרא"ש האריך להקשות על דברי הר"ף. והש"ך ז"ל ס"ל דדעת הר"ף הוא כדש"י דאפי' אין לה זסת א"צ בדיקה לבעלה רק לטהרות והא דהביא הר"ף הא דהלכה כרחב"א אע"ג דהשתא ליכא טהרות משום דנ"מ לענין אשה שראתה דם מחמת תשמיש שצריכה נ"פ בדיקה וק"ל :

שם. וכתבה הר"ף מיד בתר הכי אע"פ שהיא ברייתא בסוף גדה. ר"ל כמו שהביא הש"ך לעיל בסמוך לשון הר"ף דריש ה' גדה שהביא אחר דברי רחב"א הברייתא דנישאת וראתה דם מחמת תשמיש אע"ג שזאת היא ברייתא בסוף גדה וסמכה לשם להורות דנ"מ בהא דהלכה כרחב"א לענין ראתה דם מחמת תשמיש. ומ"ש הש"ך משמע דקמיתא לאו ממנינא היא כו'. ר"ל דהא מיירי בראתה דם מחמת תשמיש ואמאי כ' הר"ף משמשת פעם ראשונה שני' ושלישית כו' והא כבר ראתה פ"א דם מחמת תשמיש והול"ל דאם תראה עוד ב"פ דם מ"ת תצא בלא כתובה ומדכ' דבעינן דתראה עוד ג"פ משמע דפעם הראשון אינו מן המנין ומוכיח הש"ך אי אמרינן דהר"ף ס"ל דאשה שאין לה וסת צריכה בדיקה לבעלה לפני תשמיש ולאחר תשמיש (עיין בש"ך ריש הס"ק שהביא דהב"י מפרש כן להר"ף דצריכה בדיקה גם לפני תשמיש) א"כ מה שמצאה בפעם הראשון דם ודאי מחמת תשמיש היא ואמאי קמיתא לא ממנינא היא א"ו דס"ל להר"ף דא"צ בדיקה כלל לבעלה וע"כ כשמצאה דם בפעם הראשון אחר התשמיש נזכר לתלות שהדם ה' כבר מקודם תשמיש ע"כ פעם הא' לאו ממנינא היא ומוכח מכאן דכל שלא ראתה מחמת תשמיש א"צ בדיקה אף שאין לה וסת וק"ל :

שם. ולשאר הפוסקים דמפרשים ואם יש לה וסת כו'. ר"ל דקשה דלמא לעולם אשה שאין לה וסת צריכה בדיקה והא דראי' קמיתא לאו ממנינא היא משום דהכא מיירי באשה שיש לה וסת ושלא בשעת וסתה דאז ל"צ בדיקה. הא ליתא דמדכ' בס"פ דברייתא ואם יש לה וסת לראות כר"ח ושמישה באמצע החודש וראתה דם מחמת תשמיש תולה בוסתה כלומר שודאי לא תראה דם אלא בר"ח כדרכה ומה שראתה מחמת תשמיש באמצע החודש ה' רק מקרה ול"ח לה ראה מ"ת. ועכ"פ מדסיפא ביש לה וסת ע"כ רישא מיירי באין לה וסת ואפ"ה אמרינן דקמיתא לאו ממנינא היא אלמא דאפי' אשה שאין לה וסת א"צ בדיקה לבעלה. ועז"כ הש"ך ודשאר הפוסקים דמפרשים אם יש לה וסת תולה בוסתה בענין אחר כו'. ר"ל דרש"י פ"י (עיין במז"ל לקמן פ"י

אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתברוק ואוקימנא בעסוקה בטהרות אבל אינה עסוקה בטהרות א"צ בדיקה לבעלה ומשני מאן דמחני הא לא מתני הא. ופירש"י לעולם בעסוקה בטהרות ודקשיא לך תרתי ל"ל רב יהודה רמתני הא דהלכתא כר"ח ב"א לא מתני הא דר"א בר ירמ' ור' אבא לא מתני הא דרב יהודה וכיון. דלא אמרן חד אמורא ליבא למיפרך תרתי ל"ל ואי קשיא לך הא רב יהודה גופא נמי כבר אמרה דהא אמר לעיל גבי מתני דקתני ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה ואמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא בעסוקה כו' לאו פירכא היא דרב יהודה לא אשמעינן התם בעסוקה בטהרות מידי אלא דממתני' הוי שמעינן בין עסוקה ובין אינה עסוקה ואתי רב יהודה למימא משמי' דשמואל דשאינה עסוקה לא בעיא בדיקה והכא אשמעינן דהלכה כרחב"א וכאותה משנה דעסוקה בטהרות בעי בדיקה והכי עיקר ואית דמפרשי מאן דמתני הא לא מתני הא לעולם בשאינה עסוקה בטהרות קאמר הלכה כרחב"א דבעי בדיקה ודקשיא לך מהא דאמר ר"א בר ירמ' בשם שמואל אהא דר"י בשם שמואל לא תקשי דר"א ור"י פליגי אליבא דשמואל. וטועים בדבר דא"כ קשיא דרב יהודה אדרב יהודה דהא איהו גופא קאמר אמתני' ל"ש אלא בעסוקה בטהרות הא לא"ה לא בעיא בדיקה עכ"ל רש"י. וא"כ משמע מדבריו שסובר שא"צ בדיקה לבעלה אפי' אין לה וסת ור"ח פ"י כפ"י השני שסתר רש"י. ומה שהקשה רש"י על אותו פ"י דא"כ קשיא דר"י אדר"י ס"ל דאמוראי גיהו אליבא דר"י ופסק באותו אמורא אליבא דר"י דאמר הלכה כרחב"א וא"כ אפי' אינה עסוקה בטהרות כל שאין לה וסת צריכה בדיקה לבעלה. והר"ף בפ' אלמנה גזונית כ' וז"ל גרסינן בגדה אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ויוציא ולא יחזיר עולמות דברי ר"מ ורחב"א אומר משמשת בשני עדים והן עוותיה ותקוני' שאם תשמש פעם ראשונה ושני' ושלישית בעדים וימצא דם על עד שלה או שרו בכל פעם ופעם הרי הן עוותיה שהוחזקה גדה כל ימי' ויוציא בלא כתובה דלאו בת תשמיש היא ואם שמישה בשני עדים א' לו וא' לה ג"פ ולא נמצא דם בא' מהן הרי הן תקוני' והרי היא ככל הנשים אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרחב"א עכ"ל. ומשמע מדברי הר"ף דס"ל כפ"י הר"ח הנ"ל דהא דאמר שמואל הלכה כרחב"א לא מיירי בעסוקה בטהרות אלא דבעי בדיקה לבעלה רק שאינו מפרש המשמשת בעדים לעולם אלא ג"פ הראשונים וגם אין הפ' דמשמשת בשני עדים א' לפני התשמיש וא' לאחר תשמיש רק הפ'

עדיין לא הגיע זמן וסתה. ומ"ש הש"ך שגם טהורא' בפסקיו כו'. ר"ל אף דמהרא"י מירי ביש לה מכה שאינה יודעת שמוציאה דם והביא המהרא"י רא' מהמרדכי הג"ל דתולין במכתה ומשמע לכאורה שגם המהרא"י הבין פשט דברי המרדכי כהב"ח דמירי באשה שיש לה מכה דוקא. עז"כ הש"ך דז"א רק דמהרא"י הביא רא' מהמרדכי מכה כש"כ כו' (מחה"ש):

שם שפירשו ואם יש לה וסת ושמשו סמוך לוסתה כו'. ר"ל דמפרשי הברייתא דיש לה וסת לנדה (עין בש"ך לעיל סקט"ז ובמש"ש) דלא כרש"י (שהביא הפו"ז לעיל סק"ח) שפירש דיש לה וסת לקלוקל זה ואפ"ה אינה תולה בוסתה רק כשימשה סמוך לוסתה דוקא:

סכ"ב ואם יודעת שבא מן המכה כו'. ר"ל שיוודעת שמכתה מוציאה דם. ומ"ש הש"ך וכ' בד"מ שכן משמע מדברי כו'. ר"ל שכל מ"ש הרב כאן בהג"ה בתחלת הסעי' מבואר בהדי' כן בש"ד אך מ"ש הרמ"א דאם אינה יודעת אם הדם בא מהמקור או מע"פ שאינה יודעת שמכתה מוציאה דם תולה במכתה אפי' אין לה וסת קבוע. זה לא כ' בש"ד בהדי' ע"כ כ' בד"מ שכן משמע מדברי הש"ך:

שם אלא לאפוקי סיפא כו'. ר"ל דמ"ש הש"ה' אם מרגשת שהדם בא מהרחם כו'. לא לדיוקא דאם אינה מרגשת תולה במכתה אעפ"י שאינה יודעת שמוציאה דם אלא שכ"כ לרבותא דסיפא לענין אם מצאה כתם דהיינו שלא ראתה ממש אף דיש ספק אצלה מהיכן דם זה בא תולה במכתה אפי' בכה"ג דהא נכתמים אינה מרגשת וק"ל:

סקכ"ד אע"ג דלענין רואה מ"ת כו' מ"מ שלא בשעת תשמיש כו'. ר"ל דהא הש"ך כ' לעיל סק"כ דהא דבאשה שיש לה וסת חליטין במכה אע"פ שאינה יודעת אם מוציאה דם הוא דוקא לענין אם בשעת תשמיש שאין אנו מחזיקין אותה בראתה מ"ת לאפור על בעלה להוציאה מבעלה אבל מ"מ צריכה לישב ז"נ או כשמרגשת שדם נופל מהרחם לא תולין ג"כ במכתה כשאינה יודעת שמוציאה דם (כמ"ש הש"ך לעיל סקכ"ב בשם סה"ת) ע"כ כ' הש"ך כאן דאם יודעת שמכתה מוציאה דם אע"פ שאינה מרגשת עתה שדם זה בא ממכתה תולה במכתה וא"צ לישב ז"נ:

שם והב"י וד"מ וב"ח דבינו שהרשב"א פליג. ר"ל שהם הבינו שהרשב"א ס"ל דאם אינה יודעת שמכתה מוציאה דם תולה ג"כ במכתה. ועז"כ הש"ך דז"א רק כונת הרשב"א גמ"צ דהינו מרגשת שעתה בא הדם מהמכה וק"ל: סקכ"ז

סי' קפ"ז סק"ח שהביא פירש"י) אם יש לה וסת לקלוקל זה שאינה רואה כל שעה מחמת תשמיש אלא לפרקים כגון כשמשתמשת בר"ח ראתה דם תולה בוסתה ואסור לשמש בר"ח אבל לא באמצע החודש וא"כ נוכח לומר דגם רישא מירי ביש לה וסת ע"כ רא' הראשונה לאו ממניא אבל לעולם כשאין לה וסת אסורה בלא בדיקה והשתא ליכא למידק מדסיפא ביש לה וסת רישא באין לה וסת דהא סיפא ענין וסת אחי קאמר כפירש"י וא"כ לא נוכל עוד להוכיח מזה דאשה שאין לה וסת לא תהא צריכה בדיקה דבעלה (מחה"ש):

סימן כ"ז

ש"ך סכ"ב עמ"ש בהנהות הג' רב"פ לעיל סי' קפ"ו בש"ך סק"א:

סקי"ד יש ליישב מה שהניחו התוס' בתיבא כו'. עיין באחרונים מה שפירשו בזה. ומ"ש הש"ך גם אם ימצא על המוך תהא אסורה. ר"ל דלכך טוב שלא תבדוק לבעל הא' דאם תבדוק ותמצא דם תהא אסורה לכל כמ"ש הש"ך לעיל סקי"ג:

סקט"ז א"ג ר"ת מפרש ואם יש לה וסת כרש"י או כהמרדכי כו' עיין בפו"ז סק"ח שהביא דברי רש"י והמרדכי ועמ"ש לקמן סק"כ: **פו"ז סק"ו** לפי שההוא תשובה ס"ל וסתות דרבנן כו'. עיין בחו"ד שהקשה ע"ז דאדרבה אם נימא וסתות דאורייתא ה' לנו להקל יותר דחזקה אין אורח בא אלא בזמנו יעו"ש מה שתירץ בזה.

ש"ך סכ"כ אלא דדיוק מהמרדכי מכה כש"כ כו' והב"ח הבין פשט המרדכי כו'. ז"ל המרדכי אשה שיש לה וסת קבוע שהיא רואה נדה תולה בוסתה (ר"ל אם שמשו שלא בשעת וסתה ומצאה דם) שיכולה לומר זה הדם שהיא רואה טהור שעדיין לא הגיע וסתה (ואח"כ כ' המרדכי מיד) ותולה במכתה כו' עכ"ל והבין הב"ח ופו"ז דעיל סק"ח פשט דברי המרדכי דהאי ותולה במכתה נקשר עם תולה בוסתה וחדא מילתא היא דר"ל שאם יש לה מכה אע"פ שאינה יודעת שמכתה מוציאה דם דאלו לא ה' לה וסת לא ה' ראוי לתלות בה כ"כ מ"מ עכשיו שיש לה וסת ושמשו שלא בשעת וסתה תולין בה. אבל הש"ך ס"ל דמ"ש המרדכי ותולין במכתה מציין אבריייתא שכתבה ותולין במכתה וקאי אבריייתא ואין זה שייכת כלל למ"ש קודם וס"ל להמרדכי ביש לה וסת ושמשו שלא בשעת וסתה ומצאה דם אפי' אין לה מכה כלל מותרת דאמרינן שזה דם טהור שהרי

שקובעת בימי החדש בדילוג ולא בהפדגה בדילוג רק לעיר בסעף ה' מיירי המחבר מזה וכונת המו"ז ג"כ לפרש הא דלעיל ס"ה שכ' שם בסק"ו דזהו כ"א דס"ז אבל לדיעה ראשונה בעינן שראתה עוד בל"ג . ע"כ מפרש המו"ז כאן לדיעה הא' דכאן דס"ל דאם קובעת בימי החודש צריכה ה' ראיות וממילא בהפדגה בדילוג צריכה ה' ראיות ועו"ק המחבר כשיש לה וסת כו' דהיינו דקאי על השני הדילוגים הנ"ל דאף בהפדגה בדילוג סגי בד' ראיות כשהי' לה וסת מקודם ע"כ מפרש כאן המו"ז דאם ראתה בסוף כ"ט כו' דקאי על הא דלעיל ס"ה ובסק"ח מפרש המו"ז דברי המחבר דכאן דמיירי לימי החודש (עצ"ל) :

ש"ד סק"ח ואפי' לשמואל אם הי' לה וסת כו' . ר"ל דקאמר שם דאפי' לשמואל דס"ל דאינה קובעת הדילוג רק כשהי' ד' ראיות שהוא ג' פעמים בדילוג (שהוא הדיעה הראשונה של המחבר כאן) אפ"ה אם הי' לה וסת קבוע א"צ רק שתראה ג' ראיות בדילוג (כמ"ש המחבר כאן) ואי ס"ד דמיירי בוסת השוה לדילוג דהיינו שהיתה רגילה לראות ביי"ד ושינתה לס"ז דאז שוה הוסת לשאר הדילוגין מאי רבותא דקאמר אפי' לשמואל כו' הא הוי ממש ג' דלוגים וק"ל :

מו"ז סק"ח צריכה שתראה עוד בא' בתשרי כצ"ל (נקה"כ) ועיין בש"ך סקכ"ב שלא כ"כ וכ' דזה הוי כוסת הסירוג דלקמן ס"ב שכ' שם הש"ע דלד"ה ראי' ראשונה מן המנין . ועיין בחו"ד שמתרג' לדברי המו"ז דס"ל דמ"ש המחבר לקמן ס"ב דלד"ה ראי' ראשונה מן המנין לא קאי על השני דיעות דס"ז לעיל רק קאי על ס"ב וכמו שהגיה בסו"ז לקמן סק"ב (שהבאתי דבריו בקונטרס אחרון שם) אבל הדיעה ראשונה דלעיל ס"ז חולק ג"כ בהא דס"ב וס"ל דגם בוסת הסירוג ראי' ראשונה אינה מן המנין :

ש"ד סקכ"ד לא אסייגין כיון שראתה כו' ר"ל אפי' לדיעה אחרונה דלעיל ס"ז לא מהני כאן דראיות הוסת לא מצטרף וכמ"ש הש"ך לעיל סק"ח :

סקכ"ו לאו דוקא באשה שתחלת ראייתה כן הוא אלא ה"ה באין לה וסת קבוע כו' ר"ל מדקאמר בגמ' בוסת הדירוג דאף דס"ל לרב שדי בג' ראיות (כמבואר בש"ע לעיל ס"ז לדיעה השני') זהו דוקא כשלא הי' לה וסת קבוע ליום ט"ו דאם הי' לה וסת קבוע ליום ט"ו אזי אין ראי' זאת מן המנין רק שדינן ראיות ט"ו לוסתה (כמבואר לעיל בש"ך סק"ח שהביא שם פירש"י) אבל כשלא הי' לה וסת קבוע דהיינו שהי' לה וסת רק שאינה קבוע ראי' ראשונה מן המנין

סקכ"ו ועוד דא"כ תקשי הוכחה זו לרשב"ג כו' וכן למאי דמסיק כו' . ר"ל דהש"ם קאמר שם דלרשב"ג הרואה דם מחמת מכה אפי' בשעת וסתה תלינן במכתה ומסיק שם הש"ם דכ"ע ווסתות דרבנן ותלינן במכתה אפי' בשעת וסתה . ומוכיח הש"ך אם איתא דמה שכתבו הפוסקים כאן דבשעת וסתה אין תולין במכתה היינו אפי' כשמרגשת שדם זה בא מהמכה משום דאל"כ לא משכחת שתהא שמאה לעולם א"כ תקשי הוכחה זו גם לרשב"ג ולמסקנת הש"ם לכ"ע ס"ל כן דתולין במכתה אף בשעת וסתה א"ו דהפוסקים לא מיירי רק שיוודעת שמכתה מוציאה דם אבל אינה מרגשת עתה שדם זה בא מהמכה ולזה שפיר הוכיחו דאם גם כזה תהא תולה במכתה לא משכחת שתהא שמאה שלעולם תתדה במכתה ובש"ם מיירי שמרגשת שדם זה בא מהמכה ולכך מהורה וק"ל :

שם דהרמב"ם והרשב"א חולקים כו' . ר"ל דב"י וד"מ כ' דהרמב"ם והרשב"א ס"ל דאפילו אינה מרגשת שדם זה בא מהמכה אפ"ה תולה בה אפי' בשעת וסתה . עי"כ הש"ך דהרמב"ם לא ס"ל כן . וע"ל בש"ך ס"י קפ"ח ססקט"ז :

מו"ז סק"י אעפ"י שבנתיים היו ביאות של היתר כו' . ואף דראתה אחר כל טבילה והוי מיד נדה וצריכה לספור ז'ג ולטבול ולאחר שטבדה שנית שוב ראתה וא"כ איך משכחת לה ביאות של היתר בנתיים צ"ל שבלילה הראשונה שאתר טבילתה שמשה כמה פעמים באותה לילה ואחר כל תשמיש קנחה בעד הדיוק דה ולא בדקה בלילה ולמחר מצאה על עד הראשון דם ועל עדים ששימשה אח"כ לא מצאה (עצ"ד) :

סק"י ועוד מביא ראי' כו' . ר"ל דהב"י מביא ראי' מההוא דפ' התינוקות ומסיים אלא דמסתפינא להכל :

סימן כפט ש"ד סק"ח נבי' מ"ש דלא קאמר רב כו' . ר"ל דאיתא בגמ' ראתה בט"ו לחדש זה וט"ז לחדש זה וי"ז לחדש זה רב אמר קבעה וסת לדילוג ושמואל ס"ל דלא קבעה וסת הדילוג עד שתראה עוד ראי' רביעית ביי"ח לחדש . וקאמר הרא"ש אף לרב דאם הראי' הראשונה היתה בד"ח ואח"כ בט"ו לראי' זו ואח"כ בט"ז לראי' דלא קבעה וסת לדילוג דראי' הראשונה אינה מן המנין כיון דראיותי' אינן למנין ימות החדש משמע מזה דאם ראתה ד' ראיות בדילוג קבעה וסת לדילוג אף שאינן למנין ימות החדש :

מו"ז סכ"ז כגון שהיתה רגילה לראות בסוף כ"ט כו' . המחבר כאן מיירי

המנין לרב אף שראתה קודם לזה ג"כ במ"ו כיון שלא הי' לה וסת קבוע למ"ו וא"כ הא דקאמר בגמ' דבוסת הסירוג מודה שמואל לרב דראי' ראשונה מן המנין ג"כ מיירי בכה"ג אף שראי' ראשונה לא הי' תחלת ראייתה אפ"ה כיון שלא הי' לה וסת קבוע חשבינן ראי' ראשונה לראיות שאתרי' שהי' בסירוגין ולא שדינן אראי' שלפני' כיון שלא הי' לה וסת קבוע וק"ל :

טו"ז סק"ז חוששת גם ליום א' דר"ח כו' כסתם עונה בינונית כו' . עיין בהנהגות הג' רב"ס שכ' וז"ל דבריו נפלאים דהא ראתה גם בכ' והחשבון עונה בינונית הוא מן הראי' אחרונה ע"כ :

כק"ח בשור בשם הרמב"ן כ' כאן ואם לא דאתה כו' ועוד דקאמר בסמוך ראתה במ"ו כו' . ר"ל דבתהלה כ' הטור ואם לא ראתה בא' באייר חוששת למ"ו בו (ולא כ' כמ"ש הרמ"א כאן ראתה או לא ראתה) ואה"כ כ' ראתה במ"ו בו או שלא ראתה כו' והוא כמ"ש הרמ"א כאן :

סכ"ט וי"ד בו וכו' בו ובר"ח אייר . צ"ע דאין זה הפלגות שווים וי"ד ור"ח הוא יום י"ד עם ימי הראי' וכ"ה וי"ד הוא יום ט"ו עם ימי הראי' ועיין בש"ך סקל"ד וכך הו"ל להטו"ז למימר כגון שראתה בר"ח ניסן וי"ד בו וכו' בו ור"ח אייר וי"ד באייר (דגול מרבבה קמא) :

סכ"ג יש כאן חסרון כו' . לפי הנראה לא הי' הגירסא לפני הטו"ז ברמ"א כמו שהוא לפנינו רק הי' כתוב ראתה ט"ו בניסן והמשיכה ראייתה ג' ימים ובסיון התחילה לראות ב"ז בו כן הי' הגירסא לפני הטו"ז וכן נראה מדברי הש"ך סקל"ח שהי' כן הגירסא לפנינו :

ש"ך סכ"ד כיצד ראתה בא' בניסן וכ' בו כו' . הא דב' תיבת וכו' ור"ל שכ' שם כמ"ש הרמ"א כאן :

שם וכ' ב"י כו' וכל שאין לה וסת קבוע חוששת ליום ל' שהיא עונה בינונית אלא מה שכ' נעקר הוסת של ר"ח ר"ל שאעפ"י שיבוא ר"ח כו' כצ"ל . ור"ל כיון דק"ל דחוששת גם לעונה בינונית ליום ל' איך ב' הטור לא ראתה בר"ח סיון נעקר הוסת של ר"ח וחוששת לב' בסיון כו' דמשמע ששוב אינה חוששת לר"ח תמוז אפי' ראתה בב' בסיון וקשה אמאי הא כשראתה בב' בסיון הי' עונה בינונית דהיינו ל' יום בב' דר"ח תמוז וצריכה להושי' לאותו יום ועז"כ דאד"ג ומ"ש נעקר וסת של ר"ח ר"ל שאעפ"י כו' אין לו דין וסת קבוע כו' . היינו דומר שאף שלא תראה בר"ח תמוז תהא חוששת בר"ח אב' וארול כדון וסת קבוע שאינו נעקר בפחות מג"ס לא אמרינן בן דהא לא נקבע תחלה מאחר שלא ראתה בר"ח סיון ואף דמ"מ

חוששת בר"ח תמוז משום עונה בינונית אין לו רק דין וסת שאינו קבוע שאם לא תראה בר"ח תמוז וראתה אח"כ חוששת מיום ראייתה ביום ל' שאחריו אבל אינה חוששת בר"ח אב' ואלול (מחה"ש) :

שם דג' עונות בינונית הוא צ' יום ואם איתא לא הוי אלא פ"ח כו' . ר"ל דאי אמרינן

דעונה בינונית היא ביום ל' וא"כ עונה הראשונה הוי ל' יום עם ב' ימי הראיות ועונה השני' היא רק כ"ט יום דיום ל' שלפני' שהיא יום הראי' עולה לכאן ולכאן וכן עונה הג' היא ג"כ רק כ"ט יום ולא הוי אלא פ"ח יום אבל אי אמרינן דעונה בינונית היא ל' יום חוץ יום הראי' היינו כמו דמסיק הש"ך דאם החדש מלא הוי עונה בינונית ל' יום חוץ יום הראי' ואם החדש חסר הוי עונה בינונית ל' יום עם יום הראי' א"כ הוי שפיר ג' עונות צ' יום כגון ניסן אייר סיון דהוי ניסן סיון מלא ואייר חסר והוי צ' יום (שם) :

שם ליום הבא שלאחריו . ר"ל החדש שלאחריו :

סכ"ד חוששת ל"ו בסיון לוסת החדש וגם משום הפלגה . ר"ל כשיגיע י"ח בסיון

אזי חוששת להפלגת ל"ב כמו שהי' הפלגת ל"ב ממ"ו בניסן עד י"ו אייר כמ"ש הש"ך לקמן בסמוך ומ"ש הש"ך דאינה חוששת ל"ח בתמוז שאינה הפלגת ד"א כו' . ר"ל כיון דראתה ב"ז סיון וא"כ לא הי' רק הפלגה ל"א מ"ו אייר וא"צ שוב להושי' רק להפלגת ל"א ודא להפלגת ל"ב דהא הפלגת ל"ב נעקר כיון שלא הוסבע ג"ס וע"כ א"צ להושי' רק ל"ז תמוז דהיא הפלגת ל"א מ"ו סיון :

סקל"ה ולפי"ז מיירי הנא בהי' לה וסת כו' . ר"ל דבכה"ע יכול להיות דין של דרמ"א כאן אליבא דכ"ע :

סכ"ח עמ"ש לעיל בדברי הטו"ז סכ"ג :

סכ"ט רא"כ מה ענין שמשתנית וסתה לכאן ר"ל דהול"ל אשה שוסתה כך להקדים

ב' או ג' ימים א"ו דר"ל דמשנית וסתה להקדים ב' או ג' ימים צריכה לחוש לאותו יום שהקדימה כדון אשה שיש לה וסת ושינתה ליום אחר דצריכה לחוש גם לאותו יום כמ"ש הש"ע סי"ד .

טו"ז סקכ"ח ואה"נ אלו ראתה אחר ל' השלישים כו' . ר"ל דדא

ראתה ביום ל' רק אחר ל' ראתה ב"ס וכ' ימי' ביניהם וכמו שכתבתי לקמן בדברי הש"ך סק"מ ומ"ש הטו"ז ויש בזה רבותא דהותר יום ל' אע"פ שלא נעקר עדיין כו' . קאי על הא דכ' הרמב"ן (שהוא לשון המחבר כאן) דאחר שראתה ב"ס ביום ל' שינתה ליום כ' או עדיין לא נעקר יום ל' אפ"ה אינה חוששת ליום ל' וכמ"ש בש"ך ס"ק הג"ל בשם פ"מ :

שם . ה' יום כ' דהיינו אחר ל' יום שראתה .
 ר"ל ג"כ כמ"ש הש"ך בסק"מ ועמ"ש
 ומ"ש הטו"ז ולפ"ז באמת אי לא ראתה ג"פ ביום
 כ' כו' . ר"ל אפי' לא שינתה ליום אחר אפי' כשלא
 ראתה ג"פ ביום כ' נעקר הוסת :

ש"ך סק"מ לא נעקר יום כ' כיון שלא ראתה
 יום ל' . כונתו שמירי שב'
 פעמים ראתה ליום ל' ובפעם שלישי ראתה אחר
 ל' או קידם ל' וביום ל' לא ראתה וביום כ' מן
 רא"י שלישיית ראה חזרת לוסת של כ' אף שנ"פ
 לא ראתה לעשרים (הגהות הג' רב"פ) :

שם . ואע"נ דהרמב"ם פ"ח כו' . ר"ל דקשה על
 הרמב"ם מאי איריא דהי' לה וסת קבוע
 ליום כ' הא אפי' לא הי' לה וסת קבוע מקודם
 ליום כ' נמי דינא הכי כיון שעקרה הפלגת כ"ב
 ושינתה לכ' א"צ לחש אלא להפלגת כ' ועז"כ
 דער הרמב"ם לק"מ דהוא מירי בכ' וכ"כ לחדש
 כו' לא הי' נעקר כ"ב כו' . ר"ל דשמא תראה גם
 בכ"ב (מחה"ש) :

טו"ז סק"א בטור לא כ' כו' . ו"ל הטור
 שינתה ראיות" ולא השווה אותן
 כגון ששינתה פ"א ליום ל' והשנית לל"ב והשלישית
 לל"ד נעקר הוסת הא' ואין לה וסת כלל ואם הפסיקה
 ולא ראתה משעבר עלי' יום כ' ובדקה ולא ראתה
 שוב אינה חוששת לעולם חזרה לראות חוששת
 ליום כ' מראייה זו שעדיין לא נעקר וסת הא' בין
 אם פסקה מלראות או ששינתה בראיות שאינן שוות
 שלעולם לא יעקר וסת הא' עד שתקבענו בני ראיות
 שוות . כעקירת וסת ההפלגות כן עקירת וסת החדש
 אלא שזו חוששת ליומה וזו חוששת לר"ח כיצד
 היתה רגילה לראות בר"ח ועבר עלי' ר"ח ולא ראתה
 חוששת לר"ח עד שיעברו עלי' ג' ר"ח ולא תראה
 ע"כ :

שם . דהא א"צ לזה כמ"ש הוא עצמו בסוף
 הסימן ותו דכאן כו' . עיין דקמן בש"ך
 סקע"ה וע"ו וה"כאן הדין כן :

ש"ך סק"מ דחוששת לוסת החודש אף
 בלא פיהוק כו' . עיין בהגהות
 הג' רב"ם מ"ש ע"ז :

סקמ"ט ועוד דאפי' דסברא הוא להחמיר מ"מ
 קולא דאחי ידי חומרא הוא כצ"ל .
 ור"ל דהש"ך הקשה ב' קושיות א' דאמאי לא
 אזלינן לקולא כיון דוסתות דרבנן ועוד אף דהסברא
 הי' להחמיר מ"מ הך קולא שמקילין עכשיו אתי
 לדיי חומרא (כמ"ש הש"ך לקמן) ואם נחמיר עתה
 יהי' קורא לבסוף דנעקר הוסת אם לא תראה ג"פ
 נא' בשבת (עצ"ל) :

טו"ז סקמ"ג ובת"ה הארוך הביאו ב"י ד"ה
 לשון הרשב"א כו' דקשה לו עוד
 בדרכ גידל כו' . כדי לבאר דברי אדונינו הטו"ז ז"ל
 אעתיק דברי הגמ' והב"י . דאיתא בגמ' ת"ר תינוקת
 שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה דיה
 שעתה שני' דיה שעתה שלישיית הרי היא ככל
 הנשים ומטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה . עברו
 עלי' שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו
 עלי' שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו
 עלי' שלש עונות וראתה הרי היא ככל הנשים
 ומטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה . אמר רב עברו
 עלי' שלש עונות וראתה דיה שעתה הדר קחויא
 בעונות (אחר רא"י זו) מאי אמר רב גידל אמר רב
 פעם ראשונה ושני' דיה שעתה שלישיית מטמאה
 מעל"ע ומפקידה לפקידה . ועוד עברו עלי' ג' עונות
 וראתה דיה שעתה הדר קחויא בעונות מאי אמר רב
 כהנא אמר רב גידל אמר רב פעם ראשונה דיה
 שעתה שני' מטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה ע"כ
 והב"י הביא דברי הרשב"א שמפרש דברי הש"ס
 וז"ל אמר רב עברו עלי' ג' עונות דיה שעתה הדר
 קחויא בעונות קטנות מאי כלומר אם חזרה וראתה
 בעונות בינונית כמו שהיתה למודה לראות מתחלה
 מאי אמר רב גידל אמר רב פעם ראשונה ושני' דיה
 שעתה ג' מטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה כלומר
 שאין הפרש בין ראתה בעונות קטנות לראות בעונות
 גדולות לעולם אינה חוזרת לחזקת דמים עד שתחזור
 ותראה עוד ג' ראיות וקרי פעם ראשונה לאותה
 רא"י ראשונה שראתה לאחר שעברו עלי' ג' עונות
 דעכשיו יוצאות ג' הפלגות שוות מביניהם . והדר
 בעינן בגמ' אהא דקתני ועוד עברו עלי' ג' עונות
 וראתה דיה שעתה הדר חויא בעונות מאי כלומר
 אם ראתה הג' בעונה בינונית מאי כלומר שקרבן
 הרא"י הג' א"ר כהנא א"ר גידל א"ר פ"א דיה שעתה
 שני' מטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה כלומר א"ר
 הפרש בין חזרה וראתה אותן שלש ראיות אחרונות
 בעונות מרוחקות בין שראתה אותם בעונות בינוניות
 לעולם עד שתראה מיד ג' ראיות אחר שהפסיקו
 אינה מוחזקת אלא כדמעיקרא היא וכאילו מתחלה
 עכשיו לראות כך פ"י הרשב"א וברייטא זו דברי הבב
 היא ואפי' לר' דאית ל' בתרי זימני הויא חזק
 וטעמא דמילתא דכל שלא הגיע זמנה לראות אי
 לה דמים ורא"י ראשונה שראתה אינה חזקה ואינר
 ראוי' להצטרף עד שתחזק בראיות אחרת . הילכך
 רא"י שני' אינה אלא כאחת ואין לה כח להתחזק
 הראשונה אבל כשתראה עוד פ"ג עם השתי ראיות
 אחרונות תתחזק הראשונה ואלו השתים מגלות על
 הרא"י הראשונה שרא"י גמורה היתה ולא במקרה
 ולפי

מחדש שחיה מוחזקת ברוה ואחר הפסקה שני כשראתה אזי כשראתה עוד פ"א אזי מצטרף גם הראי, שאחר הפסקה ראשונה דכשיש ב' ראיות אחר הראי, שאחר הפסקה ראשונה יהי באיזה זמן שיהי, הן שהם מוחזקות והן שהם מקורבות מצטרפין לענין שתייה מוחזקת ברוה שתשמא מעל"ע ורב נידל קמיתא מיירי שאחר הראי, שראתה אחר הפסקה ראשונה ראתה עוד ב' ראיות מקורבת בעונה בינונית ורב נידל בתייתא מיירי שגם אחר הראי, שראתה אחר הפסקה ראשונה לא ראתה בעונה בינונית רק אחר ג' עונות ואחר אותה ראי, שאחר הפסקה השני, ראתה עוד פ"א לעונה בינונית וע"כ ניהא מה שאמר רב נידל בתייתא שני, משמא מעל"ע היינו ראי, שני, שאחר הראי, שראתה אחר הפסקה השני, שהיא שלישיית לאותה ראי, שראתה אחר הפסקה ראשונה והכל ניהא כס"ד וק"ל :

א"ל: פסקה

הוא נכון. ר"ל דמ"ש המחד כאן אינה חוששת לוסת הראשון הוא מפרש דקאי אכשלא חזרה וראתה אחר שעברו עלי, ג' עונות בינונית בלא ראי, והיינו כמ"ש הש"ך לקמן בדנדולה משכחת דתרי חוששת לוסת הראשון אף כשעברו עלי, ג' עונות בינונית בלא ראי, והיינו בוסת החדש בסירוג שהיתה רביקה לראות פ"א לב, חדשים וכשעברו עלי, צ' יום ולא ראתה לא עקרה ווסת הסירוג שלה דהא לא נעקר רק פ"א שלא ראתה לב, חדשים ובנדולה כה"ג כשיגיע ר"ח ד' צריכה לחשוש לוסתה אבל בקשנה שלא הגיע זמנה לראות כשעבר עלי, צ' יום ולא ראתה שוב אינה חוששת לוסת הראשון. ואם הי, לה ווסת הפלגה דאז כשרא, ראתה כלל אחר שעבר עלי, ג' עונות ל"ש לוסת דאינה חדשה לוסת הראשון דהא אף בדנדולה כשעבר עלי, אף פ"א זמן ווסת ולא ראתה שוב א"א לה לחשוש לוסת הראשון דוסת הפלגה א"א לחשוש בלא ראי ראשונה דהא א"צ לחשוב מיום שהיתה ראוי לראות כשלא ראתה באותו יום (כמבאר בש"ך לעיל סקמ"ה) ע"כ כ' הש"ך דבוסת הפלגה צריך לומר הא דכ' המחד דאינה חוששת לוסת הראשון מיירי אף כשראתה פ"א אחר שעבר עלי, צ' יום בדנדולה כה"ג היתה צריכה לחוש לוסת הפלגה מיום שראתה אחר הצי יום כשעדיין לא נעקר ווסתה ג"פ דהיינו שהי, לה ווסת הפלגה מל"ה לל"ה דאז לא נעקר ווסתה עד שעברו עלי, ק"ה ימים וכשעבר רק צ' יום ואח"כ ראתה לא נעקר עדיין ווסתה וצריכה לחוש אחר ראי, זו לל"ה יום כמו מקודם אפ"ה בקשנה כה"ג א"צ לחוש לוסת הראשון. ואע"ג דמשמע

בסוף

זלפי סעם זה אפי' לרשב"ג נמי מוחזקת היא ע"כ. ואח"כ כ' הב"י וז"ל ומ"מ יש לדקדק דמדברי הרשב"א בזה"ק שסתם וכי דאינה חוששת עד שתחזור ותקבענו ג"פ (היינו כמ"ש המחד כאן) משמע שאם ווסת ההפלגות הוא אינו נקבע עד שתראה ד' פעמים כיון שא"ל לשלש הפלגות שוות בדי ד' ראיות ואילו אהא דא"ל נידל א"ל פ"א ושני, דיה שעתה וכי, פי' הרשב"א דקרי פ"ס ראשונה לאותה ראי, ראשונה לאחר שעברו עלי, ג' עונות ולפ"ו בג' ראיות אל ב' הפלגות ודרשב"ג אע"פ שאין בג' ראיות אל ב' הפלגות ודרשב"ג ודאי דלא קבעה ווסת בפחות מנ' הפלגות ואין לומר דרב נידל א"ל אליבא דרי, קאמר אבל לרשב"ג אה"ג דבעי ג' הפלגות שוות שהרי הוא ז"ל כ' דאין לומר דרב נידל דלא כהלכתא כי לפיכך נ"ל דמלבד ראי, שראתה לסוף ג' עונות אינה קובעת ווסת ההפלגות עד שתראה ג"פ אחרות מעונה בינונית לעונה בינונית ומ"ש וקרי פ"א לאותה ראי, ראשונה שראתה לאחר שעבר ג' עונות נראה ידחק ולפרש דראי, ראשונה קרי ראי, ראשונה שראתה לאחר ראי, שראתה בסוף עונה קשנה וכדכ' אתי, שפיר מה שפיים דעכשיו יוצאות ג' הפלגות שוות מביניהן שאם לא תפיש כן לא משכחת ג' הפלגות שוות יוצאות מביניהן ואע"ג דפשט לי, דראי, שראתה בראי, מוחזקת אינה מכלל ג' ראיות הדר בעי הדר חזיא בעונות מאי משום דאיכא לסימך שאני התם דליכא ראי, מוחזקת אל אחת אבל הכא דאיכא שתי ראיות מוחזקות ואילו תראה פ"ג בעונה מוחזקת תחזק ברוה דם השתא דקבה ראיתיה לעונה בינונית אפשר דהחזקה מק"ו כי וכן צ"ל בדרך נידל בתייתא דאמר פ"א דיה שעתה כי, כמו שהביא המו"ז כאן) עכ"ל הב"י. ולפי פירושו בדברי הרשב"א היא מפרש הא דקאמר בגמ', א"ל נידל א"ל פ"ס ראשונה ושני, דיה שעתה ג' משמא היינו חזק הראי, ראשונה שראתה לאחר הפסקה ראשונה ראתה עוד ג"פ לעונות קשנות דאז יש ג' הפלגות מעונות בינונית. ואין חילוק לפי הב"י בין ראתה אחר הפסקה ראשונה לראתה אחר הפסקה שני, וכמו שאחר הפסקה ראשונה אינה מוחזקת אל ב' ראיות חזק הראי, שאחר הפסקה כן אחי' הפסקה שני, אינה מוחזקת אל ב' ראיות. והקשה המו"ז ע"ז דהא לפי הב"י א"א בין ראתה אחר הפסקה ראשונה לראתה אחר הפסקה שני, א"כ אמאי אמר רב נידל קמיתא פ"א ושני, דיה שעתה ורב נידל בתייתא אמר פ"א דיה שעתה ושני, משמא. והמו"ז מפרש כונת הרשב"א דיש חילוק בין הפסקה ראשונה ובין הפסקה שני, והוא דאח' הפסקה ראשונה כשראתה אזי צריכה עוד ב' ראיות

למורא נם בזה אינה קובעת וסת בימי נדה ובה (שם).

ש"י סקמ"ה בב"י הביא כאן פלוגתא כו'.
ד"ל הב"י ובגמ' איזו היא סמוך
לזקנתה א"ר יהודה כל שחברותי אומרת עלי
זקנה היא ור' שמעון אומר כל שקורין לה אימא
ואינה בושא כו' ונראה דהלכה כר"ש ע"כ:

ש"ך סקע"ב דלכתחלה אינה קובעת וסת
בתוך י"א כו'. עמ"ש לעיל
סקע"א:

סקע"ג וכש"כ הכא שהרשב"א בתה"א חולק
בהדי' על הרמב"ן. ר"ל שהרשב"א
הוא אחרון נגד הרמב"ן:

סימן קצ

ש"ך סקי' והב"ח ס"ס י"ב פסק כה"א כו'.
דבש"ס גבי לא כו'. ר"ל דהש"ך
לקמן סקי"ג כ' דה"א דלסמן סעיף ה' קאי דוקא
להדיעה הראשונה דכאן דלה"א דכאן א"צ צירוף
כלל וטמא בכ"ש. והב"ח פסק כה"א דלקמן וא"כ
לא ס"ל כה"א דכאן. עמ"ש הש"ך דאין להקל
דבש"ס משמע כה"א דכאן. דאימא בש"ס בעי ר'
יהי' ספין טפין מהו מי מספקין ברם נדה או לאו
ת"ש דתני' על בשרה ספס טמא ספק מהור טמא
(מאי) על בשרה מאי לאו כה"ג (ומשני) לא דלמא
דעביד כרצוה. פירש"י היינו לאורך הירך דהוא
אורח"י כשנופל ושותת נעשה הרצוה ע"כ. ומוכיח
הש"ך מכאן דודאי מיירי אף כשלא הי' כנרים ועוד
דאל"כ מאי מחלק הש"ס דכשנמצא ער בשרה
אמרינן דספקא טמא וכשנמצא על חלוקה אמרינן
דספקא מהור ומיירי דה"י באורך כרצוה הא כשהי'
כנרים ועד אף כשנמצא על חלוקה טמא אף כשהי'
באורך כמ"ש המחבר לעיר בס"ה א"ו דעל בשרה
טמא אף כמ"ש ובהרמב"ם וק"ל:

ש"י סק"ט וכ"כ הרשב"א בהד"י כו' וכ' שיש
לפרש דברי הרא"ש כו'. ר"ל

דהב"י מחלק בין דברי הרא"ש להרשב"א וכ' דיש
לפרש דברי הרא"ש דס"ל דאע"ג דשכית פשפש
באותן מקומות אפ"ה כל שלא הינתו ולא הריחה
ריחו אינו תולה בו ומאי דקאמר הרא"ש דלכך אינה
תולה בפשפש משום דלא שכית היינו דלא שכית
שיהי' ממך רגוף כ"כ ולא הריחה ריחו והרשב"א
ס"ל דאם שכית תולה בה בכל ענין. ומ"ש המו"ז
וכ' אה"כ שיש לרחות לומר כו'. ר"ל דהב"י כ'
אה"כ ומיתו יש לרחות דלהרא"ש נמי באה"כ
דשכית חזרה בו אעפ"י שרא' הרמז ולא הריחה
ריחו וכדריק שש' לישנא דמשום דלא שכית שמיני
מצוי

בסמוך) היינו דההוא רא"י שראתה אחר צ' ימים
השובה האי' כלל דנסת הפלגה אי' לידע בלא"ב
האיות ורא"י א' לא נחשב כלל לרא"י וק"ל:

ש"ס וברו"פ סע"ט כ' דמ"ש אינה חוששת כו'.
ר"ל אע"ג דלעיל כ' הש"ך בשם הרו"פ
דמפרש ג"כ דמ"ש אינה חוששת לוסתה הראשון
מיירי בלא ראתה אבל אח"כ חזר בו ומפרש דמיירי
שראתה אח"כ שעבר עלי' צ' יום דאם לא ראתה
כלל מאי רבותא דבקטנה א"צ לחוש לוסת הראשון
הא אף בגדולה כשוסתה הי' מ"ל ל"ל (דהפרישה
מפרש דכאן מיירי שהי' לה וסת לעונה בינונית)
ועבר עלי' ג' עונות ולא ראתה שוב אינה חוששת
לוסת הראשון א"ו דכאן מיירי אף בראתה והש"ך
הולך ע"ז כג"ל (מחה"ש):

סקע"א הוא דוקא שלא בימי נדה בו'. ר"ל
דק"ל בש"ס דאין אשה קובעת וסת

בימי זיבתה ובימי נדתה והנ"מ במעין פתוח אבל
במעין סתום קובעת פ"י אם ראתה בכל"ה לחודש
וגם ברו"ת שאהריו הו"ל מעין פתוח בימי נדתה
ואפ"י ראתה אח"כ ב"פ ברו"ח ולא ראתה מקודם
בכ"ה לחדש אבל אם בפעם הראשון ראתה ברו"ח
ולא ראתה מקודם לפי בכ"ה לחדש ואח"כ ראתה
עוד ב"פ ברו"ח אף שראתה מקודם לזה בכ"ה לחדש
קובעת וסת לרו"ח דבתר התחלה אזלינן וכיון שבפעם
הראשון לא הי' מעינה פתוח קובעת וסת בכך
דמה שראתה בכ' ראיות האחרות גם קודם לזה
בכ"ה לחדש דמים יתרים נתוספו בה ומיהר לבא
וכן בימי זיבתה כגון שראתה ברו"ח וחזרה וראתה
בט"ו דהו"ל בתוך י"א יום שבין נדה לנדה דהם
ימי זיבה (כמבואר בדברינו לעיל סי' קפ"ג בטו"ז
סק"ב) ואח"כ ראתה עוד ב"פ בט"ו בחדש אף שלא
ראתה מקודם ברו"ח אפ"ה אינה קובעת וסת דמ"ו
בחדש דהרא"י הראשונה הי' בימי זיבה אלא כשראתה
רא"י ראשונה בט"ו ולא ראתה מקודם ברו"ח אף
שבי' ראיות האחרות שהי' בט"ו ראתה כל פעם
מקודם ברו"ח אפ"ה קובעת וסת לט"ו דבתר התחלה
אזלינן ורא"י הראשונה לא היתה בימי זיבתה.
מיהו היינו לדינא דגמ' שהיתה מונה ימי נדה וימי
זיבה אבל לפי מה שחקנו אח"כ שבכל ענין שתהי'
רואה תהי' יושבת ז"נ (כמ"ש לעיל סי' קפ"ג
סק"ב) א"כ בכל ענין קובעת וסת. עמ"ש הש"ך
ודע דבכ"מ כו' כלומר דאך אפשר דעקור האי
דינא האין אשה קובעת וסת בימי נדה וזיבה א"ו
דלא אמרינן דאי דינא דקובעת וסת אלא לחזמרא
שלא ידא נעקר אלא בג"פ כדן אשה שיש לה
וסת קבוע אבל לא להקל שאינה חוששת כ"א
לוסתה כדן וסת קבוע דאלו מוסת שאינה קבוע
חוששת לוסת החדש ולהפלגה הא ודאי ליתא אלא

אמר

סימן קצ

בית

שם . וכן כפ"ם דכתובות כו' . עמ"ש לעיל סי' ק"י בטו"ז סק"פ ד"ה ובהדי' :

סקי"ח זהו דברי דשב"א בטור כו' . ז"ל הטור והרשב"א מיהר בנתעסקה בכתמים בפחות מכנרים ונמצא עלי' כנרים ועוד והרמב"ן מיהר בנתעסקה בפחות מכנרים ונמצא עלי' ב' גריסין ע"כ . וכי' חב"י על דברי הרמב"ן הנ"ל וז"ל אומר אני שגם מדברי הרשב"א יש ללמוד כן שכ' נתעסקה בפחות מכנרים ונמצא עלי' כנרים ועוד מהורה כו' אבל בשיש שם ב' גריסין ועוד אפי' את"ל שיהי' שם דם מאכולת כו' ודפיכך שמא ששמע דאיה מסמאה בנתעסקה בפחות מכנרים עד שתמצא ב' גריסים ועוד וכל בציר מהכי מהורה ובכלל כנרים ועוד שמיהר הוא כו' הלכך אפי' נתעסקה בפחות מכנרים ונמצא עלי' ב' גריסין אפרינן שקוד דם העסק שדי בי מיצעי זיל הכא ליכא שיעורא זיל הכא ליכא שיעורא אבל בשנמצא עלי' ב' גריסין ועוד אשמועינן ברייתא אפי' נתעסקה בכנרים לא אפרינן שדי בי מיצעי עכ"ל . והטו"ז חולק על חב"י וכי' דאין נראה לחלק בין אם נתעסקה בכנרים ונמצא עלי' כשני גריסין ועוד ובין אם נתעסקה בפחות מכנרים ונמצא עלי' כב' גריסין וכמו דשמא בנתעסקה בכנרים ונמצא עלי' ב' גריסין ועוד ולא אפרינן שקיל דם העסק ושדי בי מיצעי כן נמי נשמא בנתעסקה בפחות מכנרים ונמצא עליו ב"ג . וכמ"ש בש"ך סק"ז :

שם . וקשה ממ"ש רס"י קפ"ו דטהרות כו' ולק"מ דפמ"ש יב"י כו' . ר"ל דברס"י קפ"ו הביא שם פוסקים דס"ל דאשה שאין לה וסת כשעוסקת בטהרות צריכה בדיקה ולבעלה א"צ בדיקה . וע"כ הקשה הטו"ז סמ"ש הטור בס"י זה בשם הרמב"ן . והב"י בס"י קצ"א מחלק דלענין בדיקה סתמרינן מפי לטהרות מלבעלה משום דגזירות מעל"ע שגדה מטמאה ל"ש אלא בטהרות מפני כך הוצרכו ל"ן בדיקה אבל לענין אם מצאה דם ולא ידעין אם היא ממנה יש להחמיר לבעלה דהוי איסור כרת יותר מלטהרות דרית בהו כרת ע"כ :

סק"ב מעלמא אתא בעוד שהוא בנופה . בהגהות הג' רב"פ כ' ע"ז לשון רש"י ומאכולת מעלמא אתא בעד שהוא רצופה :

ש"ך סקמ"א דקאי אפי' אעד שאינו בדוק כו' . וס"ל דאינו מהח רק בעד

שאינו בדוק ולא הניחה בקופסא שיש ב' צדדים לתלות דדמא הי' הדם על העד קודם הבדיקה או בא עלי' מעלמא אחר הבדיקה טרם שמצאה היא דבטור איתא בזה"ל בעד הבדוק ולמחר מצאה ערו דם כו' (הגהות הג' רב"פ) ועמ"ש בטו"ז סקמ"א :

טו"ז סקמ"ה והטור כ' בשם הרא"ש כו' .

מצוי באותם המקומות פאמר אבל היכא דשכיח טובא אפי' לא הרגתו ולא הריחו ריחו תולה בו ע"כ ואח"כ הביא הב"י דברי הרה"מ שהביא דברי הרשב"א דמחלק בין אם הוא שכיח או לא וחרה"מ כ' עליו דהרמב"ם והרמב"ן לא חילקו בזה כו' כמ"ש הטו"ז כאן :

ש"ך סק"א כפ"י השני שכ' הב"י כו' . עיין מ"ש לעיל בס"ק הסמוך .

סקי"ג וצ"ל אפי' לסברא ראשונה כו' . ר"ל דהעמ"ז כ' דאפי' לסברא ראשונה דלעיל ס"ו דס"ל דגם בכתם הנמצא על בשרה בעינן כנרים ועוד מודים דלענין זה תמור כשנמצא על בשרו דמצטרפין אפי' טפין טפין . ועי"כ הש"ך דזה משום דלסברא ראשונה הדין כן ואדריכה דזה דוקא הוא לסברא ראשונה אבל לסברא אחרונה שמא אפי' בכ"ש בלי צירוף כלל :

סקי"ד וגם' היאך אפשר להוציא שום משמעות מלשון הרמב"ם זה כו' . ר"ל דבהרמב"ם דין וי' שהביא הש"ך לעיל בסמוך מצואר להדי' כן שפ"ל דעל בשרה א"צ שיעור אבל מלשון הרמב"ם שהביא המחבר כאן אין שום משמעות ואין הכרע מלשון זה אי ס"ל להרמב"ם דבעי שיעור כשנמצא על בשרה או לא וא"כ ל"ק כלל קושיית הב"ח על חש"ע שהביא דברי הרמב"ם כאן כיון דאין הכרע מלשון זה וכמ"ש הש"ך בסוף הס"ק :

שם . שדורמב"ם מפרש ג"כ בעיא דבש"ם כו' ע"ל סק"י שהבאתי דברי הש"ם :

סקמ"ז שכתבו משתותא . בגמ' פירש"י ע"ז דהיינו מסכת טווי' לאריג ונמצא דם ער השתי' :

טו"ז סק"ג דהא כ' לעיל בסמוך שאלו בא מהמקור כו' לא כתבו דרך הוכחה מ' . כונתו פשיטא דאם נמצא על חלוקה לחוד זהו הוכחה שלא בא מהמקור שאלו בא מהמקור הי' נמצא גם על בשרה . ואם נמצא על בשרה לחוד זהו הוכחה שמהמקור אתי ואם נמצא על בשרה וגם על חלוקה אין הוכחה דבא דוקא מהמקור וק"ל :

ש"ך סק"ז כנגד אגודל אבל כו' כצ"ל . ור"ל דאגודל רפעמים כנגד אותו מקום וכש"כ גם חרגל שנגד האגודל שהוא משוך יותר לפני' ומחקרב לבא נגד אותו מקום אבל בשאר גב חרגל שנגד שאר ד' ראשי אצבעות מהורה (מחה"ש) :

סקכ"ט אכר בצואר סמ"ש כו' . עיין בטו"ז סקמ"ו :

טו"ז סק"ז רק בשני בתים החמירו כו' וכן בשני שבילין כו' . עמ"ש לעיל

סי' קי"א סק"ז ד"ה וכ"כ ובד"ה דאיתא שם :

אמרי

סימן קצ הצא

בינה

ראי' ממש בשינוי ובפעם הג' מצאה כתם . וכמבואר לעיל סי' קפ"ט סט"ו דבראיתא ג"פ בשינוי הוי עקירת וסת) בג' זמנים ידועים לא אמרינן שבוה נעקר הוסת הראשון לענין שא"צ לחוש לו עוד כמו שאמרינן לעיל סי' קפ"ט (סט"ו) דבג' פעמים נעקר הוסת הראשון אם הפסיקה לראות בעונות הראשונות וראתה ג' עונות אחרות שוות אבל הכא בראיות ג' כתמים בג' זמנים ידועים לא מיחשב לעקירה דאין אלו ראיות אלא נחשב כהפסיקה ג' עונות דאם חזרה וראתה רק פ"א חזרה לקביעותה וכמ"ש בס' קפ"ט סט"ו ע"כ :

שו"י סהמ"א כי אמרינן אין שונין לקולא כו' . ר"ל על האי דינא שכ' המחבר לעיל סעיף ל"ב הקשה בגמ' מהא דתני

הי' מתעמק בטליתו ומהרות בצדו והוא הי' סמא וספק סימא מהרות בטלית כשהגביהו על כתפו ספק לא נגע מהור ואם א"א אא"כ נגע סמא רשב"ג אומר אעפ"י דלא אפשר אא"כ נגע אומרים לו שנה פעם אחת אם יגע עכשיו בידוע שנגע בתחלה . אמרו לו אין שונים בטהרות דאע"ג דעכשיו לא מתרמי שיגע דילמא מעיקרא לא הוי הכי ואמאי אמרינן כאן (בהדין דלעיל סל"ב) דתחזור להתעסק כבתחלה (ומשני) כי אמרינן אין שונין לקולא כגון שם דא"א לו אא"כ נגע וסימא הטהרות לא אמרינן שנה להקל אבל הכא חומרא הוא דמסתמא מהורה דהא לא על בשרה ולא על חלוקה אשתכח והאי דאמרינן תחזור להתעסק אם יודמן שתעבור על אותו מקום חומרא הוא וכזה אמרינן דשונין לתומרא ע"כ :

סימן קצא כדי להבין דברי רבותינו הפו"ו והש"ך ז"ל בס' זה אעתיק

בקיצור דברי הש"ס דאיתא במתני' האשה שעושה צרכיה וראתה דם ר"מ אומר אם עומדת סמא ואם יושבת מהורה ר' יוסי אומר בין כך ובין כך מהורה איש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים ר' יוסי מטהר ור"ש מטמא שאין דרך האיש להוציא דם אלא שחזקת דמים מהאשה . ופריך הגמ' מ"ש עומדת דאמרינן מי רגלים הדור למקור ואייתי דם (דאידי דחזיק לה עלמא דמעומד השתינה הדר מי רגלים למקור ואייתי דם) יושבת נמי נימא מי רגלים הדור למקור ואייתי דם (אע"ג דביושבת רווח לה עלמא ס"ד השתא דמתני' איירי בין במזנקת בין בשותת ובשותת אפי' יושבת אידי דמוקמא אנפשי' איכא למימר הדור מי רגלים למקור ואייתי דם) אמר שמואל במזנקת (פירש"י מקלחת כיון דנפיק בקילוח ב' אורחי' לא דחוקה ולא הדור מי רגלים למקור ואין דרך דם מקור לצאת עם מי רגלים אבל שותת אידי דאוקמא אנפשה הוא ואיכא

ז"ל הטור וא"א הרא"ש ז"ל כ' בעד הבדוק לה ומחתו בירכה שטמאה משום נדה ולפ"ז א"ח בין ענול בין משוך בכ"ע טמאה בכ"ש ע"כ . וכ' הב"י ע"ז כלומר דלא מפליגינן בין ענול למשוך ובין כגרים ליתר מכגרים אלא בדבר שאינו סמא אלא משום כתם שמן הדין היתה מהורה אלא שחכמים החמירו אבל כשאנו אומרים טמאה נדה משמע דטמאה ודאי מדינא כיון שקנתה בו יותר הדעת נוטה לומר דמשם בא מלתלות בפיתח ירך ע"כ . ואח"כ כ' הב"י ז"ל ומ"מ נראה דלא דק רבינו במה שתלה הדבר באביו ז"ל לומר שכ' בטמאה משום נדה שלשון הגמ' כך הוא טמאה משום נדה וא"צ ללמוד זה מהרא"ש ע"כ :

ש"ך סקמ"ד שנראה עיקר בש"ס דלכ"ע כו' . ר"ל דאיתא בגמ' בדקה

עצמה בעד שאינו בדוק לה והגיתו בקופסא ולמחר מצאה דם עליו רבי אומר טמאה משום נדה (היינו טמאה ודאית) ור' חייא אומר טמאה משום כתם (היינו טמאה ספק) ואח"כ איתא שם עוד פלוגתא בעד שאינו בדוק והגיתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם דר' מטמאה ור"י מטהר . וא"כ מוכח דיש ג' מחלוקת בזה ע"כ כ' הב"י שקצתם הורו להקל היינו כר"י דמטהר לגמרי אפי' יש בו כגרים ועוד . לזה כ' הש"ך שנראה עיקר בש"ס דאין כאן רק ב' מחלוקת ור"י דמטהר היינו דמטהר משום נדה אבל ס"מ מודה דטמאה משום כתם וקאמר דכן משמע בירושלמי דאיתא שם בשם ר"י דאסור בכה"ג משום כתם אם יש בו כגרים ועוד :

שו"י סכב"ן דלמא לא מן העד הוסיף כו' . עיין בש"ך סקמ"ה שהביא נ"כ

פירש"י וע"ש מה שכתב ע"ז :

סכב"ט ואע"ג דס"ל לרבי כו' . עיין ס"ש לעיל בש"ך סקמ"ד :

סק"ד ומו"ח ז"ל תירץ כו' דאם לא מצאה מהורה כשפשטתו ל"מ כצ"ל . וז"ל הב"ח

הא דנ' הטור בדיקת החלוק קודם לבישה לדיוקא איצטרך דדוקא כשבדקה פעם שנית כשפשטתו התם הוא דהראשונה מהורה והשני' טמאה אבל אם לא בדקה כשפשטתו אע"פ שבדקה אותו כשלבשתו ופשטתו והשאלתו לחברתה ומצאה בו כתם שתיהן טמאות ע"כ :

ש"ך סקנ"א אבל במכה שבנופה שמוציאה דם תולה בה א"כ כו' . עיין

בהגהות הג' רב"פ מה שהקשה ע"ז :

ש"ע סעי' נ"ד ולא עוקרתו . עיין פירושו בפרישה שכ' ע"ז וז"ל פי'

אם יש לה וסת קבוע ואח"כ פסקה מלראות וראתה

ג' כתמים (ל"ד ג' כתמים אלא אפי' ראתה ב"פ

משה רק משום נדה אבל מורה דמאה משום
כתם ואין כאן רק ב' מחלוקת דר"ח ור"י בהדרי
ס"ל דמאה משום כתם . וע"כ כ' הש"ך מרמזי
בש"ס (היינו הא דר"ז שהבאתי לעיל) הא דעד
שאינו בדוק לאשה שעושה צרכי' ובעד שאינו
בדוק מטמא ר"י משום כתם א"כ ה"ה באשה
שעושה צרכי' דמשה ר"י בין עומדת ובין יושבת
היינו ג"כ דמשה משום נדה אבל משום כתם
מטמא ומורה בנה לר"ם וז"ש הש"ך דמוכח בש"ס
כה"א ודלא כהמחבר דמסק כר"י דמשה גם בעומדת
דהא בש"ס משמע דגם ר"י מורה לר"ם דמאה
משום כתם וק"ל :

שם . א"כ הא דאמרינן בש"ס דר"י משה אף
לכתחלה כו' . ר"ל על הא דתנן בסיפא
דמתני' (שהבאתי לעיל בריש הסימן) איש ואשה
שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם ר"י משה
כו' פריך הש"ס ור"י בחד ספקא משה בסי' מבעי'
(ר"ל כיון דמשה ר"י ברישא באשה לחודא דלא
הוי אלא חד ספק דלמא לא הדור מי רגלים למקור
וסמקום מכה באו כש"כ דמשה בסיפא דאיכא ס"ס
דלמא מאיש ואת"ל מאשה דלמא ממכה באו ומאי
אצטריך לאשמעינן דמשה ר"י בסיפא) ומשני
מהו דתימא הנ"מ דיעבד אבל לכתחלה לא קמ"ל
(פירש"י דיעבד כיון שנתעסקה בטהרות ר"ל דלגבי
בעלה מאי לכתחלה ודיעבד איכא אבל לכתחלה
אמרינן לה אל תתעסק קמ"ל ממשנה יתירה דלא
אצטריך דאפי' לכתחלה קאמר) ע"כ . ולפי המיבן
הפשוט ה"ק דהא מה דאמר ר"י ברישא דטהורה
היינו אם כבר נתעסקה בטהרות אותן טהרות שהורין
אבל לכתחלה אמרינן לה אל תתעסק וכן לבעלה
ג"כ אסורה קמ"ל בסיפא ממשנה יתירה דמאי דאמר
ברישא דטהורה ר"ל לטהרות אפי' לכתחלה וא"כ
כש"כ דמותרת לבעלה דהא טהרות חמירי מבעלה
ולפי' מבואר להדי' דלא כר"ח דס"ל אפי' לבעלה
טמאה משום כתם . אכן לדעת ר"ח צ"ל הא דאמרינן
מהו דתימא הנ"מ דיעבד כו' ה"ק דאי לא ילפינן
הך דאיש ואשה בסיפא אלא בק"ו מרישא ה"א
הנ"מ דיעבד אבל לכתחלה לא כמו ברישא דדיו
לבא מן הדין להיות כגדון קמ"ל בסיפא הואיל
והוי ס"ס דאפי' לכתחלה משה ר"י לטהרות וכש"כ
לבעלה אבל ברישא גם הספקא כך הוא דלכתחלה
אסורה לטהרות וכן לבעלה משום כתם וז"ש הש"ך
א"כ הא דאמרינן בש"ס כו' . ומ"ש הש"ך וכן
מוכח ברש"י כמה שפירש כו' ר"ל דהא מ"ש רש"י
(הנ"ל) דממשנה יתירה קאי אסיפא שהוא המשנה
יתירה וא"כ גם מ"ש רש"י דאפי' לכתחלה קאמר
ר"ל בסיפא דעלה קאי דאי ר"ל אפי' ברישא
לכתחלה קאמר ה"ל לרש"י לפרש בהדי' דאפי'
לכתחלה

ואיכא לסימר הדור כאלו עומדת אבל עומדת א"א
לה לזנק) ופריך מזנקת גמי דלמא בתר דתמו מ"א
אתא דם (פירש"י אף במזנקת נהי דלא הדור למקור
מיהו מאן לימא לן דבהדי' מי רגלים אתא דנימא
ודאי לאו ממקור הוי מדאתא בהדי' מי רגלים אלא
ממקום מי רגלים ומכה יש בה דלמא בתר דתמו
מ"א אתא דם ממקור ולא מחמת מי רגלים) אמר ר'
אבא ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל
ונמצא דם בתוך הספל דאם איתא דבתר דתמו מ"א
אתא על שפת הספל איבעי ל"י לאשתכוחי . אמר
שמואל ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל
הלכה כר' יוסי ע"כ :

ש"ך סק"ב וק"ו אם שותת כו' . כונת הש"ך
והב"ח לתרץ לשון הפור ומור"ם
שכתבו ברישא אם מקלחת לתוך הספל ואח"כ כ'
אם שותת על שפת הספל למה כתבו אצל מקלחת
לתוך ואצל שותת כתבו על שפת הספל וע"ז תירצו
דנקט שותת על שפת הספל לרבותא דהא דרך
האשה כשמקלחת מי רגלי' עומדת על שפת הספל
ומקלחת לתוך הספל שהקלוח הולך למרחוק קצת
ואם היתה עומדת בתוך הספל ומקלחת ה"י הקלוח
הולך חוץ לספל משא"כ שותת אדרבה אינה עומדת
על שפת הספל מן יהי' המי רגלים שותתין חוץ
לספל אצל רגלי' אלא עומדת ושותת לתוך הספל
וא"כ הא דנקטי אצל אבר אם שותת על שפת
הספל בודאי לא היתה שותת מתחלה דא"כ לא
היתה עומדת על שפת הספל א"ו דמיירי דמתחלה
היתה מקלחת לתוך הספל ע"כ עמדה על שפת
הספל ובתר דתמו מ"א היתה שותת על שפת הספל
וקאמר דאפי' טמאה אע"ג דלא היתה שותת כ"א
בסוף ס"ס מקר' ב' לריעותא עומדת ושותת טמאה
וק"ו אם שותת תוך הספל דהיינו שהיתה שותת
מתחלה ועד סוף שלכך עמדה באמצע הספל כש"כ
שהיא טמאה (מחה"ש) :

סק"ג והוא מש"ס כו' . דאיתא שם תני' בדקה
עצמה בעד שאינו בדוק והניחתו בקופסא
ולמחר מצאה עליו דם רבי אומר טמאה נדה (היינו
טמאה ודאית) ור' חייא אומר טמאה כתם (היינו
טומאה ספק) ובהא מילתא נופא איתא בברייתא
אחרת בה"ל ר' מטמאה ור' יוסי מטמא . ואמר
ר"ז כשמיטא ר' ס"ל כר"ם וכשמיטא ר"י לעצמו
סדר דתני' האשה שהיתה עושה צרכי' וראתה דם
ר"ם אומר עומדת טמאה יושבת טהורה ר"י אומר
בין כך ובין כך טהורה ע"כ . ומשמע שם דר"י גבי
עד שאין בדוק לא משה רק משום נדה אבל מורה
דמאה משום כתם דאלי' צריך לעשות ג' מחלוקת
דבר דר' מטמא משום נדה ור"ח מטמא משום
כתם ור"י משה לגמרי משה יותר משמע דר"י לא

אכרי סימן קצא קצו קצה קצו בינה

שכ' דמיירי גם בעומדת על שפת הספל דל"כ חסי' יושבת טמאה :

סכ"ו וכן מחלק הכ"י בשנויא בתרא כו' עיי' בטו"ז סק"ד שהביא דברי הכ"י :

סימן קצו

ש"ד סכ"א כל דברי הש"ך ז"ל בבאן מהבאד בטו"ז סק"ג . ומ"ש הש"ך וז"ל הכ"ח אלא שכ' נלפענ"ד כו' ר"ל דהב"ח כ' ג"כ הטעם כהד"מ משום הא דר"ת והקשה הש"ך על הא דכ' הב"ח בלשון נלפענ"ד והא מבואר כן בד"מ ע"כ כ' דאולי לא ראה הב"ח הד"מ :

סימן קצה טו"ז סק"ו כיון שלעיל ססי' קל"ג כ' בסור וז"ע לא ישן כו' דבכלה חסי' שינה כו' . ר"ל דשם בא לאשמעינן דבכלה חסי' שינה מותר ע"כ כ' שם דאע"ג דבגדה אסור לו לישן על מטתה כו' אבל באמת בגדה חסי' ישיבה אסור . ובחוספת שבת בטהומין ליו"ד כ' דל"ל כתב בטור וז"ע ישן כו' ול"ג כמו שכתבתי ודוק :

ש"ד סכ"א מיהו במטה של עץ כו' והוא מפ' הדר כו' . ר"ל שפושין מקרשים בתוך הבית כמו חדר קטן שאין שם מקום רק לב' מטותיהם ואותו חדר קטן קורא מפס של עץ . ומ"ש או של בנך ר"ל ג"כ על דרך זה והביא ראי' מהגמ' דאיתא שם אמר רב כל הישן בקלפה שאיש ואשתו ישנים בה עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית תעמוגיה ואמר ר' יוסף חסי' באשתו נדה (כלומר שאסורים בתשמיש מ"מ מדברים זע"ז) והוא להם לתענוג וכשאחר ישן שם הם נזשים מפניו) ע"כ . וקלעא היינו חדר קטן הנ"ל ואיירי חסי' באשתו נדה אלמא דמותרין שם הוא במטתו והיא במטתה (מחה"ש) :

סימן קצו ש"ד סק"ד אבל בתר הכי טו"ז כנו' ר"ל כנו' בקיץ שהיום גדול אזי אחר שעה ו' מחלות היום חשבינן לילה ואינה יכולה עוד לפסוק בטהרה . ועיי' באחרונים שחלקו על הש"ך בזה וס"ל דכ"ד שעות שהזכיר האגור היינו שעות זמניות וכונתו עד סוף היום: **טו"ז סכ"ג** קמ"ל כאן דחזקת טומאה עלי' עד שיכלו ז' רגופין כו' . ר"ל דאי היו אמרינן דלא סתרה הימים שלמפרע אף שמ"מ היסה לריכה למנות ז"ל מחמת הראי' של עכשיו די אשירק דא"ל בדיקה בתוך אוחזן הז"נ דהא בז"ל של עכשיו לא החזקה להיות משיינס פתוח קמ"ל דחזקת טומאה עלי' עד שיכלו הז"נ רגופים וע"כ חסי' תראה בטמא הז"נ

לכתחלה קאמר ברישא א"י דלא קאי רק אסיפא (מחה"ש) :

שם . גם כנ"י דחק לחלק כו' . ר"ל דגם הכ"י ס"ל כהרשב"א דהאי אף לכתחלה דקאמר בגמ' קאי נמי ארישא ע"כ הקשה על ר"ח דטמאה משום כהם לבעלה וא"כ כש"כ דאסורה לעהרות לכתחלה ולכך דחק הכ"י לחלק בין עהרות לבעלה דהא דאיתא בגמ' דלטהרות מחמירין טפי מלבעלה הוא רק לענין בדיקה אבל בענין זה מחמירין לבעלה טפי (וכמו שהבאתי דבריו לעיל סי' ק"ל בטו"ז סק"ח יעו"ש) ועו"כ הש"ך דז"א אלא דהאי לכתחלה קאי אסיפא אבל ברישא מודה ר"י דאסורה לכתחלה לטהרות וה"ה לבעלה (שם) :

שם . דהיכי אפשר ששמואל ור"א כו' ע"ל בריש הכ"י שהבאתי דבריהם . והקשה הר"ן דהא כל דבריהם הוא רק אליבא דר"מ דלר"י בכל ענין טהורה ואם איתא דהלכה כר"י היכי אפשר דתרווייהו שקלי ופרי אליבא דר"מ טהור שלא כהלכתא ומתוך הר"ן דמודה ר"י ביושבת על שפת הספל ומזנקת לתוך הספל וגמלא דם על שפת הספל ולא בתוך הספל דרגלים לדבר דבחר דתמו מיהו כשהיתה שותת על שפת הספל אחי דמא דאי לא"ה בתוך הספל נמי מבטי' לי' לאשתכוחי וא"כ יכול לאוקמי דברי שמואל ור"א גם אליבא דהלכתא דשמואל מוקי למחנ' במזנקת וכדמפרש ר"א ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל לחוד דאז גם ר"י מודה דטמאה . עו"כ הש"ך דהוא דחק לפרש דבריהם כן דהא אינהו לא מיירי כלל בזהי ולא אחי אלא לתוך מאי דפריך הש"ס אליבא דר"מ אע"כ דגם ר"י מודה לר"מ לכתחלה ולא פליג רק בדיעבד וא"כ כל מאי דשייך לר"מ בדיעבד שייך גם לר"י לכתחלה ואח"כ שפיר דברי שמואל ור"א אליבא דהלכתא והוא כר"י וע"כ סיים הש"ך דלא משום חומרא הוא דפסקין כר' חייא אלא דמן הדיון הוא כן דמוכח כן בש"ס וירושלמי . ועמ"ש בס"י ק"ל ש"ך סקמ"ד וע"ל בש"ך סק"ח :

בק"ד ויושבת על שפת הספל כו' אבל ביושבת באמלע הספל כו' . ר"ל דאף במקלחת אין להחיר אלא ביושבת על שפת הספל דאז כשגמלא דם בתוך הספל ולא על שפת הספל אמרינן אם איתא דבחר דתמו מיהו איתא על שפת הספל איבעי' לי' לאשתכוחי אבל כשיושבת באמלע הספל טמאה משום דאפשר דבחר דתמו מיהו איתא דם וק"ל :

סק"ה חסי' מקלחת לתוך הספל לחוד . ר"ל ואפי' לא נמלא הדם רק בתוך הספל לחוד אפ"ה טמאה כשעומדת ואינה טהורה רק בתלתא לטיבותא יושבת ומקלחת ולא נמלא הדם רק בתוך הספל וכמ"ש הטו"ז סק"ב . ועיי' בדגול מרובה קמא הדפס מחדש

אמרי

סימן הצח קצט

בינה

מזרייתא דקמתי דס לח חולץ ומשני הא דאמרינן דחולץ היינו דסריך והא דאינו חולץ דלא סריך . ומדלא משני דתרווייהו בדסריך והא דסריך בבשר והא דסריך בד"א א"ו שאין חילוק . ומ"ס הש"ך גם מדלא משני הכי כו' . מדלא משני הא דלא אמרינן דאינו חולץ בדלא נחבטל והא דחולץ בנחבטל א"ו דא"ח :

סכב"ב עיין בב"י שמתמה על הרשב"א כו' . ז"ל הב"י כי בת"ה הביט והבטל שחתת הלפורן אפי' כנגד הבשר ולואה שחתת הליפורן שלא כנגד הבשר הרי אלו חולצין עכ"ל . וזה תימה ממ"ס בת"ה גבי נטילת ידי נראה דלואה שחתת הליפורן אינה חולצת כלל אפי' שלא כנגד הבשר ולגבי עבילה כ' דשלא כנגד הבשר מיהא חולץ ושמה י"ל דבגט"י דרבנן היקל אבל בעבילה דאורייתא החמיר ע"כ : **שו"י סקב"א** ולמה יגרע בשבת ויו"ט מאין לה עכו"ס בחוה"מ כוונתו פשוטה דבשלמא בדבר שתלוי במלאכה שפיר מקלינן בחוה"מ אבל בדבר שאין תלוי במלאכה דהיינו א"י אין לו עכו"ס בחוה"מ התירו ע"י ניקור הליפורנים למה לא יהא מותר אף בשבת ויו"ט ע"י ניקור וק"ל :

ש"ך סק"ל כ' הב"ח דמלשון זה משמע שאינו חוב עלי' כו' . ר"ל דאינה מחויבת לחלוץ שיני' אלא דעלה עובה הוא שחתלון שיני' שאם תמלא אחר עבילתה איזה דבר בין שיני' תלסרקה לחזור ולטבול ומביא הב"ח ראיה לזה מהמהר"א שדקדק גבי שחיטה כן שכ' הרמב"ם השוחט בהמות הרבה לריך לבדוק הסכין בין כל א' וא' שאם לא יעשה כן וברק באחרונה ונמלא הסכין פגום הרי הכל ספק נבלה דלמא בעור נפגמה . ודקדק מהר"א מדכ' שאם לא יעשה כן כו' ולא כ' ואם א"ו דלאו חובה הוא רק הוא עלה עובה לבדוק בין כל בהמה ובהמה שאם לא יעשה כן וימלא הסכין פגום באחרונה יהי' הכל ספק נבלה אבל אם אינו חושש לזה א"ל לבדוק בין כל בהמה ובהמה וא"כ ה"ה כאן מדכ' שאם ענלה ולא כתב ואם אינו רק עלה עובה לחלוץ שיני' ואם אינה חוששת לזה שמה תמלא אחר עבילה איזה דבר בין שיני' ותלסרך לטבול שנית הרשות בידה . ועו"כ הש"ך דכאן אין לדקדק כן כמו בשחיטה דשם אפשר לומר עוד טעם אחר דחוב הוא לבדוק בין פא"א דשמה יאכל מהן קודם בדיקה אחרונה מדקדק פהר"א שפיר דאם אימת שהטעם הוא משום דשמה יאכל מהן קודם בדיקה לא הול"ל שאם אלא ואם בוא"ו א"ו דרק הוא עלה עובה ואינו חוב לבדוק בין כל אריא אבל כאן בחליטה שבין השיניים שאין טעם אחר רק שאם תמלא איזה דבר בין שיני' תלסרך לטבול שנית ואפ"ה יש סבירא לומר דחוב הוא לה לבדוק קודם עבילה דשמה יהי' איזה דבר דבוק אחר העבילה

והיא לא ידעה כיון דאין אשה לריכה לבדוק אחר העבילה אם יש עלי' איזה דבר חולץ ע"כ אין הוכחה מלשון שאם דהיא רק עלה עובה דבין אם הוא רק עלה עובה ובין אם היא חיוב א"ש לשון שאם לתת טעם חדלעיל מיני' כיון דאין כאן טעם אחר וע"כ מסתב' לומר דחובה הוא דחיישינן שמה תשכח מלבדוק אחר העבילה (מחש"ס) :

סקל"ה והיינו כפי' הרשב"א כו' . עיין בטו"ז סקכ"ז שהביא דברי הרשב"א :

שו"י סקל"א משום גזירת מרחלאות . היינו כמ"ס הש"ך לקמן סס"י ר"א . ועיין בס"י ר"א סעיף א' ובטו"ז שם :

שם . דהא בכלים מיירי התם . ר"ל דשם לא מיירי מעבילת אדם רק מעבילת כלים :

שם . דלפעמים יהי' במקום מולא המעיין . היינו כמ"ס הש"ך לקמן ס"י ר"א סקכ"ו :

ש"ך סקמ"ג אלא בס"ד דרב כהנא כו' . היינו כמ"ס בטו"ז סקל"א :

סקמ"ו והך גזרה ל"ש הכא כו' . ר"ל כמ"ס בטו"ז בסקל"א בשם הרא"ש דגזרת הרא"ש הוא משום דלפעמים קובעין אותה במקום מולא מים ואין שם כשפ"ה ובסילון ל"ש הך גזרה דכל סילון יש בו כשפ"ה . ומ"ס הש"ך מיהו היינו דוקא לשיפת ר"ש והרא"ש אבל הראב"ד כו' הוא ג"כ כמ"ס בטו"ז ס"ק הנ"ל :

שו"י סקל"ז ומו"ח ז"ל פי' כו' . ז"ל הב"ח ומ"ס דרך שהיא רגילה לעשות בעת הילוכה הוא לומר שלא תגביה ידי' יותר מדרך

שהיא רגילה בעת הילוכה והוא שדרך נשים שחלניות בעת הילוכה בשוק שכופפת ידי' ומשימה אלצעותי' על לדיה למעלה מהחגור בענין שתגביה זרועותי' מן הגוף בכל לך ויהי' תחת בית השחי נראה להדי' וכך תגביה ידי' בשעה שטובלת לא יותר ע"כ :

ש"ך סקמ"ט אלא למאן דגרים בש"ס כו' . ע"ל סק"יג שהבאתי גירסת הש"ס :

סקס"א אבל בעל תולדות אהרן לא זיין מקרא כו' אלא ומיח' אפיקים רפה באיוב י"ב פסחים כו' . ר"ל דבתהלים ק"ז כתוב שופך בוז על נדיבים ויחטעם בתוהו לא דרך . ובאיוב י"ב כתוב שופך בוז על נדיבים ומיח' אפיקים רפה . ובתולדות אהרן מזיין באיוב על פסוק שופך בוז כו' פסחים קי"א . ומשמע דהוא הי' גורם בש"ס הפסוק של איוב ולא של תהלים :

סימן הצט שו"י סק"ג הפור כ' כו' . ז"ל הפור לשון

הרמב"ן דין תורה שמהא הטובלת מעיינת בעלמה סמוך לעבילתה וזודקת כל גופה שמה יש בה דבר שחולץ

אז תחוק בע"ש ומשכחת דתרחיק מהטבילה ד' ימים כגון שחלו ב' יו"ט ביום ה' וביום ב' וטבילתה בליל ב' מותרת לעשות החפיפה בע"ש. וזוהי יתבאר דברי רבינו הש"ך ז"ל ע"כ :

שם . וכדמ"ל לר"ח ור"י כו' ע"ש הוא דהא ר"ח ס"ל בכה"ג החופפת מע"ש . ול"ל וכדסבירא לן לר"ח ולר"י כו' . ור"ל כדסבירא לן חומרא דתרווייהו ובג"ל בפירש"י . ומפרש הש"ך הא דקאמר הש"ס הא דאפשר הא דלא אפשר דלא כפי' התוס' רק דלא אפשר היינו כשחל יו"ט שני ימים ביום א' וביום ב' וטבילתה חל במיז"ט ב' אז לא תחוק בע"ש אלא במיז"ט וכדפסקין הילכתא כר"ח וכדמתחזק רב יימר ומפרש הש"ך דגם דעת רש"י לפרש כן ומחוקמא שפיר הסוגיא דלעיל וא"ל לחוק במ"ש התוס' דמיירי דחל טבילתה במז"ש שהיא יו"ט דאש לא נפרש כן אולה לה הסוגיא דלעיל הפסק דמרימר ולפירוש הש"ך כו' ממש כפסק דמרימר וק"ל :

סכ"ו . וכן כ"ל דאמרינן אש סמוך לחפיפה טבילה א"ל לחוק ולטבול היינו כשנמצא עלי' דבר חולץ אש"כ כיון שסמוך לחפיפה טבילה א"ל לחזור לחוק ולטבול :

סימן רא

ש"ע סעי' ב' . והא רבו הנוטפין על הזוחלין וכן אש רבו מי בשמים כו' .

הוא לשון הרמב"ם והב"מ כ' שם דהרמב"ם מפרש הזוחלין היינו הנכרות והיאורות המושכים מן המעיינות ויש להם דין מעיין לכל דבר . הנוטפים פ"י מעיין שעל הכר ומימיו נוטלים טפה טפה למטה בשיפולי הכר אעפ"י שהואם טפות יורדות במדולה תיכף וא"ו כיון שאינו נוהל אלא יורדים בהפסק יש להם דין מקוה ואינם מטבילים בזחילה ע"כ ואתי שפיר מ"ש הרמב"ם בפרט דהיינו אש רבו הנוטפין וכן אש רבו הנשמים משום שהוא מפרש בכ"מ שאיתא במשנה נוטפין דהיינו מן המעיין עלמו שנוטפין מהמעין שעל הכר וק"ל :

ש"ך סכ"א כ' ב' כו' . ז"ל הב"י ומדברי רבינו שמשון וברא"ש ומדברי המדריכי יש להוכיח ג"כ דבפר"ן ס"ל ודלא כמהרי"ק שהרי כתבו דהא דהעיל ר' לודק בזוחלין שרבו על הנוטפין שהם כשרים דהינעךך לאשמעינן אפי' במקום שאין בו כדי טבילה בזוחלין אלא"כ נוטפין משלימין בהם דאל"כ מאי לאשמעינן פשיטא דא"כ יפסלו כל הנכרות אפי' למאי דאמר שמואל נהרא מכיפי' מיבריד עב"ל . ואי הוה ס"ל כדברי מהרי"ק מניל לאוקמי בכה"ג דלמא לעולם בשים מ' סאה בזוחלין עסקין ואפ"ה הינעךך לאשמעינן דכשרים לומר דאפי' במקום שלא

שחולץ בטבילה ועזרא ובית דין תיקנו שתהא חופפת בכ"מ שער שבה במים חמין וסורקת אותן או מפספסת אותן ביד' יפה יפה כדי שתתיר שערות' אש יש בהם קשר ע"כ יראה מדבריו שיותר מחמיר בעיין הגוף מבעיין הראש מפני שזה ד"ת וזה אינו אלא תקנת עזרא ע"כ :

ש"ך סכ"ב . ול"ג מכלה סוגיא כו' . דאיתא שם אמר רב הונא אשה חופפת בא' בשבת וטובלת בשלישי בשבת שכן אשה חופפת בע"ש וטובלת במז"ש (דאין יכולה לחוק בשבת ודין אפשר משאי אפשר) אשה חופפת בא' בשבת וטובלת בד' בשבת שכן אשה חופפת בע"ש וטובלת במז"ש יו"ט שחל להיות אחר השבת דהיינו ליל ב' אשה חופפת בא' בשבת וטובלת בה' בשבת שכן אשה חופפת בע"ש וטובלת במז"ש יו"ט של ר"ה שחל להיות אחר השבת דהיינו ליל ג' רב חסדא אמר כוליה אמרינן שכן לא אמרינן . היינו היכא דהניע ליל טבילתה במז"ש חופפת בע"ש ואש הניע טבילתה ביו"ט אחר השבת או במז"ש יו"ט שני של ר"ה אחר השבת חופפת נמי בע"ש אבל אין ללמוד מזה להיכא דטובלת בליל חול שתהא מותרת להרחיק החפיפה מהטבילה דאין דין אפשר משאי אפשר . רב יימר אמר אפי' שכן ג"כ אמרינן לבד מאשה חופפת בא' בשבת וטובלת בה' בשבת דרחוק יותר מדאי ואפי' עמא דשכן ל"ל דאפי' במז"ש שני יו"ט של ר"ה שאחר השבת אסורה לחוק בע"ש ומוטב שחוק בליל טבילתה . דרש מרימר הילכתא כרב חסדא וכדמתחזק רב יימר . פירש"י דהיינו דהילכתא כר"ח לחומרא דאמר שכן לא אמרינן דהיכא דטבילה מולאי יום חול לא תחוק מאתמול ובמאי דאמר ר"ח כוליה אמרינן דהיכא דטבילה במז"ש ב' ימים טובים של ר"ה אחר השבת חופפת בע"ש לית הילכתא כוותי' אלא כדמתחזק רב יימר חייפה בלילה וטבילה בלילה . מרימר חומרי חומרי נקט מדר"ח ומדרב יימר פ"כ . ואח"כ איתא בגמ' שם הילכתא אשה חופפת ביום וטובלת בלילה והילכתא אשה לא תחוק אלא בלילה קשיא הילכתא והילכתא לא קשיא הא דאפשר הא דלא אפשר פירש"י הא דאפשר לחוק ביום חופפת ביום הא דלא אפשר לחוק ביום כגון מולאי יו"ט לא תחוק אלא בלילה ע"כ . ולפי פירש"י כאן לא קאי הא דפסק מרימר לעיל כר"ח וכדמתחזק רב יימר דש אמרינן דכה"ג חופפת בע"ש וטובלת במיז"ט . ובתוס' כ' הא דאפשר היינו דאפשר לחוק במז"ש שהוא חול תחוק במז"ש ולא מע"ש והא דלא אפשר לחוק במז"ש ליל טבילתה כגון שהיא יו"ט חופפת מע"ש אעפ"י שטבילתה למז"ש או ליל שני בשבת והם שני ימים טובים אחר השבת ע"כ . ובנות התוס' לתרן דקאי גם הפסק דמרימר דהיינו כשחל טבילתה במז"ש והוא יו"ט שח"א לה לחוק ביום וגם לא בלילה

שוקת וכו' ותימה גדולה היאך אפשר להבין לשון זה בלא הגהה שהרי כתב ואם אין מ' סאה וכו' אין טובלין וכו' ואח"כ כ' אעפ"י שהמעין נמשך ועובר ע"ג ולחוז טובלין וכו' אלא הדבר פשוט וברור שט"ס הוא ולריך להגיה אעפ"י שהמעין נמשך ועובר ע"ג ולחוז טובלין וכו' והנה משמע מהב"ח שהבין כונת הרשב"א במה שד' אעפ"י שהמעין נמשך ועובר ע"ג ולחוז כו' היינו אעפ"י שהמעין נמשך ע"ג השוקת וגם חוז להשוקת אפ"ה טובלין כו' ע"כ כ' הב"ח ע"ז ולריכין להגיה בדברי הרשב"א דאל"כ א"א להבין דבריו דהא כ' מקודם דאם אין מ"ס אין טובלין וסיים שטובלין . ועז"כ הש"ך ששגגה ילאה מלפני הב"ח דהדבר פשוט דמה שסיים הרשב"א תיבת ולחוז לא קאי אלמעלה רק קאי אחיבת טובלים דהיינו דבמים שחוז להשוקת טובלין בהם וכדעת הב"י הנ"ל בכונת הרשב"א וק"ל :

סכ"ד מ"מ הא ס"ל דכה"ג מעיין גמור כו' . עמ"ש ע"ז בדגמ"ר ובהגהות הג' רב"פ :

בקד"ז והשמיט כ"ח כו' לא הו"ל להשמיט כו' . ר"ל דהי' ל' להרא"ש לכתוב בתימרא דרבא דלא תעמוד ע"ג כ"ח משום ביעתומא ונשמע מינה דבכ"ח ל"ש הטעם משום גזירת מרחלאות רק משום ביעתומא (וכמ"ש הראב"ד הביאו הטו"ז לעיל סי' קנ"ח סקל"א) ומדהשמיט הרא"ש ולא כ' כ"ח ש"מ דלא ס"ל לחלק כדעת הראב"ד :

שו"ז סכ"ז ומו"ח ז"ל הביא תשובה זו ופירש בה דלא פסול אלא באם ניחא

ל' לאדם כו' . עיין לקמן בס"ק הסמוך שהבאתי דברי הב"ח ושם לא כתב לשון זה אם ניחא ל' לאדם רק הוא מחלק בין אם נפל מידו בכונה אך הש"ך בסקמ"ו מחלק בין אם ניחא ל' לאדם או לא יעו"ש :

סכ"ח ודחה אותו ממתי' דסילון כו' ר"ל דאיתא בפ"ו דמקואות מטהרין את

המקוה הרחוק מן הקרוב כי"ד מביא סילון של חרס ומניח ידו תחתיו עד שהוא מתמלא מים ומושכו ומשיקו אפי' כשערה דו' . וא"כ מוכח משם דאעפ"י שבא מידו של אדם למקוה כשר . ומ"ש הטו"ז והקשה ע"ז דהא בטל מדרש חכמים כו' . ר"ל דאי אמרינן דכל שלא בא מהכלי למקוה אע"ג שבא מידו של אדם אינו פוסל א"כ בטל מדרש חכמים שאמרו דמקוה אינו כשר אלא כשבא בידי שמים כמו מעיין שהוא בידי שמים והא באורייתא לא כתוב דדוקא ע"י כלים פוסל . ומ"ש פסקו של דבר כל שלא נתקבל בכלי אע"ג שבא מתוך ידיו למקוה מטבילין בו עד מחלה כו' עיין ע"ז לקמן במחבר סעיף מ"ד :

ש"ך סקמ"ו ועפ"ז דחק ליישב שהוא דמפלק כו' . ז"ל הב"ח כ' בתשובה

להרמב"ן סי' רל"א בשם הראב"ד דאפי' ניקב הכלי נקב

שלא היו מהלכין בתחלה מטהרין משום דזוחלין רבו שאלו היו נוטפין רבים לא היו מטהרין אלא במקום שהי' מהלך בתחלה בלבד אבל אי כהר"ן ס"ל דאפי' במקום שלא הי' מהלך מתחלה הוא מטהר אתי שפיר דא"כ השיבא כאלו אין נוטפין כלל שגתבעלו בזוחלין שרבו עליהם וא"כ דין הוא שיסלימו לשיעור מ' סאה דכיון שרבו זוחלין עליהם הו"ל כזוחלין ע"כ : **סכ"ב** גם דברי הפרישה כו' . ר"ל דעל מ"ש הטור (שהוא כלשון המחבר כאן) גל שנתלש מהים וכו' מ' סאה כו' כ' בפרישה וז"ל ול"ע למ"ד דס"ל דבמעין א"ל מ' סאה הא גל ג"כ מעיין שהוא נובע וא"ל כיון שנתלש דין מקוה יש לו שהרי כ' הילכך גל כו' ונ"ל דס"ל דמ"ש וכו' מ"ס ל"ד קאמר אלא כאלו אמר שיעור שכל גופו עולה בו כפ"א ע"כ והש"ך לא ס"ל כן אלא ס"ל דגל כיון שנתלש אינו מטהר ככ"ש ולריך מ"ס ומ"ש הטור לשון הילכך כו' קאי אזחילה דהיינו דיש לו דין מעיין לענין זה דמטהר בזחילה אבל לריך מ"ס וק"ל :

סכ"ד אף להטביל בתוכו . ר"ל דל"ת שכשרה דוקא לענין להטביל במים שיולא מתוכו

(היינו דלקמן ס"ח) קמ"ל דכשרה אף להטביל בתוכו :

סקכ"ז ועיין בב"י מ"ש לדעת הרשב"א כו' . ר"ל דהב"י הביא שם דברי הרשב"א וכו' וז"ל

וגראה שהרשב"א מפרש מתני' דמעין שהעבירו ע"ג שוקת פסול העבירו ע"ג שפה כל שהוא כשר חולה לה וכו' ה"ק מעיין שהעבירו ע"ג השוקת כלומר שהי' מתכנס לתוך השוקת פסול לעבול בשוקת דשוקת זה כלי הוא והו"ל מים שאובים ואם העבירו ע"ג שפה כלומר הנכנסים בשוקת אינם נשארם בתוכו אלא מקלחים ממנו לחוז והיינו העבירו ע"ג שפה שהמים יולאים מתוך השוקת ועוברים ע"ג שפת השוקת ויולאין לחוז אעפ"י שאין המים היולאין לחוז אלא כל שהן טובלין בהן מחטין ולינורות דדין מעיין עליהם וה"ה דכשר להטביל בהם אדם אדם יש בהם מ"ס והב"י עצמו הביא דברי הר"ר יוסף טייטלשטק שדחה דברי הב"י וכו' דא"א לפרש לשון המשנה כן דא"כ לא איכפת לן אם עברו על השפה אם לא אלא שבתוך השוקת פסול וחולה לה כשר א"כ הכי הו"ל למיתני מעיין שהעבירו ע"ג שוקת תוך השוקת פסול חולה לה כשר כו' ע"כ והר"ר יוסף טייטלשטק מפרש דברי הרשב"א שלא כדברי הב"י . והב"ח הביא דברי הב"י הנ"ל וכו' וז"ל וכבר השיג הרב הגדול מוה' יוסף טייטלשטק על פירושו כאשר מבואר בב"י שהביא דבריו מיוסדים על אדני פז והרב ב"י חזר והחזיק דבריו מלשון התשובה הרשב"א שכו' וז"ל ואם אין מ' סאה במים שמן המעיין לכלי אין טובלין ומטבילין לתוך הכלי אעפ"י שהמעין נמשך ועובר ע"ג ולחוז טובלין וכמו ששינוי בפ"ה דמקואות מעיין שהעבירו ע"ג

קורטוב בכל השנה אבל אם לא הטיל ע"ד זו בהכי
הוא דאמרין מג' כלים מלטרפין מד' אין מלטרפין
ולזה נוטים דברי הרמב"ם ע"כ :

ס"ה ודנתי לפני רבותי שלא להכשירו כל"ל
(לבושי שרד) ובס' דברי שאל מהג'
אבדק"ק לבוב ז"ל על ה"ד כ' על דברי הש"ך וז"ל
לפענ"ד ז"ל היפוך השורות וכל"ל מכאן ה' נ"ל
כשמנקין מקוה ונפסל בג' לוגין מים שאובין אם
יולאו ממנו מעט יותר ממה שה' בו כשנפלו לתוכה
הג' לוגין שהוא כשר ודנתי לפני רבותי להכשירו
אבל לא ראיתי רבותי נוהגין כן אם לא שהולאו כל
המים וינגבו המקוה בסדינים או בחול או ינקבו
הכלים גדולים בו לצטל מהורת כלי ועיין בסמ"ג
וסמ"ק ושםא יש לחלק בין ילאו המים מאליו ובין
היכא שדלו והולאו ממנו ויש שהורו שהמעיין אינו
נפסל בג' לוגין מים שאובין והאריכו בראיות ולא
ראיתי רבים נוהגים כן כל"ל . וזוה יובן דבריו ומה
שמהלך בין ילאו המים מאליו ובין היכא שדלו והולאו
ממנו לפענ"ד כונתו כיון דבא ע"י אדם שדולה וזוה
פוסל ובעיני שנקב בשוליו ואף כזה מהראוי לפסול
ורק דלא ניחא לי' וע"ש סקמ"ו עכ"ל :

ס"ה דאש"ג דפשוטי כלי עץ הוא כו' . על לשון
הטור תמהו שהטור כ' אפי' אין לה שפה
כלל (דגמ"ר) ועיין בטו"ז סקמ"ג :

ס"ז גם לדבריו אחי שפיר הא דאמרין בש"ס
כו' . עיין בס' חידושי רח"ה הגדפס
מחדש שהקשה דהא גם לרש"י והרא"ש אחי שפיר
ודו"ק :

ס"ח אלא דהחמיר לגזור שאוב אטו שאינו
שאוב כו' . ר"ל דהב"ח מתוך לדברי
הרא"ש דס"ל אש"ג דמדינא סגי בכשערה אפ"ה יש
להחמיר גזירה עירוב שאוב עם כשר אטו עירוב חסר
עם שלם או עירוב שני חסרים :

ס"ט וכתמלכו ונתהפך דרך שוליו . ר"ל
שבתוך המים מהפכו אבל כשמכניסו
לעבול ז"ל פיו למעלה כמבואר בס' ר"ב ס"ו וע"ש
בטו"ז סק"ו וגם ביורה שמכניסו דרך פיו לריך בתוך
המים להפכו שיה' פיו למעלה ואפ"ה לא מקרי שאובין
כיון שהכל בתוך המים ואח"כ מהפכו ומעלהו דרך
שוליו (לבו"ש) :

ס"י ספק דרבנן כו' . נ"ל כונתו
דוקא למאן דס"ל דכולו שאוב
הוא דרבנן דהא המחבר כאן איירי במקוה שהיא
ריקן . ועיין בש"ך ס"ק קמ"ד שכ' דכאן העצם הוא
דכשר משום דחזקה מקוואות הוא מן הכשרות והיינו
אף למאן דס"ל כולו שאוב דאורייתא אפ"ה כאן כשר
וע"ל בש"ך ס"ק קמ"ט . וז"ש ג"כ הטו"ז כאן ועוד
נכלל בזה שיש לה חזקת כשרות . כונתו ג"כ דאף
למ"ד

נקב שאין עליו עוד תורת כלי כל שנפול מחוך ידו
של אדם הדולקו למקוה פסל את המקוה אלא כשנפלים
ממילא מכלי נקוב למקוה ההם הוא דאינו פוסל .
וכ"ל מדקדוק לשונו דדוקא כשהאדם מכוין לדלותו
להפילו למקוה ההם הוא דפוסל אבל נפלו מידו שלא
בכוונה הו"ל כאילו נפלו ממילא שלא ע"י אדם ואינן
פוסלין ומ"ה שנינו הפוחט את כהונה דהאדם פוחטו
בכוונה לחוך המקוה אבל אם נסחט ממילא אינן
פוסלין דהכנסות יש עליו דין כלי נקוב . וא"ת א"כ הא
דחנן בפ"ב המהלך את הטיט ללדדן ומשכו ממנו
ג' לוגין כשר ה' תלוש ומשכו ממנו ג' לוגין פסול
דפירושו כמ"ס הרמב"ם בפ"ה המשנה דאם סילק את
הטיט מקרקעות המקוה ושמהו ללדדן ונמשכו מן
הטיט ג' לוגין למקוה החסר כשר דהמים שהיו בטיט
לא נקראו בשם שאובין כיון שלא הסיר הטיט מן
המקוה אלא סילקו ללדדן בלעד' ועודנו במקוה אבל
אם ה' תלוש את הטיט והגביהו בידיו והבדילו מן
המקוה ללדדו דהשתא נעשו המים שבטיט שאובין בידיו
אדם ושוכ נמשכו מן הטיט ג' לוגין ונפלו למקוה החסר
פוסלין את המקוה והשתא השם למה יהא פוסל בתלוש
הלא נמשכו השאובין ממילא מן הטיט למקוה וי"ל
כיון דתלוש את הטיט והבדילו מן המקוה והניחו בלד
המקוה צמין שיה' נמשכין ג' לוגין מן הטיט למקוה
והר"ז כאילו בכוונה הפיל מידיו הג' לוגין למקוה
ופוסל ע"כ . והש"ך כ' דכל שבא מיד אדם אפי' שלא
בכוונה פוסל וע"כ ניחא ההוא דמסלק את הטיט
כפשט' דכיון דהאדם הגביהו אף שנפל אח"כ ממילא
פוסל כיון שבא מיד האדם . ומ"ס הש"ך לחלק דלכך
מותר בצעיף מ' לנקות המקוה בכלי נקוב משום דשם
לא ניחא לי' לאדם שיפלו המים למקוה . עיין בטו"ז
סקכ"ז שהביא דברי הרמב"ן בתשובה שכ' שפוסל אף
בכה"ג ועיין בטו"ז לקמן סקמ"ו מ"ס בזה ודו"ק :

סקמ"ט זהו פ"ה המשנה כו' . ר"ל דאיתא
במשנה כמ"ס המחבר כאן דדוקא מג'
כלים מלטרפין אבל מד' אין מלטרפין (ויסיים שם
במשנה) בד"א בזמן שהתחיל השני עד שלא פסק
הראשון ובמד"א בזמן שלא נתכוין לרבות אבל נתכוין
לרבות אפי' קרטוב בכל השנה מלטרפין לג' לוגין
ע"כ . וכ' בב"י ע"ז ח"ל פ"ה קורטוב מזה מועטת
מאוד וקאמר שאם בכל השנה לא הטיל בבת אחת
כו"א קורטוב עד שצממה פתמים השלים ג' לוגין
מלטרפין ופוסלין המקוה ונראה מדברי רבינו (שהוא
כלשון המחבר כאן) שהוא מפרש דנתכוין לרבות היינו
שמעשה ראשונה שהתחיל להטיל בו מים ה' בדעתו
להטיל ג' לוגין אבל פשט לישנא דמתני' משמע לי
דנתכוין לרבות היינו שכשהוא מטיל אותם מים שאובים
למקוה הם ע"ד לרבות מי מקוה שיה' בו מים בשפע
ולא יחסר ע"י טבילות שיטבלו בו או מלטרפין אפי'

אמרי סימן רד רה רי ריא ריג בינה

ש"ע סעיף ב' לא נדרתי אלא בעצם שהנחתו להיות נודר בו ר"ל בעצם שהניח בביתו להיות נודר בו ולא מעצמו ממש :

למ"ד דכולו שאוב הוא דאורייתא לפ"ס מותר כן מחמת חזקת כשרות וק"ל :

סימן רד

ש"ך סק"ח ואולי משמע ל"י להרב כו' ולא מדמי ל"י לנדר בתורה כו' אלמא דבא לדמותו נגמרי לנדר בחרם דיש כו' כצ"ל . ור"ל דהא בהגהות מרדכי שם הביא ראי' דבנדר בשרחן א"צ התרה מהנודר בתורה (כמו שהביא המו"ז לשונו) וא"כ כשסיים שם דבע"ה צריך התרה הו"ל ג"כ לדמותו להנודר בתורה דשם נ"כ הריץ כן בע"ה דצריך התרה (כמ"ש המחבר לקמן סי' רי"ב) ואמאי מסיים הגהמ"ר כדאיתא בנדרים נבי נדר בחרם א"ו דרוצה לדמותו לגמרי לנודר בחרם דשם נ"כ יש במשמעות ב' לשונות (כמ"ש הש"ע לקמן סי' ר"ח) ואפ"ה צריך התרה :

סק"ט נראה שיכול לחזור בו כו' . ר"ל אף דיכול לאסור על עצמו דשלב"ל מ"מ כאן לא הוי כאוסר רק כהקדש והקדש אינו חל על דשב"ל כמ"ש בהגהות האשר"י שהביא לעיל . וזה שסיים הש"ך ושאני התם בנדר לתת מעשר דהוי הקדש כו' ר"ל דל"ד להא דלקמן סי' רכ"ז וסי' רל"ד (שהביא הש"ך לעיל תחלת ס"ק זה) דבנדר לתת מעשר הוי הקדש ושרי גם לדידי' שהקדש לא חל על דשב"ל וק"ל :

סימן רז ש"ך סק"ב כשאוסר החפץ בנדר וזה אוסר עצמו על החפץ כצ"ל (עצ"ל) ומ"ש הש"ך ויש מי שבי דאע"ג דעם שאר הלשונות אינו כלום אם אמר מודרני ממך שאיני אוכל לך או שלא אוכל לך לחוד . האי לחוד קאי אהא דאמר שאיני אוכל ולא אמר לך אבל לא קאי אהא דאמר שלא אוכל לך דהיינו שלא אמר מודרני ממך רק שלא אוכל לך לחוד דהא לקמן בסמוך כ' דלכ"ע אם אמר שלא אוכל לך בלא מודרני ממך לא אמר כלום וחק :

סימן רח ש"ך סק"ד וה"ה להקל כגון שהרוב כו' . כונתו דלא תימא דהא דכ' הש"ע דאם הוא אומר שדעתו כנשר מלוח וי"י של עכו"ם נאמן הוא דוקא כשאפילו המיעוט אין קורין לבשר מלוח של קדשים בשר מלוח סתם אבל כשהמיעוט קורין בשר קדשים בשר מלוח סתם אינו נאמן לזה כ' הש"ך דאם הרוב קורין לבשר מלוח של ע"א בשר מלוח סתם הולכין להקל :

סימן רי טו"ז סק"ג דשאני התם בו הלכך פיו עדיף בדברים שבלב כו' . ר"ל דלכך דוקא באנ"ס אמרינן דדברים שבלב הוי דברים אבל בלאו אנ"ס אמרינן דבכה"ג דברים שבלב אינם דברים הוא משום דאין מעית בדבריו שמה שמוציא בפיו כיון בלבו ג"כ לומר כן אלא שמחשב בלבו על תנאי כו"כ ע"כ בלא אונס אמרינן דדברים שבלב אינן דברים אבל כאן שהוצאות פיו ה' בטעות כמה שאמר פת סתם אמרינן דדברים שבלב הוי דברים . ומ"ש המו"ז והתוס' הקשו כן כו' . ר"ל דתתוס' חקשו ג"כ (כמו הרא"ש שהביא לעיל) על הא דאיתא בגמ' (שהוא הדין שכ' המחבר כאן) דאם ה' בלבו פת חטים ואמר פת סתם דאינו אסור דק בפת חטים מדא דאיתא בנדרים בנודרין להרנין ולחרטין דמשמע דוקא באנ"ס אמרינן דרברי' שבלב הוי דברים אבל בלא אנ"ס לא ותידצו דהא דנודרין להרנין מדיי בעם הארץ ולא התידו לו אלא גבי אונסין כדי שלא ינהנו קלות ראש בנדרים אבל לת"ת שרי אפי' שלא במקום אונס . ומ"ש המו"ז בשם רש"ל עין בש"ך סק"ב שכ"כ בשם הב"ת :

סימן ריא ש"ך סק"ב דא"כ הדרא קו' הרא"ש כו' . היינו כמ"ש במו"ז סק"א : ובאמת יש כאן מקום עיון כו' . עמ"ש ע"ז בנקה"כ :

סימן ריג ש"ך סק"א ז"ל הר"ן כו' והביאו הכ"מ פ"ג דנדרים ואסור כו' . ג"ל דתיבת ואסור הוא ט"ס וצ"ל ויתב . וז"ל הכ"מ וכ' הר"ן בכלהו גרסי' שאני כדא יר"ד ובשבותות גרסי' שאני ביו"ד דמשום דנדרים סתמים חפצא אנפשי' תגי ברשון שאני כלומר מה שאני עכ"ל . וכן יש להגיה בכל הני שאני בלא יו"ד עכ"ל הכ"מ :

סימן ריד

ש"ך סק"ד אם יכול להתיר להם בפ"ע ר"ל דמסיפק אי הא דיכולים להתיר בפני ת"ח ה"ה היינו דהוא מעצמו יכול לנהוג היתר בפני ת"ח או דיותר ג"כ לומר לת"ח מותרים אהם : פק"ה

שדעתו לחזור אפ"ה אל ישנה מפני המחלוקת וכיון
דמפני המחלוקת הוא ולא מדינא דוקא בפניהם
הוא דמתסר הא בצנעא שרי ע"כ :

סימן רטו טו"ז סק"ב בדרישה כתב

משמע כו' ז"ל המור נדרים חלים על דבר מצוה
כיצד אומר קונם סוכה שאני יושב לולב שאני
נוטל אסור לישוב בסוכה וליטול לולב וכן אם נדר
להתענות זמן ידוע ואירע בו שבתות ויו"ט וחגוכה
ופורים חל הנדר גם עליהם ומ"מ לא יצום בהם
אלא מתדין לו נדרו ע"כ וכן בפרישה מדלא כ'
המור גם ברישא בסוכה שמתדין לו משמע דשם
אין לו התרה ע"כ ומ"ש הטו"ז וכ' עוד בפרישה
שגם הסמ"ג שמביא המור כו' עיין בסו"ז לקמן
סק"ג ט"ש בזה :

ש"ך סק"ד כ' הדרישה משמע שסיכר

הדרישה כ' דמהרמ"א משמע דס"ל דגם בסוכה
סחגי התיה ועיין בסו"ז סק"ב שכ' בשם הפרישה
דמהר"ד לא משמע כן :

בקה וכן בא"ח סי' תי"ח כ' משמע כו' עיין בסו"ז סק"ג שהביא דברי הב"י סי' תי"ח :

סקי"א ואפשר כיון ליישב בזה מה שהקשה

הב"י כו' ר"ל דהב"י הקשה על הא
דכ' המור בס"י תק"ע דמי שנדר להתענות כו"כ
ימים ואירע בהם ר"ח נדרו בטל וצריך התרת חכם
והשנה שם דין שבתות ויו"ט וריח חנוכה ופורים
ואח"כ ב' שם נשבע בהם להתענות א"צ התרה
שאין שבוועת חלה על דבר מצוה אלא לוקה עד
שנשבע שבוועת שוא ע"כ וכ' הב"י ע"ז דדברים
תמזהים הם דהא ע"כ לא אמרין דאין שבוועת
חלה על דבר מצוה אלא במצוה דאורייתא אבל
במצוה דרבנן חלה וא"כ הול"ל דבחנוכה ופורים
חלה השבועה ואף בר"ח משמע דלא סתם
מדאורייתא אלא מדרבנן והול"ל דעל ר"ח גמי חלה
השבועה ע"כ :

סקי"ב כ' הב"ח ואיכא לתמוה כו' ר"ל דהב"ח

הקשה על הש"ע שכ' בסעיף ה' דעל
מצות ל"ת לא חל הנדר שהוא דעת הרשב"א
ואח"כ בסעיף ו' כ' דחל הנדר והוא דעת המור
והש"ך תמה על הב"ח דהא בש"ע סעיף ו' כ' ו"א
דחל הנדר והי"א הללו פליגי על הרשב"א שהביא
המחבר בסעיף ה' ועיין בסו"ז סקי"א :

שם גם מ"ש והתוס' נמשכו לשמחו בש"ש דהך

ומידו כו' ר"ל הע"ש המור דהנדר חל
אף כנדר לקיים מצוה לית כנן אבילות ופירות

סק"ח גבי הא דמשני ר"ז כו' עיין לקמן

בסמך שהבאתי הא דר"ז
שם ולענין דינא נראה כסברת הרא"ש כו' וא"צ

לדחוק כמ"ש התוס' כו' ז"ל הרא"ש על
הש"ס דס' מקום שנהגו כי אתא רבה בר בר
אכל תרבא דאיתרא פ"י שני מקומות הן בחלב
שעל גבי הקיבה אחת כקשת ואחת כיתר שע"ג
העשת אסור ושעל היתר כותר ובבבל נהגו בו איסור
וכי אתא רבה בב"ח מא"י לבבל נהג בו היתר
כמנהג מקומו עול לגבי רב אריא ורבה בר"ה דרב
הונא כיון דחזיניהו כסיה (ופריך הש"ס) ורבה בב"ח
לי"ל הא דתנן במתני' נותנין עליו חומרי מקום
שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם אמר רב
אשי רבה בב"ח דעתו לחזור הוה וקי"ל כרב אשי
דהוא בתרא ויש לאדם לילך אחר מנהג המקום
שדעתו להשתקע שם בין לקורא בין לחומרא כי
הא דר' זירא אכל מגרמיתא דרב ושמואל (היינו
דאם שחמ בתוך שאר המבעות ס"ל לרב ושמואל
דשחמה פסולה משום הגרמה דשאר המבעות לא
מקום שחמה הוא) בעלותו לא"י כי לא ה' דעתו
לחזור לבבל הלכך לא נהג חומרי מקום שיצא
משם וכן רבה בב"ח אכל תרבא דאיתרא בבבל
משום שה' דעתו לחזור לא"י ולהכי לא נהג
חומרי מקום שהלך לשם ודוקא בצנעא שלא
ישנה מפני המחלוקת ולהכי כסיה עכ"ל ועל הא
דמשני הגמ' רבה בב"ח דעתו לחזור הוה כ' התוס'
וז"ל ובתולין גמי מתוך ר"ז אין דעתו לחזור הוה
ק"ק דהשתא מתני' לצדדין קתני דחומרי מקום
שיצא משם היינו בדעתו לחזור וחומרי מקום שהלך
לשם באין דעתו לחזור ע"כ וכ' הש"ך דא"צ
לדחוק דמתני' לצדדין קתני אלא מתני' מיירי
בדעתו לחזור ולכן נותנין עליו חומרי מקום שיצא
משם דהוה כבן עיר שיצא משם אבל באין דעתו
לחזור נותנין עליו חומרי מקום שהלך לשם וג"כ
מפעם דהו כבן עיר שהלך לשם וחד מפעם הוא
וכמ"ש הרא"ש הנ"ל והא דקתני במתני' דנותנין
עליו חומרי מקום שהלך לשם היינו לא מדינא
(כיון דמיירי בדעתו לחזור) רק שלא ישנה משום
המחלוקת והביא הש"ך רא"י מהר"ן שפירש כן
דז"ל הר"ן מתני' בשדעתו לחזור מתוקמא ורא"י
מדאמרינן פ"ק דתולין כי סליק ר"ז אכיל מגרמיתא
דרב ושמואל ומקשינן ור"ז לי"ל נותנין עליו
חומרי מקום שיצא משם ואסיקנא הג"מ בשדעתו
לחזור ור"ז אין דעתו לחזור הוה ופשמא דמתני'
גמי הכי מוכח ומש"ה קתני החולך ממקום שאין
עושין למקום שעושין כיון שדעתו לחזור נותנין
עליו חומרי מקום שיצא משם מדינא וממקום שעושין
למקום שאין עושין אע"ג דמדינא עושה כיון

פירות האלו כו' כנ"ל ואח"כ הביא המשנה ברשון זה האומר לאשתו קונם מעשה ידך עלי כונם הן לפי קונם הן על פי אסור בחלופיהן ובנידוליהן אבל בדבר שאין זרעו כרה נידולי גידולי אסורין ע"כ ומדכ' הרא"ש החילוק בין דבר שזרעו כלה על הא דאמר לאשתו קונם הן לפי כו' משמע דס"ל דה"ה הא דאיתא במשנה בסיפא דרישא החילוק בין דבר שזרעו כלה קאי ג"כ ארישא באמר פירות אלו עלי קונם הן על פי כו' דהא שני בבית אלו שוין הן ועז"כ הש"ך דאפשר יש דילוג בלשון הרא"ש היינו דצ"ל כמ"ש במשנה הנ"ל שהבאתי מ"ם מאן מוכח וק"ל :

סק"ג שהוא דשיד"ם כו' . עיין בסו"ו סק"ו .

סק"ד ומ"ה לא מיתסר בחילופיהן ובנידוליהן כו' . ע"מ"ש ע"ז בסו"ו ססק"ג :

סו"ו סכ"ח כ' הר"ן כו' . ע"ל סק"ב שהבאתי לשון המשנה והי' קשה להר"ן ל"ל שני בבית דמ"ן דהר"י ותירץ דבאומר לאשתו קונם מעשה ידך כו' אשמועינן רבותא ללמוד מכאן דה"ה במיחד פירות של פלוני כמו מעשה ידי אשתו אע"ג דלא אמר פירות אלו הוי כאומר אלו ובסיפא דהאומר לאשתו קס"ל רבותא דאף באומר פירות האלו שאני טועם הוי כלא אמר אלו וזה לא משמע מרישא דשאני אוכל דרישא לא קאי אאלו ושאני אוכל דסיפא קאי אמעשה ידי אשתו דהוי כאומר פירות אלו :

ש"ך סק"ב וכן כונת התוס' בעירובין כו' . ר"ל דאיתא שם האי דכתיב

ספר כריתות מבעי' לי' לדבר הכורת בינו לבינה (שלא ימיל תנאי בנש' שיקשרם יחד . אלא הבדלה ידו) כדתני' הרי זה גיטך על מנת שלא תרכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות (דהא כל ימי' קשורה בו שמחמתו היא נמנעת שרא תלך לעולם לבית אבי') וכתבו התוס' שם ד"ה ע"ס שלא תלכי לבית אביך וז"ל תימא דהא אם מת אבי' לא חשיב תו בית אביה כדתנא בגדרים קונם לביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או מכרו לאחר מיד מותר וי"ל דבית אביה קרואים כל יוצאי חלציו כדכתיב בתמר שבי אלמנה בית אביך אע"ג דקראי מוכחי שם שכבר מת ע"כ וכ' מהרש"א שם הא דלא הקשו התוס' רק ממת אבי' והביא רא"י מהא דאיתא בגדרים דבמת מותר לכנס לביתו ואמאי לא הקשו גם ממכרו דהא בגדרים איתא דנש' אם מכר ביתו מותר להנודר אח"כ לכנס שם כמו שהביאו התוס' עצמו הא דגדרים והו"ל להתוס' דהקשות נש' ממכר ביתו דמותרת לכנס דשם ותו לא קשורה ב"י כמו שהקשו סמ"ט . ותירץ מהרש"א דממכרו ל"ק להו

כ' הב"ת וז"ל והכי מוכח נמי בתוס' שבועות דף כ' דיה דכי לא נדר שכתבו וז"ל ועוד דהא דגדרים חלין על דבר מצוה בביטול מצוה איירי קינש שאני נוטל לזכב אבל אם נדר לקיים מצוה כגון שאומר שלא אוכל ביוה"כ או שלא אוכל נבילות וטרפות לא חיל דאין אסור חל על אסור ומיהו לר' יהודה בן בתירא דאית לי' דנשבע לקיים את המצוה חייב כש"כ נדרים שחלין לבטל שיחולו לקיים עכ"ל . וס"ל להמור עיקר כהאי ומיהו שכי' התוס' לבסוף ואע"ג דלא קי"ל כר"י ב"ב דנשבע לקיים את המצוה חייב מ"ם מאי דנשמע מדבריו דכש"כ נדרים שחלין לבטל שיחולו לקיים אף רבנן מודי לי' דהא לא פליגי אלא בנשבע לקיים המצוה אבל בגדרים לא אשכחן דמלגי . ועיקר כפירש"י והתוס' והמור ע"כ . והש"ך חולק עלי' וס"ל דהתוס' כתבו כן דק כר"י ב"ב ולא לדידן דאי אמרינן דהאי ומידו שכתבו התוס' הוא אף לדידן א"כ לא קיימא הא שכתבו התוס' מקודם ועוד דהא דגדרים כו' דשם כתבו דנדר לא חל לקיים מצות ל"ה ובאמת ס"ל להתוס' כמ"ש מקודם להביא רא"י מהא דגדרים חלין על דבר מצוה כו' וא"כ אדרבה מסקנת התוס' כהרשב"א וק"ל :

סימן רמז

ש"ך סכ"א וכ' הרא"ש פ' הנודר דוקא למחליף כו' . ר"ל דעל הא דמבואר שם בנש' באומר קונם פירות האלו על פלוני מהו בחילופיהן קאמר שם הרא"ש דה"ה בכל איסורי הנאה נמי מספקא לי' אי חליפין אסורין אי לא דוקא לאותו שהחליפין קא מבעי' לי' אי קנסינן לי' אבל לאדם אחר פשיטא דשרי כדתני' חמץ של עובדי עבירה אחר הפסח מותר מיד מפני שמתאימין . והר"ן כ' דהא פשיטא דעל הנודר עצמו כשאמר אלו אסור אפי' כשהחליפין אחר והאיכע' בנש' קאי במדיר את חבירו דוקא או על הנודר עצמו כשלא אמר אלו והחליפין בעצמו :

סק"ב וכן הוא בלשון המשנה כו' . ר"ל דבמשנה איתא בזה"ל קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובנידוליהן שאני אוכל ושאני טועם מותר בחילופיהן ובנידוליהן בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' נידוליהן אסורין האומר לאשתו קונם מעשה ידך עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובנידוליהן שאני אוכל ושאני טועם מותר בחילופיהן ובנידוליהן בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' נידולין אסורין ע"כ והרא"ש הביא מתחלה לשון המשנה בקונם

בראמר חרתי ביתך זה לא נמשכה משום מה אתה תופסו ולכן פסק הרא"ש דהריא בפלוגתא דתפוס לשון הראשון כמ"ס השואל דמסקא לן וא"כ בגדרים דאיסורא דאורייתא נקטינן דהמא דאס"י הינא דמא או מכל לאתר אתה תופסו משום זה ואסור וכך הם דברי השור שם, בראמר ביתך אסור נפל וננה אותו אסור מה וכו' מותר ובראמר זה אסור בו לעולם אס"י מה וכו' פ"י וישיב אם נפל וננה דאסור אה"כ אסור וכן אם אסור כ"י הרשונה וכו' אסור וכן לאשמועינן רבותא דאצט"י שאמר נפל ביתך אס"י אסור בו לעולם אס"י מה או מכל ואסור ביתך דאסור בו אם נפל וננה שדרי כן שאמר ביתך או שאמר בית זה ברחוק אסור בו אם נפל וננה א"כ ודאי ה"ה כשאמר כ"י הרשונה אלא אצט"י לאשמועינן דאס"י מה או מכל אסור בו לעולם . והי"ז ה"י גורס בירושלמי נשמעני' מן הדא האמר לירשני חנו בית חתונה לבני אן בית ארמולית לבתי נפל הירושים חייבים לכתות בית זה ונפל אין חייבים לכתות גם ה"י מפרש שאין כאן אלא בע"י א' ונביאו כ"י ולפי שעלה ע"ד כ"י שנס הרא"ש ה"י גורס כך ה"י מפרש בברי השור שמה שם בבית זה אסור בו לעולם אס"י מה וכו' דרשנו דומר דאינו אסור לעולם אלא להנך סילי ולא לענין נפל וחור וננה אבד דהנא דאמר כ"י לשונות אסור לעולם אף לענין נפל וחור וננה עכ"ל וש"י ר"י מרי' כ"י אבד כמא דמרישית נהא דס"ל לרשור לנידסה הרא"ש דקא פשיט בירושלמי בע"י השני דבין בראמר ביתך כן בראמר בית זה בכל ענין אם נפל וננה אסור וכתונה האומר לירשני חנו בית חתונה לבני וכו' ארמולית לבתי נפל וירשני חייבין לכתות ואינו מחלק בין אבד חנו ביתי ובין אבד חנו בית זה זה כמ"ע חייבים לכתות וה"ה לענין גדרים הש"ך לרדברי הב"ה דהרא"ש ס"ל כאמר בית זה אסור בנפל וננה וס"ל דבירושלמי פשיט כן מזה דהנא האומר לירשני כ"י והא דתם לא קאמר בית דתני' האומר לירשני כ"י וגם י"ל דהרא"ש מפרש זה . וקאמר עוד הש"ך וגם י"ל דהרא"ש מפרש כ"י . ר"ל אס"י אם נאמר דהרא"ש לא גרס כמריסת ה"י בירושלמי רק כמ"ס הב"ה דאינו גורס רק חנו בית חתונה כ"י ולא גרס בית זה כ"י אס"י דהרא"ש מפרש האיצט"י בירושלמי על ביתך י"ל דהרא"ש מפרש היינו הא דקאמר בירושלמי נפל ובני א' אסור בנפל היינו הא דקאמר בירושלמי נפל ובני א' לית הוא כ"י ה"י אביעי שני' קאי על ביתך א' אסור בנפל (וכא כהנ"ה שם) דע"ה הרא"ש דהאיצט"י שני' קאי בין על ביתך בין על בית זה) וע"ה פשיט בירושלמי מהאמר חנו בית חתונה כ"י דהירושלים חייבים לכתות ה"ה כאן לענין גדרים בנפל וננה עדיין מק"י בית ואסור . והביא הש"ך רא"י

לחן דהא אם יקנה אבי בית אתר שור אינה רשאה לכתוב בו דהא אסור לה ע"ס שלא תלכי לבית אביך וא"כ אין זה כריתות . ומשמע מדברי מדרש"א דאם לא יקנה בית אתר מותרת באמה לילך לאבי' דהוא לא מדיד אותה רק מבינה אלא דהתוס' לא הקשו רק ממה דמסכרו אפשר שיקנה בית אתר . ובש"ך חזק ע"ז וס"ל דלפי חירוק התוס' דמה שאמר לה ע"ס שלא תלכי לבית אביך היינו יוצאי חלציו ה"ה אף אם מכל דבית נמי אסורה לילך לאבי' או ליוצאי חלציו כיון דבית אביך לא משמע דקא לבית ממוס' ניטין דהקשו שם גם מסכרו דה"ה התוס' דהא חזקא הא אם מה אבי' או אם מסכו לא חשיב מ"ה בית אבי' דתני' בגדרים ונאמר אמרינן דאם אסור לה ע"ס שלא תלכי לבית אביך אין זה כריתות והרצנו שם כמו בתוס' גדרים שרובא רעיל דבית אביך היינו יוצאי חלציו . וא"כ מדרש"א נס על הא דהקשו מסכרו דבית אביך היינו יוצאי חלציו ה"י כהנ"ה דגם אם מסכו חלציו אסורה לילך לאבי' או ליוצאי חלציו וק"ל :

סכ"ה

אס"י כשאמר לביתך זה אסור כ"י . היינו כהרדעת הראשונה דסעי' ו' וה"א דיש חילוק בין בנן לאחר כיון דבני ראי לירשור לאחר מות אבי בודאי לא נדר רק כל ימי חי' אבי קמ"ל דאין חילוק . ועיין בס"ז :

סכ"ו

מ"ס מ"ש ללעז השור כן כ"י . ז"ל השור אסור לחבירו קונם לביתך שאני נכנס . כל זמן שהוא ברשותו אסור ואס"י נפל וחור וננה אותו אסור בו מה או שמכר לאחר מותר בו שאינו נקרא עוד ביתו אבד קונם לבית זה שאני נכנס אסור בו לעולם אס"י מה או נתנו לאחר או מסכו וכן אם אבד שתי הרשונות קונם שאני נכנס לביתך זה אסור בו לעולם ע"כ . וכו' הב"ה ע"ז ח"ל מ"ש רבינו ואס"י נפל כ"י הוא מהירושלמי הביא הרא"ש בפסקיו וז"ל ביתך זה מה אתה תופסו פשיט ביתך או משום זה נפל ובני לית הוא נשמעני' מן הדא האמר מר לירשני חנו בית חתונה לבני או בית ארמולית לבתי נפל הירושים חייבים לכתות . ובע"י הראשונה לא נפסקה נראה דתל' בסלוגתא דתפוס לשון ראשון עכ"ל הרא"ש . פ"י דהרא"ש מפרש דהירושלמי חתמי קמנעי' ל"י דהא הינא דאמר חרתי ביתך זה משום מה אתה תופסו משום ביתך ואם מה מסכו לאחר מותר בו או משום זה ואם מה וכו' לאחר אסור כן אידך קמנעי' ל"י בראמר חרא כן באומר ביתך כן באומר בית זה א' נפל ובני לית הוא כלומר כ"ז דאין שם הב"ה שגור ע"ז מי שרי או אסור ופשיטא ל"י דבין כון ובין כון אם נפל וננה אסור אבד בע"י הראשונה רא"י

שא"א לפרש דבריו בן שהרי הרמב"ם כ' תחלה שהולכין לפי המקום ועו"כ סתמא דביצה מגולגלת אינו בכלל זה ומותר ועו"כ הפור דלא נהירא :
ש"ך סק"ן אבל ירק חי ודאי מותר (כצ"ל) ובפרישה ס' הקשה עליו מרשון הרא"ש כו'. עיין בטו"ז סק"ג שהביא דברי הרא"ש . והש"ך מפרש דברי הרא"ש במאי דקאמר באומר ירק קדרה עלי היינו על ידי כבישת קדרה . דר"ל דכונת הנודר כשאומר ירק קדרה עלי הוא לאפוקי אותן ירקות שאינן נאכלין רק במבושל כגון דלועין וכה"ג בזה אינו אסור אבל ירקות שיכולין לאכלן ע"י כבישה אסור בהם בכ"ע בין שכבשן בין שבישלו וכמ"ש מהרש"ל דאסור בנכבשים וכש"כ במבושלין :
טו"ז סק"ן שני לדם דג . ר"ל דאם הקיז דם היום אוכל דג ביום שני :

שם ובדרישה תמה דהא המור כו'. ר"ל דהדרישה תמה דה"י לו להמור לחלק דאם נדר ביום הקזה מבשר אזי אינו אסור מבשר עופות צלויים כיון דבר"ז אינו אוכל אותם ביום הקזה ובדאי לא ה"י דעתו ע"ז ועוד דהא העולם נוהגין לאכול בשר תרנגולין ביום הקזה ע"כ מפרש הדרישה דהא דאמר שמואל מאן דמסין ואוכל בישראל דציפרא פרח ליבי' הוא דוקא בשר של ציפורים אבל לא בשר תרנגולין . והטו"ז חולק עליו וכ' דהא דנוהגין לאכול עופות ביום הקזה הוא במבושלין דדוקא צלי אין לאכול ואפי' תרנגולין אין לאכול צלי ביום הקזה והא דהמור אין מחלק כנ"ל הוא כיון דאפשר לו לאכול תרנגולין מבושלין אף ביום הקזה ע"כ חל עלייהו הנדר ואסורים אף בצלי וק"ל :

מחבר סעי' כ"ט תוך שבועים אמה ושירים . היינו ע' אמה וד' מפתים כמבואר בש"ע או"ח שצ"ח ס"ה :

סימן ריח טו"ז סק"ב והוא בחו"מ ס' רמ"ו כו'. ר"ל דאיתא שם מי שהלך בנו למדה"י ושמע שמת וכתב כל נכסיו לאחר ואח"כ בא בנו אין מתנתו קיימת שהדברים מוכיחים שאלו ידע שבנו קיים לא ה"י נותן כל נכסיו :

סק"ן עיין בטו"ז שמגיה שצ"ל ממקום . ועיין בש"ך סק"ג שב' שצ"ל בש"ע כמו שהוא לפנינו בין להחמיר כגון שהלך למקום שממחרין הקציר כו' . וכונתו פשיטא דנשהך למקום שממחרין הקציר אזי אפ' אנו הולכין אחר מקום שגדו אז הוא להתמיד ולהיפך הוא להקל . ונ"ל שלפני הפו"ז ה"י הגירסא בש"ע בין להחמיר כגון שהלך למקום שממחרין הקציר . וכן הוא הגירסא בטור (ועיין בב"ח שהגיה בטור שצ"ל בין להתמיד כגון

רא"י לזה מדהירושלמי פשיטא לי' מהאומר תנו בית חתנות כו' דהיורשים חייבים לבנותו והא בס"פ השואל איתא המשכיר בית לחבירו ונפל חייב להעמיד לו בית . ופריך הגמ' ה"ד אי דאמר לי' בית זה אני משכיר לך א"כ אי נפל אויר לי' ואמאי חייב להעמיד לו בית אחר . ומשמע משם דפשיטא אי אמר בית זה נפל אזדא לי' א"ו דהרא"ש מפרש דהאיבעי' בירושלמי הוא ע"י ביתך ולא על בית זה . ומ"ש הש"ך ואפשר אסיק אדעת' הך מתני' כו' . ר"ל מדהקשה שם בגמ' בפשיטות אי דקאמר זה נפל אזדא לי' ומשמע דפשיטא לי' להמקשן דבכל דוכתא כיון דאמר זה נפל אזדא לי' אפשר דאסיק אדעת' דמקשן ג"כ הך מתני' דבירושלמי שהביא הר"ן דהאומר תנו בית זה ונפל דאין חייבים היורשים לבנותו וק"ל :

טו"ז סק"י וכן משמע בס"י רכ"ו שכ' המור כו'. היינו כמ"ש הש"ך לקמן ס"י רכ"ו סק"ד :

ש"ך כהכ"ב דר"י ור' יונתן כו' עמ"ש בטו"ז סק"א :

סקכ"ד וכדמחלק הב"ח כו'. היינו כמו שהביא הטו"ז סק"י בשם הב"ח :

סימן ריז

טו"ז סק"א מדאמרינן בגמ' כו'. ר"ל דאיתא בגמ' הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוך . ד' יאשיה אומר שנאמר ויבשלו הססה באש כמשפט ע"כ . והא ר' יאשיה קאי שם גם אשדוק דמתקרי מבושל לדידי' והביא רא' מפסח שנקרא מבושל אע"ג דה"י צלי וא"כ משמע דאם צלי נקרא מבושל ק"ו דשלוך נקרא מבושל :
סק"ג בטור כ' כו' . וז"ל המור הנודר מהמעושן אם הוא אסור במבושל איבעיא ודא איסושמא ולחומרא והרמב"ם כ' שהולכין אחר לשון בנ"א לפי המקום והזמן והתיר ביצה מגולגלת (היינו כשנדר מהמבושל) ולא נהירא ע"כ . ותבין הב"י (בטו"ז כ' ותבין הכ"מ ונ"ל דט"ס וצ"ל הב"י דכן איתא בב"י ובכ"מ אינו כן) דהא דכ' המור ולא נהירא קאי על הא דתלה הרמב"ם בלשון בנ"א והו"ל לאסור סתם כיון דלא איפשטא ונקמינן לחומרא ותמה ב"י ע"ז דהא בגדרים הולכין אחר לשון בנ"א . והטו"ז מתרץ דבאמת אין המור חולק על הרמב"ם רק בהא דהתיר ביצה מגולגלת והא שהביא המור מ"ש הרמב"ם תחלה שהולכין אחר לשון בנ"א הוא כדי שרא תאמר דמה שתתיר הרמב"ם ביצה מגולגלת הוא משום מנהג מקומו שזה אינו בכלל מבושל ע"כ הביא לשון הרמב"ם

חייב לפרוע ולא הוא הנאה כיון שאם לא חי' זנה
 היתה מצמצמת ומתפרנסת ממעשה די'. וי"מ דמיירי
 כשהבעל נותן לה צרכה והיא מענגה במזונות יתרים
 אבל בענין אחר לא וא"א הרא"ש ז"ל הביא כל
 אלו המפרשים בפסקיו. ואני תמה דכל זה א"צ
 אלא דרבנן אבל לחנן מותר בכ"ע והלכתא כוותי'
 וכ"כ הרמב"ם ע"כ. ור"ל דאיתא במתני' דנדרים
 דל"ג המודר הנאה מחבירו פורע את חובו ומתזיר
 לו אבירתו. ומקי שם רב הושעיא דאיתי' כחנן
 דתנן מי שהלך למדה"י ועמד א' ופירנס את אשתו
 חנן אמר איבד את מעותיו ונחלקו עליו בני כהנים
 גדולים ואמרו ישבע כמח הוציא ויפור ע"כ. וע"כ
 הקשה הטור על הרא"ש כיון דאנן קי"ל כחנן
 דאיבד את מעותיו למה הביא הרא"ש דברי
 המפרשים הנ"ל. וגם בפרישה הקשה דדברי ר"ת
 סותרים אהדדי דבתחילת הס' הביא הטור בשם
 ר"ת בראובן שמודר הנאה משמעון והלך למדה"י
 ועמד א' ופירנס את אשתו ובניו יכול שמעון לפרוע
 את החוב לזה שפרנסה. ואינו מחלק כלל בין אם
 זן אותה לפניו או לא ולענין אם שמעון עצמו
 פרנסה מחלק ר"ת אם זן אותה לפני ראובן או לא
 (וכנ"ל בדברי הטור). ומתקן הטור דהא דכ'
 הר"ת לחלק בין אם זן אותה לפניו או לא לא להלכה
 כ"כ אלא לפרש דברי הש"ס מדלא קאמר הא מנ'
 חנן הוא ע"כ מפרש דאיתי' מתני' אפ"י כרבנן ומיירי
 דזן אותה לפניו (וכנ"ל) דבכה"ג אף רבנן מודי
 דהוי המעות מתנה ואינו מחויב להתזיר לו אבל
 באמת ס"ל לר"ת דאין חילוק כלל וכדקי"ל דהלכתא
 כחנן וק"ל :

ש"ד סכמ"ב נראה שהבין שמ"ש הרא"ש
 כו' וקשה והא אמרינן כו'.
 ר"ל דעל מה שאיתא במשנה המודר הנאה מחבירו
 כו' אם יש לו בהם תפיסת יד אסור (כמ"ש המחבר
 בסעיף ו') כ' הרא"ש מכאן הורה ר"ת שהמשכיר
 בית לחבירו אינו יכול לאסרו עליו כיון שלא נשאר
 למשכיר תפיסת יד בבית וכו' וקשה דאמרינן
 בערכין המשכיר בית להבירו וחקדישו הדר בן מעלה
 שכר להקדש ופרך היכי דייר ב' הא במעילה קאי
 אלמא יכול המשכיר להקדיש אחר שהשכירו הילכך
 נראה שיכול להקדיש מה שהבית שוה יותר על
 דמי השכירות והא דאמרינן הכא אין לו בהם
 תפיסת יד מותר לפי שאין דעתו על מה שהשכיר
 אבל אם אסרו בפירוש אסור א"נ יש לחלק דבהקדש
 ממש מצי להקדיש כי ההוא דערכין והא דקאמר
 הכא דמותר משום דאסרו בקונם בעלמא ע"כ.
 ומפרש הש"ך דכל דברי הרא"ש הוא אליבא דר"ת
 דס"ל לר"ת נ"כ דאפ"י אסרו בפ"י אינו יכול לאסור
 בקונם. ומ"ש הרא"ש וקשה והא אמרינן בערכין
 כו'

כגון שהלך למקום שממהרין הקציר וכמו שהוא
 כאן בש"ע) וע"כ הניח הטור שצ"ל ממקום
 שמאחרין. והיינו שהלך ממקום שמאחרין הקציר
 למקום שממהרין שאז הוא דהחמיר כשהולכין אחר
 המקום שנדר וכנ"ל וק"ל :

ש"ד סכמ"א עד שיגיע הקצירה בפועל כו'
 וע"ל ס"ח נבי עד הגשם.
 ר"ל דלקמן גבי עד הגשם הדין הוא דאינו אסור רק
 עד שיגיע זמן הגשם אף דלא ירד הגשם עדיין
 אבל עד הקציר הוא אסור עד שיגיע הקצירה
 בפועל לא עד שיגיע זמן הקצירה. כן הוא להדי'
 בב"ה. כתבתי זאת לפי שראיתי בבאה"ט שכ' בשם
 הש"ך דאם אמר עד הקציר אינו אסור עד שיגיע
 הקצירה בפועל אלא עד שיגיע זמן הקצירה. וזה
 סעודת. ובודאי לא ראה בנוף דברי הב"ה והי' סבור
 מדכ' הש"ך וע"ל ס"ח גבי עד הגשם דכונתו דגם
 כאן הדין כן. אבל בב"ה מחלק בהדי' בין עד
 הקציר לבין עד הגשם וכנ"ל :

סכמ"ד לענין סוד קש"ב. עיין בסוכה דף
 ס"ח שכ' שם פירושו והוא ר"ת פ"ס
 זמן רגל קרבן שיר ברכה :

טו"ז סקי"ט הפור הביא כאן כו'. ר"ל דאחר
 שכ' הטור כלשון המחבר כאן
 כ' עוד וז"ל כתב הרמב"ם ז"ל עבר הפסח אעפ"י
 שעבר התנאי ה"ז אסור לנהוג חולין בנדרו ולהניחה
 שתלך ותהנה אלא נוהג איסור עד החג כמו שנדר
 אעפ"י שתלה הנדר באיסור זמן שעבר ע"כ ואינו
 מבין דבריו שהרי לא נדר אלא עד הפסח הילכך
 אחר הפסח מותר להנות לו עכ"ל :

ש"ד סכמ"ח וכאן לא אמר שאסורה כו'.
 ר"ל כמו שאמר בסעיף ל"ו
 דאם הדירה שלא תלך לבית אבי' עד החג אזי אסורה
 להנות ממנו מיד שמא תלך אחר הפסח וה"ה כאן
 הי' לו לומר שאסורה לילך מיד שמא תהנה ממנו
 אחר הפסח עז"ק הש"ך דאדם נוהר בנדר כו' :

סימן רכא

טו"ז סק"ה הואיל שאינו מחויב לחזור לשלם
 לו. ר"ל דקי"ל בחו"מ סי' קכ"ח
 דהפורע חוב שר חבירו שלא מדעתו אין הלוה
 מחויב לשלם להנותן כלום דיכול לומר לו אלו לא
 היית פרעת לו הייתי מפיס אותו והי' מוחל לי
 החוב :

סכ"ז בסור כ' בשם ר"ת כו'. ז"ל הטור ויכול
 לזון אשתו ובניו ועבדיו הכנענים ופ"י ר"ת
 דוקא כשזן אותם לפניו והוא במדינה דכיון שזן
 אותם לפניו ואינו אומר כלום דרך מתנה הוא ואינו

אמרי סימן רכב רכו רכח בונה

כו' עד סוף הענין הכל הוא מדברי הרא"ש אליכא דר"ת וק"ל :

סכמ"ג וכן דעת הרא"ש כו' ע"ל בס"ק הסמוך שהבאתי דברי הרא"ש :

סק"ג כ' הפדישה כו' . עיין בסו"ז סקל"ו שהביא דברי הפדישה :

סימן רכב סו"ז סק"ד בח"מ ס' שם"ו כו' . ז"ל המור

שם הגזול מאביו ונשבע לו ומת אביו יתננה לבניו של אביו שהם אחיו ואם אין לאביו בן אלא הוא יתננה לאחי אביו שהם יורשי אביו כ' הרמב"ם ז"ל הגזול את אביו ונשבע לו ומת אביו אם הגזילה קיימת חייב להוציא הגזילה עצמה מת"י לפיכך נותן הגזילה לאחיו ואם אין לו אחים שנמצא זה הגזול לבדו יורש מוציא הגזילה מת"י לבניו כו' ואין המשנה משמע כדבריו אלא כמו שפירשתי שיתננה לאחי הגזול או לאחי אביו אם אין לו אחים עכ"ל :

סימן רכו סו"ז סק"א נכנס לבסרו . ר"ל כמ"ש לעיל בס' רכ"א סעיף ד' יעו"ש :

ש"ך סכ"ח דהתוס' והר"ן ר"ל כיון כו' . ז"ל התוס' דרכך אסורים להעמיד שם ריחים ותנור דבכל הני יכולין למחות זע"ז בלא נדר הילכך אסור לעשות עתה בהצר כשנדר דא"כ מהנה ל' חבירו על שלא עיכבו דדוקא דריסת הגזל אינו יכול לעכב כל כמה דלא חלקו ע"כ . וא"כ משמע אפי' לא קפדי אסור :

סימן רכח

סו"ז סכ"ח והמור מביאו כו' . ז"ל המור מי שאמר קונם הנאתי על בני עירי

אין נשאל לחכם ששם וכתב הרמב"ם אם נשאל לו והתיר לו הויא התירה ואם אמר קונם הנאת בני עירי עלי נשאל לחכם ששם ע"כ . וכו' הב"י ע"ז ז"ל כן הוא בירושלמי . והטעם משום דכשאמר הנייתו על בני עירי הם נהנים בהיתרו ישע"כ יהי מותר להם ליהנות ממנו וכיון שהתירה היא לתועלתם הרי הם נוגעים בדבר ואינם יכולים להתיר דהו"ל כגדרי עצמו אבל כשאמר קונם הנאת בני עירי עלי שהוא נאסר מליהנות משלהם אין בני העיר נוגעים בדבר דמה הנאה יש להם כשהוא יתנה משלהם כך פ' הריב"ש ויש לתמוה על טעמו דמה ענין נדרי עצמו לכאן ונדרי עצמו שאני דנתיב בהו לא יחל דברו אבל הכא שאינם עצמם הנודרים למה לא יתירו לו אעפ"י שיש להם הנאה בהיתרו וכן יש לתמוה עמ"ש גבי קונם הנאת בני עירי עלי שהוא נאסר מליהנות משלהם אין בני העיר נוגעים כו' :

דכיון שהוא נתנה בהיתר זה שע"י כך מותר לו ליהנות מהם היאך מותר לו לישאל לחכם שבעיר והלא הוא נהנה מאותו חכם בהיתר ההוא לכך נראה לפרש בהיפך הירושלמי דאומר קונם הנאתי על בני עירי היינו שהוא אוסר עצמו מליהנות מבני העיר ולפיכך אינו נשאל לחכם שבאותה העיר לפי שהוא נהנה מאותו חכם שבעיר ואומר קונם הניית בני עירי עלי היינו שאוסר בני עירו ליהנות ממנו ולפיכך נשאל לחכם ששם מסני שאעפ"י שהי' לו הגאה בהיתר זה הי' מותר שהוא לא נאסר ליהנות מהם ואעפ"י שפשט הלשון מורה על פי' הריב"ש מ"ס כיון שהענין אינו מתיישב לפירושו מוטב לדחוק הלשון ולכוונו עם הענין וכן מביאר בדברי הרמב"ם שם' בס"ז הלשון הזה אסר על עצמו הניית בני העיר אסור להשאל על נדרו לחכם מבני אותה העיר עכ"ל . ובוה יתבאר דברי סו"ז המו"ז ז"ל ע"ג :

שם ר"ע שהתיר לכלבא שבוע כו' . היינו כמו שהבאתי לקמן בסו"ז סק"ז דר"ע התיר הנדר לחמיו והא ר"ע הי' נוגע בדבר :

ש"ך סק"ב דומיא דס"ת כו' . ר"ל דאיתא בחו"מ ס' ל"ז בני העיר שנגנב ס"ת שלהם הואיל ולשמיעה הוא עשוי שא"א לאדם לסלק עצמו ממנו אין דנין בדיני אותה העיר :

סו"ז סק"ט הא בכ"י לא ס"ל כו' . היינו כמו שהבאתי לעיל סק"ח דברי הב"י :

ש"ך סכ"ג ולפ"ז הרשב"א כא' בשפת הרמב"ם כו' . היינו כמו שהבאתי לעיל סק"ח דברי הרמב"ם דהטעם הא דאינו נשאל לחכם שבאותה העיר הוא משום הנאה :

סק"ז ובהא לא אמרין כו' . ר"ל דהב"ח כ' דבהא שם' בתורה בפ' כגון לא תקום כו' ולא תמור לא תשנא את אחיך ואהבת לרעך וחי אחיך עמך כ"ע ידעי מ"ש בתורה ואפ"ה החציף פניו בשעת הנדר להדיר את חבירו שלא ישאל לו כליו ולא לישאל בשלומו א"כ גם בשעת הרמה יחציף פניו ויאמר שלא הי' מונע בשביל זה אבל במה שאינו כתוב בתורה בפירוש כגון שפומחין לומר אלו היית יודע שאתה עושה עבירה בנדרך פ"י רזולת מ"ש בתורה לא תקום כו' עשית עבירה במה שנדרת נדר דאין הש"י חפץ בבג"א שיהי' נודרים שזה אינו ידוע לכל השתא ודאי כיון דמסתמא בשעת הנדר לא אסיק אדעת' שעובר עבירה כנגדו יתברך במה שנודר כיון שאינו כתוב בתורה שזאת היא עבירה לא מחזיקין אינש בחצוקה שיאמר שאפ"ה הי' נודר והוא אוסר שהי' נמנע מלנדר אף אם אינו אמת ע"כ ועמ"ש המו"ז סקמ"ז :

מוכה בהדי' דגם אם חבירו מדירו כיון שמודר לא קיבל טובה מהמדיר יכולים להתיר לו שלא מדעת חבירו דהא בהשולח ובסוטה מיירי שהדירו חבירו ואפ"ה הביא הב"י דא"צ שם להתיר בפניו כיון שמיירי שהמודר לא קיבל שום טובה מהמדיר ועיין בש"ך לעיל סקמ"א :

סקמ"ז וכדאשכחן בצדק' כו' . ר"ל דאיתא בנדרים אשכח' צדק' דנבוכדנצר דהוה קאכיל ארנבת ה' א"ל אישתבע לי דלא מגלית ולא תפוק מילתא אישתבע לי' לסוף הוה קא מצטער צדק' שה' רוצה לגלות הדבר כדי שיהי' מבזין אותו בני העולם איתשיל אשבועת' וגילה הדבר שמע נ"ג דמבזין אותו שלח ואייתי סנהדרין וצדק' אמר להון חזיתון מה דעבד צדק' הא אישתבע דלא יגלה א"ל איתשילי אשבועתא א"ל מתשלין אשבועתא א"ל אין אמר דהו בפניו או אפ"י שלא בפניו א"ל בפניו אמר להון ואתון מאי עבדיתון דהתירו לי' מ"ט לא אמריתון לצדק' דא"ל למשרי אלא בפניו מיד ישבו לארץ ידמו וקני בת ציון ע"כ . וכ' הר"ן שם דמוכה מכאן דבדיעבד אף כשהתירו שלא בפניו מותר דאי ל"ה היכי הוי שרי לי' סנהדרין לצדק' לגלות הדבר וכ"ת אכתי קשי' נהי דדיעבד שרי לכתחלה מיהו אסור והיכי שרי לי' י"ל דלדבר מצוה מתירין וצדק' הוה מצטער ביותו כשלא הי' יכול לגלות ומתבטל עי"כ ממלאכת שמים וגם מצות המלך שמצוה עליהם להתירו מצוה היא עליהם לקיים ע"כ :

סקמ"ח וכן מוכח בש"ס פ' השולח כו' . ע"ל סקמ"ד שדבאתי דברי הש"ס :

סקמ"א כגון שהדירו בהנאתו או איפכא כו' . כונתו פשוטה כגון ראובן שהדיר את שמעון שלא יהנה שמעון ממנו או איפכא שראובן נדר שלא יהנה משמעון :

שו"י סה"ב שראובן דהוא המשביע צריך דהודיע כו' . נ"ל דצ"ל שראובן דהוא המשביע צריך לידע דהא ברישא מיירי ששמעון רוצה שיתירו לו :

סה"ג מדברי התוס' והר"ן כו' . ע"ל סקמ"ה שהבאתי דברי הר"ן :

ש"ך סקנ"ג דמדא"ל פרעה דיוסף כו' . עמ"ש הש"ך דעיל סקמ"א :

סקנ"ה דוקא נשבעו שניהם כו' גבי ראובן שסידך בנו חנוך כו' כי חשך בכל

דכו כו' . ר"ל דמסר"ס פדוואה כ' סס דנחשבות מסר"ס ומסר"ק משמע ששדיוכין שניהם עשו טובה להתרלות זל"ז להודווג דוקא היכא ששניהם נשבעו זל"ז חבל כשכח נשבע ולל היה לא הוי מקבל טובה בלזוי לנדר וכו' ניחא שלא יחלוק מסר"ס על

שו"י סקנ"ז התוס' פ' אעפ"י כו' . ר"ל דאיתא בפ' אע"פ דר"ע רעיא דבן כלבא שבוע הוה חזית' ברתי' דהוה צניע ומעלי אמרה לי' אי מקדישנא לך אזלת לבי רב אמר לה הן איקדשה לי' בצינעה ושרדתי' שמע אביה אפקה מבית' אדרה הנאה מנכסי' אזל יתיב תרי סרי שנין בבי רב כו' ואח"כ בא אביה לר"ע להתיר נדרו וא"ל ר"ע לחמיו אדעתא דגברא רבה מי נדרת א"ל אפי' פרק א' ואפי' הלכה א' לא הייתי נודר והתיר לו את נדרו . ועי' הקשו התוס' הא אין פותחין בנודר כו' :

ש"ך סקכ"ו מסתני' דנודר ועובר כו' . היינו בכהן שנשא אשה פסולה נודר

שיגרשנה ועובר עבודה וכמו שהביא הסו"י סק"ט :

שו"י סכ"ז ובפרישה כ' דהקשות כו' . ז"ל הפרישה והא דאמרינן רקמן בסי' רל"א אם תלאו בדעת אחר וקיימו כו' משמע דוקא אם קיימו האחר הא אם לא קיימו אפי' התרה א"צ הכא מיירי כגון שאמר אני נודר על דעתו כ"ז שלא ימחה ולכן אפי' אם לא קיימו האחר הוי נדר כ"ז שלא יאמר האחר שאינו רוצה בנדרו ע"כ :

ש"ך סקמ"א מאי רא' מייתי ר"ת כו' . ע"ל בסס"ק שאח"ז שהבאתי דברי ר"ת :

סקמ"ד הא דפריך בהשולח כו' ובסוטה כו' . ר"ל דאיתא בהשולח התקין ר"ג שתהא אלמנה נודרת ליתומים כל מה שירצו (כגון קונם מיני מזונות עלי' אם נהניתי מכתובתי) וגובה כתובתה . ופריך שם הגמ' וניחוש דילמא אזלה דגבי חכם ושרי לה ומשני קסבר צריך לפרט את הנדר היינו הנשאל לחכם על נדרו צריך לפרט היאך נדר הנדר הזה וכי מפרט דליתומים נדרה לא שרי דה חכם ע"כ . ובסוטה איתא דיוסף הוי ידע כל השבעים לשון ופרעה דא הבין בלה"ס והשביע ליוסף דלא יגלה ואח"כ כשאמר יוסף אבי השביעני לאמר כו' א"ל פרעה זיל איתשיל אשבועתך א"ל ואיתשיל נמי אשבועה דירך ע"כ . והב"י הביא דברי הרא"ש ששכ' ז"ל ומקשינן (על הא דהנודר ע"ד חבירו אין מתירין לו אלא מדעתו) מהא דפריך בפ' השולח גבי ארמנה וליחוש דלמא אזלא קמי חכם ושרי דה והא אין מתירין אלא בפניו (היינו מדעתו) והיא נדרה ליתומים ומתריצין דבדיעבד הוי התרה ועוד אומר ר"ת דא"צ בפניו היכא שהנודר עשה מדעתו ולא טחמת טובה שעשה לו אלא דוקא דמיא דמשה דמחמת הגדר נתן לו יתרו בתו ודוקא כה"ג בעינן בפניו וכן מוכח בסוטה דא"ל פרעה דיוסף זיל איתשיל אשבועתך ע"כ . וא"כ

אמרי סימן רכב רל רלב בינה

מיון סקמ"ט דאיתא דס"ב דקדושין פ"א
ה"ל דאיתא שם האומר
לאשה התקדשי לי בתמורה זו התקדשי לי בא אש יש
בא' מהן שו"ס מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואם
אמר לה צנו וצנו וצנו אש יש שו"ס בבבולן מקודשת
ואם לאו א"מ ע"כ :

רמ"א סעי' מ"ב וא"ל להנשא לו כגון
שנחתמד כו'. עיין
בפ"ח שם' וז"ל לפ"י בראה דאם המירה אחות
המשורד דאפשר להנשא לו לא נפטר משבועתו וא"כ
חולק הרמ"א על עיקר דינו של המחבר באחות
המשורד וכן בהמשורד עלמו דוקא אם המיר לרת
אחרת שזו א"ל להנשא לו אבל בשאר קלקולים לא
מכני למנין השבועה ע"כ :

ש"ך ס"ק כ"א ואינו דומה לנשבע לפירוש
בר"ח ניסן שהוא מלא
ר"ל דר"ח אדר הוא ססר וא"כ ר"ח הוא ב' ימים
אבל ר"ח ניסן שהוא מלא אינו חלל יום א' ר"ח :
מיון סקנ"ד מהא דאמרין מחלה לאהרן כו'.
ר"ל דאיתא בבב"ב ד' קמ"ג
הבוא דאמר להביטתו נכסייך ולבגדך אמר רב יוסף
קנתה מחלה ואמר ר"י מנא תמינא לה דתני' ר'
אומר ויהיה לאהרן ולבניו (היינו כלום חמישים
בזיקרא כ"ו) מחלה לאהרן ומחלה לבניו ע"כ :
סימן רכ"ט ש"ך סק"ן א"כ ה"י
מסר

חבירו כו'. ע"ל ס' רי"ח ס"ד :
סימן ר"ל ש"ך סב"ד אונס שגירש
ר"ל דהמאנס
אם הבתולה דהתורה אמרה לא יוכל לשלחה כל ימיו
וקאמר בגמ' בלונס שגירש הוא מחזיר ואינו לוקה .
ולא קאמר הש"ך כלן דהא דאמר רבא חעל"מ
היינו במלוא שאל"ל לבטלן כו' :

סימן רלב ש"ך סק"ה מדקאמר
התם ב"ס
מי דמי כו' ר"ל דאיתא שם א"ל עמי מסלע והלא
אומר בציר משקל דברא הוא או גרמין כוה ת"ש ה"י
מסרסב בחבירו שיאכל אללו וא"ל קונס טופת לזון
שאינו טועם מותר לשחוק אללו לזון שלא בתכונן זה
אלא לשום אכילה ושתיה ואמאי והא שפית לזון
קאמר אללא מיטעמי אינש הכי ה"ל משפטי אונס הכי .
ודחי מי דמי גבי לזון זה שח"י מסרסב בחבירו
שיאכל אללו צדאי לאכילה ושתיה מרובה קאמר ובי
א"ל קונס טופת לזון שאינו טועם מתכוון ג"כ לשתיה
מרובה ולא נתכוון לעיפת לזון ממש הכא סקיקא
הוא דלמא פחות מפלע ויותר על שקל קאמר
(פירש"י האי דאמר עמי מסלע דעתי' על פחות
מפלע

על הרשב"א דכתב בפשיטות בשידובון שמתירין שלא
בפניו דלא נקרא עגשה טובה שרשב"א כ' בראובן
ששך צנו חנוך עם בת שמעון וחנוך צנו נשבע
לישא אותה ואח"כ נסחרט וקסק שם שמתירין לו
שלא מדעתה כיון שלא קיבל טובה ממנה . וא"כ
נראה שאף בשוגבין מתירין שלא מדעת המשביע
משום שחבירו לא עשה לו טובה היינו שחבירו לא
נשבע רק הנה לצד ע"כ . ואח"כ כ' עוד שם ועוד
נראה לחלק דדוקא במה שנתנה האיש לקחת האשה
יקרא טובה לאשה כגדון של מהר"ם שם' דמסעה
שנתנה לישאנה וקבל עליה נחרס לקחתה עשה
לה טובה אבל במה שנתנה האשה או אבי' עגורה
לזון חנוך כגדון של רשב"א לא נקרא טובה לזון
חנוך כי אשה בכל דהו ניתא לה כי עב למינח עון
דו ע"כ רלוי האשה לא נקרא טובה להאיש ע"כ
וא"כ משמע מדבריו דס"ל דאף אם נשבעו שניהם
אפ"ה לא הוי האיש מקבל טובה ויכול להסיר לו
שלא מדעתה רק האשה אינה יכולה להסיר נדרה שלא
מדעתו שהיא קבלה טובה ממנו במה שנשבע לקחתה
ועז"כ הש"ך דאין נראה כן :

סקס"ט דמתרין הא דפריך ש"ס התם כו' .
ע"ל סקמ"ד שהבאתי הסוגיא :

מיון סקד"ח וליד לשבועת קבלת התורה
כו' . ר"ל דאיתא בשבועות
שמים כשהשביע משה את ישראל אמר להן דעו
שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעת
המקום :

ש"ך סקע"ו דאל"כ סקסי לר"פ כו' ע"ל
סקמ"ד שהבאתי הא דאלמנה
נודרת ליתומים וגובה כתובתה וקאמר שם פ"א
ע"ל לא שנו דגביא בהדרה חללא שלא ניסת לאחר
בשעת גביית כתובתה אבל ניסת אן מדורין אותה
דמיפר לה בעל . ומובית הש"ך דאם איתא כשהבעל
נתן לה רשות לידור עד"ר אינו יכול להפסיק יתן לה
רשות שתהא נודרת ליתומים עד"ר ולמה אמר ר"ה
דכשניסת הפסידה כתובתה ח"ו דאף כשנתן לה
רשות יכול להפסיק :

סכ"צ משמע דהריב"ש והרשב"א חולקים בזה
אהר"ן כו' : ר"ל דהב"י כ' בשם הר"ן
(הביאו הרמ"א כאן) דאם התנו בפירוש שיפגעו בו
דין מותרס לריך לנהוג בו דין מותרס והריב"ש כ'
דאף שכתוב צפ"י בהתקנה הכל העובר יהי' מותרס
ומנודה אפ"ה לא נהגו עתה בכך שינהג בו דין
מותרס כמו שהביא הש"ך דברי הב"י בשם הריב"ש
שב"כ וע"כ כ' הש"ך דלזה השמיט המחבר כאן סוף
דברי הר"ן שהביא בב"י משום שהוא ס"ל כהריב"ש
אך הרמ"א הביא גם סוף דברי הר"ן וק"ל :

משלג ליתן בנ' דינרין והאי דאמר בליר דמתי' בל
יותר משקל ליתן לו ג' דינרין) וזרזין הוי ומותר
או דלמא דוקא קאמר ומידרס הוי ע"כ :

טו"ז סבכ"ז

אחר שזוה תמלק לסתרים כו'
כ' סיבטלו בלכס כו' . ר"ל
דבכ"י הביא דברי הרמ"ם (שהביא הרמ"א כ"א)
מלך או שלטון שלום ליטבע לסגיד כו' וכן אם ראו
הפקיד ממון ביד שמעון כו' ואחר כ' דינרם אלו כ'
כ"י ונראה דדוקא ע"י סיבטל בלכס כדכסמך אצל
בהרמ"ם עלמו לא כ' בזה שיטתך לבטל בלכו .
ולזה כ' הטו"ז על דברי הב"י דל"ד לעוררין להרצק :

סקל"ד דא"ל לאו כלכא אגא בנ' . ר"ל דקאמר
שם בנמ' ולכך לר"ך לומר ברשע פלוס
מדרס אלא לכדרי כו' וגא אמריק דבנ"ל לא הוי
מדר דהוא מדר זרזין דכאן לא הוה מדר זרזין
דא"ל לא כלכא אגא דמיתבנינא מינד ולא מיתבנינא
מינאי . ומפרש הרמ"ם דר"ל דמסוס דככת רולה
ליתן לו מתנה מרובה משמע דעבד ל' אידך ג"כ
נייה נפשי' דא"ל לא לא הוה יתיר ל' הך מתנה
הילכך אי לא אמר כלום מדרס אלא לכדרי כו'
שייך למימר לאו כלכא אגא והוה מדר גמור אצל
במסרוב בחבירו שיכל אלא לא מוכח מידי דעבד
אינש להאכל את חבירו אלא ח"ג דחבירו לא יתיר
ל' מטיקרא מידי ע"כ הוי שם מדר זרזין :

סימן רל"ד טו"ז סבכ"ז וקושייתו תירץ

עיינ בפוספת שבת בהנהותיו כויד ש"י דלשון הטו"ז
מנומס כאן . ובהר"ן כ' ו"ל ולדידי לאו קושי'
היא כלל דקידושין מתוך שהוא מעשה גמור ח"ג
דכ"ו שלא התירה לא תילי כי התירה אמרינן
דאיגלאי מילתא דמטיקרא חיילי אכל הפרה דחד
מהני קלשה לה טפי דכתיב נפשה לאו מידי היא
אלא בלרופס דאידך ואפי' בלרופס דאידך לא מתניא
כ"ו שאין ראויין להלפרק ביהא ודמניא הפר ל'
מהן ומס בלשה לה הפרה הילכך כיון דהפרה דחד
אפי' כי לא בקים חבירו קלישא עובא כל היכא
דקיים כיון דהפריא שנתא לא חייא לאלתרופי בעלם
לה לגמרי וכיון דלא חזיא ההיא שנתא לא חזיא נמי
בחר זמנא ע"כ :

סק"ט

ופי' הרמ"ם דמנינא אס מחרס כו' . ר"ל
דמנינא שם מפרש דהא דלמא בנמ' כל
שילאס מרשותו שעה א' חין יכול להפר . דאין
דאס מדרס אחר שמפרס האב לשלמי בעל' ורשע
והחזירה חין לה הפרה כיון דאחר שמפרס תאב
ילאסה מרשותו והבעל גרסא אחר שגרסה ונשתיקרה
חין הבעל מפר בקודמין . ועובייה הטו"ז מזה
דמנינא שם ס"ל דאס לא גרסה בנתיים יכול הבעל
להפר מה שמרס אחר שמפרס האב לשלמי וק"ל :

ש"ך סבכ"ב

ול"ע דא"ל אלא לסברת הי"א
כו' וסרמנ"ס אשמינן כו' .
כונתו דהא המנהג לשל פ"ס כ' סתם דאס לא
שמינן

טו"ז סבכ"ח

ויש בזה הרבה פירושים מה קרי
לה טירוף הר"ן פירש שטעני
בקעים בקעים כמו קורת בית הכז . וכך איתא שם
בגמ' על הא דתגי' במתני' כשאמר אס לא ראיתי
נחש כקורת בית הכז הוא מדרי הבאי ופריך בגמ'
ולא והא הוה חזיא דהוה בשני שבור מלכא רמו
ל' תליסר ארוותא דתיבא ונלעיתאון אמר שמואל
דגבו טרוף ופריך וליתגי אס לא ראיתי נחש גבו
טרוף כקורת בית הכז ומשמי מילתא אגב אורח'
קמס"ל דקורת בית הכז גבו טרוף למאי כ"מ למקח
וממכר לומר לך המוכר בית הכז אי גבו טרוף הו
קורת בית הכז ואי לא לא ע"כ . ומ"ס הטו"ז דר'
באמירת נחש כקורת בית הכז לחוד שכבר כלל כו' .
כונתו דבזה שאמר שראה נחש כקורת בית הכז
מפרשין דבריו דכונתו שראה נחש טרוף מגביו
כקורת בית הכז וכונתו לדברי הבאי כיון שזה ליתא
כלל ואף שלא אמר כלל שהי' טרוף מגבו אפי'
אמרינן דבמה שאמר שראה נחש שהי' גדולה כקורת
בית הכז כלל בזה ג"כ שהי' טרוף כקורת בית הכז
וק"ל . ומ"ס הטו"ז ולענין הלכה קי"ל כהר"ן כו'
עיינ בש"ך סק"ז שהביא דברי הר"ן :

סק"י

מו"ח ז"ל הקשה כו' . ר"ל דהב"ח הביא
דברי הרמ"א א"ב ע"י ו"ל וקשה דבא"ח
כ' הרמ"א בהיפך ו"ל א"ל לבזוז הון רב אפי' בעד
מלוס עוברת ודוקא מ"ע אצל ל"ת יתן כל ממנו
קודם שיצבור ע"ל ולפענ"ד דכן הלכה שיתן כל
ממנו כד' שלא יצבור על ל"ס ובש"כ שלא יצבור
על הגדר ושבויה אלא לר"ך שיתיר החכם תחלה
והלא כמו שפסק הרמ"א כאן דמיקרי זונס וא"ל
הפרס עכ"ל :

ש"ך סבכ"ג

וב"כ בפסקי מהר"א כו' .
ז"ל מהמא"י פי שקיבל עליו
חרס לבוא ממקום פלוני ואית' ליד אונסא אס ילך
שם לאו דוקא סכנת הריגה אלא תפיסה או גזילה
פטור הוא מקבלת החרס וא"ת ישכור תיירים במאה
מנה וילך וישנן לפעם האי נמי חשוב אונס ע"כ .
ומ"ס הש"ך ובוה נסתלקה תמיהת הב"ח כו' ע"ל
בס"ק הסמך שהבאתי דברי הב"ח :

סבכ"ד

ואחר שהענינו עליו שנכזב או מדר
כו' או תנאי הי' בלבי על הגדר חין
שמעין לו . עמ"ס הש"ך לעיל סק"ו דכשאומר
שהי' ע"כ בל"ז אינו מועיל אס לא שאומר
שהוא צפוי דבריו שכלב אינן דברים :

סקל"ד

ולכן נמשך לדק"י כו' . ע"ל ס"י רמ"ח
סקמ"ז שהבאתי הך דלק"י :

אמרי

סימן רדך רלו

בינה

סבב"ב

דגם הרמב"ם ס"ל כהרמב"ן והעור לא הביא דברי הרמב"ם רק להקשות עליו ולא נהירא ולאו לאפלוגי על הרמב"ן. ר"ל דהעור מתחילה הביא דברי הרמב"ן כמ"ש העו"ז לעיל בסקכ"א וכ' אח"כ וז"ל והרמב"ם כ' שאם חזרה ונתארכה בו ביום שהאב חוזר ומפר עס הארום השני ואינו נראה דכיון שאינו יורש חלק הארום הראשון מפני קלישתו היאך יכול עוד להפך ע"כ. וכ' בדרישה דמ"ש העור אחר דברי הרמב"ן והרמב"ם כ' כו' הוא בלשון פלוגתא על דברי הרמב"ן וה"ק הרמב"ן לא מלא לך שיכול להפך כ"א צמת הארום ביום שמיעת האב עז"ק דהרמב"ם כ' דאפי' מת הארום אחר יום שמיעת האב אפ"ה אם חזרה ונתארכה בו ביום שמת יש לה הפרה בשניהן יחד וע"ז מסיק העור וכ' ואינו נראה כו' ע"כ. והעו"ז מפרש דגם הרמב"ם ס"ל כהרמב"ן דאם מת הארום אחר יום שמיעת האב אין האב יכול להפך והעור לא הביא דברי הרמב"ם בלשון פלוגתא על הרמב"ן דהרמב"ם עיירי ג"כ שמת הארום ביום שמיעת האב ובו ביום נתארכה רק שהעור הביא דברי הרמב"ם כדי לכתוב עליו ואינו נראה היינו צמח שס"ל להרמב"ם דאם נתארכה בו ביום שוב אין האב יכול להפך לבדו רק עס הארום האחרון עז"כ העור ואינו נראה אצל לא לאפלוגי על הרמב"ן וע"כ מתמה העו"ז על הש"ע צמ"ש בדברי הרמב"ם אע"פ שמת הארום הראשון אחר יום שמיעת האב וק"ל :

ש"ד סקע"ג

מיהו ל"ע על הב"י גופי' כו' דהרמב"ן פסק כרבנן כו' . ולפי"ז חולק הש"ך על העו"ז וס"ל בלמת כהב"ח דהאי י"א שהביא המחבר הוא דלא כמאן דהא הרמב"ן פוסק כהב"ח והרמב"ם מחלק בין רחילה לקישוט רק דהב"ח כ' דמ"ס הוא כאן בש"ע עז"כ הש"ך דאינו ס"ס דבב"י כ"כ בשם הרמב"ן דס"ל כר"י אצל לדינא ס"ל להש"ך כהב"ח. ועיין בקרבן נתנאל על הרא"ש פ' בתרא דמדרים אות י"ד שכ' ג"כ לדקו דברי הב"ח ודלא כהעו"ז :

סימן רלו

שו"ת סבי"ג

דהא חזינו צריש כתובות דתקנו רבנן כו' . ר"ל דאיתא שם לענין אם אמר הר"י גיטך אי לא באתי עד ל' יום ולא בא מחמת חונם ואמר רבא אין טענת חונם בגיטין וקאמר שם הטעם משום לניעות ומשום פרולות . משום לניעות דאי אמרת לא להוי גט זימנין דלא חניס והוי גט והיא סברא דחניס ואין גט ומיעבגה ויתבה . ומשום פרולות דאי אמרת לא להוי גט זימנין

שמעו שניהם ביום א' אינו יכול להפך והוא דעת הרמב"ם ואח"כ הביא בשם י"א דאף אם לא שמעו ביום א' יכול כל א' להפך ביום שמעו והיאך כ' המחבר כאן בפתח או שמת אחר יום שמעו כו' דמשמע דכשלא מת יכול האב להפך אפי' אחר יום שמעו של הבעל (היינו כשהבעל הפך ביום שמעו) וז"ל אלא להי"א דלעיל ס"ה ולא לסברא הראשונה דלעיל שהוא דעת הרמב"ם. והרמב"ם בלמת אשמועינן כאן רבותא דאף אם הארום מת ביום שמעו ואח"כ שמע האב בליתו יום עלמו נמי אינו יכול להפך. והא שכ' המחבר ולרמב"ם שמע הארום כו' ואח"כ שמע האב כו' כונתו אף אם שמע הבעל בליתו יום עלמו ששמע הארום אפ"ה כיון שלא שמע האב עד אחר שמת הארום אינו יכול להפך וק"ל :

שו"ת סקי"ד ופי' הרא"ש כו' . ע"ל סק"ט שהבאתי פי' הרא"ש :

ש"ד סקב"ה ומ"ס חו שגדרה בדרך כו' וגדרה אחר מיתת הבעל כו' .

ר"ל דלא תימא דמ"ס רש"י (העו"ז סקי"ד הביא לשון רש"י) דגדרה בדרך לא נתרוקנה רשות לאב. היינו דוקא כשגדרה בחיי הבעל אלא כונת רש"י אף אם גדרה אחר מיתת בעל נמי הדין כן ומ"ס שגדרה בדרך ליטנא דברייתא דר"י נקט :

שם והכי מוכח התם פשט מילתא דרבא כו' . ר"ל דאיתא שם דאם מסר האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל לענין דאכולת בתרומה ולענין אם זינתה הרי היא בחנק כדין נשואה ולא בסקילה כנערה המאורסה. ואיבע"י שם היכא דמסרה האב לשלוחי הבעל וחזרה מן הדרך לבית אבי' אי חזרה לרשות אבי' ולא תאכל בתרומה וגם אם זינתה תהי' בסקילה כארוסה או לא ואמר רבא ההוא כבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל (עיין בעו"ז סקי"ד שהביא הך דבי ר"י) ומדהביא רבא ראי' מדריש (היינו הך דבי ר"י) לסקילה ותרומה ש"מ דגם בגדרים מיירי שגדרה אחר שחזרה לבית אבי' כמו בסקילה ותרומה שמיירי כן ואפ"ה תנא דבי ר"י ס"ל דאין האב יכול להפך :

סקב"ו והשיג עליו הב"י דאפי' מה שגדרה עכשיו כו' וגם בבאן הלך הב"ח לשטתו

והשיג על הב"י כו' . ר"ל כמ"ש הש"ך לעיל סקכ"ה דהב"ח השיג על הב"י וס"ל דאף אחר שמסר האב לשלוחי הבעל ומת הבעל יכול האב להפך הנדרים שגדרה אחר מיתת הבעל וע"כ השיג הב"ח גם כאן על הב"י צמ"ש דאפי' מה שגדרה עכשיו כו' וק"ל :

שו"ת סקי"ז לפי מה שהגהתי בסמוך כו' . היינו כמ"ש העו"ז לעיל סקי"ד :

זימנין דאנים ואמרה לא אנים ואזלה ומינסבא ונמלא
גע צעל ובני ממזרים ע"כ :

סימן רלו

טו"ז סק"ד וזהו שכי' הראב"ד כו'. ר"ל
דקטור כ' וז"ל כ' הרמב"ם ימין
שבועה וכן שמאל שבועה (כמ"ס המחבר לקמן ס"ח)
דכתיב נשבע ה' בימינו וזכרנו עזו והראב"ד כ'
אם נחזיון להן הן שאמר הכורא וכן אם נחזיון
לימין ושמאל הכורא הוי שבועה וניחא לי זימין
ושמאל אבל בהן הן איני מבין דבריו עכ"ל . ומפרש
הטו"ז כונת הראב"ד דר"ל דכוון לשם שבועה כמו
שהקב"ה כפל לשם שבועה :

סימן רל"ח טו"ז סה"ד וכי צלשון
זה כו' .

ז"ל הר"ן ראובן נשבע לקדש לאה כ"ז שיצקשנו פלוני
לקדשה מכאן עד פסח ואח"כ נשבע שלא יקדשה .
תשובה חוששני לשבועה שני' לפי שנראה דהיא
חלה לבעל שבועה הראשונה בכולל שהרי מכה שבועה
הראשונה אינו מחויב לקדשה אלא כשיצקשנו אותו
פלוני ולא עוד אלא שאפי' לבקשת פלוני אינו מושבע
לקדשה אלא עד הפסח . ונמלא שבועה שני' חלה
עליו בהיתר מן הפסח ואילך וגם קודם הפסח כ"ז
שלא יבוקש מאותו פלוני ומתוך שחלה באותו זמן
שאינו מושבע לקדשה חלה ג"כ כשהוא מושבע
לקדשה דהיינו כשיצקשנו אותו פלוני אלא שאינו
תוקע ענמי בזה מפני שנראה שהשבועה הראשונה
היתה להנאת חבירו שהרי אמר כ"ז שיצקשנו פלוני
וגם נראה שאותה שבועה היתה ע"ת שידוכין שהי'
ציו ובינה ולא כל הימנו להפקיע זכות אחרים
ולפיכך יהי' נשאל על השבועה שני' ויתירו לו
ויקיים הראשונה ע"כ :

ש"ך סה"ז ואפשר דאם אכל ע' אלו וי'
דעלמא דחייב ג' שבועות כו' .

בהגהות הג' רב"פ כ' ע"ז וז"ל אינו מובן דהא
ליכא על ע' כ"א שבועה אי' ועל י' שבועה אי' אבל
בתאנים וענבים ליכא על תאנים ב' שבועות שבועה
הראשונה והשני' שחלה בכולל ועל ענבים לחודיהו
שבועה אי' ולריכין להג' כמו שאיתא בפרישה בזה"ל
ואפשר דאם אכל ע' אלו וא' דעלמא ועוד י' דעלמא
דחייב ג' שבועות כו' עכ"ל :

סכ"ח דלכך כיון שאכל ממנה כזית חייב כו'

זה קאי ארישא דנשבע שלא אוכל דחייב
גם על כזית ומיהו כולה נמי משמע דאכל אכילה
ואכילה נשבע ור"ל דלא נימא דאינו חייב אלא ס"א
באכל ממנה כזית ותו לא דז"א דנשבע על כל כזית
וכזית דכולה נמי בכלל השבועה לכן חייב על כל

כזית כמ"ס צמעי' י' דנשבע על כולה וגם על מקנתה
וכן הדין בנשבע שאוכל ככר זה דנמי משמע שניהם
דחייב לאכול כולה וגם אם נשרף ממנה חייב לאכול
השאר דזה נמי צמשמע . ומ"ס הש"ך וזהו א"ס דל"ק
מ"ס התוס' כו' . ר"ל דהתוס' הקשו כן על הא
דאיתא שם שבועה שאוכל ככר זו שבועה שלא
אוכלנה הראשונה שבועת ציעוי והשני' שבועת שוא .
עז"כ התוס' תימא דשניהם שבועת ציעוי כו' . והם
הצינו דשבועה שלא אוכל הוא רק על כזית ממנה
ולא על כולה דלחייב על כל כזית ממנה וא"כ מה"ג
בשבועה שאוכל היינו נמי כזית לכן הקשו שם דשניהם
שבועת ציעוי הם . אבל להרא"ש הג"ל א"ס דלירי'
שלא אוכל נמי משמע כולה דחייב על כל כזית וא"כ
אף בשבועה שאוכל נמי כן הוא דמשמע נמי כולה
דהא מש"ה בנשרף חייב לאכול הנשאר ומש"ה צאמר
אח"כ שבועה שלא אוכלנה הוי השני' שבועת שוא
כמ"ס בש"ע סעי' ע"ז . ומה שמסיק הש"ך אלא
דאוכל נמי משמע כולה הוא ע"ס . ול"ל דלא אוכל
נמי משמע כולה כמ"ס הרא"ש ומה נלמוד לשבועה
שאוכל דג"כ כן הוא ומתוך קושיה התוס' דמדמה
לשלא אוכל דהא באמת גם שם הוא על כולה ומש"ה
יש חילוק בין הך להא דסעי' ע"ז דא"ל לאכול
המותר דכאן דחל השבועה על כל כזית ולירי' לאכול
כולה ע"כ בנשרף דהוא אנוס בדבר מ"מ חל השבועה
עדיון על המותר על כל כזית משא"כ בהך דסעי'
דנשבע שאוכלנה דמשמע כולה ובנשרף תקנתה דאז
אינו חל עוד שום שבועה על המותר דלא נשבע
כלל על המקלת ע"כ א"ל לאכול המותר כיון דלא
י"א בזה ידי שבועתו וכיון דנשרף מקלת והוא אנוס
ופטור וק"ל (כן הוא בעל"ל ובתוספת ביאור קלמ) :

סכ"ב רבותא נקיע כו' . ר"ל דלדעת התוס'
שהבאתי לעיל בס"ק הסמוך דס"ל דשאוכל

משמע כזית ושלא אוכלנה משמע כולה וא"כ הוי
שניהם שבועת ציעוי ולזה כ' הש"ך דהש"ע קמ"ל
כאן רבותא דאף בכה"ג הוי השני' שבועת שוא
ובסברת הרא"ש דלעיל סקי"ח דס"ל דשאוכל נמי
כולה משמע וכש"כ אם נשבע אח"כ שלא אוכל דאז
שני השבועות שוות אף אי נימא בהתוס' דלא משמע
רק כזית מ"מ הוי השני' שבועת שוא וק"ל :

סימן רלח

ש"ך סק"ט והכי משמע מדתנן בפ"ד דגדרים
וב"ה אומרים אף בשבועה . היינו

כמו שהביא הש"ך לעיל סי' רל"ב סקל"א :

טו"ז סה"ג דאין על החפץ חיוב לקיים המצות .

ר"ל דלכך נדר חל אף על דבר
מצוה בין דהגדר חל על החפץ שאומר החפץ עליו
ואין

אמרי

סימן רמ דמב

בניה

ואין על המסך חיוב לקיים המצוה פשא"נ בשבועה
שולח על האדם והוא מחויב לקיים המצוה ע"כ
אין השבועה חלה ע"י :

ש"ך סקב"ג ומשמע שם ולא הוי כולל
דבין שנשבע שלא לישא אשה
פ"י . חזקה כי הא ל"ר ול"ז דא"ז מיירי שנשבע
שלא ישא אשה כלל (וכמו שהביא המו"ז לעיל
ס"י ול"א) ושמיר קאמר שם דלא הוה כולל דהא
מה"ל מחויב לישא אשה אבל כאן הא מיירי שיש
לו אשה רק שאינה בת בניס וא"כ שמיר חל השבועה
מפני כולל . אחרי כחצי זאת ראיתי בעצ"ל שהעיר
בזה ועיין בהגהות דג' רב"ס :

סקר"ז ולכן אף אם יאכלנו במזיד אין כאן שום
חזק כו' . ר"ל דאף דיאכל השני והוא
האסור במזיד לא איכפת לן כיון דמה שאכל הא'
ה' שחג ואין האיסור על הב' כלל וגם הא' נמי
אינו נאסר למסור דהא תנאי חיתה רק באוכל
התנאי במזיד חלה השבועה (עצ"ל) :

סימן רמ ש"ך סקב ונראה דסותר
דבריו אסור
אף שלא בסני . עיין בהגהות הג' רב"ס שכ' ע"ז
דצ"ע ליישב קושית המו"ז סק"ג :

סימן רמב ש"ך סק"ג ומדברי מהר"ק
כו' . כונתו

דמדברי מהר"ק נראה דדוקא אם נתחכם אח"כ כמו
דכו' אז יכול להלוק עליו אבל אם לא נתחכם אינו
יכול לחדוק עליו אף אם יש לו ראיות . וכ' עוד
הש"ך דדוחק לומר דריש לקיש לא ה' חולק רק
מסברא ובכה"ג בעינן דוקא נתחכם אבל בראיות
יכול לחדוק אף בשלא נתחכם כ"ג הוא דוחק לומר
כן . ומיש הש"ך ולענין מה שהביא מברי"א ב'ו'
הוא דברי הרמ"א כאן והש"ך דוחק דבריו וכ' דזה
דוקא בנפילה רשות או שמת אבל בלא"ה לא :

סקט"ז מדברי הר"ן נראה דאפי' בכה"ג סי'
כצ"ל (תוספת שבת) . ור"ל דאיתא
בס' דרד (הביא הש"ך דקמן סקט"ז) אפי' ביעתא
בכותחא בעו מיני' מרב חסדא כל שני דרב הונא ולא
רצה להורות בשני דרב הונא רבי' . וכי' הר"ן ע"ז וז"ל
ביעתא בכותחא ביצים נמורות הנמצאים במעי
התרנגולת דבר פשים הוא דלא מין בשר הוא ומותר
לאוכלן בכותחא אפי' שיש בו חלב ועם כל זה לא
רצה ר"ת להורות בענין שהי' רבו הי' ולנסותו הי'
מתכין השולא אפי' יורה צמקים רבו ע"כ . (ומכח הש"ך
מדכ' הר"ן דבר פשים הוא כו' משמע דס"ל דאף
דבר פשים כגון נותן מעם לפנים וכיוצא בו ג"כ
אסור להורות במקום רבו . ומ"ש הש"ך ודגמ'
זוטק"ס כו' . ר"ל דהתוס' ס"ל דדבר פשים כגון
מתן מעם לפנים נחזקה פותר לחזות במקום רבו
(וכפ"ש המהר"ר כאן) וע"כ הוצרכו לומר הא דאיתא

בגמ' דאפי' ביעתא בכותחא לא רצה ר"ת לחזקה
הוא משום דביצים הנמצאים במעי התרנגולת לאחר
שחיטה אינו דבר פשים כ"כ והוא ג"כ חידוש אם
מותר לאוכלן בחלב ע"כ לא רצה להורות אבל דבר
פשים כמו נותן מעם לפנים או לבטל איסור בפ'
מותר להורות במקום רבו וק"ל :

סקב"ב כ' הרמב"ם כו' . ר"ל דהרמב"ם כ'
דיכול לסמוך לדברים יחידים והוא
שיהא ראוי לכל הדברים כיצד כו' ועז"כ בד"מ שזה
דוקא בימיהם שנהגו דין פמיכה הי' צריך להיות
הנשקם ראוי לכל הדברים אף שלא נתנו לו רשות
רק לדברים יחידים אבל פמיכה שבוה"ז אינו אלא
נפילת רשות בעלמא א"צ להיות ראוי לכל הדברים
ולמה שראוי יכולין ליתן לו רשות ע"ז :

מו"ז סק"ד גם קוש' השני' דבשם פלאי
כו' . לא ידענא מאי קושיא כו' .

ר"ל דהכ"ס הבין מדברי הרמב"ם דמ"ש בריש דבריו
אסור לתלמיד לקרוא לרבו בשמו והוא שיהי' השם
פלאי כו' היינו דאפי' בפניו אין איסור רק בשם
פלאי ומ"ש הרמב"ם אח"כ ולא יזכיר שמו בפניו
כו' זה קאי אמ"ש הרמב"ם אח"כ ואפי' לפרוא
לאחרים כו' והיינו דאף בשם פלאי אין איסור
דק"ו לאחרים אלא בפניו אבל שלא בפניו מותר
וע"כ הי' קשה להכ"ס ממ"ש הרמב"ם בה' ממרים
(והש"ע לעיל סי' ר"מ) והמו"ז כ' דמ"ש הרמב"ם
ולא יזכיר כו' לא קאי אמ"ש אח"כ ואפי' לקרוא
לאחרים כו' רק קאי אפניו והיינו דבפניו אסור
לחזיר שמו אפי' אינו פלאי . ומ"ש המו"ז בשם
הפרישה דהטור לא גרס בדברי הרמב"ם שם כו'
כונתו לדברי הרמב"ם בה' ממרים שהביא לעיל .
ועז"כ המו"ז דהפרישה לא הרגיש בעיקר הקושיא .
ר"ל דאין כאן קוש' כלל וכמ"ש המו"ז לעיל וא"צ
להגיה כלל בדברי הרמב"ם וק"ל :

ש"ך סק"ה ולקמן ר"ס פ"ב כו' . זה קאי
עמ"ש הרמ"א בס"ח ואפי'
כשהס"ת כו' (תוספת שבת) :

מו"ז סק"ה אבר משום קבדת ההוראה כו' .
עיין בש"ך סק"ב שלא משמע
כן . ועיין בבאה"ט סק"ז :

ש"ך סק"ג אבל התוס' סי' כו' . ר"ל דאיתא
בגמ' מאי דכתיב כי רבים תללים
הפילה זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה ועד
כמה (הוי ראוי להוראה) עד מ' שגין והא דבא
אורי' (וכל ימיו לא היו אלא מ' שנה) ומשני התם
בשויין . פירש"י דשם איירי בשאין בעידן גדול
ממנו . וב' הר"ן וש"ס שאין ת"ח רשמי להורות
כ"ז שיש בעידן גדול ממנו אם לא הגיע למ' שנה
אבל אין בעידן גדול ממנו מזה כרבי דאורי' אעפ"י
שלא הגיע למ' ויש דתסוה על הרי"ף שלא כ'
בהלכותיו

פירש"י דלף הת"ק מודה הו"ל ואפשר למכרן לכהן
בהפסד מועט וחתיכה דרכן למנות ומשום הפסד
מועט לא מבטלינן איסורא דאורייתא ורישא אמרינן
תעלה דאין להם תקנה אלא שריפה ואיכא הפסד
קדשים ע"כ. ומוכיח הכ"ח מכאן דלף בדאורייתא
מקלינן וע"ז חולק הש"ך וכו' דהתם המעט הוא
דמקלינן בהפ"מ משום דרבנן ס"ל דמין צמינו בטל
רק בהפסד מועט חששו לדברי ר' יודקס ומ"ש הש"ך
וכן נראה מדברי הרב כו'. בונתו למ"ש הש"ך צריש
דצרינו דברי הרמ"א בחו"מ :

ד"ה מיהו כל זה. וכמ"ש הכ"מ כו'. ז"ל הכ"מ
בפ"ק דע"ז תני' היו שניהם א' מעמא וא'
מעמר אס' ה' א' מהם גדול בחכמה ובמנין הלך
אחריו ואס' לאו הלך אחר המחמיר ר' יוסיע בן
קרחא אומר בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל
סופרים הלך אחר המיקל אמר רב יוסף הלכה כריב"ק
ומדת"ק מפליג בין גדול בחכמה ובמנין לאינו גדול
משמע דריב"ק אפי' א' גדול מחבירו בחכמה ובמנין
בשל תורה הלך אחר המחמיר ולכך סתם הרמב"ם
ולא חילק ע"כ :

שם צאות ט' כשם שאסור להתיר את האיסור
כו' ע"ל סי' א' בפ"ת סק"ז מש"ס :

סימן רמג ש"ד סק"ג דהא דאמרינן
בש"ס כו' :
דאיתא שם א"ר אין פורענות בא לעולם אלא בשביל
ע"ה כההוא דמי כלילא (עמרה למלך) דשדי אעצריא
אתו ע"ה לקמי' דרבי ואמרו ל' ליחבו רבנן בהדן
אמר להו לא אמרו ל' ערוקינן א"ל ערוקו ערקו
פלגיהון דליוה פלגא (מחל המלך דמי החלי) כו'
א"ר ראייתם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל
עמי הארץ :

ס"ב אלא כדי לתרץ זקן ושיבה כו'. ר"ל
שכ' כמ"ד דהא דכתיב מפני שיבה תקום
אפי' כל שיבה במשמע ואפי' זקן אשמאי וא"כ הא
דכ' זקן היינו ע"כ היינו יניק וחכים שהוא מופלג
בחכמה דאי זקן וחכם קאמר למע לי זקן משום
חכמה תיפוק ל' משום זקנה בלבד דהא מפני
שיבה כל שיבה במשמע. ומפרש הש"ך דאין כונתם
שהוא מופלג בחכמה יותר משאר חכמי דורו רק
שהוא מופלג יותר משאר העם. ומ"ש הש"ך ובהכי
ניחא הר"ף דאס' הוא מופלג בחכמה אפי' אינו רבו
כלל דינו כרבו מובהק (שמבואר דינו לקמן ס"ט)
וכי' הכ"ח דהוא חולק על הסמ"ק דהסמ"ק כ' כשהוא
מופלג בחכמה אפי' אינו רבו מובהק דינו כרבו
מובהק ומשמע דוקא שהוא רבו רק שאינו רבו
מובהק הדין כן אבל בשאינו רבו כלל אין דינו
כרבו מובהק אף שהוא מופלג בחכמה. ולפי מ"ש
הש"ך

בהלכותיו והא רבא אורי התם בשוין ע"כ. ר"ל
שהרי"ף כ' ועד כמה עד מ' שנה והשמיט הא
דפריך והא רבא אורי ומשני התם בשוין. והמור"ן
מתוך דהרי"ף ס"ל כפי' התוס' דאף בשוין אסור
כ"ז שלא הגיע למ' שנים כיון שיש אחר כמותו
והגיע להוראה ולכך כ' הרי"ף סתם דאסור להורות
היינו אף כשיש אחר שאינו גדול ממנו והגיע
להוראה כיון שהם שוים אסור להורות זה שלא
הגיע להוראה ואם הוא גדול בחכמה מזה שהגיע
להוראה פשיטא דהוא מורה וק"ל :

סכנ"א או זקן ממנו. עיין בס"ק הקודם ועל
הא דאמר בגמ' התם בשוין פירש"י
בסוטה שאין גדול ממנו או שאין זקן ממנו בעיר.
ולפי"ז הוא מפרש ב' פירושים דלפי מה דאמר
שאין גדול ממנו משמע דבשוין מותר אף שהשני
הגיע למ' שנה (וכמ"ש הש"ך ס"ק הקודם בשם
פירש"י) ואח"כ קאמר או שאין זקן ממנו משמע
דאם יש שם זקן ממנו אף ששווה לו בחכמה אפ"ה
אסור להורות כיון שיש זקן ממנו (והוא כפי' התוס'
שהביא הש"ך בס"ק הקודם) וכמ"ש הש"ך בסמוך
וק"ל :

סכנ"ה ורפענ"ד משמע ברש"י ס"פ כד חיד
איפכא כו'. ר"ל דאיתא שם בגמ'
באשה שהביאה דמא לרבה בב"ח ואמר לה שטמא
ואח"כ הביאה לפני רב יצחק וסיהר לה ופריך
הגמ' והיכי עביד הכי והתני' חכם שמיטא אין
חבירו רשאי לשהר ומשני דגם רב יצחק הוי סמי
לה ואמרה לו דרבה בב"ח כל יומא הוה משהר לה
כה"ג רק האידנא הוא דחש בעיניו ולא ראה יפה
והדר רב יצחק וסיהר לה ופריך היאך האמין
לאשה ומשני רב יצחק אנמר' סמוך. פירש"י
דפשיטא ל' לרב יצחק דמהור והאי דהוה מטמא
מעיקרא משום כבודו דרבה בב"ח אבל אי הוה
מספקא ל' לא הוה סמוך על האשה ע"כ. וא"כ
משמע מפירש"י דאף דיש להחכם קבלה שמותר
אפ"ה אינו רשאי להתיר כשחבירו כבר אסר דהא
שם ה' פשיטא דרב יצחק שמהור ואפ"ה ה' מטמא
מתחלה משום כבודו דרבה בב"ח עד ששמע מהאשה
שגם רבה בב"ח ה' רגיל לשהר כה"ג אז גם הוא
סיהר לה :

ס"י רמ"ב בהנהגת הוראות אור"ה ד"ה
עוד נראה. וכ"ה בס"פ הערל
גבי חתיכת חמאת כו' והסוף דפ' הערל אין ראי'
כלל אף לפירש"י כו'. דאיתא שם חתיכה של חמאת
עמאה שנתערבה במאה חתיכות של חמאת טהורות
תעלה ר' יודקס אומר לא תעלה דמין צמינו לא
צמיל אבל חתיכה של חמאת טהורה שנתערבה
במאה חתיכות של חולין טהורות ד"ה לא תעלה.

אמרי סימן רמז רמז רמז בינה

גדול המעשה יותר מהעושה והכא קאמר שכן שוין י"ל דה"ק שכרו של המעשה גדול כשכר הנותן מדעת בלא כפייה והא דאמרינן בגמ' ששכרו יותר מהעושה ר"ל מהעושה שאינו נותן מדעת אלא בכפייה שאין שכר לאותו נותן כמו הנותן בלא כפייה אבל בש"ע גרס משכר העושה כלשון הגמ' ע"כ :

ויען שצ"ל הלו מדבר בענין מעשר כספים אל"ף כאן דברי אל"ף איש חלקים הגאון האמיתי כקש"ת מוה' דוד צבי ז"ל בחיבורו כת"ו עה"ת פי' הפסוק (פ' ראה ע"ו י') נתון נתן לו ולא ירע לבדך בתוך לו כי בגלל הדבר הזה יצרכך ה' חלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך. ודקדק אל"ף ז"ל על כפל לשון נתון נתן וגם מ"ש בכל מעשך ובכל משלח ידך. ופי' דקאי על מעשר כספים (כי כל ימיו ה' מחיר מאוד ע"ז לכל הסרים למשמעתו) והיינו כשחרוית עשרה פסוקים אזי נתון פשוט אי' מעשר ואף כשלא הוזמן לך עני' לע"ע יהי' מונח אללך. ואח"כ כשיודמן לך העני' אזי נתון לו המעשר שהפרשת. ועי"ז לא ירע לבדך בתוך לו כי כבר הפרשת בעת שהרוחת ועתה אינו שלך. והבטיח לו הכתוב כי בגלל הדבר הזה שתעשה כן יצרכך ה' בכל מעשך היינו עבור המעשה שעשה בשעה שהרוית והפרשת המעשר. וגם בכל משלח ידך היינו אח"כ בשעה שנותן לעני' שאז אינו נותן לו כלום משלו ואינו עושה רק אשר שלח את ידו ופושט לעני' את אשר הפרים כבר עב"ז יהי' לו עבור זה ג"כ ברכה והו' בכל מעשך ובכל משלח ידך והבן. ודפח"ח :

סימן רמז ש"ך סק"א וכ"כ הרב ס"ב כו'.

ר"ל דגם מ"ש הרמ"א ס"ב אבל עבריו לתיאבון כו' כונתו ג"כ שעבר הרבה פעמים דבשכיל פ"א לא ילא מכלל וחי אחיד עמד :

שו"י סק"א בעור כ' כו' ז"ל הטור כ' ה"ר אליעזר ממין עני העובר על אי' מכל המלות אינו בכלל וחי אחיד עמד ואינן חייבין ליתן לו לזקה עד שידעו ששכר בתשובה וכן אם הוא מומר אפי' לתיאבון ע"כ. והקשה סב"י דמדברי הטור משמע דרישא מיירי בעובר במזיד להבעים וא"כ למה כי דאין חייב ליתן לו לזקה הלא אסור ליתן לו שהרי אסור להחיותו בדלקמן פי' רנ"ב (והוא מ"ש המחבר כאן בשם הטור סי' רנ"ב) דאסור לפדונו. ותיירץ בפרישה דהטור מיירי כאן ברישא שעבר להבעים רק פ"א ובסי' רנ"ב מיירי שעבר הרבה פעמים להבעים וכן מ"ש הטור וכן אם הוא מומר אפי' לתיאבון ר"ל דבאובל לתיאבון לריכין דוקא שיעבור הרבה פעמים אז אין מחויבין אבל מ"מ אינו אסור להחיותו אבל אם לא עבר רק

הש"ך ברה"ק זה דהסמ"ק לא מיירי רק שהוא מופלג בחכמה יותר משאר העם אל"ל דהר"ף חולק עליו דהר"ף מיירי שהוא מופלג יותר משאר חכמי דורו (והיינו שכ' הש"ך לעיל מ"מ אין זה מופלג דלקמן סעי' י' כו' ושם הוא דעת הר"ף) ע"כ אפי' אינו רבו כלל דינו כרבו מובהק והסמ"ק מיירי כשהוא רק מופלג יותר משאר העם לכך כשאינו רבו כלל אין דינו כרבו מובהק רק שס"ל דנכון לעשות לו הידור אבל לא כרבו מובהק וק"ל :

סימן רמז ש"ך סק"ח וכה"ג כתבו התוס' כו'.

דאיתא לר"מ דחיים למיעוטא היכי אכיל בישרא ליחוש שמא במקום נקב קא שחיט. וכי התוס' מדקאמר לר"מ ולא קאמר היכי אכלינן משמע דלא קי"ל בר"מ דחיים למיעוטא :

שו"י סק"ה ר"ן כ' לתוך כו'. ר"ל דהר"ן הקשה על הא דאמרו שואלים

בה' הפסח קודם לפסח לי' יום מהא דאיתא בפ' בני העיר משא תיקן להם לישראל שיהיו דורשין ה' פסח בפסח ותיירץ דנ"מ כו' :

ש"ך סק"ג סברין מותר כו'. ר"ל דהיו סוברים לומר דדוקא הוא קודם

אם שניהם שבוים שיפדוהו ראשונה וכן להחיות ולתת לו כסות אבל לא להושיבו בראש שהוא רק כבוד בלי תועלת אמר ר' אבין אף לישיבה :

סק"ד כדחזינא בר' פרידא. ר"ל דאמר ר' פרידא מימי לא ברכתני לפני כהן :

שו"י סק"ז אפי' לל"ק כו'. ר"ל דאיתא שם ללישנא קמא אסור ללות ברבים אפי' לעכו"ם רק כדי חייו וללישנא בתרא מותר ברבים דעכו"ם וכי' התוס' דאפי' לל"ק דאינו מותר רק כדי חייו יש להחמיר בזה"ל לפי שיש עלינו מס מלך וערים והכל הוי כדי חייו :

ש"ך סק"ח דוקא גבי תפלה בא"ח סי' ל"ג כו'. ר"ל דאיתא שם אין עומדין להתפלל מתוך דין ולא מתוך הלכה אלא מתוך הלכה פסוקה :

סימן רמז

שו"י סק"ב ובעור כתב כשכר העושה ופשוט שם"ס כו' כל"ל ור"ל דבעור כ' וז"ל ואם אין בידו ליתן לו ויכול לעשות לאחרים שיתנו לו שכרו גדול כשכר הנותן ע"כ. ובי' שם בהגהות רל"ת שז"ל גדול משכר הנותן שהרי אמרו בגמ' גדול המעשה יותר כו'. וכן הוא כונת הטור"י כאן מ"ש שם"ס הוא בעור. ובפרישה מפרש גירסת הטור כמו שהוא לפנינו וז"ל ואע"ג דבגמ' אמר

אמרי סימן רנו רנה רנט רסב בינה

דיד עניינים אכן הי' :ו' בו עניינים אכל אי הוי רולא להחיר באמת הי' יכול להחיר והיינו אי לאו העעם דיד עניינים אכן אכל לפי העעם דיד עניינים אכן באמת גם הר"א ש' מודה דאין יכול להחיר את נדרו וכ' עוד הש"ך דאף אס תרלה לומר שהוא דוחק לפרש כן לשון הר"א ש' מ"מ בתירון הראשון של הר"א ש' ב' כיון שלא בא עליין לידו משמע להדיא דהר"א ש' ס"ל דאינו יכול להחיר שם :

שו"ז סק"ו שזה דומה לקני את וחמור . היינו כמו שאמר את ובהמה זו תסנו נכסי :

ש"ך סב"ג אמילתא רביעין כו' . ר"ל דחכמים ס"ל דאס אמר לאשמו הר"ז גיטך ע"מ שתחני לי מאתים זה וחזר ואמר לה מחולים לך אינה מגורשת עד שתתאס לו ולא מהני מה שמחל לה :

סימן רנט ש"ך סכ"ג ואע"ג דהתוס' כתבו בערבין

כו' . דאיתא שם עכו"ם שהתנדב מנורה לביהמ"ד עד שלא נשתקע שם בעלי' אסור לשנותה משנשתקע שם בעלי' מותר לשנותה . למאי אילימא לדבר הרשות מאי אירי' עכו"ם אפי' ישראל נמי וע"ז כ' התוס' ה"כ מלי למימר מאי אירי' לא נשתקע שם בעלי' אפי' נשתקע נמי ע"כ :

שו"ז סק"ח וכלבוש ראיתי שחילק כו' . ר"ל דהלבוש מחלק בין הדין שכ' המחבר דחייב ליתן אותם ללדקה ובין הא שכ' הרמ"א דהקדש שבה להוילא עליו הרא"י . העעם הוא דברישיא חין למטות אלו שום חזקה של מי הם שאינו יודע מאין באר לו אכל כפיפה שהקדים דבר ואנו מסופקים בלשוננו אס הקדים בבירור או לא ומת היורשים הם מוחזקים :

ש"ך סק"ד להגמ"ר ז"ק דב"ב כו' . כוונתו להדין שכ' המחבר כאן שהוא מהגמ"ר :

סימן רסב ש"ך סב"ב כדמוכח להדי' במנחות כו' .

ר"ל דאיתא דר"א בר' שמעון ס"ל דאס נקלר העומר ציוס פסול דמלותו רק בלילה ואמר ר' יוחנן דר"א ז"ש בשעת ר"ע רבו אמרם דתנן כלל אמר ר"ע (במילה קא מיירי) כל מלאכה שאפשר לו לעשות מע"ש אינו דוחה שבת ור"א סבר לה כר' ישמעאל דאמר קליר העומר מלוה ודוחה שבת ואי ס"ד נקלר שלא כמלותו כשר אמאי דחי שבת (הא ס"ל כר"ע דכל שאפשר לעשותה מע"ש אינו דוחה שבת) נקלרי מע"ש אלא מדדחי שבת ש"מ נקלר שלא כמלותו פסול פיהש"י מדדחי שבת ש"מ נקלר שלא כמלותו פסול ומלותו לא הויא אלא כמלותו יו"ט וגבי לילא נמי ומלותו

דב' הרמ"א אס לא שיש תקנה כו' הוא משום שמפרש דמ"ש המרדכי אס לא פירש בתקנתו כו' היינו שפירשו כן בעיר של המתעסק . אכל הש"ך כ' דאינו כן ואדרבה כונת המרדכי דאף אס לא פירשו בעיר של מקום הנותן שיחלק שם הריוח אפי"ה הדין כן שיתן המתעסק הריוח להנותן שהוא יחלק במקומו :

סימן רנו שו"ז סכ"ג והקשה העור עליו כו' . ז"ל

העור יראה מדבריו שאין התנאי מועיל אלא כשאין עניינים ולא נהירא ועוד מה לריך תנאי כשאין עניינים והלא חין עליו חיוב אלא משום שבכל שעה עניינים מזליין וא"כ פשיטא שאינו חייב עד שיזדמנו לו עניינים ע"כ :

סימן רנה

ש"ך סכ"ה י"ל דהתם כיון שאותו סלע לא הי' ברשותו פו' . ר"ל

דמיירי התם בא' שתקע לחבירו (היינו שהכה אותו כנגד חזונו) ופסק רב יוסף שיתן לחבירו פלגא זוזא ואמר הווא גברא הואיל ופלגא דזוזא הוא דמחייב לי וכו' לא לא בעינא נפבי' לעניינים ואח"כ רלה לחזור בו וא"ל ר"י אכן יד עניינים אכן וכבר זכו בו עניינים . והקשו התוס' בלא יד עניינים נמי מחייב לדקה באמירה ותיבטו דכמו דאין אדם מקדים דבר שלא בא לעולם ה"ע חין אדם נותן לדקה דבר שלא בא לעולם וכשאמר ניתבי' לעניינים הוי זה החוב כמו שלא בא לעולם ע"כ ומכאן מוכח דמ"ש הש"ך דלכך לא תירלו התוס' דמשום אכן יד עניינים אינו יכול להחיר נדרו . דאף בלא טעם זה אינו יכול שם להחיר נדרו כיון שלא הי' ברשותו . כונתו כיון שלא הי' ברשותו מעולם כמ"ש התוס' שהוא דבר שלא בא לעולם ע"כ אינו יכול להחיר נדרו אף בלא טעם דאכן יד עניינים אכל בשאר חוב אף שאינו ברשותו יכול להחיר נדרו אס הוא בענין שלא שייד לומר דזכו בו עניינים משום אכן יד עניינים זכמ"ש הש"ך רס"ק זה . ומ"ש הש"ך ונ"ל שגם דעת הר"א ש' כו' דפשיטא לן התם דזכו עניינים אפי' אי לאו כו' . ר"ל הא דב' הר"א ש' בתירון הב' דהווא דב"ק לא איירי בהתרה כונתו לתרץ הא דפשיטא לן התם דזכו עניינים אפי' אי לאו העעם דיד עניינים אכן (דהא הא דקאמר שם בגמ' אכן יד עניינים הוא רק משום דלא הוי האי חלי זה ברשותו כמ"ש התוס' שהבאתי לעיל) רק משום אמירתו לבר והא הי' יכול להחיר נדרו ע"ז מתרץ הר"א ש' דבגמ' לא מיירי שרונה להחיר נדרו רק שבי' רולה לחזור בלא התרה וע"כ בוי פשיטא לן שם דאף בלא טעם

אמרי סימן רמב רסה רסו בינה עמ

טו"ז סק"ז והמקור מפ' ר"א דמילה כ"ז כיון שבפ' הערל כו'. דאיתא בפ' ר"א

דמילה אמר מר ולא ספק דוחה שבת לאתווי הא דת"ר בן ז' מחללין עליו את השבת בן ח' אין מחללין עליו את השבת ספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת ובתר הכי תני' רשב"ג אומר כל ששהה ל' יום באדם אינו נפסד ודייקינן הא לא ששהה ספיקא הוי מיסהל היכי מהלינן אמר רב אדא בר אבהו מלין אותו מס"ג אם חי שפיר קא מהיל ואי לאו מחתך בבשר הוא ואלא הא דתני' ספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת אמאי נמהלי' מס"ג ומשני ה"ג דמהלינן לא נצרכא אלא למכשירי מילה ואלביא דר"א דאמר מכשירי מילה דוחין את השבת . ור"ל דלא אמר ר"א דמכשירי דחו שבת אלא בודאי כלו חדשיו אבל בספק אין מכשירי מילה דוחה שבת . ובפ' הערל איתא ובן ח' מי קא חי ותני' בן ח' הרי הוא כאבן ואסור למלפלו הב"ע בשגמרו שיערו וצפרניו דאז יכול לחיות דאמרינן האי בר ז' הוא ואשתדווי הוא דאשתדו במעי אמו . והטור ספק דספק בן ז' ספק בן ח' מלין אותו בשבת אפי' לא נגמר שיערו וצפרניו מכה מס"ג (וכמ"ש בפ' ר"א דמילה) רק כשהוא ודאי בן ח' ולא נגמר שיערו וצפרניו אין מלין אותו אע"ג דמחתך בשר בעלמא מ"מ כיון שהוא כאבן למה יחתכו בשר שלא לצורך . וכ' עוד הטור וז"ל וא"א הרא"ש ז"ל כ' ספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו שבת ואיני מבין דבריו דודאי מלין אותו מס"ג . וכ' הב"ע ע"ז ח"כ ואני אומר דדברי הרא"ש מובנים וברורים והנה הנס כדברי הר"ף ז"ל דשניהם כתבו ברייתא זו דקתני בה בן ז' מחללין עליו את השבת בן ח' אין מחללין עליו את השבת ספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת בן ח' הרי הוא כאבן ואסור למלפלו וסמכו על מ"ש בפ' הערל דאוקמה להאי ברייתא התם בשלא גמרו שיערו וצפרניו ולפי"ז צ"ל דרב אדא לא הוה מפרדיג בין גמרו שיערו וצפרניו ללא גמרו וכדי דיישב מנהג דעלמא דמהלינן ספיקות איצטריך לשנוי דמהלינן להו מס"ג אבל למאי דאסיקנא בפ' הערל הא דתני' דאין מחללין בשלא גמרו אבל אם גמרו מחללין ממילא נתיישב מנהג העולם דבגמרו הוא דמהלי ודא מפסע מס"ג כדאמר רב אדא ואע"ג דלצאת לגמרי מתורת נפל לא סגי בגמרו שיערו וצפרניו עד שישהה ל' יום מ"מ מאחר ששיערו וצפרניו מוכיחים עליו דבן קיימא הוא מהלינן ל' ע"כ :

שם . וכמ"ש התוס' סברא זאת כו' . ר"ל דהתוס' כתבו שם דעכשיו מותר למלפל ולמול בן שמונה שאין אנו בקיאים והוא כמו ספק בן ח' ספק

מלותו כלילה ולא ביום ע"כ והקשה הש"ך מכאן על הד"מ שכתב דאפשר דעדיף תוך ח' מאלו נימול כלילה . אם איתא דכשר במלו תוך ח' אמאי מילה דוחה שבת למיהל' בע"ש וכמו שהקשה שם הש"ס בקליר העומר . ומכאן ג"כ קשה על המהרש"ל והב"ח שכתב דנימול כלילה בדיעבד כשר ח"כ לא ידחה שבת :

סימן רסד

ש"ך סק"ט ואינו מכוון יפה כו' . ר"ל דלכאורה כונת הש"ע במלת אפי' דר"ל ל"מ אם אין חופה הרוכז במקום א' אלא ע"י לירוף כמה מקומות מלטרף לרוב בודאי מעכב ואפי' חופה הרוכז במקום א' ג"כ מעכב ע"כ כ' הש"ך דאינו מכוון יפה דבאמת הסברא הוא להיפך לזה מפרש הש"ך בענין אחר וק"ל :

סימן רסה טו"ז סק"ג ואז ישוע הבן כו' . ר"ל

דאיתא בב"ק ד"פ רב ושמואל ור"א איקלעו לבי ישוע הבן . וכ' התוס' בשם ר"ת פ"י שגולד שם בן ועל שם שגולד נוסע וגמלט ממעי אמו כדכתיב והמליטה זכר נקט לשון ישועה והי' רגילין לעשות סעודה :

סימן רסו ש"ך סק"ח וכן נראה דעת הברטנורה כו'

ר"ל דאיתא במשנה קטן נמול לשמונה לחשעה ולעשרה ולאחד עשר ולשנים עשר לא פחות ולא יותר הא כיצד כדרכו לשמונה טלד לביה"ש נמול לחשעה (שהרי יום נז' של מחר הוא נמול ושמה ביה"ש יום הוא ונמול לחשיע) ביה"ש של ע"ש נמול לעשרה (דא"ל למולו בשבת הבא דשמה תשיעי הוא והוא מילה שלא בזמנו ואינו דוחה שבת ולר"ד להמתין עד יום א' שהוא עשירי) חל יו"ט ביום א' נמול ל"א . חל שני יו"ט של ר"ה ביום א' וביום ב' נמול ל"ב . פ"י הברטנורה דשני יו"ט של ר"ה קדושה א' הן ואין מילה שלא בזמנה דוחה יו"ט שני של ר"ה של ר"ה ונמול ל"ב וכ' הש"ך דמהברטנורה מוכח דמילה שלא בזמנה דוחה יו"ט שני של גליות מדפי' דלכך נמול ל"ב משום דיו"ט של ר"ה קדושה א' הן ע"כ אינו דוחה משמע דבשאר יו"ט שני מילה של"ב דוחה אותו . ובתוספתא שבת בהגהותיו ליו"ד כ' ע"ז דאין מזה הכרע כ"כ דהא הש"ך עלמו מודה דממתני' גופא אין רא' הא דנקט יו"ט של ר"ה ולא ב' יו"ט ש"י משום דכיהא ל' למנקט מילתא דפסיקא דשייך אף בל"י והיינו משום דקדושה א' הם כמ"ש הרמב"ם בהלכות קידוש החדש וזה הוא כונת הברטנורה ע"כ :

ספק בן ט' ופעמים שהאשה מתעברת סמוך לסכילתה ופעמים שאינה מתעברת ע"כ. ועז"כ הסו"ז דכונת התוס' הוא דוקא כשנגמרו שערו וצמרניו אבל אם לא נגמרו אין מלין אותו :

ש"ך סקט"ו דודאי דעת הרי"ף כדעת הרא"ש כו'. עיין בס"ק הקודם שהבאתי

לשון הסור בשם הרא"ש והש"ך מפרש דהא דכ' הרא"ש דספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו שבת. היינו לענין שאר חילול אבר לא לענין מילה ומותר למולו בשבת :

טו"ז סק"א ובלבוש כ' רחלוק כו'. ר"ל דהלבוש כ' דשאני התם בגמ'

דמיירי שהתחיל לחתוך והי' לו לחתוך כל הערלה בב"א בלא השארת שום ציצין המעכבין כי כן דרך כל המוהלים לחותכם בב"א והוא תוך רק מקצת הערלה ודאי איסורה עביר בשונג שעשה חבורה בלא גמר מצוה במקום שהי' יכול לעשות כתיקונה בחתך א' אבל נבי מילה ופריעה שא"א רשום מוהל לעשות המילה והפריעה בב"א שע"כ בתחלה יחתך הערלה ואח"כ יפרע והרי הן ב' חבורות והתורה התירן וא"כ רשאים שני מוהלים לעשות זאח"ז דפריעה מעשה אחר הוא ע"כ :

ש"ך סק"ח הא דתנן פ' ר"א דמילה כו'. ע"ל סק"ח שהבאתי המשנה :

סימן רסז

ש"ך סק"י וכן משמע ממ"ש רש"י כו' . דאיתא שם הלוקח עבד מהנכרי

ולא דצה למזר מגלגל עמו עד י"ב חדש לא מל חזר ומוכרו לנכרים והג"מ היכא דלא ספקא למילת' אבל היכא דספקא למילת' ספקא . פירש"י הג"מ דאין מקיימין היכא דלא ספק למילת' שמקיימין סתם אבל היכא דספק דאמר לו ייחדיני מגלגל עמך יב"ח ואם לא תימור אמכור אותך מותר דהוי נבי כשכיר בעלמא ע"כ :

סקמ"ו ודלא כנראה מב"י כו' . ר"ל שהב"י כ' בשם תוס' דעבד של שני שותפין

דאמרינן היינו שרזה גוף ולזה פירות אבל אם שניהם שותפים בגוף יוצא בראשי אבדים :

טו"ז סקמ"ו לא נראה כן דעת הסור כו' . כדי להבין אעתיק דברי הסור

והב"י . ז"ל הסור יציאת העבד בראשי אברים גוהג בכל מקום ובכל זמן ומיהו קנס הוא וצריך ב"ד מומחין לפיכך אין דנין אותם עתה שהרי אין מקבלין עדותו לדגו ואם יודה מעצמו פטור אע"ג שהוא תפוס שהרי הוא מוחזק בגופו אפ"ה כתב הראב"ד שאינו מועיל ואם יודה יפטור אבל הרמב"ן

כ' שאין הודאתו פוטרת אלא בב"ד והאידנא ליכא ב"ד מומחין והו"ל כמודה חוץ לב"ד שאינו פטור מקנס הילכך כיון שהוא תפוס מהני אעפ"י שמודה וכן היא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל ע"כ. ומ"ש הסו"ז דשאני התם דקבלת העדות הוא להחזיר המותר מהנזק כי בזה אין אנו דנין כו' . ר"ל דהא דכ' בחו"מ דאם תפס הניזק מקבלין עדות היינו דמיירי שתפס יותר משיעור נזקו ומקבלין עדות לענין מה שצריך להחזיר המותר מהנזק ומה דיני קנסות שייך בזה שמחזיר המותר מהנזק ע"כ מקבלין עדות ע"ז כי אין אנו דנין דיני קנסות בזה שאומרים לו להחזיר המותר משא"כ כאן אם מקבלין עדות במה שהזיקו הי' יוצא לחרות והוא דיני קנסות. ומ"ש הסו"ז והביא רא"י ממה שאמר ר"י כו' . ר"ל דאיתא בב"ק אמר ר"ה אמר רב מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור איתבי' רב חסדא לרב הונא מעשה בר"ג שסימא את עין פכי עבדו ומצא לר' יהושע אמר לו אי אתה יודע ששבי עבדי יצא לחרות א"ל למה א"ל שסימתי את עינו א"ל אין בדבריך כלום כיון שאין לו עדים (ועל פי עצמך לא תשלם קנס) הא יש לו עדים חייב שמעינן מינה מודה בקנס ואח"כ באו עדים חייב א"ל שאני ר"ג דלא בפני ב"ד אודי והא ר' יהושע אב"ד הוה (ומשני) שלא במקום ישיבת ב"ד הוה קאי ע"כ. והראב"ד כ' דק"ל כרב שאם הודה ואח"כ באו עדים פטור ואי תפס מקמי הודאה ואח"כ הודה מפסיקין מיני' ולא אמרינן דתפיסה מקמי הודאה כעדים דמי והביא רא"י ע"ז מדאמר ל"י ר"ג לר"י אי אתה יודע ששבי עבדי יצא לחרות א"ל ר"י אין בדבריך כלום שכבר הודית. ודרי שבי כתופס מקמי הודאה הוה שהרי גופו אצלו הי' ואפ"ה לא יצא לחרות מפני הודאתו של ר"ג אלמא דאז כעדים דמיא ומפסיקין מיני'. והקשה עליו הרמב"ן ז"ל דהודאה בב"ד דוקא בעינן כדאמרינן התם שאני ר"ג דשלא בב"ד אודי והאידנא ליכא ב"ד והו"ל כמודה חוץ לב"ד שאין פטור מקנסות הילכך אי תפס לא מפסיקין מיני' בין תפס מקמי הודאה בין תפס לאחר הודאה ע"כ. והב"י תירץ קושית הרמב"ן דגם הראב"ד מודה בזה"ל דליכא ב"ד מומחין אף אם הודה אין הודאתו פטור אותו ואי תפס הניזק לא מפסיקין מיני' ומודה דהעבד יוצא לחרות שהרי גופו אצלו והוה כמו תופס רק הראב"ד קאמר דתפיסה לא הוה כעדים ונ"מ שאם אחר שתפס הודה הודאה כתקנה בפני ב"ד מומחין הוה מודה בקנס פטור ומוציאין מלתופס וע"ז הביא הראב"ד רא"י מדאמר ר' יהושע אין בדבריך כלום שכבר הודית כו' ע"כ. והסו"ז הקשה על תירוצו הב"י מדברי הנ"י שכו' בהדי' דהראב"ד לא פטר אלא בזה"ל וק"ל :

סכנ"ב דבש"ס פ' מרובה כו' . ע"ל במו"ז
סקמ"ו שהבאתי דברי הש"ס :

מחבר סעי' מ"ב אינו כלום . היינו
דאינו בן חורין אבל
כופין את רבו שיתן לו גם שחרור כמ"ש לקמן
ס"ג :

שו"ז סכ"ח וכן בפ' השולח כו' . ר"ל
דאיתא שם המשחרר חצי עבדו
רבי אומר קנה והוי חציו בן חורין וחכ"א לא קנה
ומוקי שם פלוגתיהו דרבי ס"ל והפדה לא נפדתה
או חופשה לא נתן דה מקיש שחר לכתף מה כתף
בין כולו בין חציו אף שפיר נמי בין כולו בין חציו
ורבנן ס"ר דלא יפדינן מהיקש רק מג"ש לה לה
מאשה מה אשה חציה לא אף עבד נמי חציה לא
אלמא דאיכא מ"ד דלא יליף הך ג"ש :

ש"ך סכנ"ט ע"ל בש"ך סי' רס"ו סק"ז
שהביא ס"ש בתשובת ר'
בצלאל :

שו"ז סכ"ד כי היכי דנכסים לא קנה . ר"ל
כי היכי דלא קנה הנכסים
ששייר לעצמו ה"ג עצמו לא קנה :

סכ"ד ובפרישה מחלק כו' . עמ"ש בס"ק שאח"ז :

ש"ך סקע"ה וסיפא ה"ע כו' . דברי הש"ך
כאן הוא לשון הפרישה והפרישה
מסיים עוד וז"ל וכלל הדברים הוא אם נשאלה היא
שפחה איך יהי' העובר שבה בן חורין הא לא
לעובר כזה בלא אמו יניקתו וחיותו הוא ממנה
ובטל הגבה וכבשרה דמי ולא עדיף עכ"פ ממשחרר
חל"י משא"כ כשמשחרר אותה והיא יכולה לחיות
ולהיות בלא עוברת לא הוי כמשחרר חל"י אלא
העובר כמו שגולד ואינו מחובר אללה כלל וממילא
נשאר עבד כמו שהי' ע"כ :

סקפ"ח אבל אם משמע כו' . ולפי"ז הא דכ'
הש"ע וי"א שאם בא על שפחתו כו'
היינו אפי' לא משמע ממעשיו שבה עלי' לשם אישות
ג"כ הולד בן חורין דאל"כ גם הדיעה הראשונה
מודה :

סקצ"ה הרי בזה"י דבריו סותרים . עמ"ש
במ"ז סק"מ :

סימן רס"ח שו"ז סק"א כשהוא דאיתא
בפ' הערל

כו' . ע"ל מ"ש הטו"ז בסק"י . ומ"ש הטו"ז ובפרישה
כי דנ"מ כו' . ר"ל דנחשב כמו שאר גר גמור ואם
נשא כהנת ונולד לו ממנה בן בכור אין בנו הבכור
לריד פדיון לאפוקי אם הי' נחשב כנכרי לריד הבן
פדיון כמ"ש בש"ע לקמן סי' ש"ה סי"א :

סימן ער שו"ז סק"א שהי' אלל חבירו
בעצירה שהי'

משהא כל"ל . ועיין בד"מ ובהגהות הג' דל"ח שם
שהביאו ג"כ דברי התוס' אלו זמפרש שם דלכך
כשהגי' אות ח' לא הוה עוד כחוטף מלוא לפי שעתה
לא חסר חבירו מלוא דאדרבה עבירה היתה להשקות
בירו ספר שאינו מונה ע"כ . וח"ש הטו"ז אח"כ
ומ"כ ע"ז ולפי"ז תקונה ס"ת מיד עכ"ס כו' כונתו
ג"כ דדוקא כשקונה מישראל דלו חסר חבירו מלוא
הוה כחוטף מלוא (ועיין בדרישה שבי' בשם י"מ
דכחוטף מלוא היינו שגול מלוא מחבירו) משא"כ
כשקונה מעכו"ס . ומ"ש הטו"ז ורמ"א הביא זה כו'
ע"ל דברי הטור שהביא הטו"ז רס"ק זה דהלוקח
ס"ת מהשוק כו' ורמ"א סיים ע"ז דאינו יולא כזה
ועז"כ הטו"ז דהוא נגד דברי רש"י וק"ל :

סכ"ב וקשה דהא בפ' מ"ש כו' . כונתו פשיטא
להקשות על הכ"י שבי' דמדאמרינן אינו
רואה סימן ברכה מזה משמע שיש איסור בזה והא
בפ' מ"ש אמרינן ג"כ דהעושה מלאכה בערבי שבתות
אינו רואה סימן ברכה ואפ"ה קאמר שם דלא
משמתינן ליי משמע דליכא איסור :

סק"ג וכן הביא ב"י צמ"י רפ"כ כו' ע"ל סי'
ר"פ בטו"ז סק"ג שהביא דברי הרמב"ם :
סימן ערא שו"ז סק"ג והתם עמך
התנא עלמו

על הפסוק . כונתו דבפיגול אע"ג דכתיב בפסוק לא
יחשב אפ"ה למד התנא מהפסוק דבצי דיבור .
ובשליחות יד אע"ג דכתיב בפסוק על כל דבר פשע
אפ"ה אמרו במשנה בזה לשון מחשבה דתמן החושב
לשלוה יד בפסדון כו' ושם נמי נלמוד מהפסוק ע"כ
נסתפק י"ב בכאן מאיזה דין נלמוד ח' סבי
במחשבה או בצי דיבור וק"ל :

שם אבל אם יכולת להחזיר הדק (היינו הקלף)
לידי כו' . ר"ל דמתחלה כ' הטו"ז די"ל
כיון דמתחלה עשה העכו"ס לבדו הרי נעשה מקלטה
שלא לשמה ול"מ סיוע הישראל אח"כ . עז"ק דהטור
כי בשם רב נטרונאי אם יש להם יכולת להחזיר
הקלף כו' ומשמע שם דאף בסיף מהרי סיוע הישראל
לשמה . ועיין בש"ך סק"א :

ש"ך סכ"י ואם שינה וכתב על הקלפים
כו' . משמע מדברי הש"ך דמפרש
דהרמ"א קאי דוקא בנחלק דחלק החילוק של כל
השיער מיקרי קלף וכותב צד הפנימי שכלפי
הבשר או פסול אם כתב במקום שער אבל בקלפים
שלנו שלא נחלק כלל כשר צדיעבד אף אם כתב
במקום השיער כיון דזה מקרי גייל ומדינא דגמ'
פושטין לנחלקם בגייל במקום שיער ע"כ אף לדין
בכה"ג אינו פסול צדיעבד ולכך כ' הש"ך שג"ל
וכתב

אמר

סימן ער"ב ש"ך סכ"ב מיהו לרדק
חיוור

סימן רעג מו"ז סה"ב פירוש שאס
נוצר בו

ש"ד מק"ו דהאי ומיהו מ"ב מ"ל הב"י הוא
רמ"ל רמ"ז רמ"ח רמ"ט רמ"י רמ"כ רמ"ל רמ"מ רמ"נ רמ"ס רמ"ט רמ"י רמ"כ רמ"ל רמ"מ רמ"נ רמ"ס

סימן רעד

מח' חירי'א כספונע בשם כו'. עיין בשו"ת שבי

מִן וּכְזֵי אִפְשָׁר דַּהֲאֵל דְּלֵא פִסּוּל חֵינוּ אֵלֵא
בְּשִׁייר בְּלֵא (בְּיִרְכּוּס בְּנֵי רַבִּי) וְרַבִּי

ספק"י ומלאו שתיבה פתוחות כו'. ר"ל דיש צט' או שני פעמים דצר אל בני ישראל א'

מגיד"ל - חבר"ל מי' רמ'נ' מפתים רנ' - עיי' רבב"מ

שם קאי אשורה שנכתבת בג' מקומות כו'. עיין בדרישה שמפרש דברי המור שר"ל בצנור

ומ"ש ונמצא השיטה חלוקה לשלשה . ר"ל הכתב

סימן

סימן

אמרי סימן רעור רפא רפב רפד רפה בינה פא

סימן רעו

ש"ך סקיב ול"מ העברת קולמוס כו'. עיין בעצ"ל מה שהקשה ע"ז מהא דכ' המו"ז סק"א מפרק הבונה ה' צריך לכתוב השם כו' :

סק"ז לדברי ר' שמעון שזורי קאמר כו'. ר"ל דר"ש שזורי פ"ל כל השם תולין מקצתו אין תולין. והקשה הש"ך דהא בהולין תנן דפלוני חכמים ורש"ש בשוחם את הבהמה ומצא בן ט' חי והפרים ע"ג קרקע דלחכמים טעון שחיטה ולר"ש שזורי אין טעון שחיטה. ימיתו שם הגמ' דרב אשי פסק בבן פקועה דטעון שחיטה. ופרכינן והא ר' יוחנן פסק כרש"ש שאינו טעון שחיטה וא"ל (רב אשי) ר' יוחנן לדברי רש"ש קאמר ולי' לא ס"ל (ופריך) והאמר רבין כר חנינא אמר עולא אמר ר"ח הלכה כרש"ש ולא ע"ד אלא כ"מ ששנה רש"ש במשנתנו הלכה כמותו א"ל רב אשי אנא כי הא ס"ל דאמר ר' יונתן הלכה כר' ש"ש במסוכן ובתרומת מעשר של דמאי ותו לא ע"כ. וא"כ משמע משם דאין הלכה כרש"ש. וע"כ הקשה הש"ך על הפוסקים שפסקו כאן כרש"ש דמקצו השם אין תולין :

סימן רפ טו"ז סכ"א ה"ג לענין תפירה כו'. עיין בגק"כ

שהקשה ע"ז דל"ד לההוא דמהרי"ק דהתם הוא משום שאינו פסול בלא סתימה ע"כ אין צריך סתימה אבל הכא יש לומר דפסול בלא תפירה :

סימן רפא ש"ך סק"ט הא דשאל ר"א כו'. דאיתא

בהניזקין ההוא דאתא לקמי' דר' אמי א"ל ס"ת שכתבתי לפלוני אזכרות שלו לא כתבתין לשמן א"ל ס"ת ביד מי א"ל ביד לוקח א"ל נאמן אתה להפסיד שכרך ואי אתה נאמן להפסיד ס"ת א"ל רמי' נהי דהפסיד שכר אזכרות שכר ס"ת כולי' מי הפסיד א"ל כל ס"ת שאין אזכרות שלו כתובות דשמן אינו שוה כלום ההוא דאתא לקמי' דר' אבהו א"ל ס"ת שכתבתי לפלוני גוילים שלו לא עיבתים לשמן א"ל ס"ת ביד מי א"ל ביד לוקח א"ל מתוך שאתה נאמן דהפסיד שכרך אתה נאמן להפסיד ס"ת. ומ"ש מדר' אמי. התם איכא למימר טעי בדרי' ירמי' (פירש"י התם איכא למימר דמשקר ונתכוין להקניט וסבור שלא יפסיד אלא שכר אזכרות כר' ירמי') הכא כיון דקא מפסיד כולי' אגרי' (דכשלא עיבד הגוילים דשמן יודע הוא שיפסיד כל שכרו) ואפ"ה אתא ואמר חיישינן אימור קושטא קאמר ע"כ. וכ' הב"ח וז"ל וא"ת לאיזה צורך שאלו ר' אבהו ס"ת ביד מי הלא אם

היתה ביד הסופר כש"כ דמהימן כיון שהוא בידו א"כ הול"ל בסתם נאמן אתה לפסול ס"ת ונראה לחלק דאי הוה ס"ת ביד הסופר מהימן לפסול ס"ת אפ"י ה' כותב לו בחנם אבל כשהוציאו מידו ונתנו לפלוני אם ה' עושה עמו בחנם לא ה' נאמן כיון שאינו בידו אבל בשעשה בשכר מתוך שנאמן להפסיד שכרו נאמן לפסול ס"ת ולכך שאלו בסתם ס"ת ביד מי כדי להוציא מפיו אם עשה בחנם או בשכר דמתוך תשובתו יבין אם הוא לוקח או לאו וכאשר השיב ביד לוקח אז שמע דעשה עמו בשכר ע"כ. ועיין בטו"ז לקמן סי' שט"ז סק"ד :

סימן רפב ש"ך סכ"ג נ"ל דצריך לציין על מ"ש הרמ"א

ויש מחמירים. עו"כ הש"ך דכן הוא בכל הספרים. ומ"ש הש"ך אבל אין נוהגין כן וכ"כ הב"י כו'. ר"ל דהב"י כ' דאין נוהגין לעמוד מפני החומשים וע"כ מגי' הש"ך בהרמ"א דצ"ל יש מחמירים ואומרים השומע כו'. ר"ל דראי יש מחמירים קאי אלמטה ולא על הא דכ' הרמ"א מקודם דא"צ לעמוד מפני החומשים :

טו"ז סק"י בגמ' הזכיר כו'. ר"ל בגמ' איתא בזה"ל הלוחות והבימות אין בהם קדושה :

סימן רפד טו"ז סק"א וכ' בדרישה כו'. ז"ל הטור

וכ' ר"ת כיון ששרטט שיטה עליונה מותר לכתוב למטה כמה שירצה וכ' א"א הרא"ש ז"ל הילכך אני אומר הא דאמרינן אין כותבין בלא שרטוט היינו דוקא בשיטה עליונה אבל מכאן ואילך השיטה העליונה היא כמו שרטוט כי היכי דאמרינן גבי תפילין שאם שרטט בשיטה עליונה שוב א"צ שרטוט לפי שסתם בנ"א יודעים דאמן ידם לכתוב ע"י שיטה עליונה בלא שרטוט ע"כ :

סימן רפה טו"ז סק"א לפי שהוא נפ' נגלה כו'. ר"ל

דהב"י כ' אע"ג דיותר חביב לאדם אריכות ימים משמירת הבית אפ"ה כ' הטור גדולה מזו כו' משום דאריכות ימים הוא נפ' נסתר ושמירת הבית הוא נפ' נגלה שהדרים בשאר בתים שאין בהם מזוזה ניוזקין והדר בבית שיש בו מזוזה ניצול ע"כ קרי לשמירת הבית נדוק א"נ משום דשמירת הבית הוא היפך מנהג של מלך בוד' שהוא מבפנים ועבדיו משמרים אותו מבחוץ ומידת הקב"ה הוא עבדיו יושבין מבפנים והקב"ה שומר מבחוץ ע"כ קרי ל' נדול :

סימן רפו טו"ז סכ"א בטור כ' כו'. ז"ל הטור תנא

פתח שאחורי הדלת אם יש לו פצים מפת חייב במזוזה

בנותלים ממש לא הי' חשבינן הפצים העומד בזוית
הבית כמאן דליתא אף אם לא הי' בו עובי טפח
לכך פירש"י דלא מיירי שהי' כותלים במקצוע הבית
רק שהי' עומד שם פצים רחב ועב ובאותו פצים
הי' מחותכים שני פתחים א' למערב וא' לצפון ע"כ
כשלא הי' בעובי ההבדל טפח הוי כמאן דליתא
והוי חלל א' כיון דכל החלל הוא בפצים א' והוי
פתח א' וסגי במזוזה הקבוע בימין הפתח בכותל
מערב ודו"ק :

סימן רפח טו"ז סק"א קראה למפרע
כו' היינו דשם

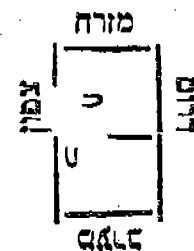
מיירי דענין ק"ש שקרא למפרע :
סק"ב מהא דתנן אין בין ס"ת כו' . ד"ל דאיתא
במגילה אין בין ספרים לתפילין ומזוזות
אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותו"מ אין נכתבות
אלא אשורית . וקשה לדברי הרמב"ם שם"ל דמזוזה
א"צ עיבוד לשמה הו"ל לחשוב שם גם חילוק זה
והתוס' מקשים על הא דאיתא שם דתו"מ פסורין
לכתוב אגויל וס"ת כשרה אגויל א"כ הו"ל לחשוב
גם חילוק זה ותירצו דלא איירי בדבר שכתובין בו .
ולפי"ז יש לתרץ גם על קושית הכ"מ להרמב"ם
כן וק"ל :

סימן רצב ש"ד סק"ג שאינו משתמר
כיון שמרדו

כו' ג"ל דכונת הש"ך לפרש דמיירי באוויז ותרגולין
שמרדו ושהי' שלו ע"כ צריך לומר שקננו בפרדס
שאנו משתמר דבפרדס המשתמר פטור משלוח הקן
כיון שהם שלו (וכמ"ש המחבר בריש הסעי' דיונים
ואוויז ותרגולין שקננו בבית והיינו שהי' שלו פטור
משלוח הקן) אבל ביוני שובך ועלי' וצפרים שלא
היו שלו מעולם אפי' אם קננו בביתו (כמ"ש
הטו"ז לקמן סק"ו) חייב בשלוח הקן כ"ז שלא
הוגבהה האם מעל הבצים משהטילים . ולפי"ז צריכין
לפרש מ"ש המחבר והוא שלא הוגבהה האם מעל
הבצים כו' זכתה לו חצרו כו' לא קאי רק איוני שובך
וער' וצפרים (שלא היו שלו מעולם) אבל לא
אאוויז ותרגולין שקננו בפרדס שכתב לפני זה
דממ"נ אי מיירי בפרדס המשתמר אוי אפי' לא
הוגבהה מעל הבצים פטור (וכמ"ש הש"ך כאן) ואי
אינו משתמר א"כ לא זכתה לו חצרו . ואפשר לפרש
דקאי גם אאוויז ותרגולין ומיירי בפרדס שאינו
משתמר (כמ"ש הש"ך כאן) והוא עומד בצד הפרדס
דאז ג"כ זכתה לו כמ"ש בחו"מ סי' רס"ח . ועיין
בעט"ז שכתב דין זה דאוויז ותרגולין שקננו בפרדס
המיירי שלא היו שלו מעולם רק הן של הפקר
דמיא דיוני שובך ועלי' ומיירי אף בפרדס המשתמר
אפי' חייב כיון שלא הי' שלו ועז"כ אח"כ והוא
שלא הוגבהה האם מעל הבצים משהטילים אבל

אם

במזוזה פירש"י כגון שיש במקצוע הבית פצים קבוע
לב' פתחים מחותכין בו אחד לצפון וא' למערב
וקבע מזוזה בפצים בחלל הפתח הצפוני וכשהדלת
פתוח הוי אחורי הדלת (פי' בפרישה דר"ל דהדלתות
קבועות בפצים ונפתחים לתוך חלל הבית וע"כ
קאמר כשהדלת הצפונה פתוח הוי פתח מערב אחורי
דלת צפון והמזוזה אינה נראית לתוך חללו של
מערב) אם יש בעובי הפצים עובי הבדלת טפח בין
פתח לפתח צריך מזוזה אחרת לפתח מערבי הואיל
ואין המזוזה בחללה ואם לאו א"צ מזוזה אחרת
ע"כ . וכ' הבי"ו וז"ל פירש"י שכ' רבינו הוא מועתק
מפסקי הרא"ש ובנוסחי דידן בפירש"י מבואר יותר
וה"ג בפתח שאחורי הדלת כגון שיש במקצועות
הבית הפצים קבוע ושני פתחים מחותכים א' לדרום
וא' למערב וקבע מזוזה בפצים בחלל פתח הדרומי
וכשהדלת סתום הוי פתוחה למערב אחורי הדלת
אם יש בעובי פצים המבדיל טפח בין פתח לפתח
צריך מזוזה אחרת לפתח מערבי הואיל ואין המזוזה
בחללו ואם לאו א"צ מזוזה אחרת עכ"ל והמרדכי
כו' פה"ק כיון שאין לה טפח ולזה ימין ולזה שמאל
א"צ מזוזה אחרת וקשה דמנ"ל הא ופי' ר"ן כגון
שיש אצל פתח חדר שצריך מזוזה ויש פצים שם
שהוא ימין לזה ולזה וכיון שאין ביניהם טפח נפיק
במזוזה א' ע"כ . ובדרישה מפרש דברי הר"ן כגון
שיש חדר א' שנכנסים בו בפתח בצד צפון ותיכף
שנכנס בפתח פונה לצד מערב ונכנס מזה החדר
לחדר אחר ונמצא שפצים אחד הוי ימין של ביאות
שניהן כזה

המזוזה בפצים של צד פתח הצפוני אוי כשנכנס
בפתח המערב הוה המזוזה לשמאל אבל לפי"הר"ן
הוי המזוזה לימין הנכנס בין בפתח הצפוני הפונה
לר"ה בין בפתח המערבי הפונה לחדר כמו בציור
הנ"ל . והטו"ז מפרש כונת רש"י דלא מיירי שקבע
המזוזה בפצים רק שקבע המזוזה בפתח מערב בצד
הכותל שהוא לימין הכניסה וע"כ כשאין בעובי
הפצים המבדיל בין פתח צפון לפתח מערב טפח
אוי חשבינן לשני הפתחים כאילו הם א' והפצים
כמאן דליתא והנכנס בפתח צפון הוי המזוזה ג"כ
לימין הכניסה כיון דההבדל דבין שני הפתחים כמאן
דליתא . והטו"ז מדייק כן מלשון רש"י שכ' שני
פתחין מחותכין כו' וכונתו דאם הי' השני פתחין

היא קרויה קציר וכו' א"ל כל שלא הביא שלישי ביד עכו"ם. ר"ל דאז לא ראוי עוד לקצור ולא הוה קציר שר עכו"ם :

ש"ך סכ"ן ובפרט הראי' שדביא הב"ה מהש"ם כו'. עיין בסו"ן סק"ב שהביא דברי הב"ה :

ש"ם. ועוד נ"ל ראי' ברורה מן הירושלמי כו'. ז"ל הירושלמי ר' יונה בעי קומי ר' ירמיה בשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצאו קמה לחה מהו שתהא אסורה משום חדש א"ל למה לא עד כרון רחה אפי' יבישה א"ל ואפי' יבישה אפי' קצורה כו' ע"כ :

סק"ט אבל נזרעה קודם העומר כו'. ר"ל דנשרש קודם העומר וכמ"ש הש"ך לעיל סק"ח :

סימן רצד

ש"ך סכ"ה והן שעדיין לא הפילו שאור. ר"ל דתמרים כשנתבשלו הם מתנפחים כרחם חמץ :

ש"ם. ועוד דס"ם הרמב"ם סובר דנובלת דמתני' כו'. ר"ל דבמתני' חשיב שם דברים האסורים בערלה ומותרין ברבעי וסיים במשנה והנובלות כולם אסורות. ומפרש הפוסק דאסורות רק בערלה אבל ברבעי מותרים והרמב"ם מפרש דקאי גם ארבעי :

טו"ז סק"ח ליכא לאפלוגי כו'. עמ"ש בס"ק שאח"ז :

ש"ך סכ"י דהר"ש כ"כ לסברת הר"ה כו'. בטור איתא בזה"ל ולאחר ר"ח תשרי של שנה רביעית כל הפירות שיחנעו בו קודם ט"ו בשבט יש להם ג"כ דין ערלה אף שנגמרים אח"כ לא שנא היו שלש שנים שלמים ערלה כגון שנטע מי"ו באב ואילך ל"ט היו מקוטעים כגון שנטע מקודם י"ו באב ט"כ. וכ' הב"י ע"ז וז"ל וכ' הר"ן והא דאמרין ופירות נטיעה זו אסורים עד ט"ו בשבט איכא מ"ד דדוקא נטיעה שהקלנו עליה בתחלתה שעלו לה לי יום לשנה תמימה ולפיכך מחמירין עליו בסופה ולהמשיך שנתה עד ט"ו בשבט שהוא ר"ה לאילן וכן דעת הרמב"ם אבל הר"ה כ' ספק הדיון בכל נטיעה ואפי' בלילות שלא הקלנו עליה בתחלתה והכי מסתברא משום דהא מילתא בטעמא תלויה ולא משום חומרא בעלמא וה"ט דכיון דאילן גדל על רוב מים של שנה שעבר וכל שהוא חונט ציון תשרי לט"ו בשבט הוא מניקת מים שלפני ר"ה והרי הן כאלו חנעו קודם תשרי וכיון דה"ט דמילתא ליכא לאפלוגי ציון נטעה לי יום לפני ר"ה או פחות מכאן ע"כ. וכ' במע"מ דהא

אם הוגבהה כו' זכתה לו חצרו. ורפ"ו קאי גם על אוו"ן ותרגולין שכתב לפני זה כיון שמיירי שלא היו שלו דומיא דיוני שבך ועלי' ע"כ כ"ז שלא הוגבהה האם מעל הבצים חייב אפי' בפרדס המשתמר והא דהש"ך מפרש כאן דברי הש"ע דמיירי באוו"ן ותרגולין שמרדו וגם מיירי בפרדס שאינו משתמר הוא משום שבב"י הביא פירש"י שמפרש דמיירי באוו"ן ותרגולין שמרדו. ורש"י פירש כן בש"ם חולין דף קל"ח ע"ב על הא דאיתא שם אוו"ן ותרגולין שקננו בפרדס חייב בשלוח הקן. ושם פירש"י דמיירי באוו"ן ותרגולין שמרדו וע"ש בדף קמ"א ע"ב בהא דאיתא שם בגמ' לחלק בין הוגבהה האם מעל הבצים או לא דבאמת לא קאי שם רק על יוני שובך ועלי' ולא הזכיר שם אוו"ן ותרגולין והטעם הוא דבאוו"ן ותרגולין שהי' שלו ומרדו א"ה בין הוגבהה האם מעל הבצים רק אם הם בחצר המשתמרת או לא וכמ"ש הש"ך כאן ודו"ק :

סק"ב וסק"ג דאיתא במתני' קורא זכר (פירש"י קורא הוא עוף טהור ודרכו לרבוץ על בצים אחרים) ר' אליעזר מחייב בשלוח הקן ותכמים פוטרים. ובגמ' אמר ר"א מחלוקת בקורא זכר אבל נקבה ד"ה חייב (פירש"י אפי' אין הבצים שלה חייב לשלוח דהאם קרינן בה הואיל ומנהגו בכך) ואמר ר"א מחלוקת בקורא זכר אבל בזכר דעלמא ד"ה פטור. והרי"ף לא הביא מימרא. גמ"ת דר"א והרא"ש תמה עליו למה לא הביאה דהא משמע דאיתנהו לתרווייהו דתרי מילי נינהו ולא פליגי. ולזה כ' הש"ך ז"ל דלדעת הנ"י ומהרש"ל גם הרי"ף סובר כן וק"ל :

סק"ד אבל הרשב"א כ' דאינו מחזור. ר"ל על הא דפירש"י דהך דשני סידרי בצים מיירי בבצים מעוף טהור ע"כ הרשב"א דאינו מחזור כו' ומפרש הרשב"א דמיירי שבצים העליונים הם מעוף טמא. וא"נ בבצים מזומנים דומיא דמטלית וכגון ששלח ידו לקן ושם על הבצים בצים שלו כצ"ל. ועל הא דכ' הרשב"א ואפי' לא יטול לא עליונים ולא תחתונים כו' עיין בהגהות הג' רב"פ שהקשה ע"ז דהא מבואר בשו"ת הרשב"א שאם רואה אדם קן ואינו רוצה ליקח כלל מהקן אין כאן חיוב לשלוח האם (עמ"ש ע"ז בשו"ת ח"ס האו"ח סי' קי) וא"כ אינו מובן קושית חדושי הרשב"א די"ר דמיירי שאינו רוצה ליקח הבצים העליונים ולא האם :

סימן רצג טו"ז סכ"ב וא"ת דעייל ביד עכו"ם (היינו שנתבשל התבואה קודם שבאו לארץ) קצירכם אמר רחמנא (דכתיב ראשית קצירכם ומשראוי לקצור

מתי היו אומרים דלמה שגלוקטיס חמר אמריה לא הי' מוגיל וא"כ ובי ככל שעה היו אומרים כן כלי הפסק ואומרי' דכל הנלקט לאז דוקא ממש חמר לקיטה אלא מניח המעות בעור שלא נלקט ואומר כרס רכעי זה לכשיהי' נלקט יהא מחולל אחר הלקיטה ע"כ. ועל הא דקאמר בגמ' ארמא כל המתלקט. כמצי' המוס' וז"ל משמע דהל פדיון במחזור לקרקע שהרי קודם לק טה הי' מתחלל שהרי אחר שנלקט ובה לרשות אחרים אין לבעלים כח צנן לחלל ומימא דמסופסמא משמע דאין חילול במחזור דמני' כרס רכעי כ"ש אומרים אין פדיון אומס ענבים אלא יין וכו"ה אומרים ענבים ויין והכל מורים שאין פדיון במחזור לקרקע ונראה דעצמא דילפינן קודם קודם ממעשר וי"ל דהתם לא הי' טעמא אלא מטום דמחזור אין דמיו ידועים ולכך אין פדיון אפי' על פי שלשה והיינו נמי טעמא דכ"ש ע"כ :

סכ"ז

בדימא ספ"ק דטב"ס כ"י. ר"ל על אסור פירש"י וז"ל לאו אהמנו ממחלה קאי אלא מילמא דמניני נפשי יהא כלומר אם קבלה שמים ועשו שמים ועייל הפברי בשבת וישראל צחול ולא זוהי ישראל וצאו למחזון לאחר זמן לומר כמה ימי שבת נעלם אמה ואני אטול כנגדן ימי החול ע"כ. ור' הירש"ע הא דלא כ' הרמב"ם דאם צאו למחזון אסור הוא מטום דמפריש ג"כ כפירש"י הרי"ל דהא דאסור בשבטו למחזון הוא דוקא כשלא החנו במחלה וזה כבר נכלל בדברי הרמב"ם ע"כ ואם לא החנו במחלה כשיצאו לחלוק נוטל הטב"ס שבת השבתות לבדו והשאר חולקין. והיינו דאסור לחשוב עמו כמה שבתות שטול הטב"ס כד' שיטול הישראל כנגדן. אבל אם החנו במחלה מותר אף לחשוב עמו שהוא יטול כנגד השבתות צחול כן הוא כונת הירש"ע לרשב"ה הרמב"ם. והש"ך דוחה דברי הירש"ע דהא כ' הרמב"ם בעילה דאף בהמנו אסור כה"ג. ומ"ש הש"ך ולפי"ז מיושב נמי מה שהקשו המוס' כ"י. ר"ל דאימא שם בגמ' ארבעי' להו סממא מאי (היינו שקיבלו שמים כד' בשבת וישראל צחור בשבת ולא אמר ישראל טול להא בשבת ואני צחול מהו לחלוק שמים בשבת) מ"ש מדקאמר אס' החנו ממחלה מותר משמע הא סממא אסור. אימא סיפא אם צאו למחזון אסור משמע הא סממא (היינו דאף בשבת חולקת שמים) מותר. וכתבו המוס' ע"ז וא"ל לימא דה"ק אס' צאו למחזון אסור אפי' החנו ממחלה. וז"ל דאם החנו ממחלה צדאי' מותר בכל ענין ע"כ. והש"ך כ' דהקדשה הוא דוקא לפי מה שפירשו דהא דקאמר בגמ' ואם צאו למחזון אסור מיייר צלא החנו רק שאחר זמן צאו למחזון (וכפירש"י הרי"ל

דהא דכ' הירש"ע ולכך אין מהרין. ימא בעילה רק ג' שנים מטום דהאידנא אין הניסה קודם ע"ז בשבת. והא רק לפערת היר"ה הרי"ל דס"ל דאף אס' נטע פחות מל' יום קודם ר"ה ש"ה לא הקלו עליו במחלטה אפי' מהמירינן כסופה דהפירות שחמנו בשנה הרביעית קודם ע"ז בשבת יס' להס רין ערלה אף שהוא יומר מג' שנים וע"כ הירש"ע דעכ"ו אין מהרין רק ג' שנים. ולא יומר כיון דהאידנא אין הניסה קודם ע"ז בשבת אלא לרשם הרמב"ם דמחלק בין אס' נטע יומר מל' יום קודם ר"ה לא לא ד"ל לזה דאף אס' נאמר דמוכנין קודם ע"ז בשבת אפי' לא משבתם שיהי' ערלה יומר מג"ש דממ"י אס' נטע יומר מל' יום קודם ר"ה אפי' נחשב ל' יום ש' קודם משרי' לשנה ואס' נטע פחות מל' יום קודם ר"ה אפי' א"ל להמירין רק ר"ה של שנה הרביעית ולא עד ע"ז בשבת כיון דלא הקלו במחלטה למחזון ל' יום לשנה לא החמירו כסופה כנ"ל. והקשה הש"ך על המע"ע דהא גם להרמב"ם משבתת לה יומר מג"ש כגון שנטע אחר משרי' קודם ע"ז בשבת דאז ג"כ הקלו בהחלטה דאף שהוא אחר ר"ה אפי' מושנין אומה לשנה עד משרי' הבלה וא"כ לולא העשע ש' הראש"ה דהאידנא אין הניסה קודם ע"ז בשבת הי' ערלה עד ע"ז בשבת על שנה הרביעית והוא יומר מג' שנים. וא"כ י"ל דהראש"ס כ"כ גם לפערת הרמב"ם וד"ק :

סכ"ח

ובהרי"ט מן כפי' צמחא דמע"ס כ"י. דאימא שם בינך פדיון נטע רכעי מניח אס' הסל על פי שלשה בקיאות בשומא ואומר כמה אס' רולה לפדות לו כסלג' (פי' הברטנורה כלומר לקח כסלע במחזור לקרקע) על מנת להוליא וילאות מצינו (היינו שבת פצולה הכרס משבת שנקרא פריצונן שבת שמירה וטירור) ומניח המעות (לפי השומא לאחר ששמו כו"כ סלים כסלע) ואומר כל הנלקט מזה מחולל על המעות האלו ככו"כ סלים כסלע ע"כ. ואימא שם עוד בריש פ"ה כרס רכעי מליינין אומס כרנני אדמה כד' שיהי' העוצרים ושנים יודעים שהוא נטע רכעי. כד"ה (דעבדין היכר לעוצרים וטב"ס) כשציעית (ש"ה הוא הפקר ונתינתו הם צאים לאכול) והלויים מניחין אס' המעות (פי' הברטנורה דמקדוקים על עצמים כשהי' להם כרס רכעי כשציעית היו מניחין המעות קודם לקיטה) ואומרים כל הנלקט מזה (פי' הברטנורה לכשיהי' נלקט) יהא מחולל על המעות האלו ע"כ. ונפי' מרובה פירך ע"ז הא היו דכר לקטו העוצרי' וטב"ס היאך יוכל למשקן והא אין ברשותו ומשיי לא מנמא כל הנלקט מזה אלא אימא כל המנלקט מזה היינו ששנידין ללקוט. ועל הא דקאמר כל הנלקט מזה יהא מחולל כמצי' שם במוס' וז"ל מנמא

אמרי סימן רצד רצה רצו רצט ש בינה פג

בכלאי זרעים חלל ה"פ האי היקשא דפתח צי
הטור לא איירי בכלאי זרעים וכו' ע"כ . וכן הוא
דברי הטו"ז כאן וק"ל :

סק"ב וכלן כתב שהוא פשוט . כונתו למה
שהביא בריש הס"ק לשון הב"י והב"י
סיים שם ואפ"ה התירו ופשוט הוא :

סימן רצו ש"ך סק"ב הא דקאמר
בש"ס כו' .

ז"ל הגמ' אמר רב אשי בעו מיני דבי רב נחמי
מהו להכניס מין ומינו ושאינו מינו לדיר כיון דליבא
מיני בתר מיני גריר או דלמא אפ"ה לא ופשטי
לכו לאיסורא דלא כהלכתא משום פרילותא דעבדי
ע"כ :

טו"ז סק"ה על מה שאמרו בגמ' כו' . ר"ל
דאיתא בפי כמה בהמה לענין

שבת ולא יקשור גמלים זה בזה וימשוך אבל מכנים
הוא לתוך ידו חבליים ובלבד שלא יכרוך ואמר רב
אשי לענין כלאים שנו . כלאים דמאי אילימא כלאים
דאדם והא תנן אדם מותר עם כולן . וע"ז הקשו
התוס' והרא"ש אפי' יהא אדם נמי אסור כו' :

סימן רצט טו"ז סק"א עוד הקשה
בפרישה

כו' . ז"ל הפרישה דוקא מין אחר כגון קנבוס או
למר גמלים מבטלין הפשתן או הלמר הרחלים אבל
להביא מאותו מין עלמנו ולהוסיף עליו אסור אעפ"י
שעדיין אינו טווי וכן משמע מדכ' הטור וכן הדין
בפשתן וקנבוס שנחשבו אס' רובן קנבוס מותר
עם הלמר ול"ק רבותא דאפי' נתערב פשתן עם
למר ורובן למר דמותר עם הלמר אך ל"ע דלפי"ז
הא דכ' רבינו אחר זה ז"ל שאפי' בחוט א' של
פשתן שארג עם הלמר נעשה כולו גוף א' של איסור
מאי איריא חוט הא אשי' עדיין לא נטוה אין למר
ופשתן נתבטל אהדדי וי"ל דשם בא לומר דלאחר
שנעשה חוט לא מהני לי' תו ביטול אפי' בתוספת
עליו שאר מינים וכדמסיק שם דאפי' עשה כל
הבגד מלמר גמלים וארג בו חוט א' מלמר רחלים
ואללו חוט א' פשתן כולו אסור דהיינו אף תוספת
משאר מינים לא מהני ותדע דאם תאמר דגם למר
ופשתן יש להו ביטול כשנחש בו קשה א"כ לרש"י
דכ' רבינו בשמו בס"י שאח"ז דאין כלאים חלל
כשעירב למר ופשתים יחד וסרתם יחד במסרק כו'
ולמה יחשב זה כלאים ולא אהרינן דנתבטלו זה
בזה קודם שנטוו דהא ח"א ללמנא ע"כ . ומ"ש
הטו"ז בשם הראב"ד אין חוששין לספיקו . הוא כמ"ש
הש"ך לקמן סי' ש' סק"א :

סימן ש"ך ש"ך סק"ג כ"ד הן שני
תכיפות כו' .

ז"ל הטור כ"ד הן שני תכיפות כגון שמעביר המחט
פעם

הנ"ל) הקשו שפיר נימא דהא דקאמר אס' לחשבון
אסור קממ"ל רבותא דאף בהתנו מחללה אסור ולא
למידק מיני' הא סתמא מותר . אבל להרמב"ם
דמפרש הא אס' לחשבון היינו אף בהתנו והטעם
דאסור דכיון דהתנו שיבואו לחשבון התנאי מעיקרא
ליתא א"כ ל"ק קשיית התוס' . ומ"ש הש"ך גם
מדברי הב"ח כו' עיין בטו"ז סק"כ שהביא דברי
הב"ח :

ש"ע סעי' י"ז משום דספק ערלה מותר כו' .
וכונתו דבש"ל מותר ספק

ערלה כמ"ש המחבר לעיל ס"ט . ואח"כ כ' המחבר
דמברין ומרכיב אינו חייב בערלה בש"ל וא"כ א"ל
כלל לטעם דספק ערלה מותר . ובטור ניחא הלשון
יותר דז"ל הטור אעפ"י שמנהג עובדי אדמה להברין
הגפנים בכל שנה התיר ר"י לשמות יין מגפני
העכו"ם משום דספק ערלה מותר וכ' ח"א הרא"ש
ז"ל הרי מלא היתר לגפני העכו"ם אבל גפנים
שישראל עובדים אותם ומבריקין אותם בכל שנה
שהוא ערלה לא מלא היתר ואני רואה שפשוט
ההיתר בכל הארצות ואין משגיח ותרתי הני בלבי
למלא שום דבר היתר והאריך בדבר והיוולא מכלל
דבריו שאין מרכיב ומברין חייב בערלה בש"ל
ע"כ :

טו"ז סק"ז בטור סימן זה כו' . ר"ל
בדין שהביא המחבר כאן סעי'

כ"ב איתא בטור בזה"ל אס' ניתוסף בפרי עד שאין
בפרי הראשון שהוא היתר חלק א' ממאמץ של
התוספות אסור שגידולי איסור מבטלין ההיתר ואס'
לאו מותר . ועז"כ הטו"ז שלריכין להג"י בטור
כמ"ש כאן בש"ע :

סימן רצה

טו"ז סק"א כ' הטור כו' . ז"ל הטור כתוב
אם חוקותי תשמרו בהמתך לא

תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים מה בהמתך
אפי' בש"ל אף שדך אפי' בש"ל והאי שדך לא תזרע
לאו בכלאי זרעים איירי שאותן אינן אסורין בש"ל
אלא בכלאי האילן שאותן נוהגין אף בש"ל ע"כ . וכ'
בדרישה ע"ז וז"ל למדנו מזה דבמ"ש שדך לא תזרע
כלאים מיירי בין בכלאי זרעים בין בכלאי האילן
אלא דההיגש כלאים דבהמה לכלאים דשדה דממנו
למידין דאסור אף בש"ל מיירי דוקא בכלאי אילנות
דומיא דהרבעת בהמה ומיעוט דשדך דמשמע דוקא
בא"י ולא בש"ל קאי אכלאי זרעים והטור קיג"ר
בלשגונו במ"ש דהאי שדך לא תזרע לאו בכלאי זרעים
איירי כו' דלכאורה משמע מיני' דלא איירי כלל
בכלאי זרעים וזה ליתא כמ"ש דעיקר קרא איירי

וכ' הא קי"ל כל ספק דאורייתא לחומרא ולדידי' אינו מותר בנתיק החוט רק בכלאים דרבנן וק"ל :
סימן ש"ה טו"ז סכ"ה מסוגיא דפ"ק דקידושין כו'.

דאיתא שם ההוא גברא דאקדיש אשה בשיראי רבה אמר לא לריכי שומא רב יוסף אמר לריכי שומא וכיון שלא שמאום תחילה אינה מקודשת אמר ר"י מנא אמינא לה דתני' עגל זה לפדיון בני עליה זה לפדיון בני לא אמר כלום עגל זה בחמש סלעים לפדיון בני בנו פדוי. האי פדיון ה"ד אילימא דלא שוי כל כמיני' (כי אמר בחמש סלעים בתמי') אלא לאו אע"ג דשוי (ואפ"ה קתני רישא לא אמר כלום הואיל ולא נישומא) וכיון דלא קיימו לא. לא לעולם דלא שוי וכגון דקביל כהן עילויה כי הא דרב כהנא שקיל סודרא בפדיון הבן אמר לדידי שוי לי חמש סלעים אמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא דגברא רבה הוא (ולא אזיל בגילוי הראש) ומצעי לי' סודרא אריש' אבל כ"ע לא ע"כ. וכ' הר"ן על הא דאמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא כו' וגראה דה"ה למי שדרכו להתייקר באיזה דבר שנותן בו לפעמים דמים הללו דמהני דאלת"ה עגל זה בה' סלעים כמה בנו פדוי ומיהו בעינן שיהא דרכו להתייקר בכיולא בזה עד כדי דמים הללו הא לאו הכי לא מלי אמר לדידי שוי לי אלא שיש לתמוה על הרמב"ם שכ' נתן לו כלי שאינו שוק בשוק ה' סלעים וקיבלו הכהן בה' סלעים הרי בנו פדוי ולא חילק אש דרכו להתייקר בו אש לאו ע"כ. והב"ח מפרש דברי הרמב"ם והטור וכ' וז"ל וגראה דס"ל לרבינו לחלק דכשהאב אומר לכהן הילך עגל זה בה' סלעים לפדיון בני וקיבלו הכהן בכך התם ודאי דבנו פדוי אע"ג שאינו שוק לשום אדם שבעולם ה' סלעים דכיון שחפץ זה הוא חשוב ה' סלעים אלל האב הו"ל כאילו נתן לו ה' סלעים אבל עובדא דרב כהנא הוה דהאב נתן לו הסודר בסתם בפדיון בנו שלא א"ל אלא הילך סודר זה בפדיון בני ורב כהנא הוא דא"ל מעלמו לדידי שוי לי ובכה"ג דוקא קאמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא כו' ולכן לא כ' הרמב"ם והטור אלא הבריייתא דמיירי כשאומר האב לכהן הילך חפץ זה בה' סלעים דבנו פדוי אע"ג דאינו שוק וכגון דקיבל הכהן עילויה ולא הביא הך דרב כהנא ורב אשי משום דאפשר לומר דדוקא בסודר קאמר תלמודא היכא דהכהן גברא רבא כרב כהנא דלא אזיל בגילוי הראש בלא סודר מלי א"ל לדידי חזי לי ה' סלעים אבל בשאר חפלים דלאו סודרא אפי' גברא רבא לא מלי אמר מעלמו לדידי חזי לי אש אין האב א"ל הילך חפץ זה בה' סלעים וכיון דהך לבושא דסודרא לגברא רבא לא שכיח השתא ולכך לא כ' הרמב"ם והטור ע"כ :
סק"ו

פעם א' ואינו מעביר כל החוט ומעביר המחט פעם שנית ונמלא שני ראשי החוטין ביחד וקושר שני ראשי החוטין דבענין אחר אין מתקיימים אבל אם אינו קושר שני ראשי החוטין או שאינו מעביר המחט אלא פעם א' אעפ"י שקושר שני ראשי החוטין על שפת הבגד אינו חבור ע"כ :

סימן ש"א טו"ז סק"י בדרישה כ' בשם רש"ל וז"ל אש ים

קשר כו'. היינו הדין שכ' המחבר לעיל סי' ש' ס"ג והביא הדרישה כאן בשם רש"ל לאסור בזה ע"כ תמה עליו הטו"ז למה מביאו דהא קי"ל להיתר בזה :

ש"ך סכ"א ומ"ש הב"י בכאן כו'. ר"ל דאיתא בפ"ק דבילה במתני'

דמותר לשלח כלים ביו"ט בין תפורין או אין תפורין ואפי' כלאים. ופריך הגמ' כלאים למאי חזי ומשני דמיירי בוילון שראוי לפרסו כנגד הפתח ופריך והאמר עולא מפני מה אמרו וילון עמא (היינו שמקבל עומאה ולא עשאוהו כא' ממחילות הבית שאינן מקבלות עומאה) מפני שהשמש מתחמם כנגדו לפיכך יש תורת כלי עליו וא"כ אסור לעשותו כלאים ומשני אלא בקשין. היינו דמתני' מיירי בצגדים שהם קשין שמותר לישב עליהן אף שהן כלאים. והב"י הביא דברי הגמ' הנ"ל וסיים וז"ל יודלג כתום' שכ' דלא אמרו בוילון אלא שהוא עמא אבל אין בו משום כלאים ובתשובת הרא"ש כ' וילון העשוי למחילה אין בו משום כלאים ותימה שזה היפך מ"ש בפסקים ע"כ. ועז"כ הש"ך דעשות מזרקת לפני הב"י דפשיטא דכונת הכוס' והרא"ש הוא דאין איסור בוילון משום כלאים בזה שהוא נהנה מה שפורסו מפני החמה והגשמים אבל באמת הם מודים דבוילון שהוא רך אסור מפני שהשמש מתחמם בו רק דה"א דיהא אסור אף כשהוא קשה מפני שנהנה כמה שמגין מפני החמה והגשמים ע"ז אמרו דאין איסור בזה וק"ל :

טו"ז סכ"ב ובזה מתורץ לשון הרמב"ם שמביא הטור והעתיקו רמ"א

כאן כו'. בעור כ' מתחלה כמ"ש המחבר כאן ואח"כ הביא לשון הרמב"ם שהוא כלשון הרמ"א. וכ' הב"י על מה שהביא הטור לשון הרמב"ם. נראה שהוא פ"י לערדילדין דבסמוך ע"כ. וכן נראה מהטו"ז כאן שמפרש דברי המחבר והרמ"א בענין א' :

סימן ש"ב טו"ז סכ"ב ואין שום מחלוקת

בזה בין הטור להרמב"ם והראב"ד כו'. ר"ל דגם הראב"ד ס"ל דלביעה מהני אף בכלאים דאורייתא והא דחולק על הרמב"ם הוא רק בנתיק החוט דמשמע מהרמב"ם דס"ל דמהני אף בכלאים דאורייתא מחמת שהוא רק ספק איסור ע"ז חולק הראב"ד

פדוי ושמואל אמר אין בנו פדוי ומוקי בש"ס
דפליגי כשאמר דיהא בנו פדוי לאחר ל' יום ונתאכלו
המעוט. ויש ספרים גורסין שם דהלכתא כשמואל
ואח"כ איתא שם עוד תני תנא קמ"י דרב יהודה
הפודה את בנו בתוך ל' יום בנו פדוי ח"ל שמואל
אמר אין בנו פדוי ואת אמרת בנו פדוי והלכתא
כשמואל ע"כ :

שו"ז סכב"ה כיון שאינו נפטר חלל בשני
ספיקות כו'. ז"ל הטור וכ'.

הרמב"ם שאם ילדו שני זכרים ונקבה נותן ה'
סלעים כיון שאינו נפטר חלל בשני ספיקות אם
ילדה אשתו זכר חייב ואם ילדה זכר ונקבה חייב
אח"כ ילדה הנקבה ראשונה והואיל והדבר רחוק
חייב ע"כ ואינו מבין דבריו שגם אינו מתחייב חלל
בשתי ספיקות שמה ילדה אשתו נקבה ואם ילדה
זכר ונקבה פטור אח"כ ילא הזכר תחלה כיון דאיכא
למימר הכי והכי אין מוליאין מן הספק ע"כ :

סימן שו שיג סק"ב ול"ל לדברי
מהרי"ל כו'.

ר"ל דמהרי"ל ס"ל דגם בקנה פרה חולבת מעכו"ם
נריך הכהן לקבלה (כמ"ס הש"ך לקמן סק"ג) ע"כ
ל"ל לדברי מהרי"ל דהא דקאמר בהגהת מרדכי דא"ל
הכהן לקבלה בחולבת היינו שלא כייפינן ל' אבל
מתחייב לקבלה :

סימן שיג שו"ז סכ"ז ובוה ניהא קושיה
ב"י כו'. ז"ל

הפיר ה' הבכור רודף אחר הכהן ובעט בו כדי
להציל עצמו וע"כ עשה בו מום מותר לשחמו עליו
וכ' הרמב"ן דוקא שבעט בשעת רדיפה אבל אם בעט
בו לאחר שניצל ממנו לא והרמב"ם כ' אפי' בעט
בו לאחר שניצל ממנו וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל ע"כ.
ובש"ס איתא שתי לשונות לל"ק ס"ל לר"ם דדוקא
כשבעטו בשעת רדיפה אבל לאחר רדיפה לא.
ולל"ב ס"ל לר"ם דאף אם בעטו לאחר רדיפה מותר.
וכ' הב"י וז"ר וכ' הרא"ש הרמב"ן פסק כדרישנא
בתרא והרמב"ם פסק ג"כ כל"ב ומ"ש רבינו המור
בשם הרמב"ן דדוקא שבעט בו בשעת רדיפה מבואר
דש"ס הוא וגם תחלה לשון זה שכי רבינו הוא
כתוב בפעו"ת שכתב ובעט בו כדי להציל את עצמו
דמשמע דאם לא ה' כדי להציל את עצמו אינו
מום והיינו כר"ק דר"פ וא"כ אפי' לפי מה שכתוב
בספרים דהרמב"ם והרשב"ן פליגי לא הול"ל תחלה
כחד רישנא אלא הו"ל לסתום דבריו ולכתוב ה'
הבכור רודף אחר הכהן ובעט בו וע"כ עשה בו
מום וכש"כ לפי מה שנתבאר דליכא פלוגתא אלא
דלד"ה הלכה כל"ב דר"ם ע"כ. והשו"ז מגי' בדברי
הרא"ש שצ"ל הרמב"ם ודא רמב"ן וס"ל דהרמב"ן
פליג על הרמב"ם וכמ"ש במור. ומ"ש השו"ז ודעת
למחוק

סק"ו ובפרישה כ' כו'. ז"ל הפרישה דעת
המחבר הוא בזה דאם נראה מהנותן
ללא היתה כונתו למתנה גמורה חלל נותן לו אדעת
שיחזירם לו והכהן בע"מ לא קיבלם לא הוי בנו
פדוי וז"ש הרמ"א ז"ל דדעת הכהן היתה מתחלה
שלא לקבלם ע"מ להחזיר ור"ל הן שלא אמר הנותן
לשון ע"מ הן שאמרו חלל שנראה מהכהן שאינו
מקבלו בתורת ע"מ (דמהני) חלל כאילו אמר הריני
נותן לך ותחזירם לי דלא מהני דבזה דוקא הדין
הוא כמ"ס ע"ז המחבר דאין בנו פדוי לאפוקי אם
ח"ל לשון ע"מ והוא קיבלם ודעתו הכי דבנו פדוי
ע"כ :

ש"ך סכ"ו וגם העט"ז נראה שהבין כן כו'.
ז"ל העט"ז ואם נתן לו וחיטב
בדעת ע"מ להחזיר חטפ"י שדעת הכהן לא היתה
מתחלה לקבלם ע"מ להחזיר שהרי לא גילה דעתו
שנותן ע"מ כן וגם לא החזירה לו אין בנו פדוי
דהא בדעתו לא נתן כלום לכהן ע"כ :

שם וי"ל דר' חנינא כו'. ר"ל דאיתא בבכורות
תניא נטלו והחזירו לו ילא וכך ה' מנהגו
של ר' טרפון שהי' נוטל ומחזיר ר' חנינא הוה רגיל
דשקיל ומחדר חזייה להסוא גברא דהוה חזיל ואתי
ח"ל לא גמרת ויהבת ביש עבדת הילכך אין בנו
פדוי. וכ' הרא"ש ע"ז דא"ל דאי נמי לא מהדרנא
לך אין בנך פדוי וא"ת מ"ס במתנה ע"מ להחזיר
דאמרין שבו פדוי וכש"כ זה שלא התנה חלל בלבו
הי' שיחזיר לו וי"ל שר"ח לא ראה לזכות חלל במתנה
גמורה ומה שמחזיר אח"כ מתנה בעלמא הוא דיהיב
לי' ע"כ :

שו"ז סכ"ח הטעם שזכרה זו בעל כו' הליון
של הטו"ז קאי על דברי המחבר
על מ"ס על פדיון הבן ולא על הרמ"א (הנהגות
תוספת שבת) ור"ל דמלוא שיכול לעשות ע"י אחרים
מדרך בעל חבל מלוא שא"ל לעשות רק ע"י עצמו
מדרך בלמ"ד ע"כ כשפודה את עצמו מדרך לפדות
בלמ"ד דכשיגדל ויכול לפדות ח"ע אינו יכול ע"י
אחר ועיין בפסחים ד' ז' ע"א אמר ר"י הבדוק
נריך שיצרך כו' :

סקי"א והוא מפרש או דלמא כו'. עיין
בנקה"כ מה שמפרש ה' דקאמר הגמ'
או דלמא מלוא דלי' הוא חליצה דבעל לל"ד :

ש"ך סקי"ב אם הגיע הבן לכ"ע י"ב
תשל"ג. היינו דהשעה נחלק
לתת"ף חלקים וקי"ל דכ"ע ימים וי"ב שעות
ותשל"ג חלקים הוי חודש :

סקי"ט דדוקא לקמן בהך דתני כו'. ר"נ
דמתחלה איתא בגמ' פלוגתא דרב
ושמואל בהפודה את בנו בתוך ל' יום רב אמר בנו

אמרי סימן שיג שיד שטו שב שכו שכר שכו בינה

אבר א' הה"ה נמי אפ' אם אין לו אלא כל שהוא ביד או ברגל פטור שא"צ לו כל האבר ע"כ. ועי' מתוך המ"ז דאין כינת הרמב"ם שיש לעכו"ם כל האבר אלא שיש לו חלק באבר א' ב"כ שאם יחתוך אותו חלק מהאבר אזי יהי' בעל מום פטור וק"ל : **שיד סכ"ה** וכן משמע בשו"ר כו' . דהטור כי וז"ל ואם יקנה לעכו"ם אוזן

העובר אין הקנין חר לפי שאין אוזן העובר בעולם והי' צריך להקנות לו האם שהיא בעולם כדי לקנות אוזן העובר ואין הכר בקיאות בזה לכך טוב יותר להקנות לו אוזן האם שהיא בעולם ע"כ :

סימן שכו שיד סכ"ב ובוה נדחה מ"ש הבי

כו' . ר"ל דהטור כי וז"ל והרמב"ם כי שיכול זה לערבה עם חילין שוה בשוה ולאכלה ור"י פ"י שאסור לבטלה כדי להאכילה לזר אלא אינה בטלה בחולין אלא בק"א בתדומה דאורייתא וכן היא מסקנת א"א דרא"ש ז"ל ע"כ . וכ' הבי' עי' דמ"ש הטור דמסקנת הרא"ש כר"י אע"פ שבחלכות חלה כ' דברי הרמב"ם ודברי ר"י ולא הכריע בניהם מ"מ מדכ' הרא"ש שם אמתני' דנאכלת עם הזר על השלחן דלא נזרינן העלאה אטו אכילה משמע דס"ל דלא שריא מתני' אלא בכה"נ אבל לא כשנתערב כדשרי הרמב"ם דאי מותר אף כשנתערב מאי צ"ל הטעם דלכך נאכלת עם הזר על השלחן משום דלא נזרינן כו' הא אף אם נתערב מותר א"ו דהרא"ש לא ס"ל כהרמב"ם ע"כ . ועז"כ הש"ך דאין רא"י מכאן דהא שכו' הרא"ש דל"נ העלאה אטו אכילה הוא דברי הש"ס פ' כ"ה וצריכין ב' הטעמים :

סכ"ג וגם דברי הטור נכונים במ"ש דמסקנת הרא"ש כר"י כו' . עמ"ש לעיל בס"ק הסמוך :

סימן שכר שיד סכ"ב דבריו סתומים . ועיין ביעדות דבש ה"ב דרוש ד' פ"י לדבריו :

סימן שכו טו"ז סכ"א זימנין דכא ידע הכהן כו' . ר"ל

דאיתא שם זימנין דאית לי' לכהן עיסת פחות משיעור חלה והאי קמח שנתן לו ישראל לשם חלה וקסבור ששם חלה עליו ואינו חייב בחלה להצטרף וזהו שלם את השיעור ויאכל טבל :

סימן ש"ל שיד סכ"ה אבל עיסת ארנונית כו' .

היינו שהמלך נוטל מעשר מזה וכמבואר לעיל סי' ש"כ ס"ה :

סימן שלא טו"ז סכ"ט ויש מתרצים דבמקום שיש היתר בשריפה אין חשיש ישרי לא יעכב הרבה בשריפה

למחוק בשו"ר כל דעת הרמב"ם אלא לכתוב תחלה . דברים אלו בלתי מובנים ונ"ל שיש ט"ס וצריכין להגיד בדבריו ונ"ל שכצ"ל ודעתו למחוק בשו"ר כל מ"ש תחלה ולא לכתוב אלא דעת הרמב"ם ודו"ק : **סימן שיד טו"ז סכ"ב** והביא הטור דברי רבא כו' .

ז"ל הטור כהן שיש לו בכור וראינו שעומד הוא וכל ב"ב אצלו בחוק ונכנס הבכור לברו לבית שלם ויצא בעל מום מותר לשחטו ול"ה שמא א' מב"ב נטמן שם והטיל בו המום או שמא חפר נומא להכשילו שיפול בו ע"כ :

שיד סכ"ז שהרי מדברי הרא"ש אינו מבואר דלא הוה שרי כו' . כונתו דמ"ש

הרא"ש ולא היה שרי לי' חכם אא"כ העידו לפניו כו' הוא מדברי הר' יונה דגם מ"ש הטור בשם הר' יונה שאם הוא מום מובהק נאמן צ"ל שאם אינו מובהק וכמבואר בדברי הרא"ש וע"כ ניהא הא דמסיק הטור דצריך שיעידו עדים שנפל בו מום ולא הוה נגד דברי הרא"ש כיון דדברי הרא"ש הוא בשם הר' יונה והטור הביא נ"כ דברי הר' יונה . ומ"ש הש"ך ובוה נסתדקה נ"כ קושיית הבי"ה כו' .

ר"ל דהבי"ה הקשה על הטור דלמה לא כתב חילוק זה המפורש בהרא"ש בין מומין מובהקין דאז צריך להזכיר שם המומחה ובמומין שאינן מובהקין א"צ להזכיר שם המומחה וגם הקשה על הא דכ' הטור בשם ר' יונה דבמום מובהק נאמן אף שאינו מזכיר שם המומחה והוא היפך מדברי הרא"ש . ולפמ"ש הש"ך כאן שוב ל"ק מידי דהא דכ' הטור בשם ר' יונה שאם הוא מום מובהק הוא ט"ס וצ"ל אינו מובהק וגם דברי הרא"ש הוא בשם הר' יונה ודו"ק :

סימן שטו טו"ז סכ"ב בשו"ר כו' . ז"ל הטור אם

ראינוה שהיא חולבת אע"פ שאינה יולדת ואח"כ דאינוה מניקה ולד פטורה מן הבכורה שלא היתה מרחמת עליו להניקו אא"כ ילדתו ע"כ . ועז"כ הטו"ז דהא דכ' אא"כ יולדתו הוא ט"ס וצ"ל אא"כ ילדה והיינו כמ"ש הש"ך סק"ו וק"ל :

סימן שב טו"ז סכ"ג וכן כפ' מרובה כו' . ר"ל דאיתא

לענין תשלומין ד' והי' בגנב ומכר דבעינן דוסא שמכר כל הבהמה ולא שייך לעצמו כלום אבל אם מכר חוץ מא' ממאה שבו משלם תשלומי כסף ואינו משלם תשלומי ד' והי' :

סכ"ד ובוה מתוך כו' . ז"ל הטור והרמב"ם כי הי' לעכו"ם באחד משניהם אבר א' כגון

יד או רגל רואין אי כל שאלו יחתוך ויהי' בעל מום פטור ואם אפשר שיהתוך ולא יהי' בעל מום אינו פטור ואיני יודע למה כתב הי' לו בא' משניהם

קונטרס תקוני המעות שבטו"ז ויש"ך ולדה"ה אחרון פה

בשריפה. ר"ל דהא דקאמר הטור וישרפנה מיד כו' אין כונתו דמחויב לשרוף מיד כדי שלא יבוא לידו תקלה אלא כונתו דלכך טוב יותר להכשירה קודם מירוח כדי שתטמא דאם לא יעשה כן ויצטרך לקברה חיישינן דבתוך שיקברה יבוא להנות ממנה או דחיישינן דאחר שיקברה תחזור ותתגלה ויכשל בה (וכמ"ש בפרישה) משא"כ כשתטמא ויהי רשאי לשרפה ל"ה דבתוך שישרפנה יבוא להנות ממנה דלא יעכב הרבה בשריפתה. וע"ז הקשה הטו"ז שהרי יכול להניחה קודם השריפה כ"ז שירצה וניחוש ג"כ שמא יבוא לידו מכשול:

סקט"ו דברי"ש פ' א"ט כו'. כדי להבין דברי הטו"ז אעתיק דברי הש"ס דאיתא שם אתמר יאוש שלא מדעת (דבר שסתמו יאוש לכשיריע שנפל ממנו ונשמצאו עדיין לא ידעו הבעלים שנפד מהן) אביי אמר לא הוה יאוש ורבא אמר הוה יאוש. ת"ש כיצד אמרו התורם שלא מדעת בעלים תרומתו תרומה הרי ייחד לתוך שדה חבירו ולקט (פידש"י שלקט לצורך בעה"ב) ותים שלא ברשות אם חושש משום גזל (שתים תרומתו בלא רשותו) אין תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומנין הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו הרי שבא בעה"ב ומצאו וא"ל כלך אצל יפות (ה"י) לך לילך אצל יפות להת מהן לכהן) אם נמצאו יפות תרומתו תרמה ואם לאו אין תרומתו תרומה ליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו תרומה. וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע (אלמא דלכי ידע דניחא ל"י אמרינן מעיקרא נמי ניחא ל"י ולענין יאוש נמי כיון דלכי ידע מיאש מעיקרא נמי הוה יאוש) תרגמה רבא אליבא דאביי דשויה שליח ה"נ מסתברא דאי ס"ד דלא שויה שליח מי הוה תרומתו תרומה והא אתם גס אתם אמר רחמנא לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הב"ע כגון דשויה שליח וא"ל זיל תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמי דבעה"ב כי תרום מבינונית הוא תרום ואזל איהו ותרום מיפ"ת ובא בעה"ב ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן (אלמא נלי דעת"י דניחא ל"י) תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה. אממר ומר זוטרא ורב אשי אקלעי לפרדס דמרי בר איסק אייתי אריס' תמרי ורימונים ושדא קמיהו אממר ורב אשי אכלי מר זוטרא לא אכל (משום גזל דהבעלים לא ידעו מזה) אדהבי אתא מרי בר איסק אשכחניהו וא"ל לאריס' אמאי לא אייתית להו לדבנן מהנך שפירתא א"ל אממר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתני' אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה משום דגלי דעת"י דניחא ל"י ה"נ גלי דעת"י דניחא ל"י

במה שנתן לנו א"ל הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה משום דמצוה הוא וניחא ל"י אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי ע"כ:

סקכ"ה משום בעלי כיסין כו'. ר"ל דאמרינן בגמ' דמידות עכו"ם אינו פוטר מתרומה גזירה משום בעלי כיסין היינו עשירים שיש להן קרקעות הרבה והכי"ס על ה"ב מעשרות ויקנוהו דעכו"ם וימריחום עכו"ם ומפקע ל"י ממעשר ע"כ גזרו דאף תבואה של עכו"ם יהי חייב בתרומה ולכך אם עכו"ם הפדיש תרומה משלו תרומתו תרומה:

סקכ"ו שמא בלבו לשמים. היינו כמו שנתבאר לעיל סי' רנ"ט בטו"ז סק"ז:

סימן שלד טו"ז סה"א שא"א להציל שתי נפשות

כו'. ר"ל דאיתא שם דהתיר לא' שישא אשה מינקת עם ולדה תוך ה' חדשים ללידתה משום שפריצים באו אצלה לפתותה לשמוע להם להיות מופקרת לכל ואין לה להחיות את נפשה ונפש ולדה כי אם תשמע להם כי לא תמצא שום שכירות ואם תנשא דהאיש הלז איז יפדנס אותה. וכ' שם וז"ל ובראותי שא"א להציל שתי נפשות מישראל שלא יצאו לתרבות רעה ח"ו אמרתי להתיר מינקת חבירו בכה"ג וסמכתי על ההוא דהשולח גס דאיתא שם ההוא איתתא דהוה בפומבדיתא דהוי קא מעבדי בה אינשי איסורא אמר אביי אי לאו דאמר שמואל כל המשהדר עבדו עובר בעשה הוה כייפינן ל"י למרי' לכתוב לה גס שהדור ע"כ:

טו"ז סק"ו טוט אסור וטוט שרי. עיין בערוך ערך ט"ט שמפדש דטוט היינו תקיעת שופר היא השמתא והקול המכריז בתקיעת שופר הוא האוסר הוא המתיר וא"צ ימים לחול עליו הישמתא:

סקי"ח בטור כ' כו'. ז"ל הטור וכ' בסמ"ג בד"א במזיד אבל בשוגג שא"י שהוא אסור אין לו לנדותו והרמב"ם כ' אם הוא שוגג אין לנדותו אלא מזהירו שלא לשנות בכך ע"כ. ומדלא כ' הטור וכ"כ הרמב"ם רק והרמב"ם כ' משמע דס"ל להטור דהרמב"ם חולק על הסמ"ג והקשה הטו"ז במאי פליג הרמב"ם על הסמ"ג הא גס הסמ"ג ס"ל דבשוגג אין לנדותו:

סקכ"א כי הא דר"ל כו'. ר"ל דאיתא שם דריש לקיש ה"י מנדה לא' שלא ה"י חייב נידוי וא"ל אידך אדרבה אתא לבי מדרשא א"ל לר"ל נידוי שלך אינו נידוי ושלו נידוי. ובוה יתבאר דברי דו"ז רבינו הטו"ז ז"ל וז"ע ועד כל בית ישראל:

קונטרס תקוני הטעות שבטו"ז ושיך זללה"ה אחרון

אמר המחבר הנה נודע לכל באי קרית ספר כי נמצא הרבה טעותים בספרי יורה דעה בדברי הטו"ז והשיך אשר נישחת בדפוסים שונים. וכבר שמו עין ע"ז הגאונים שלפנינו נ"ע והגיהו ברוב כחם הלא המה בעל פרמ"ג. וחז"ד. ולבושי שרד. ומחצית השקל. ותוספת שבת. ואולם בכמה מקומות לא באו הגאונים האלה לעמק השוה. ובר אחד מגיה לפי עוצם בינתו. גם השאירו עוללות ונמצא עוד הרבה טעותים אשר לא נתקן ע"י. ואנכי כננס ע"ג הענק יגעתי עד מקום שידי יד כהה מגעת למצוא דרך סדולה ולבחור כל נתך טוב מדבריהם וגם לתקן את אשר השמיטו הם את הכל עשיתי יפה בעטי שיהי לפני הקורא בעת למודו ועשיתי מזה קונטרס מיוחד בסיום חיבורי זה :

ט טו"ז סק"ב יש כאן חסרון בטו"ז ולריך להגי' ויש
אומרים דל"מ כו' וע"ז כ' ראיתו כו' :
סק"ד ובנוסחא שמביא ב"י בשם ת"ה כתוב דלא עייל
נראה דחסר מלת או ול"ל או דלא עייל :
שם ואף שזה קלם רחוק מ"מ הי' לנו לחוש מכח
חזקה שסופו לנקוב וע"ז אמר דכאן אין ודאי
סופו לנקוב כל"ל :
מג טו"ז סק"ג ואינו מועיל בסתימת חלב או בשר
וכמ"ס ברסי' מ"ו כל"ל :
מד טו"ז סק"י ואפי' במים זכים בעינן עכ"פ שיסתייר
מקלתן כל"ל :
כו ש"ך סק"ג בדיבוק וב' כל"ל. ועיין בבה"ט סק"י :
מז ש"ך סק"ז כיון שפירוש יולא משני מקומות כל"ל :
שם ב' מעיים היוצאים מן המעי הארוך כל"ל :
מח טו"ז סק"ג מונחים בפנים ואם יולאים לחוץ כל"ל :
טו"ז סק"ה נחמק מן ומ"מ עד ברור הוא :
סק"ז הן אם נקרע הרוב ממנו הן אם ניטל כל אותו
בשר החופה את רוב הכרס טרפה כל"ל :
סק"א אבל לפי מ"ס החום' לדעת ר"י כל"ל :
ש"ך סק"ט ואם אין עליו קורט דם כו' אבל אם יש
עליו קורט דם טרפה דאפי' תימא כו' כל"ל :
נא טו"ז סק"ב אם נמלא נקב בעור אפי' סמוך כו'
כל"ל (דברי שאול) וע"ש עוד שכי'
דנראה לו דמ"ס הטו"ז שם ומ"מ כבש שנמלא בו כו'
אסור. הוא ט"ס ול"ל ועוד שם כבש שנמלא כו' כשר.
וב' דכן הוא בהגהת או"ה אך דל"ע ממה שלפני
בהגהת או"ה לעיין ברשב"א ושם ה"מא דאסור :
סק"ג זה דעת רשב"א כל"ל :
גה טו"ז סק"ד ואיך שיהי' לא ידענא ליישב ואם
נפסק בכבד לאסור היתרת בכל גוונא
וברגל דוקא למעלה מארכובה התחתונה והוא מלומת
הגידין שזה פותר את זה כל"ל. ומ"ס בפס"ק וז"ל
ואין נראה להקל נגד הרמב"ן והרשב"א כיון שבאן
פוסק ברמב"ן ביתר רגל שלא במקום לומת הגידין
להקל כל"ל :
נו טו"ז סק"ו וכן לריך ליישב בשרא דרב כמר
בר רב אשי כו' אבל אין לפרש בפשטו
דרב בעי כו' כל"ל : שם אבל א"א הרא"ש ז"ל כ' כו'
אבל אם נפסק רק הרוב מהגדול כל"ל :
נז טו"ז סק"ח דרוב בהמות בחזקת שאינם נדרסים
או

סימן ב' ש"ך סק"ד ונותן לו שחט אפי' לכתחלה כל"ל :
י ש"ך סק"י והכיב דר"ל כל"ל. וע"ל סי' ל"ז ס"ך
סק"י מש"ס :
טו"ז סק"ט ביאר בת"ה דביה"ש כרותה לעינין זה
דבולע אבד דוהקא דסבינא ואסור לחתוך
בו רותח אפי' אין מלוכלך בדם כו' הלא דאפ"ה מותר
לשחוט בו אפי' הוא מלוכלך משום כו' כל"ל (ועיין
בפנים) :
יא טו"ז סק"ד ט"מ שאפי' בספינה אפי' בלא כלי
אסור כל"ל (ועיין בפנים) :
יג ש"ך סק"ב לאיזה לורך הוסיף הרב רק שיהי' דומה
לבהמה כל"ל (ועיין בפנים) :
יד ש"ך סק"ב אפי' חמו טרפה הא דקאמר תיבת
אפי' עמ"ס ע"ז בפרמ"ג :
כג טו"ז סק"א ובטור כ' בן צדקה בשם הרי"ף
והרא"ש כל"ל (ועיין בפנים) :
ש"ך סק"ב אפי' לאכול ממנה שלא בחומלא כל"ל.
וכי"נו כמבואר לקמן סי' כ"ד בנקה"כ סק"ב :
טו"ז סק"ז לריך לזיין על דברי הרמ"א שכי' להטריף
דחיישין לנקיבת הוושט :
כד ש"ך סק"ד דאינה ל"ל דאינהו :
טו"ז סק"א וכו' לי' למימר. ל"ל והלכה למשה מסיני :
ש"ך סק"ל חתך של קודם השחיטה. ל"ל חתך של
שחיטה :
כח ש"ך סק"ד שמנערין מן הפשתן והרי הוא
כעפר כל"ל :
כט טו"ז סק"א שפיר אמרינן דגם ע"י ארי הוה
הדין כמו בעלמה כל"ל :
לג ש"ך סק"ו ובס"ו נ"ז ס"ח. ל"ל ס"ח :
לו ש"ך סק"ה דאל"כ יולא הרוח כשיחתוך סמוך
למקום האטום כל"ל :
לח טו"ז סק"ד וכ"כ ביו"ד סי' ל"ט עכ"ל והנה
משיחתן כל"ל :
דט טו"ז סק"ח כיון שר"ח כ' קבלה כו' וכיון שיש
הרבה כל"ל :
ש"ך סק"י יש שם חיסור לשון ול"ל סרכא תלויה
או מינה וזה :
טו"ז סק"ג מלוין בטעות בסעיף כ' ולריך לזיין
בסעיף כ"ה על מ"ס שם אם רוב
הסרכא מהאונא :

קונטרס תקוני המעוות שבטו' ושי'ך זלדה'ה אחרון פו

או דורסים הם כל"ל (פרמ"ג) ועיין בש"ך סקל"ב :
 גה מ"ז סק"ה קשה מאי קמ"ל בזה וי"ל דה"א כל"ל :
 גמ מ"ז סק"א עיין בפרמ"ג שכ' דהליון קאי על
 דברי המחבר ובהגהות הג' רב"פ כ'
 שדפס בשם הט"ז שתיקן בעלמו שכל"ל נגלדו שלשתן
 חין סופן ליגדל ואין מגינים אבל אם נגלדו אי' מן
 השלשתן סופן להתגדל ומגין ומליל ע"כ הוא כשר ע"כ :
 ש"ך סק"א עיין בפרמ"ג שכ' בשם הנקה"כ שטעות
 נפל בדפוס וזה הס"ק לריך להתחיל ואם
 ניטלה משלשתן וכל העור קיים טרפה ואות ב' הוא
 אות א' במחבר כשרה וכו' :
 שם זולת זה אבל ביש עור אחר כו' כל"ל וכן איתא
 ברשב"א :

ס ש"ך סק"ה דמשוכלל הוי כשרוף כל"ל :
 שם וכ"מ לכאורה בת"ח שם שכן דעת המרדכי ואו"ה
 אכן לא כן דעת המרדכי כמ"ס וגם התוס' שם
 נראה כמסתפקין בדבר כו' כל"ל :
 סג מ"ז סק"ג ותו דהא המרדכי לא כ' שהשוחט אמר
 עתה שחטתי לעכו"ם זה כל"ל :
 שם חזית אסורים כו' הוא ר"ת חלב בשר יין תכלת :
 פח ש"ך סק"ח סגי בחתכו שתי וערב . ר"ל שתי
 או ערב כמ"ס הרמ"א :

מ"ז סק"ד אחר נקיבת המנעל . ל"ל אחר החריכה .
 והיינו כמו שהביא הש"ך סק"ב בשם מהרש"ל :
 ש"ך סק"ג ויש ריוח לרם של כל הרגל כל"ל :
 סקמ"ז כמ"ס הר"ן לדעתו כל"ל . והיינו כי הבי'
 פי' דברי הר"ן בהעמנה וד"מ פי' דברי
 הר"ן בהבהוב :

סח ש"ך סק"ב ועד ששרה בכלי הוא לאו דוקא
 כל"ל . ומ"ס הש"ך וע"כ כשהעתיק
 כו' ר"ל דלא העתיק תיבת בכלי :

סקע"ו מיהו משמע . ל"ל ומשמע ותיבת מיהו ט"ס :
 מ"ז סקמ"ז כי המים שבכלי מבטלין כח הליך . ל"ל
 כח המלח :

ש"ך סקמ"ט דאסור לחתוך בו לכתחלה בשר מליח
 ובדיעבד מותר כל"ל (דגול מרבנא קמא) :
 ע"ג מ"ז סק"ה נרשם בטעות בס"א ומקומו בס"ג אמ"ס
 רמ"א וכן נוהגין :

ש"ך סק"ז דליכא מ"ד דבעי קליפה וכ"כ באו"ה
 בהדי' אבל נמלא בתוכה כשאניגה דבוקה
 לא ופסק בת"ח כל"ל :

עה מ' ז סק"א הוה במקום קיבה בבהמה כל"ל :
 שם דהא כ' הטור בסי' מ"ט וב"י כל"ל :
 שם דהא כ' הטור בסי' מ"ט כל הערפות בבהמה כל"ל :
 עו מ"ז סק"ז ויותר נראה דהך מליחה לכתחלה כו'
 כל"ל :

ש"ך סק"ג אף שגלה מעט כל"ל :
 סא מ"ז סק"ג וכיוצא בה לתלותם :

פ"ב מ"ז סק"א עיין בטו"ז שכ' פי' התוס' כו' וגם
 בפמ"ג כ' שהטו"ז מפרש כפר"ת
 ובאמת איתא בתוס' להיפך ע"כ הכרחתי לדחוק
 בפ"י הטו"ז כמ"ס בפנים . ועתה ראיתי בק"א של
 הטו"ז שמג' וכ' ז"ל פי' התוס' אוכל העוף מחיים
 ואין ממתיק עד שימות תחילה כל"ל ואוכל אח"כ נמחק :
 סק"ז דאי טמא הוא מה בא להשמיע כל"ל :
 שם הותר טלטול רק כל"ל ונמחק מן לידה עד רק
 ומן הוא עד ודאי נמחק . ודאי אסור ללוד ביו"ט
 אפי' בבית כל"ל :

פד מ"ז סקב"א יש שם ט"ס בדפוס שליונו על במע'י
 בבהמה ולריך לזיין על הדגים :

פו ש"ך סק"י אבל בדיעבד אם נתבטלו עם חלב
 נראה דאם אותן שקליפתן רכה
 מעורות אפי' דיעבד אסור ואם אינן מעורות דמותר
 כיון דבה"ג דף כו' כל"ל : שם וכבר הוכחתי דהעיקר
 דגמורות היינו שנגמרו בחלמון וחלבון אבל אותן
 הקטנים שלא נגמרו אלא בחלמון כו' כל"ל :

צא מ"ז סק"ד ואם הוא בללי כל"ל : ש"ך סק"ז משמע
 אפי' מליח הכל מותר . ל"ל הלח מותר :

צ"ב מ"ז סק"ט חין לך אלא תערובות איסור כל"ל :
 סקמ"ז בין שלא במינו דבמשהו אסור כל"ל :

צג מ"ז סק"א אם ביטל חלב בקדרה של בשר ב"י
 ויש בו ס' כל"ל :

צד מ"ז סק"ו ויש להקשות כאן בעור שכ' ואחר
 ששהה מעל"ע לביטול הבשר כל"ל :

סקי"ג ואפ"ה לריך קליפה במקום נפילת האיסור
 מיעוט כל"ל : שם בד"ה שוב ראיתי באשר"י

כו' שלריך נטילה שכ' כל"ל : סקי"ד בדבר יבש ליכא
 דפנות המקררות ומבטל מש"ה כ"ז שה"ס כל"ל :
 צה מ"ז סק"ב ל"ל דאין נקב כו' כל"ל :

טו"ז סק"ד עכ"ל בקיטור היינו ביש ס' בקדרה נגר
 הכף דאל"כ לא הוי דבר מועט :

צו מ"ז סק"א דהתם גם הקליפה כל"ל :

צח מ"ז סק"ב שכן דקדק ב"י מלשון הרמב"ם שכ'
 טועם העכו"ם כל"ל : ש"ך סק"ב י"ב

חדשים דאינו נאמן דאף אם כו' כל"ל :

מ"ז סק"ו מן דנפיק מיני' עד בזה אזלינן נמחק :
 מ"ז סק"ח עכ"ל הטור ות"ח סי' פ"ה פירוש כו'

כל"ל : שם שא"ל לבטל גוף המתכות כל"ל :

שם כמה נפל איסור שם או בכלי ישן שאב"י כל"ל :
 צט מ"ז סק"א שהחלב דבוק בו לפיל כל"ל :

סק"ח דכבר נתרבה או נתפלט כל"ל :

סקי"ג איסור אחר אדרבה אחד כל"ל :

ק ש"ך סק"ב מחשבה להאפרוח ברי' כל"ל :

קא מ"ז סק"ד חלב טרפה אלא שהועמדה כל"ל :

שם טרפה לעיל ויש שם ביטול ברוב כל"ל :

קב מ"ז סק"י מאחר שאין איסורן מגופן גרע מבדי'
 שלימה

קונטרס

תקוני הטעות שבטויז ושך וללהי אחרון

שלימה . ל"ל לא גרע מזרי (ועיין בפנים) :
 קג ט"ז סק"ו ובהותו תבטיל הי' האיסור לשבח אל"ל
 אל"ל כל"ל :
 קד ט"ז סק"ב וגבי עכבר נמי אינו יכול להפרישו
 כל"ל : ש"ך סק"ו דידוע כשמעירין עליו
 רותח נמס הכל כל"ל :
 קה ט"ז סק"א ואינו דומה לחבית י"ג שרריך הגעלה
 מפני שיש לו זמן רב דהיינו יב"ח
 כל"ל : שם בשנותן בו יין כשר אבל כו' כל"ל : שם
 ולפי הנראה דאין להסור בדיעבד מה שנשרה או
 נתבשל כו' . ל"ל ובגמ' שרי מטעם שזכרנו בס"י
 ל"ט דאין בו בלוע הלא משהו . ועיין בפנים מ"ש
 דמסתמא יש בזה שבבלי ס' נגד קליפת הכלי . ואחר
 כחצי זאת ראיתי בק"א של הטו"ז שכ' דה"ק אם אין
 ס' נגד הקליפה חפ"ה מותר כאן כיון שהקליפה
 כאן הוא רק חומרה משום שמא ישתמש בדבר מועט
 ע"כ מותר בדיעבד ה"ק בלא קליפה : ש"ך סק"ה
 דהע"ג דכ"ש אינו מבליע ומפליט אבל בכ"ח מבליע וכן
 כל"ל : ט"ז סק"י ועוד דזה פסוע דלא נחבין כו' כל"ל :
 קו ט"ז סק"א לא קרעו קרעו לאחר ביטולו כל"ל :
 קז ט"ז סק"ד דכל שיש שם לבטלו צמינו כל"ל : ש"ך
 סק"ז דהרי רבו הפוסקים ראשונים
 ואחרונים לאסור כל"ל :
 קח ט"ז סק"ב וקשה לי שקודם הביטול כל"ל :
 קי ש"ך סק"ד ויש ספק אם היתה הודאי ערפה
 במקולין זו שלקה . ל"ל ויש ספק אם
 היתה מהודאי ערפה שבמקולין זו שלקה : סק"ב
 שהלוקח מן הקבוע דהא הזכיר כו' כל"ל : סק"ז
 כדלקמן סק"ד כל"ל : שם דכתבתי לקמן סק"ה :
 סק"א חתוכות הראויות שלא נתערבו . ל"ל שנתערבו :
 קיא ט"ז סק"ה כמו בתרומה כדאיתא בפ"ב דערלה
 היינו דוקא באינו מינו כל"ל : סק"ו
 דבעינן שיהא בקופה חולין יותר על התרומה שבסכה
 כל"ל : סק"ט ולי נראה כל"ל :
 קיב ש"ך סק"ח דוקא שבילתן עבה כל"ל :
 קיג ש"ך סק"ו אבל למ"ש הרב שם דאפי' בביטולי
 עכו"ם מהני כל"ל . סק"ז דסברת
 המתיר שכ' המחבר הוא מטעם זה דא"א שלא יחתה
 ולזה כו' כל"ל :
 קיד ט"ז סק"ג כל שאין ידוע שערבו כל"ל : סק"ד
 דהא גם לעיל כל"ל :
 קטו ש"ך סק"ג אבל אם קונה חלב במדה כל"ל :
 קטז ט"ז סק"ו צטור כי בשם הרמב"ם בזה כל"ל :
 קיה ט"ז סק"ד דכ"ע מודים ביו כל"ל : ש"ך סק"ב
 פ' ר' ישמעאל ומתשובת הרא"ש
 כלל י"ט כל"ל :
 קיז ט"ז סק"ד שמתכוין להכשיל ולהעביר כל"ל :
 ש"ך סק"ח ואין להקשות דהכא וכן

לקמן סי' קכ"ד ס"ט כל"ל : סק"כ כמו איסורא של
 מושיט כל"ל :
 קכ ש"ך סק"א לסבין של שחיטה וסבין שמפשיטין
 בו כל"ל :
 קכב ש"ך סק"ב וה"ה אם ביטל דבר חריף בקדרה
 של איסור ב"י כל"ל (ועיין בפנים) :
 סק"ח היינו לסברת הרא"ה אבל האו"ה דס"ל כל"ל :
 קכג ש"ך סק"ב שזין שנקרש . ל"ל שזין שנקרש (ועיין
 בפנים) : סק"ז ס"ל להר"י כהר"א
 אב"ד דס"ל כל"ל (ועיין בפנים) : ט"ז סק"ב והשתא
 הוי מילתי דר"ה כפשטי' כו' כי התחיל לימשך אז
 משום כל"ל : סק"ד אלא שהטור כ' כו' וכשדורכים
 בגיגית ל"ש בה המשכה כל"ל : ש"ך סק"ז ואע"ג
 דאתרמי כל"ל : סק"ג בין בחול בין בשבת דברים
 המותרים שמוותרים הכלים כו' כל"ל :
 קכד ט"ז סק"ב דוקא שאינו מחגייר מדעתו אבל גר
 שנתגייר מדעתו מיר אחר כל"ל : ש"ך סק"ד
 וכן י"ג של עכו"ם שאינו עכו"ם בסעיף ו' (כל"ל) :
 ט"ז סק"ד בקיבל עליו שלא לעבוד עכו"ם וגם לו
 מלות וממילא כו' כל"ל : שם שכל האומה אינה עובד
 עכו"ם וא"כ הברייתא מיירי כל"ל : סק"א וכו' ב"י
 דר"ה ומ"ש בשבועות כו' כל"ל . וע"ל בש"ך סק"כ :
 סק"ג וזה איסור גמור אפי' בהנאה כל"ל : סק"ד
 והקילוח יורד מתוך הקנה כל היין כל"ל : שם אמר
 היתר כל היין שבפנים דהיינו אפי' העליון ע"כ האמר
 כל"ל : סק"ג מטעם נילק חיבור ואף שאנו מתירי
 כל"ל . ור"ל בהפ"מ :
 קכה ט"ז סק"א למה לא נקט בסיפא כל"ל : שם
 שהוא שמן והוא יין ואם בא היין כל"ל :
 שם כגון שהגביה כלי של יין כל"ל : ג"ס אפי' הגבי
 וילק דמותר כל"ל : סק"ב סי' קכ"ד סק"ל כל"ל :
 סק"ג ונאסר היין שבכוס משום כח והיין שבקנק
 משום ניזוק כל"ל : שם נאסר היין שבקנקן כלומר
 כל"ל : סק"ט הו"ל כחו שלו בכונה דמותר ולפי' כל"ל :
 קכו ש"ך סק"ט ונראה דאם שותק צענין כל"ל :
 סק"ז מביא חטאת על שתיקה דחד לא כל"ל : דמ"א
 ס"ב אבל דברים שאינם נמלחים אלא עפ"י החז"ה
 אסור כל"ל :
 קכז ש"ך סק"ג דמותר אעפ"י שאין מפתח וחוחב
 כל"ל : סק"ז מפתח זה עד שאבול
 כל"ל : סק"ז אסור אם אינו כל"ל : ט"ז סק"ז ועוד
 קשה שהטור מסיק בטעם זה האל"ל שאין דרך לגנוז
 כו' וקשה ל"ל טעם זה הא בלא"ה אסור מטעם כל"ל :
 ש"ך סק"ג ונראה דטעות הוא ול"ל סי' קכ"ח ור"ל
 כו' בידה לנסך או ל"ל סי' קכ"ד דשם סעיף כו' כל"ל :
 קלא ש"ך סק"ז אינו אסור בשתייה אפי' לדין הש"ס
 או כשהי' כל"ל : ט"ז סק"ז בזה
 חמור כאן במטהר יינו כל"ל :

קונטרס תקוני השעות שבט"ו ושיך זללה' אחרון פו

שהאחריות לא יהי' על השליח כל"ל : שיך סקנ"ז שכ' בתשובה דא"ל למכרו לו כל"ל : סקס"ד אבל כשהוא ברשות כל"ל : סקפ"ב להשכינו אלל העכו"ם ברבית לעיל סקנ"א כל"ל : שם וכבר הביא ב"י בס"י קע"ב כל"ל : סקג"ג והוא השטר רבית . ל"ל והוא השטר רבית : שם ועפ"ז נ"ל דגם לרש"י כל"ל : סקד"ד וא"כ הוה כאלו ישראל הלוח לערב והערב הלוח לעכו"ם כל"ל :

העב שיך סק"א ונ"מ דכל שאין ציד המלוה לכופו אף שציד הלוח לסלקו אפי' לא כתב כו' כל"ל : ט"ז סקב"ב ואעפ"כ השכנים מעכבין כל"ל : סק"ז שיחזור ויחזור לו השדה כל"ל : שם אני אחזור ואשכור אלא כו' להחזיר ולהשכיר הוי ר"ק כו' כל"ל : סקי"ד כשלא יקח הבית ממנו כל"ל :

קעג ט"ז סקב"ב לריך לניין על סוף הג"ה ול"ל מותר למכרו ב"ב . פי' בהמחנה : סקי"א ואם לאחר זמן ב"ב . ר"ל כל"ל : סקי"ב ומשכ"ד המוכר והוכחה זאת כל"ל : שם על הפירות ובאן אפי' כו' כל"ל : סקב"ד מיד כשאמכור אפרעך וכונת הלוקח כל"ל : סקב"ו בהבאה על נותן המעות כל"ל : סקב"ח שאין הנאה ללוקח בזה ע"כ לריך המוכר כל"ל : קעד ט"ז סקג"ג ומ"ש אבל אי מחל כו' אפי' בר"ק מועלת בשכבר לקחו כל"ל :

קעז ט"ז סקב"ב אסור בשכרו כל"ל : קעז ט"ז סקג"ג מחמיר גם העור כל"ל (ועיין בפנים) : שם כיון דנפיש טרחא ואי כדברי העור כל"ל : שיך סקפ"ב כשיש לו עסק אחר לא סגי כו' או מותר שלישי או עשירית שרי כל"ל : סקב"ג ומיהו אם רוצה להחרים סתם רשאי עכ"ל והיינו כשהמלוה טוען את הלוח אבל כשלוה טוען את המלוה על מה שכבר לקח נ"ל דאפי' טוען ודאי המלוה פטור כו' כל"ל : סקל"ו בזה מסתברא דהיתר גמור הוא כל"ל : ט"ז סקב"ז שיחזן הנותן שבר כתף והנחתו אינו רוצה ליתן אלא אומר שיביאם המקבל בעצמו או שיפרע הוא שבר כתף הרי יש הפסד למקבל כל"ל : סקל"א הרי לפניך דיש על הריוח שם קרן כל"ל : סקל"ה ל"ל שאין פורע המקבל אלא ב' שלישים מהפסד כו' אין המקבל מפסיד אלא ב' שלישים מהפסיד המגיע לחלקו :

קפב ט"ז סק"ה הליון הוא בטעות על ס"ה ול"ל על ס"א אלא נשים כדי כו' :

קפג שיך סק"ד כי הוא מקור ויכוד כל"ל : קפד ט"ז סקג"ג וכש"כ הכא דיש לו חשק עפי כיון שמותר כשהולך לדרך כל"ל : שיך סקי"ז יש לחשוב שעות השוות כל"ל (ועיין בפנים) : קפה שיך סקי"ו האומר משמו כל"ל :

קפו שיך סק"א גל המפרטים הנזכרים שנראה מהוד דבריהם כל"ל : שם וכ' ב הלכות נדה וכבר פירשנוה כל"ל :

קלב ט"ז סק"ד ומש"ה מסיק לר' ליקח כל"ל : סק"ז עיין בפנים מ"ש בזה : שיך סקב"ד דהיכא דבדיעבד מותר אפי' בתערובת ממש בהנאה חוץ מדמי יי"נ דיש להתיר בגילוק כל"ל :

ט"ז סק"ח היינו בעכו"ם מישראל לדעת העור כל"ל : קלד שיך סק"ו דדוקא כשלא נפסק הקילוח אבל אם נפסק הקילוח אין היין כל"ל : ט"ז סק"א אפי' הרבה מאוד אין מבטלו עד שיבוא עליו כל"ל : סק"ד והא דלא אמרינן חענ"כ וינערך לבטל היין דהיתר ודאיסור היינו לפי שלא נפל יין האיסור אלא משהו כל"ל :

קדה שיך סקי"ז וזה אינו אותו דפ"ק דשבת דקאמר כל"ל : סקב"ד שעמד בו יין ג' ימים כל"ל : קלה ט"ז סק"ו בדרך דלריך קליפה וניגוב או עירו וקמט"ל כאן בחרס דלא מהני בדרך קלופה וניגוב אלא קליפה ועירו וע"כ כל"ל :

קדש שיך סק"א מצעי' בינה דלא מינכר כל"ל : סק"ו לימא רב אלא דאמרי אפי' ברבנן

כל"ל : ט"ז סק"ח שנותן לישראל לא הוי כמכירה כל"ל : קמא ט"ז סקי"ז ע"כ נראה דיש נ"מ בזה כל"ל :

סקי"ג אמאי לא משני על ר"ג כל"ל : שיך סקי"ז דמיירי בלורת אדם שבזכ"ז שהוא דמות כל"ל :

קמב שיך סקי"ו וא"כ קשה אמאי אסור בפ"ז מה' ע"ז בסתם אפי' ציטן ה"ל להתיר כל"ל :

קמג ט"ז סק"ד כתב בשם ח"ה מי שמוכר כל"ל : קמה שיך סק"ב מטעמא דלמיהא קא סגיד כל"ל :

סקד משמע אפי' נטע יחור הוי כל"ל : סק"ח ומכרה לישראל נאסר והו"ל אליל כו' כל"ל :

קס"ו ט"ז סק"ד דבאמת מקח טעות הוא אלא סיפא דהיבז דמי' כו' של ישראל רישא דלא

יהיב כו' רק שהחילוק מחמת דמתחזי או לא כל"ל : שם אבל אם לפי הדין לא הי' לו קנין אפי' אם הי'

יודע לא גזרינן כל"ל : סק"ח ולא הולרך התלמוד להזכיר כאן אלא מדלא זכנה כל"ל :

קסז שיך סק"א ועיין בחו"מ כל"ל : קנה שיך סקי"ו דמדשרי משום כל"ל :

קנז ט"ז סקי"ז שמה כר"ל דמספקא כל"ל : קנ"ח שיך סק"ג דלא פסולי מדאורייתא וחכמים כל"ל :

קנח ט"ז סק"א לענין וחי עמד הוא דכתיב כו' ברישא דקרא דכתוב וחי עמד כל"ל :

קס ט"ז סק"ג ולעיל כתב העור בשמו דס"ל כרש"י דמותר בסתם כל"ל :

קסא שיך סקט"ז כ"א דמי שכירות הבית שאינה נשכרת כל"ל :

קסב ט"ז סקי"ד לפי מ"ד אין זכיה לעכו"ם דכאן כו' כל"ל : סקי"ז כיון שהעכו"ם הי' בשעת

כל"ל : שיך סקד"ו כשכופר שלא ח"ל להמלוה כל"ל : ססק"מ לריך לישבע שהוא אינו יודע כל"ל : ט"ז סק"כ

כונטרס

תקוני השעות שבטו"ז וש"ך זללה"ה

אחרון

קמו מ"ז סקמ"ו עד אחר לידתה ג' פעמים כל"ל :
 ש"ך סקל"א חבל אם ראתה ג"פ רגופים אחר לידה
 ולא עברה ושמה ובה לשאול אסור לה לשמש כו' כל"ל :
 קמט מ"ז סק"ח אלא דרך תירוצ על קושיא כל"ל :
 סקי"א לריכה שתראה עוד בא' בתשרי כל"ל : ש"ך
 סקב"ה אם ראתה היום ולבסוף ל' ולסוף ל"א כל"ל :
 מ"ז סקי"ב וכאן הוה ר"ח ניסן מן המנין אפי' לדעת
 המחבר בסע' ב' בהפלגה שלריכה לר' ראיות דהתם
 דחשבינן כמה ית ימים כל"ל (ועיין בפנים מ"ס
 על הטו"ז סקי"א) : סקי"ד קבוע כלעיל והשני משום
 ר"ח ועיין כל"ל : ש"ך סק"ד וכ' ב"י כו' שהוא עונה
 בינונית אלא מ"ס נעקר הוסת של ר"ח ר"ל שאע"פ
 כו' כל"ל (ועיין בפנים) : סק"מ לא נעקר הוסת
 הראשון : ל"ל הראשון : סקמ"ב חבל למאי דמחמירין
 לעיל ס"ז כרב כל"ל : סקמ"ט ועוד דאעפ"י דסברא
 הוא להחמיר מ"מ קולא כל"ל (ועיין בפנים) :
 שם אם לא ראתה אח"כ ג"פ כל"ל :
 מ"ז סקמ"ג ולא ראתה רק פ"א כל"ל :
 קצ ש"ך סקי"ד הל"ל שכתבתי בסמוך כל"ל : סקמ"ז
 דכל שמקבל טמאה כל"ל : סקי"ז
 כנגד אגודל חבל כו' כל"ל (ועיין בפנים) : מ"ז סקי"ח
 ומ"ה לא נשתייר רק כגרים מזומלם ואנן כגרים כו'
 כל"ל : ש"ך סקמ"ה דקי"ל כר' יוסף ל"ל כר' יוסי :
 מ"ז סק"ל לא מלאה טהורה כשפשטתו ל"מ כל"ל :
 ש"ך סקס"א הליון של הש"ך ל"ל על מ"ס המחבר
 לקמן ואם היא בפנינו ואומרת שלא בדקתי : דאם
 אינו לפנינו חזקה שבדקתו וליכא למתלי בלפני הכבוס :
 קצא ש"ך סקי"א וא"ל להטיל למים כל"ל : מ"ז סקי"ד
 בדה"י כתוב במרדכי כתיבת כל"ל :
 שם לעולם אינה רואה רק כשהבטן כל"ל :
 קצד מ"ז סק"ג גם הביא שאר דיעות כל"ל :
 קצה ש"ך סק"ז ומשמע מדבריו דה"ה כשאין כל"ל :
 סק"מ בין שתי ידיה לשתי ידי' כל"ל :
 מ"ז סק"ח הנוזלין מידה לידו כל"ל :
 קצו ש"ך סק"ה מפסקת אחר זרכו בתחלת ספירתה
 כל"ל : סקי"ט מאחר שבא לה סבה
 כל"ל : סק"כ כמו בפסקים וכתבים כל"ל :
 קצז מ"ז סק"ד וכ' בד"מ כיון שנהגו כל"ל : ש"ך סק"ג
 אלא אחר ה' וז' ימים כל"ל : סק"ח
 שאמה עולה ביום ז' כל"ל :
 קצח ש"ך סקי"ז ונ"ל שפי' התוספתא בנראה כל"ל :
 שם דהא לרבי נמי בשל עז חייך כל"ל : שם חבל
 הם שכתבו אם אינו נראה מבחוץ אינו חולץ כל"ל :
 סק"ל על דקדוק כזה כל"ל :
 קצט ש"ך סק"ו וכדסבירא להו לר"ח : ל"ל וכדסבירא
 לן לר"ח (ועיין בפנים) :
 ר מ"ז סק"ג וכל שהי' במים אפי' ללולים ממילא
 כל"ל : ש"ך סק"א והא תנן פ"ב דחלקה

דאסור לברך ערוס והיינו משום לבו רואה כל"ל :
 רא מ"ז סק"ד הוא ממקום מקורו כו' זה שייך לדברי
 הרמ"א דעיקר גידול הנפר הוא ממקום
 מקורו : ש"ך סק"י נמי לא צ"ע וכן עיקר : ל"ל
 נמי לא צ"ע אשכנח : סקמ"ז שנטלו משם מים
 והחליפו כל"ל : סקב"ב בענין שאינה יכולה כל"ל :
 סקג"ז עיין מ"ס ע"ז : מ"ז סקע"ד אם אין בו מ'
 סאה אלא אם מלך כל"ל :
 ש"ך ס"ק קמט ופי' הראש"ש העושה מקוה כל"ל :
 רד ש"ך סק"ח אלמא דבא לדמותו לגמרי לנדר בחרס
 דים כל"ל :
 רז ש"ך סקצ"ו וזה אסור עלמנו על החפץ וכ"ס כל"ל :
 ריז מ"ז סק"א דכל שקורין ללוי מבושל כל"ל : סק"ג
 והבין הב"י וט"ס הב"מ : ש"ך סק"ו
 חבל ירק חי ודאי מותר כל"ל : מ"ז סק"ל י"ל דהשתא
 נמי כשאומר מרואי החמה הוי דגים בכלל כל כמה
 כל"ל : שם וכן פסק מו"ח ז"ל שאין להתיר אלא
 ברואין כל"ל : סקל"ב דע"כ זה אסור בקרחים כל"ל :
 שם גם שיבה אינו ממועט כל"ל : ש"ך סקמ"ה וראי'
 ממסכתא כלים פכ"ז בגד שארג כל"ל :
 ריח ש"ך סקב"ז וז"ל ולפענ"ד מישרי שרי כל"ל :
 סקל"ה ע"ל סי' רל"ה ס"ג כל"ל :
 רכא ש"ע סעיף ו' אם אין לו בהם תפיסת יד כאן
 יס נליין בש"ך סקל"ז :
 רכז ש"ך סק"ז וכן אם אסר נכסיו עליהן אפי' מוכר
 שוה ק' ברי אסור כל"ל :
 רכח מ"ז סקמ"ו אלא אמרינן שהוא מתחרט כל"ל :
 ש"ך סקנ"ד גבי נדר דעד"ר כל"ל : סקצ"ב אפי'
 נשבע שלא לגלותו כל"ל : מ"ז סקמ"ז ודאי לא צ"ע
 אמירת שניהם ואם לא אמר או אלא פלוני ופלוני
 כל"ל : סק"ג בזה ס"ל כהרשב"א כל"ל וט"ס כהרא"ש :
 ש"ך ס"ק ק"ב שאם אמר נדרו כל"ל :
 רכט מ"ז סק"ז ולמטה מותרין ולמעלה אסורין כל"ל :
 ר"ד ש"ך סק"ד כהי"א דהכא ע"ס כל"ל :
 רלב ש"ך סקב"ח כ' בסמ"ע סי' ע"ג סקי"ח וז"ל כל"ל :
 סקל"ג באימה תחתיד או אם כל"ל : בקר"ש יכולים
 להגיד ע"פ החרס (כן הוא בד"מ) כו' ועיין בחו"מ
 ר"ס כ"ח כל"ל : סקמ"ד כיון שסתם קבל עליו כל"ל :
 רדז מ"ז סקי"ג ובהדי' כ' הרמב"ם שם דאם הפר
 הארום ומת הארום דהאזי יכול להפר
 דנחרוקן רשות לאב ואין לומר דזה דוקא בשכר שמע
 גם האב כל"ל : סקי"ח נתבעלה גם הפרת האב כל"ל :
 ש"ך סקל"ב אחר יום שמיטה של האב כל"ל : סקל"ג
 דהכא בחזרה ונתארכה כל"ל : מ"ז סקב"ד אלא בלא
 שמע הראשון כל"ל : ש"ך סקל"ו ביום שמעו אחר
 ההקמה כל"ל : סקנ"ד דהי' יכול להפר אז בשותפות
 האב כל"ל : סקס"ה אם אמרה ב"פ שבושה כו' כל"ל :
 מ"ז סקס"א ומעט זה יפה כ' הטור כל"ל :
 דלס

וחלר רשות א' הן לענין כלים ששבתו בחוכן דמומרי'ן
לעלטן מזה לזה : ש"ך סקט"ז וגם מדפייס הצע"ה
כל"ל : סקי"ח הא משכחת לה חסי' זי"ד כגון שחל
ר"ה ג' ד' ונולד ציוס צ' ביה"ש וא"כ יוס ג' הוא
ע' ואסור למולו עד יוס א' שהוא י"ד א"ו דאפי' כו'
כל"ל :

רסז ט"ז סק"א ובמקנת כסף אמרינן אס קנה מעוברת
וטבלה וילדה נמול לחי כל"ל : ש"ך
סקי"ח ואז גופו קנוי כל"ל : סק"ט שידן כידו ולא זכיה
היא כל"ל : סקנ"א והב"ח האריך בזה ומסיק דלא
כייפינן להעבד להשתעבד לרבו דדילמא הו"ל כל"ל :
סקנ"ז ולשם המשתחרר בסעיף מ"ח וזה בפני זה
בסעיף י' כל"ל : ט"ז סקנ"ז ותימה על הרב ז"י
שעשה הסכמה בין הרמב"ם והר"ן כל"ל : סקל"ה
כשיגדלו נמי לא פקע דלריך כל"ל : סקל"ו וזה כחכמים
ולא כרשב"ג דס"ל כו' אבל אס ברח מודה רשב"ג
דכיון כל"ל . ומ"ש אבל אס ברח כו' כונתו למ"ש
הש"ע בסעיף ס"ו : ש"ך ס"ק ק"ו לפיכך כ' הרב
לדוקי דהוא ככתי קודם גזרה כל"ל . ועמ"ש בש"ך
לעיל סקנ"ט ומש"ש :

ער ט"ז סק"א שהי' אלל חבירו בעבירה שהי' משהא
כל"ל :

ערא ט"ז סק"ג ומלינו בו שהוא בעי דיבור כל"ל :
ערב טו"ז סק"ב כדי שלשה אלצעות כל"ל : סק"ד
הבאים אחריהם כל"ל :

רעד ט"ז סק"ב או שקירב שתי תיבות כל"ל :
ערה ש"ך סק"ד וכב"י אפשר דהא דלא פסול אינו
אלא כששייר כל"ל :

רעז ט"ז סק"ז מה שאין בו טעות רק משום דילוג
כל"ל : שם בסס"ק . ויש ג"כ לקדר
השם הזה כל"ל :

רפ"ו ט"ז סקי"א וקבע מזוזה בפנים בחלל פתח הלפוני
וכשהדלת פתוח כל"ל וע"ס תיבת וכו' :

שם מבית לאותו הדר דרך פתח המערבי כל"ל .
שם ואע"ג דלגבי לפוני הוה כל"ל : שם וכש"כ הכא
דעכ"פ לדר מערב הוה כראוי כל"ל : שם היאך תלרף
המזוזה כל"ל :

רפח ש"ך סק"ח שמע ה' כו' הדברים לבניך ובשכנך
כל"ל :

רפס ט"ז סק"ד של ימין הנכנס לחלר או אחר כל"ל :
רצג ט"ז סק"ד וע"כ ודאי כדאי הוא ת"ק דהכא כל"ל :
רצד ש"ך סקב"ז אס התנו כזה אסור שהוא כמחליף
כל"ל : סקד"ב משמע הא הגידולים

כו' ודעת הר"ן דהגידולים כל"ל :

רצה ט"ז סק"א שאלתו אינן אסורין בח"ל כל"ל :

רצז ט"ז סק"ו ודי' אמות שאלל הכותל שייכים
להכותל כל"ל :

רצז ט"ז סק"ה דברי המור דאו ע"י כל"ל :

שא ש"ך סקי"א שלא אמרו אלא בזילון כל"ל :

רלה ט"ז סק"ב אס תהנה ממני דח"כ אסורה לשמש
מיד שמה תהנה כההוא דקונס כל"ל :

סק"ז לכל מה שכתוב כאן אך אס לא תלאו באיסור
כל"ל : סק"ט בלי שום איסור עליו או עלי' משא"כ
מה שא"א כל"ל : סק"י כ"ל דל"ל הליון בסוף ושמע
ולא הפך . כי שם בשאלה הדין כן כמ"ש הטו"ז לקמן
בסקי"ד אבל כאן ס"ל להטו"ז דחל הנדר בלא תלוי'
בתשמיש כמ"ש המחבר לעיל בס"י רל"ד סעיף ס"ב וכן
ס"ל להטו"ז כאן סקי"א כן ודו"ק . ועיין בש"ך סקט"ו :

רדז ש"ך סקי"ד אבל הב"ח כו' עכ"ל וז"א כל"ל :
רלח ש"ך סקי"א כ' הר"ן כל"ל : סקט"ז דהנהו י'

דעלמא אפשר שלא יהי' בהן הני ט'
כל"ל . (ועיין בפנים) : סקי"ז לפי שמכח שבוטה
ראשונה לא נאסר ככר הוי"ד ומעכשיו כל"ל : שם
ואמר שבוטה שלא אוכל י' וט' אינו חייב כל"ל :
סקי"ח אלא דאוכל נמי משמע . ל"ל דלא אוכל נמי
משמע (ועיין בפנים) : סקכ"ז שחזר ואסר עליו את
האיסור דהוי כשנשבע כל"ל :

רדט ש"ך סקל"ה אסור לאכול אח"כ את התנאי דשמה
יעשה כן אף שיגדל במזיד כ"כ
הטע"ז כל"ל :

רמ ש"ך סק"ו הא אס אין לריך כל"ל : ט"ז סקי"א
כ"ל דהליון קאי על הרמ"א ס"ח עמ"ש
ואין חילוק בין לכדו כו' ועמ"ש בטו"ז לקמן בסקי"ז
ודו"ק : סקכ"ג אס אין לאב ולבן כל"ל :

רמב ש"ך סקט"ו מדברי הר"ן נראה דאפי' בכה"ג
כל"ל : ט"ז סק"ד וכונתו לפרס
מ"ש אלא ישנה שם כל"ל :

רמט ט"ז סק"ב ובטור כ' כשכר העושה כל"ל :
רנא ט"ז סק"א ומו"ז ז"ל חילק דלפדותו כו' כל"ל :
רנג ש"ך סק"ד דנראה הבא להורות כו' אין מהנדיון
אותו כל"ל : סק"ט אס לא שאמר
שבתורת כל"ל :

רנז ש"ך סקי"ב שעתה באין לכאן א"ל ליתן לגבאים
כל"ל :

רנז ש"ך סק"ג פשיטא דלריך ליתן חשבון והחשבון
לא יעשה לפני כל מערער כל"ל :

רנש ש"ך סקי"א שהתנדב לצורך ביהכ"כ לא עדיף
כל"ל : ט"ז סק"ח דבסי' רנ"ח ס"ב

כל"ל : שם ושם בח"מ ס"ג כו' ט"ס וכונתו למ"ש
המחבר לעיל ס"י רנ"ח ס"ג וכל"ל ושם במחבר ס"ג :
רפב ש"ך סק"ב אבל באמת נימול חוץ ח' או בלילה
לא יא' כל"ל :

רפג ש"ך עק"ד וע"ל ס"י רס"ה סק"ח כל"ל :

רפד ש"ך סק"ז דומיא דסיעומתא דקניא' כל"ל .
סקי"ב וכב"י בסס חכם כו' כל"ל וכ"ז הוא מדברי
הב"ח :

רסז ט"ז סק"ב כ"ל דהליון קאי על הא שכ' הש"ע
אבל אס שכת הסכין כנג וחרר כו' עז"כ הטו"ז דנג

קונטרס

תקוני המצות שבטו"ז וש"ך זלדה"ה אחרון

שב ט"ז סק"ה מטעם דלא חייס כל"ל :
 שה ט"ז סק"ה וזהו שכי' כאן והוא שסוה כל"ל : סק"ח
 הליון קאי על דברי המחבר על מ"ס
 על פדיון הבן ולא על הרמ"א : סק"א דים שליחות
 לקטן כשאין קנה חובו ע"ס כל"ל : ש"ך סק"ב תינוק
 בכור שחלה ולא נתרפא כל"ל : סקט"ז טרפה אינה
 חיה בודאי טרפה כל"ל : סק"ט מ"ס הת"ה כ"י
 רפ"ט שהתוס' וא"ו חולקים כל"ל :
 ש"ח ט"ז סק"ה משא"כ אם הסיר אחד כל"ל :
 שיד ט"ז סק"ד כיון שהזכיר לו המשלח שם הנאמן
 הי"ז נאמן כל"ל :
 שטו ט"ז סק"ד ולפי"ז כל היכא דלא להשביח מקחו
 הוא נאמן במסל"ת היינו טעמא כו' .
 נ"ל דחסרון יס כאן בטו"ז ול"ל כאן דברי מהר"א
 בפסקיו שהביא הש"ך סק"ב וכל"ל ובפסקי מהר"א
 כתב וז"ל ומטעם דעכו"ם כו' כמ"ס הש"ך עד היינו
 טעמא כו' : ש"ך סק"ט בבית ישראל אינו חייב כל"ל :
 שיש ש"ך סק"ו והליתו עד שהשלים רובו כל"ל :
 שבא ש"ך סק"א שרבו הספיקות ג"כ פטורים מן
 הפרשה כל"ל :
 שכב ט"ז סק"ב לריכין להפריש אלא חלה א' כל"ל :
 שכג ט"ז סק"ב וזהו עלמו החרטה אלא לריך כל"ל :
 ש"ך סק"ה שזה בשוה שרי כש"כ בכה"ג כל"ל : סק"י
 ואפי' לאבלה בטומאתו דעת הרמב"ן כל"ל :
 שדך ש"ך סק"ה והוא שיעור חלה כל"ל : סק"ח
 דחיתים לא עם כוסמים כל"ל :
 סק"ט הוסיף על כל א' כל"ל : סק"י ולפי"ז משמע
 דוקא בחיטין כל"ל : סק"י ונעשה טבולה לחלה כל"ל :
 שם דנעשית כולה טבולה דהרי שאור כל"ל :
 שכח ש"ך סק"ד לכתחלה כדלקמן סי' של"א סעיף
 ל"ב כל"ל : ש"ע ס"ג עיסה שבגילגלה
 עבה וגילגלה כל"ל : ט"ז סק"ג וע"כ כדי שלא תקשי
 מהבוא דכילד מברכין כל"ל :
 שלא ש"ך סק"ד כשחזר ולקחה מהעכו"ם כל"ל :
 ט"ז סקט"ו האידנא ח"ל הכי אמר רבא כל"ל : סק"ט
 לקולא וכל"ל חבל כו' כל"ל : ש"ך סק"ק קמ"ו ואע"פ
 שהולכין אחר לקיטתו כאן יש לזיין הס"ק ומה שזיין
 לעיל על תיבת חט"י שנגמרה הוא טעות : סק"ק
 קנ"א כשם שאין אוכלין אותו טהור בירושלים כך אין
 פודין אותו טהור בירושלים דאינו נפדה בקירוב מקום
 כל"ל : שם הפירות בטבול חוץ לעיר ומפרישו כל"ל :
 סק"ק קס"ו שאסור לאכול מהבבואה קודם הפרשתן כל"ל :

שדך ט"ז סק"ה מבקש שיתירו לו דאל"כ היאך אמר
 כל"ל : שם לא מבטי' שטוב לנדומו
 חלא כל"ל : ש"ך סק"ב מ"מ אסור שהרי אין זה
 מטעם כל"ל : ט"ז סק"ו ומ"ס כאן שהתירו לו קודם
 הרגל וחל ל' כל"ל : ש"ך סק"ה ואפי' לא חזר בו
 לא קאי כל"ל : סק"ל מיהו נראה דדוקא שאם כל"ל :
 סק"ק קמ"ו דאפי' לכתחלה לכ"ע אין להתיר כל"ל :
 שדך ט"ז סק"א דנליך רבה רב יוסף אפי' אומנא כל"ל :
 שם ט"ז סק"ג ר"ג ישב על בנו כו' : בהגהות אשר"י
 איחא בזה"ל ר"ג נתחבל על בנו כשהמיר
 דתו י"ד ימים ק"ו לשכינה י"ד יום . ולא קאמר שם
 תיבת ומת : ש"ך סק"ב דה"ה דמאחין למחר ט"ס
 (דהא בסל"ט כ' דכל אלו הקרעים אין מתאחין)
 ול"ל דה"ה למוללן למחר : סק"א ללקטן שאותו כל
 הקרע כל"ל :
 שמא ש"ך סק"ט ובכל ענין אין חנינות נוהג ביו"ט
 שני כו' משום דאין חנינות ביו"ט
 ולפי"ז כל"ל :
 שדמ ט"ז סק"א המת יודע וסומע כו' עד שיסתום
 הגולל . עיין בגדה דף ל"א ע"א
 רש"י ד"ה מראה העין ודו"ק :
 שסד ש"ך סק"ט אלא הוא לבדו וקבר שם מדעת
 בעל השדה אבל שלא מדעת בעל
 השדה מותר כו' כל"ל : ט"ז סק"ג דאין לעהרה דהא
 יסתלק הדם כל"ל :
 שעא ט"ז סק"א דנעשה ממילה וזה שפייס כל"ל :
 שעח ש"ך סק"א ונ"מ לענין קובר מתו בערב הרגל
 כל"ל : ס"א ברמ"א וע"ל סי' שפ"ב
 כל"ל :
 שעז ש"ך סק"ח כל ז' לומר קדים אז מי שאירע כל"ל :
 שעז ש"ך סק"א לריך לזיין על ס"ב ואין אומרים כו' :
 שפפ ש"ך סק"ו זה שייך לפע"ד אסור מוך ז'
 לכבס ולהניח :
 שצא ט"ז סק"ג שעל אביו ואמו קאי . ז"ל ומו"ח ז"ל
 כ' דעל אביו ואמו קאי ובשאר קרובים
 כו' :
 שצ"ז ש"ך סק"א ולפענדי דח"ל להתחבל כל"ל . וע'
 בט"ז סק"ב ודו"ק :
 ט"ז סק"ב כמ"ס לעיל סי' של"ו סעיף א' כל"ל :
 תא ש"ך סק"ג חט"י שבערב ר"ח כו' לא עדיפי
 כע"ס כל"ל :
 תב ט"ז סק"ד הליון קאי על ש"ע ס"ה חלא יום א' כו' :

סדיק

אודרה

שלא ידפיס שום אדם הפסד הלו הן במדינה זו והן במדינה אחרת בלתי רשות בעהמ"ה נ"י או ב"כ ואיסור
 השגת גבול ידוע ודינא דמלכותא דינא וקבלו מלמטה מה שקבלו מלמעלה ולהשומעים יונעם ותבא עליהם ברכת
 טוב :